

ISTORIA
ȚĂRII ROMÎNEȘTI
1290 - 1690
LETOPISEȚUL CANTACUZINESC

EDIȚIE CRITICĂ

III 986 L

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÎNE
INSTITUTUL DE ISTORIE

ISTORIA
ȚĂRII ROMÎNEȘTI
1290 – 1690
LETOPISEȚUL CANTACUZINESC

CRONICILE MEDIEVALE ALE ROMÂNIEI
III

ISTORIA
ȚĂRII ROMÎNEȘTI
1290 – 1690
LETOPISEȚUL CANTACUZINESC

EDIȚIE CRITICĂ

întocmită de

C. GRECESCU și **D. SIMONESCU**

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE
1960

INTRODUCERE

După un manuscris ce a aparținut domnitorului Ștefan Cantacuzino, Nic. Bălcescu a publicat, sub titlul „Istoria Țării Românești de cînd au descălecat romîinii” o istorie, care, începînd de la Radu Negru, ajungea pînă prin august 1688. „Istoria” era fără nume de autor și de aceea istoricii literari, istoricii, multă vreme i-au spus „Anonimul românesc”. Studiile ce s-au mai făcut asupra acestei „Istории” îi spun și „Cronica cantacuzinească”, pentru ultimii treizeci de ani ai „Istoriei”, iar pentru cei trei sute șaptezeci de ani anteriori s-a admis ipoteza unei cronici a țării care ar fi mers pînă la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab sau la sfîrșitul primei domnii a lui Grigore Ghica — susține I. G. Sbiera —, la care cronică s-ar fi adăugat continuarea, scrisă de oameni ai familiei Cantacuzino.

Ne propunem ca în *Introducerea* ediției de față să cercetăm concluziile care se generalizaseră, la începutul secolului al XX-lea, în legătură cu această „Istorie” și să vedem întrucît ele mai corespund astăzi; să vedem dacă toate manuscrisele ce avem la îndemînă ne permit să considerăm astfel unele probleme privind cuprinsul „Istoriei”, privind pe autor și data redacției, prefacerile ulterioare și dacă această istorie este cantacuzinească numai pentru ultimii treizeci de ani din cei patru sute de care se ocupă.

1. Cum servește cronica interesele Cantacuzinilor

„Istoria Țării Românești”, privită din punctul de vedere al modului de închezare și realizare, prezintă multe inegalități. Se disting două mari părți: o primă parte de la început la domnia lui Leon Vodă, în care expunerea evenimentelor e disproporționat făcută; sînt domnii pentru care se aduc date informative sau se introduc expuneri de-a gata, cum e „Viața lui Nifon” pentru domniile lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab și sînt domnii cu date foarte sumare, neglijate sau de-a dreptul eronate.

A doua parte a „Istoriei”, de la domnia lui Leon vodă pînă la sfîrșit, are o expunere proporționată asupra fiecărei domnii și date asupra celor ce s-au întîmplat în fiecare domnie, cu anumită înclinare în favoarea unor boieri dregători și a domnilor care apreciază pe acești dregători.

S-a spus că această „Istorie” este cantacuzinească, este a lui Șerban vodă, pentru că urmărește să înfiereze pe omoritorii lui Constantin Cantacuzino postelnicul și să justifice atitudinea Cantacuzinilor și a partidei lor. Acceptat acest punct de vedere, s-ar părea că renunțăm la toată partea „Istoriei” anterioară omoririi postelnicului Constantin Cantacuzino. Și totuși, cronica toată e cantacuzinească, căci, cum se va vedea, altul e suportul ei ideologic.

1. Letopisețul începe cu o propoziție adversativă: „Însă dintăi izvodindu-se de rumîinii carii s-au despărțit de la romani. . .”. Aceasta înseamnă că propoziția urmează după alta anterioară, care exprimă ceva opus. Într-adevăr, „Însă dintăi. . .” continuă ideea din titlu, care spune că „Istoria Țării Rumînești” pe care o scrie, începe „de cînd au descălecat pravoslavniciei creștini”, adică de la „descălecarea a doua” a legendarului Negru vodă. „Însă < cititorii letopisețului trebuie să știe că > dintăi”, adică prima „descălecare” a fost aceea a lui Traian, împăratul romanilor, pe cuprinsul Daciei întregi, „pînă la Maramurăș”.

Cronica, numai în unele manuscrise, începe cu „Însă dintăi izvodindu-se de rumîinii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miiazănoapte. Deci trecînd apa Dunării, au descălecat la Turnul Severinului. . .” etc. (p. 1₃₋₅). După cum bine s-a arătat încă din 1893 (*Revista Critică-Literară*, I, 36—38), începutul acestei grupe de manuscrise este *confuz*, pentru că din el reiese că romîinii coexistau cu romanii și că unii din romîni s-au despărțit de romani. Sensul, exprimat însă confuz de cronicar, este clar: romîinii izvodesc din romanii, care < după ce au cucerit Iliria și Tracia, din sudul Dunării > au trecut Dunărea la Turnu Severin, cucerind și Dacia toată, „pînă la Maramurăș”.

Începutul cronicii în această grupă de manuscrise mai este și *lacunar*, pasajul omis de copişti ivindu-se după cuvîntul „miiazănoapte”. Din fericire, lacuna este completată în grupele de manuscrise **A** și **O** și tocmai acesta este meritul ediției de față, că ea redă în aparat tradiția tuturor manuscriselor. Iată și completarea lacunii: „Însă dintăi izvodindu-se de rumîinii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miiazănoapte și fiind lor căpetnie mare Traian și cu fiul său Siverie” (p. 1₂₁₋₂₂). Completarea lacunii lămurește clar că este vorba de întinderea cuceririi romane în Dacia și nicidecum de o migrațiune ulterioară a romînilor.

Cronicarul continuă că romanii s-au întins nu numai „pînă la Maramurăș”, dar și pe sub munte, pînă în apa Oltului și în marginea Nicopolei. Aceștia și-au ales conducători banoveți, dintr-un neam mai ales,

numit Basarabești și, sub conducerea acestora, au trăit în pace pînă cînd Radu Negru, cu mulțime de oameni, a trecut de peste munți la Cîmpulung, apoi la Curtea de Argeș și și-a întins și el stăpînirea pînă în Olt, Dunăre și Siret. Partea din „Istorie . . .” referitoare la „Radu Negrul voevod” se bazează pe vechea tradiție a „descălecatului”. Se știe că cei mai mulți dintre istoricii noștri n-au admis un asemenea descălecat. Cît privește pe Radul Negru, voievod al tradiției, acesta, *ca întemeietor de stat*, trebuie identificat cu Basarab I (c. 1310—1352). Confuziile și erorile istorice continuă în „Istorie” pînă la domnia lui Radu cel Mare (în ediția de față, p. 1—5).

Basarabeștii din Oltenia, cu boierimea de acolo, s-au sculat cu toții de au venit la Radul vodă Negru, închinîndu-i-se „să fie supt porunca lui și numai el să fie <domn > preste toți”. Atunci, deci, s-a întemeiat Țara Romînească, prin unirea romînilor din Oltenia cu ceilalți coborîtori din Făgăraș, conduși de Radu Negru.

După această sudare a tradiției originii romane a romînilor cu tradiția despre „descălecatul” lui Radu Negru din Făgăraș, „Istoria” continuă apoi : „De aici să începe povéstea altor domni, carii au venit pre urma Negrului vodă”²⁾, pînă la sfîrșitul secolului al XV-lea și se încheie cu mențiunea că Ștefan cel Mare al Moldovei a domnit timp de 16 ani în Țara Romînească, după înfrîngerea și moartea lui Țepeluș în lupta de la Rîmnicul Sărat. Pentru aproape două secole, sînt prezentate zece domnii în 35—40 de rînduri.

Autorul, care știe a povesti amănunte despre ceea ce au făcut romîni care s-au despărțit de romani, după ce au trecut în Oltenia, abia face mențiuni anacronice despre urmașii lui Radu Negru. Prelucrătorii de mai tîrziu ai acestei „Istории” au cules informații din diverse izvoare străine și au îmbogățit, treptat, expunerea, pînă la forma redacției din manuscrisul publicat de Stoica Nicolaescu, sau la forma redacției din ms lui Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunșii. Înseși domniile s-au înmulțit. În această parte a cronicii s-au îngrămădit mereu date privind istoria popoarelor creștine din Peninsula Balcanică în luptă cu turcii, apoi date privind pe unguri, pe poloni în lupta cu aceiași turci, după izvoare bizantine și ungurești.

Urmează o parte care cuprinde domniile lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab. Unele mss au o expunere sumară asupra acestor domnii, altele au în locul expunerii sumare „Viața lui Nifon”, care nu e numai o hagiografie, ci cuprinde multe fapte de ordin politic petrecute în Țara Romînească după moartea patriarhului Nifon.

După Radu cel Mare e ridicat domn Mihnea, fiul Dracii armașul. Cum se vede domn, acesta începe chinuirea boierilor ca să le ia averile.

²⁾ Vezi ediția de față, p. 3₈₋₉. Citatele care vor urma se vor face după această ediție.

„Iar pre un neam care era mai ales și mai temător de dumnezeu, căruia îi era numele de moșie banoveți (adecă *Băsărăbești*), el, cu multe amăgele și șutele și cu grele jurăminturi să lega cu boiarii, carii era de acel neam, că nu-i va omori, nici le va face nici o nevoe, și făcu și cărți de jurământ și de afurisenii. Iar el în toate zilele le săpa groapă și cugeta cum va face să piarză și neamul lor. . .” (p. 15₅₋₁₀). Urmează sfātuirea lui Mihnea cu Stoican, omul lui de încredere, într-o pivniță, cum să prindă pe Basarabești și prinderea acestei sfātuiri de către un copil al Barsarabeștilor. Acest copil descoperă neamului său uneltirile lui Mihnea. Părinții și rudele copilului se sfātuiesc, iau oameni și avuții cît pot și trec în dreapta Dunării, scăpînd de cursa lui Mihnea. Acesta, aflînd de fuga Basarabeștilor, le arde curțile, le risipește casele, mănăstirea lor Bistrița o năruie din temelie, iar pe acei dintre ei care nu fuigiseră, îi prinde și-i chinuiește, iar pe alții îi omoară.

Basarabeștii, scăpați peste Dunăre, merg la împărăție și arată toate răutățile lui Mihnea. Sultanul le pune domn pe Vlăduț. Domnul și Basarabeștii își jură credință. Venind spre țară, la Dunăre, înaintea lui Mehmet pașa, „zise neamul Băsărăbeștilor așa : De vom umbla noi cu hicleșug și de nu vom sluji domnului nostru, Vladului vodă, cu dreptate, să piarză numele și neamul nostru dintr-această țară în vécii”, iar Vlad vodă zise : „De voi face eu acestui neam vreun rău sau vreun hicleșug, sabiia ta să tae capul meu cu mare rușine și să pierzi neamul meu dintr-această țară” (p. 18₄₋₁₀).

Trecînd în Țara Ronînească cu oaste turcească, Vlad vodă alungă pe Mihnea, iar el prospera în avere și în cinste, dar numai cît „au ținut sfatul aceluia neam ales”. Dar iată că „să iuți Vlad vodă și să ațiță foarte cu minie mare asupra aceluia neam drept”, (p. 21₇₋₈) din cauza unor minciuni pe care le spunea un boier, Bogdan, lui Vlad vodă, cum că Neagoe vrea să-l scoată din domnie.

Zadarnic alți boieri, care înțeleseseră intriga, ziseră domnului : „Doamne, părăsește-te de aceasta, nu asculta cuvintele lui Bogdan, că *Neagoe iaste cu adevărat fecior al nostru* și nu are întru sine hicleșug, cum știi toți boiarii Țării Muntenestești cu toată adevărînta” (p. 21₁₆₋₁₉). Domnul vrea să omoare și pe Neagoe și pe acei care îi luau apărarea. Un călugăr însă destăinuie Basarabeștilor planul lui Vlăduț și ei fug din nou peste Dunăre, merg la Mehmet pașa și-i spun patimile suferite de la domnie.

Pașa intră cu oaste în țară și în urma luptei ce are loc lângă București, Vlăduț e prins și însuși pașa îi taie capul. Poporul aclamă domn pe Neagoe, care se opune la început, apoi primește domnia. În această parte e accentuat mereu rolul boierilor Basarabești, acel „neam mare și drept”, în opoziție cu boierii lingușitori și cu domnii asupritori.

Expunerea evenimentelor de la moartea lui Neagoe Basarab pînă la domnia lui Mihai Viteazul constituie o altă unitate. După moartea lui

Neagoe încep lupte între boieri și domnie. Când turcii voiesc să pună un pașă în țară, e ridicat domn Radu de la Afumați, ginere al lui Neagoe vodă și vajnic luptător contra turcilor. Omoruri de boieri mari la fiecare domnie, apariția de noi impozite sau mărirea celor vechi dau nota epocii, pînă la sfîrșitul secolului.

Pentru prezentarea domniei lui Mihai Viteazul, se folosește o lucrare independentă, care a fost intercalată la locul cuvenit. Manuscrisul prim al acestei lucrări a avut o lacună care se constată în toate manuscrisurile existente ale „Istoriei Țării Romînești”. De la Mirăslău, unde Mihai Vodă s-a lovit cu oastea răsculaților transilvăneni, ni se spune că a venit, ca biruitor, în luncile Turzii. În realitate, Mihai Vodă a fost biruit la Mirăslău, apoi a plecat spre Țara Romînească, unde a purtat lupte cu moldovenii ajutați de poloni, pe care nu i-a putut opri și, în disperare, a părăsit țara mergînd la împăratul Rudolf. Împreună cu Basta, vine din nou să supună Transilvania ascultării lui Rudolf. A urmat biruința de la Gorăslău și coborîrea în luncile Turzii, unde a fost asasinat. Între lupta de la Mirăslău și venirea lui Mihai în luncile Turzii e un an la mijloc și toate aceste evenimente lipsesc din cronică. Se poate să lipsească întîmplător, dar noi credem că deliberat s-a trecut peste întîmplările acestui an. În partea finală a prezentării domniei lui Mihai Vodă, unele subgrupe de mss atribuie și alte țeluri mai mari, luptei lui cu turcii și adaugă alte considerații asupra sfîrșitului lui.

Răstimpul de la venirea lui Simion Movilă cu oști în Țara Romînească pînă la domnia lui Leon vodă, e ultima parte din „Istoria Țării Romînești” care se înfățișează inegală în date.

După izgonirea lui Simion Movilă, Buzeștii vin și se sfătuesc cu boierii care au fost cu Mihai Vodă în Ardeal, pe cine să pună domn, ca să nu mai fie răutăți și robii în țară. Atunci „... aléseră pre unul den boiari, carele era den *semențiia băsărăbească*, neamul domnesc, anume Șarban, nepot răposatului Basarab vodă... Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz” (p. 84—85). Războaiele lui Radu Șerban cu Moise Secuiul (Székely) și Bator Gabor (Gabriel Báthory) sînt înfățișate ca provocări ale acestora. Părăsind țara; Radu Șerban se retrage spre Suceava, unde „... era și doamnă-sa și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vlădica Crimea, numind-o Elena” (p. 89₇₋₈).

Între 1611 și domnia lui Leon vodă apar în „Istorie” comploturi și ridicări obștești împotriva grecilor exploataatori, aduși din Constantinopol.

Deci, în partea întîia a „Istoriei”; s-a vorbit de rolul Basarabeștilor la întemeierea Țării Romînești, din momentul în care acest neam „mai ales” din Oltenia a venit la Radu Negru vodă și i s-a închinat, s-a vorbit de rolul acestor Basarabești în conducerea statului și, mai tîrziu, de lupta lor împotriva exploatatorilor turci și a exploatatorilor și linguştorilor interni.

Cronica mai lasă să se vadă că Basarabeștii au urmărit binele țării și al săracilor. Apoi, din cronică reiese că prin Elena, fiica lui Radu Șerban, care se căsătorește cu postelnicul Constantin Cantacuzino, Cantacuzinii devin urmași direcți ai întemeietorilor țării, ca Basarabești. Pe Cantacuzini, acești noi Basarabești, cronica îi pune în fruntea partidei naționale care luptă împotriva domnilor exploataatori ai țării, contra dregătorilor greci puși pe jaf și îmbogățire.

2. De la domnia lui Leon vodă pînă la sfîrșit avem a doua parte a „Istoriei Țării Romînești”; în ea toate domniile sînt prezentate pe larg. Domnia lui Leon vodă e pentru cronicar numai un motiv al grăbirii domniei lui Matei aga din Brîncoveni, din cauza birurilor și a revoltei boierilor împotriva extorsiunilor bănești. După mazilirea lui Leon vodă, boierii olteni insistă pe lângă Matei să ocupe scaunul domniei și apoi primirea ce-i face populația romînească la întoarcerea lui de la Poartă, e a unui salvator. Și acest Matei — spune cronica — e tot din neam basarabesc.

Unele mss au la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului, carte din 1634, tradusă de Simion, al doilea logofăt. Intercalarea acestui izvod, care privește o ceartă între călugării de la Ierusalim, izvod străin de conținutul „Istoriei” și anacronic așezat, socotim că se datorește întîmplării. Un alt ms pune acest izvod la sfîrșitul compilației, iar alte mss nu-l au în cuprinsul lor.

Povestea omorîrii lui Ghinea vistierul și a lui Radul armașul, boieri de încredere ai lui Matei vodă, către sfîrșitul domniei lui, în cele mai multe mss se află la sfîrșitul primei domnii a lui Grigore Ghica, în altele e readusă la timpul și locul corespunzător de la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab, la răscoala seimenilor și dorobanților (mai pe larg, v. p. XII — XIII).

După moartea lui Matei Basarab, mitropolitul, curtea, slujitorii, fac sfat și cu voia tuturor aleg „să le fie domn, Costandin voevod sin Șărban Basarab voevod, că-l știa că iaste de neam mare, domnesc și iaste om bun și înțelept și blînd. Și toți să bucurară și să veseliră” (p. 117₁₅₋₁₇). Constantin Șerban fiind mazilit, e numit de la Poartă Mihnea al 3-lea, ca om de încredere al turcilor. Dar acesta abia numit domn, și pune la cale planuri de răscoală contra turcilor. În timpul acestei domnii așează cronica începutul prigonirii lui Const. Cantacuzino și a rudelor sale. Postelnicul Constantin, împreună cu gineri-său Pană Filipescu, reușesc să fugă din satele lor de sub munte, la Brașov și de acolo în Moldova, la Gh. Ghica. Mihnea trimite pîră la turci contra postelnicului, dar cînd acesta merge la Poartă, arată planurile nebunești ale domnului din Țara Romînească și în cele din urmă turcii se conving, mazilesc pe Mihnea și în locul lui trec pe Gh. Ghica, domnul din Moldova. Fiind țara risipită,

nu se poate strînge haraciul la timp și turcii socotesc aceasta drept ofensă și, pe lîngă înlocuirea domnului, dau zvon că vor face țara pașalic.

Atunci postelnicul Constantin Cantacuzino intervine ca țara să nu devină pașalic și vizirul îi cere să recomande alt domn în locul celui care a fost. Postelnicul recomandă pe Grigore Ghica. Acesta, peste cîtăva vreme, ascultînd îndemnurile lui Stroe Leurdeanu și ale altora, omoară pe postelnic. Nu trece mult și Grigore Ghica fuge în Austria, de teama turcilor. În locul lui, de la Poartă, e trimis Radu Leon, plin de datorii și însoțit de greci, vestiți în extorsiuni bănești. La reinnoirea domniei, boierii țării cer lui Radu Leon să renunțe la boierii greci exploatatori, ca Balasache și Sofialăul și domnul le promite. E trimis înainte, la Poartă, Drăghici spătarul Cantacuzino, fiul postelnicului, să aranjeze treburile domniei, iar cînd domnul sosește să aranjeze repede domnia.

Cu Radu Leon intenționau să meargă înapoi aceiași greci, ca în prima domnie; spătarul Drăghici îi atrage atenția că Balasache și Sofialăul nu trebuie să revie în țară. Grecii țarigrădeni otrăvesc pe Drăghici, iar Radu Leon se întoarce domn cu toți oamenii lui. Cronică înfățișează o neașteptată ridicare a maselor populare, a boierilor și dorobanților împotriva domniei, apoi mazilirea lui Radu Leon și numirea ca domn a lui Antonie din Popești.

În timpul acestui domn, se face pentru prima dată o cercetare asupra morții postelnicului Cantacuzino; sînt date în vileag niște scrisori de pîră ale lui Stroe Leurdeanu împotriva postelnicului. Judecat, cu toate că ar fi trebuit să suporte pedeapsa morții, Cantacuzinii stăruie să fie numai călugărit.

În timpul celei de a doua domnii a lui Grigore Ghica și în timpul domniei lui Gh. Duca, fiii postelnicului și rudele lor înfundă închisorile.

Cînd Șerban Cantacuzino ajunge domn al Țării Romînești, activitatea sa se concentrează în sensul vederilor lui pentru îndreptarea țării.

Caracterizarea domniei lui Șerban vodă, în manuscrisele care duc expunerea „Istoriei Țării Romînești” pînă la retragerea lui Heissler, în ianuarie 1690, definește favorabil pe domn, în sensul în care au fost caracterizați toți Basarabii (v. p. 193₁₋₁₀).

Spre sfîrșit, cronică povestește alegerea logofătului Const. Brîncoveanu de către mitropolit, boieri, negustori și ostași, ca domn „că-l știa că iaste înțelept și se trăgea din odraslă domnească” (p. 190₄) și se termină cu retragerea lui „Aizer” (generalul austriac Heissler) de la Drăgănești la Tîrgoviște, la zvonul că vin tătarii (p. 196). Alegerea lui Const. Brîncoveanu ca domn apare în cronică ceva normal. În mod unitar și stăruitor, cronică arată că Basarabestii și apoi Cantacuzinii, urmașii lor, luptă pentru păstrarea statului și a credinței, împotriva exploatatorilor greci și romîni, împotriva lingușitorilor, deci lor li se cuvine conducerea statului. Așa servește pe Cantacuzini acela ce a scris „Istoria Țării Romînești”.

2. Data redactării cronicii

S-a menționat că „Istoria Țării Românești” însumează și alte lucrări, cum sînt „Viața lui Nifon”, „Istoria lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă”, istoria domniei lui Matei Basarab, lucrări independente, elaborate în epoci anterioare. În rîndurile care urmează, vom încerca să stabilim data cînd s-a putut face redacția unitară a „Istoriei Țării Românești” pînă la ianuarie 1690.

Încercarea de a preciza această dată întîmpină dificultăți serioase, pentru că în cronică lipsesc elementele de datare, iar aluziile referitoare la contemporaneitate, cum vom vedea, nu ne ajută prea mult să tragem concluzii precise.

În partea de compilație a cronicii găsim o singură asemenea aluzie : se arată că în vremea lui Alexandru Coconul (august 1623—noiembrie 1627), tătarii au robit țara pînă la Olt așa de crîncen „și s-au întors de acolo cu mare plén, cît au rămas *pînă astăzi* tot pămîntul acela pustiiu” (p. 95₉₋₁₀). Această singură și generală referință ne îndreptățește să spunem că partea respectivă din compilație a fost scrisă la cîțiva ani după invazia tătarilor din toamna anului 1623, dar nu ne ajută să fixăm cu precizie data redactării întregului letopisef.

Există în letopisef un alt pasaj care povestește despre fuga lui Grigore Ghica în Ardeal, la anul „7173” (decembrie, 1664). Din Ardeal, continuă cronicarul, „au trecut în Țara Neamțescă, *de șade acolo. Și s-au făcut papistaș*” (p. 152₁₆₋₁₇). Cuvintele acestea sînt primele din letopisef care ar putea arăta că autorul începe să redacteze despre evenimentele respective din cronică în timp ce Gligorașco Ghica se afla în străinătate, adică între anii 1664—1672 ¹⁾. Ultimul eveniment amintit în „Istorie” este din ianuarie 1690, deci redactarea ei s-a încheiat după acest an.

După domnia lui Grigorie Ghica, cele mai multe din manuscrisurile variante adaugă episodul cu „povestea a unor boiari răi, ce au fost în zilele lui Matei vodă, anume Ghinea vistierul, ce i-au zis Țucală și Radul armașul, ce i-au zis Vărzariul” (p. 153₁—155₁₁). ²⁾ Plasarea episodului *aici*,

¹⁾ Știindu-se bănuie de turci că are legături secrete cu nemții, Grigore Ghica fuge prin Moldova (20 nov. 1664) la Viena (martie 1665). Se împacă cu turcii la Constantinopol (nov. 1671, de unde vine în țară, din nou ca domn, în februarie 1672 pînă în noiembrie 1673). Moare la Constantinopol de „moarte groaznică” (*Istoria Țării Românești*, p. 169₈). Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei*, ediția acad. Iorgu Iordan, București, 1955, p. 140, prezintă moartea lui spre „nărocul Cantacuzineștilor ! Dziu cui unii să să fie agiunsu Cantacuzineștilor cu un doftor și să-l fie ortăvit”. Andrei Veress, *Pribeția lui Gligorașcu vodă prin Ungaria și aiurea* (1664—1672), în *Mem. Acad. Rom. jst. s. III, t. II* (1924), p. 269—336. Vezi și însemnările critice ale lui N. Iorga, *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, vol. VI. *Les Monarques*, București, 1940, p. 321—322, nota 3.

²⁾ Iată tradiția manuscrisurilor în ce privește plasarea acestui episod. În anul 1653 : mss 52 și 57 Craiova, 196, 269, 298, 940, 3439, 4301, 4649 din Bibl. Acad. R.P.R. În anul 1654, după domnia lui Matei Basarab : mss 1321, 3441, 3444, din Bibl. Acad. R.P.R. În anul 1664 : mss Stoian din Tunșii, 136 Muz. Rom.-Rus., cd. Ioanid, 53, 59, 97 și 112 din Cluj-Blaj ; 284, 441, 2455, 5022, 4463 din Bibl. Acad. R.P.R. Omite episodul : ms II 25, Iași.

între domnia lui Grigorie Ghica și cea urmatoare a lui Radu Leon, este anacronică pentru că, după cum se știe, răscoala seimenilor, crimele celor doi boieri și apoi omorîrea lor au avut loc în primele luni ale anului 1654.

Dar episodul nu aparține autorului cronicii domniei lui Matei Basarab, ci autorului „Istoriei Țării Românești”, care l-a scris aici nu fără oarecare temeii. O pagină mai sus de această „poveste a răilor boieri”, autorul spune că a fost „amestecat în sîngele lui Costandin postelnicul” și Constantin vel paharnicul lui Grigore Ghica, fiul Radului armașul Vărzariul. Deci cronicarul spune că vinovatul de crimă, vel paharnicul Constantin din 1663, nu făcuse altceva decît ce făcuse și tatăl său, omorîtorul de boieri din vremea lui Matei Basarab. Această idee a vrut să ne-o arate cronicarul, intercalînd aici pasajul cu povestea celor doi boieri. Comparînd faptele Vărzarilor, tatăl și fiul, cronicarul condamnă cu joc de cuvinte și ironie usturătoare, mai mult pe fiu, ale cărni fapte erau și mai recente : „ci din varza cea rea, ce-i zic morococean, au eșit fie-său și mai morococean el” (p. 151₁₉₋₂₀). Acest episod este scris, firește, tot între anii 1665—1672, aparținînd primei etape din redactarea unitară a letopiseșului.

Urmează domnia lui Radu Leon vodă, din decembrie 1664. Ea este semnalată prin cuvintele : „De aicea începem poveste de cine au venit domn în urma lui Gligorie vodă” (p. 155₁₂₋₁₃). Acest mod de semnalare este interpretat de unii cercetători ca „semn evident că de aici înainte a continuat cronica altcineva”.¹⁾ Credem că interpretarea aceasta este greșită. Spiritul general favorabil Cantacuzinilor, pregătit cu abilitate în prima parte a cronicii, afirmat mai puternic de la domnia lui Mihnea al III-lea (anul 1658), se continuă pînă la sfîrșitul ei. În ce privește formula de semnalare, ea se repetă în mai multe rînduri în cuprinsul cronicii și chiar la perioade de timp foarte apropiate una de alta : capitolele referitoare la urmașii Negrului vodă, la domnia lui Mihai Viteazul și a lui Simion Movilă, izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului, povestea despre Ghinea vistierul și Radul armașul, despre domnii urmași ai lui Grigore Ghica, „patimile” mitropolitului Teodosie, domnia lui Șerban Cantacuzino ²⁾. Nu înseamnă că în toate aceste cazuri, cînd autorul începe cu formulele „aici începem”, „aicea semnăm” . . . , avem de-a face cu noi cronici și cu noi autori, ci că unul singur a stilizat unitar mai multe izvoare, la care apoi a adăugat și cronica lui personală.

Este sigur că *acest adaus, care se colorează ca o cronică a partidei boierilor Cantacuzini* nu a putut fi scris, în mod definitiv, în timpul prigo-nirilor politice. Între domnia lui Mihnea al III-lea și sfîrșitul domniei lui

¹⁾ N. Simache și T. Cristescu, *Letopiseșul Cantacuzinesc 1290—1688*, Buzău, 1942, p. 181, nota 1.

²⁾ *Istoria Țării Românești*, ed. de față, p. 3₈₋₉, 54₈₋₁₀, 83₃, 117₃₇ și p. 202, începutul anexii nr. 12, 153₁, 155₁₂₋₁₃, 169₁₀, 177₅ și 186₄.

Gheorghe Duca în Țara Românească, adică între anii 1658—1678, nu existau condiții de siguranță, ca să fi putut scrie cineva o cronică de partid. Numai după venirea la domnie a lui Șerban Cantacuzino (după relatările letopisetului, la 6 ianuarie 1679 a intrat domnitorul în București) s-a putut scrie acest adaus, și *nu imediat*, ci după ce a trecut cîtva timp. Autorul a păstrat ca unitate de redacție pe cuprinsul *întregei* cronici, tendința de preamărire a Basarabilor, pînă la recunoașterea că și Șerban Cantacuzino este un descendent al familiei domnitoare Basarab. Admițînd această epocă de redactare, ne putem explica modul de exprimare viu și afectiv al autorului în prezentarea atîtor amănunte. Cronica lasă să se vadă că autorul a trăit în mijlocul evenimentelor, fiind martor al desfășurării lor. Cronicarul ia parte la bucuriile cît și la durerile *tuturor* membrilor familiei Cantacuzino, fără să se anunțe prin tonul ei ¹⁾ ca o cronică oficială a domniei lui Șerban.

Privind problemele referitoare la data alcătuirii „Istoriei Țării Românești”, ajungem la următoarele concluzii :

1. Analiza internă a „Istoriei“ nu permite a distinge cu precizie data redactării ei.

2. Sînt indicii că între anii 1665—1672, autorul a putut începe o însăilare a evenimentelor.

3. Redactarea „Istoriei”, în cea mai importantă parte a ei, aceea care se afirmă ca cronică a Cantacuzinilor, s-a scris la cîțiva ani după anul 1690, într-o perioadă mai liniștită a domniei lui Constantin Brîncoveanu.

3. Autorul cronicii

Determinarea numelui autorului „Istoriei Țării Românești” este o problemă care, ca și aceea referitoare la datarea operei, nu se poate rezolva cu precizie, din cauză că lipsesc izvoarele informative necesare. Nici unul dintre copiiștii numeroaselor manuscrise care au transmis cronică, nu a însemnat numele autorului. Nici chiar copiiști apropiați de familia Cantacuzino, ca acela al ms 112 Cluj, de la sfîrșitul secolului al XVII-lea sau începutul secolului al XVIII-lea, nici Stan, logofețelul lui Iordache Crețulescu, copistul ms C² din 1731, nu cunoșteau adevăratul autor al cronicii. Manuscrisul 112 Cluj a aparținut domnitorului Ștefan Cantacuzino (1714—1716) ; copia lui Stan logofețelul s-a scris în casa lui Iordache Crețulescu, ginerele lui Constantin Brîncoveanu. Deci, în cele două familii înrudite, între anii 1714 — 1731, sau nu se cunoștea, sau mai degrabă se tănuia numele autorului cronicii. De asemenea Filstich, traducînd în

¹⁾ Așa cum fac celelalte cronici oficiale domnești, de exemplu a domniei lui Const. Brîncoveanu (Radu Greceanu), a domniei în Țara Românească a lui Niculae Mavrocordat (Radu Popescu) și a aceluiași domnitor în Moldova (Axinte Uricariul).

limba germană, la Braşov, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea „Istoria Țării Româneşti” şi „Viaţa lui Constandin vodă Brîncoveanu” le atribuie greşit pe amîndouă lui Radu Greceanu ¹.

Numele autorului nu este arătat nici de cronicarii care au citit şi au folosit „Istoria Țării Româneşti”, la scurt timp după alcătuirea ei. Astfel, se pare că Radu Greceanu cunoştea „Istoria...”, pentru că făcînd legătura dintre sfîrşitul ei şi cronica sa despre domnia lui Constantin Brîncoveanu, scrie: „... cîte războaie şi turburări între aceste două împărăţii < nemţii şi turcii > s-au întîmplat, care la viaţa aceştuiaşi Şerban vodă pare-mi-se că scrise vor fi” ²), dar nu numea pe acela care le scrisese. Radu Popescu a folosit „Istoria Țării Româneşti”, dar vorbeşte despre autorul ei în termeni vagi: „... de s-au şi făcut niscareva lucruri vrednice de auzit, şi; nepomenindu-le alţii, noi încă tăcem”; sau „ai noştri nimic n-au scris” <despre Mircea cel Bătrîn > ³). Dimitrie Cantemir, în 1719, cînd a scris în romîneşte *Hronicul* său, ne spune că avea „la mîna”, în Rusia, „Hronicul... de la Radul vodă <Negru > începînd, pînă la domnia lui Constantin vodă Brîncovianul”. Apoi adaugă: „însă noi neputînd dosluşi de cine să fie scris (*căci numele nu-ş iveste*), şi de să potriveşte cu alte hronice a Țării Muntenestei, *din scriitoriu fără nume ca acesta*, pînă nu-l vom înfăţăşe şi cu alţii, a ne încredinţa n-am îndrăznit” ⁴). S-a dovedit că cronica la care se referă D. Cantemir în rîndurile citate nu este alta decît „Istoria Țării Româneşti”, dar într-o redacţie asemănătoare cu copia scrisă la 6 martie 1747 de Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunşii ⁵). Într-adevăr, într-o altă operă a sa, Cantemir citează aceeaşi cronică sub titlul de „Analele romîneşti”, în legătură cu lupta de la Cosovo (1448), despre care „Istoria Țării Româneşti” dă ştiri foarte preţioase, dar numai în copia lui Tudosie sin Stoian din Tunşii ⁶). Parcurgînd deci paginile istoriografilor noştri medievali, constatăm că aceştia au folosit din plin „Istoria Țării Romîneşti”, însă fără să cunoască numele autorului ei.

În istoriografia modernă, N. Bălcescu, primul editor al „Istoriei Țării Romîneşti”, socotea această cronică drept opera „lui Tudosie, fiulul

¹) Greşeala a fost repetată de Mihai Țogălniceanu în notele autografe de pe fostele lui manuscrise de cronici, acum în Bibl. Acad. R.P.R. (vezi I. Bianu, *Catalogul manuscriselor romîneşti din Bibl. Acad. Rom.*, vol. I, Bucureşti, 1907, p. 415, 645).

²) *Viaţa lui Constandin Vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*, cu note şi anexe de Ştefan D. Grecianu, Bucureşti, 1906, p. 8.

³) *Istoriile domnilor Țării Romîneşti*... ed. N. Iorga, Bucureşti, 1902, p. 5, 12, 18 ş.a. N. Iorga, în notele ediţiei sale, a urmărit înrudirea dintre „Istoriile domnilor” şi „Istoria Țării Romîneşti”. Radu Popescu, cînd foloseşte „Istoria”, o numeşte „letopisetul” (*Istoriile domnilor*, ed. N. Iorga, p. 63: „însă nu însemnează letopisetul”).

⁴) D. Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-ulaţilor*, publicat..., de pre originallul manuscris al autorului de Gr. G. Tocilescu, Bucureşti, 1901, p. 462.

⁵) I. Minea, *O versiune a cronicii lui Stoica Ludescu*, în *Cercetări istorice*, I (1925), p. 2-7.

⁶) D. Cantemir, *Istoria imperiului otoman*, trad. de dr. I. Hodosiu, Bucureşti, 1876, p. 127, nota 47. Vezi mai jos, p. LV.

lui Stoian din Tunșii”¹. Greșeala de a socoti pe unul din copiiști — Tudosie din Tunșii — drept autor, o repetă mai târziu și Ion. G. Sbiera, care numește acest letopisetz „cronica cantacuzineană”²). Mai prudenți au fost Gr. Tocilescu și Al. Xenopol, care ocupându-se, primul de manuscristele cronicii³) și al doilea de cuprinsul ei⁴), o numesc „cronica anonimă”.

Primul cercetător care a încercat să caracterizeze opera numind-o „Cronica lui Șerban vodă”, a fost Iorga. După ce, mai întâi, ne spune că „numele care s-ar potrivi mai bine compilerului” este cel de „Anonimul cantacuzinesc”, încearcă apoi o identificare a autorului în persoana logofătului Stoica Ludescu⁵). Argumentele lui N. Iorga sînt următoarele :

1. Autorul cronicii este un devotat al Cantacuzinilor. Devotatul acesta nu poate fi decît logofătul Stoica Ludescu, omul de casă al familiei Cantacuzino, căreia autorul îi recunoaște atîtea merite în cronica sa.

2. Sînt în cronică două pasaje, unul (p. 166₆₋₁₀) în care se vorbește despre întemnițarea lui Stoica Ludescu la Ocnele Mari de către Grigore Ghica, la 1672 și în celălalt (p. 170₁₆₋₁₇) de eliberarea lui de către Duca vodă, în 1674. O dată cu Stoica Ludescu, povestește cronica, au mai fost întemnițați și Gheorghe vornicul, socrul lui Matei aga Cantacuzino și Ghețea clucerul, socrul lui Șerban Cantacuzino, astfel că prigoana celor trei este înfățișată în „Istorie” ca o persecuție din partea lui Grigore Ghica îndreptată împotriva rudelor și oamenilor Cantacuzinilor. Iorga socotește aceste pasaje ca autobiografice, deși ele vorbesc despre Stoica Ludescu la persoana a treia.

3. Ultimul argument este că în actele familiei Cantacuzino scrise de Stoica Ludescu, acesta își dă numele : „Și am scris eu, bătrînul, sluga dumnealor, Stoica Liudescul, log<ofăt>”⁶) și că în cronică apar formule asemănătoare : „Stoica logofătul Ludescul, care au fost slugă bătrînă la casa răposatului Costandin postelnicul” (p. 166₈₋₁₀).

¹) N. Bălcescu, *Cuvînt preliminaru despre izvoarele istoriei romînilor*, în *Magazin istoric pentru Dacia*, I (1845), p. 10.

²) Dr. I. G. Sbiera, *Miscări culturale și literare la romnii din slînga Dunării în răsîmpul de la 1504—1714*, Cernăuți, 1897, p. 193—195.

³) Gr. Tocilescu, *Studii critice asupra cronicelor romîne. Cum sînt publicate cronicile romîne*, în *Revista pentru istorie, archeologie și filologie*, II (1884), vol. II, p. 271—278.

⁴) A. D. Xenopol, *Istoria Romnilor din Dacia Traiană*, ed. III, București, 1929, vol. VIII, p. 225—226.

⁵) N. Iorga, *Cronicele muntene, Intitul memoriu. Cronicele din secolul al XVII-lea*, București, 1899, p. 1—24. (Extras din *Analele Academiei Romîne*, ist., s. II, tom. XXI); citatul este la p. 3, iar documentarea în problema paternității, p. 23—24.

⁶) N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 110; la p. 95 : „... eu, bătrînul, plecat slugă al dumnealor, Stoica Ludescul logofăt”; p. 128 : „s-au făcut diată, cu slova Stoicăi log. cel bătrîn Ludescul, sluga cea credincioasă a casii dumnealor den copilăria lui ...”.

Ipoteza lui N. Iorga din 1899, susținută de el și în alte lucrări ulterioare ¹⁾, a fost acceptată unanim ²⁾ în istoriografia română modernă, iar istoricii literari l-au considerat pe Stoica Ludescu primul scriitor muntean autor de narațiuni istorice ³⁾. Istoricii au adunat și au publicat mai mult documente privitoare la viața lui Stoica Ludescu.

Ultimul biograf al lui Stoica Ludescu este profesorul I. Ionașcu, care a folosit toate izvoarele documentare publicate anterior și a adăugat altele necunoscute ⁴⁾. Cercetarea atentă a noilor acte referitoare la viața lui Ludescu face pe I. Ionașcu să privească cu suspiciune ipoteza lui N. Iorga : „În ceea ce privește paternitatea cronicii anonime („Istoria Țării Românești”), discuția trebuie reluată și adâncită, acum când avem date noi relative la viața lui Stoica Ludescu în răstimpul 1631—1658, care fac să se amplifice îndoiala cercetătorului asupra existenței, la acest diac domnesc, a unor preocupări de caracter cronicăresc.

Nu este în intenția noastră de a încerca, în finalul acestei comunicări, rezolvarea problemei identificării autorului cronicii discutate, ea comportînd un studiu special, pe care îl pregătim ; ținem însă să subliniem că este de neconceput ca alcătuitoarea unei cronici favorabile taberei feudale a Cantacuzinilor și lui Șerban vodă, conducătorul ei, să fi avut cu domnul atari relații în care să se descifreze, fără multă greutate, lipsa de avînt și un atașament reținut” ⁵⁾. Profesorul I. Ionașcu constată că actele rămase de la Ludescu dovedesc „că acesta nu excela în memorie, nu are însușiri de memorialist” (p. 282). Mai departe, autorul cercetează actele redactate, începînd cu anul 1666, „din însărcinarea și în interesul Cantacuzinilor” și le împarte în două categorii : unele cu caracter privat, privind chestiuni referitoare la moșii și moștenire, redactate de Stoica Ludescu, și altele cu caracter politic, „privind recunoașterea publică a nevinovăției postelnicului ucis” (p. 282), redactate de diacul de cancelarie Dumitrașco logofăt Dumbravici. O comparație între aceste acte cantacuzinești și fragmentele cu caracter religios ale cronicii duce pe profesorul Ionașcu la concluzia că există asemănări de expresii mistice între cronica și actele cu caracter public redactate de Dumitrașco logofăt Dumbravici,

¹⁾ N. Iorga, *Istoria literaturii românești*, ed. II, București, 1925, vol. I, p. 353—358. Același, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică*, București, 1929, p. 94. Același, *Istoria românilor*, VI. *Monarhii*, București, 1938, p. 247—280, cap. „Apariția partidului cantacuzinesc”, dar mai ales p. 265—269. N. Iorga, *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, vol. VI. *Les Monarques*, Bucarest, 1940, p. 329—332.

²⁾ Excepție face Const. Giurescu, care admite pe Ludescu autor al cronicii, dar numai al acelei părți care se întinde de la 1664—26 aprilie 1679 (Vezi *Contribuțiuni la studiul cronicelor muntene*, București, 1906, p. 5—6).

³⁾ N. Cartoian, *Istoria literaturii române vechi*, vol. III, București, 1945, p. 239.

⁴⁾ I. Ionașcu, *Despre logofătul Stoica Ludescu și paternitatea cronicii*, „*Istoria Țării Românești*”, în *Analele Universității C. I. Parhon* București (Seria științelor sociale. Istorie, nr. 5 din 1956, p. 261—299 (și extras).

⁵⁾ *Ibidem*, p. 281.

jar nu cu actele private redactate de Ludescu. Fără să afirme o atitudine categorică, totuși studiul se termină cu sugestia că cercetările privind paternitatea cronicii trebuie să ia în considerație și pe diacul Dumitrașco Dumbravici ca autor posibil ¹⁾. La p. 281 a lucrării sale, autorul promite că va documenta amplu opiniile sale cu privire la infirmarea paternității lui Ludescu.

Este adevărat că într-o scrisoare din 7 mai 1687 trimisă domnitorului Șerban Cantacuzino de Stoica Ludescu, acesta face greșeala de a pune moartea lui Mateias, fiul lui Matei Basarab, cu 50 de ani în urmă, în loc de 35 ani ²⁾. Afirmatia aceasta, apreciată însă în ansamblul scrisorii, este un motiv în plus invocat de Ludescu pentru a refuza să vie de la Tîrgoviște la București, ca martor într-un proces la care-l chemase Șerban Cantacuzino. Respingînd chemarea lui Șerban, Ludescu a invocat tot felul de motive: că e în mare slăbiciune, că nu mai ține minte faptele cum s-au întîmplat, că „n-am umblat de cînd sînt” cu asemenea chestiuni. Credem, deci, că „greșeala” mai sus amintită, era mai mult un pretext și de aceea afirmația că Ludescu „nu excela în memorie, nu are însușiri de memoria-list” ³⁾ nu se poate generaliza numai pe baza acestui singur document.

Stoica Ludescu a început prin a fi „diac” în vremea lui Matei Basarab și apoi în familia Cantacuzinilor, dar a ajuns „vornic de Tîrgoviște”, deci s-a ridicat la rang de mare boier. El a avut un loc de seamă în partida cantacuzinească și a fost apreciat de fruntașii acesteia. A fost nu numai sfătuitorul Cantacuzinilor în grelele împrejurări prin care uneori au trecut aceștia ⁴⁾, dar a fost respectat și iubit de aceștia. În 1682, domnitorul Șerban Cantacuzino îi dăruiește o evanghelie (cea tipărită la București în 1682) ⁵⁾ pentru biserica ce ridicase Ludescu în Valea Potopului, din satul Ludești ⁶⁾.

Pînă tîrziu, Ludescu continuă să se bucure de stima fruntașilor vremii. Ca dovadă este că la bătrînețe, în 1692, primește în dar din partea mitropolitului Teodosie un exemplar din *Biblia* lui Șerban, acel monument de cultură ce se tipărise măreț, la București, în 1688 ⁷⁾. În schimb,

¹⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 282, notele 135 și 137 trimit la două documente scrise de log. Dumitrașco Dumbravici: unul din 14 aprilie 1666, altul la 18 iunie 1669 (vezi N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 65–69 și 77–82).

²⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 295.

³⁾ *Ibidem*, p. 282.

⁴⁾ Aceasta se vede și din spiritul în care Ludescu a redactat el însuși multe acte cantacuzinești, n-a fost numai copistul lor. Vezi N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 42–60, 83–95, 104–110 (toate trei cuprinzînd testamentele postelnicesei Elina Cantacuzino) și p. 72–75 (Radu vodă Leon întărește anume proprietăți ale Cantacuzinilor).

⁵⁾ I. Bianu, N. Hodoș, *Bibliografia românească veche*, I, București, 1903, p. 246–251.

⁶⁾ N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, București, 1908, vol. II, p. 274–275 (*Studii și documente*, XV).

⁷⁾ N. Iorga, *Scrisori și inscripții ardelenе și maramureșene*, București, 1906, p. 145 (*Studii și documente*, XIII).

Dumitrașco Dumbravici a avut o activitate foarte redusă de copiator de acte; după cercetările prof. I. Ionașcu, acest diac „se menține în cadrul cancelariei domnești pînă prin anul 1684, *caligrafînd mai totdeauna acte redactate de Șerban vtorii logofăt Grecianu, fratele lui Radu Grecianu, cronicarul lui Brîncoveanu*”¹⁾, deci neavînd personal darul redactării.

Materialele cunoscute pînă acum în problema autorului permit a face numai o ipoteză și poate, mai puțin plauzibilă decît cea admisă de N. Iorga. Constantin Giurescu a observat just că domnia lui Șerban Cantacuzino (ianuarie 1679, venirea lui în București — august 1688) este scrisă „destul de rece și absolut neoficial”²⁾. Faptele principale ale lui Șerban (participări la campanii militare peste hotarele țării) și ale membrilor familiei Cantacuzino (călătoria postelnicesei Elina la Ierusalim, moartea ei și apoi a „coconului” ei Matei, căsătoria domniței Alexandra cu Gligorașco Băleanu, moartea domniței și apoi a domnitorului Șerban) sînt prezentate obiectiv, fără o participare afectivă a autorului la desfășurarea evenimentelor. O simțire mai caldă întîlnim abia spre sfîrșitul letopisețului, în caracterizarea apologetică, de factură clasică, ce face domnitorului cu prilejul morții sale. Dar și acest portret fizic și moral al lui Șerban Cantacuzino apare mai mult ca un exercițiu retoric decît ca aprecieri și sentimente sincere (ed. de față, p. 193₁₋₁₀). Această atitudine a cronicarului poate avea totuși o explicație. Se știe că cel mai vechi dintre manuscrisele care au transmis cronică este ms 112 Cluj. Acest ms a aparținut lui Ștefan Cantacuzino, domnul Țării Romînești (1714—1716). Autorul cronicii a fost un „om al Cantacuzinilor”, dar al fracțiunii care s-a alăturat, mai ales după moartea domnitorului Șerban, stolnicului Constantin și lui Ștefan Cantacuzino. Azi cunoaștem rolul însemnat pe care l-a jucat Ludescu între anii 1667—1681, ca sfătuitor al postelnicesei Elina și ca redactor al testamentelor ei, prin care voia să îngrădească lăcomia abuzivă (ca domnitor) a lui Șerban, îndreptată împotriva fraților lui. După cercetările și documentele publicate de prof. I. Ionașcu³⁾, Ludescu s-a situat în tabăra postelnicesei, a stolnicului Constantin și a lui Ștefan Cantacuzino, iar nu în aceea a lui Șerban. Acest considerent de ordin biografic atîrnă greu în favoarea paternității lui Ludescu, explicînd tonul neoficial al cronicii în legătură cu domnia lui Șerban; de altă parte, el mai explică simpatia cu care sînt înfățișate acțiunile postelnicesei. Pînă la descoperirea unei mărturii categorice din partea contemporanilor, problema paternității „Istoriei Țării Romînești” s-ar putea considera încă deschisă.

¹⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 282.

²⁾ C. Giurescu, *Contribuțiuni la studiul cronicelor muntene*, București 1906, p. 6.

³⁾ Cum, de exemplu, documentul din 7 mai 1795 (1687), prin care Ludescu refuză să jure, ca martor, în favoarea lui Șerban Cantacuzino (cf. I. Ionașcu, *loc. cit.*, anexa 27).

4. Opiniile social-politice ale cronicarului

Letopisețele sau cronicile sînt genuri literare specifice culturii medievale. Ele sînt dominate de elemente religioase și de aprecieri apologetice în favoarea marilor latifundiați (domni, boieri și aristocrația clericală), aceasta ca o consecință a relațiilor de producție feudale. Scrise în cea mai mare parte pentru marii feudali, cronicile medievale povestesc laudativ faptele de vitejie, dar și pe cele mai mărunte, ale clasei stăpînitoare. Diferitele categorii sociale care alcătuiau clasa stăpînitoare din evul mediu, solidare în acțiunea de exploatare a maselor de iobagi, se ciocneau adesea între ele, măcinate de contradicții și de interese individuale sau de castă.

Fiecare etapă din evoluția orînduirii feudale își are genul ei specific istoriografic. Astfel, tendințele de centralizare a puterii economice și politice în mîinile domnitorilor au dat naștere letopisețului voievodal, în timp ce tendințele boierimii de a cuceri și păstra, ea, puterea și privilegiile feudale au generat letopisețul de castă al clasei boierești. Contradicțiile din sînul clasei stăpînitoare, luptele dintre boieri și partizanii lor, pentru menținerea marilor privilegii și interese ale unei singure fracțiuni a clasei boierești, au determinat apariția letopisețului subiectiv, de partid.

„Istoria Țării Romînești”, alcătuită pe temeiul altor cronici elaborate anterior începînd cu secolul al XVI-lea, am putea spune că intru-nește în conținutul ei toate aceste genuri ale istoriografiei medievale. Astfel, după scurte însemnări analistice, care ar putea aparține vechilor anale ale țării, nu lipsește din ea letopisețul bogat în elemente religioase, pentru domniile de la Radu cel Mare pînă la Neagoe Basarab inclusiv, perioadă pentru care faptele istorice se împletesc cu elemente religioase hagiografice din „Viața lui Nifon”.

Pentru anii 1521—1601, sînt reprezentative părțile din „Istorie” consacrate atîtor viteji domni care au luptat împotriva jugului otoman, culminînd cu cronica domniei lui Mihai Viteazul. Cronica acestei domnii este un exemplu de letopiseț voievodal. Începînd cu domnia lui Alexandru Iliăș și a domnilor următori lui, sprijiniți în domnie prin abuzuri împotriva maselor populare și prin intrigi împotriva boierimii autohtone, avem letopisețul marelui boierimi autohtone, interesată în lupta împotriva boierimii străine de țară — greci din Țarigrad — care căuta, în ce privește folosirea privilegiilor feudale, să se substituie boierimii băștinașe. Modul cum sînt înfățișate domniile posterioare anului 1611 (a lui Radu Mihnea, a lui Alexandru Iliăș, Leon Tomșa, Matei Basarab și Constantin zis Cîrnul), cu răscoalele lui Lupu Mehedințeanu, a seimenilor și dorobanților, dezvăluie o parte din însușirile letopisețului de castă, boieresc ¹⁾.

¹⁾ Zicem „o parte”, pentru că cele mai bune exemple de letopiseț de castă sînt cronicile moldovenesti, a lui Grigore Ureche și a lui Ioan Neculce. Vezi în această pri-

În ultima și cea mai nouă parte a cronicii, începînd cu domnia lui Radu Mihnea al III-lea (1658—1659), letopisețul oglindește pătimașele lupte interne dintre reprezentanții marii boierimi a Țării Romînești, împărțită în două fracțiuni: partida Cantacuzinilor și partida Bălenilor, aceștia din urmă instigați — după părerea cronicarului — de greci. Această parte a cronicii constituie un bun exemplu letopiseț legat de interesele restrînse ale unei singure fracțiuni boierești.

Prin această stratificare a surselor, fiecare răspunzînd unei alte etape din orînduirea feudală — cu toată redactarea și stilizarea lor unitară de la sfîrșitul secolului al XVII-lea — „Istoria Țării Romînești” este mai importantă decît alte cronici din istoriografia medievală romînească.

„Istoria Țării Romînești” este importantă nu numai ca izvor istoric narativ, ci și pentru că ea oglindește gîndirea istorică și politică a autorului, determinată de condițiile materiale ale epocii în care s-a alcătuit. Vom arăta sumar ideile principale ale ideologiei feudale oglindite în cronică, privind domnia, boierimea, tîrgoveții și țărani, precum și relațiile dintre aceste categorii sociale.

1. *Domnia*. Autorul susține că înainte de constituirea domniei, a existat *bănia*. Deși nu folosește chiar acest cuvînt, totuși spune că „marii bani”, sau „banoveți” au condus <oști> în calitate de „cap”, într-un teritoriu limitat, „pre supt poalele muntelui pînă în apa Oltului”. „Scaunul” banului a fost pe rînd, la Turnu Severin, Strehăia și apoi Craiova. „Banoveții” — continuă cronicarul — erau boieri „de neam mare... ce le zicea Băsărabi”. Nu este cazul să combatem aici erorile istorice ale cronicarului referitoare la confuzia ce face între Craiovești și Basarabi¹⁾. Reținem totuși relația care se stabilește în mod greșit între bănia Olteniei și Basarabi, pentru că ea corespunde tendinței cronicarului de a preamări rolul Basarabilor. Tendința aceasta este evidentă de-a lungul întregii cronici și culminează în prezentarea domniei lui Șerban Cantacuzino.

Primul „domn” amintit de cronicar este legendarul „Radul Negrul voevod”. Domnia lui este concepută astfel, încît „cu toții” trebuie „să fie supt porunca lui”. El își întocmește țara în condiții de „pace” și independență.

În „Istoria Țării Romînești”, venirea domnilor în scaun este anunțată fără explicații, pînă la Vlad voievod cel Tînăr (1510); acesta a fost pus domn de „împăratul”, deci de turci. Este prima domnie pentru care

vință Gr. Scorpan, *Reflectarea poziției de clasă a boierimii în stilul cronicii lui Grigore Ureche*, extras din *Studii și cercetări științifice*. Academia R.P.R., Filiala Iași, vol. I (1950), 39 p. Introducerea acad. Iorgu Iordan la ediția sa, Ion Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei*, București E.S.P.L.A., 1955, p. 5—100 și V. P. Koroban, E. M. Russev, *Kronikarul Ioan Neculce. Viața și opera*, Kișinău, Editura de stat a Moldovei. 1956, 183 p., dar mai ales capitoul „I. Neculce — ideolog al clasei feudale din Moldova”.

¹⁾ I. C. Filitti, *Banatul Olteniei și Craioveștii*, în *Arhivele Olteniei*, XI (1932), p. 15—21.

autorul dă amănunte : domnul și boierii își jurară credință reciproc, apoi „veni țara de i se închină și aduse daruri multe...”. Contextul arată aci că „țara“ înseamnă o comunitate mai mare de locuitori (clerici, boieri mai mici, târgoveți) ¹⁾, în afară de marea boierime, care dase deja aprobarea ei, prin jurământul depus anterior.

Nici modul cum sfișese domniile nu a produs în gândirea autorului reflecții deosebite ; el consemnează durata domniei și plecarea din domnie, prin mazilire. La domnia lui Vlad cel Tânăr (1510—1512), autorul povestește că Mehmet pașa i-a tăiat capul în București, „supt un păr”, pentru că își călcase jurământul față de Craiovești ²⁾.

2. Boierimea. Amestecul turcilor în numirea și mazilirea domnilor este scos în evidență de cronicar, pentru secolul al XVI-lea, cu numeroase exemple. Acest amestec era provocat de contradicțiile și conflictele dintre domni și diferitele partide boierești, domnul luptînd împotriva fărîmițării feudale, care îi slăbea puterea în stat, iar boierii susținînd fărîmițarea, care ridica pe primul plan interesele lor economice și politice ³⁾.

„Istoria Țării Românești” aduce în atenția cititorilor patru mari familii boierești : Craioveștii sau Pîrvuleștii, Buzeștii, Cantacuzinii și Bălenii. În prezentarea faptelor lor, autorul manifestă simpatie și aprobare, cu excepția numai a familiei Bălenilor, ai cărei membri sînt arătați ca intriganți și răi.

Pîrvuleștii (unele variante îi numesc „niamul Craiovei”) apar pentru prima dată în cadrul domniei lui Mihnea cel Rău, la leatul 7017 (1508). Mihnea taie mulți boieri, „iar pre un neam care era mai ales . . . , căruia îi era numele de moșie banoveți (adecă Băsărăbești)” nu l-a putut distruge, pentru că fruntașii acelu neam („Pîrvuleștii” în ms O) au fugit la Țari-grad. Craioveștii sînt arătați ca filo-turci. În luptele cu Mircea, fiul Mihnei, Pîrvuleștii au săvîrșit acte de vitejie. Admirația cronicarului pentru Pîrvulești este așa de mare, încît, fără justificare, îi socotește „de moșie banoveți, adecă Băsărăbești” (p. 15 și 18). Neamul lor este numit „mai ales și mai temător de Dumnezeu”, sfătuitorul de bine al domnilor. Domnii, atîta timp cît „au ținut sfatul acelu neam”, au avut victorii și succese, „iar deacă lepădă sfatul acelu neam și primi al altora”, prin aceasta și-au atras „mîniia lui Dumnezeu”. Exemplificarea o face cu Vlad cel

¹⁾ I. Coteanu, *Țara în secolul al XVII-lea, în Cune vorbim*, 1949, nr. 2, p. 11—12.

²⁾ Amănuntul „supt un păr”, neconfirmat de alte izvoare, a fost într-adins căutat de autor, ca să justifice omorîrea călcătorului de jurămînt, prin „judecata și răscumpărarea lui Dumnezeu”. Autorul l-a găsit în cartea a doua a lui Samuil, XVIII, 9 (*Biblia*, trad. de V. Radu și Gala Galaction, București, 1938, p. 340). Vezi ed. de față, p. 22.

³⁾ Barbu T. Cîmpina, *Dezvoltarea economiei feudale și începuturile luptei pentru centralizarea statului, în a doua jumătate a secolului al XV-lea, în Moldova și Țara Românească* București, Ed. Acad. R.P.R., 1950, p. 1—5.

Tînăr, căruia paşa Mehmet îi taie capul, tocmai pentru că ieşise desub ascultarea Pîrvuleştilor.

Urcarea pe tron a lui Radu de la Afumaţi (1522), cronicarul o înfăţişează cu azeziunea întregii boierimi: „boiarii toţi, şi mari şi mici şi toată curtea”, deci inclusiv Pîrvuleştii. Aceştia, după părerea cronicarului, ocrotesc domnia lui Radu de la Afumaţi, pentru că era membru al familiei lor, era „ginerele lui Băsărab vodă”¹⁾ (Neagoe).

Cronicarul prinde bine rostul duşmăniei dintre banul Pîrvu şi Vladislav al III-lea (cu întreruperi, domn între aprilie 1523 — iunie 1525), concurentul şi uzurpatorul domnitorului Radu de la Afumaţi; el spune că Vladislav „ş-au bătut joc de Pîrvul banul”, făcîndu-l din ban mare „postelnic în casă” (p. 46₃₋₄). În realitate, Pîrvu voia readucerea în domnie a lui Radu, ceea ce a şi reuşit să îndeplinească, avînd ajutor pe „voinicii lui”, adică oastea lui personală (p. 46₄₋₉).

Cînd partida adversă, în frunte cu Neagoe vornicul şi Drăgan postelnicul, l-a urmărit să-l prinză pe Radu, acesta s-a gîndit că nu poate scăpa decît fugind „la banul Pîrvu, la Craiova”, dar boierii din opoziţie îl prind şi îl omoară împreună cu fiul său Vlad, pe dealul Cetăţuia de lângă Rîmnicul Vîlcea, la 4 ianuarie 1529²⁾.

Conflictele din sînul clasei stăpînitoare, adică dintre boierime şi domnie, se ivesc mai cumplite în timpul domniilor lui Mircea Ciobanul. Acesta, abia instalat în domnie (17 martie 1545), taie capetele a cinci boieri numiţi de cronicari şi ale altora „mulţi boiari carii nu sînt scrişi aici”, le confiscă averile, chinuîndu-i cu „mare muncă, pentru avuţie”. Motivul urii dezlănţuite nu este arătat de cronicar, dar era teama lui Mircea că aceşti boieri să nu readucă în domnie pe vitregul său frate Radu Paisie (surghiunit apoi în Egipt, unde a şi murit). Cronicarul ia atitudine faţă de omorurile săvîrşite, le consideră nejuste („vărsîndu-se mult sînge nevinovat”) şi Mircea Ciobanul, continuă cronicarul, „da-va seama înaintea lui Dumnezeu” (p. 50₁₁₋₁₂).

Mai departe, autorul descrie uciderea a 11 boieri mari din ordinul domnitorului Alexandru al II-lea (cu întreruperi, domn din iunie 1568 — 1 septembrie 1577), descendent al pretendentului la domnie Mircea, fiul Mihniei, deci nepotul lui Mihnea cel Rău³⁾.

În timpul lui Mihnea Turcitul (fiul lui Alexandru al II-lea), după spusa cronicarului, s-a ridicat împotriva domniei o nouă partidă boierească

1) Radu de la Afumaţi s-a căsătorit cu fiica lui Neagoe Basarab, Ruxandra, în 1526.

2) George D. Florescu, *Un înel domnesc din veacul al XVI-lea şi cleva consideraţii noi cu privire la neamul Basarabilor din acel veac*, Bucureşti, 1940, p. 12—14.

3) Letopisetul (p. 51₁₂₋₁₃) îl socoteşte greşit fiul lui Mircea Ciobanul şi frate cu Petru cel Tînăr (v. Stoica Nicolaescu, *Petru Vodă cel Tînăr şi Petru Vodă Şchiopul. O chestiune controversată din istoria românilor*, Bucureşti, 1915).

„boiarii mehedinți”, voină a impune domn pe Radu Popa, dar, în lupta dată la Craiova, izbînda a fost a lui Mihnea vodă (iulie 1581).

Cînd Petru vodă Cercel ia tronul cu drepturile sale de strănepot al lui Radu cel Mare ¹⁾, întîmpină opoziția mării boierimi, a lui Mihăilă vornicul, Dragomir banul și Gonța paharnicul, care susțineau pe Mihnea Turcitul ²⁾, dar îi omoară, tăindu-i pe toți.

O dată cu venirea pe tron a lui Mihai Viteazul, o nouă familie apare în centrul de interese al cronicii, familia boierilor *Buzești*. Cronicarul ține să dea cititorilor impresia că politica de luptă a lui Mihai împotriva turcilor era în consensul boierimii întregi : „Mihai vodă *cu toți boiarii* să închisese de răul turcilor, (p. 55₂). El înfățișează pe Mihai în situații grele, pe care le rezolvă însă tot cu sfatul *unanim* al boierilor. Astfel, pentru hotărîrea retragerii lui la Stoienesti, pe Dimbovița, „făcu sfat cu boiarii” (p. 61₁₉). Cînd cei doi frați Báthory plănuiesc izgonirea lui Mihai din Ardeal, Mihai — scrie cronicarul — „încă-și strînse toți boiarii și făcură sfat foarte de folos” (p. 73₂) și anume hotărîră trimiterea soliei la împăratul Rudolf. La sfatul „cu toți boiarii” țării se adaugă și sfatul „cu némișii Ardealului și cugetară să nu dea Ardealul împăratului creștinesc” Rudolf (p. 76₇₋₈). Deci, din „Istoria Țării Romînești” rezultă că Mihai a vrut ca, în lupta sa de eliberare națională și de centralizare a statului feudal, să intereseze întreaga boierime. Din această boierime ies în evidență, ca viteji comandanți de oști și slujitori devotați ai domnului, frații Radu, Stroe și Preda Buzescu. Dar faptele Buzeștilor, numeric mai multe decît ale altor boieri, cronicarul nu le înregistrează în nici o formă retorică specială, astfel că nu se poate vorbi de această parte a „Istoriei Țării Romînești”, ca de o cronică de familie — „cronica Buzeștilor” ³⁾; ea este tot o cronică domnească, cronică domniei lui Mihai Viteazul.

Relatările despre *Cantacuzini* ocupă în cronică un spațiu mai întins. Cronicarul socotește pe boierii Cantacuzini ca romîni de baștină, desigur după muma lor Elina, fiica domnitorului Radu Șerban (1602—1611), descendent al Craioveștilor ⁴⁾). Viața Elinei, soția postelnicului C. Constantacuzino, este urmărită de cronicar în toate momentele ei principale, de la nașterea și botezul ei (1611, la Suceava, pînă la moartea și înmormîntarea ei (2 martie 1687). Autorul are față de Elina un sentiment de venerație

¹⁾ Radu cel Mare → Radu Paisie → Pătrașcu cel Bun → Petru Cercel (v. P. P. Panaitescu, *Origina lui Petru Cercel*, București, 1936).

²⁾ Acesta venea în numele altei linii dinastice : Mihnea cel Rău → pretendentul Mircea → Alexandru al II-lea → Mihnea Turcitul.

³⁾ Se știe că N. Iorga a susținut existența unei cronici a Buzeștilor, publicînd-o ca atare : *Viața lui Mihai Viteazul povestită de un om din acele timpuri*, Vălenii de Munte, 1908 (Biblioteca „Ligii culturale”, nr. 1). La sfîrșit (p. 70), editorul scrie : „Această povestire a făcut-o un credincios al fraților Buzești, al cărui nume nu se știe”. *Din faptele străbunilor. Povestiri ale cronicarilor*, Ed. II-a, București, 1923, p. 140—171, cu mențiunea : „Din cronică Buzeștilor”.

⁴⁾ Vezi *Țăranii*, mai jos, p. XXVII — XXVIII.

și compasiune pentru suferințele provocate de desfășurarea evenimentelor politice interne. Începînd cu anul 1658, faptele Cantacuzinilor intră tot mai adînc în ansamblul evenimentelor narate de cronicar. Mihnea al III-lea trimite în acest an bani vizirului Kiupriuli, ca să omoare pe Constantin postelnicul, dar acesta, ca un om drept și nevinovat „fu izbăvit din moarte” (p. 137₁₀). În concepția lui feudală, cronicarul aduce pe omorîtorul de boieri Mihnea să dea „seama înaintea lui dumnezeu, la vremea înfricoșatului județ” (p. 138₉₋₁₀) și, într-adevăr, arată el, — nu ca ceva întîmplător — că „acolo <în Ardeal> își sfîrși viața lui cum au fost mai rău” (p. 141₁₃). Urmărind viața bătrînului „Costandin postelnicul, bunul creștin și vrednic de slujbă”, cronicarul povestește mișcător sugrumarea postelnicului : „seara pre la cină, l-au omorît în trapezăriia mănăstirii” Snagov (duminică, 20 decembrie 1663), la ordinul lui Gligorașco (p. 149₁₆₋₂₂). Cronicarul aruncă „de trei ori anathema” asupra omorîtorilor, iar de aici înainte înfățișează larg seria de suferințe ale urmașilor și lupta lor împotriva persecutorilor, domni și boieri, care continuau să aprindă ura turcilor împotriva Cantacuzinilor. Cel mai aprig dintre prigonitori ne este înfățișat Duca vodă 1673—1678). Acesta trădează pe Cantacuzini, care-l ajutaseră să vie domn și poruncește prinderea lor, simultan, în cele 3 centre deosebite, la conacele cantacuzinești din Drăgănești, Cocorăști și Mărgineni. Planul lui Duca era să-i omoare, dar ei scapă, fugind „în Țeara Ungurească” (p. 171—172). După părerea cronicarului, tot dumnezeu, cu „mila lui cea nespusă”, curmă prigonirea boierilor Cantacuzini, prin numirea lui Șerban ca domn al țării (29 noiembrie 1678).

Cronicarul înfățișează ca dușmani de moarte ai Cantacuzinilor pe greci¹⁾ și pe boierii *Băleni*. Conducătorii acestei partide erau Gheorghe vornicul Băleanu și Hrizea vistierul, ginerele lui Gheorghe. Grecii „și ceta” lor „spurcată” sînt înfățișați ca „răi boiari” și „îndrăciți”, „fără rușine, cu rău cuget”. Motivul urei lor, spune cronicarul, era invidia „că ei <Cantacuzinii> tot boeresc la toți domnii” (p. 163₁₀₋₁₁). Pe cît de răi sînt înfățișați domnii susținători ai Bălenilor, pe atît apar de buni susținătorii Cantacuzinilor, de exemplu Antonie vodă. Autorul cronicii, pentru evenimentele de la 1658—1690, este în mod evident părtaș la suferințele Cantacuzinilor ; faptele acestora îl interesează și le prezintă cu amănunte.

Pe dușmanii Cantacuzinilor, autorul îi prezintă ca pe niște dușmani personali ai lui și ca pe niște „pizmași neamului rumînesc”.

3. Orașe, țîrguri și locuitorii lor. Cele mai vechi așezări amintite în cronică sînt situate geografic de-a lungul Dunării : cetatea „Turnul

¹⁾ Dintre aceștia, cronicarul numește pe Dumitrașco țarigrădeanul, Ghinea vistierul, „grec lăcătariu de la Rumele”, Nicola Sofialiul și Balasache. Cu grecii „se făcuse soție” (= lova-răși, unelte), și „rumîni de moșie” Stroe Leurdeanul, Radu armașul și fiul său Costantin precum și Bălenii.

Severinului”, apoi „marginea Necopoei” (Turnu Măgurele). Urmează cele din Oltenia : Strehaia și Craiova. Apariția acestor așezări este explicată de autor prin „descălăcările” succesive ale „rumînilor”, „care s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miază noapte” (p. 1). Rostul primelor așezări indicat de cronicar este administrativ și militar. Se spune, anume, că „rumîni” avînd și „cap, adecă mari bani”, au dat numele de „scaun” (reședință), întîi Turnului Severin, „al doilea scaun s-au pogorit la Strehaia, al treilea scaun s-au pogorit la Craiova” — acestea întîmplîndu-se „multă vreme” înainte de anul 1290.

Autorul, trecînd de la forma administrativ-militară a băniei la aceea a domniei, spune că „Radul Negrul voevod, mare herțeg pre Amlaș și pre Făgăraș” a făcut întîi „orașul ce-i zic Cîmpul Lung”.

Populația orașului, la întemeiere, se compunea din „mulțime de noroade : rumîni, papistași, sași, de tot féliul de oameni”. Al doilea „oraș mare”, unde „s-au pus scaunul de domnie” este amintit „Argeșul” (pe numele de azi : Curtea de Argeș). Instituțiile specifice feudalismului erau biserica și reședința întărită a feudalului. De aceea, în ambele aceste orașe, domnitorul construiește cîte „o biserică mare și frumoasă și înaltă”, precum și „curți de piatră și case domnești”, elemente de adăpostire și siguranță.

Cele mai vechi „tîrguri” semnalate în cronică sînt Tîrgoviștea și Tîr<g>șorul (p. 4). Tîrgoviștea este înfățișată pe vremea lui Vlad Țepeș, în legătură cu conflictul dintre domn și „orașani”, „pentru o vină mare ce au fost făcut unui frate al Vladului vodă”¹⁾, Țepeș îi pedepsește trăgînd în țeapă pe „cîți au fost oameni mari bătrîni”, iar pe cei tineri (bărbați, neveste, fete) i-a ridicat de la ospețe și hore, împodobiți și îmbrăcați ca de Paști și i-a dus la Poenari (în munți, pe Argeș) „de au tot lucrat la cetate, pînă s-au spart toate hainele dupre ei”. Faptul nu este amintit de nici un alt izvor documentar, se găsește însă în legendele istorice ale poporului²⁾. Povestirea cronicărească dezvăluie astfel cel dintîi conflict dintre domnie și tîrgoveți.

Bucureștiul este pomenit întîi cu prilejul pomenirii tăierii capului lui Vlad cel Tânăr (23 ianuarie 1512), „în oraș, în București” (p. 22₁₇). Abia în cadrul domniei lui Radu de la Afumați, cronicarul dă Bucureștilor calitatea de „scaun” al țării³⁾ (p. 44₇).

Cronicarul scriînd despre locuitorii orașelor Sibiu și Brașov, îi numește „cetățeni” (p. 20₃₄, 73₁₁), în sensul de locuitori din „cetate”.

¹⁾ Un singur ms, nr. 91, de la Cluj (vezi anexa nr. 13, p. 205₂₋₃), precizează vina : boierii tîrgovișteni au îngropat de viu un frate al domnitorului.

²⁾ Petre Ispirescu, *Povești despre Vlad Țepeș*, 1935, p. 3—11. În legenda populară, fratele lui Țepeș fusese huiduit de tîrgovișteni, pentru că silise iubirea unei fete de boier.

³⁾ În mod greșit, pentru că, se știe, în documente Bucureștii apar ca cetate de scaun încă din 20 septembrie 1459 (cf. P. P. Panaitescu, *Interpretări românești*, București, 1947, p. 227).

Fără să se ocupe în mod special de populația orașelor, înțelegem din paginile cronicii că majoritatea populației o formau „neguțătorii”, greci și turci. Dar mai constatăm că „neguțătorii” aceștia erau cei mai des loviți în cursul mișcărilor de masă. Astfel, Lupu Mehedințeanu (1616 — 1618) obligă pe negustori să plătească lefitele ostașilor unguri din armata sa. În aceeași vreme, căpitanul Buzdugan tăia negustorii greci de oi și le confisca „marfa” (p. 93₅₋₈). În timpul domniei lui Constantin Basarab, seimenii și dorobanții „au dat jaf caselor boerești și neguțătorilor” (p. 123₇).

Puținele date din cronică referitoare la târguri și târgoveți ne arată că la noi, ca și îndeobște ¹⁾, procesul de transformare a orașelor și târgurilor a evoluat de la forme administrative și militare la centre meșteșugărești și comerciale.

4. *Țăranii*. Țăranii și satele ocupă un loc restrâns în cugetarea politică a autorului „Istoriei Țării Românești”. Numirile folosite de cronicar pentru noțiunea de țăran sînt variate, după tendințele și efectele pe care le urmărește : „țărani”, „săraci”, „noroadă”. Cînd vine vorba de țărani, autorul nu face decît să constate starea lor mizeră și să-i compătimizească pentru „năpăștile” ce li se fac. Însă mila boierilor și a domnilor pentru suferințele țăranilor este arătată de autor prin prisma intereselor de partid, cronicarul voind să ne convingă de omenia numai a unor anumite persoane, înfățișate de el consecvent simpatice. Este cazul lui Matei Basarab, de la care se spera că „vor avea săracii pace și odihnă” (p. 99₃). Urmează cazul unui alt Basarab, Constantin Cîrnul, în gura căruia cronicarul pune următoarea mărturisire pe care ar fi declarat-o în timpul răscoalei seimenilor și dorobanților : „m-am împăcat cu toate țările, ca să putem face bine și țăranilor, că sînt săraci și împresurați de bir și de năpăști” (p. 120₁₉₋₂₀). Evident, rostind aceste cuvinte în fața mulțimii, domnitorul voia să-și apropie masele populare în mijlocul primejdiei ce venea din răscularea ostașilor domnitorului. Răscoala militară a seimenilor și dorobanților, așa cum este înfățișată în „Istorie . . .”, a pătruns mai adînc și în rîndurile mulțimii și ale țăranilor, pentru că măsurile luate de domnitorul Constantin Șerban se întind și asupra lor : „Și au început a face milă mare țării, ertîndu-le toate năpăștile . . . Și au ertat țara de bir 3 luni” (p. 119₃₋₅).

Cronicarul mai vrea să statornicească o idee : legătura Cantacuzinilor cu „țara” și cu „țăranii”. Însuși postelnicul Const. Cantacuzino, grec din Țarigrad, venit în țară din prima generație, este arătat nu ca grec, ci ca „moșnean într-însa <în țară>, cu case și cu olate, ca și alți boiari” (p. 146₃₋₄). De aceea, în sugrumarea postelnicului, cronicarul vede un motiv de întristare și la mulțimea noastră : „plîngîndu-l și săracii, că ș-au pierdut mila”

¹⁾ M. N. Tihomirov, *Древнерусские города*, ed. II, Moscova, 1956, p. 435 — 438, și H. Pirenne, *Les villes du moyen-âge*, Bruxelles, 1927, p. 68—70.

(p. 150₁₆). Părtinirea autorului se manifestă și pentru Drăghici, cel mai virtuos dintre fiii postelnicului, care de asemenea este laudat, pentru că „sta tare pentru săraca de țară” și „căuta de toțisăracii” (p. 157₁₀₋₁₁). Răvașele lui Stroe Leurdeanu, prin care năpăstua pe postelnicul Constantin Cantacuzino, „să arătară tuturor noroadelor”, pentru ca trezind simpatia maselor, să condamne și ele pe vînzător (p. 162₁₆₋₁₆).

Cu toată situația socială boierească pe care a avut-o, desigur, autorul, el vădește totuși sentimente de compasiune pentru mase și, în orice caz, nu ascunde adevărul că țărănimia era cu desăvîrșire lipsită, năpăstuită și prădată fără dreptate.

5. Problema dărilor reflectată în cronică

Perioada de lupte între pretendenții la domnie oglindită în cronică (sec. XV—XVI) se caracterizează din punct de vedere fiscal prin numeroase dări puse pe seama țărănimii.

Să vedem poziția autorului și față de această problemă.

Cronicarul semnalează că fiecare domn nou aducea în sistemul fiscal o nouă impunere: „Adaos-au Pătru vodă cu mumă-sa <Chiajna> la bir 5 aspri” (p. 51₉₋₁₀)¹⁾, semnalează cronicarul ca ceva obișnuit cu cruzimea Chiajnei. Cîteva rînduri mai departe, autorul scrie că Alexandru vodă (1568—1577) „au adaos în țară un bir, ce i-au zis oae seacă”²⁾.

Mihnea (1577—1583, 1585—1591) a înființat „găleata” de grîne, obligînd și „pe megiiși” să o dea; apoi „au mai adaos în țară un bir ce i-au zis năpaste”³⁾ și a pus și o dijmă nouă: „din 5 stupi un stup” (p. 53₁₈). Afirmațiile cronicarului concordă cu realitatea istorică, pentru că este știut că Mihnea a dezlănțuit un mare jaf fiscal pentru a putea răspunde turcilor marea sumă de bani cerută pentru uciderea rivalului Petru Cercel⁴⁾. Dar și acesta „au pus birul curții foarte mare și gorștină de oi” (p. 53₁₃₋₁₄).

¹⁾ Chiajna trebuia să răspundă în vremea la care se referă cronicarul 30 000 scuzi pentru a fi repus în domnie fiul ei Petru (A. D. Xenopol, *Istoria romînilor*, București, 1927, vol. V, p. 23).

²⁾ Vezi p. 52—53. Se știe că acest bir a fost impus în 1574, pe oile sterpe, pentru cele cu lapte plătindu-se „oeritul”.

³⁾ Nu se precizează natura năpăștilor. Se crede că năpasta era plata pentru singele unui om ucis și o plăteau locuitorii în hotarul cărora era găsit ucisul, chiar dacă acei locuitori erau nevinovați de ucidere (C. C. Giurescu, *Istoria romînilor*, II. Partea a doua, ed. III, București, 1940, p. 497). Mai există încă și părerea, mai plauzibilă, care consideră năpasta ca o obligație impusă de domnie, ca unii să plătească birul altora, aceasta pe baza principiului răspunderii solidare la plata dărilor (Damaschin Mioc, *Despre modul de impunere și percepere a birului în Țara Românească pînă la 1632*, în *Studii și materiale de istorie medie*, vol. II, București, Acad. R.P.R., Inst. de ist., 1957, p. 110—111).

⁴⁾ A. D. Xenopol, *Istoria romînilor*, V, București, 1927, p. 44—46.

Jaful fiscal dezlănțuit de Leon Tomșa (1629—1632) este — după chiar relatările cronicarului (p. 95—96) — cauza răscoalei poporului sub conducerea boierilor olteni, în frunte cu Matei aga. Cronicarul ne povestește că „spartu-s-au toate județele de preste Olt, fugind care încãtro au putut”, din cauza a „multe biruri grele ce au fost asupra sãracilor”. Cronicarul compãtimește „sãraca de țarã” — care, în vremea domniei lui Radu Leon (1664—1669) suferi cea mai grea povarã fiscalã, trebuind sã plãteascã noi biruri grele numite „prihãni” (p. 157—158).

De mai multe ori gãsim amintit în cronicã și *haraciul* datorat Porții otomane. Mulți dintre domnitori cãutau sã-și asigure posibilitãțile de platã a haraciului prin mijlocirea boierilor. Cînd aceștia pribegeau ca ostili domnitorului, pericolul era dublu pentru acesta : lipsa boierilor din țarã dãuna completarea haraciului, iar pribegia lor însemna șeserea unor noi intrigi pentru rãsturnarea domnitorului. Așa se explicã de ce în „Istoria Țãrii Romînești” gãsim, în cadrul mai multor domnii, informația cã domnitorul face apel la boierii fugiți și pribegi sã se reîntoarcã „cineși la moșia lui, sã sã apuce de hrana lui și sã-și dea haraciul împãratului” (p. 141—142). „Zãbava haraciului”, ne spune cronicarul, a adus mazilirea lui Gheorghe Ghica, în 1660. Rezistența romînilor în ce privește plata obligațiilor cãtre Poartã pare cã era mai dirzã decît a altor popoare subjgate. Așa pretinde vizirul într-o mustrare ce-o face postelnicului Constantin Cantacuzino, mustrare pe care cronicarul o reproduce întocmai : „au fãcut Ghica vodã și rumîinii rușine împãratului, de n-au adus haraciul la vrème. Și cum împãratul biruiaște < = încaseazã biruri > de la rãsãrit pîn la apus și nu iaste altã țarã mai rea decît Țara Rumîneascã. Cã nu apucã o nebulie sã sã potoleascã, alta rãdicã” (p. 144—145).

Rezistența țãrii la plata haraciului este condamnatã cu asprime de cronicar, dar nu din simpatie pentru turci (se va vedea cã, în general, autorul era împotriva turcilor), ci datoritã concepției ce avea cã domnitorul trebuie slujit cu devotament : „iar ei < boierii birnici >, ca niște oameni nebuni și dãzmëtici, sã trãgea fieșcarele și sã ascundea și nu vrea sã-și dea birul dupã obiceiul, gîndind domnului lor rãu, cum era și invãțați” (p. 144₅₋₇).

Prin prisma intereselor de partid, cronicarul condamnă numai pe unii domni și boieri cã au jefuit țara și acoperã pe alții. De asemenea, semnaleazã „mila” numai a unor domni și boieri, manifestatã prin iertarea birului și a altor dãjdii. Aceastã favoare, autorul o acordã larg lui Constantin Șerban : acesta „preste puținea vrème” împãcã și pe sultan, trimițîndu-i „haraciul și poclonul de domnie”, dar împãcã și sãrãcimea țãrii, iertînd-o temporar de biruri și nãpãști (p. 118—119). Cronicarul, care în alte împrejurãri se aratã ostil strãinilor, acum scoate în evidențã meritul domnitorului de a se fi purtat bine cu *toți* cetățenii țãrii : „sã bucura toți și moșnëni

și streini” (p. 119₁₀₋₁₁). Aceste contradicții ale concepției cronicarului se pot explica numai prin apartenența sa la fracțiunea boierească favorabilă Cantacuzinilor : Constantin Șerban era din tabăra celor cruțați de cronicar, era fratele doamnei Elina, soția postelnicului Constantin Cantacuzino.

6. Concepția cronicarului cu privire la alte popoare

În ciuda contradicțiilor care caracterizează adesea conținutul letopisețului, rămîne, totuși, ca o linie unitară, patriotismul autorului, interesul lui pentru istoria patriei, pentru lupta ei de a se menține „tare” (expresia cronicarului), cu ființa și credința ei, în mijlocul popoarelor înconjurătoare.

Dar care este ideea generală a autorului despre popoarele vecine și ce atitudine ia el în problema relațiilor politice dintre romîni și ele ? Dintre aceste popoare, turcii și grecii se găsesc mereu prezenți în filele letopisețului.

Turcii. Chiar din primele pagini, cînd scrie despre „Radul Negrul voevod”, autorul strecoară următoarea cugetare referitoare la turci : „tocmitu-ș-au Radul vodă țara cu bună pace, că încă nu era de turci împresurată” (p. 3₅₋₆). Pusă aici, în legătură cu vremuri mult îndepărtate de apariția turcilor în Europa, această reflecție apare ca o obsesie, ca o observație a autorului, verificată, asupra contemporaneității, că cotropirea țării de către turci era o piedică serioasă în dezvoltarea economică, politică, administrativă și culturală a țării.

În timp ce versiunea **O** a letopisețului arată crîncenele lupte date de romîni în secolul XIV—XV, alături de alte popoare creștine, împotriva turcilor (v. anexele nr. 5, 6, 8, 9), celelalte versiuni (inclusiv **V**, cea luată ca text de bază) nu pătrund semnificația patriotică a acestor lupte. Mai departe, autorul emite părerea greșită că „Laiotă Basarab vodă cel Bătrîn... au închinat țara turcilor”¹. Scriind despre jurămîntul de credință al lui Vlad cel Tînăr, autorul lasă să se vadă cum s-a născut la noi primul partid filo-turc, al boierilor Craiovești². Astfel se suie pe tron, cu ajutorul turcilor³, un membru al acestei familii, Neagoe, „primul domn al Țării Romînești ales dintre boieri, în locul descendenților vechii dinastii”⁴. Luptele sîngeroase din secolul al XVI-lea dintre turci și parti-

¹) Vezi p. 4. Se știe că Radu cel Frumos, omul turcilor, a făcut această închinare. Cf. N. Iorga, *Istoriile domnilor Țării Romînești*, București, 1902, p. 25, nota 1 și *Genealogia Cantacuzinilor de banul Mihail Cantacuzino*, ed. N. Iorga, București, 1902, p. 68—69, nota 3.

²) Hurmuzaki, *Documente*, vol. XV, partea I, p. 218, raportul din 14 februarie 1512, scris la Buda.

³) Numeroase alte izvoare istorice confirmă relatările cronicii. Cf. Șt. Ștefănescu, *Roluț boierilor Craiovești în subjugarea Țării Romînești de către turci*, în *Studii și referate privind istoria Romniei*, Partea I, București, Ed. Acad. R.P.R., 1954, p. 697—718.

⁴) P. P. Panaitescu, *Învățăturile lui Neagoe Basarab*, București, 1946, p. 8.

zaniei lor cu boierii ostili politicii filo-turce, iau în concepția autorului un caracter nou, care se va accentua în restul cronicii. Exprimări ca : „procleții de turci . . . mulți creștini tăiară”, în timp ce ungurii sînt rugați „să se milostivească să nu lase țara creștinească în mîinile păgînilor” (p. 45, 54, 55, 82 etc.) — arată că autorul cronicii împărțea lumea balcanică în două tabere : a creștinilor și a păgînilor. Aceeași concepție teologică întîlnim la cronicar și mai tîrziu, cînd își exprimă bucuria de „izbinda creștinilor” la 1683 (asediul Vienei) și pentru evenimentele dintre anii 1687—1688 (luptele dintre austrieci și turci).

Dar cronica dezvăluie și în ce privește atitudinea față de turci contradicții explicabile numai prin caracterul ei de castă. Astfel, autorul este dominat de prejudecăți și sentimente pătimașe în prezentarea domniei lui Mihnea al III-lea. Cronicarul, pînă la acest moment al cronicii, anti-otoman, condamnă cu asprime răscoala lui Mihnea împotriva turcilor și uciderea de către Mihnea a boierilor filo-turci, numai pentru că Mihnea se declarase dușman al partidei Cantacuzinilor (p. 136—138). De asemenea, cronicarul subliniază ca o însușire patriotică a postelnicului Cantacuzino faptul că acesta „ține cu raiaoa împăratului” (p. 145₂₄).

O particularitate caracteristică a turcilor, lăcomia de bani, este însă consecvent și des evidențiată : turcii „ca niște lei căsca gurile să-i înghiță pre toți, fiind țara plină de nevoe și de sărăcie” (p. 147₁₅₋₁₆).

Grecii. Partea din cronică referitoare la secolul al XVII-lea dezvăluie lupta socială și națională dintre boierimea de baștină a țării și grecii exploataitori stabiliți în țară, la început, ca negustori și mici slujitori, iar mai tîrziu ajunși la dregătoria influente.

Povestind aceste lupte din vremea primilor domni filo-greci, Radu Mihnea (1611—1616) și Alexandru Iliăș (1616—1618), cronicarul nu ia o atitudine categorică ostilă împotriva grecilor.

Boierul Bărcan din Merișani, care instigase boierimea împotriva lui Radu Mihnea, este socotit „ca un om rău”, călcător de jurămint, deși cronicarul recunoaște că acest complot era îndreptățit „pentru căci îi <pe boieri> împresurase <domnitorul> cu mulțime de greci de la Țari-grad și de la Rumele” (p. 90₁₋₂). Cronicarul insistă asupra cauzelor revoltei boierilor olteni din 1618 : „boierii fiind împresurați de mulțimea grecilor și ocăriți de trufășiia lor, care nu putea să o mai rabde”¹⁾ (p. 91₁₋₂). Cronicarul reproduce chiar dialogul dintre Alexandru vodă și oștenii răsculați : „Stați cu mine, și eu să vă dau lefi îndoite” — la care ademenire oștenii răspund : „nu vor sta, căci ai călcat jurămintul și ne-ai oprit simbriile și ne-ai stricat obiceiurile, cît am rămas la mare sărăcie” (p. 92₄₋₆). Totuși,

¹⁾ Aceeași asuprire o afirmă și cronicarii sași Simion Massa și Marcus Fuchs în cronica lor, capitolul „Tumultus Walachici” (1618), în *Quellen zur Geschichte der Stadt Brasso*, V, p. 371—372.

uciderea prin înțepare a lui Lupu Mehedințeanu și Buzdugan, conducătorii răscoalei, este înfățișată în termeni reci; căpitanul Buzdugan, care tăiase mulți negustori greci, luându-le „toată marfa”, chiar este calificat drept „om rău” (p. 93₇).

„Răscoala” boierimii oltene începută la 17 octombrie 1630, în timpul lui Leon Tomșa, împotriva grecilor, este asociată de cronicar de problema birurilor grele. Acestea neputând fi acoperite de birnicii legali, domnitorul a obligat pe boicri să completeze, de la ei, sumele neachitate. Boierii refuză și fug în Ardeal, lucrînd de acolo pentru mazilirea lui Leon Tomșa. În aceste împrejurări se ivește concurent la tron un boier al țării, „Matei aga din Brîncoveni” (p. 96₉). Jalbele boierilor revoltați trimise vizirului Abaza pașa arătau „pentru greci, cum au spart grădina împăratului cu jahurile și cu toate răutățile” (p. 104₁₉₋₂₀), iar cronicarul mai afirmă că înșiși turcii recunoșteau că „străinii, cu grecii țarigrădeni” jefuiesc țara. De-a lungul cronicii, grecii sînt înfățișați „avani”. Pe „grecii leșinați încă i-au săturat” domnitorul Radu Leon (1664—1669) pînă într-atîta, încît însuși domnitorul declară că „alt grec lîngă el nu-i mai trebuie” (p. 156₉). Lupta desfășurată timp de aproape un veac încetează, pentru perioada cuprinsă în cronică, cu triumful partidei naționale asupra grecilor. O delegație „cu slujitori din toate cétele”, cam 200 de oameni, merg la sultan de-i reclamă cum „grecii Țarigradului... au spart raiaoa Țării Rumînești”. Rezultatul este că „înțelegînd împărăția, poruncit-au cu mare minie de au scos pre toți grecii din țară, cu mare rușine”, iar Radu Leon, protectorul lor, fu mazilit (p. 159—160).

Cronicarul scoate din masa de greci exploataatori veniți din Levant, caracterizați în mod general defavorabil în opera sa, cîteva tipuri de greci și-i arată în repetate rînduri, intriganți, veroși, oportuniști, răi, precum: Nicola Sofiaľul, Curt Celebi, Ghinea vistierul și Balasache. Autorul nu are spirit critic, pentru că ocolește adevărata cauză a conflictelor dintre boierimea autohtonă și greci; care, în fond, era interesul boierilor autohtoni de a menține numai ei dregătoriile și avantajele din care începea să se înfrupte tot mai mult și o boierime nouă, boierimea de origină levantină.

„Istoria Țării Romînești” se tipărește acum pentru prima dată în forma ei completă și împreună cu tipurile reprezentative ale variantelor ei manuscrise. Această ediție dă posibilitatea cercetătorilor să o înțeleagă și să o reconsidere științific ¹⁾. În rîndurile care preced n-am urmărit nici-decum scopul de a da un studiu exhaustiv asupra conținutului ei interesant,

¹⁾ Istoriografia rusă medievală, atît de bogată și de variată în genuri și forme narrative, dar mai ales studiul asupra ei al lui D. C. Lihacev, Русские летописи и их культурно-историческое значение (Letopiseștele rusești și importanța lor istorico-culturală — Ed. Academiei de științe U.R.S.S.), Moscova-Leningrad, 1947, 500 p., ne-au fost ajutor prețios în orientarea noastră științifică pentru pregătirea volumului de față.

ci numai de a deschide cititorilor perspectivele asupra epocii și realității vii pe care „Istoria“ le oglindește în paginile ei.

„Istoria”, ca orice operă a culturii medievale, reflectă tendințele dominante ale sistemului economic, administrativ, social și politic feudal.

În ansamblu, cronica se resimte și de influența realității zilnice, vii și populare, dincolo de formele închistate ale sistemului feudal. Astfel, am văzut că autorul constată și înfățișează mizeria prin care au trecut masele populare ale țării, populația ei majoritară compusă din țărani săraci, exploatați și încărcăți de biruri. Din relatările cronicarului s-a mai văzut și lupta dusă, cu greutate, dar eroic, de popor împotriva cotropitorilor turci, lacomilor dregători greci și asupritorilor boieri ai țării. Autorul cronicii nu s-a putut sustrage influenței populare și a scris pagini mișcătoare în care arată năzuințele poporului român pentru independență națională, libertate și dreptate socială; le arată cu duioșie și compasiune, de loc mobilizator, dar mereu le pune în fața cititorilor.

Prin această însușire de realism, prin calitățile literar-narative și adesea stilistice, „Istoria Țării Românești” nu se adresează numai specialiștilor și istoricilor, dar și cercurilor mai largi de cititori care vor găsi numeroase și mărețe pagini din trecutul de luptă al poporului nostru.

7. Descrierea și filiația manuscriselor

„Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” a ajuns pînă la noi prin cîteva zeci de manuscrise, cele mai multe fiind compilații în care această istorie e precedată, dar mai ales continuată, de alte lucrări. Făcînd o cercetare atentă a lor, le putem împărți în două grupe principale.

O primă grupă cuprinde manuscrise în care „Istoria Țării Românești” se încheie cu cîteva luni înainte de moartea lui Șerban Cantacuzino, cu cuvintele „și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit (p. 188₁₀)”; a doua grupă cuprinde manuscrisele ce trec peste acest moment, și includ în expunere și moartea lui Șerban Cantacuzino, oprindu-se la evenimentele din ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler cu austriecii, din Țara Românească.

Prima grupă se compune din patru subgrupe de manuscrise, iar a doua grupă se compune din șapte subgrupe.

Fiind vorba de aceeași lucrare, ar însemna ca toate manuscrisele să fie identice ca întindere și cuprins. Manuscrisele însă au suferit adăugiri și înlocuiri însemnate sau mai puțin însemnate, întîmplătoare sau deliberate. Toate aceste schimbări constituie caracteristice care ne ajută la clasarea manuscriselor.

I. Am afirmat că grupa întâia e formată din patru subgrupe. Aceste subgrupe reprezintă o compilație a Crețuleștilor, două compilații mavro-cordățești și o compilație cantacuzinească.

1. Compilația Crețuleștilor C³ se compune din următoarele manuscrise :

a) Ms C, miscelaneu cu 393 foi, plus 5 foi albe, format 15,5 cm × 21,5 cm, de la de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5463, este o copie din jumătatea a doua a secolului al XVIII-lea, dar după alt manuscris mai vechi, acesta scris de „Stan logofețelul ot dum <nealui > Iordache Crețulescu vel dvornic, la leat 7239 (1731)” (f. 192^v). La f. 1, în locul titlului, este lăsat loc liber pentru completarea lui ulterioară, care însă nu s-a mai făcut. Cuprinde <Istoria Țării Rumînești de cînd au descălecat pravoslavnici <i > creștini > și începe la f. 1 : „Insă dintăi pravoslavnici <i > izvodindu-să de rumîni carii s-au despărțit din romani și au pribegit. . .”, și sfîrșește la fila 192 : „cu înțelepciunea lui toate le-au potolit”. Pe f. 192 — 393 urmează capitolele 1—80 din „Viața lui Brîncoveanu”, scrisă de logofătul Radu Greceanu.

b) Ms C¹, cu 4 foi nenumotate, plus 75 foi numerotate și alte foi albe nenumotate, format 21 cm × 25 cm, din Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 36. E copiat de Tache Roșiescu, condicarul Trib. Ilfov, la 30 august 1844, după un ms cu data de 1 mai 1769, scris de Ștefan log. ot Constantin Crețulescu vel vornic. Ms acefal, începe cu domnia lui Vlad Țepeș : „o vină mare ce au fost făcut oroșanii unui frate al Vladului vodă” și sfîrșește cu domnia lui Constantin Brîncoveanu. Moartea lui Șerban Cantacuzino și începutul domniei lui Const. Brîncoveanu prezintă o redacție proprie copistului, un rezumat, pînă la ieșirea domnului și a boierilor din București, din cauza apropierei austrieilor. Se vorbește apoi de moartea lui Constantin Bălăceanu în lupta de la Zărnești și, în 10—12 rînduri, se termină domnia și caracterizarea lui Const. Brîncoveanu. Observăm că între apropierea austrieilor de București și cele întîmplate la Zărnești e o lacună. Caracterizarea lui Brîncoveanu la f. 75 : „Domnit-au ani 25 pol și foarte s-au înbogățit și el și boierii lui, cît să dedese veste în toate părțile de bogăție. Și era biruitor la toate, ce vrea, aceia făcea, nimeni împotrivă nu putea să-i stea. Și făcînd multe amestecături, cum și cu muscalii și cu nemții, și vrînd să să hăinească de către împărăția turcilor și înțelegînd împărăția și pîrîndu-l și Cantacuzinii, rău sfîrșit au luat casa lui, că au perit de sabia lui Mehmed împărat, dinpreună cu feciorii lui. Și-i luară toată averea ; ci de au făcut el și bunătăți, dar au biruit cu multele rele ce au făcut și domnia lui mai mult este de hulă decît de laudă”. Tache Roșiescu a redus din textul „Vieții lui Nifon”, după cum singur afirmă și, fără să mai spună, a omis și scrisoarea patriarhului Theofan, dar acuzațiile ce privesc pe Grigore Ghica există în forma caracteristică subgrupeii C³.

c) Ms C², cu 394 foi, format 13,5 cm × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1350. Foile 395—402, 405, 409—411 sînt nescrise, iar pe f. 403—404^v și 406—407^v este o tablă a cuprinsului. Are la f. 198 nota: „Și acestea sîntu scrise prin osteneala lui Stan logofețelul ot dum<nealui> Iordache Crețulescu vel dvornic, la leat 7239” (1731). Acest ms a servit ca original copistului ms C, descris mai sus.

Pe f. 1—3, text din introducerea lui Radu Greceanu la „Viața lui Constantin Vodă Brîncoveanu”, iar de la f. 4—198^v <„Istoria Țării Romînești de cînd au descălecat romîinii”>, *inc.* f. 4: „Inșă dentăi pravoslavniciei izvodindu-să de rumîinii carii s-au despărțit...”, *fin.* „cu înțelepciunea lui toate le-au potolit” (f. 198^v).

Delaf. 199^v — f. 394^v, fără titlu, cap. 1—80 din „Viața lui Constantin Vodă Brîncoveanu”. Prin grija lui Iordache Crețulescu, mare vornic, ginerele lui Constantin Brîncoveanu, s-a întocmit o compilație cu compoziție identică subgrupeii V, dar „Viața lui Brîncoveanu” cuprinde aici mai mult decît 48 de capitole, cuprinde 80 capitole. A scris Stan logofețelul la 7239 (1731); alte copii (mss C¹, U¹) menționează pe un Ștefan log. ot. Constantin Crețulescu, mare vornic, la mai 1769 și 1782.

Subgrupa C³ adaugă date împotriva lui Grigore Ghica, care, ca reprezentant la turci al domnului Țării Romînești Gh. Ghica, tatăl său, face afirmații înaintea vizirului, provocînd maziirea propriului său părinte, a domnului Gheorghe Ghica. Același Grigore Ghica, după prima domnie, fugind din Țara Romînească, trece în Ardeal, apoi în Austria, unde promite împăratului că se va face catolic. Sub acest pretext plecînd la Roma, de la Veneția schimbă direcția, ajunge la Poartă și obține din nou domnia Țării Romînești. Despre Stroe Leurdeanu, amestecat la omorîrea lui Constantin postelnicul Cantacuzino, călugărit fără voie, se spune în subgrupa C³ că ar fi cerut să fie numit, în călugărie, Regep.

2. Corpul de cronice reprezentat prin subgrupa L⁵, e o compilație în care domniile lui Nic. Mavrocordat din Țara Romînească, în expunerea lui Radu Popescu vornicul, sînt legate de istoria Munteniei prin compilația cantacuzinească.

Lucrarea s-a întocmit de Radu Lupescu, logofețel, din ordinul domnului N. Mavrocordat și era terminată la 31 octombrie 1729, după cum se precizează în titlu. Acestei compilații, cercetătorii cronicilor i-au dat numele de primul corp de cronice mavrocordătești sau simplu — corpul mavrocordătesc.

a) Ms L, cu f. 44—246, format 25 cm × 39 cm, în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 59, copie din sec. al XIX-lea, înainte de 1840. De la f. 211—246 inclusiv foile ms sînt cu 4 cm mai scurte decît foile pînă la f. 210; foile 243—246 nescrise.

Pe f. 44 r. și v., titlul general al compilației întocmite de Radu logofețelul de divan, așa cum îl reproducem la ms L³. Pe f. 45—123^v, „Istoria

Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii <i> creștini”, *inc.* f. 45 : „Însă dintîiu izvodindu-să de rumîni carii s-au despărțit...”, *fin.* f. 123^v : „și așa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate”; continuă pe f. 123^v—176 cu cap. 1—48 din „Viața lui Brîncoveanu” și pe f. 176—242^v cu „Istoriile...” de Radu Popescu vornicul.

Ms are unele corectări în text făcute de Nicolae Bălcescu (vezi facsimilul mai jos, nr. 4), atît la „Istoria Țării Romînești”, cît și la celelalte două fragmente, pentru că Bălcescu le-a folosit la edițiile sale publicate în „Magazinul istoric pentru Dacia”.

b) Ms L¹, cu 198 foi, format 21 cm × 30,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 121, copiat pe la sfîrșitul sec. al XVIII-lea. Pe f. 1 și 1^r, titlul general al compilației întocmit de Radu logofetelul de divan (vezi facsimilul mai jos, nr. 11), apoi pe f. 2—84 : „Istoriia Țării <i> Rumînești de cînd au descălecatu pravoslavnicii <i> creștini”; *inc.* f. 2 : „Însă dintăi izvodindu-să de ruminii carii s-au dăspărțit de romani”; *fin.* f. 84 : „cu înțelepciunea lui au potolit toate” și continuă cu cap. 1—48 din „Viața lui Brîncoveanu” f. 84—138^r și cu „Istoriile...” de Radu Popescu vornicul, f. 139—198^r.

c) Ms L², cu f. 3—113, format 21,5 cm × 35,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss nr. 327, copie pe hirtie albăstruie, după 1832. Este aceeași compilație întocmită de Radu logofetelul de divan. Pe f. 2 titlul general al compilației cum e reprodus mai jos, la ms L³. De la f. 3—49 : „Istoria Țării Rumânești de cînd au dăscălecat pravoslavnicii <i> creștini”, *inc.* f. 3 : „Însă dentîiu izvodindu-să de ruminii carii s-au dăspărțit”, *fin.* f. 49 : „Și așa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate”; continuă pe f. 49—80 cu cap. 1—48 din „Viața lui Brîncoveanu”, și pe f. 80—113 cu „Istoriile...” de Radu Popescu vornicul.

d) Ms L³, cu 188 foi, format 20,3 cm × 33 cm, în Biblioteca Acad. R.P.R. secția mss, nr. 100, are un titlu general, f. 2 : <„Létopisețul Țării Rumînești > întru care coprinde toate istoriile a tuturor domnilor din-ceputul țării, de la întăiul domnu Radul Negrul vovod pînă acuma la domnia de a doo a mării sale lui Nicolae Alexandru vovod, acum de iznoavă scrisă din porunca mării sale prea luminatului și prea înălțatului domnului nostru Iω Nicolae Alexandru vvd, întru al unsprezecilea an dintru a dooa domnie a mării sale, de Radul logofetelul de divan sin Mihaiu ieromonahul Lupescul, la anii de la zidirea lumii 7238, iar de la nașterea domnului nostru Is Hs 1729, luna lui oct. 31”.

Cuprinde : „Istoriia Țării Rumînești de cînd au discălecat pravoslavnicii <i> creștini”, f. 3—80 ; *inc.* f. 3 : „Însă dintăi izvodindu-să de ruminii carii s-au despărțit de romani”, *fin.* f. 80 : „Și așa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate” și continuă cu cap. 1—48 din „Viața lui Brîncoveanu”, f. 80—130 și apoi cu „Istoriile domnilor Țării Romînești”,

f. 130^v—188^v, de Radu Popescu vornicul. E o copie de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

e) L⁴. Un ms similar celor din această subgrupă a fost folosit de librarul-editor George Ioanid pentru *Istoria Țerei Romînesci de cînd au descîlecat pravoslavnicii creștini*, editată în publicația „Istoria Moldo-Romîniei”, București, 1858—1859, vol. II, care, de la p. 1—165, cuprinde „Istoria Țării Romînești”, atît cît se află în ediția lui Nic. Bălcescu, continuă la p. 166—278 cu cele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu”, apoi pe p. 278—399 cu *Celea ce au scris chir Rafail monahul, carele pre nume mirenesc l-au chiebat Radul Popescul b<iv> vel vornic*. Ioanid a modernizat limba, a înlocuit cuvinte vechi prin altele noi. Modul cum a reprodus acel ms a stricat mult din valoarea istorică a lucrării.

Subgrupa L⁵ prezintă primul corp de cronici mavrocordătesc în care „Istoria Țării Romînești de cînd au descîlecat pravoslavnicii creștini” a fost înglobată, așa cum se află în compilația cantacuzinească, dar întregită cu „Istoriile...” lui Radu Popescu.

3. O compilație, U³, prezintă istoria paralelă a Țării Romînești și a Moldovei, încheindu-se în ambele țări cu ultimele domnii ale lui Nic. Mavrocordat.

a) Ms U, cu 435 foi, format 21 cm × 32 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția ms, nr. 2591, scris către jumătatea sec. al XVIII-lea, are istoria paralelă a Țării Romînești și a Moldovei ce merge pînă la Leon vodă și pînă la Moise Movilă inclusiv.

Titlul general al ms, pe f. 7, e : „Létopisețul Ț<ă>răi Romînești și a Ț<ă>răi Moldovei. De viața a prea luminaților domni ce-au stăpînit întru acéste 2 țări și ce s-au lucrat în dzilele lor și a părților streine care să megieșesc cu acéste țări. Pre largu adunate den multe létopisețe și cu bună îndreptare alcătuit precum să véde”. Inc. f. 7 : „Valahia. Domnu 1. Domnie 1. Radul Negrul vod<ă>, întiul domnu Ț<ă>răi Romînești.

Cap. 1. Acest Radul Negrul vod<ă> fiind în Ț<a>ra Unguriască voevod, mare herțeg pre Amlaș și pre Făgăraș, rădicatu-s-au de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de năroade : romîni, papistași, sași”.

Fin. f. 435^v : „petrecînd <Moise Movilă, domnul Moldovei, a doua domnie, 25 iunie 1633—aprilie 1634> în odihnă, cu ocine, în Țara Leșască și în cinste de la Lés, i s-au săvîrșit și viața în zilele domniei Dabijeji vod<ă>, domnind an 1”. Istoria „Valahiei” în acest ms se termină cu domnia lui Leon vodă inclusiv.

Leon vodă fiind mazilit, turcii dau domnia lui Radu vodă, fiul lui Alexandru Iliăș, domnul din Moldova. Boierii și slujitorii de peste Olt se sfătuiesc și hotărăsc să nu aștepte „pre Radul vod<ă> cu atîta datorie, ca să-i mai mănince și să-i prade”, iau pe Matei aga cu sila „de l-au adus la scaun să fie domnu Țării Muntenesti. Și au domnit Leon vodă ani 3” (f. 424 js).

b) Ms U¹, cu 191 foi, format 21 cm × 30 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 340, copiat de „Ștefan logofătu ot Crețulescul” la 1782 (f. 6—7 jos și f. 191^v), are același conținut cu ms U, după care s-a și copiat.

Titlul general, la f. 6, ca în ms U și apoi reproducerea domniei lui Radu Negru. La f. 185^v se termină „Istoria” pentru Țara Românească: Matei aga vine domn Țării Românești cu ajutorul pașii din Nicopole. Acest ms nu are continuare.

c) Ms U², cu 401 foi, format 21 cm × 32 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5367, fără început și fără sfârșit normale. Ms U² e continuarea ms U. Fila 1 existentă corespunde paginei 861, după numerotația veche, care continuă paginația de la U. *Inc.* f. 1: „într-aceste vremi sînt Șirăneștii. Unul din Cantimirești atunce, anume Azamet Mîrza, pre care l-am apucat și eu, era dvorialnic la Vladislav craiul leșesc”.

Fila ultimă 401^v — numerotația veche f. 361 — *fin.*: „Trimis-au toți cei mari carii sânt supt stăpînirea sa daruri scumpe, trimis-au și măria sa domnul Nicolae vod <ă> daruri scumpe și altele carele să cuvin împărăției”. „Istoria Țării Românești” se sfîrșește în ms cu domnia lui Constantin Șerban, f. 30—37^v. *Fin.*: „au trecut muntele la Ardeal cu toată casa lui întregă și cu toți boierii țării. Și au domnit Constantin vodă ani 4”.

Partea finală a domniei lui Mihnea al 3-lea (f. 61^v—62), domniile lui Gh. Ghica (f. 75^v—76^v) și a lui Gr. Ghica (f. 85—85^v) sînt într-o redacție a lui Axinte Uricariul.

„Istoria Țării Românești” intră în această compilație numai pînă la domnia Radu Leon exclusiv; începînd cu domnia lui Radu Leon, pentru Țara Românească, compilatorul reproduce după „Istoriile...” lui Radu Popescu vornicul. După unele indicațiuni din text, această compilație a fost lucrată în bună parte de Axinte Uricariul. Compilatorul a lăsat afară partea de la început despre „romînii care s-au despărțit de romani” și a început cu descălecatul lui Radu Negru. Are „Viața lui Nifon”; domnia lui Matei Basarab fiind la începutul lui U², unde lipsesc foile, nu se poate controla.

Se folosește în această compilație, la fiecare domnie, un plan schematic care obligă expunerea să răspundă acestui schematism; se aduc și informații noi.

Pentru că această compilație se încheie cu domniile lui Nicolae Mavrocordat în Moldova și în Țara Românească, pentru că Axinte Uricariul a înfățișat ultima domnie a lui Nic. Mavrocordat din Moldova, socotim și această compilație ca un corp de cronici mavrocordătcsc, ca al treilea corp mavrocordătesc, al doilea corp fiind, după cum se știe, numai domniile

din Moldova și Țara Românească ale lui Nic. Mavrocordat, scrise respectiv de Axinte Uricariul și Radu Popescu ¹.

4. Subgrupa V⁴ e compilația cantacuzinească, în care „Istoria Țării Românești”, fără a vorbi de sfârșitul lui Șerban Cantacuzino, e continuată cu primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu”.

a) Ms V, cu 204 foi numerotate plus 1 foaie nenumerotată, format 16 cm × 21 cm, acum în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 112, poartă pe fiecare filă ștampila cu legenda „Iω Ștefan Cantacuzino voevod”, iar pe unele foi ștampilele Eforiei Școalelor Naționale și a Bibliotecii Colegiului sf. Sava din București.

Pe baza anilor de domnie a lui Ștefan Cantacuzino, ms e datat între aprilie 1714 și ianuarie 1716. Însemnări de la 1731, 1781 atestă că acest ms, înainte de a fi al Eforiei Școalelor Naționale, a aparținut familiei Brăiloiu din Gorj. E un miscelaneu compus din „Istoriia Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, *inc.* f. 1 : „Insă dintăi izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit de la romani” (v. facsimilul mai jos, nr. 1), *fin.* f. 127 : „Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit” (v. facsimilul mai jos; nr. 2). Continuat cu „Inceputul istorii vieții luminatului și prea creștinului domnului Țării Rumânești Iω Constantin Brîncoveanu Basarab voevod”, *inc.* f. 127^v „Multe și vrédnice de auzit istorii”, *fin.* f. 204 : „multă mîhnire au dat domnului său și priiate-nilor lui”, — deci cap. 1—48 din „Viața lui Brîncoveanu” redactată de Radu log. Greceanu, fără însă a fi menționat titlul complet al acestei „Vieți”, nici numele autorului.

Ms a folosit lui Nic. Bălcescu pentru ediția „Istoria Țării Românești de cînd au descălicat romînii” pe care a publicat-o în *Magazin istoric pentru Dacia*, IV (1847), p. 231—372 și V (1847), p. 3—32.

b) Ms V¹, cu 164 foi, format 15 cm × 21 cm, e un miscelaneu, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 2455.

Însemnări succesive pe f. 15, 24^v, 45, 61, 93^v, 101 și 108 precizează că ms e copiat de „Popa Ioan ot Iași”, de la „mai 12 deni lt. 7261” (1753) pînă prin iulie 1753. „Iașii” de aici sînt un sat din Gorj. De la f. 1—101 e „Istoriia Țerăi Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, *inc.* f. 1 : „Insă dintăi izvodindu-să din rumăni care s-au despărțit de la romani”; *fin.* f. 101 : „Și așa cu înțelepciunea lui toate le-au potolit”, iar între f. 101^v—161^v sînt cap. 1—45 din „Viața lui Brîncoveanu”.

Acest ms la f. 4—4^v introduce domnia lui Vlad Călugărul, spre deosebire de V care nu o are, iar scrisoarea patriarhului Theofan nu mai e după domnia lui Matei Basarab, ci la sfârșitul compilației, la f. 161^v—164^v. Între f. 30^v și 31 ale ms constatăm o lacună importantă, de la Mircea

¹) Primul corp este compilația lui Radu logofețelul Lupescu (v. subgrupa I.⁵).

Ciobanul pînă în domnia lui Mihai Viteazul. Fila 30^v sfîrșește : „iară <cîn>du au fost la mart 3 d., cu meșteșug au chiebat pre”, iar f. 31 începe „iar pînă a veni ajutoriul de la Batăr Jigmon, turci trecură Dunărea”.

c) Ms V², cu 87 foi, format 15 cm × 21 cm, în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 97. Cu coperte de lemn îmbrăcate în piele, fără început și fără sfîrșit normale, a aparținut lui T. Cipariu. Ms e o copie veche. O însemnare din anul 1714 : „Tudorache log. Lupovici, dascăl ot Rîmnicu Sărat 7222”. Însemnări de posesori din 20 februarie 1721 și din 1724. Comparată grafia ms cu grafia însemnărilor lui Tudorache, rezultă că întregul ms a fost scris de acesta, pe la 1714.

Pe f. 1—2, fragmente de texte religioase ; de la f. 2—87 este „Istoria Țării Romînești”, *inc.* f. 2 : „voinici, oameni, fete și dobitoc și multă pagubă au făcut pre locul acela, pre apa Buzăului, mai 2 dni și iar s-au întors turcii la Tîrgoviște” (v. ed. de față, p. 43₅₋₈). Este vorba de incursiunea lui Mehmet bei împotriva Buzoienilor, care au ridicat domn împotriva lui Teodosie, fiul lui Neagoe Basarab și au provocat moartea lui Preda, fratele lui Neagoe. Ms sfîrșește cu înapoierea doamnei Elena, mama lui Șerban vodă, din călătoria de la Ierusalim, cu cuvintele : „eșindu-le înainte fiiu-său Șarban Vodă cu toți boiarii lui și cu toată curtea lui. Împreunîndu-se cu maică-sa, sărutatu-i-au mîna cu mare liubov” (v. ed. de față p. 181₈₋₁₀).

d) Ms V³, cu 103 foi ; format 16 cm × 21 cm, se află la Muzeul regional din Craiova, nr. 53, fără început și fără sfîrșit normale, copiat înainte de 21 februarie 1760 (v. nota de la f. 78). Lipsesc foile 25—29 și 44, iar din f. 4 și 5 au rămas numai colțurile din stînga de sus. Pe pag. 1 este desenat portretul lui „Batăr Andriiaș craiu” stînd pe tron. Pe f. 4 *inc.* : „și frumoasă și naltă. De acolo au descălecat la Argeș” (v. ed. de față p. 2). Pe ultima foaie existentă, la sfîrșit (f. 103^v), e începutul luptei de la Finta : „iar Matei vodă era numai cu curtea lui, ca la 7000. Și așa să loviră iute unii cu alții cît să” (ed. de față, p. 110₁₉₋₂₀). Textul, a tît cît se păstrează, nu are nimic deosebit față de ms V.

Subgrupa V⁴ cuprinde compilația cantacuzinească ce merge pînă în octombrie 1688. „Istoria Țării Romînești” se încheie cu cuvintele „și așa, cu înțelepciunea lui, toate au potolit”, iar din „Viața lui Brîncoveanu” se reproduce cap. 1—48.

„Viața lui Nifon”, scrisoarea patriarhului Theofan există în cuprinsul mss. Povestea lui Ghinea vistierul și Radu armașul e la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica. Dar nu putem trece cu vederea că, la anul 1753, în redacția acestei subgrupe se constată modificări : scrisoarea patriarhului Theofan se deplasează pentru eliminare, e la sfîrșitul unui ms, iar înainte de Radu cel Mare se introduce domnia lui Vlad Călugăru, care nu există în V (ed. de față, p. 5₂₆₋₂₈).

II. Manuscrisele din a doua grupă care păstrează „Istoria Țării Românești”, merg pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară și se pot împărți în șapte subgrupe. Unele dintre acestea continuă expunerea în redacție unitară pînă la ianuarie 1690, la retragerea austriacilor din țară; alte subgrupe continuă, după moartea lui Șerban vodă, cu „Viața lui Brîncoveanu” (sau cu un rezumat al ei), ori cu „Istoria Țării Românești de la anul 1689 încoace” ¹⁾ (sau rezumat după ea).

5. Subgrupa A³ întrunește manuscrise ce merg în redacție unitară de la Radu Negru pînă la retragerea lui Heissler din Țara Românească, în ianuarie 1690 și continuă cu „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu vornicul.

a) Ms A, cu 228 foi, format 15 cm × 22 cm, miscelaneu, la Muzeul regional din Craiova, nr. 57, e scris, după o însemnare de la f. 227, pe la jumătatea sec. 18 de Constantin Acsinte ²⁾.

Titlul ei: „Istoriia Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aici în țară, fiindu crugul anilor de la Adam 6738”, *inc.* f. 1 „Insă izvodindu-să întăiu din Roma carii s-au despărțit din romani” (v. facsimilul mai jos, nr. 12) și *fin.* f. 125^r st v: „arătînd o seamă de boeri ca să s <e> lepede Costandin vodă de turci și să fiie cu nemții”, o frază care dă în rezumat discuțiile domnului cu boierii și cronica apoi continuă cu „Istoriile” lui Radu Popescu: „dar Costandin vodă văzînd că într-alt chip nu vor își nemții din țară” (f. 125^v, rîndul 3), unde se prezintă întîlnirea de la Drăgănești ș. a.

Deci la retragerea lui Heissler se face racordarea cu „Istoriile...” lui Radu Popescu al căror text e reprodus pînă la lupta de la Stănilești, dintre ruși și turci.

b) Ms A¹, cu 256 foi, format 15 cm × 21,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 4301, miscelaneu scris înainte de jumătatea sec. al XVIII-lea. E compus din „Istoriia Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aici în țară, fiind crugul anilor de la Adam 6738”, în redacție unitară de la început pînă la ianuarie 1690, f. 1—132^v, rînd 7; *inc.*: „Insă izvodindu-se întăiu din Roma carii s-au despărțit din romani”, *fin.* 132^v: „să vie de la București să se împreune la Drăgănești, fără de nici o oaste. Și au făcut așa, că au mersu și s-au împreunat; vorbele cele ce vor fi fost, ei le vor fi știut, iar noi, ce-am văzut, scriem”. Cu cuvintele „vorbele cele ce vor fi fost” începe redacția „Istoriilor” lui Radu Popescu, care ține pînă la f. 141^v: „s-au pogorît pe Prut în jos pînă la un

¹⁾ Publicată cu acest titlu de N. Bălcescu în *Magazin istoric pentru Dacia*, V (1847), p. 93—184 și în ediție critică de Const. Greccsău, *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 la martie 1717*, București, Ed. științifică, 1959.

²⁾ Vezi G. Erbiceanu, *Material pentru istoria Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aici în țară*. Fragment inedit asupra domniei lui Const. Brîncoveanu scris de Const. Acsinte, în rev. *Biserica ortodoxă română*, an XV (1891—1892), p. 883—901.

loc foarte mlăcos și înghesuit ; acolo eșindu-le turcii și tă...”, de unde, mai departe, este rupt ; deci, începutul povestirii luptei de la Stănilești dintre ruși și turci.

Foile 142—144 sînt intercalate ulterior și nescrise, iar pe f. 145—254 sînt texte religioase, copiate de monahul Rafail în martie 1768 (f. 254). Foile 255 și 256 nescrise.

c) Ms **A²**, cu f. 4—211, format 31 cm × 21 cm, miscelaneu, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **3439**, copiat de Ghelasie ieromonah, cîntăreț la episcopia Argeșului, la 1830 (f. 126^v).

„Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aicea în țară, fiind cursul anului de la Adam 6738” se află pe f. 128—180. *Inc.* f. 128 : „Inșă izvodindu-să întiiu din Roma carii s-au dăspărțit din romani”, *fin.* f. 175^v, rîndurile 2—3 : „și s-au făcut așa că au venit și s-au întilnt, iar vorbele ce au vorbit, ei le știu și noi, ce am văzut, aceia am scris”. La f. 180 e sfîrșitul domniei lui Const. Brîncoveanu : „Și au domnit 25 de ani și 6 luni”, iar pe f. 181—182 se află o listă a domniilor (1290—1689).

Manuscrisele din subgrupa **A³**, pe lîngă faptul că au redacție unitară de la început pînă la ianuarie 1690, ele mai completează începutul cronicii că romanii au venit cu Traian și cu „Siver, fiul său”, că turcii au trecut în Europa pe la Galipoli, în vremea lui Alexandru vodă din Țara Romînească și că tot atunci se întemeiază Moldova de către Dragoș vodă. Înainte de Radul-cel-Mare e introdusă domnia lui Vlad Călugărul. „Viața lui Nifon” suferă unele reduceri din cauza copiștilor, iar la sfîrșitul domniei lui Mihai Viteazul se arată angajamentul lui Turturea. La domnia lui Matei Basarab, se descrie primirea ce-i face populația romînească, ca unui al doilea Mesia : îi întinde pînze înaintea calului, pe care mergea spre capitală, ca o manifestare a iubirii față de domnul pămîntean, spre deosebire de domnii streini.

6. Subgrupa **K⁴** cuprinde mss care merg în redacție unitară de la Radu Negru pînă la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler.

c) Ms **K**, cu 4 foi nescrise, plus 133 foi, format 16 cm × 21,5 cm, la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. **196**, copie moldovenească. O însemnare pe f. 133 precizează că la 13 octombrie 1718, manuscrisul aparținea lui Manea Mătăsaru. De la f. 118—122, șirul domnilor munteni, de la 1290—1774.

„Istorie Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, *inc.* f. 1 : „Inșă întii izvodindu-se den romînii carii era despărțiți de la romani” și *fin.* f. 117 : „iar Aizer înțălegînd de vinirea tătarilor au dat dosul fugind pin Tărgoviște de n-au mai descălicat” (v. facsimilele mai jos, nr. 9 și 10).

Menționează trecerea turcilor pe la Galipoli în Europa și descălecatul Moldovei de către Dragoș ; domnia lui Vlad Călugărul este și ea introdusă.

„Viața lui Nifon”, angajamentul dintre Turturea și Mihai Viteazul, precum și primirea deosebită ce face populația românească lui Matei Basarab la înapoierea de la Poartă se află și aici. Povestea lui Ghinea vistierul și a lui Radu armașul e la sfârșitul domniei lui Matei Basarab, cu un incident în plus : un dorobanț taie o bucată de carne din trupul muribund al lui Radu armașul, ca să o frigă și să o mănince ca răzbunare că l-a sărăcit când a fost neguțător (ed. de față, p. 152₅₂₋₅₃).

b) Ms K¹, cu f. 4—253, format 14 cm × 19 cm, miscelaneu, fără început și fără sfârșit, la Muzeul regional din Craiova, sub nr. 52, citit și însemnat de „Costandinache copil, fecior popii Costandin”, în zilele împărătesei Ecaterina, „cî <nd > ave bă <taie > cu turcii, la anul „17 < ? > 1”.

Pe f. 4—34^v : viața și fabulele lui Esop ; pe f. 35—40 : „scară” a hronografului lui Moxa, iar pe f. 41—67 textul acestui hronograf însuși : „De începutul lumii dentii”, terminîndu-se cu împărăția lui „Iulian”. De la f. 68—227^v : „Istoriia Țării Rumînești de cînd o au descălecat pravoslavnicii creștini”, *inc.* f. 68 : „Insă dintii izvodîndu-se din rumînii carii s-au dăspărțit de la romani și au pribegit spre miază noapte”, *fin.* 227^v ¹ : „Iar Aizer înțelegînd de venirea tătarălor, de mare groază au dat dosul fugind pînă în Târgoviște, de n-au mai descălecat, la ghenarie 2 zile 7198”.

Începe, așa dar, de la descălecat și merge unitar pînă la retragerea lui Heissler, în ianuarie 1690, apoi continuă prin racordare cu „Viața lui Brîncoveanu” pînă la mai 1694, unde se întrerupe întîmplător.

c) Ms K², cu 71 foi, format 20,5 cm × 30,5 cm, foile 68—70 nescrise, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 940. După o însemnare pe f. 7—13^v rezultă că a fost scris înainte de 1732. La f. 5, o listă a domnilor ar putea induce în eroare pe cititori că cronica ar merge numai pînă la domnia a doua a lui Radu vodă cel tînăr. Realitatea este alta.

La f. 6 : „Létopisețul Țării Munteneshi de cînd au descălecat-o pravoslavnicii creștini. Predoslovie”. Textul se încheie cu retragerea lui Heissler. *Inc.* : f. 6, „Insă dentăi isvodindu-să den romînii carii s-au despărțit de la romani”, *fin.* f. 67^v : „Iar Aizer înțelegînd de vinirea tătarilor, de mare frică au dat dos fugind pînă în Tîrgoviște de n-au mai descălecat”. Componentă similară aceleia din K.

d) Ms K³, cu 189 foi, format 13 cm × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 298. Copia s-a făcut de către Iordache Sion și s-a sfîrșit la 5 octombrie 1777. „Istorie Țării Romănești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, *inc.* f. 4 : „Insă întii izvodindu-si romînii carii era despărțiți de la romăni” (*sic*) ; *fin.* f. 177^v : „Iar Hezer ghinărar, simțînd di vinirea tătarălor, au dat dosul fugind pin Târgovești de n-au mai discălicat”.

¹) Din foaia cu însemnarea lui Costandinache, de la f. 40, legătorul a tăiat marginile.

Pe f. 178—180 tabla domniilor. Are aceeași componență cu a ms **K**. Mss subgrupeii **K**⁴ încep de la Radu Negru și se opresc la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler din Țara Românească. Sînt amintite faptele de istorie generală, trecerea turcilor în Europa pe la Galipoli, descălecatul Moldovei de către Dragoș vodă. Se introduce domnia lui Vlad Călugărul înainte de Radu cel Mare. „Viața lui Nifon”, angajamentul dintre Turturea și Mihai Viteazul, ca și primirea deosebită ce face populația romînă lui Matei vodă cînd se întoarce de la Poartă confirmat în domnie, există. De asemenea apare în subgrupă și răzbușnarea unui dorobanș, fost negustor, față de Radu armașul Vărzarul.

7. Mss subgrupeii **B**⁵ cuprind „Istoria Țării Romînești” în redacție unitară, de la Radu Negru pînă la retragerea lui Heissler din Țara Romînească.

a) Ms **B**, cu 129 foi, format 15,5 × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **3444**, scris în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cuprinde „Istoria Țării Rumânești de cîndu au descălecat pravoslavniciei creștini”, *inc.* f. 1 „Însă dentii izvodindu-se de rumânii carei s-au despărțit de romani”, continuă cu „Viața lui Nifon”, povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. *Fin.* f. 129^v: „... fugind nemții de aici, den București la ghen. 12 dni”.

b) Ms **B**¹, cu f. 3—143, format 17 cm × 20,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss., nr. **1321**, scris pe la începutul secolului al XIX-lea. Foile 140^v—141^v nescrise. Pe f. 140, semnătura cunoscutului bibliofil din prima jumătate a sec. al XIX-lea, C. C. Oltelnicianu.

Cuprinde „Istoria Țării Rumînești de cînd au descălecat pravoslavniciei creștini”, *inc.* f. 3: „Însă dintăi isvodindu-să de rumânii carei s-au despărțit de romani”, continuă cu „Viața lui Nifon”, povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul la domnia lui Matei Basarab. Se încheie cu fuga lui Heissler cu austrieicii, la 12 ian (f. 143).

c) Ms **B**², cu f. 16—197, format 15 cm × 20,5 cm, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. **84**, scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, fără început și sfîrșit normale.

„Istoria Țării Romînești” începe de la Mihai Viteazul; *inc.* f. 16, „oști într-ajutor și căpitan fusese preste ei Borcea Andreieși” (v. textul, p. 59₁₆) și merge pînă la 1683, la prinderea lui Gh. Duca vodă de către podghiazurile polone (f. 121, rînd 1 jos).

De la f. 121^v, cu „Iar turcii auzind de întîmplarea Ducăi vodă”, începe redacție a „Istoriilor . . .” lui Radu Popescu, pînă la 1723 (f. 197^v).

d) Ms **B**³, cu f. 2—190, format 15,5 cm × 20,5 cm, la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj, nr. **646**, copiat înainte de 1777, are o componență identică cu **B**⁴. Redacția „Istoriei Țării Romînești” începe

cu moartea doamnei Elina a lui Matei Basarab (f. 91) și merge pînă la prinderea lui Gh. Duca vodă, de către poloni, în decembrie 1683, la Domnești.

e) Ms B⁴, cu 169 foi, format 15,5 cm × 22,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 436, copiat, la 6 martie 1800, de către Dumitrache logofătul de divan (f. 169^v), cuprinde „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu, pînă la sfințirea mănăstirii Văcărești. Textul „Istoriilor . . .”, de la moartea doamnei Elina a lui Matei Basarab, f. 84^v, rînd 7, pînă la prinderea lui Gh. Duca vodă de către poloni, la Domnești, în decembrie 1683, f. 115 jos, a fost scos și înlocuit cu redacția „Istoriei Țării Românești”, pentru a înlătura acuzațiile ce se aduceau Cantacuzinilor și partidei lor în această parte a „Istoriilor . . .”.

Și în manuscrisele acestei subgrupe B⁵ se menționează trecerea turcilor în Europa pe la Galipoli și întemeierea Moldovei de către Dragoș vodă, în vremea cînd în Țara Românească domnea Alexandru vodă. În lupta lui Ștefan vodă cu Țepeluș, la Rîmnic, pierde Țepeluș, dar pierde și hatmanul moldovean Șandru, apoi Ștefan domnește 16 ani în Țara Românească. Laude pentru vitejiile lui Mihai vodă contra turcilor, deoarece cu ajutorul lui creștinii așteptau recucerirea Constantinopolului. Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul e la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Lui Constantin postelnicul Cantacuzino, care împreună cu ginerisău Pană Filipescu, era la satele lor la munte, i se spune „Constantin voevod”.

8. Subgrupa S⁶ întrunește mss în care „Istoria Țării Românești de la Radu Negru pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino e încadrată la început de „Istoria romînilor dintru început” și la sfîrșit de „Istoria Țării Românești de la 1689 încoace, continuată de un anonim” — cum a numit-o N. Bălcescu ¹⁾.

a) Ms S, cu f. 70—146, format 20,5 cm × 29,5 cm, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 53, copie de pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, fără început și fără sfîrșit normal.

După vechea numerotare, ms începe la f. 76, cu textul „Istoriei Țării Românești”, „<Mihai vodă> tăind mulțime de turci îi înceară în Dunăre și sparseră și cetatea (ed. de față, p. 63₂₋₃) și sfîrșește cu moartea fiicei lui Șerban vodă, Sanda, cea căsătorită cu Grigore Băleanu, *fin.*: „nimică n-au folosit, că moartea n-are fățărie, ci la tot omul obște tocmai” (ed. de față, p. 186₂₋₃: v. facsimilul mai jos, nr. 3).

În continuare, pe f. 114—146, expunerea domniei lui Constantin Brîncoveanu și începutul domniei lui Ștefan Cantacuzino, care nu e altceva decît „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace . . .”, publicată de N. Băl-

¹⁾ *Maazinel istoric pentru Dacia*, V (1847), p. 93—184. Vezi și p. XLI, nota 1.

cescu (*Magazin istoric pentru Dacia*, V, p. 93—184), chiar după acest ms rămas necunoscut cercetătorilor timp de un secol.

b) Ms S¹, cu 357 foi (f. 358^v—360^v nescrise), format 15 cm × 21 cm la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 441, terminat de scris la 4 octombrie 1792 de către Ioniță Șoimescu, cuprinde mai întâi, la f. 1—93, „Istoriia Țării Românești dintru început” pînă la Atila (cronica atribuită stolnicului Const. Cantacuzino). De la f. 94—257^v urmează „Istoriia Țării Rumânești de când au descălicat pravoslavnicii, creștini”, care se încheie cu moartea lui Șerban Cantacuzino. *Inc.* f. 94 : „Însă dintîi izvodindu-să den rumăanii care s-au dăspărțit de romani”, *fin.* f. 257^v : „...să-și ridice domnu din țară ca nu carecumvaș să să prinză vreo zmințeală, căci țara este ocolită de vrăjmașcii > Impărățîii”.

Începînd cu „Domnia lui Constantin voevod Brîncoveanu”, f. 257^v, pînă la f. 258^v, rînd 11, unde Brîncoveanu se adresează boierilor, e tot redacție a „Istoriei Țării Românești”. Dar, cu cuvintele „bine știți toți că eu am fost la casa mea ca un domn”, se schimbă redacția și începe „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace” sau Cronica anonimă, care ține pînă la f. 357^v. De la Radu cel Frumos pînă la Radu cel Mare textul este lacunar.

c) Ms S², cu 5 foi nescrise, nenumerotate, plus 230 foi, format 21 cm × 15,5 cm, coperte legate în piele maron ce se prind cu 2 catarama, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3441, copiat pe la jumătatea secolului al XVIII-lea (v. facsimilul mai jos, nr. 7).

După numerotarea veche, foile 95, 171, 188, 197 și 236 lipsesc, iar cu 222 sînt numerotate două foi; toate acestea nu strică continuitatea textului.

Cuprinsul manuscrisului este „Istoria Țării Românești” pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino, continuată, pentru domnia lui Const. Brîncoveanu, cu „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace” sau „Cronica anonimă”. Este scris de aceeași mină, afară de f. 1^v, care e copiată în secolul al XIX-lea, înlocuind o foaie deteriorată. *Inc.* „era un frate al Vladului vodă, cîndu, în zioa de Paști, fiindu toți oroșeni <i> la ospătu și tineri <i> la horă, așa fără veste, i-au coprinsu” (v. textul, p. 4₄₋₅).

La f. 149^v, „Istoria Țării Românești” sfîrșește cu moartea lui Șerban Cantacuzino. Pe aceeași pagină e începutul domniei lui Const. Brîncoveanu în redacția sus-amintită, care merge pînă la f. 230^v, unde textul e întrerupt prin rupere. Ultimele cuvinte pe f. 230^v sînt : „Și fiind Dumitrașco hatmanul, fratele lui Mihaiu vodă, pribeag în Ardeal, la Brașov, fiind ginere lui Mihaiu spătariu Cantacozino, la dînsul au trimis de au făcut toate pecețile boiarilor Țării Românești și li-au”. Se constată și în acest ms lacuna de la Radu cel Frumos la Radu cel Mare, cît și lipsa scrisorii patriarhului Theofan.

d) Ms S³, cu f. 18—351, format 32 cm × 22 cm, la Muzeul românesc din București, nr. 136 (fost 718), acefal, scris de Ghorghe Dacălul la 1797¹⁾, cuprinde „Istoria Țării Românești dintru început”, f. 18 — 87^v; apoi „Istoriia Țării Rumânești de când au descălecat pravoslavniciei creștini” *inc.* f. 87^v : „Inșă dintiuz izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit...”, *fin.* f. 254, rîndurile 3—4 : „vécina egò pámiat, adccă vécinică pomenirea lui”. Mai merge expunere uniformă pînă la f. 255^v, rîndurile 6—8, *fin.* : „iată, am ascultat <Const. Brîncoveanu > rugăciunea dumnea-voastră de mi-am lăsat odihna și toate moșile”, apoi, imediat, cu vorbele „bine știți toți că eu am fost la casa mea ca un domn”, continuă „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace”, f. 255^v—351^v.

În „Istoria Țării Românești”, la f. 91, există lacuna observată și la celelalte mss din această subgrupă, de la Radu cel Frumos la Radu cel Mare; rîndul 3 de jos, cuvintele : „Acesta învăța...” se referă la Radu cel Mare, iar nu la Radu cel Frumos, cum ar rezulta din succesiunea textului.

După moartea lui Șerban Cantacuzino, se povestește, fără nici un titlu, alegerea de domn a lui Const. Brîncoveanu înredacția sus-menționată care merge pînă în martie 1717.

e) Ms S⁴, cu f. 237, format 16 cm × 22 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 180. Foile 1, 5, 226 — 236^v și 237^v nescrise.

De la f. 2—4 sumarul ms, apoi pe f. 7—67^v „Istoriia Țării Rumânești de când au descălecat pravoslavniciei creștini”, *inc.* f. 7 : „Inșă dentăi izvodindu-să de rumânii carii s-au despărțit de romani” (v. facsimilul mai jos, nr. 180), care merge pînă la Alexandru Iliiaș, sfîrșind cu mențiunea prăzii tătarilor : „cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiiu”, f. 67^v. Începînd cu f. 68—145^v, rînd 2, adică de la Alexandru Iliiaș vodă pînă la moartea fiicei lui Șerban vodă, cea căsătorită cu Grigore Băleanu, e redacție a „Istoriilor...” lui Radu Popescu.

Paragraful următor pe f. 145^v : „Așijdere și părinților ei” e din nou redacție a „Istoriei Țării Românești pînă în domnia lui Const. Brîncoveanu”, acolo unde se arată cum a fost tratată familia lui Șerban vodă (f. 152^v, rînd 14).

Mai departe e povestea pe scurt a celor patru boieri care au mers la Viena, apoi reproducere după „Viața lui Brîncoveanu” pînă la cap. 41, sfîrșind cu cuvintele „Cucul-chihaia și cu Zagaragi-bașa”²⁾.

f) Ms S⁵, cu 215 foi, format 30,5 cm × 21 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3417, copiat la Chișinău, de la 10 ianuarie pînă la 24 februarie 1763, de către Lupu Batcu (f. 209 jos).

¹⁾ Vezi f. 229, 230, 288^v și 351^v cu diferite însemnări ale copistului.

²⁾ Radu logofăt Grecianu, *Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu*, ed. Șt. D. Grecianu, București, 1906, p. 82, rîndul 15.

Acefal, pe f. 1 *inc.* : „pînă în Oltu. Atunce și Băsărăbeștii” (ed. de față, p. 2₁₃₋₁₄), deci este vorba de descălecatul lui Radu Negru, așa cum e prezentat în „Istoria Țării Românești” și merge pînă pe f. 1^v. De la f. 2—135^v avem „Istoriile domnilor Țării Românești” de cronicarul Radu Popescu, de la început pînă la sfîrșitul domniei lui Gh. Duca.

De la f. 136—149^v reîncepe redacție a „Istoriei Țării Românești” pentru domnia lui Șerban vodă și a lui Const. Brîncoveanu pînă în ianuarie 1690, terminînd cu retragerea lui Heissler cu austriecii. De la f. 150—215^v se reia expunerea domniei lui Const. Brîncoveanu în redacția „Istoriei Țării Românești de la 1688 încoace” (Cronica anonimă).

În manuscrisele subgrupeii S⁶, „Istoria Țării Românești” merge de la Radu Negru pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară și cu o lacună de la Radu cel Frumos pînă la Radu cel Mare. Unul din manuscrise continuă și după moartea lui Șerban vodă cu expunerea, pînă la retragerea lui Heissler, iar mai departe povestește din nou evenimentele reproducînd Cronica anonimă.

9. Subgrupa T² cuprinde „Istoria Țării Românești” de la început pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino, în redacție unitară.

a) Ms T, cu 112 foi, format 15 cm × 20 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 2150; este scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Acefal. „Istoria Țării Românești”, f. 1—103, începe cu descrierea mănăstirii Argeș, ridicată de Neagoe Basarab; *inc.* f. 1 : „și au prinsu toate pietrile pre dinlăuntru din dos, una cu alta, cu scoabe de fier” (v. textul, p. 35₁₇₋₁₈) și sfîrșește cu retragerea lui Heissler cu austriecii, în ianuarie 1690. De aici înainte cineva a mai scris vreo 15 rînduri prin care termină cu domnia, viața și familia lui Constantin Brîncoveanu și alte 5 rînduri, la fel de expeditiv, pentru Ștefan vodă Cantacuzino. Iată acest text : f. 103 : „... fugind némții de aicea, din București, în luna lui ghen. 12, într-o vineri. Și acest domn, Costandin vodă Brîncovean, au domnit ani 25 pol fără zile 30 și bine au slujit împăraților stăpănului, adecă turcilor. Și pentru lăcomiia lui și nedreptăți ce făcea țărăi, să mînie domnul dumnezeu de veniră turcii de-l luoră la joi-mari, cu doamnă cu tot și cu 4 feciori și cu 4 gineri și cu nepoți cu tot și i-au luat tot și i-au vîndut tot pînă și cenușa.

Și i-au închis în Țarigrad în Edicula, și pre toți priiatenii lui i-au căznit turcii și multă aveare au găsit de au luat : scule și pietri și haine și bani cu miile. Și au domnit ani 25 pol făr zile 30.

Domnia lui Ștefan vodă sin Costandin Cantacozino biv vel stolnic. Pre acest Ștefan vodă l-au pus domnu joi în zioa de joi-mari și în zioa de blagoveștenii, în luna lui mart 25 dni, la leat 7222. Și acest Ștefan vodă Cantacozino au domnit luni 21 și iară l-au luat turcii la ghen. 8 dni, leat 7224”.

La domnia lui Șerban Cantacuzino e dezordine în prezentarea faptelor ; astfel, odată cu intrarea lui în București, ca domn, aflăm și vârsta, anul, luna, ziua și ceasul când va muri și că atunci boierii ridică domn pe Const. Brîncoveanu, „la 7197 oct. . . la 10 ceasuri din zi”. Deci, o anticipare cu aproape zece ani de relatare a evenimentelor, fără nici o motivare. Abia acum urmează reînstalarea lui Teodosie ca mitropolit al țării și începe povestirea celor întîmplate în timpul lui Șerban vodă.

b) Ms T¹, cu 274 foi numerotate și altele nenumerotate și nescrise, format 15 cm × 20 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1817 ; este copiat după 1705 și înainte de 1732, miscelaneu.

„Istoria Țării Românești” *inc.* f. 173 : „cele mari de la Lavra, de la Vatopedi”, deci începe cu invitația arhimandriților de la Athos, fa sfințirea mănăstirii de la Argeș. Sfirșitul de asemenea e întîmplător, *fin.* f. 274^v : „Și mergându Preda spăt <ar > Pîrșcoveanu cu cărți la Beciu”.

În ms lipsesc foile 185—189, 257 și 258, după numerotarea veche. F. 184^v sfîrșește : „și au biruit Laiotă Basarab voevod pre Radul voevod și au fugit Radul vodă”. La f. 190 începe : „rând și au trimis la boiarii cari era pribegi în Țara Ungurească de i-au chemat făcându mare jurămîntu”. Foaia 256^v sfîrșește : „cu răvășalele lui ccle de vânzare de să arătară tuturor năroadelor ca să-l știe toți că s-au”, iar foaia 259 începe : „țară să șază la casele lor. Iar alt rău nimica nu le-au făcut”. La f. 199, înainte de a începe domnia lui Radu Șerban, e o interpolare privind prîstăvirea marelui ban Cornea Brăiloiul, mort vineri, 13 iulie 1705, la Craiova și îngropat cu pompă la mănăstirea Tismana. Interpolarea se datorește lui „Tanasie dascălul ot Craiova”, care semnează ¹⁾. Alte însemnări sînt din anul 1732.

Manuscrisele subgrupeii T² sînt acefale și cu sfîrșit întîmplător. Cuprind „Viața lui Nifon” și merg pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară. Unul din manuscrise ajunge pînă la retragerea lui Heissler, altul însă abia anunță plecarea spătarului Preda după solia trimisă la Viena.

10. Subgrupa de mss G⁴ cuprinde „Istoria Țării Românești” de la Radu Negru pînă la începutul domniei lui Const. Brîncoveanu. „Viața lui Nifon” și scrisoarea patriarhului Theofan nu intră în cuprinsul manuscriselor subgrupeii.

a) Ms G, cu 233 foi, format 10 cm × 15,5 cm, legătură veche în scoarțe de lemn îmbrăcate în piele, cu paftale de închidere, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5022. Copistul este un Florea Donie (care semnează la f. 124^v), probabil în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Miscelaneu (v. facsimil mai jos, nr. 5).

¹⁾ Publicată de P. P. Panaitescu în „Arhivele Olteniei”, XI (1932), p. 352.

„Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” *inc.* la f. 1 : „Inșă dintăi izvodindu-să de rumăanii carei s-au despărțit de romani”, *fin.* f. 193^v : „și slugile ei căte au avut le-au făcut cărți de milă ca să slujască acei case până ce vor fi”.

Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea patriarhului Theofan ; povestea lui Ghinea vistierul și a lui Radu armașul Vărzarul este la sfîrșitul domniei lui Gr. Ghica. Sfîrșitul domniei lui Șerban Cantacuzino și începutul domniei lui Const. Brîncoveanu în redacție unitară, pînă la f. 193^v. Foile 194—195 cuprind povestirea luptelor date de turci în Banat, după 20 iunie 7204 (1696).

Începînd de la f. 196 pînă la f. 207^v reproducere după „Viața lui Brîncoveanu”, părți din cap. 5 și cap. 9¹⁾.

Neglijent copiat, cu omisiuni de cuvinte și cu particularități fonetice, de exemplu : ajons, buiarii, haidoci, jaherile, jorămînt, Muldova, Mulduvei, să poe, socuti, tut, tuți etc.

b) Ms G¹, f. 2—240, format 16 cm × 21 cm, e un miscelaneu scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea de o singură mînă, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 91.

La f. 46 e însemnarea : „Și aceasta dăntru alte cărți este a dumisale Matei — biv vel vistier, mart 6 d. 1756”. Poate fi același cu Matei Roset, biv vel bistier în Țara Romînească amintit într-un act din 16 iunie 1755, ce se află la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, pach. LXXX, doc. 40. „Istoria Țării Romînești” ocupă numai f. 2—46 ale acestui manuscris. *Inc.* : „o biserică mare și frumoasă, iar noroadele ce pogori cu dînsul; uni s-au tinsu pre suptu podgorie” (vezi anexa nr. 13, p. 204—209, unde îl reproducem pentru evenimentele pînă la domnia lui Mihai Viteazul). *Fin.* : „Alexandru vodă Iliiaș iarăș au venit domn dă la Poartă al doilea rînd și au domnit ani 2 și l-au mazilit”. În continuare, ms reproduce „Istoriile domnilor Țării Romînești” de Radu Popescu, de la domnia lui Leon vodă pînă la sfințirea mănăstirii Văcărești.

c) Ms G², cu f. 1—94 și 97 r și v, format 17,50 cm × 21 cm, la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. 284, acefal și cu sfîrșit întîmplător, scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Textul „Istoriei Țării Romînești”, pe f. 1, începe : „pre Mateiu aga și nimic nu i-au <rupt>, ce întorcîndu-să oștile iară i-au <rupt> și au prădat țara de peste Olt”. Este deci vorba de lupta lui Matei aga din Brîncoveni contra lui Leon vodă, pentru a-l alunga din domnie. Sfîrșitul domniei lui Șerban Cantacuzino și ridicarea în domnie a lui Const. Brîncoveanu e în redacție unitară.

¹⁾ *Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu* de Radu Grecianu, ed. Șt. D. Grecianu, București, 1906, p. 13, r. 22 — p. 20, r. 7 de jos („Deci mergînd Preda spătarul. . . Preda Procoeanu și Matei Bălăcianul, văru-său”).

Fin. f. 85^v : „Așijderea și slugile ei, cîte au avuț, le-au făcut cărți de milă ca să slujască acei case până ce vor fi”.

De aci înainte avem reproducerea „Vieții lui Brîncoveanu”, începînd : „Cînd au fost trimis măriia sa vodă pre Preda spătar la boiarii carii era trimiși la Beciu” (Radu logofăt Greceanu, *Viața lui Constandin vodă Brîncoveanu*, ed. Șt. D. Grecianu, p. 13, r. 22 și urm., pînă la p. 20, r. 28). Pe f. 97 e text scris o dată cu ms precedent și de aceeași mină, unde sînt povestite lupte ale turcilor cu nemții în Banat, după 20 iunie 7204 și apoi trecerea sultanului și vizirului prin Țara Romînească și întîmpinarea lor cu daruri de către Const. Brîncoveanu și petrecerea lor pînă trec Dunărea.

d) G³ este un ms copiat la 5 septembrie 1727 și tradus în limba germană, la Brașov, de către Filstich ; a fost reprodus de către I. Chr. Engel în *Geschichte der Moldau und Walachey*, Halle, 1804, vol. I, p. 59—62 și anume partea de la început a „Istoriei Țării Romînești” pînă la Neagoe Basarab inclusiv ; fără „Viața lui Nifon”.

Din manuscrisele ce țin de subgrupa G⁴, numai unul merge unitar de la Radu Negru pînă la începutul domniei lui Const. Brîncoveanu ; celelalte mss fiind rupte, sînt necomplete, dar ceea ce se păstrează corespunde caracteristicilor acestei subgrupe, adică nu au „Viața lui Nifon”, nici scrisoarea patriarhului Theofan, iar povestea lui Ghinea vistierul și Radu armașul este la domnia lui Grigore Ghica.

11. Redacția „Istoriei Țării Romînești”, păstrată în subgrupa G⁴, dar completată cu multe fapte din istoria popoarelor vecine, mai ales pînă la începutul secolului al XVI-lea, constituie subgrupa O⁹.

a) Ms. O, cu 111 foi, format 19 cm × 23 cm, hîrtie groasă, scriere neîngrijită de pe la începutul secolului al XIX-lea, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1713.

Cuprinde „Litopisețul Țării Rumînești din descălecătură, de unde au venit rumîni <i> </i> de s-au așezat în Țara Rumînească”, fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea lui Theofan. *Inc.* f. 2 : „Însă dintăi izvodindu-să din rumîinii cari s-au despărțit din romani și au pribegit”. (v. facsimilul mai jos, nr. 6). La f. 102 se termină expunerea domniei lui Șerban Cantacuzino. De la f. 102^v—105 este expunerea unitară a domniei lui Const. Brîncoveanu, pînă la retragerea lui Heissler, ianuarie 1690, iar mai departe, pînă la f. 111, redacția e la fel cu aceea a ms O¹, pentru Brîncoveanu. *Fin.* f. 111^v : ultimele 5 rînduri anunță domnia lui Ștefan Cantacuzino și sfîrșește : „începu a face multe bunătăți și milă țării că întii au ertat văcăritul ; cu legătură mare, cu blestem și cu groznică afurisănie de mulți arhierii, ca să nu mai fie și au pus toate” ; aci se întrepru.

b) Ms. O¹, cu 202 foi, format 14 cm × 19 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 269, e copiat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. De la f. 3—117 e „Létopisețul Țării Rumînești din descăle-

cătoare și de unde au venit rumânii de s-au așezat în Țara Rumînească” și o continuare sumară pînă la 1733, apoi texte religioase. Are foile legate greșit; de la f. 20 continuarea este la f. 36—43 inclusiv, iar continuarea f. 35 trebuie căutată la f. 44.

Inc. f. 3 : „Însă dintăiu izvodindu-se din rumânii carii s-au despărțit din romani”: *Fin.* f. 117 : „Io Grigore Ghica voevod au venit domnu din Moldova și au intrat în scaun în București, mai 20, lt. 7241”.

Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea patriarhului Theofan. Povestea lui Ghinea vistierul și Radu armașul se găsește la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica.

La f. 105 se spune că Const. Brîncoveanu a trimis la Poartă „pre Pîrvul Cantacozino vel log <ofăt > și pre alți boeri de i-au adus caftanși steag de domnie...”. Pentru textul ce urmează : „Și într-aceea vrême iar s-au ridicat turcii cu mare oaste și au mersu asupra nemților. Și au venit și sultan Suleiman împăratul turcesc pîn l<a > Sofiia de la Solun” — este o notă marginală care precizează că : „De aici nainte s-au <scris > după alt letopiseț”¹⁾. Redacția e identică cu a ms O.

c) Ms O², cu 322 foi, format 14,5 cm × 21 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 4649, miscelaneu, copiat de Tudosie dascăl de la Slămnice, care face însemnare, la f. 103, că a scris la 20 februarie 1764. La început, diferite texte religioase, pe f. 1—173^v; de la f. 174—181 : „De începerea vechiului neam slovenesc și de numirea lui” iar de la f. 132—284” : „Létopisețul Țării Rumînești din descălecătoare și de unde au venit rumînii de s-au așezatu în Țara-Rumînească”. Pe f. 285—322^v, o cronologie a domnilor Țării Romînești pentru anii 1290—1667, întocmită după pisanii, după letopiseț și după hrisoave.

La f. 182 *inc.* : „Însă dintăiu izvodindu-se din rumânii carii s-au despărțit din romani”. Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea lui Theofan. Știri streine masive pentru epoca veche, cum s-a specificat pentru întreaga subgrupă.

La domnia lui Șerban Cantacuzino sînt omise date privind călătoria postelnicesei Elena la Ierusalim, moartea și înmormîntarea ei, căsătoria fiicei lui Șerban vodă cu Grigore Băleanu și alte cîteva știri privind pe membrii familiei Cantacuzino. Expunerea merge unitar pînă la ocuparea scaunului domniei de către Const. Brîncoveanu, domnie pe care numai o anunță, ultimele cuvinte fiind „de i-au adus caftan și steag de domnie” (f. 284^v jos)²⁾.

¹⁾ Vezi St. Nicolaescu, *Letopisețul Țării-Rumînești din descălecătoare și de unde au venit rumînii de s-au așezat în Țara-Rumînească* — în *Revista pentru istorie, arheologie și filologie*, vol. XI, partea a II-a, 1910 (București, 1911), p. 347—355.

²⁾ Stoica Nicolaescu a publicat în revista citată în nota precedentă, vol. XI, partea I-a, 1910 (București, 1910), p. 97—99, un mic studiu asupra manuscrisului; p. 99—105, textul istoriei „vechiului neam slovenesc”, iar la p. 105—186, textul „Letopisețul Țării Rumînești”. Pentru continuarea lui dar după ms O¹269, vezi nota precedentă.

d) Un ms, **O³**, la Biblioteca centrală raională din T. Severin, copie de prin 1900, cuprinde de asemenea „Letopisețul Țării Rumânești din descălecătoare și de unde au venit rumînii de s-au așăzat în Țara Rumânească”, sfîrșind la fel cu **O²** și **O⁴**, are aceeași compunere caracteristică subgrupeii, încă și cronologia domnilor Țării Românești pentru anii 1290—1667, întocmită după pisanii, letopiseț și hrisoave.

e) Ms **O⁴**, cu 188 foi, format 16,5 cm × 21 cm, hîrtie albăstruie, semnat (f. 14), în 1845, de căp. Olteniceanul, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **1322**, miscelaneu.

De la f. 25—88 : „Létopisețul Țării Rumânești din descălecătoare și de unde au venit rumînii de s-au așăzat în Țara Rumânească”.

Inc. f. 25 : „Insă dintii izvorîndu-să din rumînii carii s-au despărțit din romani”. Sfîrșește cu începutul domniei lui Const. Brîncoveanu : „Iω Constandin Brîncoveanu Basarab început-au a căuta de rîndul țării și de așezămîntul țării și trimise la împărăție pă Pîrvul Cantacozino vel log<ofăt> și pre alți boeri de i-au adus caftan și steag de domnie” (f. 88^v).

Ms se întrerupe astfel, rămînînd încă foi libere pînă la sfîrșit. La f. 59^v, rîndul 2 de jos, este o lacună în text, de la Mihai Viteazul la Mihnea al 3-lea. Cînd Mihai vodă, în dreapta Dunării, urmărea pe turci, a fost atacat pe neașteptate de un turc cu sulița. Mihai vodă prinde sulița cu mîinile și căuta în toate părțile ajutor. Doi din frații Buzești aleargă în ajutorul domnului, omoară pe turc și astfel îl salvează din pericol. În ms avem : „și alții nu să aflară nimenea mai aproape cu doi feciori ai lui, anume Negoită și Moise logofătul”. Partea din citat „și alții nu să aflară nimenea mai aproape” privește, într-adevăr, momentul acesta din întîmplarea lui Mihai Viteazul, iar „cu doi feciori ai lui, anume Negoită și Moise logofătul” este tocmai din domnia lui Mihnea al 3-lea, unde se vorbește de omorîrea boierilor Cîndești.

Această lacună corespunde paginilor 131, rînd 5 de jos, pînă la p. 164, rînd 4 de jos, din ediția publicată în *Rev. p. ist. arch. și fil.* an XI (1910) (ediția de față, p. 71₁₋₂—137₁₃).

f) Ms **O⁵**, cu f. 3—26, format 18 cm × 23 cm la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **2631**, e „Létopisețul Țării Rumânești din descălecătoare și de unde au venit rumîni <i> de s-au așăzat în Țara Rumânească”, *inc.* f. 3 : „Insă dintiiu izvodindu-să di rumînii carii s-au despărțit din romani și au pribegit”, și continuă pînă la domnia lui Mihai Viteazul, sfîrșind cu cuvintele : „ajutor ca să-l izbăvească din moarte și alți <i> nu să aflară nimenea mai aproape”, f. 26^v. Este deci un fragment fără „Viața lui Nifon”, iar ultimul eveniment relatat de ms se referă la Mihai Viteazul, atacat de turci cu sulița, dar salvat de Buzești. Aici se întreprinde ms.

g) Un alt ms, O⁶, din Biblioteca G. T. Kirileanu de la Piatra Neamț, cu f. 16—175, deci fără început și fără sfârșit normale, a fost copiat la 7 martie 7255 (1747), „foarte de grabă”, de către Tudosie sin Stoian Sîrbul ot Tuși.

Cuprinde „Istoria Țării Românești”, *inc.* „-ri și el cu ceata lui și întră tocmai în mijlocul inicerilor căutînd pe craiu”, f. 16. După acest început, după alte cîteva indicații, e vorba de lupta de la Varna dintre creștini și turci (vezi *Rev. p. ist. arch. și fil.* XI (1910), p. 112, rînd 24—113, rînd 1). Ms sfîrșește întîmplător în domnia lui Șerban Cantacuzino : „iar nemții déca văzură atăta mulțime de oști să deteră înapoi și au tăbărăt la un loc”, f. 175^v. Acest război din 4 august 1687 e descris exact cu aceleași cuvinte în *Rev. p. ist. arch. și fil.*, XI (1910), p. 185, rînd 15 și următoarele.

Deci ms copiat de Tudosie fiul lui Stoian Sîrbul din Tuși face parte din subgrupa O⁹ și, în plus; față de mss din această subgrupă, introduce, după izvoare ungurești (G. Heltai), descrieri mai amănunțite ale luptelor creștinilor contra turcilor la Varna, la Cîmpul Mierlei ș.a. (v. anexa nr. 6, p. 199—200).

h) Ms fragmentar O⁷, cu f. 51—122 (lipsește f. 72—73, 80—81), ce se află la Biblioteca Centrală „N. Bălcescu” a Universității din Iași sub cota II, 25, cuprinde — după cum scrie în rîndul din colon-titlu — „Letopisețul Țării Rumînești” cu evenimentele dintre anii 1596—1674 din „Istoria Țării Romînești”. *Inc.* : „-nilor și descălecară lîngă cetatea Oradiei (textul, p. 68₁₇) și sfîrșește : „iară începură a face sfat necurat asupra ticăloșilor de boeri, pîrîndu-i la Duca vodă, în multe” (textul p. 171₁₈₋₁₉). Se păstrează deci partea din domnia lui Mihai Viteazul pînă la domnia lui Gheorghe Duca.

i) Ms O⁸, copie fotografică 15,50 cm × 22,50 cm, la Biblioteca Inst. de istoric, limbă și literatură al Academiei de științe U.R.S.S., Filiala Kișinău, sub cota : Fond. nr. 19, opis 3. Această copie fotografică cu 143 pagini reproduce originalul care se află la Leningrad (nu ni s-a comunicat în ce anume bibliotecă din Leningrad) ¹⁾

Cuprinde „Istoria Țării Romînești” copiată de un moldovean în prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Textul păstrează numirile slavonești pentru o serie de sărbători bisericești, de asemenea dă citatele din biblie în slavonește și romînește. Lipsese începutul și sfîrșitul manuscrisului.

Inc. : „București. Și îndată tăiară pre turci cîț<i> găsiră toț<i> aflară acolo. Într-acei război fu rănit Stroe stolnicul Buzăscul la mîna stîngă” (ed. de față, p. 56₁₋₃).

¹⁾ Prin bunăvoința tov. prof. N. A. Mohov s-a trimis la Institutul de istorie al Acad. R.P.R. copia fotografică a acestui manuscris.

Fin. : <Gligorașco Băleanu > „au rămas la mare jelea, cu multe lacrimi și cu mari suspini de la inema, duprecum este toată lume obiciuită. Și cu aceia nimica n-au folosit, că moarte n-are fățăriia, ce la totu omul obște tocma“ (ed. de față, p. 186₁₋₃).

Deci, ms lacunar din U.R.S.S. cuprinde „Istoria Țării Românești” pentru evenimente de la 1594 (luptele lui Mihai Viteazul cu turcii) până prin mai 1688, sfârșind cu moartea Sandei, fiica domnitorului Șerban Cantacuzino, abia căsătorită cu Gligorașco Băleanu.

Manuscrisul de la Leningrad—Kișinău nu transmite toate particularitățile subgrupeii de mss **O**⁹. Astfel, la p. 130 a acestui ms, între ultimul și penultimul rînd, adică între cuvintele „de cum fusese mai nainte” și „Iar cîndu am fostu la văliat 7188”, lipsește un întreg pasaj, existent în ms Academiei R.P.R., nr. **1713** (vezi pasajul reprodus în ed. de față, la p. 177, r. 31—39). În părțile unde se depărtează de subgrupa **O**⁹, ms Leningrad—Kișinău se apropie de subgrupa **V**⁴, cu care are multe particularități comune.

Dacă ms din U.R.S.S. ar fi păstrat și foile de la început, referitoare la luptele romînilor din secolul al XV-lea împotriva turcilor, atunci am fi putut întări convingerea noastră ¹⁾, că, prin acest ms, cunoaștem încă un exemplar al „Istoriei Țării Românești” similar aceluia copiat de Stoian din Tușși, ms azi în Biblioteca lui Gh. T. Kirileanu din Piatra Neamț.

Manuscrisele subgrupeii **O**⁹ au în redacția lor, mai ales pînă la începutul sec. al XVI-lea, multe date din istoria popoarelor vecine în luptă cu turcii. Nu au „Viața lui Nifon” și scrisoarea patriarhului Theofan în cuprinsul lor, iar la domnia lui Șerban Cantacuzino sînt lăsate afară informațiuni privind pe membrii familiei Cantacuzino, dar se introduc știri despre lupte ale austrieicilor cu turcii. Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul se află la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica, dar în unele mss și la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Const. Brîncoveanu, ales domn, e repede confirmat de Poartă și de aici înainte continuarea se face după alt letopiseț.

12. Cîteva fragmente din „Istoria Țării Românești” fiind prea reduse, nu au putut fi repartizate în subgrupe, le menționăm totuși aici, la sfîrșit. Astfel mss **173** și **439** de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, după titlul „Istoria Țării Rumînești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” prezintă pe scurt originea romînilor, apoi descălecarea și domnia lui Radu Negru, sfîrșind cu cuvintele „De aici să începe istoriile altor domni care

¹⁾ Noi credem că manuscrisul din Leningrad a făcut parte din biblioteca lui D. Cantemir și că nu este alt manuscris decît cel amintit de Cantemir în *Hronic* și folosit în *Istoria Imperiului otoman* (v. mai sus, p. XV și notele respective). În cursul timpului, s-au pierdut pagini de la începutul și sfîrșitul manuscrisului, care, cînd Cantemir l-a avut „la mînă”, începea cu domnia lui Radu Vodă <Negru> pînă la domnia lui Constantin Brîncoveanu (v. D. Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-valahilor*, ed. Gr. G. Tocilescu, București, 1901, p. 462).

au venit. Radul Negru vodă, precum arată înnainte” (f. 1—2^v). Însă nu urmează „istoriile altor domni”, ci din nou expunerea domniei lui Radu Negru, dar în redacția lui Radu Popescu. Cu acest început, mss **173** și **439** au și sfârșit cu textul reprodus din „Istoria Țării Românești”.

Ms **760** de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, cuprinde de la f. 66—75 : „Viița domnului Mathei Basarab v <oe> vod după hronograful cel de obște ce să află aicea și scriere pentru domnia lui pînă în sfîrșit”. Este un extras din „Istoria Țării Românești” cuprinzînd expunerea domniilor lui Leon voevod și a lui Matei Basarab, iar de la f. 79—93^v e același text, dar cu titlul în grecește, urmat de scrisoarea patriarhului Theofan, și apoi înmormîntarea lui Matei vodă.

Ms **4227** de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, cuprinde de asemenea „Viița domnului Matheiu Basarab v <eo> vod după hronograful cel de obște . . .” (f. 33^v—76), începînd tot de la Leon vodă pînă la înmormîntarea lui Matei vodă. E o copie, din 1861, făcută la mănăstirea Căldărușani, de Ghymnasie shimonah.

O copie din secolul al XIX-lea, cu 42 foi, după un fragment din „Istoria Țării Românești” de la început pînă la Alexandru Iliăș, fost în biblioteca lui G. T. Kirileanu din P. Neamț, acum la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. **3326**, prezintă unele deosebiri în comparație cu redacția cunoscută. Astfel, Radu Negru din Țara Ungurească pogoară pe apa Dunării la Turnul Severinului, unde așază scaun de domnie. De aici s-a întins pe apa Mureșului, pe apa Tisei. La Cîmpulung, după acest ms, descalecă în anul 6703 (1195), dacă nu cumva e o greșeală de copist.

Începînd cu domnia lui Mircea vodă Bătrînul pînă la începutul domniei lui Radu cel Mare e o lacună în text. La sfîrșitul domniei lui Mihai Viteazul se relatează legămîntul dintre Mihai și postelnicul Turturea. Fragmentul sfîrșește : „Alexandru vodă Iliăș iar au venit al doilea rînd domn de la Poartă”.

★

Prin descrierile ce s-au făcut au fost trecute în revistă manuscrisele din depozitele publice care păstrează „Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”. S-a văzut că aceste mss se împart în două grupe mari : o grupă în care ”Istoria Țării Românești” se oprește cu cîteva luni înainte de moartea lui Șerban Cantacuzino, dar se află totdeauna continuată prin „Viața lui Brîncoveanu” pentru 10 sau 20 de ani — și a doua grupă de mss în care „Istoria Țării Românești” merge pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino și chiar mai departe, în redacție unitară și anume pînă în ianuarie 1690, la retragerea generalului austriac Heissler și a oastei sale din țară. Ca vechime și o grupă și cealaltă au mss de la începutul secolului al XVIII-lea. Această constatare ridică o problemă importantă și anume : care e întinderea acestei „Istorii a Țării Românești” ?

Este ea atîta cît s-a publicat de Nic. Bălcescu, după un ms din prima grupă, sau este atîta cît se întind manuscrisele din a doua grupă, adică avînd și moartea lui Șerban vodă și, în continuare, pînă la ianuarie 1690 ?

Noi credem că „Istoria Țării Romînești” a fost atîta cît arată mss grupele a doua, adică pînă la retragerea lui Heissler. Numai după ce Const. Brîncoveanu a fost mazilit și omorît de turci „Istoria Țării Romînești” a fost scurtată pînă la evenimente și acțiuni politice ale lui Șerban vodă de prin august 1688, care obținuseră și aprobarea turcilor. La această formă redusă s-au adăugat primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu”, scrisă de Radu Greceanu. E forma compilației manuscrisului V, fost în posesia domnitorului Ștefan Cantacuzino și a compilațiilor care se redactează în jurul anului 1730.

Cine a avut interes să dispară urmele tratativilor politice cu austriei ? Partida Cantacuzinilor în general și Ștefan Cantacuzino, domnul, în mod special. Pentru aceste motive socotim că o ediție științifică a „Istoriei Țării Romînești” trebuie să meargă pînă la 1690. Acestea, în ceea ce privește momentul final din întinderea „Istoriei”.

Un element comun ambelor grupe de manuscrise e lacuna existentă în expunerea domniei lui Mihai Viteazul, între lupta de la Mirăslău și venirea în cîmpia Turdei.

Mihai vodă vine în cîmpia Turdei după biruința de la Gorăslău. Între Mirăslău — unde a fost învins — și Gorăslău este un an. Tot ceea ce s-a petrecut în acest timp nu se vede în „Istorie”.

În componența „Istoriei Țării Romînești” intră „Viața patriarhului Nifon”. Sînt însă două subgrupe de mss, **G⁴** și **O⁹**, care, pentru cele patru domnii : a lui Radu cel Mare, a lui Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab au o expunere scurtă, fără „Viața lui Nifon”. Expunerea scurtă a subgrupele **G⁴** poate fi socotită că reprezintă urme ale redacției vechilor anale și de aceea am reprodus-o, după ms **G¹**, în anexa nr. 13. Pentru a confirma această ipoteză, e nevoie de documentare într-un cadru mai larg. Ceea ce putem preciza acum, e că forma grupele **O⁹** s-a stabilit mai tîrziu, abia la 1745, cînd Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunși, copia un ms cu elemente în plus față de subgrupa **G⁴** și față de celelalte mss ale subgrupele **O⁹**.

Subgrupa **K⁴** păstrează „Istoria Țării Romînești” în redacție unitară pînă la retragerea lui Heissler, iar subgrupa **A³**, foarte apropiată de **K⁴**, continuă de la retragerea lui Heissler (ianuarie 1690), pînă la 1711, prin „Istoriile domnilor Țării Romînești”, cronica lui Radu Popescu. Această continuare s-a putut face cel mai devreme după 1724.

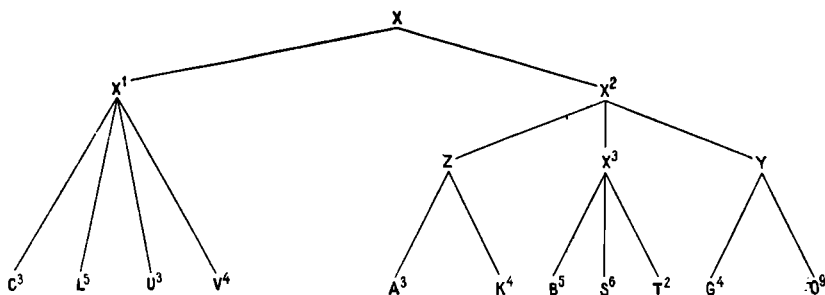
La subgrupele **B⁵**, **S⁶**, **T²** nu e ceva deosebit de remarcant, dar atragem atenția asupra ms **S⁵**, care merge în redacție unitară pînă la retragerea lui Heissler și continuă prin „Istoria Țării Romînești” de la 1688

încoace” (Cronica anonimă), reluînd expunerea domniei lui Brîncoveanu în această redacție, de la început.

Ținînd seama de caracteristicile semnalate la grupele și subgrupele de mss, întocmim și grafic legătura dintre arhetipul pierdut al „Istoriei Țării Romînești” și subgrupele de mss ce se păstrează.

Cu X s-a notat arhetipul „Istoriei Țării Romînești”, care s-a răspîndit prin X¹ și prin X². Prin X¹, avem forma scurtată pe care o întîlnim în compilațiile păstrate în bibliotecile lui Ștefan Cantacuzino, Iordache Crețulescu și în două din corpurile mavrocordătești. Prin X² s-au notat subgrupele A³ K⁴ și B⁵ S⁶ T², apoi G⁴ și O⁹.

Stema manuscriselor „Istoriei Țării Romînești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” este deci aceasta :

8. Ediții. Sigle. Preseurtări.

„Istoria Țării Romînești” a avut în ms o circulație intensă. A circulat prin multe copii, a intrat în multe compilații. Și astăzi, ca mărturie a acestei intense circulații, cronica se păstrează, după cum s-a văzut, în cîteva zeci de manuscrise. Aceste manuscrise comparate prezintă deosebiri în expunerea evenimentelor, adaose și omisiuni de fapte, substituiri de redacții, modernizarea limbii etc.

Edițiile „Istoriei Țării Romînești” ce s-au făcut pînă acum au constat din reproducerea unui ms în forma și cadrul în care această „Istorie” se găsea în acel manuscris.

Astfel, Nic. Bălcescu a tipărit pentru prima dată acum o sută și mai bine de ani în *Magazinul istoric pentru Dacia*, IV (1847), p. 231—372 și V (1847), p. 3—32, *Istoria Țării Romînești de cînd au descălecat românii*, folosind pentru această ediție un ms din timpul lui Ștefan Cantacuzino. Acel ms din timpul lui Ștefan Cantacuzino se afla, cînd s-a făcut ediția, în biblioteca Colegiului sf. Sava din București, iar acum se găsește în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, sub nr. 112. Expune-

rea se încheie cu expresia „Și așa, cu înțelepciunea lui, 'toate le-au potolit'” și se oprește la evenimente din august 1688, deci înainte de sfârșitul domniei lui Șerban Cantacuzino.

În 1859, librarul-editor George Ioanid tipărește sub titlul „Istoria Țării Românești de când a descălecat pravoslavnicii creștini”¹⁾ un manuscris al primei compilații mavrocordățești întocmite de Radu logofețelul Lupescu, care, cum am văzut, are aceeași întindere ca în ediția lui Nic. Bălcescu, continuă cu primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu” pe p. 166—278 și de la p. 278—399 cu „Celea ce au scris chir Rafail monahul, carele pre nume mirenesc l-au chiebat Radul Popescul biv vel vornic”.

Editorul a modernizat limba, a înlocuit uneori cuvintele vechi și oferă multe lecturi eronate, încît nu se poate pune temei pe această ediție.

Cu toate că manuscrisul folosit nu se mai păstrează azi, noi am putut totuși determina, după ediția lui, că aparține subgrupeii de manuscrise L⁵.

Stoica Nicolaescu a publicat în *Revista pentru istorie, archeologie și filologie*, XI, partea I-a (1910), p. 105—186 și partea a II-a, p. 347—355 altă redacție a acestei istorii sub titlul: *Letopisețul Țării Rumînești din descălecătoare și de unde au venit rumîinii de s-au așezat în Țara-Rumînească*, folosind pentru aceasta mss ce se află la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, n-rele 4649 și 269. Sînt mss în care „Istoria Țării Romînești”, mai ales pînă în secolul al XVI-lea, e copleșită de relații privind luptele popoarelor balcanice și ale ungarilor cu otomanii.

În 1942, profesorii N. Simache și Tr. Cristescu publică „Istoria Țării Romînești”, reproducînd textul după ediția lui N. Bălcescu din *Magazinul istoric pentru Dacia*. Titlul ediției lor este *Letopisețul cantacuzinesc, 1290—1688*, Buzău, 1942, 206 p., plus un tabel cu „Vechile pomelnice domnești muntene”. O serie de „Lămuriri...” pe p. 3—60, preced textul, lămuriri adunate cu grijă din studiile înaintașilor.

Aceiași profesori în *Variante ale Letopisețului cantacuzinesc*, Buzău, 1942, p. 14—50, reeditează varianta ce se află în ediția lui Stoica Nicolaescu amintită mai sus și continuă (p. 51—66) cu reeditarea fragmentului publicat de M. Gaster, pentru anii 1290—1591²⁾ și cu cel publicat de Const. Grecescu, pentru anii 1659—1664³⁾.

Ediția de față. Ediția de față, plecînd de la studiul comparativ al tuturor manuscriselor existente, stabilește altă întindere „Istoriei Țării Romînești”, potrivit tradiției manuscriselor și nu numai cît și cum se

¹⁾ *Istoria Țării Românești*, Vol. II <al colecției *Istoria Moldo-României*>, București, Librariu-editor George Ioanid, 1859, p. 1—165.

²⁾ În *Revista istorică română*, VII (1937), p. 156—163.

³⁾ În *Revista istorică română*, VIII (1938), p. 87—94. Publicațiile amintite ale lui N. Simache și T. Cristescu fac parte din colecția „Cronicle românești”, vol. II și III.

prezintă această „Istorie” într-o anumită compilație. Ediția de față nu se mai termină cu expresia „Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit”, nici cu încheierea „vécina <ia > egò pámiat”, folosită după anunțarea morții lui Șerban vodă Cantacuzino, ci se termină cu mențiunea retragerii din țară, în ianuarie 1690, a generalului Heissler cu austrieicii care-l însoțeau.

Expunerea evenimentelor din Țara Românească din septembrie 1688 pînă în ianuarie 1690, ce se face prin mss pe care le socotim cele mai bune, e o expunere unitară cu ceea ce e mai înainte, atît ca mod de a privi evenimentele, cît și ca redacție și totodată independentă de expunerile cronicărești ce s-au scris cam în aceeași vreme asupra aceleeași epoci, cum sînt aceea din „Istoriile domnilor Țării Romînești” de Radu Popescu, aceea din „Viața lui Brîncoveanu” de Radu Greceanu și aceea din „Istoria Țării Romînești de la 1688 încoace” zisă și Cronica Anonimă.

Cum nu s-a descoperit pînă acum arhetipul acestei „Istории...”, iar ceea ce avem sînt numai manuscrise în care s-au făcut schimbări, în ediția de față e vorba de publicarea unui text socotit de noi reprezentativ și de notarea variantelor ce rezultă din compararea acelu text de bază cu celelalte mss ce se iau în considerare. Din cele 11 subgrupe în care s-au clasat manuscrisele „Istoriei Țării Romînești”, am ales manuscrise mai vechi și fără lacune pentru stabilirea redacției și controlul lecturilor. Astfel, se folosesc, ca ms de bază, ms V, cel mai vechi, datat sigur, ms fără lacune întimplătoare, precum și alte două mss, C și L din subgrupe apropiate de aceea a manuscriptului de bază.

De asemenea am ales două mss, G și O, din subgrupele care nu au „Viața lui Nifon” și cu adaose privind luptele creștinilor cu otomanii. Ms G e utilizat în aparatul variantelor de la domnia lui Mihai Viteazul înainte, pentru că pînă aci se reproduce în anexa nr. 13 textul ms G¹ din aceeași subgrupă. Informațiunile din mss A, O, O⁶, C, B² și V ce depășesc cadrul obișnuit al expunerii, se reproduc în anexele nr. 1—12. La mss C, L, G și O s-au mai adăugat în aparat și mss A și K, care merg cu expunerea evenimentelor în redacție unitară pînă la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler din Țara Romînească.

De la expresia „Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit” (ed. de față, p. 188₁₀), cu care se încheie ms de bază V, s-a introdus ca ms de bază, în continuare pînă la ianuarie 1690, ms K¹.

Tot după locul sus-amintit (ed. de față, p. 188₁₁ înainte), unde s-au întrerupt, pentru textul de bază ms V₁ și, pentru aparat, mss A, C, L și O (O încetează de la p. 184 înainte), s-a folosit ca text de bază ms K¹ și s-au introdus în aparat mss A¹, B și S², pe lângă mss A, K și G.

Utilizarea acestor mss din subgrupe pentru ediție prezintă marca însemnătate de a pune în evidență formele principale sub care s-a tot prefăcut și a circulat „Istoria...” în secolul al XVIII-lea. Urmărirea și

lectura acestor prefaceri semnalate în aparatul critic al ediției și în anexe, vor da cercetătorilor posibilitatea să determine tendințele și interesele celor ce au schimbat forma și conținutul cronicii.

Chirilica textelor românești din secolul al XVIII-lea nu prezintă greutăți de transcriere, cere însă consecvență. Semnele ч, ы s-au redat prin literele *c, g* urmate de *i* sau *e*, după cum se scrie azi cuvântul respectiv, în limba română.

Semnul т s-a transcris prin *é* și prin *ea*, când în limba actuală avem diftongul. Litera *с*, care apare în copiile de texte făcute în Moldova, în cuvinte ca *dumnedzău*, *dzică* ș.a., se întâlnește, când nu e neglijat¹⁾, numai în aparatul variantelor.

Semnele щ și ъ finale, care nu se pronunță în vorbirea actuală, s-au neglijat.

În ms de bază, semnele ъ, ъ s-au dat prin *î*, în cuvinte care azi se pronunță astfel. S-au copiat de exemplu, *cînd* nu când, *trecînd* nu trecând, *mergînd*, *învățînd*, nu mergând, învățând.

De asemenea, cuvinte ca *biv*, *i*, *leat*, *mesuța*, *vel* din unele manuscrise (altele nu le au în slavonește), au fost copiate prin forma românească corespunzătoare, pentru că aceste înlocuiri nu sînt de natură a schimba sensul propozițiilor.

Celelalte chirilice s-au transcris prin echivalentul lor latin.

Sigle. Pentru o orientare ușoară a cititorilor asupra manuscriselor folosite, dăm un tabel al lor în ordinea alfabetică a siglelor subgrupelor. În prima coloană, vertical, sînt siglele însoțite de un exponent, care indică numărul mss ce se află în acea subgrupă. În continuare, orizontal, sînt sigle identice cu cele din capul rîndului (ele arată apartenența la subgrupă), cu sau fără exponent și cu un număr care exprimă cota topografică unde se află mss în bibliotecă. Acest număr adesea e însoțit de numele unei localități sau al unei persoane care posedă acel ms; de exemplu „A 57 Craiova” înseamnă că ms A se află la Craiova, la Muzeul regional, inventariat sub nr. 57.

Cînd după siglă nu se află cota topografică a ms, ci indicația „trad. Filstich” sau „ed. Ioanid”, înseamnă că acel ms nu e cunoscut decît prin traducerea lui Filstich sau prin ediția librarului Ioanid. Toate celelalte sigle însoțite numai de un număr de inventar, reprezintă mss din depozitul Bibliotecii Academiei R.P.R. din București.

TABLOUL MANUSCRISELOR FOLOSITE

A ³	A 57 Craiova; A ¹ 4301; A ² 3439.
B ⁵	B 3444; B ¹ 1321; B ² 84 Cluj; B ³ 646 Cluj; B ⁴ 436.

¹⁾ Este cazul ms K, ale cărui variante cu *dz* nu le-am mai trecut în aparat, pentru simplificarea lui.

C ³	C 5463; C ¹ 36 Cluj; C ² 1350.
G ⁴	G 5022; G ¹ 91 Cluj; G ² 284; G ³ traducerea Filstich.
K ⁴	K 196; K ¹ 52 Craiova; K ² 940; K ³ 298.
L ⁵	L 59 Cluj; L ¹ 121; L ² 327; L ³ 100; L ⁴ ediția Ioanid.
O ⁶	O 1713; O ¹ 269; O ² 4649; O ³ Turnu Severin; O ⁴ 1322; O ⁵ 2631; O ⁶ G. T. Kirileanu; O ⁷ II, 25, Iași; O ⁸ Leningrad.
S ⁶	S 53 Cluj; S ¹ 441; S ² 3441; S ³ 136 Muzeul romîno-rus, București; S ⁴ 180; S ⁵ 3417.
T ²	T 2150; T ¹ 1817.
U ³	U 2591; U ¹ 340; U ² 5367.
V ⁴	V 112 Cluj; V ¹ 2455; V ² 97 Cluj; V ³ 53 Craiova.

Fragmente : 173, 439, 760, 3326 și 4227.

Manuscrisurile folosite la alcătuirea studiului și ediției de față au fost copiate de *Alexiu Eleonora, Bălan Constantin, Ilieș Aurora, Nicolaiasa Gheorghe* și *Simonescu Dan* din colectivul „Cronici” al Institutului de istorie al Academiei R.P.R.

Prescurtări. În aparatul variantelor s-au folosit curent *ad.* pentru *adaugă* și *om.* pentru *omite* sau *omit*, urmate de sigle, pentru a indica adaosuri sau lipsuri din unele manuscrise, în comparație cu ms de bază.

Nu s-a reprodus uneori lema în aparatul variantelor, când se putea face ușor legătura între variantă și lectura admisă în textul de bază.

S-au folosit la descrierea manuscrisurilor și în aparat câteva titluri de cronici în forme prescurtate, pe care le completăm aici :

1. *Istoria Romînilor dintru început* = „Istoriia Țării Rumînești întru care să cuprinde numele ei cel dintii și cine au fost lăcuitoarii ei atunci și apoi cine o au mai descălecat și o au stăpînit pînă și în vremile de acum, cum s-au tras și stă” (în ediția : *Stolnicul Constantin Cantacuzino, Istoria Țării Rumînești*. Ediție de pe un manuscris necunoscut, îngrijită și comentată de N. Cartoian și Dan Simonescu, Craiova <1944 >).

2. *Istoriile* = „Istoriile domnilor Țării Românești, de Radu Popescu (în ediția : *Istoriile domnilor Țării Românești, cuprinzînd istoria munteană de la început pînă la 1688...* Publicate din nou de N. Iorga, București, 1902, atribuită greșit, de editor, lui Constantin căpitanul Filipescu).

3. *Viața lui Brîncoveanu* = „Viața lui Constandin vodă Brîncoveanu” de Radu Greceanu (în ediția : *Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*. Cu note și anexe de Ștefan D. Grecianu, București, 1906).

4. *Viața lui Nifon* = „Viața și traiul... părintelui nostru Nifon patriarhul Țarigradului, de Gavril, protul Sfetagorei (în edițiile : *Viața și traiul sfîntului Nifon, patriarhul Constantinopolului*. Introducere și text, de Tit. Sîmedrea, București, 1937. *Viața sfîntului Nifon*. O redacțiune grecească inedită, editată, tradusă și însoțită cu o introducere de Vasile Grecu, București, 1944).

II. ISTORIA ȚĂRII ROMÎNEȘTI DE CÎND AU DESCĂLECAT PRAVOSLAVNICII CREȘTINI

(TEXTUL ȘI APARATUL CRITIC)

ISTORIA ȚĂRII RUMÎNEȘTI DE CÎND AU DESCĂLECAT PRAVOSLAVNICII CREȘTINI

Însă dintăi izvodindu-se de rumîinii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miazănoapte. Deci trecînd apa Dunării, au descălecat la Turnul Severinului; alții în Țara Ungurească*), pre apa Oltului și pre apa Morășului și pre apa Tisei ajungînd și pînă la Maramurăș.

Iar cei ce au descălecat la Turnul Severinului s-au tins pre supt poalele muntelui pînă în apa Oltului; alții s-au pogorît pre Dunăre în jos. Și așa umplindu-se tot locul de ei, au venit pînă în marginea Necopoei.

Atunce s-au ales dintr-înșii boiarii carii au fost de neam mare. Și puseră banoveți un neam ce le zicea Basarabi, să le fie lor cap (adecă mari bani) și-i așazără întăi să le fie scaunul la Turnul Severinului, al doilea scaun s-au pogorît la Strehaiia, al treilea scaun s-au pogorît la Craiova. Și așa fiind, multă vrême au trecut tot ei oblăduind acea parte de loc.

1 Istoriia] Istorie K Rumînești] Rumănești A. Romănești K 1 — 2 Litopisețul Țării Rumînești din descălecătură de unde au venit Rumîinii de s-au așezat în Țara Rumînească O 2 creștinii] creștini aici în țară, fiind crugul anilor de la Adam 6738 A 3 dintăi] întăi K dintăi izvodindu-se] izvodindu-să întăi. A. dintăi pravoslavnic izvodindu-să C de rumîinii] din Roma A, de rumîni CL, den romîinii K, din rumîinii O s-au despărțit] era despărțitii K de la] din ȚCO, de L 4 miazănoapte] miazănoapte AO, miazănoapte K Deci] și fiind lor căpetenie mare Traian și cu fiul său Siverie. Deci, A și O unii au descălecat AO 5 Săverinului K După Severinului ad. și au făcut acolea oraș și s-au numit Turnul Severinului, ce au făcut Sivelie împărat A alții] alții au descălecat O pre] pe A, trecînd O 6 Morășului] Mureșului ACL. Murășului O Tisei] Tichii C ajungînd K și om. AKL pînă om. O Maramurăș] Maramureș, A. Mareamureș C, Maramorăș K, Maramureș L, Maramorăș, supt munții leăștii O 7 ce] ceea O tins] întins O 8 muntelui] munților CKLO pre] pe C, pă L. pre lîngă O jos] gios K 9 așa umplîndu-se] au plînit A de ei] om. A. de dinșii K au] și au A în] la KO margina Necopoi C Nicopoei ARLO 10 Atuncea AL s-au] au A dintr-înșii] dintru (dentre K) dinșii AK boiarii] boeri mari A, boeri COV au fost] era O 11—12 banovetii... mari bani] numele de le zise Basarabi banovetii. adică ban mare A 12 mari bani] om. K. ban mare O și] și AKLO. și] I C au așezat scaunul la Turnul Severinului A 13 pogorî] pas L s-au] au C. au K 14 Craiova L fiind om. AO au trecut multă vrême A trecînd multă vrême O tot ei oblăduind] și așa oblăduind A, oblăduind tot ei K. au lăsat stăpînînd tot ei O 15 de loc] de loc anii] A

*) Referindu-se la Transilvania cu orașele ei Brașov, Sibiu, Alba-Iulia, Făgăraș, Cluj, Timișoara, cronicarul o numește deseori „Țara Ungurească”. Locuitorii Transilvaniei, la rîndul lor, sint adesea numiți în corpore „unguri”. fără a se face distincție între romîni, unguri, sași. Această denumire nu este întîlnită numai la autorul cronicii de față, ea este frecventă în cronicile din evul mediu ai căror autori aveau în vedere, în primul rînd, nu poporul care constituia majoritatea populației, ci pe stăpînitorii politici și în general pe feudali.

Iar cînd au fost la cursul anilor de la Adam 6798, fiind în Țara Ungurească un voevod ce l-au chemat Radul Negrul voevod, mare herțeg pre Almaș și pre Făgăraș, rădăcat-s-au de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de noroade: rumîni, papistași, sași, de tot féliul de oameni, pogorîndu-se pre apa Dîmboviții, început-au a face țară noao.

Întăi au făcut orașul ce-i zic Cîmpul Lung. Acolo au făcut și o biserică mare și frumoasă și înaltă. De acolo au dăscălecat la Argeș și iar au făcut oraș mare și ș-au pus scaunul de domnie făcînd curți de piatră și case domnești și o biserică mare și frumoasă.

Iar noroadele ce pogorise|cu dînsul, unii s-au dat pre supt podgorie ajungînd pînă în apa Siretului și pînă la Brăilă; iar alții s-au tins în jos, preste tot locul, de au făcut orașă și sate pînă în marginea Dunării și pînă în Olt.

Atunce și Băsărăbeștii cu toată boerimea ce era mai nainte preste Olt, s-au sculat cu toții de au venit la Radul vodă, închinîndu-se să fie supt porunca lui și numai el să fie preste toți. De atunce s-au numit de-i zic Țara Rumînească, iar titulușul domnului s-au făcut precum arată mai jos: « V Hrista boga blagoveanomu blagocestivomu i Hristo liubivomu samoderjavnomu, Io Radul Negru voevod bojiiu milosti gospodariu vseia zemli Ungrovlahiskiia za planinski i ot Almaș i Fagăraș herțegu ». Acestea să tîlcuesc pre limba rumînească: Întru Hristos dumnezeul cel bun credincios și cel bun de cîinste și cel iubitor de Hristos și singur biruitor,

1 *Inainte de Iar introduce titlul Domniia Radului Negrul Vodă ce au descălicat Țara Romînească* K 6798|6798. Domniia Țării Rumânești din descălicătoare, de la domnul Radul Negru voevod. A, 6798, iar de la Hristos 1290 O 2 ce l-au chemat|anume K 3 Amlași AL și|i C *După Făgăraș ad. In zilele lu Andreiaș craiul O* cu²om. C 4 norod A Sași om. K de tot|și cam de tot K, și de tot LO 5 pogorînd AO pre|pă C au început O țară|ștrazi C noăo C, noă L 6 ce-i zic| ce să chiamă A, ce-i zice I și om. L 7 și înaltă|și naltă A. om. O De acolo|și de acolo AKO 8 au pus AKO scaunul|scaun CK, și scaunul *După domnie ad. acolo O* 10 dat|tins ACKL, întins O pre|pe CO podgorii O 11 ajungînd|ajun V Siretiului KO și pînă la Brăilă om. O tîns|tîntins O 12 preste| peste KCLO sate și orașe C marginea|apa O 14 Atunce|Atunca ACK, Atunci LO mai nainte|di mai nainte K, mai dinnainte L, mai denainte O preste|peste CKL., vreami peste O 15 Radul Negrul AK vodă|voevod A închinîndu-se|închinîndu-i-să L, de s-au închinat O 15-16 să fie supt porunca lui și numai el să fie preste toți|lui K, să fie supt porunca... preste toți stăpînitor L, ca să fie supt ascultare și porunca... să fie mai mare preste toți O 16 De atunce|De atunca (atunci CK)ACKO, și atunca L s-au numit|s-au început și s-au numit O 17 de-i zic|om. K, de-i zice L Țara Rumînească|, Ungrovlahiia O titlușul. CO, titelușul K precum arată mai jos|precum arată în jos C. întru acesta chip O 18-20 *Forma titulușului în limba slavă om. O* 18 boga|vlat L blagoveanomu|blagovniiu A, blagoveanimu L blagocestivomu|om. AC, i blagocistivii K i Hristo liubivomu|om. AC, Hristuliubivii K 19 samoderjavnomu|om. A, samoderjavni K Io|Ioan K Io Radul Negru voevod om. A gospodariu|gospodar AK, I gospodar L 20 vseia zemli|vseia zemlea AC, vsei zemli KL Ungrovlahiskiia|Ungrovlahscoe A, Ungrovlahu K, Ungrovlahschie L zaplaninski|zaplaniskim A, zaplaniscomu K, zaplanitki L i ot Almaș|Almaș A, i o Almaș K, i ot Amlaș L i ot Făgăraș C 21 tîlcuesc|tîlmăcesc ACL, înțeleg K Întru|într-un C 21-22 domnul dumnezeu bun credinciosul O 22 și cel bun de cîinste om. O și cel iubitor de Hristos|de Hristos iubitoriu K, și iubitoriul de Hristos O și²om. K

Io Radul vovod, cu mila lui dumnezeu domn a toată Țara Ruminească dentru Ungurie dăscălecat și de la Almaș | și Făgăraș herțeg». 20
Acesta iaste titulușul domnilor de atunce începîndu-se pîn acum, precum adevărat să vede că iaste scris la toate hrisoavele țării.

Și într-acestaș chip tocmitu-ș-au Radul vodă țara cu bună pace, 5
că încă nu era de turci împresurată. Și au domnit pînă la moarte, îngropîndu-l la biserică lui din Argeș. Și au domnit ani 24.

De aice să începe povéstea altor domni, carii au venit pre urma Negrului vodă, precum arată mai jos.

Mihail vodă au domnit ani 19. 10

Dan vodă au domnit ani 23. Acesta au fost frate cu Mircea vodă bătrînul și l-au ucis Șuşman vodă, domnul sîrbilor, cînd era cursul anilor de la Adam 6864.

Alexandru vodă au domnit ani 27.

Mircea vovod bătrînul. Acesta au avut mare războiu cu Baezet 15
sultanul. Făcutu-s-au acel războiu pre apa Ialomîții. Biruit-au Mircea vodă pre turci și făr de număr au perit, trecînd Baezet Dunărea fără vad. Și alte multe războae | au avut cu turcii. Făcut-au și sfînta mănăstire 3
den Coziia și sfînta mănăstire Cotmeana cînd era văleatul 6891. Și au domnit Mircea vodă ani 29 și au murit în domnie și s-au îngropat la 20
mănăstirea lui, la Coziia.

1 Io Radul vovod] Io Radul Negrul vovod ACO, Ioan Radul Negrul vovod K cu mila] din mila K 2 dentru] dintru ACKL Ungurie] unguri K dăscălecat] descălecat A, descălecat CL, descălecată KO de la] de O Amalași L de Făgăraș O 3 iaste] este AL titulușul] titulușu AC, titulușul K, titulușul O Înainte de domnilor ad. tuturor AKO, al (a L) tuturor CL atunce] atunci ACK, atunce L pîn] pînă ACKLO acum] acum K, acum L 4 adevărat să vede] să vede adevărat AC, să vede O iaste] este AL la] în K 5 Și om. K într-acesta CKO, într-acest L vovod O După țara ad. foarte bine O 6 moarte] moarte ani 24 C, ani 24 O 6-7 îngropîndu-l] și au murit la leatul 6823 și l-au îngropat O 7 din] de la A, în K, la O Și au domnit ani 24] om. CO, domnit-au (domnind L) ani 24 KL 8-9 De aici să scrie pentru alți domni ce au fost în urmă după Radul Negrul vodă K, om. titlul și introduce anexa 1 O 8 pre urma] în (pă C) urma AC 9 mai jos arată L 10 vovod CKLO După ani 19 introduce anexa 2 O 11 vovod CKL ani 23] ani 25 A 11-13 Dan vodă ... de la Adam 6864] Io Dan vovod, din neamul băsărabesc, au venit domn la leatul 6842. Acesta au fost frate cu Mircea vovod bătrînul și au avut mare război cu Mășcan vovod, din neamul sîrbilor. Și au perit Dan vovod la leat 6864 și au domnit ani 23 O 11 cu Mircea vodă] Dan Mihail cu Mircea vodă K, Mircii vodă K 12 sîrbilor] sîrbesc K 12-13 cînd era cursul anilor] în anii K de la Adam om. A 14 Înainte de Alexandru vodă introduce anexa 3 O Io Alexandru vovod O După ani 27 ad. Atunce (Atunci K) și turcii au venit de la Calipoli, trecînd marea și mai departe anexa 4 AK, anexa 5 O După trei ani a domniei lui Alexandru vodă, la leatu (în anii K) 6867 au descălecat Dragoș (Draguș A) vodă în (om. în K) Țara Moldovii AK 15 Mircea vovod] Mircea vodă AK, Io Mircea vovod O După bătrînul ad. au domnit ani 29. Acesta au făcut sfînta mănăstire din Cozia la leatul 6891 O Acesta] și O 15-16 Baezet sultanul] Baizit beiu ot (din C, de la KO) Nicopoe (Nicoșota CL) CKLOV 16 a cel] acest KL pre] pe LO După Ialomîții ad. și la Craiova au mai avut și alt războiu tot cu acest sultan A 45
Biruit-au] și au biruit O 17 pe CL făr de] fără CKL și făr de număr au perit om. O trecînd] și au trecut O Baezet] Baizit bei CKOV, Baizic beiu L făr] făr de ACO 18 multe om. C Și alte ... cu Turcii] și au făcut și alte războaie multe cu Turcii O 18-19 și sfînta mănăstire den Coziia om. LO 19 den] din AC, de să cheamă K și sfînta mănăstire Cotmeana om. AKO cînd era văleatul 6891] cînd era cursul anilor 6891 A, în anul 6891 K, om. O 20 s-au] au L 19-21 Și au domnit ... la Coziia] și au domnit ani 29 AK, și au murit în domnie la leatul 6912 O 21 După Coziia ad. la leatul 6920 C și mai departe anexa 6 O

Vlad vodă Țepeș. Acesta au făcut cetatea de la Poenari și au făcut sfânta mănăstire ot Sneagov. Mai făcut-au un lucru cu orășanii den Țirgoviște, pentru o vină mare ce au fost făcut unui frate al Vladului vodă. Cînd au fost în ziua Paștilor, fiind toți orășanii la ospețe, iar cei tineri la hore, așa fără veste pre toți i-au cuprins. Deci cîți au fost oameni mari, bătrîni, pre toți i-au înțepat de au ocolit cu ei tot tîrgul, iar cîți au fost tineri cu nevestele lor și cu fete mari, așa cum au fost împodobiți în ziua Paștilor, pre toți i-au dus la Poenari de au tot lucrat la cetate, pînă s-au spart toate hainele dupre ei și au rămas toți dezvăscuți în pieile goale. Pentru aceia i-au scos nume Țepeluș. Domnit-au ani 15.

Vădislav voevod bătrînul au venit domn cînd | au fost cursul anilor de la Adam 6935. Acesta au făcut biserică domnească den Țirșor. Și au perit de sabie, în mijlocul Țirșorului. Și au domnit ani 18.

Radul vodă cel Frumos, acesta au făcut mănăstrea ot Tinganul. Și au domnit ani 15.

Laiotă Basarab vodă cel bătrîn, care au închinat țara turcilor, domnit-au ani 17. Avut-au mare războiu la Rîmnicul Sărat.

După el au domnit Țepeluș vodă; și au avut războiu la Rîmnicul Sărat cu bătrînul Ștefan vodă den țara Moldovei. Atunce în oaste au

20 1 Vlad]Vladul L, Io Vlad O voevod CLO Țepeș]Țepeluș K, Țipeșul O făcut]fost C 2 ot Sneagov]Snagovul AK, din Sneagov C. ot Znogov L, din Sinagov O Mai om. O un lucru cu orășanii]și orășenilor O den]din AKLO 3 După Țirgoviște ad. mare pedeașu O vină]vină O al]a K, a lui O Vlad O 4 Cînd au fost .. Paștilor]Cînd (Deci cînd O) au fost (era K) în zioa (Intr-o dzi K) de Paști (Pașle LO) KLO ospețe]ospăț K, oaspeți O 25 5 hore]o horă C, hori KL fără]făr de A pre toți fără de veste O 6 și bătrîni O Înțepat de au ... tîrgul]înțapat pen pregiurul tîrgului de au ocolit tîrgul K cu ei tot om. AO tîrgul]Țirgoviște O 8 ziua]dzua K de Paști KO pre toți]așa K, pă toți L totom. AK 9 au spart O dupre ei]depre dișii K, lor de pe ei O dezvăscuți] desvănuiți V, dăzvăliți AC, om. KO, despuieți L în]cu KO piele CL 10 aceia]aceasta O i-au scos]i-s-au scos A, i-au pus 30 KO numele AC, poreclă O Țipeșul O După Țepeluș ad. Da-va seama înaintea lui Dumnezeu AK Și au domnit AKO 11 Vădislav]Vlădislav A, Io Vădislav O voevod]vodă A, om. K bătrînul om. L au fost]era O 12 de la Adam om. AKO 6935]6933 A biserică]mănăstire K cea domnească O Țirșor]Țirșor K, Țirgoviște L, Țirșor O 12—13 Și au perit ... ani 18]și au domnit ani 18. Și viind Iancu vodă, gubernatoriul Țării Ungurești, cu oaste, au perit 35 Vădislav vodă de sabie în mijlocul Țirșorului O În continuarea r. 13 ad. anexa 7 O Țirșorului]Țirșorului KL O 14 Radul vodă]Io Radul voevod O După Frumos ad. Acesta au venit domn cînd au fost cursul anilor 6953 (în anii 6983 K) AK ot]le la AK, din C 15 După ani 15 ad. În zilele acestuia au luat turcii Țarigradul cînd au fost (era K) cursul anilor 6961, 40 intr-o marți, maiu 29 (Intr-o marți, maiu 29 om. K) AK, și au perit la leatul 6968 O În continuare ad. anexele 8 O⁶ și 9 O 16 Laiotă K, Laiot L, Io Laiotă O Basarab vodă]vodă (voevod CL) Basarab ACL, Basarabă voevod O cel bătrîn, care]cel bătrîn. Acesta (carele K) AK, cel bătrîn au domnit ani 18. Acesta O țara]Țara Rumânească CO După turcilor ad. În zilele acestui domn au venit sultan Baiazit, al optulea, din neamul lui Osman, cu mulțime de oști asupra țării Moldovii și au luat Cetate Albă ce era parte de Țara Rumânească și au robît țara Moldovei foarterău și s-au întors la Țarigrad cu mulțime de robi și de roabe O 17 domnit-au]au domnit AK, și au domnit L, om. O ani 17]ani 15 L, om. O Avut-au ... R-Sărat om. AKO După R.-Sărat ad. anexa 10 C 18 După el]Și după el C, După el (acesta K), cînd au fost (în K) cursul anilor 6985 AK au domnit]au venit domn AK După el .. războiu]Io Vladul voevod Țăpăluș au domnit luni 9 și au avut mare război O După Țepeluș vodă repetă]Țăpăluș vodă 50 au domnit după Laiot vodă L 18—19 la R.-Sărat om. AK 19 den țara Moldovei]al Moldovei la R.-Sărat O Atuncea LO în oaste om. O

perit și Țepeluș vodă și au fost izbînda lui Ștefan vodă. Și au săzut
aicea în țară de au domnit ani 16.

Radul vodă cel Mare, acesta au făcut mănăstirea din Dial și au
domnit ani 15.

În zilele acestuia să întîmplase de scosese den scaun Amîra împă- 5
ratul pre sfîntul Nifon patriiarhul Țarigradului și-l trimesese la închisoare
la Odriiu. De a căruia sfîntă bună viață eșind vîtea în toate părțile,
s-au auzit și în Țara Rumînească, și au înțeles și domnul Radul vodă de
bărbățiile cele sufletești ale sfîntului și au trimis cu rugăminte la acest | sfînt 4
părinte ca să vie în țara lui, că-l pohtește țara. Iar sfîntul i-au dat răspuns 10
zicînd : Măria ta, însuși vezi goana și închisoarea mea, care iaste de la
vrăjmașii cei văzuți ai lui dumnezeu. Dar cum voi veni în țara ta ? Iar
domnul iar i-au trimis cuvînt zicîndu-i : Nu purta grijă de aceasta, că
grija mea iaste. Iar sfîntul patriiarh i-au dat răspuns zicînd : Cum știi, 15
așa fă. Și îndată au trimis Radul vodă la împărăție de au cerșut pre acest
păstoriu mare și nu-i fu peste voe, ci i se împlu voia de la împărăție și 15
de grab trimise de aduse pre sfîntul în țara sa și-i dède toate pre mină
zicînd : Eu să domnesc, iar tu să ne îndreptezi și să ne înveți légea lui
dumnezeu și să ne fii tată și păstoriu mie și tuturor oamenilor și solitor
la dumnezeu. Iar el află turma neplecată și ncascultătoare și bisérica 20

1 și om. AO vodă] om. L vodă și oastea cu totul O lui] la K vodă] voevod O După
vodă ad. Și au domnit Țepeluș (Țăpăluș K) vodă ani 3 (om. 3 K) AK Și au săzut] Iar
Ștefan vodă au săzut AK, Io Ștefan voevod bătrînul au săzut în scaun la leatul 6986 O
2 aicea] aici ACK, om. O în țară om. O de au demnit] domn și au domnit A,
domn K, și au domnit O După ani 16 ad. Acesta au făcut o bescarică la Rîmnicul Sărat. O 25
Între r. 2 și r. 3 ad. Vlad vodă Călugărul au domnit ani 3. Și cînd s-au pus (așăzat K)
domn au fost cursul anilor (în anii K) 7001. Și au murit cum scrie létcpisețul slovenesc. Și după
el (După acesta K) au stătut (vînit K) domn AK 3 Radul vodă cel Mare] cînd au fost cursul
anilor 7004, Radul vodă cel mare A, Io Radul voevod cel mare, feciorul Vladului voevod au
luat domnie la leatul 7002 O După Mare ad. În anii 7004 K din Dial] din Deal, de la Tîrgoviște
AK, Dealului lîngă Tîrgoviște, foarte frumoasă, tot de piatră cioplită, cu multă cheltuială O
3-4 și au domnit ani 15] om. AK, și au domnit ani 15 și au murit și s-au îngropat în mănăstire
Dealului care este făcută de dînsul O 4 Începînd cu r. 5 pînă la p. 14 r. 16 ultimele cuvinte
fiînd fericitul Nifon om. O 5-11 În zilele acestuia . . . răspuns zicînd : Măria] și au adus și
pă (pre K) sfîntul (sféte K) Nifon aici în țară. Că fiînd patriiarh la Țarigrad, multe nevoi și
închisori au păiit de păgîni. Că (că om. K) încă fiînd sfîntul (ad. Nifon K) la închisoare, rugat
(ruga-l K) fiînd (foarte K) tare ca (ca om. K) să vie aici (aicea K) în țară, iar sfîntul zise
căt're domn : Măria AK 5 zilele C acestuia] acestui domn (domn om. C) CL den] din CL
6 pre] spre C, pe L trimisăse C 7 Odrii C a căruia bună și sfîntă L 7 și bună C eșind] și
vestea] veste CL 8 în] țales C 10 vie] fiie C pohtește CL 11 însuși] însuți ACL care] 40
carea K iaste] este AC, esc L de la] de AK 12 vrăjmașul C cei văzuți ai om. C văzuți] adevărați
AKL a] la K 13 i-au] iar i-au CL. 14 i-au dat răspuns zicînd] zise AK răspuns] răspunsul C,
cuvînt L zicînd] zicîndu-i L 15 așa om. AK au trimis] trimise AK de au] și au L au cerșut
cerșu A pre] pe L 16 păstoriu] păstor ACKL și nu-i fu peste voe om. K fu peste voe] fu
voia C preste A ci să] și i să K împlu] plini K, umplu L 17 trimiseră de aduseră C dède] 45
dete ACL pre] prin C 18 zicîndu-i L Eu] Ieu K iar] iară K să ne îndreptezi] să ne fii în-
dreptător A îndreptezi K 19 dumnăzău K păstor ACL mie] mie C tuturor] tuturor C
tuturora K oaminilor K solitar V, solitor A, solitoriu K 20 dumnăzău K neplecată] plecată K

izvrătită și cu obiceiuri réle și nesocotite. Și chemă pre toți egumenii de la toate mănăstirile Țării Muntenești și tot clirosul biséricii și făcu
 4^v săbor mare dinpreună cu domnul și cu toți boiarii, cu | preoții și cu mirénii și îndată slobozi izvoară de învățatură limpede și necurmată și le spunea
 5 den sfinta scriptură și învăța pre toți și-i adăpa cu apa milei, credinței cei adevărate. Grăia-le de pravilă și de lége, de tocmirea biséricii și de dumnezeestile slujbe, de domnie și de boerii și de mănăstiri și de bisérici și de alte rinduri de toate. Și tocmi toate obiceiurile pe pravilă și pe tocmélele sfinților apostoli. Décii hirotoni și 2 episcopi și le déde și
 10 eparhii cu hotară, care cîtu va birui, și-i învăță pentru cum vor purta grija și vor paște oile care le sînt date în seamă, ca să să îndrepteze toată țara aceia de acei 3 arhieriei. Iar domnului îi zise : Ție, doamne, și să cade să îndreptezi pre cei strimbi cu judecată tare și îngrozită și dreaptă, după cuvîntul lui dumnezeu, care zise cătră Moisi îngăduitoriul
 15 său și cătră toți feciorii lui Israil grăind : Iată, v-am dat légea mea și judecata și îndreptarea în mîinile voastre. Nu fățări nici a mic, nici a mare, nici a văduvă, nici a vinetic |, nici pre sărac să nu miluești cu judecata, nici celui bogat să fățărești, că judecata iaste a lui dumnezeu, iar în sfînta evanghelie zice : Nu judecați în fățarie, ci judecați în dreptate.
 20 Și iar au mai zis dumnezeu lui Moisi și feciorilor lui Israil grăind : De veți umbla după poruncile méle și veți păzi légea mea și o veți face, vă voi da roao în vrémea ei și pămîntul va da sămănătura sa și pomii vor da

1 izvrătită]izvritită AK, izvretită C obiceiuri rele AC chiemă A 1-3 egumenii de la toate mănăstirile Țării Muntenești și tot clirosul biséricii și făcu săbor mare dinpreună cu
 25 domnul și cu toți om. AK 2 Muntenești]Rumînești C biséricii]bisericesc CL 3 săbor] sobor CL boerii ACL, boiari K cu preoții]preoți K și om. A cu om. K mirénii] mirenii AL, miréni K 4 izvoară]izvor ACK învățături L și om. A necurmată] necurmat C, necurmate L 5 din AL și¹]și-i A pre]pă L milei]milié KL credinței]om. AK, credințăi C 6 Grăia-le] Grăia C, Grăi el K de¹] din AC, den K de²] și de AC tocmire K biséricii A 7 dumnăzăestile K domnie]domnii AK boerii]boeri L și² om. AKL de mănăstiri]milostivire AK biserică A 8 de om. A rinduri]rindule L tocmii]au tocmit K obiceiurile]bisericile AK, obiceiurile CL pe]pre C pe]pă A 9 tocmélele]tocmelile ACL Décii]Decii A, deci C hirotoni]și au hirotonit K, hirotonisi L déde]dete ACL și² om. AK 10 hotară]hotar CK care]pă A birui]linea C și-i]și CKL pentru om. AK 11 grije K oile]turma K sint date]iaste dată K in]pre C seamă]sumă C, sană K ca]pentru K să se C îndrepteze]îndrepteze A, îndrepteză K 12 accia]această L acei]cei A iară K domnului]domnul C Ție]Ție C 13 și om. CKL pre]om. A, pe L judecata K 14 dreaptă K dupe L dumnăzău K care]ce au K, carele L zise] zice AL, zis K cătră]lui A, către L Mcisi]noi C, Moisei K îngăduitoriului AK 15 către A feciorii]fii K Israil]Istrail L légea]legea A, lége K 16 judecata]giudeț K îndreptarea] dreptarea C, direplate K mîinile]mîinele A. minule K Nu fățări]Cu fățării C fățări nici]fățarnici K nici²]nice K 17 văduvă]văduvi C, văduve K nici a]nice a K vinetic] venetic A, strîn K nu om. AK 18 judecata]giudețul lău K nice K bogat]sărac AK să nu fățărești C iaste]este A a lui (d-zeu este L dumnăzău K 19 iară K in¹ om. K zice]este zis L judecați]judecarăți C, giudicariți K fățarie]fățării AK ce giudicați K 20 zise]zise K dumnăzău K Moise C feciorilor]fiilor K Israil]Izrail C, Istrail L 21 după]în K poruncile K méle]mele K legea A o veți]o viți K 21-22 vă voi da]da-vă voi K 22 roao]voă L vrémea A pămînt V sămănătura]roada C și² om. AK vor]va L

roada sa și veți mânca în săturare și veți fi întăriți în țara voastră și voi
 da pace țării voastre și nu veți fi fricoși, și oști și războaie nu vor trece
 prin țara voastră, și veți goni vrăjmașii voștri și vor cădea vrăjmașii
 voștri înaintea voastră; și 5 de ai voștri vor goni pe 100, iar 100 pe
 întunerece, și voi căuta spre voi și vă voi blagoslovi și vă voi înmulți
 și vă voi umplea și voi pune legea mea cu voi, și veți mânca cele vechi
 și bucatele voastre să vor împresura cele vechi de cele noae și voi umbla
 cu voi și voi îmi veți fi oamenii, iar eu voi fi voao dumnezeu. Iar de nu
 mă veți asculta, nici nu veți face poruncile mele, ci vă veți lepăda de
 dinsele și nu veți păzi legea mea toată, eu vă voi face voao așa, că
 voi aduce pre voi pustiire, și semințele voastre în zadar le veți sămăna
 și ostenițele voastre le vor mânca vrăjmașii voștri și vă vor goni dușmanii
 voștri și veți fugi nefiind goniți de nimenea, și țăriia voastră va fi în
 dășărt, și voi trimite pre voi hieri sălbatece și pre țara voastră și vor
 mânca dobitoacele voastre și pre voi vă voi imputina, și țara voastră
 va fi pustie; și deacă vă veți dăzlipi de mine și eu mă voi depărta de
 la voi. Așa grăiește domnul sfintul lui Israil. Acestea și altele multe învă-
 țături den sfintele scripturi îi învăța; și încă mai zicea: Beția și curvia
 cu totul să să lépede și să să dăzrădăcinéze de la voi. Că s-au zis cu apos-
 tolu: Nunta iaste curată și pat nespurcat, iar curvarilor și preacurvarilor
 va judeca dumnezeu. Pentru curvie să înecă lumea cea dintâi, iar mai
 apoi și Sodomul cu 5 orașe să prăpădiră și arseră cu foc și cu piatră
 pucioasă pentru sodomiia (adecă curvia cu parte bărbătească) că acolo

Nu. cu animalele = oi și măgari.

1 sătura[re]sațiu K voiu|vor A 2 și oști și|și orice L vor|va A trece|trece A,
 trezi C 3 După voastră ad. și voi da pace țării voastre K 4 și 5|și 3 A pre¹om. A, 25
 o C 5 întunerece|întunerece AL, întuneric C voiu|vor L vă voi¹voiu K 6 umplea|
 înplea K legea C cele C 7 bucatele voastre|bișugul vostru K să vor|să va K
 să vor împresura|să vor înmulți și să vor împresura A cele^{1,2}cele A cele vechi
 de cele|cel vechiu de cel K noao|noă C, nou K, noa^l L 7—8 și voi umbla cu voi
 om. V înbla K 8 îmi|în veci K oamenii|mie oamenii C, nărod mie K, oameni L
 iar eu|iar icu K, și eu L voi fi|vă voi fi KL voao|voă C, om. K, voă L
 9 mă om. A nu om. ACK mele A ci|și K 10 dinsele|dănsile C, dînsăle K
 toată om. A vă om. A așa (așa K) voao AK voao|voă C, voă L 11 pre voi|om. A, spre
 voi K semințele|sămânțele C, sămînțele K le veți|le (să K) vor|CK semăna L 12 ostenițele|
 ostinealele K, ostenelle L vă vor|vor K goni|coni L 12—13 dușmanii voștri|pre voi
 vrăjmașii voștri K 13 nimenea|nime A, nime K țăriia|țaria AL 14 dășărt|deşert K, deșărt| L
 pre voi|spre voi K hieri|hiiar¹ A, hearăle C, fiară K, heri L sălbatece|sălbateci C, sălba|
 tecă K 15 dobitoacile L inpuțina K 16 va fi pustie|voiu pustii AK pustie C deacăt-
 dacă ACL, de K dăzlipi|dezlipi AK, deslipi CL depărta om. V 17 grăiește|grăiaște
 K, grăește L sfintul lui|sfintului L Israil|lsdrail C, Izrail K, Istrail L altele|alte AK
 18 den|din AK mai|î mai K zicea|zicia L Beția|Beții K, om. L curvia|curvii K
 19 să să|să-s A, să le K, să se L lepede AK dăzrădăcinéza|dezrădăcineze AL, dezrădăcineză K
 19—20 cu apostolu om. AK Nunta|că nunta AK iaste|este AL patul AL iar|iare C
 curvarilor și om. C curvarilor și preacurvarilor|curvariu și preacurvarul A, curvarii și prea-
 curvarii K 21 va judeca|giudeca-i-va K Pentru|Că pentru AK curvie|curvia A, curvie C,
 curvii K să înecă|să potopi AK 22 și om. K 5 orașe|cu oraș K orașă L arsiră C și cu
 piatră|de iarbă K 23 sodomiia|sodomii K, sodomie L adecă curvia|adică curvia A, adecă că ei
 curvia C, adecă curvii K, adecă căci curvia LV cu parte bărbătească|cu bărbat A, bărbat
 cu bărbat K

să arată capul spurcăciunii cei mai mari. Deci, fraților, fugiți de curvie și de toată necurăție, cum zice Pavel, și umblați după curăție, ca să vedeți pre dumnezeu. Acestea, zic voao, să le păziți deacă vă iaste voia să moșteniți împărăția cea cercască.

5 Iar pizmașul diavolul văzind învățături folositoare de suflet ca acéstea, nu putu răbda, ci făcea multe meșteșuguri și hicleșuguri ca să gonească pre fericitul Nifon din Țara Panoniei, cum și făcu în chip ca acesta, o, vai și amar, că-i zise Radul vodă dimpreună cu boiarii : Pasă și eși din țara noastră, că viața și traiul și învățăturile tale noi nu le putem
10 răbda, că strici obiceiurile noastre. Iar sfântul Nifon deaca auzi așa niște cuvinte nebune și turburate ca acestea, să miră și zise : Nu așa, doamne, nu așa, ci te îndreptează după légea lui dumnezeu și pre tine și
15 prè boiari, ca nu cumva să porniți și să aduceți mîniia lui dumnezeu asupra voastră și a țării voastre, că vă zic că pentru fărdelegile voastre curînd va să se sloboază spre voi, iar mie nimic | nu-mi iaste de aceia
20 ce ziceți voi, că putérea și tăriiia mea iaste légia. Ci făr de rușine și făr dă fățarie grăesc înaintea mării tale și boiarilor tuturor. Că pre soru-ta, care o ai măritat dupre Bogdan, făr de lége, avînd el muiare cu lége și o au lăsat făr de nici o vină și au luat pre soru-ta, el iaste curva-
25 riu și soru-ta ca o precurvă. Ce-i desparță și dă bărbatului iar muiarea sa și potolește mîniia lui dumnezeu mai nainte, pînă nu să pornéște pre voi.

1 capul *om.* AK spurcăciunii ce|spurcăciunea cea AK mare A Deci|De aceia A curvie|curviie A, curvii K 2 necurăția CKL și de toată necurăție, cum zice Pavel|cum zice Pavel și de toată necurăția A cum zice Pavel *om.* K Pavel apostolu L umblați|
25 îmblați K după|dupre L curăție|curațieie C, curății K 3 dumnăzau K Aceastea K zice voao|zic voă C, vă zic voă L să le|să L deacă|dacă CL, de K vă iaste voia|veți AK iaste|este L 4 cea cerească|ceriului AK 5 pismașul C diavolul|diavolul A, diavol L văzînd A învățatură K 6 acéstea|acestea A, aceasta K nu putu|nu putea C, n-au putut K răbdă|să rabde AK ci|ce K făcea|au făcut K meșteșuguri K hicleșuguri|vicleșuguri
30 ACL, vicieni K 7 pre|pă A, pe L fericitul|sfîntul A, *om.* K Țara Panonie|Țara Rumînească (Romînească K) AK, țara proniei V și făcu|și fu A, au și făcut K 7—8 în chip ca acesta|într-acestaș (într-acesta K) chip AK 8 o, vai|oh, vai A, ah, vai K că-i|că C domnul Radul A dimpreună|dinpreună ACL, înpreună K boiarii|boerii ACL Pasă|Pas A, să mergi K 9 și eși|și să ieși K viața AK 10 răbda|suferi K că|și AK obiceiurile|obiceiurile ACL, obiciaele K Nifon *om.* L dacă CKL așa *om.* AK 11 turba-
35 te ACL să miră|s-au mirat K zise|au zis K 12 ci te|cei A, zic C, ci K îndreptează K legea A dumnăzau K 12—13 și pre tine și pre boiari|pre boiari și pre tine (nime A) AK 13 boiari|boerii tăi C, boeri L să porniți și să aduceți|să aduceți și să porniți AK dumnăzau K 14 asupra voastră|spre voi V a țării voastre|spre țara voastră V că vă zic că|văz că CLV
40 pentru *om.* C fărălegile K 15 să se|să o A, să să CL, să K sloboază|slobozească AK spre|pre C, pă L După voi *ad.* urgia sa K mie|mii C nimic|nimică K, nimica L iaste|este AL, este C 16 ce ziceți voi *om.* AK putérea|virtutea A, virtute K și tăriiia|și tăriiie K, *om.* L mea *om.* AK este legea AL Ci făr|Ce fără K 16—17 și făr de fățarie *om.* AK 17 boiarilor tuturor|a tuturor boierilor K AK boierilor L tutulor C Că|și L 18
45 dupre Bogdan, făr de lége|făr de (fără K) lege și o ai dat după Bogdan AK el|el K muiare|muere ACL 19 și o au lăsat făr de nici o vină|și făr de (carea fără K) nici o vină o au lăsat AK lăsat|lăsat-o L făr de|fără L luat|făuat L el|el K iaste|este AL curvar ACL 20 soră-ta L ca o|iaște ca o K precurvă|precurvă este A Ce-i desparță|Ci-i des-
50 parți A, ci să-i desparți CL despărțiți K 20—21 dă bărbatului iar muiarea sa |dă muerea (muiarea K) bărbatului-și și AK muerea CL 21 și potolește|ca să potolești AK dumnă-zău K nainte|înainte C să pornéște|va veni A, vine K pre voi|asupra voastră C, spre voi K

Iar aceste cuvinte foarte ațîțară și mîniară inima domnului. Și îndată goni pre sfîntul de naintea sa și porunci să nu-l mai bage nimeni în seamă, nici să-l socotească, nici să-l cinstească. Iar dumnezeiescul Nifon nimic nu băga în seamă, nici grijă de aceia, ci-și punea nădêjdea pre dumnezeu, după cum zice proorocul : Nu vă nădăjdureți pre domni, nici pre fiii omenești. Dumnezeu trimise corbul de hrănea pe Ilie prooroc ; așijderea păzi cu bucate și pre Daniil proorocul cu Avvacum. În chip ca acesta păzi și pre acesta, cu un fecior de boiar ce-l chiema Neagoe, care era mai mare preste vînători. Și așa făcu și dumnezeu din | céle amară dulci și din céle pizmașă cu prietnicie. Că aducea bucate de hrana sfîntului și aiave și într-ascuns, cu îndemnarea lui dumnezeu, fără de nici o têmeie. Iar fericitul Nifon îl întărea cu rugile sale, ca să să crească și să să înalțe în toate faptele céle bune și să să rădice în noroc bun și să fie plăcut înaintea lui dumnezeu și a oamenilor, cum mai apoi, cu rugăciunea sfîntii sale, să umplură amîndoa.

Iar Radul vodă tot ținea pizmă pre sfînt și nu putea folosi nimic nici cu frica, nici cu alte amăgele, pînă iar să plecă el sfîntului cu smerenie și-l chemă în taină și-i zise aceste cuvinte amăgitoare zicînd : Părinte, iartă-ne sfîntia ta și aiibi și sfîntia ta ertăciune de la noi. Și să-ți dăm avuție cîtă îți va trebui și să n-aiibi părere rea nici pre mine, nici pre

1 Iar]și AK După cuvinte ad. deaca le grăi A ațîțară C inema C 1—2 îndată]aci-
iași A, aciiș K 2 den]din ACL dinaintea K să]lui AK porunci]au porocit K 2—3 să
nu-l ... în seamă]ca (ca om. A) să nu mai fie de nimeni (nimenea A) băgat în seamă
(samă K) AK 3 nici]nice K cinstit, nici (nice K) socotit AK Iară K dumnezeiescul]
dumnezeiescul ACL, dumnzăescul K 4 nimic]nimică K, nimica L samă CK grijă de
aceia]grijiia AK, grija (grijiia C) de aceia CL ci-și]ci-ș nădêjdea]toată nădejdea A,
nădejdea K 5 pre]spre CK dumnzău K nădăjdureți]nădăjduiți AL, nedejduiți K
pre]spre AKL (domni]domn A, domn C 6 omeneshi]oamenilor C Dumnzău K cor-
bul]pre corbul AK hrănea]hrăni A, hrăniia C, au hrănit K pe]pre AKL Ilie prooroc]
proorocu Ilie A, Ilie proorocul L 7 păzi]hrăni L bucate]hrană AK și om. C pre]pă CL
proorocul cu]prooroc cu proroc (proorocul K) AK cu om. C 7—8 În chip ca acesta]Într-acea-
taș chip A, așa într-acestaș chip K, Într-acest chip L 8 păzi]au păzit K pre]pă L
cu un]Că un AK fecior]voinic AK de boiar]om. AK, de boer CL 8—9 ce-l
chiema Neagoe, ... preste vînători]care (ce K) era mai mare preste vînători, pre care îl
chiema (pre ... chiema = anume K) Neagoe AK 9 Și]că AK șiom. AKL 10 piz-
mașe CK prietnicie]prieteni A, prietenie C, priiatini K, prietenie L hrana]hrăniia C
sfîntului]pre sfîntul C 11 aiave]de față A, aevea CL într-ascuns]în taină K 11—12 cu
îndemnarea ... têmeie]fără de nici o têmeie cu (grije dintru K) îndemnarea lui d-zeu (dumnzău
K) AK fără nici L 12 têmeie]frică L întărea]întăria ACK, întăria L să să om. AK,
să CL crească și om. AK 12—13 să să]să-l C, să L 13 înalțe]înaltă K céle]cele A să
să]să CL rădice]ridice C năroc K fie]fiie C 14 plăcut]plecat C înaintea CK dum-
nzău K 14—15 rugăciunea sfîntii sale]rugăciunile (rugile K) sfîntului AK 15 umplu-
ră]primiră K amîndoa]amîndoa A, amāndoao C 16 Radul]domnul Radul AK ținea]ați-
nea C pizmă]pizmă neschimbată CL pre sint]pre sfîntul nelncetat AK, pre (pă L) sfîntul CL
nu putea om. K folosi nimic]nimică nu folosi K nimica L 17 amăgeli L să plecă]
s-au plecat K el om. AK zmerenic L 18 și-l chemă om. AK și-i zise în taină AK zisă C
aceste om. AK amăgitoare ca acestea K zicînd]grăind AK, grăind (zicîndu-i C) așa CL
Părinte]om. A, Părinte sfinte K 19 sfîntia ta om. AK și să aiibi sfîntiia L și aiibi... de la
noi]și să fii ertat AK După dăm ad. de la noi AK 20 avuție]avuție C, avere K cîtă îți]cît
îți AL, cîtă-ți K și om. AC păreare K să n-aiibi părere rea nici pre mine, nici pre boiari
(boiari de la p. 10.) om. A mine]nimini C

boiari. Și pentru însurarea lui Bogdan încă nu te mai amesteca, că el au
 luat blagoslovenie de la alți sfinți arhieri. Iar tu pasă cu pace ori unde
 vei vrea și roagă pre dumnezeu pentru mine. Și unde vei lăcui, eu tot voi
 7° purta grija pentru hrana ta | și ce-ți va trebui tot voi trimitte. Atuncea
 5 sfintul răspunse cu îndrăzneală și ca unui om prost, îi zise : Radule, Radule,
 tu și priiatenii tăi cu multe rugăciuni m-ați plecat de m-ați adus în țara
 voastră și m-ați pus să vă învăț legea lui dumnezeu. Deci de v-am învă-
 țat ceva rău și fără de lege, spuneți voi și mărturisiți fărădelegile méle,
 iar de faceți voi fără de lege, cum și la arătare și aiave vă vedeți și vă arată
 10 faptele voastre, căci mă goniti fără dreptate din țara voastră, căci v-am
 spus adevărînța. Ci eu însă mă voi duce, după cuvîntul vostru, iar
 voi rămîneți în păcatul vostru și pre mine iar veți să mă căutați în vrémea
 caré nu mă veți afla, ci veți să muriți în păcatul vostru și nu va să fie
 cine să vă ajute într-acéia vréme. Și deaca zise așa, eși din țară și
 15 veni în locul care-i porunci dumnezeu, cum și lui Avraam acela în Eliu.
 Iar acesta iar trecu prin Machedoniia și pren Thetuliia și mέρse în sfintul
 munte care să chiamă Athon, ca să să petreacă acolo, în locul carele
 8 iaste făgăduit călugărilor. | Și cum mέρse, îndată să prinse de lăcaș în
 sfinta și mare mănăstire a Vatopedului. Și cei ce dorea cîștigară și dobîn-
 20 diră pre cel jeluit și să bucurară și mulțumiră lui dumnezeu pentru
 acel lucru. Și deaca auziră, mergea toți dentru acel sfint munte la dînsul
 cu osîrdie, ca la un izvor curător de viață, de la care toți își meștea băutură

1 boiari|boeri CL încă om. AK amesteca nimica AK 1—2 au luat|mai are C au luat
 blagoslovenie|s-au blagoslovit AK 2 sfinți om. AK pasă|să mergi K 3 dum-
 25 năzău K Și unde|Iar tu unde AK eu om. AK 4 purta|avea AK pentru hrana
 ta|și (și om. K) pentru tine și pentru hrana ta AK și|de AK tot voi|ți voi A,
 eu tot îți voi C, tot îți voi L tot voi trimitte|trimitte-ți-voi K Atuncea|
 Iar AK 5 au răspuns K îndrăzneală|îndrăznire și grăi K și ca unui|și-i grăi ca unui A
 li) și A, și-i K zise|zicea K 6 tu și|tu și cu AK priiatenii|prietenii AL, priiatinii K
 30 plecat|apucat K 7 să vă învăț legea|învățător legii A, învățătorii de legea K dumnăzău K
 8 voi om. AK méle A 9 fără de lege A aiave|avea AL, aiavea C vă vedeți|vă vădiți K
 10 faptele voastre vă arată AK fără|fără de A căci|căci că A 11 Ci om. AK eu
 însă|însă eu AK iară K 11—12 iar voi rămîneți în păcatul vostru om. C 12 păcatul|
 păcatele K și|ci C pre|pe A, pă L iar|om. AK, iară|C 12 vrémea caré|vrémea aceia cînd A,
 35 vrémea ceia cînd K 13 ci|și AKL fiie C 13—14 și nu va să fie ... vréme|și într-aceia
 (întu aceea K) vreme nu va să fie (fi K) cine să vă ajute (ajuta K) AK 14 întu acea vréme
 (vreme L) CL deaca|daca AL, dacă CK zise|au zis K eși|au eșit K țară|țara lor AK,
 țară afară L 15 veni|au venit K locul|locuri L care-|icari-i C, unde-i K, care fi L poruncise K
 40 dumnăzău K cum și ca și A, precum și K Eliu|Eleu AK, om. K 16 Machedoniia C
 iar prin Machedoniia (Machedonii K) și prin (prin om. A) Thetulia (Thetulia K) trecu AK
 pren|prin CL Thetulia|Tetulia C, Telulia L mέρse|merse A, au mers K 17 care|ce K
 ca să să petreacă|să petriacă K carele|care-i A, care K 18 iaste|este L mέρse|merse A,
 mέρse (merse L) acolo CL, miarse K să om. A prinse C să prinse de lăcaș|s-au sălășluit K
 45 lăcaș|sălaş A 19 mare|marea ACKL a Vatopedului|care să chiamă Vaton Pedi
 (Vatopedi K) AK cei ce|cel ce A, ceia ce K dorea cîștigară|doriria și pohtea (pohtia
 K) cîștigară (cîștigară K) AK dobîndire A 20 cel jeluit|cela (cila K) ce-l (ce A) jăluia ACKL
 bucura AK mulțamiră CK lui|mult lui AK dumnăzău K pentru |cătrea A 21 acel|acest
 A, acesta K deaca|cum AK, deacă C, daca L dintru L 21—22 mergea toți ... cu
 50 osîrdie|dintru acel sfint munte mergea cu osîrdie la dînsul AK 22 osîrdie C un izvor|
 izvorul cel AK curător|curgător A, curățător CL viață CK de la|din A care|carele CL
 își om. A de la care toți își meștea băutură|care tocméște păhar K

de veselie trupească și sufletească. Și lăcui sfintul într-acea sfintă
mănăstire mai mult de un an. Și într-acea vreme lăcuind el acolo, pre 2
din frați carei mersese cu dinsul, trimise - i cătră dumnezeu, iar pre al
treilea lăsă-l să meargă în cetatea Solunului și-l întări cu rugăciunile
sale, ca să se sfârșească cu sfârșitul mucenicilor. Carele și dobîndi, 5
și pătîmind multe munci, să sfîrși pentru lége și dobîndi cunună împletită
în 3 vițe, cu postul și cu ascultarea și cu munca. Iar mult pătîmașul
al său trup, al lui Macarie (că așa chema pre acel mucenic), fu îngropat în
Solun; iar sufletul acum dăntuiește cu îngerii în ceriu. Décii dumneziescul
Nifon pri | cepu că va să fie aproape și petrecaniia sa și să bucură sufle- 10
tește și să veseli; și luă cu sine poslujnîcicul care - i rămăsese, pre Iosaf și
8°
trecu muntele de ceia parte și mersese la mănăstirea Dionisatului și să
prinse de lăcaș, că și mai nainte acolo lăcuise. Și dumnezeu încă vru să-și
săvîrșească sfintul viața acolo. Iar cît petrecu acolo, în toate era întocma
cu alți frați și cu mîncarea și cu postul; și fără de preget atîta, cît era 15
altor frați rușine de smereniia și de nevoînța lui. Că era tuturor chip de
învățătură și de muștrare și să nevoia spre toate poslușaniile și tuturor
fraților, la toate slujbele le ajuta. La moară mergea de măcina, la magher-
niță ajuta, la magupie așijderea și la alte poslușanii la toate atîta, cît
striga ostenințele lui (cum și eu l-am văzut făcînd lucruri ca acestea). 20

1 veselie|veselie C, veselie K sufletească și trupească AK sfintă om. ACKL 2 de un an|
decît un an C Și într-acea vreme lăcuind el acolo|și acolo lăcuind într-atîta vreme AK
într-acea|într-atîta CL el om. CL pre om. K 3 din om. K carei|care AL, carii C, ce K
cujcătră K trimise-ijii trimise ACL către ACL dumnzău K 4 treile K lăsă-|l|l lăsăC,
l-au lăsat K, lăsă L margă K Solonului AC și-l întări|și l-au întărit K rugile K 25
5 să sejsă A, să să CKL sfîrșacă AKL muceniților C Carele și|Care o și A, care au
și K dobîndit K 6 pătîmi L și pătîmind (pătîmi K) multe munci om. AK să
sfîrșijsă sfîrși cu munci A, că s-au sfîrșit cu munci K dobîndi|au dobîndit K cununi împle-
tite A 6-7 împletită în 3 vițe|în trei împletită K 7 și om. AK ascultare K După
munca ad. Și acum dîntuiește cu îngerii dinpreună (împreună K) AK multul pătîmaș A 30
7-8 mult pătîmașul al său om. K 8 al^oom. CL al său trup|om. A, trupul K Ma-
carie trup A chema|l| chema L că așa chema pre acel mucenic om. AK fu îngropat|să
îngropă AK 9 Solon AK iar sufletul acum dăntuiește cu îngerii în ceriu om. AK Décii|
Iar AK, Deci C dumneziescul ACL, dumnzăiescul C 10 pricepu că va să fie aproa- 35
pe și petrecaniia sa și om. AK să bucură| să bucura AK sufletește|cu sufletul AK
și să bucură sufletește om. C 11 După veseli ad. și putere cerească dintr-această lume AK
luă|l|uo CV, au luat K sine K poslujnîcicul ACL care-|icu care A, care C, ce K. carele
fi L rămăsese|avea K pre Iosaf|l|nume Iosaf K Iosif L 12 au trecut K ceia| caia K
mîrse|mersă C, au mers K Deonizat K și să|și acolo să A, și acolo s-au K 13 prinse de
lăcaș|sălășuit K lăcaș|sălăș A, lăcaș acolo CL că și|că și de K nainte|din nainte A 13-14 40
d-zeu încă vru ... viața acolo|și acolo vru și d-năzău pentru sfintul Nifon să-și săvîrșască
viața (d-zeu să-și săvîrșască viața A) AK 14 săvîrșască C Iar| Iată CL, Iară K petrecu|vie-
țui A, au viețuit K întocma|întocmai A, tocmai C, de-a-tocma K 15 mîncarea|hrana AK
postul|postul și cu osteneala CL fără de preget atîta|cu osteneala, nelenevos (nelenivos K)
a trăi AK 16 altor|și altor AK frați|frați tuturor AK După smereniia ad. lui AK zmereni- 45
ia L nevoînța lui|nevoînța care avea AK chip|cip L 17 și să nevoia... poslușaniile|și în
toate poslușaniile să nevoia AK tutulor C 18 După slujbele ad. și poslușaniile A 18-20
La moară mergea ... atîta cît striga|la magupie așijderea, atîta cît striga A 18 magherniță|
macerniță C 19 magupie|magocie C și la alte poslușanii la toate om. K atîta cît|cum C, 50
atîte cît K 20 ostenințele|ostenința AK, ostenelile L acestea K

9 Și ce aş putea spune smereniia cea multă și ostenințele lui, că nu spun
numai frații carii sînt lăcuiitori întru acea mănăstire, ei și alții du pren
alte mănăstiri dă pre împrejur. Toți spun și mărturisesc că era nevoi-
5 toriu spre |slujbe și spre ispovedanii și spre pocăință și spre curăție,
și pre alții pre toți îi certa și-i învăța, zicînd : Amar, fraților și părinților,
celuia ce-l va afla moartea nepocăit, că în iad nu iaste pocăință. Și pre
mulți i-au scos tocma din gura diavolului și pre mulți din păgîni, turci,
armeni, papistași și de alte erése au întors de i-au botezat și i-au uns cu
sfîntul mir și i-au adus în credința cea adevărată a pravoslaviei, mai
10 mult de 4000 de suflete.

Iar pre cîți mișai au miluit și săraci, și cîți au scos din robie, zic,
că aceia n-au număr, așa era bun și milostiv tuturor, asemene lui dum-
nezeu. Drept acéia și dumnezeu proslăvi pre cel ce-l proslăvia și-l chemă
la sine. Iar sfîntul cunoscînd cu adevărat trecerea sa dintr-această lume,
15 i să bucură sufletul foarte și îndată chemă toți frații și le spuse de vrémea
petrecăanii sale și cum îl chiamă Hristos la împărăția ceriului cea gătită,
și-i blagoslovi, precum iaste obiceiul, și să ertă cu toți și arătă cătră
9^v toți dragoste iar nu pizmă. Și cîți fă |cuse lui rău și necaz și cîți era
blestemați, pre toți îi ertă și-i dezlegă, ca un ucenic adevărat al lui Hristos,
20 cu al căruia trup și sînge să și precești, și așa-și dède sufletul în mîinile
lui dumnezeu, și luo lumina luminilor cerești în care iaste Hristos, și ce

1 Și *om.* AK ce aşcine ar K smereniia cea multă|lucruri de smerenie A, multa smerenie K
și ostenințele lui|și multe (multe *om.* K) lucrurile sale AK ostenele L lui *om.* C
spun|spune A 2 carii|care CL 2—3 du pren alte|dintr-alte AK, de prent-alte C, *om.* L 3 mă-
25 năstiri *om.* L dă pre împrejur|du prin prejur A, du pren prejur C, de pin pregiur K, de
prin prejur L spun și *om.* AK mărturisesc toți A 4 ispovedanie AL, spovedanii C și spre
pocăință *om.* AK curăției|curății K, curățenie L 5 fi *om.* K și-i|și K, și fi L zicînd|
grăind A 6 celuia|celui K, celor L ce-l va|ce l vor L afla|apuca A nu iaste|nu este AL,
nu-i K 7 i-au scos ... gura diavolului|tocma (tocma *om.* K) din gura diavolului s-au (i-au K)
30 scos AK tocmai C diavolului|diavolului C, iadului L din²|și L păgîni A 8 armeni,
papistași|armeni și papistași A, papistași, armeni L de alte erése|dintr-alte erése (eriase K) AK
au întors|și-au scos și i-au întors A, i-au întors CK i-au¹|s-au A i-au²|s-au A 9 adus|dus A
adivărată K a pravoslaviei|creștinească AK, a pravoslaviei L 11 pre|pe L au miluit
om. L cîți mișai au miluit ... din robie|cîți oameni i-au (au K) miluit și i-au răscum-
35 parăt din robie (robii K), săraci și mișai (mișei K) AK 12 că aceia|aceștia A, aceștea C
bun și milostiv|de (de *om.* CL) milostiv și bun AKCL asemene (asemenea CL)...d-zeu|d-zeu
drept A, d-năzău K 13 Drept acéia|pentru aceea (aceae K) AK d-năzău K proslă-
vi|au proslăvit K cel ce-l|ce la ce l-au K, cel ce L proslăvia|proslăvia AC, proslăvit K
și-l chiamă|și l-au chimat K 14 sine|sine K cunoscînd|văzînd AK, cunoscu C cu adev-
40 vărat *om.* A trecerea ACLO, treacirea K dintr-această lume|din lumea aceasta K
15 i să bucura|și să bucură ACL, i s-au bucurat K chemă|chiamă A, au chemat K
toți|pre toți AKL spuse|arătă K 15—16 și de vremea petrecăanii sale le spuse L
de vremea petrecăanii|ceasul petrecirii K 16 petrecerii C chiamă AK cerului CL 17 și-i|
45 ertat K toți|toți AL 17—18 cătră toți|tuturor C, către toți L 18 nu pizmă|pre pizmași K
făcuse lui|și făcuse K, făcură lui L năcaz K 19 fi *om.* L dăzligă V ucenic|ucenic L
al lui|a lui K al lui Hristos adevărat A 20 cu a căruia K trup și sînge|trup V să
și precești|să și (s-au și K) pricești (priceștuit K) AK așa-și|așa lș C, așa K dède|dete
ACL, și-au dat K mîinile|mîna K 21 d-zeu|*om.* A, d-năzău K luoj|uă ALO, au luat K
50 iaste|este ACL

era din pământ pământului lăasă. Și cu multe cîntări de la toți călugării din toate mănăstirile muntelui Athonului să îngropă trupul lui cu mare cinste, în luna lui avgust în 12 zile, cînd era cursul anilor de la zidirea lumii 7016. Și apuse zarea soarelui [dinnaintea] a tot ochiul și rămase între toți frații plîngere și tînguială fără de mîngîiere și nu era nici unul 5
dentru dinșii care să nu fie vărsat lacrăme pentru lipsirea părintelui și învățătorului celui bun a toată lumea.

Iar Iosaf, poslușnicul sfintului Nifon iubitorului de dumnezeu, lăasă toată jalea și întristarea nevoindu-se să umple porunca părintelui său și mărse numaidecît la Țarigrad și tocmi toate poruncile sfintului 10
foarte bine și pătimi acolo multe munci pentru lege. Iar apoi îl și arseră 10
turcii în foc și să învrednici și el cetei mucenicilor.

Că și de aceasta încă mărturisise sfintul Nifon mai nainte, ca și de Țara Rumînească mai nainte, cînd zise cătră ighemonul Radul, grăind așa : Văz, zice, pogorîndu-se pre voi și pre țara voastră, pentru netocmirea 15
bisericii și pentru mulțimea fărdelegilor voastre minia lui dumnezeu. Décii deaca eși fericitul Nifon din Țara Panoniei, nu trecu vrème multă, ci căzu ighemonul Radul într-o boală groaznică și cumplită și alte răutăți mult îl incungiurară și nu i să mai putea ușura nevoile, ci de ce mergea, 20
de aceia-i mergea grijile mai cu greu. Și să scorniră în țară răutăți și 20

1 din]de pre AK 2 din]de prin A muntelui Athonului om. AK Adonului L s-au îngropat K 3 în 12 zile]12 zile A, în doăo zile C, 12 L zădirea K 3—4 cînd era cursul anilor de la zidirea lumii 7016 om. A 4 dinnaintea]de la V au rămas K 5 între]întrun C tînguială]jale K fără dejfără KL mîngîiere]mîngiere AL era]era C nici unu]nici C, nicie K 6 dentru]dintru AK, dintre L dinșii om. AK 25
dintr-ânsii C care]carii era acolo K fie]fi A, fieC lacrămiAKL lipsirea părintelui]jălirea unui părinte A, un părinte ca acela K 7 învățătorului]învățător AK celui bun]bun AK, om. CL 8 Iosaf]Iosif KL sfintului Nifon iubitorului de d-zeu]iubitorul lui către d-zeu și al lui Nifon A, iubitorului de d-năzău a lui Nifon K 9 lăasă]lăsat K Întristarea] 30
scirba AK nevoindu-se]nevoindu-să ACL umple]imple K poronca K părintelui]stă-pînului său și părinte A 10 mărse]au mers K numaidecît]îndată K tocmi]au tocmi K poroncile K 11 și pătimi acolo multe munci pentru lege. Și acolo să învrednici (s-au învrednicit K) de să săvirși (s-au săvirșit K) fiind muncit AK arsiră C 11—12 Iar apoi îl și arseră... mucenicilor]Fu ars (Fost-au ars K) după cum (precum K) și pohtea (au și poftit K) cu întărirea rugii a (rugii a om. K) sfintului său părinte. Iar mai nainte de arsură (ars K) alte multe munci pătimi (au pătimit K) AK 12 în foc turcii L cetii L 13 încă om. C Că și de... Nifon]Precum zisese și (și om. A) de aceasta dumnezeescul (fericitul K) Nifon AK mai] încă mai AC, încă de mai K 13—15 ca și de Țara Rumînească ... grăind așa]ca și cătră Radul vodă în Țara Rumînească zicînd cînd era acolo K 14 Rumînească]Muntenească ACL mai nainte om. ACKL cînd zise om. A zice către CL ighemonul Radul]Radul vodă A 14—15
grăind așa]grăind cînd era acolo A 15 Văz]veazi K zice]zise L zice, pogorîndu-se]minia lui d-zeu viind A, ce mîcenii a lui d-năzău vin K pre]pă A, om. C 16 mulțimea fărdelegilor voastre]fărdelegile voastre cele multe AK 17 Décii]Deci ACL deaca eși]după eșirea K eși]au eșit A fericitul Nifon]sfintul (sfintului K) Nifon AK din]în A Panoniei]Muntenească A, Romînească K nu trecu]au trecut AK multă vrème CK 18 ci om. AK căzu]căzut- 45
a K ighemonul Radul]Radul vodă ACK într-o]în K groaznică]grea K răutăți]răo-tăți A 19 mult]multe ACKL incungiurară]incunjurară A, impresură C, incungiurase K, înconjurară L i s-a mai]să AK putea]putură K ci]ce CK 19—20 de ce mergea, de 50
aceia-i mergea grijile mai cu greu]todeauna de ce mergea, de aceia să îngreua și să impresura grijile A, tot să mai îngreua și împresura grijile K 20 aceia-i mergea grijile mai cu greu]aceia i să mai (mai om. C) îngreua nevoile și (nevoile și om. C) grijile CL

gîlcevi și bisericii netocmire. Și să sfîrși Radul vodă întru niște întîmplări
rele ca acestea. Iar mai nainte de petrecaniia sa, el căuta pre sfîntul, cum
zisese el, și nu-l afla, ci era sufletul lui plin de frică și de cutremur, și
atuncea pricepură toți că să umplură cuvintele sfîntului, care zisese mai
5 nainte, de Radul vodă și de Țara Muntenească.

10° Iar trupul | Radului vodă îl îngropară în mormîntul carele făcuse
în tinda bisericii, în mănăstirea den Deal, unde iaste hramul sfîntului
Nicolae făcătoriu de minuni, care o zidise din temelie în domnia sa, tot
de piatră cioplită și stîlpii ușilor și ferestrele tot de marmură, cum să véde
10 și acum, biserică frumoasă și minunată. Iar a o zugrăvi, el n-au apucat,
ci apoi s-au zugrăvit cu porunca lui Neagoe vodă, cu văpsele și cu aur.
Decii, după moartea lui, boiarii nu să putea voi pe cine vor pune domn,
că unii zicea „să fie cesta”, iar alții „ba cela”, și era gîlceavă și ceartă
între dînșii, după cuvîntul evangheliei, ce zice: Cînd să va împărți casa
15 adinsu ei-și, atunci să va pustii. Și așa fiind ei împărecheați, rădicară
caznă asupra lor, pentru păcatele lor, cum zisese fericitul Nifon, și puseră
domn în scaunul țării pre Mihnea, feciorul Dracii armașul. Și cum apucă
domnia, îndată să dăzbracă lupul de piiale de oae și-și astupă urechile
ca aspida și ca vasiliscul, iar arcu și-l încordă și găti săgeți de a săgeta și
20 a fulgera și | mîna și-o întărea spre rane și prinse pre toți boiarii cei mari
11

1 gîlcevi|gălcevuri CL 1—2 Și să sfîrși ... ca acestea|Și într-aceste (și ca într-acésté K)
întîmplări (îtmplări K) să sfîrși (s-au sfîrșit K) Radul vodă AK 2 réle|grele L petrecaniia|
petrecere K el om. AK cum|precum K 3 lui plin om. L 4 atuncea L pricepură|pricepu A
să umplură|să umplu A, s-au plinit K, să umpluse L sfîntului|sfîntului Nifon C ce zi-
25 siasă K 4—5 mai nainte om. AK 5 Muntenească|lui AK 6 îl îngropară|—u îngropat K
care-l A, ce K făcuse|făcuse lui A, au făcut K 7 în mănăstirea|mănăstirii A unde iaste|om.
A, unde este L 8 făcătorul CL sfîntului și făcătorului (făcătoriu K) de minuni Nicolae
AK o zidise|o zidit K temelie|temelia sa A 9 piatră L stîlpii om. AK ușilor|
ușile AK ferestrilor L tot om. AK tot de toate C marmură|marmură albă AK cum|
30 precum K și acum să véde AK 10 biserică frumoasă și minunată om. AK Începînd cu
r. 10 — r. 16 inc. biserică |în. fericitul Nifon om. O 11 ci|iar K apoi s-au zugrăvit ...
Neagoe vodă|apoi, cu porunca Neagului vodă s-au zugrăvit și biserica și tinda AK lui
Neagoe vodă|Neagului vodă C văpsele|văpsea K După aur ad. Și au domnit ani 15 AK
Tillu nou ad. Cap. 13. Domnia Mihnei vodă K 12 Decii|Deci CL, Iară K boiarii|boerii L
35 voi pe|în voi pre CL nu să putea învoi (voi K) boerii (boiarii K) pre AK pune|rădica A
13 cestal|acesta K gîlceavă și om. AK ceartă|aciasta K 14 dînșii|ei K după|după cum AK
cuvîntul evangheliei ce zice|zisese sfînta evanghelie A, evanghelie ce zice C, zice sfînta evan-
ghelie cînd zice K cînd om. K împărți|împărechia L 15 adinsu ei-și|adinsulu-și A, adin-
suiăș C, în de sine K, adică cei din casă L atunci|atuncea AL pustii|putea C Și așa|Deci
40 așa AK, Așa și L ei om. AK împărecheați|împerechiați CL, împăricheați K 16 caznă asu-
pra lor|domn AK După zisese ad. de cazna lor AK fericitul|sfîntul AK 17 în scaunul
țării pre|în scaun pre L țării|Țării Rumânești C Mihnea|Mihnea vodă Mănie C 16—17 și
puseră domn ... Dracii armașul|pre Mihnea vodă, feciorul Dracii armașul din Mănești (din
Mănești om. A), cînd au fost (era K) cursul anilor (anii K) 7016 și-l puseră (l-au pus K) în scaunul
45 țării AK, Io Mihnea voevod cel Râu, feciorul Dracii armașul din Mănești, au venit domn la
leatul 7017 și au domnit ani 1 și luni 9. O Începînd cu cuvintele și cum apucă domnia pînă la
p. 15 r. 2 sfîrșînd cu cuvintele ochilor lor om. O 19 ca² om. C iară K și-l încordă|și-l în-
tînsa A, ș-au întins K a om. AK 19—20 și a fulgera|și sabia lui (o C, de a L) fulgera ACKL
20 mîna|mîna lui A, mînia lui K și-o întărea|să întăria AK, și-o întăria C, și-o întăria L
După rane ad. Și curînd să dezbracă (desbracă K) de haina cea de oae și să îmbracă în lup
50 svăpăiat AK prinse|prinsese A boiarii|boerii ACL

și aleși și-i munci cu munci, cu multe munci și cumplite și le luoa toată
 avuția și să culca cu toate jupînesele și cu fetele lor înaintea ochilor lor.
 Decii unora le-au tăiat nasurile și buzele, pre alții i-au înecat și pre alții
 i-au spînzurat, iar el să îmbogățească și creștea ca chedrul, pînă la ceriu
 și-și umplea toată voia sa. Iar pre un neam care era mai ales și mai temător
 de dumnezeu, căruia îi era numele de moșie banoveți (adecă Băsărăbești),
 el, cu multe amăgele și șutele și cu grele jurămînturi să lega cu boiarii,
 carii era de acel neam, că nu-i va omori, nici le va face nici o nevoe, și
 făcu și cărți de jurămînt și de afurisenii. Iar el în toate zilele săpa groapă
 și cugeta cum va face să piarză și neamul lor, ca să nu să mai pomenească
 în Țara Panoniei. Iar rugăciunea sfîntului Nifon nu-l slobozea, nici îl lăsa
 să le facă nici un necaz, ci toate meșteșugurile lui cele |hiclene ca niște
 păianjeni să strica. Iar el fiind îndemnat tot derăutatea minții sale, chemă
 pre Stoican, sfetnicul său cel mai mare și întră numai cu dînsul în pimnița
 domnească și scoase pre pimniceri afară. Iar cu voia lui dumnezeu, rămase
 un copil care era și el de acel neam, ce făcea sfat să-l piarză. Și deaca văzu
 pre nedreptul domn că întră în pimniță, el să umplu de frică și de groază,
 și neavînd unde fugi, întră într-o bute seacă de să ascunse, că așa tocmi

1 și-i]și L munci]muncia A cu munci om. L cu multe munci și om. AKL După cumplite ad. și-i
 prăda AK și le luojde le lua AK, și le luoa (luă) CL 1-2 toată avuția]toate avuțiile (ave- 20
 rile K) AK 2 culcă C toate om. ACKL jupînesele CL După jupînesele ad. lor A fetele CL
 lor² om. C ochilor]lor]oamenilor C 3 Decii]Deacea C, Deci KL le-au tăiat]le tăia A, le tăe K
 nasurile]capetele A buzăle C pre¹iar pre A alții]junii K înecat]Inecat C, înicat K și²iară K
 3-4 Deci unora le-au tăiat ... spînzurat] Acesta au tăiat mulți boieri O 4 iar el]și el AK
 îmbogățească]îmbogăția CL cedru]cer AL, chedrul C ceriu]cer AL 4-5 iar el să îmbogă- 25
 țea ... toată voia sa om. O 5 și-și umplea]și își împlă K Iară K neam]neam K care]
 mare care (ce K) AK era]era C După mai² ad. mare K temătoriu K 5-6 Iar pre un ne-
 am... (adecă Băsărăbești)]iar niște boeri ci le zicea Pîrvulești O 6 dumnăzau K căruia îi]
 cărora K de]dă C banovi]și AK adică ACKL 7 șutele]cu multe C amăgele]amăgitori K
 șutele] înșălăciuni K, cu șapte L și cu grele jurămînturi]și jurămînturi grele AK De la p. 15
 r. 7 inc. el cu multe amăgele pînă la p. 16. r. 9-10 în. cuvintele lui om. O boiarii]boerii AL
 8 carii]care AL, ce K acel]acest C nu-i va omori ... nici o nevoe]nu le va face nimic (nimica
 K) și nici o nevoe nu vor avea de el (dînsul K) nici îi va omori AK 9 făcu]făcuse A, au făcut K
 cărțile de jurămînt și de afurisenii]zapis de blesteme (blăstăm K) AK afurisenii] afu- 35
 risanie C, afurisenii L zilele săpa]zile le săpa K groapă]groapa CK 10 și cugeta]și în
 toate zilele să învâța și cugeta A, și să învâța și cugeta K face]putea face ACKL să piarză]
 ca să (să-i A) piarză AK ca să]să AK nu să]nu-l A pomenească K 11 Panonii K rugă-
 ciunea]ruga K nu-l slobozea]nu-i da voe AK slobozia C, slobozia L îi]i A 12 să le]ca să
 le L nici]vre L ci]ce K meșteșugurile K viclene ACK niște]pă (pe K) niști AK
 13 păianjeni]păiajane A, păiajani C, paingini K, paejini L să]le AK tot îndemnat K răutatea]
 răutatea A, răutate K mintei]firii ACKL chemă]chemat-au K 14 Stoican]Stoica CL său
 om. L întră]au intrat K numai om. A dînsul]acela K pimnița]temniță C, pivnița KL 15
 scoase pre pimniceri]pre pimniceri îi scoaseră (i-au scos K) AK scoaseră pe C pimniceri]
 temnicer C, pivniceri L voia]scoateala AK rămase]au rămas K 16 de acel neam ce]de
 neamul acela ce A de acel]dintre acel C neam]neam mare K ce făcea]pre care făcea CL
 45 să-l]să K piarză L deacă]dacă CKL 17 nedreptul K pimniță]temniță C, pivniță KL
 el om. AK să umplu]s-au umplut K groază]temere AK 18 întră]el întră AK seacă]
 deartă K de să]și să AK ascunse, că așa tocmi dumnezeu (d-zeu la p. 16,)]ascunse (as-
 cunsă K) într-însa că d-zeu așa (d-năzau așa-l K) tocmi AK că așa]și așa L

dumnezeu. Și cum intră în pimniță domnul cu Stoican, începură a să sfătui cum și în ce chip vor face să piarză pre acel neam, cugetînd că nu iaste nimeni în pimniță să-i auză. Décii, deaca obîrși sfatul, chemă pimnicerii și le zise să bea vin de unde va fi mai bun ; și deacă băură, eși domnul și Stoican den pimniță veseli gîndind că n-au auzit nimeni sfatul lor cel hiclean. Décii, după dînșii eși și copilul furiș și nu spuse nimunui nimic, ci-și căuta treaba și slujba sa, pînă află vrème și prilej | de spuse părinților și neamului său celui mai mare toate lucrurile și hicleșugurile călcătoriului de jurămînt domn. Décii, ei deaca auziră așa și cunoscură că sînt adevărate cuvintele lui, ei să adunară de să sfătuiră ; și luară avuție și oameni cît putură și trecură Dunărea de ceia parte și scăpară toți de cursa Mihnii vodă, călcătoriul de jurămînt. Că era dumnezeu cu dînșii și rugăciunile sfintului Nifon patriarhul și nu putea nimeni să să protivească lor, ca și lui Moisi, marele proroc. Iar zvăpăiatul domn deaca auzi de pribegirea lor, de părere rea, i să schimbă firea, și bucuriia i să întoarse în tristăciune și-și arătă urgiia și mîniia ce avea spre dînșii și altă nimic nu putu să le strice. În pizmă, le-au ars curțile și casele le-au răsipit ; iar cîți au aflat de acel neam rămași, pre toți i-au muncit cu multe féliuri de munci. Pre unii i-au și omorît și mănăstirea lor, care o făcuse ei pre rîul Bistriții den temelie, o au răsipit

20 1 domnul în pimniță (pivniță K) ACK cu Stoican și cu Stoica CL După Stoican ad. cugetînd că nu este niminea în pimniță AK 2 face|putea face AK pre|pă A cugetînd C iaste|este L 2-3 cugetînd ... să-i auză om. A 3 nimini C, niminea L să-i auză|om. C, ca să auză L Décii|Deci CL, și K chemă|chemară AK, chiemă L pivnicerii KL, pimnicerul C 4 le om. AC zise|ziseră K să bea vin|să le dea vin AK, să le dea vin să bea (să bea vin C) CL 25 va fi|jaste K bun|bun să bea AK deacă|dacă CKL eși|eșit-au K domnul|domnul vesel AK Stoica CL 4-5 și Stoican den pimniță veselii|din pimniță (pivniță K) împreună (impreună om. A) cu Stoica A 5 gîndind|și gîndiră AK n-au|nu au A, nu i-au K nimeni|nici știe niminea (nime K) AK cel hiclean|om. AK, cel viclean CL 6 eși ... furiș|într-ascuns eși (eșit-au K) și copilul AK nimunui|nimîrui KL ci-și|ce-și CKL căută C 7 sa om. K pînă| 30 pînă ce AK vremea C și prilej|om. AK, și prălej C dej și AK părinților|părinților săi AK 8 celui mai mare om. K lucrurile și hicleșugurile|lucrurile și meșeșugurile și vicleșugurile A hicleșugurile|vicleșugurile CL, meșeșugurile K călcătorului AL 9 Décii|Deci AKL, de aceia C deaca|dacă CKL 9-10 și cunoscură ... cuvintele lui|și văzură așa că este adevărat ce zice el A, că iaste așa adevărat K 10 ei om. K de să sfătuiră om. AK 35 luară L avuție|avere KL 10-11 ci să adunară ... și scăpară toți|au scăpat și au fugit peste Dunăre O De la r. 11 inc. de cursa pînă la p. 17 r. 10 jin. zise mai sus om. O cît|cîți AK 11 Dunărea|peste Dunăre K de ceia parte om. K toți om. K de cursa|din cursa CL 11-12 călcătoriului de jurămînt a Mihnii vodă AK 12 era|vrea C Că era d-zeu|că d-zeu era AK rugăciunea AK 13 patriarh A și nu putea nimeni|și nimini (nime K, niminea L) nu putea (pute K) AKL să se L protivească|potrivească ACKL mare|marelei A, om. L 14 prorocul L deaca|dacă K pribegirea|pribegii K de părere rea om. L 15 să schimbă|s-au schimbat K și bucuriia ... în tristăciune|și i să întoarse (întoarsă K) bucuriia în (întru A) întristare (scîrbă K) AK întru întristăciune L și-și arătă|și îndată să porni (s-au pornit K) AK 15-16 urgiia și mîniia|ceu urgie și cu mînie AK, mîniia și urgiia C 16 ce avea om. AK altă|om. AK, alt CL nimic|nime K, nimica L putu|le-au putu A, au putu K să le strice|strica AK În pizmă|Ci în pizmă ACKL 17 le-au|au AK curțile|cărțile L casele L le-au|lor au A risipit L au aflat|au rămas AK curțile și casele le-au răsipit|și au răsipit casăle lor K de acel neam|dintr-acel neam AK rămași om. AK 18 pre|pe K cu|în K feluri CL 19 lor om. CK care|ce K o făcuse ei|au făcut-o ei A, 50 era zidită de dînșii K Bistriții C risipit L

și bise | rica Sfinților Apostoli, care o zidise Neagoe, socotitoriul lui sveti 12°
Nifon, să fie de îngropare morților, iar o au sfărîmat, încă și pomii i-au
tăiat și i-au dăzrădăcinat, și rădică mare goană asupra acelu neam blagoslovit, iar preoților du pren satele lor tuturor le-au tăiat nasurile, spre
batjocura biséricii și să ispitea și să sfătuia să arză pre toți egumenii dă pre 5
la toate mănăstirile, și alte răutăți multe vrea să facă. Ci dumnezeu cel
văzătoriu de inimi și de cugete nu vru să lase să cază dreptii în mîinile
muncitoriului, ci-i mîntui de moartea cea cumplită.

Décii acei boiari drepti pre carii îi ferise dumnezeu din mîinile muncitoriului, de carii să zise mai sus, mērseră la împărăție și spuseră înaintea 10
împăratului toate răutățile Mihniei vodă. Iar împăratul deaca auzi așa, și înțelēse că sint cuvintele lor adevărate, făcu sfat dinpreună cu dînșii, socotind în ce chip va putea goni pre Mihnea vodă din scaunul Țării Panoniei, și le puse domn pe Vladul, fratele Radului vodă, care fusese domn înain | tea Mihniei vodă, de care s-au spus mai sus, că ei îl cerșură pre 15
acela de la împăratul. Décii zise împăratul cătră dînșii : Iată eu vă dau 13
pre dînsul în mîinile voastre și pre voi în mîinile lui, iar pre dumnezeu în mijlocul vostru. Deci de veți face voi lui vre un hicleșug, sau de va face el

1 Sfinților Apostoli | Sfinții Apostoli A, Sfinților C o au zidit AK socotitorul L lui sveti |
lui sfințit C, lui sfinți K, sfințitului L 2 fie C de | pentru K îngroparea ACK iar o au sfărîmat O AK sfărîmat-o L pomii | popii V 3 dezrădăcinat KL După dăzrădăcinat ad. și
loate putrejunii au dat AK 4 și rădică mare goană | mare goană au rădicat AK rīdică L
asupra acelu neam blagoslovit om. AK 4 du pren | din AK, duprin CL tuturor om. AK
5 și să | și A ispitea | ispitiia CK și sfătuia K să | ca să L pre | pă A, și pre L igumenii A dă pre | de AK, de pre C, du pre L 6 vrea | vru A Ci | Ce K, și L d-zeu | sfinții A sa
d-zeu A 6-7 cel văzătoriu de inimi și de cugete om. AK 7 văzător CL inimii | minuni C
nu vru | n-au vrut AK să lase om. L să cază | a cădea AK dreptii | cei drepti AK mîinile |
mînule K 8 muncitoriului CL ci-i mîntui | ci i-au mîntuit AK, ci mîntui C moarte K cea
om. K 9 Décii | Deci ACKL boiarii | boeri CL acei boiarii | boerii cei AK direții K carii |
care AL îi ferise | au ferit AK, îi fericē L din | de C mîinile | mîna A, mînule K munci-
torului CL 10 carii | care ACL să zise | s-au zis AK, să zice CL mērseră | au mers AK, mērseră
la împărăție | și s-au dus la Țarigrad O împărăție | împăratul AK spuseră | au spus AK
10-11 Inc. și spuseră jin. auzi așa om. O 11 împăratului | lui AK Mihnei vodă K deaca |
dacă K, dacă L auzi așa | auzi de aceasta A, auzi C, au aflat de aceasta K 12 și înțelēse că
sint cuvintele lor adevărate | cu adevărat K lor om. A făcu | făcut-au K dinpreună cu dînșii |
cu acei boeri AK 12-14 inc. și înțelēse jin. țării Panoniei om. O 13 vajvor C pre Mihnea
vodă | pă dânsul (dînsul K) AK După din ad. domnie și să-l scoată din A 13-14 scaunul
țării Panoniei | scaun A, scaunul domniei K Panoniei om. C 14 și le puse | Deci au pus lor AK
pe | pre AK Vladul | Vlad voevod (vodă K) cel tînăr AK, Vlad vodă C 14-16 și le puse
domn pe Vladul ... de la împăratul | și au cerut la împăratul de le-au dat domn pre Io Vlă-
duță voevod, feciorul Vladului vodă O vodă | voevod A După vodă ad. Și au domnit Mih-
nea vodă ani 2 (doi ani K) AK care | carele L 15 Mihniei | lui Mihnea L 14-15 care fusese
domn înaintea Mihniei vodă | Acest (acel K) Radul vodă este (iaste K) care au fost domn mai
naintea (de mai naintea K) Mihniei vodă AK de care s-au spus | cum s-au povestit (pominit K)
AK ei | el V că ei | om. AK, căci il L cerșură | ceruse C, cerură L 15-16 cerșură pre
acela de la împăratul | pre care (carile K) au cerșut AK 16 Décii | om. AK, Deci CL-zise ...
cătră dînșii | zise (zice K) către dînșii împăratul AK către CL eu | că A, om. K De la
r. 16 inc. Décii zise ptnă la p. 18 r. 7 jin. amin. om. O vă | vi-l K 16-17 dau în
mîinile (mînule K) voastre pre dînsul AK 17 mîinile | mînule K și pre voi în mîinile lui
om. A iar | Așijderea și A, și K 18 lui om. AK vicleșug CL vicleșug ului K de va face
om. AK

voao, dumnezeu să vă piarză du pre fața pământului cu tot neamul vostru. Iar ei ziseră toți amin și jurară jurământ Vladul vodă împreună cu boiarii. Și le dăde împăratul oaste mare și purceseră ; și deaca sosiră la Dunăre, iar făcură jurământ înaintea lui Mehmet, pașa al Dunării, și zise neamul Bășă-
 5 răbeștilor așa : De vom umbla noi cu hicleșug și de nu vom sluji domnului nostru, Vladului vodă cu dreptate, să piarză numele și neamul nostru dintr-această țară în véci. Și ziseră toți : amin. Așijderea și Vladul vodă zise cătră Mehmet pașa : De voiu face eu acestui neam vreun rău sau
 10 vreun hicleșug, sabiia ta să tae capul meu cu mare rușine și să pierzi
 13^v neamul meu dintr-această țară. Și iar ziseră toți amin. Și așa | trecură
 13^v Dunărea cu toată oastea. Și deaca trecură, făcură oastea în 3 pîlcuri, și un pîlc luo Neagoe nădăjduindu-se spre ruga sfintului Nifon, părintelui său.

Iar Mircea, feciorul Mihniei vodă, deaca înțelese așa, mărse pre
 15 supt cumpăt la mănăstirea Cotmenii care să chiamă Ospățul cel de seara
 15 (adecă metohul Coziei) și de năpraznă să făcu gilceavă mare-de oastea lui Neagoe. Și auzind aceste feciorul Mihniei vodă, Mircea, de grab numai ce au scăpat cu un fecior a lui Stoican, de care s-au zis mai sus, pre o fereastră, noaptea, dăscuți, dăscinși și fără ișlice. Iar Neagoe îi tăie oastea,

-
- 1 voao|voao A, voă CL du pre|depne K, după L 2 toți om. AK După amin ad. Când au
 20 fost cursul anilor 7018 A și om. A jurară|făcură L jurământul ACL și jurară jurământ Vladul vodă împreună cu boiarii om. K După amin ad. Domnia lui Vlad vodă. Când era la anul 7018, făcut-au giurământ Vlad vodă cu boiarii înaintea pașii de la Dunăre K Vlad A împreună|om. A, dinpreună CL După boiarii ad. Înaintea pașii al (al om. CL) Dunării ACL
 25 3 le dăde|au dat lor A, li-au dat lor K dete CL și purceseră|om. AK, și purcesiră C dacă KL sosiră|ajunse C iar|iar mai L 3—4 iar făcură jurământ|și jurară K 4 înainte K Mehmet| Mehmet bei AK, Mahmut C al Dunării|care (ce K) era pă (pre K) Dunăre AK zise|au zis AK neamul|tot neamul AK 5 așa|că AK umbla|în|bla K noi cu hicleșug om. AK vicleșug CL nu om. AK slujii|sluji cu vicleșug AK 6 Vladului|lui Vlad AK cu|în CL cu dreptate om. AK să|să să A piarză L neamul și numele ACKL nostru om. A 7 ziseră| zise AK, zisăra C toți|către toți AKL amin|așa să fie AK 7—8 și Vladul vodă zise|zise și Vlad vodă A, zis-au Vlad vodă K 8 către AL Mehmet|Mahmut C acestui|cestui A 8—9 vreun rău sau vreun vicleșug acestui neam C 9 vreun om. K vicleșug AKL să tae sabiia ta AK taie C mare om. L cu mare rușine om. C să pierzi|să piarză AC, să piarză K 10 neamul meu|numele meu AK dintr|dentru K iar om. AK așa om. AK 10—12 Și așa trecură... un pîlc luo Neagoe|și au venit în țară împreună cu Pîrvuleștii și cu mulțime de Turci O 11 deaca trecură om. K deaca trecură... 3 pîlcuri|oastea o împărțiră în trei părți și făcură 3 pîlcuri A făcură|împărțiră CKL pîlcuri|pîlcuri KL 12 pîlc|pîlc L luojau luat AK, luă L Neagoe|Neagoe feciorul de domn AK nădăjduindu-să ACL, nedejduindu-se K spre|pre AKL sfintului|sfintii sale lui A părintelui|părintele C părintelui său om. AK
 40 De la r. 12 inc. nădăjduindu-se ptnă la p. 19 r. 8 jin. va face? om. O 13 Iar Mircea om. AK feciorul Mihniei vodă... înțelese așa|și dacă înțelese (în|tălese K) feciorul Mihniei vodă aceasta AK mărse|să duse A, s-au dus K pre|pă A, pe L 14 mănăstire K Cotmeanii CL care|ce K, carea L Ospățul cel de seară|pârvi cerni AK 15 adică KL metohul|jaste metoh K Coziei L năpraznă CKL s-au făcut K 15—16 lui Neagoe|Neagului vodă K 16 Negoie C auzind|auzindu-l K aceste|acesta A, aciasta K Mircea (Mihnea L) feciorul Mihniei vodă ACL Mircea om. K 17 ce au scăpat om. AK a lui|lui C Stoican|Stoica L care|carele K va face om. O 17—18 pre o fereastră, noaptea|au scăpat pre o fereastră A, au scăpat noaptea pre o fereastră K pre o|pe o L 18 dăscuți|din curți A, dăscuți CL, dăscuți K dăscinși și fără ișlice|fără de ișlice și dăscinși, noaptea A, dăscinși și fără de ișlice CL, și fără ișlice și deșcinși K Iară K Neagoe vodă AK li om. AK tăie|tăie CL. au tăiat K

iar pre cîți nu tăe pre toți îi prinse vii. Numai ci scăpă feciorul muncitorului și a lui Stoican, cum s-au zis mai sus, dăscuți, dăscinși, iar armele le-au luat. Și împacă mănăstirea și călugării de frică ce avea. Iar feciorul Mihnei vodă au mers la tată-său și i-au spus toate cu multă frică. Iar el, deaca auzi așa, să sperie și zise cătră ei : Cine au făcut noao aceasta ? 5
Ei ziseră : Neagoe, vătahul de vînători. Aceasta auzind Mihnea vodă, să umplu de | frică și zise : De vreme ce făcu puiul leului așa, dar cînd va 14
veni leul cel mare, ce va face ? Și aciiși să sculă din scaun și fugi în Țara Ungurească și acolo să deșteptă dintr-acea frică, iar alții să răsipiră prin toată Țara Muntenească. Și nu era nimeni să le ajute, că așa ajută ruga 10
fericitului Nifon, și mîniia ceia ce au prorocit sfinția sa s-au umplut.

De acia șazu în scaun Vladul vodă și veni țara de i să închină și aduse daruri multe și să întoarseră iarăș cine pre la case-și cu mare bucurie. Iar Vladul vodă cu ajutorul lui dumnezeu creștea întru mai mari bunătăți și în cinste pîn cît au ținut sfatul acelui neam drept. 15

Iar Mihnea vodă au căzut în eresul hulei duhului sfînt, că iată cum iaste tot ținutul apusului de putrezește cu marele Rîm în eresele sale. Și cum au perit al doilea Iulian călcătoriu pentru închinarea idolilor, așa

1 iar pre cîți nu tăe om. AK nu tăe]nu-i tăie CL pre toți îi prinse vii]și prinse (au prins K) pre toți AK ci]ce CKL scăpă]i-au (au K) scăpat AK muncitorului]muncitorului Mihnei 20
CL, muncitorului, adică a Mihnei vodă K 2 și a lui Stoican...dăscinși om. AK și al lui Stoican (Stoica L)CL descuți și (și om. L) descinși precum (cum L) s-au zis CL armile L
2-3 iar armele le-au luat] iar (iară K) brul și cizmele și toate armele lui au luat AK 3
luat]luoat L Și împacă...ce avea]Iar călugării și m-rea, de (din K) frică ce avea, au împăcat (scăpat K) AK 4 au mers la]au venit (venit K) cătră AK i-au spus toate cu multă
frică]tot cu frică au (i-au K) spus AK Iar el]carele AK, iar L 5 deaca]dacă K auzi]au auzit
A, au zis L așa]de aceasta AK să sperie]să sperie C, să au spăriat K zise]au zis K
cătrec e]d]nșii K noao]om. AK, voao C, voă L 6 Ei]Iar ei AK ziseră]zise L Neagoe C
vătahul]vătaf A, vătavul K, vătavul L Aceasta]Deci A, Iară K Mihnea vodă de aceasta AK
Mihne V 6-7 să umplu de frică]să înfricoșă A, s-au înfricoșat K 7 de vreme ce]Aceasta AK
făcu]au făcut AK leului așa]de leu AK cînd]deaca A, dacă K 8 cel mare om. AK face]
face atunce (atunci K) AK aciiși]ntdată AK, aciaș C, aciași L să sculă]s-au sculat K
scaun]scaunul lui A, scaonul-ș K fugi]au fugit K 8-9 Și aciiși L în Țara Ungurească]Iar
Mihnea voevod n-au cutezat a-l aștepta ce au fugit preste munți în Țara Ungurească, la ceta-
tea Sibiului O 9 să deșteptă]s-au deșteptat AK dintr-acea frică]din (de K) frica acia AK 35
iară K De la r. 9 inc. și acolo pînă la p. 20, r. 6 fin. Ungurească om. O să răsipiră]s-au
risipit (risipit K) AK 10 toată]fața A Țara Muntenească]Țării Rumânești A, Țara Romînească
K nimeni]niminea A, nimini C, nime K, nimenea L ajute]ajutori A, da agiutori K rugă]
gura C 11 fericitului]sfințului AC ceia]acea A, om. KL au]s-au A prorocit]porocit L
sfinția sa om. AK umplu]plinut AK După umplut ad. și au domnit Mihnea vodă ani doi 40
făr de 3 luni A 12 De acia]Și K, Deci L șazu]săzînd C Vladul vodă]Vlad vodă cînd era
leatul 7018 A, Vlad vodă domnind la lt. 1455 de la Hristos, domnul fiind tînăr de 18 ani C,
titlu nou : Cap. 14. Pentru domnia lui Vlad vodă și pentru Mihnea vodă K și veni]venit-au
AK țara]toată țara CKL de i să închină]și s-au închinat lui AK și]și-i ACKL 13 aduse]
aduseră A, adusă K daruri multe]în multe chipuri daruri A multe om. K întoarseră]în-
toarse C iarăș]om. AK, iar C cine]cineș C cine pre la case-și cu mare bucurie]cu mare bu-
curie fiește carele(cineși K) pre la casele lor AK pre la case-și]pe la case L bucurie C 14
Iară K Vlad (Vladul K) vodă cu ajutorul AK mari]mare L 15 în om. ACL pîn]pînă ACKL
cî]cînd AK neam drept]niam drept K 16 Iară K hulei]spre hula AK După sfînt ad. oh
vai de el AK cum]cît L 17 iaste]este AL tot ținutul apusului]țara apusului, toată AK 50
de om. AK marile L Rîm în eresele sale]Rîm de să topește întru eresurile lui AK eresile L
18 doilea]doile K Iulian KL călcătoriu]călcătorul AL, călcători C, călcătorul K

și acesta pentru luptarea duhului sfânt, că s-au împrietenit cu ungerii și
 14^v și-au împletit mreji hiclene asupra tânărului Vladului vodă. Și veniră
 5 asu | pră-i, și deaca să loviră oștile, iar Danciul marele vornic ajută Vla-
 dului vodă, că era și el de un neam iar bun și drept, și biruiră pre oastea
 5 călcătoriului și hulitoriului Mihniei vodă și fugiră toți rușinați în Țara
 Ungurească. Și veni mîniia lui dumnezeu pre Mihnea vodă, al doilea Iulian,
 și fu rănit de viteazul Dumitru Iacșici și muri. Pre carele trimisese dumnezeu
 ca și pre sfîntul mucenic Mercurie asupra păgînului Iulian, și ca pre sfteti
 Nestor de au ucis pre Liia, cu ruga lui sfteti Dimitrie. Așa și acest Dumitru
 10 Iacșici, pentru ruga lui sfteti Nifon, au rănit și au omorît pre uritul munci-
 tor, pre Mihnea și stătu ca Fineas în țara Madiamului pentru ovréi și fură
 lucrurile lui pre îngăduință. Așa și acest Dumitru stătu și fu pre îngăduința
 tuturor. Și să opri războiul și dobîndi laudă den neam în neam.

1 că|de AK Imprietent|Imprietent AC, Inpriitinit K cu ungerii|om. A, cu ungereni C
 15 1—2 și și-au|și au ACKL 2 mreji|mreze L hiclene|viclene ACKL asupra|spre AK tîna-
 rului Vladului vodă|creștini A, om. K 2—:) veniră asupra-|căzură spre el A, sosiră spre
 dînsul K, venirea asupra-i L 3 deaca|daca KL loviră|adunară AK 3—4 iar Danciul...
 Vladului vodă|ajută Danciul marele vornic Vladului voevod (vodă K) AK 4 că era|carele
 era AK și el de un neam|dintr-acel neam AK iar bun și om. AK drept K biruiră pre|au
 20 biruit AK 5 călcătoriului|călcătorului Mihniei vodă AK, călcătorului CL și¹ om. AK huli-
 toriului Mihniei vodă|hulitoriul duhului sfînt AK, hulitorului Mihniei (Mihnei L) vodă CL
 6 veni|vinii K pre|spre AK Mihnea vodă, al doilea Iulian|al doilea Iulian adecă (adecă
 om. A) pre Mihnea vodă AK De la Și veni mîniia lui plnă la r. 13 |in. laudă den neam
 25 în neam|Atunce Dumitru a lui Iacșiciu și cu Danciul, feciorul lui Vlad vodă Țăpăluș, au
 venit cu carte de la craiu și au mers la biserica papistașilor și s-au întîmpinat cu Mihai
 (sic !) vodă suindu-să pe trepte, pentru că el să lepădasă de pravoslavică credință și să făcuse
 papistaș. Și acolo în strîmtoare au dat cu hangerii și l-au înjunghiat. Și șade și plră în zioa
 de astăzi capul Mihniei vodă zugrăvit în zid, unde l-au înjunghiat. Iar Dumitru a lui Iacșiciu
 au alergat tare de s-au suit în turn și au strigat tare zicînd : tot omul să știe că au înjunghiat
 30 pre Mihne vodă cu poronca lui Mătieș craiul. Iar un pușcaș de-i Mihnei vodă au pus pușca pre cră-
 cane și l-au lovit între sprincene și făcu moarte pentru moarte. Iar pe Danciul, feciorul lui
 Țăpăluș, l-au ucis celățenii O Iulian C 7 și fu|că fu AK vitiazul K Dimitrie Iacșicul AK
 și muri om. AK carele trimisese|carele au trimis A, l-au trimis K și om. L 8 sfîntul
 mucenic|sfete A. sfîntul K păgînului Iulian|lui Iulian călcătorul AK sfti|sfete A, sfînt-
 35 tul CKL 9 Nestor|Nistor AK de au ucis pre Liia ... sfteti Dimitrie|cu ruga sfîntului (lui
 sfteti K) Dimitrie (Dimitrii K), ucise (de ucise K) pre Lie AK Liia|Lie CL acest|acesta
 AK, cu acest C Dimitrie K 10 Iacșici om. AK lui sfti|sfîntului ACL rănit|rămas C
 și au omorît om. AK muncitoriu K 11 pre Mihnea|om. AK, pre Mihnea vodă L, pre Mih-
 40 nea l-au omorât la Sibiu în cetate, mergînd la biserică, unde să vede până astăzi și zugrăvit
 groaznicul lui chip în zid C Fineas|Finicii A, Fiiniei C, Finis K, Finiei L, Fines V Madi-
 anului C ovréi|jidovi K fură|au fost K 12 pre|spre A, pin K pre îngăduință. Așa și
 45 acest Dumitru stătu și fu om. K acest|acestui C îngăduință L 13 tutulor C dobîndi|au
 dobîndit K din neam în neam, în veci (în veci om. K) AK După în neam introduce textul :
 Iar cînd au fost la un an din domnia lui Vlăduță vodă, venit-au Mircea vodă, feciorul
 50 Mihniei vodă Dracea din Țara Ungurească cu mulți ungeri de au făcut cu Vlăduță vodă mare
 războiu la țîrgul Gherghiții. Arătat-u-s-au Pirvuleștii cu mare vitejie și au biruit pe Mircea vodă
 și mulți ungeri au perit. Iar Mirce vodă au fugit pe Dunăre și s-au dus la Țarigrad. Și au mai
 domnit Vlăduță vodă încă un an cu pace. Dar fiind Pirvuleștii zavistuiți la Vlăduță vodă
 de oricari pizmași și el ascultînd minciunile lor, cerca vreme ca să-i dobîndească, să-i omoare,
 iar nefiind voia lui d-zău ca să piară, prîseră de veste și fugînd peste Dunăre, rădicară
 domn pre Negoe, feciorul Pirvului vorneclui, din neamul băsarădesc. Și strînseră cîtăva seamă
 de oști luînd într-ajutorii și pre Mecmet belu, ce-i zicea Mihaioiu. Vinîd la București cu toată
 oaste lor, făcut-au mare război cu Vlăduță vodă, iar niște boeri de-ai lui l-au viclenit și i-au
 tăiat capul. Și au domnit ani 2 O

Iar de Vladul vodă eși veste mare pretutindinea pentru războiul și pentru noroc bun pînă cînd au ținut sfatul acelu neam ales de dumnezeu, al Băsărăbeștilor. Iar deaca lepădă | sfatul acelu neam și primi al altora, ca Avesalom, feciorul lui David, cînd s-au sculat asupra tătine-său, așa și Vladul au priimit sfatul fărdelegiuitoriului Bogdan și sări asupra acelu fericit de dumnezeu neam. Atuncea pogorî și pre dînsul mîniia lui dumnezeu. Că deaca să iuți Vlad vodă și să ațîță foarte cu minie mare asupra acelu neam drept, care tocmise și ijderise Bogdan cel făr de lege, pre care-l afurisise fericitul Nifon și l-au lepădat de sfînta biserică pentru preacurviia lui, cum s-au spus în cuvîntul mai dentăi, grăia minciuni cătră domn pentru tînărul Neagoe, zicînd așa : Doamne, eu am înțeles cu adevărat că Neagoe va să te scoată den scaun. Iar tu nevoiaște să-i sfărâmi capul, sau să-i tai nasul, sau să-i scoți un ochiu. Deci domnul foarte priimi sfatul lui, pîrindu-i că iaste adevărat, și să ispiti să facă acest lucru și trimise să aducă dentru acelu neam drept pre iubitul Neagoe la dînsul. Iar alții boieri deaca înțeluseră, ziseră domnului : Doamne, pâl răsește-te de aceasta, nu asculta cuvintele lui Bogdan, că Neagoe iaste cu adevărat fecior al nostru și nu are întru sine hicleșug, cum știu toți boiarii Țării Muntenestești cu toată adevărînța. Iar domnul zise : Deaca iaste așa, voi îl aduceți și jurați pentru dînsul. Iar ei să nevoia să-l împreune să stea cu Bogdan de

1 De la Iar de Vladul pînă la p. 23, r. 1 jin. de-l îngropară om. O Iar de Vladul vodă om. AK eșijiasî C, de i-au eșit K mare om. A pretitindirea K pentru|de AK 1—2 și pentru| și de A, cu K 2 năroc K cînd om. A acelu|cu boerii (boarii K) cei de (acelu K) AK neam ales|neam bun și aleși A, niam bun ales K 3 al Băsărăbeștilor om. AK Iară K deaca|dacă KL lepădă|la lepădat K acelu|celui A primijau primit (priimit K) AK, priimi CL al om. K 4 Avesalom om. AK ficiorul K și om. K 5 Vladul|Vlad vodă AK, Vladul vodă C fărdelegiuitoriului Bogdan|lui Bogdan celui făr (fără K) de lege AK, fărdelegiuitoriului Bogdan CL 5—6 acelu fericit de d-zeu neam|neamului celui ferit (fericit K) de d-zeu (d-năzau CL) AK 6 Atuncea|atunci AK pogorî|au pogorît A și pre dînsu au pogorît K 7 deaca|dacă K, daca L să iuți|s-au iuțit K Vladul CL să ațîță|s-au aprins AK, să ațîțară L cu minie foarte AK 7—8 asupra acelu|spre cel A, pre acelu K 8 drept|drept K, om. L care tocmise|carele au tocmit AK ijderise|le-au (au K) ațîțat AK, ijdarise L După ijderise ad. asupra acelu neam drept C care-l| carele ACL, careli K 9 afurisise|l-au afurisit AK de| din CK, și L 10 spus|zis AK dintăi CL în cuvîntul mai dentăi|mai sus cu cuvîntul A, mai sus cu cuvîntul de aciasta K grăia|deci acesta (om. K) tocmia AK minciunile AK către domnul CL 11 pentru|spre AK așa|că AK Doamne om. C 10—11 Doamne . . . va să te| am înțeles, adevărat (om. A) doamne, că va să te AK 12 den scaun|din scaunul (scaonul K) tău AK tuțtu doamne AK nevoiaște|nevoește-te A, nevoești-te C, nevoiaști-te K, nevoește L sfărâmi|zdrobești K, sfărîmi L 13 nasul| capul A să-i scoți|li scoate A foarte om. AK priimi|au priimit AK 14 pîrindu-i-să L este AL și să|și K să facă|ca să facă AK și om. AK trimise|trimis-au K, porunci să L 15 să aducă pentru acelu neam drept|cătră acelu neam drept (drept K) să aducă AK dentru CL pre|pe L iubitul|acelu iubit AK la| către A, cătră K dînsul|el A alți CL 16 boieri|om. AK, boieri K daca CKL înțeluseră| auziră AK ziseră așa C ziseră domnului|zise către domnul A, zisără cătră domn K părăsește-te doamne AK 17 să nu ascuți AK cuvintele|cuvîntul K Niagoe K este AL cu om. AK 18 sine|șine-și A vicleşug ACKL știu om. AK boiarii|boerii AL După boiarii ad. și toți igumենii A Muntenestești|Rumtnești K 19 toată adevărînța|adevărat știu AK domnul om. AK Deaca|De AK, daca CL iaste|este AL voi îl aduceți|aduceți-l AK 20 dînsul|el A să¹ om. CL ei să nevoia|alții voia AK să-l|să L să stea cu Bogdan|ei AK

față. Ci el, călcătoriul și afurisitul, totdeauna sfătuia pre domn pre uciderea lui Neagoe și a neamului lui. Așa totdeauna îndemnînd Bogdan pre domn, să aprinse cu mînie spre uciderea lor, și vrea să nu știe nimeni de aceasta. Și de n-ar fi trimis dumnezeu pre un călugăr de le-au spus, pre toți i-ar fi pierdut. Ci cu ajutoriul lui dumnezeu și pentru rugăciunea sfintului Nifon să mîntuiră de mîniia și de moartea cea năpraznică și au scăpat la un ostrov, den care au trecut Dunărea, ca Isus Navii Iordanul. Și mer-seră iar la Mehmet pașa și-i spuseră toate patemiile cîte li s-au întîmplat de la Vlad vodă. Iar pașa să aprinse cu dumnezeire spre răscumpărarea celui | neam (măcar deși era păgîn) și strînse oaste mare și trecu Dunărea dimpreună cu dînșii și făcu războiu lingă orașul București și birui pre oastea Vladului vodă. Iar el văzînd oastea lui biruită și căzută, vru să fugă, iar, cu împiedecarea lui dumnezeu, fu prins de oastea lui Mehmet pașa și-l duseră în București la pașa legat. Iar deaca-l văzu pașa, zise-i cu ocară : O, călcător de jurămînt, iată, să-ți fie după cuvîntul jurămîntului tău și să tae sabiia mea capul tău. Cum să și umplu, că însuș pașa cu mîna lui i-au tăiat capul în oraș în București, supt un păr, ca și pre Avesalom cînd îl săgetă Ioav, fiind el încurcat de păr de ramura unui stejariu, în lunca Efremului. Și să umplu judecata și răscumpărarea lui dumnezeu, cea dreaptă. Și-i luară trupul de-l duseră la mănăstirea din

1 Ci el|Ce Bogdan AK călcătorul de lege L totdeauna|tot desupra A, tot K, totdauna L pre|pe L domn|domnul AGL pre|spre CL 1—2 pre uciderea lui Neagoe și a neamului lui. Așa totdeauna îndemnînd Bogdan pre domn om. AK domnul L 3 aprinse A să aprinse cu mînie om. K mîniie C spre uciderea|asupra uciderei L vrea|au vrut A știe C nimeni|niminea AL, nimini K 4 Și|că AK dumnzău K le-au spus|le-au dat veste AK 4—5 ar fi pierdut pre toți AK 5 Ci|Iară K ajutorul CL rugăciunea|ruga C sfintului|lui sfinți K 5—6 și pentru rugăciunea sfintului Nifon să mîntuiră de mîniia|s-au mîntuit de mînie și cu ruga sfintului Nifon A 6 moarte AK cea om. AK năpraznică CL și|că AK 7 den|pre A, prin K ca|precum K Isus Navii|și Isus A, Isus a lui Navii K 7—8 mer-seră|veniră A 8 la|cătore A Mehmet K și-i|și AKL spuseră|om. A, spusără C, i-au spus lui K patemiile|patemiile A, patimile CL, patimele CL li om. AK întîmplat lor AK 9 vodă|vodă i-au spus A Iar pașa om. A dumnezeire CL 9—10 să aprinse ... (măcar deși era păgîn) |măcar că era pașa (pașa om. K) păgîn, ci (ce K) s-au aprins cu dumnezeire spre răscumpărarea lor (patimilor K) AK 10 el păgîn C și strînse|Adună A, au adunat K și trecu|și degrabă au trecut AK Dunărea om. AK 11 dimpreună cu dînșii|Împreună o apă mare, Jison (Fison K) cu neamul cel blagoslovit și (blagoslovit și om. K) drept AK făcū-făcură AK războiu|războiu la Văcărești K lingă orașul București|aproape de orașul (oraș A) Bucureștilor (Bucureștii, la Văcărești A) AK și|și-i K birui|biruiră A pre om. K 12 Vladului|lui Vlad A văzînd|deaca (dacă K) văzu AK oastea lui biruită și căzută|oastea căderii lui A, căderea oștii sale K vru|au vrut K 13 iar|ce K Împiedecarea CL, Împiedicarea K Mehmet |Mahmet C, Mehmet K 14 duseră|aduseră CL, l-au adus K la pașa în Bucu-rești AK în|la C deaca-l|daca îl L văzu|l-au văzut K 14—15 zise-i cu ocară|cu ocară zise (au zis K) către el AK, îi zise cu ocară L 15 călcător|călcătoriile K, călcătorule L cu-vîntul|om. A, cuvintele K 16 și să tae sabiia mea|și (ce K) sabiia mea va tăia K capu af-tău A să și umplu|s-au și umplut (plinit K) AK însuș|singur AK 17 cu mîna lui om. AK mînă|mînie C i-au|l-au AK capul în oraș om. AK orașul L 17—18 ca și pre|asemenea lui A, asămănatu-s-au lui K 18 Avesalom|Vesalom L 18—19 cînd îl săgeta Ioav... În lunca Efremului|pre care (carele K) l-au săgetat (sigitat K) supt un maslin din muntele Eleonului (Elenonului A) AK de ramura|în ramurile L 19 stejar CL Și să umplu|Pre carele s-au umplut (plinit K) AK judecata și|judecata A, giudețul K 19—20 răscumpărarea lui d-zeu, cea dreaptă|lui d-zeu cea dreaptă (cel drept K) și răscumpărarea (rare K) AK 20 cea|la Și-i luară|Deci (de K) i-au adus AK, și-i luară L trupul lui AK de-l duseră om. AK

Deal, care o făcuse frate-său Radu vodă, de-l îngropară. Iar pre cele
ce-i zicea ei, pentru pizma, că va să rădăce domn, ca să-l piarză, pre
acela dumnezeu cu voia sa și cu porunca l-au uns și l-au pus domn și | au 16°
zis ca și Ieremiei prorocul : Mai nainte de nașterea ta te-am semnat și
te-am ales să fii mai mare întru Israilăteni. Iar el nici într-un chip nu 5
vrea să plăce să fie domn ci cu glas mare zise cătră tot nărodul : Pu-
neți alt pre carele veți vrea dempreună și cu sfatul nostru, iar pre
mine mă ertați, că nu voi fi. Iar nărodul tot striga și zicea cătră dînsul :
Iată, nu va dumnezeu să fie altul, nici noi, ci numai tu să fii noao domn.
Iată, și aici să întîmplă cum și de dămult, în légea véche, Saul și-au eșit 10
din minte și Ionathan au căzut de sabie, iar David fu rădicat împărat.
Deci și Neagoe să plecă glasului năroadelor și luă coruna și scaunul a
toată Țara Rumînească. Și îndată făcu judecată și dreptate între oameni.
Și cum rădică David [chivotul légii domnului, așa și Neagoe vodă ră-
dică bisérica cea căzută și puse pre Macarie mitropolit a toată Țara 15
Ungrovlahiei, Plaiului și Severinului, cu blagoslovenia lui Pahomie, pa-
triarhul Țarigradului.

1 care o făcuse . . . Radu vodă *om.* AK de-l îngropară și acolo l-au îngropat lângă frate-său
Radul vodă (voevod A). Și au domnit Vlad vodă ani 2 AK *De la r. 1 inc.* Iar pre cele ce-i zicea
ei . . . *ptnă la p. 42 r. 14 inclusiv avem redacție scurtă* Io Neagoe Basarabă voevod acesta la hrisoa- 20
vile lui să iscăle Io Basarabă voevod. Și au săzut în scaun fevruari 8, leatul 7020. După aceia
tare s-au căit Basarabă vodă pentru moarte lui Vlăduță vodă și au chemat patriarși și vlădici
și episcopi și egumeni și tot cinul preuțăsc și călugăresc și au venit toți în cetatea Tirgoviștii,
în sfînta mitropolie, de au făcut rugăciuni și slujbe dumnezeiești și au dat multă milostenie la
mulți oameni ; făcut-au mănăstiri și biserici multe aicea în țară și la Sfîntagura și alte multe 25
bunătăți care sînt scrisă mai pre larg la o carte ce au făcut în viața lui și au dat-o să fie stătă-
toare la Sfînta mitropolie din Tirgoviște. Mai pre urmă au făcut o sfîntă mănăstire la Curtea
de Argeș, foarte frumoasă și împodobită și din lăuntru și din afară, cu mare cheltuală. Și au
domnit ani 8 și luni 8 și au murit și s-au îngropat la mănăstire lui, la Argeș O 1—2 pre cele
ce-i zicea . . . ca să-l piarză]pre carele cu pizmă au (l-au K) chemat domnul și au vrut să-l însămn- 30
néză și (să-l însămnéză și *om.* A) să-l piarză AK Cele ce-i]ceala ce CL 2 domn]domnul C
2—3 ca să-l piarză, pre acela d-zeu cu voia sa și cu porunca l-au uns și l-au pus domn *om.* L
3 voia]vrerea AK, voia C porunca]cugetul AK, porunca sa C l-au^{1,2}]l-a C uns]pomăzuit K
4 zis]zis lui A Ieremiei]Irimii A, Irimia C, Eremia L ta *om.* L semnat]însernat ACK
5 să fii]a fi A, să-i fii K Intru]între K Israilăteni]Israilteni A, Istrailiteni CL, Izrailteni K
nici într-un chip]nici de cum A, nice cum K 5—6 nu vrea]n-au vrut AK 6 ci cu glas . . . 35
nărodul]ci zise (ce zicea K) către tot norodul cu glas mare AK zise]zicea L norodul CL
7 alt]alt domn AL, domn C, pre altul domn K veți vrea]voști A dempreună]împreună
A, dimpreună CL, înpreună K pre]pe L 7—8 iar pre mine . . . nu voi fi]că eu nu voi fi,
ertați-mă AK 8 norodul CL striga și *om.* AK către AC dînsul]el A 9 nu va d-zeu . . . 40
nici noi]d-zeu nu va să fie altul, nice (nici A) noi AK ci *om.* AK noao]noo A, noao C,
noă L 10 Iată]Iară K aici]aicea L să întîmplă]s-au întîmplat AK și² *om.* AL și de dămult]
era de demult AK în]la KL légea]lége K 10—11 și-au eșit din minte]s-au nebunit AK 11
Ionathan]Ioathan AK, Viothan C sabie C iară K rădicat]înălțat AK 12 și *om.* AK
glasului]cu glasul lui A năroadelor]noroadelor AL luă]au luat AK, luoa C coruna]coroana 45
ACL, corona K 12—13 scaunul a toată Țara Rumînească]scaunul domniei. Cînd au
fost cursul anilor 7020, s-au pus Neagoe vodă domn A, scaunul domniei în anii 7020 K 13 După
Rumînească *ad.* februar 8 deni 7020 L făcu judecată . . . între oamenii]făcu dreptate și judecată
între oameni A, făcu dreptate K. *Urmează titlu nou* Cap. 15. De domnia Neagului vodă și moștile
lui Nifon. *Apoi* Îndată cît au stătut Niagul vodă domn, au făcut giudecări și dreptate între
oameni K 14 Și cum rădică . . . domnului]ca (cum) și mai de demult David împărat AK Nea-
goie C 14—15 rădică]au rădicat K 15 puse *om.* L pre]pă A, pe L Macarie C mitropolit
arhieru AK 16 Plaiului]și a plaiurilor A, și plaiului K 17 Țarigradului]din (de K)
Țarigrad AK

17 Décii dintr-aceia vréme pînă astăzi s-au potolit | și s-au împăcat țara de gîlceavă și bisericile să veseliră, că așa ajuta ruga sfîntului Nifon. Iar Bogdan cel afurisit vru să fugă, ci judecata lui dumnezeu nu-l lăsă, pentru mozaviriia ce mozavirise pre sfîntul Nifon și pentru hicleniia, ci

5 căzu în mreaja cea hicleană și-l apucară ca pre o hiară înșălătoare care să prinde cu amîndoa picioarele în cursă și să vînă el în lațul care vrea să vîneze pre Neagoe. Că fugind de Neagoe vodă ca de leu, dede în Dunăre și scăpă de Corcodel, iar de șarpe fu apucat și trimis la Neagoe vodă. Iar el, deaca-l văzu într-atîta pedepsă, zise-i : O, vai de tine, ocaanice, dar

10 căzutu-ți-s-au ție să faci hiclenie ca aceasta, căci nu te-ai temut de dumnezeu, cela ce știe și véde toate știutele și neștiutele ? Dar pentru ce varsă hicleșugul tău cel fără de lege atîta sînge ? Iată, de toate te ert pentru dumnezeu. Și de acum înainte să te pocăești de răutățile tale, iar avuțiile cele domnești care le-ai luat tu făr de dreptate și le-ai ascuns, să mi le spui

15 și nu vei păți nici o nevoe ; | iar de nu, păcatul să fie pre capul tău și pe sufletul tău. Iar el nu vru să spue nimic, că-i întunecase diavolul, cel ce-l iubea pe el, mintea și inima, pentru care lucru multe munci au luat pînă ce ș-au dat și sufletul, cum au prorocit și de aceasta sfîntul Nifon, de au zis că cu rea moarte va să moară Bogdan. Iar trupul lui nici fierăle, nici

20 pasările, nici pămîntul nu l-au putut mînca, ci numai ce s-au pîrjolit și au negrit întru răutatea tuturor.

1 Décii|Déci AL, De aceia C, și K dintr-aceia|de atunci K, dintr-această L 2 ajuta|ajută A sfîntului|sfîntii sale lui AK 3 vru|au vrut AK ci|ci cu AK, și C nu-l lăsă om. AK 4 pentru|și pentru AK mozaviriia ce mozavirise|blestemul AK, mozaviriia ce moza-
 25 viriia C pre sfîntul|sfîntului A, lui K Nifon|Nifon patriiarhul AK și pentru hicle- niia|că cei vicleni A, și pentru vicleniia lui C, căci-l vicleniră K, și pentru vicleşugurile lui L 4—5 ci căzu în mreaja cea hicleană|întru mreaja cea vicliană au căzut AK 5 hicleană|vi- cleană CL și-l apucară|și l-au apucat K hiară|pasăre A, paseră K, heară cea L înșălă- toare|vicleană AK care|ce K 6 amîndoa|amîndoo A, îmbe K, amîndoo L și să vînă el om. AK vînă|vănă C în lațul care|întru acela laț A, într-aciaia cursă ce K care|carele C vrea|au vrut AK 7 să vînă|ză K pre|pă A fugind|fugi AK de|dă C leu|leu pre mare K dede|și deaca (dacă K) au căzut AK, dete CL 8 și scăpă|au scăpat AK de|dă C trimis|tu trimis AK, trimise C 8—9 Iar el|pre carele AK 9 deaca-l|dacă-l KL într-atîta pe-
 35 depsă om. AK pedeapsă L zise-|zise întru atătea pedepse, zise către el A, zise C, au zis cătră el K, zisu-i-au L ocaanice|ocaianice A, ocaianice C, ocainice K, Ocainice L dar|iată AK 10 căzutu-ți-s-au... acesta|această viclenie ție (ți K) s-au căzut să fie (faci K) AK căci|drept ce AK, care C te-ai|te-i K 11 știe și om. AK și vede... neștiutele|și le vede cele știute și cele neștiute C 11—12 pentru ce varsă... atîta sînge|atîta sînge drept ce au fost (fost om. K) vîrsat vicleşugul tău cel făr de lege AK 12 de toate te ert|toate ert ție AK 13 Și om. AK pocăești|părăsești L de|den C răutățile|loate răutățile AK, răo- tățile C avuțiile|comorile A, comoarele K 14 cele om. L care|ce A le-ai¹¹²le-au L tu om. L fără dreptate L le-ai luat... și le-ai ascuns|ai ascuns și ai luat făr de (fără K) dreptate (drep-
 40 tate K) AK mi om. C 15 păcatul tău L 15—16 să fie pre ... sufletul tău|pă (pre K) tine și pă(pre K) sufletul tău va fi (să fie K) AK pe|pe L 16 nu vru... nimic|nimic nu vru să spue K 16—17 că-i întunecase diavolul... mintea și inima|că-i întunecase mintea și inima lui dracul, pre care îl (canele-l K) iubia el AK, că-i întunecase diavolul mintea și ini-
 45 ma cel ce iubia C, că-i întunecase diavolul, cel ce iubea el, mintea și inima L 18 ce|cînd AK și sufletul său ș-au (au K) dat AK cum au|cum că au C și de om. AK sfîntul om. AK Nifon|Nifon patriiarhul AK 18—19 de au zis om. AK 19 va să moară Bogdan|au murit AK lui om. A nice K fierăle|hiiarale A, fiiaiale C, fierle K 20 pasările|pasirele K ci om. AK ce|acii A și au|și s-au AK 21 negrit|Innegrit AC răutatea|răutatea A, rautate K

Și pierdu dumnezeu pre toți vrăjmașii lui Neagoe vodă și i-au plecat supt picioarele lui. Și toate avuțiile i le-au dăscoperit. Și pământul izvora bunătate și roadă. Și mulțumi lui dumnezeu toți pentru domnia lui, căci s-au spodobit a vedea și a avea domn ca acela.

Décii îi veni gând bun și cuget dumnezeiesc în inima lui, ca și de dămunt sfintului Theodosie cel mic împărat, să mute moaștele sfintului Ioan Hrisostom de la Cucus în Țarigrad, ca să dea ertare și tămăduire maicii sale, Evdoxiei împărătesei. Întru al acestuia chip să asemănă și creștinul Neagoe vodă. Și trimise din boiarii săi cei credincioși cu cărți la sfintul muntele Athonului să aducă moaștele sfinții sale părintelui Nifon patriiarhul, ca să curățească și să tămăduiască greșala Radului vodă și a altora carii făcuse sfinții sale rău fără de vină.

Și deaca sosiră boiarii la Sfetagora, mērseră la mănăstirea Dionisat și să închinară biséricii, cum iaste obiceiul creștinesc. Și luind blagoslovenie de la părinți, dederă cartea domnului în mîna egumenului și a bătrînilor. Iar ei să închinară și deaca citiră cartea, socotiră toate pre amăruntul și să mirară toți de acel lucru mare și de cērerea domnului cum vor face. Și nici într-un chip nu cutezară spre acel lucru să-l dea, nici vrea să lase pre nimeni să se apropie să dăstupe mormîntul sfintului, ce numai să umplură toți de frică și de cutremur. Iar sluga cea credincioasă, ce era

1 pierdu]au pierdut AK i-au]au K 2 avuțiile]cămările A, cămărul K i om. ACK le-au]au AK dăscoperit]descoperit lui AK, descoperit CL izvora]au izvorit AK, izvorit C, izvorind L 3 roadă]rod AK mulțumi]norodul și toți mulțumia A, mulțamea C, toți mulțamia K, mulțumia L toți]om. AK toți lui d-zeu C căci]căci că ACL, pentru că K 4 spodobit]destoinicia A, împodobit L și a avea om. AK acela]cela K 5 Décii] Deci 25 A, De acéia L li om. AK gând bun și cuget dumnezeiesc]cuget și gând bun ca acela (ca acela om. C) ACK, cuget bun și dumnezeesc L în]întru AK ca și]cum AK 5—6 de dămunt]mai de demult ACKL 6 sfintului]sfintul K împăratul C moaștele]moștile K sfintului]lui sfteti A 7 Hrisostom]Zlataust AK Cucus]Cucu A, Cuco C, Cucuson L ca]pentru ca AK ertare și tămăduire]vindecare și ertare AK, 8 Evdoxiei]Evdochiei K împărătesei om. AK Întrual acestuia]Într-acestași A, Într-acesta K să asemăna și]fu AK 9 creștinul] creștinului A Neagoe]Niagoe K Și om. AK trimise]au trimis A, trimis-au K din]om. A, pre K boiarii]boerii ACL săi]sei K 10 muntele]munte al ACKL să aducă]ca să aducă AK moștile K 11 ca să]pentru ca să A, pentru să K tămăduiască]vindece AK greșala] greșalile L 12 a altora]tuturor AK carii]care AC făcuse]au făcut AK rău sfinții sale AK 35 de]nici o L 13 boiarii]om. AK, boerii CL Sfetagora]Sfînta Gora CL mērseră]și au venit AK Dionisat]lui Dionisie AK, Dionisatul C, Dionisatul L 14 să închinară]s-au închinat AK cum]după cum AK iaste]este AL obiceiul]obiceiul ACL, obiciai]și tocmala K creștinească K luind]au luat AK blagoslovenia CL 15 dederă]și deteră A, detără CL mîna] mînila A, mînule K igumenului L 16 Iar]Iară K deaca]daca CKL cetiră]carte K După 40 amăruntul ad. scrisoarea și citirea pentru mare lucru K 17 și să mirară]miratu-s-au K și să mirară . . . cum vor face]scrisoarea și citirea pentru mare lucrul. Ciudiră-să și să mirară]oți de cererea domnului, ce vor să facă A de acel lucru mare și om. K de² om. C 18 nu cutezară spre acel lucru să-l dea]n-au vrut să facă să îndrăznească spre acest lucru ca să-l dea AK nici vrea să lase]nici lăsară AK 19 pre nimeni]om. AK, pre nimenia L să se apropie]să 15 se (să-l K) atingă ceva (cinevași A) AK dăstupe]dezgroape AK, destupe L mormîntul] groapa A 19—20 ce numai . . . de cutremur]și nimini (nime K) n-au îndrăznit, că să umplură (Înplură K) de frică și de cutremur să ia această îndrăznire AK 20 Iar]pînă cînd (cînd om. A) s-au apropiat AK sluga cea credincioasă ce era trimis (trimis la p. 261] boiarii acela care au 50 (ci-au K) fost trimiși AK cea]ce V

18° trimis pentru acel lucru mărse la dinșii și le zise : Sfinți părinți, nici o
frică de aceasta să nu aveți, ci să ne ertați că noi ne nădăjduim pre credința
domnului nostru, care are cătră sfinția sa. Nimeni nu va avea nici o pri-
mejdie, nici voi, nici noi. Atunce ei zise | ră : Faceți cum vă iaste voia.
5 Și îndată luo sapa sluga cea mai mare, căruia îi era numele lui Danciul
logofătul, și chemînd credința domnă-său care avea cătră fericitul Nifon,
lepădă toată frica și începu de săpă pîn ajunsse de moaștele sfintului.
Décii le scoase afară și le băgă într-un sicriu de lemn cu miroseală bună.
Și să adunară toți călugării de la toate mănăstirile și veniră de să închinară
10 sfintului, și săruta moaștele mulțumind lui dumnezeu, celui ce au proslă-
vit pre robul său cel mult nevoitor și ziseră : Fericita pomenirea ta, Nifoane,
îndreptătoriu părinților și învățătoriu a toată lumea.

Și aciiși arătă dumnezeu minuni, că vindecă pre un călugăr care era
de mulți ani mut și pre alt de durerea capului și pre altul de friguri și pre
15 alții pre mulți de multe féliuri de boale îi tămădui.

Décii îl grijiră bine și cu cinste, ca pre un cinstit, și-l trimiseră în
Țara Panoniei, la domnul Neagoe vodă. Și trimiseră cu sfinția sa și pre
19 chir Neofit, om ales și sfînt, ase | mene părinților celor de dămunt, carele
era din cetatea Ahila din Evropa Elispondului, și cu alți călugări de la
20 mănăstire. Și deaca sosiră în Țara Rumînească, de grab făcură știre dom-
nului Neagoe vodă. Iar el adună tot clirosul besericii și toți boiarii aștep-
tînd pre părintele său cel sufletesc. Și deaca sosiră la scaun, iar domnul cu

1 pentru acel lucru]la acea treabă AK acest AKO mărse la dinșii om. AK le om. AK
zise]ziseră K Sfinți]cătore sfinții A 2 de aciasta să nu aveți nici o frică AK de aceasta]de
25 acest lucru C ci să ne ertați]pentru care lucru să dați noao ertare AK ne om. AK pre]
spre AK 3 Nimeni]Nime K, nimenca L nu va avea nici o primejdie]nu va păți nici un
rău A, nice un rău nu va păți K 4 nici noi, nici voi L Atunce]Iară AK ziseră lor AK
iaste]este AL 5 îndată]aciiși A luo]lă L mai om. L 5-6 luo sapa sluga . . . Danciul
logofătul]logofătul Danciul, sluga cea mai mare, luă (au luat K) sapa AK lui om. CL 6 che-
30 mînd]chiamă A, au chemat K domnă-său]domnului său ACKL avea]au avut K 7 lepădă]
și-au (au K) lepădat AK de săpă]a săpa AK ajunse]ajunseră AK moștile K sfintului].
sfînții sale AK 8 le scoase]le-au scos A, le scoaseră KL le băgă]le-au pus AK într-un
sicriu]într-o raclă AK miroseală bună]bun miros A, miros bun K, bună miroseală L 9 de la]
după la L închinări]închina L 10 sfintului]sfînții sale AK și săruta]și-l sărutară A, și
35 sărută C, și l-au sărutat K moaștele om. AK mulțumind]și mulțumim A, au mulțumit K
celui]cel A, celuia K 11 pre om. AK cel]și AK nevoitor]nevoitoriu A și ziseră om. L
Nifone C 12 învățătoriu K 13 aciiși]acei Iș C, aci iarăș L minuni]o ciudesă (minune K)
cu dînsul AK, minune L vindecă]au vindecat K care era om. AK 14 mut de mulți ani AK
alt]altul CKL durerea capului]durere de cap K pre² om. A 15 pre mulți om. AK alții
40 pre mulți]alți mulți L de multe]în multe AK féliuri]chipuri AK îi tămădui om. AK, și
tămădui L 16 Décii îl grijiră]Pre carele au îngrijit A, și grijindu-l K, deci îngrijiră L și om. C
și-l trimiseră]trimiseră-l AK la]cătore AK vodă]voe voda L 17 Și trimiseră om. AK sfinția
sa]sfinția sa (ad. părintele K) mitropolitul Nifon AK 17-18 și pre chir Neofit om. AK
45 18 chir]chear C sfîntul C asemenea]asemănîndu-să ACKL părinților celor de dămunt]celor
de demult părinți AK de dămunt]mai de demult C care]ce K, care L 19 din cetatea Ahila
din Evropa Elispondului]dintru Ahila cetate în Elispond, dintru Evropa A, dintru Ahila ceta-
tea Elispondului dintru Eavrosta K 20 Rumînească K făcură]au dat AK 20-21 dom-
nului om. K 21 voe vod A Iar el]carele AK toți om. AK 21-22 așteptînd]aștepta C 22 pre
50 părintele]pă sfinția sa părintele AK După sufletesc ad. pre carele (cela ce K) au hrănit (l-au K)
cu îndreptarea (îndreptările K) lui d-zeu, cum s-au spus (zis K) mai sus de aceasta AK deaca]
daca CL, dacă K sosiră]au sosit K, sosi L iar om. AK

credința sufletului și a inimii cuprinse coșciugul cu moaștele sfântului în brațe, știind că sînt ale iubitorului său, și le sărută cu lacrimi și cu multă veselie, împreună cu tot norodul creștinesc. Și duseră sicriul cu moaștele sfântului cu toți oamenii întru cinstita mănăstire Dealul, unde iaste hramul sfântului și făcătorului de minuni ierarh Nicolae, și-l puseră deasupra mormîntului Radului vodă. Și făcură bdenie toată noaptea împreună cu domnul Neagoe vodă, rugîndu-se sfinții sale pentru ertarea păcatului Radului vodă, care fără dreptate au lepădat pre sfîntul de la sine și l-au gonit din țara sa. (Ia ascultați ce făcu dumnezeu). |

Cînd fu dăspre sfîrșitul slujbei utrănei, vrînd dumnezeu să arate aiave ertarea păcatului Radului vodă și al altora cari-i făcuse nevoie și scîrbă sfîntului, văzu singur Neagoe vodă descoperire ca aceasta de la dumnezeu: Unde s-au rumpt scoabele céle de hier și acoperămîntul mormîntului Radului vodă și de grab să desfăcură marmurile și să ivi din lăuntru trupul Radului vodă groaznic și întunecat, plin de puroi și de putoare. Și iată, să dăschise sicriul cu moaștele sfîntului Nifon și izvorî de la sfîntul, izvor de apă și spălă tot trupul Radului vodă și-l arătă luminat. Apoi iar înseși toate încueturile și pietrile singur s-au închis și s-au încuiat ca și mai nainte. Și să arătă și Radul vodă lui Neagoe vodă și-i făcu mare mulțumire pentru lucrul cel de milostenie ce au făcut pentru dînsul. Și aiciși fu un sunet oarece și să dusă de naintea ochilor lui. Iar

1 credința|dorința AK cuprinse|au coprins AK coșciugul|racla AK sfîntului om. L 1—2 cu moaștele sfîntului în brațe|cu sfințele moaște (moștii K) în brațe AK 2 iubitorului|iubitului AK săruta cu lacrimi L 3 duseră|dăduseră AK sicriul|racla AK 3—4 cu moaștele sfîntului cu|sfinții sale AK 4 cu om. L Dealul om. AK iaste|este L 4—5 unde iaste hramul ... ierarh Nicolae|a lui sfete erarh Nicolae, făcătorul de minuni AK 5 erarhul C și-l|și AK deasupra|racla sfîntului deasupra AK, de-a-dreapta C 6 mormîntului|gropii AK bdenie|bdenii A, blădenie C, denie L împreună|dinpreună A 7 domnul om. K voevod A rugîndu-să ACKL ertarea|cărățirea AK, ertăciunea L 7—8 păcatului Radului vodă|păcatelor lui AK care|pre carele A 8 fără|făr de A pre sfîntul|om. AK, sfîntul L sine|înimă AK l-au|ș-au A 9 țara sa|țară AK Ia|Deci C, Iani K să ascultați K 10 fu|era K dăspre|despre AKL slujbei om. AK utrănei|utrinii A, utrenii C 11 aiave|avea ACL păcatului|păcatelor AK al|a AKL altora|tuturor AK cari-i|care AL, carii CK făcuse|au făcut A 11—12 nevoi și scîrbe L 12 sfîntului|sfinții sale AK văzu|văzînd K 13 Unde|Cum AK scoabele|verigile AK céle om. AK hier|fier CL 13—14 acoperămîntul mormîntului|zaveasa gropi AK 14 și de grab să desfăcură marmurile|cît și marmurile de năpraznă să deșchiseră AK 14—15 să ivi din lăuntru|și din lăuntru (lontru K) s-au arătat AK 15 trupul groaznic și întunecat al (a K) Radului vodă AK puroi|gunoae AK 16 iată|iată aceiaș C, iată aci iarăș L 16—18 Și iată, să dăschise sicriul ... și-l arătă luminat|și de năprasnă, în vederea tuturor, s-au deșchis racla cu moaștele (moștele K) cele dumnezeești ale (a K) lui Nifon și izvor de apă au izvorit de la sfîntul și tot trupul Radului vodă au spălat și l-au arătat luminat AK izvor|izvoră C 17 tot om. L 18 Apoi iar înseși|căruia AK încueturile|lanțurile AK, încheeturile CL singur|singure ACKL închis|întărit AK, deschis L 19 și s-au încuiat|și s-au făcut C, om. AK ca și|ca și cum era AK Și să arătă|că s-au arătat AK și|la aiave A, om. C, aiave K 19—21 Radul vodă lui Neagoe vodă și-i făcu ... pentru dînsul|Radul vodă, iar nu uitarea, ci mare mulțumită făcu lui Neagoe vodă pentru lucrul cel milostiv carele au făcut pentru el AK 20 milostenie|milostivire L 21 aiciși|aciași A, aceiaș C, acieș K, aiciși L fu|s-au făcut K sunet|semn C oarece|oarecare A, oareșce C, oarecarele K să dusă|s-au dus K naintea|de la el dinaintea A, dinaintea CKL ochilor lui|oamenilor (ochilor K) lui Neagoe vodă AK

Neogoe vodă să sperie. Și-și veni în fire și socoti de minunea sfântului
20 Nifon, cum iaste adevărată ertarea Radului vodă. Și mulțumia | lui
dumnezeu de aceasta și sfântului Nifon, făcătorul de minuni. Cum apoi
văzu și cu ochii săi aiave trupul Radului vodă ertat. Așijderea și altă.
5 minune făcu sfinția sa, că să arată însuș sfinția sa lui Neogoe vodă
și-i zise : Fătul meu Neogoe, socotește cu deadinsul și vezi că toți mă
țin sfint, căci că sint cu darul cel bun al duhului sfint, și toți sărută cu
credință moaștele mele și să umplu îndoit de dar bun. Numai cutare
boiaru—și-i spuse și numele care iaste—n-are credință cătră mine, nici
10 sărută moaștele mele. Ci ia aminte de vezi lucru adevărat. Și cum zise,
așa fu nevăzut. Iar Neogoe vodă, deaca să dășteptă, căută și văzu
pre toți oamenii sărutînd sfintele moaște ; iar cela ce-l spusese sfinția sa,
el trecu cu meșteșug, ca-ntr-ascuns, și nu-i băgă nimeni seama. Iar
Neogoe vodă, deaca văzu, el îl chemă la sine și-i zise : Ce va să fie aceasta,
15 că toți boiarii și oamenii sărută moaștele sfântului, iar tu nu vrei să le
săruți, dar în ce chip hulești pre sfinția sa așa ? Iar boiarul acela, deaca
20 auzi așa, îndată îl cuprinse | frică și cutremur, cît îi mai eșă sufletul, de
nu vrea mărturisi pre sfinția sa că iaste sfint. Și îndată chemă numele
sfântului Nifon și dede laudă și mulțumire sfinții sale pentru mila ce făcu cu
dînsul. Și dintr-acei ceas mare credință avea acel boiar cătră moaștele sfintu-

1 sperie]spărie K, spero V socoti]au socotit AK de om. AK minunea]ciudesa A
sfîntului]lui sfete AK 2 Nifon]Nifon, făcătorul de minuni C iaste]este AL adevărat CL
ertarea]și ertarea AK mulțumia]mulțămia C, au mulțămît K 3 de aceasta om. AL și sfîntului
și lui sfeti A, și sfinții sale lui K și sfîntului Nifon de aceasta C făcătorul de minuni om. C
25 minun]ciudesi A, minune K apoi]la aveva A, om. K 4 văzu]au văzut AK și cu ochii săi]cu
ochii AK aiave trupul Radului vodă ertat]ertarea Radului vodă AK trupul]pe trupul L
4—5 altă minune]alte ciudesi (minuni K) AK 5 făcu sfinția sa]ale sfinții sale AK că să arată
insuș sfinția sa om. L că]care AK să arată]au arătat AK însuș]singur AK sfinția sa² om. AK
5—6 lui Neogoe vodă și-i zise]lui Neogoe vodă, iar nu (nu cu K) altul, ci singur sfinția sa s-au
30 arătat și zise AK 6 Fătul meu Neogoe, socotește cu deadinsul]Socotește cu deadinsul, fiul
meu Neogoe AK și vezi om. AK 6—7 mă țin]au pre mine AK 7 căci om. K cel
bun al AK sfînt om. A 7—8 cu credință sărută AK 8 umplu]plini K de dar bun]de darul
cel bun AK 9 și-i spuse și numele care iaste]și i-au spus (și-i zise K) și numele (pre nume
K) AK care iaste]carele este L 10 Ci ia aminte de vezi]și să socotești (socotiaște K) singur
35 (insuș K) AK 10—11 cum zise, așa om. AK 11 Iară K deaca]daca CKL să dășteptă]să
trezi (s-au trezit K) și-și veni (și și-au venit K) în fire AK căută și om. AK văzu]văzut-au K
12 toți oamenii]toți boiarii și nărodul K sfintele moaște]moaștele sfîntului AKL 12—13
cela ce-l spusese sfinția sa, el]pre care au arătat A, pre carile îl arăta sfîntul, precum
s-au scris mai sus, acela K 13 ca-ntr-ascuns]în taină AK, cam într-ascuns L și nu-i
40 băgă nimeni seama]de nimeni (nime K) nu fu cunoscut AK 13—14 Iar Neogoe vodă, deaca
văzu]Deaca văzu Neogoe vodă A, Iară dacă l-au văzut Neogoe vodă K 14 văzu]văzu așa CL
el om. A la sine om. A el îl chemă la sine și-i zise]l-au chemat și i-au zis K va să fie]poate
fi K 15 boiarii și om. AK vrei să le]om. A, vei să le C, le K 16 dar]iar C dar în ce chip
45 hulești pre sfinția sa om. AK Iar boiarul acela om. AK 16—17 deaca auzi așa]Aceasta
daca auzi (au auzit K) el (așa K) AK Iar boiarul acela, deaca auzi așa om. L 17 îndată îl
cuprinse]așa de năprasnă căzu pre el A, îndată au căzut K frică și cutremur]frică pre
dînsu și cutremur K cît îi]cît]u-i AK îi mai eșă]mai îi eșia C sufletul]sufletul celui
50 boer L 18 pre]pă A iaste]este AL îndată]numai]cît AK 19 sfîntului]sfinții sale lui AK
și-i]și L dede]dede ACL, au dat K mulțumire]mulțămît K sfinții sale]sfîntului AK
mila ce făcu]mila sa ce au făcut AK 20 dintr-acei ceas]de atuncea AK avea]avu K
boer către AL moaștele sfîntului]trupul sfinții sale lui AK

lui Nifon. Așijderea și alte ciudese multe și arătări făcea dumnezeu în toate zilele cu moaștele preacuviosului său. Și tot cine mergea la dînsul și-i chema numele sfinții sale într-ajutor toată vindecarea și sănătatea dobîndea.

Deci domnul Neagoe vodă văzînd că fac moaștele sfîntului atîtea minuni, dăde de făcu sicriu de argint curat și-l polei cu aur și-l înfrumuseță cu mărgăritar frumos și cu alte pietri scumpe și cu zmaț. Și deasupra pe plehupă scris chipul sfîntului întreg, iar jos, la picioarele sfîntului să scris pre sine în genunche, rugîndu-se sfinții sale. Și-l trimise cu mare cinste la mănăstirea Dionisatul împreună cu sfinția sa părintele chir Neofit mitropolitul și cu credincioșii săi boiari. Și deaca-l duseră la mănăstire, iar călugării | de acolo deaderă lui Neagoe vodă poclon capul sfîntului și o mină și blagoslovenie de la părinții cei sfinți carii era în mănăstire, ca să fie de sfințire și de ajutor domnului. Iar el primi acele daruri cu mare bucurie, ca și Moisi prorocul tablele legii vechi. Și le purta cu sine pre unde mergea, și în curte și în biserică, iar în cale el le purta în carătă, ca și Israel racla legii. Iar în muntele Athonului, pre groapa sfîntului, zidi beserică frumoasă în numele sfîntului Nifon, iar mănăstirea o au îmbogățit cu multă avuție și multe ziduri au făcut și înalte. Iată de aceasta pîn aici.

1 ciudese multe] multe ciudesi A, multe minuni K arătări] minuni A făcea] făcu C d-zeu] sfinția sa d-zeu AK 2 Și toti] Deci AK, și toți L mergea] venia AK la dînsul] către el AK 3 și-i] și-l AK, și CL numele sfinții sale într-ajutor] într-ajutoriu numele sfinției sale AK toată] atîta AK vindecarea] vindecari A, vindecare K sănătate AK 5 Deci domnul] Iară K vodă om. C văzînd] deaca văzură A, dacă văzu K fac moaștele sfîntului atîtea minuni] atîte minuni făcînd moaștele sfîntului AK alîtea] atîta L 6 dăde de făcu] învătă să facă AK sicriu] lacră A, raclă K 6-9 și-l polei cu aur . . . rugîndu-se sfinții sale] și deaca o au făcut (o au făcut om. K) o înfrumuseță și scris deasupra chipul sfinții sale (după sale ad. și pre Neagoe vodă în genunchiat și rugîndu-se sfîntului K). Care lacră o au poleit cu aur și o au înfrumusețat cu tot felul de vâpsele (cu de toate vâpselele K) și cu mărgăritar (mărgăritari K) și cu pietre scumpe. Și într-însa (într-aceia K) au pus moaștele sfîntului AK 7 zmaț] zmanț CL 8 pe plehupă] plopă L jos] mai jos L 9 Și-l trimise] Și trimise A, Și-l-au trimis K 10 mănăstirea Dionisatul] sfînta m-re a lui Dionisie AK sfinția sa om. K chir om. K Neofit] Onifit K 11 credincioșii săi boiari] boerii săi cei credincioși AK Și] Care A deaca-l duseră] dacă l-au dus K la] întru acea AK mănăstire] mănăstire de care (ce K) s-au zis mai sus AK 12 iar] decia A de acolo om. AK deaderă] deteră ACL dăderă poclon lui Neagoe vodă K 12-13 lui Neagoe vodă poclon capul sfîntului și o mină] capul plocon lui Neagoe vodă și o parte din moaștele sfîntului A capul și o parte din moaștele sfîntului K 13 părinții cei sfinți] sfinții părinți K carii era în] ai A, a sfîntei K mănăstirii ACK 14 ca să] pentru ca să (să-i A) AK de] lui întru AK de] întru AK ajutor domnului] ajutorul domniei lui K 14-15 primi acele daruri cu mare bucurie] cu mare bucurie au priimit darul AK 15 tablele legii vechi] în legea veche tablele AK 15-16 Și le purta cu sine pre unde mergea] care pretutîndea (pretutînderca K) purta cu dînsul AK cu sine] tot cu sine CL 16 în cale] pre cale A el om. AK 17 carătă] leagăn AK Israel] Istrail AL legii om. C 17-18 pre groapa sfîntului zidi] făcu pre groapa sfîntului A, au zidit pre mormîntul sfîntului K 18 o beserică CK frumoasă] înfrumusețată AK în] întru AK sfîntului] sfinției sale lui AK iar m-re] asfînta minăstire A, și K 19 o au îmbogățit] o au înpodobit-o și o au bogățit-o C multă avuție] avere multă A, avere K multe ziduri] ziduri mari AK și înalte] om. A, și au rădicat L 20 Iată] Deci iată AK pîn aici] pînă aicea KL

Iar mănăstirea lui Hariton, care de obște să chiamă Cotlumuz, care au început a o zidi den temelie Radu vodă, Neagoe vodă o au săvîrșit, și cu toate frumusețile și podoabele o au împodobit denlăuntru și denafară, iar împrejur o au îngrădit cu zid. Și au făcut biserică sfintului Nicolae făcătoriu de minune, cu turle, chilii și trapezărie, pimnița, maghernița și magazia, grădina și poartă mică și mare, bolniță și ospătărie și dohirie, jîtniță și visterie și alte case de toată treaba. Iar biserica și chiliile le-au umplut de frumusețe și le-au săvîrșit de acoperămînt, iar biserica și tinda o au învălit cu plumb, și au pus sticle pre la toate ferestrele. Și o au și tîrnosit cu blagoslovenia arhierelui și a protului și a altor egumeni de la alte mănăstiri. Și făcu cinste mare marilor și celor mici, și-i dăru cu daruri mari. Și să duseră careși pre la locurile sale, cu mare bucurie mulțumind lui dumnezeu.

Așijderea făcu o pristaniște în Ascalon, la mare, să fie de corăbiiari, și o corabie mare și alta mică cu tot ce trebuiaște. Și o au zidit cu zid împrejur, și au făcut o culă cu arme și cu tunuri, să le fie de pază. Și alte metohuri cu de toate au zidit și au făcut și bine le-au tocmit, din care are mănăstirea mult venit. Și i-au pus numele : lavra cea mare a Țării Muntenestei.

Iar lavra sfintului Athanasie, toată bise | rica cea mare, cu oltariul și cu tinzile, le-au înnoit și au împreunat plumbul cel vechiu cu altul nou

1 Înainte de Iar ad. titlu Pentru mînăstiri ce au zidit și au înnoit Niagoe vodă în Sfetagora și la Ierusalim și la alte părți K Iar om. K lui sfintului L După Hariton ad. în Sfetagora K care|ce K de obște să chiamă|să chiamă dinpreună (de obște L) AKL Cotlumuz|Cotlomu AK, Conlomuz C, Hotlomuz L **2** au început a o zidi den temelie|o au început din temelie a o zidi A, din temelie o au zidit K, au fost început-o a o zidi Radul vodă din temelie L După vodă ad. și neăgiungînd să o obfrască K Neagoe vodă o au săvîrșit|și (om. K) o au obfrîșit Neagoe vodă AK au săvîrșit-o L **3** toate|de toate AK și podoabele om. AK împodobit|înfrumusețat AK denlăuntru|denlontru A **4** iar|și A împrejur o au îngrădit cu zid|împrejur o au îngrădit cu zid și cu turnuri A, cu zid o au îngrădit K Și om. A Și au făcut|și cu turnuri au făcut K **5** făcătoriu|făcătoriu AL minune|ciudess A, minuni CKL cu turle om. AK chilii și|Așijderea și chilii AK și om. L trapezărie|trepăzări K pivnița KL **6** și magazia|magopia ACKL mare și mică AK dohirie|duhriia A, duhorie K, dehirie L **7** jîtniță|jicnița AL, jîlnița C visteria A Iar|și toată AK **7—8** le-au umplut de frumusețe|cu frumusețe le-au umplut (plinii K) AK **8** le-au săvîrșit de acoperămînt|acoperămîntul i-au obfrîșit AK iar|și L **9** Înainte de o au ad. toată cu plumb K și au pus sticle ... ferestrele|și toate ferestrele cu ușcioare de sticlă au închis și au înfrumusețat AK pre la|pă la C și⁹ om. AK **10** După tîrnosit ad. cu ruga și AK protului|arhimandritului AK, protopopului L a om. K igumeni AL **11** de la|după la A făcu|au făcut K mare cinste AK marilor și celor mici|tuturor ACKL **11—12** și-i dăru cu daruri mari|și cu dar mare (mari daruri K) i-au dăruit AK **12** duseră|duse A careși pre la|toți care pe la A, cineși pre la K **14** făcu|au făcut K o|și o AK Ascalon|Alcalon K la mare|lingă mare C să fie om. K de corăbiiari|pentru corabii AK **15** cu tot|cu de tot felul de toate A, cu de tot K ce trebuiaște|cite trebuște AK După trebuiaște ad. au făcut K o om. AC **15—16** Și o au zidit cu zid împrejur|și împrejur cu zid o au zidit K **16** au făcut om. AK o culă|un turn AK să le fie de pază|ca să străjuiască A. ca să fie și să străjuiască K **16—17** Și alte metohuri cu de toate|om. A, și altofori K **17** au zidit cu de toate K au făcut și au zidit L și au făcut și bine le-au tocmit|și tot bine au tocmit AK **17—18** din care are m-reă mult venit|pentru care (dentru carele K) venit are sfnta mînăstire AK **18** i-au|au A cea om. AK Muntenestei|Rumănești AK **20** sfintului|lui sfti AK oltarul ACL **21** tinzile|toate tinzile AK le-au înnoit și au|au înnoit și o au K cel vechiu cu altul nou|cel nou cu cel vechiu K altul|cel A

și o au acoperit de iznoavă. Și toată clisernița o au zidit den temelie. Și au făcut vase de treaba bisericii, de aur și de argint. Și zăvese cusute cu sîrmă de aur, prea înfrumusețate au dat. Și i-au făcut și mertic mare, cîte 10.000 de talere de an.

Iar în lavra Iverului a lui sfeti Evtimie făcătorul de minuni, pre sus pre ziduri au adus apă cu urloaie ca de 2 mile de loc dă dăparte. Și cu multă avuție o au împodobit. Iar cinstita lui doamnă, Despina, dat-au o zăvesă cusută tot cu sîrmă de aur și prea înfrumusețată, să o pue în naintea sfintei și făcătoarei de minuni icoane în care iaste scris chipul prea curatei fecioare și maicii lui dumnezeu, Mariei, care să chiamă por-tăriță, care au venit pre mare la acea mănăstire cu mare minune, cum să află scris de dînsa.

Iar la mănăstirea Pandocrator au făcut mari ziduri, ca și la Iver, și au dăruit multe daruri.

Și în lavra cea mare a Hilandarului iar au adus apă tot ca la Iver.

Iar în lăudata mănăstire | a Vatopedului pohti să dea milă pre an ca și la lavra lui sfeti Athanasie. Și au pus pre făcătoarea de minuni icoană a Precistii un măr de aur cu mărgăritari și cu pietri scumpe. Și zidi și pimniță mare den temelie.

Și au împodobit și marea mănăstire Xeropotam, că au făcut o tra-pezarie den temelie și pimniță.

1 o au acoperit|au acoperit-o toată CL o au acoperit de iznoavă|tot cu nou o au învălit AK clisernița toată AK o om. AK zidit-o L din temelie au zidit AK 2 au făcut om. AK vase| vasele AK de treaba om. AK de aur și de argint|și altele de aur și de argint multe au dăruit AK 2-3 Și zăvese cusute cu sîrmă de aur prea înfrumusețate au dat|și de alte cu de toate trebile zăvesele cusute cu sîrmă de aur și de argint și prea frumusețate AK zăvese|zveze L 3 i-au|au L și om. L Și i-au făcut și mertic mare|și mertic (venit K) au tocmit AK 4 cîte 10.000 de talere de an|cu 11.000 de taleri AK, taleri 10.000 pă an L 5 în om. K Iverului| Iverească AK Eftimie KL minuni|ciudesii A 5-6 pre sus pre ziduri au adus apă cu urloaie ca de 2 mile de loc dă dăparte|pre urloaie și pre ziduri rătunde au adus pre sus (dedesupt A) apă în mănăstire ca (cit A) de 2 păpriști de departe AK 6 pe urloae L dă|de L 6-7 Și cu multă avuție o au împodobit|Cu mare milă au îmbogățit și pre acea AK 7 avuție|bogăție C împodobit|înbogățit C Îmbogățit-o L doamnă|doamnă-i C dat-au|au dat A 8 o zăvesă cusută tot|un sarasir AK tot cusută L și prea|foarte AK, și lă să o|ca să AK 9 mi-nuni|ciudesii A icoane|icoanii AK, icoană L iaste|este L în care iaste scris chipul om. AK 10 fecioare|stăpîinii noastre AK, fecioarei CL și maicii lui|născătoarii de AK Mariei om. AK care|ce AKL la acea|întru acea AK După mănăstire ad. a lui Pantocrator AK 11-12 cu mare minune, cum să află scris de dînsa om. AK 13 Iar la m-re Pandocrator au făcut mari ziduri om. AK ca și la|Așijderea și acei (și acei om. A) lavre a AK Iver|EVERII K 14 și au dăruit multe daruri|au tocmit zidurile (zidiuri K) mari și acolo multe daruri au înmulțit AK 15 Și în|Ca și AK a Hilandarului om. AK iar au adus apă tot ca la Iver|acele daruri AK tot om. L 16 Iar în lăudata m-re a Vatopedului|Iar într'aceiaș chip au adus apă întru tot lăudata m-re Vatopedului (Zatopediului A) AK pohti|tocmi CL să dea|să dea CL pohti să dea milă pre an om. AK milă|mir C 17 la|în AK După Athanasie ad. să se dea din visteriile lui AK 17-18 Și au pus pre... pietri scumpe|și pre icoana a (a om. K) făcăto-arii de ciudesii (minuni K) a Precistei au pus un măr de aur și cu mărgăritari și cu pietri scumpe AK făcătoarea|făcătorul L 19 pivnița CL Și zidi și pimniță mare den temelie|Și pivniță mare din temelie au zidit înfrumusețată AK 20 Și au împodobit și|și întru AK și ma-re|în marea CL că au făcut om. AK 20-21 trapezarie|trepăzer K 21 den temelie|frumoașă A, om. K și pimniță|cu pimniță au zidit AK

Iar la sfeti Pavel au zidit o culă den temelie, să fie de strajă.

Ce vom mai lungi-le cuvintele spuind toate mănăstirile pre rînd?
Că toate mănăstirile den sfintul muntele Athonului le-au îmbogățit cu
bani și cu vase. Și dobitoace încă le-au dat. Și multe ziduri au făcut. Și
5 fu ctitor a toată Sfetagora.

Dar bisérica cea mare, săbornică, din Țarigrad? Au adunat plumbul
cel vechiu și au cumpărat și altul nou încă mai mult și o au învălit de iznoavă.

Și toate chiliile din patrierșie le-au înnoit. Și patrierșia cu bani
și cu multe daruri o au îmbogățit.

10 Și sfintul munte al Sinaei cu toate vasele bisericii și cu alte daruri
multe din destul au îmbogățit și i-au făcut mertic mare.

Iar sfinta cetate a Ierusalimului, Sionul, care iaste muma bisericii,
așijderea o au dăruiț și o au îmbogățit dimpreună cu toate bisericile
23 dinprejurul ei. Și alte mănăstiri de la Răsărit, toate.

15 Așijderea și în mägura Misiei, mănăstirea Oreiscului, unde sînt
moaștele sfîntului Grigorie făcătoriu de minuni, tinda bisericii o au zidit
și o au acoperit cu plumb. Și pre tronul cu moaștele au făcut un cerdăcel
de piatră și l-au zugrăvit frumos și l-au poleit. Iar pre tronul sfintelor
moaște au pus un covor de mătase cusut tot cu sîrmă de aur.

20 Și la metohul aceiași mănăstiri, care să chiamă Menorlița, au zidit
o casă mare, să fie de odihna mănăstirii, în care să făcea toate slujbele
ce trebuia.

1 Iar la sfeti Pavel]și în m-rea lui Pavel AK sfeti]sfintul C au zidit o culă den temelie]un
turn din temelie au zidit AK să]să-i C de om. A streajă ACL 2 Ce]și ce AK lungi-le]
25 înmulți ACKL toate]anume toate AK mănăstirile om. K pre rînd om AK 3 den sfîntul
muntele]a sfintei mäguri a AK, și sfîntul munte al L le-au]au AK 4 și om. ACKL Și]
cu KL încă le-au dat om. AK făcüt]înnoit AK 5 fu]s-au făcüt K ctitor]ctitor mare ACKL
Sfetagora]mägura Athonului AK, Sfnta gora L 6 Dar]Iar ACKL 7 au cumpărat și altul
nou încă mai mult]și altul nou încă mai mult au cumpărat A, și cel nou mai mult au cumpă-
30 rat K și mai mult C o au învălit de iznoavă]toată o au învălit AK, au acoperit-o toată
de iznoavă CL 8 toate chiliile din patrierșie]chiliile și toate în patrierșie A, chiliile a patrier-
șiei toate K Și patrierșia om. AK 9 și cu multe daruri o]cu darul (daruri)K mai
mult AK După îmbogățit ad. și i-au făcüt și mertic mare C 10 sfîntul munte al]sfinta
mägură a A După Sinaei ad. mare tocmire au tocmit și A 10-11 Și sfintul munte . . .
35 mertic mare om. KV 11 și mertic mare C 12 a om. C carele L iaste]este AL
muma]maica AK bisericii]bsericilor ACKL 13 așijderea om. K o^{1.2}]om. A o au dăruiț
și o au îmbogățit]au dăruiț-o și au îmbogățit-o dimpreună om. AK 14 dinprejurul]înpre-
jurul AK, duple înprejurul L alte]alte toate AK mănăstiri]m-rile AK, biserici L toate
om. AK 15 sînt]zac AK 16 sfîntului]sfîntii sale lui (lui om. A) AK zidit-o L 17 aco-
40 perit-o L și o au acoperit cu plumb]și cu plumb o au învălit AK pre]pe AL tronul]lacra A,
racla K cu moaștele]sfintelor moaște AK, moaștele sfintelor C 17-18 au făcüt un
cerdăcel de piatră și l-au zugrăvit frumos și l-au poleit]o cămară prea înfrumusețată (fru-
msițat] K) în multe chipuri de vâpséle și cu aur o au poleit AK, om. C 18-19 Iar pre tronul
sfintelor moaște] și lacra (racla K) cu pocrov AK, om. C sfintelor moaște] cu sfîntele
45 moaște L 19 au pus un covor de mătase cusut tot cu sîrmă de aur]cu sîrmă de aur cusut
(cusuta K) au îmbrăcat-o (o au îmbrăcat K) AK 20 metohul]metoful AC, mitohul K acei-
iaș]aceiaș C, acieș K care să]ce să AK Menorlița]Micorlița A, Minorlița K, Mercu-
lița L 20-21 care să chiamă Menorlița . . . să fie de odihna mănăstirii om. C 21 să fie
50 de]pentru AK în]întru AK 21-22 să făcea toate slujbele ce trebuia]și toate slujbele
cele de treabă făcea AK

Iar în Elada, sfînta mănăstire anume Meteor o au îmbogățit cu multe daruri și multe ziduri au făcut.

Așijderea și în Pethlagonia, mănăstirea anume Trescaviță o au îmbogățit.

Și în Machedonia, mănăstirea ce să chiamă Cusniță o au miluit. 5

Iar în măgura Catesca, care să chiamă acuma Cuceina, multe lucruri au făcut. Și alte biserică de acolo toate. Și lăcașurile călugărești hrănea. Și făcu și acolo ziduri ca și prent-alte locuri.

Ce voi mai spune deosebi lucrurile și mănăstirile care | le-au miluit? 23^p

Să zicem denpreună toate cîte sînt în Evropa, în Thrachia, în Elada, 10
în Ahia, în Iliric, în Cambania, în Elispond, în Misiia, în Lugdunia,
în Pethlagonia, în Dalmația și în toate laturi de la răsărit pîn la apus și
de la miazăzi pîn la miazănoapte. Toate sfintele biserică le hrănea și
multă milă pretutindenea da. Și mai virtos pre cei ce să streina pren
pustii și pren pēstere și prin schituri, fără de nici o scumpătate hrănea. 15
Și nu numai creștinilor fu bun, ce și păgînilor. Și fu tuturor tată milostiv,
asemănîndu-se domnului celui ceresc, care strălucēște soarele său și ploa
și spre cei buni și spre cei răi, cum arată sfînta evanghelie.

Și mai virtos în Țara Muntenească, mari și minunate mănăstiri au
făcut: Arhimandria sfîntului și purtătorului de dumnezeu, părintelui 20
nostru Nicodim, care să chiamă Tismeană, hram adormirea precuratei

1 Elada]Sladitha A sfînta om. AK Meteor]Mitor AK, Metior CL 1—2 o au îmbogățit
cu multe daruri]de toate darurile o au îmbogățit AK 2 și multe ziduri au făcut
om. A 3 și om. K Pethlagonia]Peflanohia CL, Potlegonia K Trescaviță]Trecaveț K,
Tresnaviță L 3—4 Așijderea și în Pethlagonia, mănăstirea anume Trescaviță o au îm- 25
bogățit om. A 4 îmbogățit-o L 5 Cusniță]Cuznița C 6 în om. ACK Catesca]Catima
A, Catina K care]ce K să]o A 6—7 multe lucruri au făcut om. AK 7 Și alte biserică
de acolo toate]și toate sfintele biserică AK 7—8 Și lăcașurile călugărești hrănea]și petre-
cerea călugărească hrănia AK 8 Și făcu și acolo ziduri ca și prent-alte locuri]și ziduri
ca și pretutindenea [pretutindenea K] făcu și acolo AK 9 Ce voi]Dar ce vom A, Ce vom CL, 30
Și ce vom K spune]împărți AK și om. K care om. AK le-au miluit]miluit-au AK 10 Să
zicem]Ce să zice AK denpreună toate]toate dinpreună AK cîte]cele ce AK 10—12 în
Thrachia, în Elada... în Pethlagonia, în Dalmația]în Thrachia, în Elispond (Elpod K), în
Misiia (Menia K), în Machidonia, în Thetalia, în Elada, în Ahia, în Iliric, în Cazbii, în
Ersemia, în Lugdonia, în Patlagonia, în Dalmația AK 11 După Misiia ad. în Machedonia, 35
în Thetalia, în Sermia CL 12 și¹ om. AK laturile ACKL și² om. A 13 miazăzi]amiazăzi
AKL amiazănoapte AL Toate om. A le om. AK 14 multă]mult A, multe K milă]miluia
A, miluirii K pretutindenea]petutindenea A, pretutindirea K da] om. A, făcea K Și]Ci A
mai]încă mai K să streina]s-au streinat AK, să înstreina K 14—15 pren^{1,2}]la¹ în² A, în^{1,2}
K, prin L 15 pēstere]poștire C fără de nici o scumpătate hrănea]pre toți hrănia fără de scum-
pete (cumpăt K) AK scumpătate]scumpete CL 16 ce]și]ci și ACL fu tuturor]tuturor fu
(era)K AK tată milostiv]părinte bun și milostiv A, părinte milostiv K 17 domnului]lui d-zeu
AK celui om. C celui milostiv ceresc K care]carale ACKL său om. AK ploa]ploaia C,
dă ploae K, ploa L 18 și² om. AK spre cei buni]spre cei dreți ACK și spre cei răi]și pre
cei nedreți A, și celor nedreți K arată]iaste (este A) scris în AK 19 Și]Ci A Munte- 45
nească]Rumînească A, Romînească K 19—20 mari și minunate m-ri au făcut]mai multe
biserică au făcut (au făcut om. A) ACK 20 Arhimandria]marea arhimandrie a AK 21 care
să chiamă om. AK hramul adormirii L hram adormirea... și pururea (și pururea de la
p. 34.) om. AK

născătoarei de dumnezeu și pururea fecioarei Mariei, toată biserică o au acoperit cu plumb și alte lucruri au săvârșit. |

- 24 Iar mănăstirea den Nucet, unde iaste hramul sfintului și marelui mucenic Gheorghie, multe au înnoit. Și pre făcătoarea de minune icoană
5 a sfintului mucenic bătut-au însuși Neagoe vodă, cu cuișoare, un măr de aur curat, împodobit cu mărgăritar și cu pietri scumpe. Și au adus și icoana cea făcătoare de minuni den Țarigrad, pre care era semnat chipul domnului nostru Isus Hristos atotțiitoriu, carea mai nainte o junghiase un ovreiu cu hangériul; și cum o junghe, îndată eși izvor de sînge din
10 locul hangériului, cît stropi și hainele acelui ovreiu; iar el, de frică că-i sînt hainele stropite de sînge, nu văzu, ci numai ce au văzut sîngele carele era pre icoană; și așa fiind, el, cuprins de spaimă ca aceasta, aruncă icoana într-un puț care era într-o pimniță (că și el într-o pimniță într-ascuns junghiase sfînta icoană).
- 15 Décii eși afară ca cum n-ar ști el nimic de acea minune; și cum eși el afară, îndată-l întîmpinară niște oameni, și deaca-l văzură că iaste așa crunt de sînge pre haine, îl prinse și-l întrebă: ce va să fie aceasta? |
24^v Iar el văzîndu-și hainele crunte, îi fu a mărturisi aiave și el minunea sfintii icoane. Și alergară toți dinpreună la puț și scoaseră icoana afară;
20 iar sîngele tot izvoră din urma hangériului, neoprit, atîta cît și apa acéia să făcuse roșie de sînge.

- 1 și om. C fecioarei Mariei om. AK toată om. AK biserică]biserica cea (cea om. K) mare AK o om. AK 2 acoperit-o L alte lucruri au săvârșit]tot lucrul desăvârșit au făcut AK 3 Iar]La AK den]de la AK iaste]este AL 4 multe]mult ACK au înnoit]au ajutat și acolea AK
25 au noit C 4-5 făcătoarea de minune icoană a sfintului mucenic]icoana cea făcătoare de minuni a sfîntii sale AK 5 bătut-au]au pus AK Insuș Neagoe vodă cu cuișoare om. AK 6 curat om. C împodobit om. AK cu]și A mărgăritari K și]iarăși A După scumpe ad. carele singur (Insuș K) Neagoe vodă l-au găvozdit AK 6-8 Și au adus și icoana... Hristos atotțiitoriu]și pre icoana sfîntii sale (sfîntii sale om. K) domnului nostru Isus Hristos ce se chiamă
30 Pantocrator, pentru care lucru că au făcut sfîntia sa mare ciudesa (minune K), deci o au (de au A) adus cu mare cheltuială în țara sa din Țarigrad AK 7 semnat]semnul C, însemnat L chipul]capul L 8 nostru om. C carea]că AK nainte]nainte vreme A, înainte vreme K o junghiase]om. AK, o junghiese L 9 După ovreiu (jidov K) ad. oaricarile, în pizmă cu cugetul (cu un cuțit K) pre ascuns a junghiat pre acea sfîntă icoană Pantocrator AK cu hangériul om. AK cum o junghe om. AK eși izvor de sînge]au izvorit sînge AK 10 hangériu-]cuțitului AK stropi și hainele acelui ovreiu]și hainele ovreului (jidovului K) au stropit AK 10-11 de frică n-au văzut (nu văzu CL) că-i sînt hainele stropite de sînge ACKL 11 ce om. C carele]care A 12 pre]pă ACL și așa fiind]deci fiind AK o spaimă C aceasta] acéia K aruncă]au aruncat AK 13-14 care era... sfînta icoană om. AK 15 Décii eși]și
40 au eșit el A, iar el au eșit K ca om. AK el om. K nimic]nicică K acea]această AK, acéia C 15-16 și cum eși el afară om. AK îndată-l]Iar ceia ce-l (ce K) AK 16 întîmpinară]au timpinat K niște oameni]pă el A, pre dînsul K văzură]văzu L iaste]este L 16-17 și deaca-l văzură că iaste așa crunt de sînge pre haine]cum văzură (au văzut K) sînge (sîngele K) pre hainele lui AK 17 îl prinse]îndată-l-]prinseră (l-au prins K) AK, îl prinseră CL ce va să fie]de AK 18 el om. L văzîndu-și hainele crunte]de năprasnă dacă văzu sîngele pre hainele sale AK 18-19 îi fu a mărturisi aiave și el minunea sfintii icoane]la arătare ciudesa (minunea K) icoanei, fără de voce a mărturisit AK 19 sfintii om. CL Și alergară toți dinpreună]și de groază alergară toți de năprasnă (de năprasnă om. K) AK icoana afară]icoana atotțiitorului AK, icoana din puț C 20 iar sîngele tot izvoră]izvorînd sînge fără de opreală
50 AK din urma hangériului neoprit]dintr-acei loc junghiat A, de unde era giunghiat K atîta om. AK apa]toată apa AK acéia om. AK 21 să făcuse]s-au făcut A, să făcu KL de sînge om. L

O, mari sint minunile tale, doamne Isuse Hristoase, dumnezeul nostru. Care lucru, deaca văzu acel ovreiu, crezu în Hristos, fiul lui Dumnezeu și să boteză el și toată casa lui. Așijderea și alți ovreii mulți carei văzură cu ochii lor acea minune mare, să botezără. Pentru care minune iaste pretutindinea scrisă și vestită.

Iar mutarea acei sfinte icoane din Țarigrad în Țara Muntenească așa fu : Că să arată în vis această sfintă icoană domnului Neagoe vodă și-i zise să o mute din Țarigrad în țara sa. Care lucru și făcu. Iar Radul vodă mult să nevoie să o aducă în țara sa, ca și alte dumnezeiești icoane și moaște sfinte ; ci lui nicicum nu i s-au dat. Iar când îi fu ei voia, atuncea și dumneziescullucru s-au săvârșit, și s-au mutat. Pre care, cu mare bucurie și mulțumire o aștepta domnul Neagoe vodă și cu multă cheltuială o au adus. Și deaca o au adus, cu dragoste o au primit. Și i-au făcut cununa tot de aur curat, și o a împodobit cu mărgăritari ales și cu alte feliuri de pietri scumpe.

Și sparse mitropoliia din Argeș den temelii ei și zidi în locul ei altă sfintă beserică tot de piatră cioplită și netezită și săpată cu flori. Și au prins pre dănlăuntru toate pietrele una cu alta pe dândos cu scoabe de her, cu mare meșteșug și au vărsat plumb de le-au întărit. Și au făcut pren

1 mari]mare CK sint]și sint A dumnezeu]dumnăzăule K 2 Care]de care L văzujau 20
văzut K ovreiu]jidov K crezujau crezut K fiul lui d-zcu om. AK 3 să boteză]s-au bo-
tezat K și]2cu AK Așijderea om. AK și]și cu AK alți ovreii mulți]mulți ovrei A, alți mulți
jidovi K carei]care AL, carii CK 4 văzură]au văzut AK să botezără om. AK După mare
ad. Și fu (și s-au făcut K) mare bucurie pravoslavnicilor înpreună cu cei ce s-au botezat AK
Pentru]De AK minune]ciudesie A 5 iaste pretutindinea scrisă și vestită]s-au scris și s-au
vestit în toate părțile AK 6 Iar]Iar de AK icoane]icoane a lui Pantocrator AK din]de la AK
Muntenească]Rumânească ACKL 7 fu]este AK că să arătă]s-au arătat A, arătat-u-s-au K vis]
vederea AK domnului]dumnealui C această sfintă icoană domnului Neagoe vodă]domnului
celuia de care am zis mai nainte, Neagoe vodă, această sfintă icoană A, domnului lui Neagoe
vodă acea sfintă icoană K 8 și-i zise]și au zis lui aveva că A, zicându-i aiave K să o]ca să o K
și făcu]au și făcut K, el și făcu L Iar]de care mai nainte AK 8-9 Radul vodă mult să
nevoise]mult au nevoit (s-au nevoit K) Radul vodă AK 9 nevoie]nevoite mai nainte CL să
o]ca să o A și om. K icoane dumnezeiești AK 10 moaște sfinte]moaștele sfinților multe A,
moști a mulți sfinți K ci lui]și nicicum nu i s-au dat]nu s-au dat lui nicicum (nici cft
A)AK li fu ei voia]vrui, de a ei bună voe A, de bună voe au vrut sfinta icoană K 11 lucrul
cel dumnezeesc AK săvârșit]sfârșit A, plinit K și]de AK 12 mulțumire]cu mare mulțumire
mai nainte AK aștepta]au așteptat AK, așteaptă C domnul Neagoe vodă om. AK 12-13
multă cheltuială o au adus. Și deaca o au adus, cu om. AK 13 adus]1,2]adus-o L primit-o L
Și i-au făcut]Deci Neagoe vodă au făcut AK cununa]coroana AK 14 curat om. AK și o
a]și o au CL 14-15 și o a împodobit cu mărgăritari ales și cu alte feluri de pietri scumpe]cu
pietre scumpe și cu mărgăritari ales de mult preț și o au înfrumusețat K 16 sparse]au risipit
AK din]de la A ei om. AK 16-17 și zidi în locul ei altă sfintă beserică]și altă sfintă
biserica au zidit AK 17 tot de piatră]de marmură albă AK și săpată cu flori om. AK
18 prins]coprins AK pre dănlăuntru toate pietrele om. AK prins toate pietrele pre din-
lăuntru din dos (dându-să C) una cu alta CL pe dândos om. AK 19 cu mare meșteșug și a
vărsat plumb de le-au întărit]și au vărsat plumb foarte cu meșteșug AK După întărit ad. și
o au înfrumusețat cu multe feluri de vâpsele AK Inceptnd cu r. 19 : Și au făcut pren mijlocul
ptnă la p. 36, r. 20 sfârșind cu le polci au aur e redacția : Și în mijlocul bisericii și în tindă au
făcut 12 (doi A) stilpi înalți, iarși de marmură. — Deci (continuarea la p. 36,2)

mijlocul tinzii bisericii 12 stâlpi înalți, tot de piatră, ciopliți și învîrțiți, foarte frumoși și minunați, carii închipuiesc 12 apostoli. Și în sfîntul altariu, deasupra pristolului, încă făcu un lucru minunat, cu turlişoare vărsate. Iar ferestrele altariului și ale bisericii, céle dupe dăsupra, și ale tinzii
 5 tot scobite și răzbătute pren piatră, cu mare meșteșug le făcu. Și la mijloc ocoli cu un brîu de piatră împletit în 3 vițe și cioplit cu flori și poleit,
 25^v bisérica cu altariul dempreună cu | tinda, închipuind sfînta și nedespărțita troiță. Iar pre supt strașina cea mai din jos, împrejur a toată bisérica, făcu ca o strașină, tot de marmură albă, cioplită cu flori și foarte scobite
 10 și săpate frumos! Iar acoperămîntul, tot de plumb amestecat cu cositoriu. Și crucile pre turlé, tot poleite cu aur și turlele tot cioplite cu flori și unele făcute sucite. Și împrejurul boltelor, făcute steme de piatră, cioplit <e> cu meșteșug și poleite cu aur. Și făcu un cerdăcel denaintea bisericii, pre 4 stâlpi de marmură pestriță, foarte minunat boltit și zugrăvit,
 15 și învălit și acela cu plumb. Și făcu scara bisericii tot de piatră scobită cu flori și cu 12 trépte, semnînd 12 semenții ale lui Israil. Și pardosi toată bisérica, tinda și altariul împreună și acel cerdăcel, cu marmură albă. Și o împodobi pre dinlăuntru și pre dănafară foarte frumos. Și toate scobiturile pietrilor pe dănafară le văpsi cu lazur albastru, iar florile le
 20 polei cu aur.

26 Și așa vom putea spune cu adevărat că nu iaste așa mare și | săbornică, ca Sionul carele-l făcu Solomon, nici ca sfînta Sofîia carele o făcu Iustinian împărat; iar cu frumusețea iaste mai pe deasupra decît acélia.

25 Și cum au zis sfînția sa părintele Nifon încă la Radul vodă, că să va muta mitropolia din Argeș în Tîrgoviște, ci Radul vodă nu s-au învred-

treptele și vîrfurile cele prea infrumusețate nu e cu puțință să le poată spune vreun cuget de om—care au inchipuit 12 (2 A) apostoli ai lui Hristos. Iar în sfîntul altariu, preastolul care este (iaste K) o vedere minunată în multe chipuri, că dedesupt stepenile (este penele A) iară deasupra încungîurarea rătundă și prea înfrumusețată cu de tot (toate K) felii de văpsele (văpselele K).
 30 Iar turla cu alte multe cioplituri în multe chipuri vărsate. Ferestrele și merișoare scobite cu multe meșteșuguri și toale cu brîu vărsate în trei vițe (viță K) împletite intru numele sfîntei și nedespărțitei troițe împrejur cu tinda încinsă și cu aur poleită și cu lazur zugrăvit (și poleit ad. A). Iar acoperemîntul tot cu plumb învălit. Și crucile pă turlă cu aur poleite. Și toate (toate om. K) din lăuntru și din afară, cine poate să le spue (spune K) frumusețea lor? In AK
 35 1 nalți C ciopliți|cioplită L învîrțiți|învârstați C 2 altariu|oltar CL 4 oltarului CL dupe dăsupra|pe deasupra CL 5 le făcu|le făcu C 7 dinpreună CL 8 din jos|de jos CL împrejurul CL 9—10 scobită și săpată L 11 pre|pe L 12 făcute steme|făcute tot stéle (steme L) CL 13 un|și un C denaintea|dinnainte CL 14 stâlpi om. LV și zugrăvit om. C 16 Israil|Izrail L 17 oltarul C 18 o om. C pre 1²)pă CL dănafară|
 40 din afară C 19 pe dănafară|din afară CL 21 Și așa om. AK vom putea spune om. A vom putea spune cu adevărat|că adevărat nu putem zice K cu|că A că nu iaste|nu putem zice că este A 21—22 și săbornică|nici așa izvorînd AK și om. L 22 ca Sionul|ca biserica Sionului AK carele-l făcu|care o au făcut A carele-l|carele CL nici ca|sau ca biserica AK carele o făcu|a marelui AK 23 Iustinian împărat|marele împărat Iustinian CL iaste mai pe deasupra|covîrșește mai mult (mai presus K) AK decît acélia|acelora CL 24 zis|prorocit AK
 45 părintele Nifon|Nifon patriarhul ACKL 25 în|la C ci|deci K învrednicit|spodobit AK

nicit a o muta, iar cu Neagoe vodă s-au umplut cuvîntul sfinții sale. Și cu a lui blagoslovenie, zidi mitropolie în Tîrgoviște, mare și frumoasă, cu 8 turle și tot rătunde, cum să satură ochii tuturor de vederea ei.

Și încă mai zidi și altă biserică în Tîrgoviște, den temelie, hramul sfîntului și marelui mucenic Gheorghie, cu clopotniță naltă pre tindă. 5

Iar acea mănăstire Coziia, de care am povestit, s-au înnoit biserica cea veche și au pus icoane prea frumoase : sfînta și nedespărțita troiță și preacuratei despuitoare a lui dumnezeu născătoare și pururea fecioară Mariia și alte poale de analoghi și odăjdii multe și frumoase. Că acea mănăstire are loc făr de gilceavă și ales de petrecerea călugărească, dăpărtat de lume 10 și plin de toate bunătățile, cu munți mari | îngrădită și cu văi, și ocolită 26^v cu un rîu mare, și izvoară multe împrejurul ei. Și are toată hrana călugărească poeni și livezi, nuci și alți pomi roditori fără de număr, vii și grădini Și acolo cură piatră pucioasă. Și tot pămîntul împrejurul ei iaste pămînt roditoriu. Care și noi cu ochii l-am văzut acel loc, și i-am zis : pămîntul 15 cel făgăduit.

Iată, într-acesta chip avea nevoiță și de dumneziescul lucru carele era la Argeș.

De acum, pentru lungimé, să spunem mai pe scurt și să facem și sfîrșit acestii cărți. 20

Că porunci Neagoe vodă și pohti să vie toți arhimandriții din muntele cel sfînt al Athonului dimpreună cu egumenii de la toate mănăstirile,

1 cu om. ACK s-au|au K umplut|plinit K sfinții sale|fericitelui Nifon patriarhul AK 2 a lui blagoslovenie|blagoslovenia sfinții sale AK zidi|zidit AK mitropolia ACK mare și frumoasă|mai mare (mai om. K) polojenia (polojenie K) și foarte înrumusețată AK 3 turle| 25 turle multe AK tot om. AK 4 Și încă mai zidi și altă biserică|încă și altă biserică au zidit AK în Tîrgoviște den temelie| din temelie în Tîrgoviște AK 4—5 hramul sfîntului și|întru numele AK 5 cu clopotniță naltă pre tindă|cu tindă și cu clopotniță mare, naltă A, om. K 6 Iar acea mănăstire Coziia om. K După povestit ad. mai nainte K s-au|au CL 6—7 s-au înnoit biserica cea veche| biserica veche o au înnoit A, de biserica veche, au înnoit a m-rii 30 Coziei K 7 și au pus icoane prea frumoase|și icoane prea frumoase au pus AK și⁹și a L 8 despuitoare a lui| născătoare de A a om. K născătoare și pururea fecioară Mariia| Mariei și pururea fecioarei A, jarnei(?) depururea fecioarei K fecioarei Marii L 9 alte poale de analoghi|cu alte zavese AK și frumoase|și prea frumoase (înrumusețate K) AK 10 are| 35 avea AK făr de|fără KL și om. AK 11 și plin de toate bnnătățile|și de toate bunătățile plină AK cu munți mari îngrădită|și este (de iaste K) supt o măgură (un munte K) naltă îngrădită cu munți AK și²om. L 12 cu un rîu mare|cu rîuri mari AK un om. L izvoară multe|cu izvoară de ape A, cu izvoare multe K și împrejurul K Și are|Avind AK 13 alți om. AK pomi|copaci AK de om. CL făr de număr|cărora nu (le K) este număr (numărul K) AK 13—14 vii și grădini. Și acolo cură piatră pucioasă|și de altele de tot felul 40 împrejurul ei iaste pămînt|cu de toate A, om. K 15 roditoriu|roditoare A Care și|Care loc și AK ochii l-am văzut|ochii am văzut AK, ochii noștrii am văzut CL acel loc om. AK i-am|am AKL, iaste C zis|zis acelu pămînt AK 16 cel om. AK 17 într-acesta|într-acestași A, într-acest CL de om. C dumneziescul|d-zeu A lucru, carele|cu lucru care A 18 la|în K 19 lungimea AL spunem|le spunem AK și²om. AK 20 acestii cărți|cărții acestia C 21 porunci și rugă Neagoe vodă domnu Ungrovlahiei AK și pohti|om. AK, și pohti CL 21—22 să vie toți arhimandriții din muntele cel sfînt al Athonului|în tot sfîntul munte al Athonului să vie de acolo toți arhimandriții AK 22 dimpreună|înpreună K cu egumenii|cu cuvioșii egumeni AK de la|din AK mănăstirile|mănăst. rile în țara Panoniei K 50

și scris și carte. Iar Gavriil Protul, deaca văzu cartea și scrisoarea domnului, aciiși chemă pre toți egumenii de la mănăstirile cele mari : de la lavra de la Vatoped, de la Iver, de la Hilindariu, de la Xeropotam, de la Caracal, de la biserica lui Olimpie, și a lui Hariton, Cotlumuz, care iaste
5 lavră rumânească, de la biserica lui Filothei, | de la Xenof, de la Zugraf,
27 care iaste lavră bulgărească, de la Simenca, de la Dohiar și de la lavra rusească, de la Pantocrator și de la Castamonit, de la sfetii Pavel și de la Dionisat, de la biserica lui sfeti Grigorie și de la Simon Petra.

Acești egumeni toți veniră la eghemonul Neagoe în Țara Rumânească
10 denpreună cu Gavriil Protul, carele fu zis mai sus.

Décii chemă domnul și pre Theolipt patriiarhul Țarigradului, care iaste patriiarh a toată lumea, și cu dînsul pre 4 mitropoliți : de la Sires și de la Sardiia, de la Midiia și de la Milinic. Și veniră și ei. Și-
prijimi domnul cu mare cinste.

15 Și chemă încă și pre toți egumenii din Țara Muntenească și cu tot clirosul dimpreună cu ighemonul Neagoe și întrară toți în lavra cea mare zidită și făcură vecernie cu colivă în lauda preacuratei născătoarei de dumnezeu, din care luară toți oamenii, după obicei.

Décii făcură cină pentru odihnă. Și lăudară pre dumnezeu. Și după
20 acéia îndată începură bde | niia, și făcură toată noaptea ighimonul, pa-

27^v 1 După carte ad. la domnul care (ce iaste K) este mai sus scris AK Protul|arhimandritul AK văzu|văzut K domnului|lui Neagoe vodă AK 2 aciiși|îndată AK, aceeaș K, acieși L chemă|au chemat K egumenii cei mari AK de la m-rile cele mari om. AK de la¹] de (dupre L) la toate CL 3 Vatopedi AK de la²]și de la C Iver|Iveriiia A, Iveri K Hilindar CL, Hilandar K Xeropotam|Xerapontu K 4 Olimpie|Alimpie ACKL și a lui Hariton|de la Haritonul CLV iaste|este acum AK, om. L 5 de la biserica lui Filothei om. AK Xenof|Zinov A, Xenofont C, Xinofi K Zugraf|Zugravul A, Zograf CL, Zugravi K 6 care iaste om. AK bulgărească|bulcerească A, bulghiriască K Simenca|lavra Seminsca AK, Simensca C și om. AK 7 După rusească ad. de la biserica lui Filotei AK și¹ om. K Castamonit|Constamonit CKV de la sfetii|de la sfîntul A, și de la K 7—8 și de la Dionisat|de la m-rea sfîntului (lui stii K) Dionisie AK de la¹]și de la L 8 biserica om. AK lui sfeti|sfîntul A, a lui sfeti K și om. A Simon Petra|Simo Postra K, Simon Petru L 9 toți om. L la eghemonul Neagoe|igumenul A, om. K 10 Gavriil protul|arhimandritul A carele fu zis mai sus|care fuse mai sus, Gavriil, în Țara Muntenească A, om. K 11 domnul și om. AK Theolipt|Theolil A, Theolint C, Theolint K, Theoclian L patriiarhul Țarigradului|patriiarh de la Țarigrad AK, Țarigradianul CL 12 care|carele CKL iaste|este AL patriiarh om. AK cu dînsul om. AKL pre|pe K, om. L 12—13 de la Sires|mitropolitul de la Sires AK 13 și¹ om. AK Midiia|Lidia C și² om. AK Milinic|Janina A, Melenic C, de la Elini K, Mesenic L și ei|toți la Neagoe vodă (la domnul A) AK 14 domnul om. AK 15 Și|Și-i L chemă|au chemat K încă și pre|om. AK, însuș pre C, și pre L toți om. C După egumenii ad. de la toate mînăstirile K din Țara Muntenească|de la toată țara sa A, din țară C, din țara sa K, din țara sa, pre toți L și cu|și pre AL, și K 15—16 și cu tot clirosul om. C 16 dimpreună|înpreună K, și merșeră|dînpreună L ighemonul Neagoe|Neagoe voevod igumenul Panonii și cu Macarie mitropolitul Ungrovlahiei, al plaiurilor și al Severinului AK, Neagoe ighemonul Panonii și cu Macarie mitropolitul țării la m-rea noa (cea noă L) și minunată la Argeș CL și întrară om. AK 16—17 și întrară toți în lavra cea mare zidită om. CL toți în lavra cea mare zidită|la m-rea cea slăvită și noo (noao K) zidită AK 17 și colivă ACK în|întru K preacuratei|adormirea preacuratei CL 18 din care luară|și dēte și (de L) luară CL din care gustară K oamenii|oamenii din colivă CL 19 Décii|Apoi CL făcură|făcu KL pentru odihnă|ca să se și odihnească oamenii CL Și lăudară|lăudînd CL 20 acéia|cină CL îndată începură|îndată începură bdenie A, tocară CL, om. K făcură|făcnră bdenie CL, au făcut bdenie K și ighimonul cu (cu om. K) patriiarhul (o. și p. 39.) AK patriiarhul și ighimenul (egumenul C) CL

triarhul și cu mitropoliții, carii fură mai sus ziși, și cu arhimandritul și cu egumenii, tot stătură în picioare de să ruga cu rugăciune și cu cîntări, iar alți oameni toți zicea : gospodi pomilui. Și sfîrșiră bdeniia cînd să făcea ziuoă. Iar deaca trecu un ceas den zi, în luna lui avgust 15 zile, traseră clopotele, pentru ca să meargă patriiarhul împreună cu arhieriei și cu egumenii cei mari cu toții și cu tot clirosul, să tîrnosească biserică, care fu mai sus zisă. Și tocmi în altariu sfîntul préstol Neagoe vodă cu mîinile lui, spre sfîntire, în lauda adormirii stăpînei de dumnezeu născătoare și pururea fecioară Mariia. Și duse și făcătoarea de minune icoană a lui Pantocrator, de care s-au zis mai nainte și o puseră de-a dreapta în biserică, ferecată cu aur și cu argint și cu mărgăritar mult împodobită. Așijderea și alte sfinte icoane ; și era tot ferecate cu argint și cu mărgăritari și cu pietri scumpe, între carele era și icoana chipului sfîntului Nifon patriiarhul, împo | dobită tot cu argint și cu aur ferecată peste tot. Și făclii și candile și tetrápoade poleite și alte podoabe, carele nici o minte nu le poate închipui să le spue.

Deci după ce tîrnosi și tocmi toate înnoirile, iar Neagoe vodă și doamna lui, Despina și coconii lor care le dăruise dumnezeu, și cu toți

1 și cu]dinpreună cu CL carii fură mai sus ziși]care fură ziși mai sus CL, ce s-au zis mai sus K arhimandritul]Protol CL 1—2 și cu egumenii]cu toți egumenii Sfetagorii și ai țării CL 2 cu om. K tot]toți A tot stătură în picioare om. CL de să]și să CL ruga] ruga lui d-zeu CL rugăciuni KL și om. L 3 iar alți oameni]iar alt nărod K gospodi pomilui]Chirie eleison A sfîrșiră]săvrșiră K 3—4 să făcea]să vărsa C, se revărsa L ziuoă] zările C, zui K, zorile L Iar]Décia C, deci L trecu un ceas]trecu aceasta la un ceas AK august 15]august în 15 CKL zile om. C 5 clopotele cele mari K pentru om. ACL 5—6 împreună cu arhieriei și cu egumenii cei mari cu toții]cu mitropoliții CL 6 cei mari cu toții și cu tot om. K clirosul]om. K, clirosul dinpreună L 7 care fu mai sus zisă] care fu zisă (ce s-au zis K) mai nainte AK, om. CL Și tocmi în altariu sfîntul prestol Neagoe]Iar préstolul în altar tocmi-l (il întocmi L) și-l așeză însuși (Insă C) Neagoe CL în om. A altariu]oltariul A, oltar K 8 mîinile]mîinile K lui]sale ACKL 8—9 în lauda adormirii stăpînei de d-zeu născătoarei și pururea fecioară Mariia]în (intru K) lauda adormirii preacuratei stăpîni noastre de d-zeu născătoarei și pururea fecioarei Mariei AK, în lauda adormirii stăpînei de d-zeu născătoare C, om. L 9 Și duse]și așeză CL, și duseră K făcătoarele de minuni ACKL icoane ACKL 10 de care s-au zis mai nainte om. L 10—11 și o puseră de-a dreapta în biserică]și a precistei (preacinstitei C) în biserică la locul lor CL 11 După biserică ad. iar de-a stînga puse icoana preacuratei născătoarii de d-zeu și aceia făcătoare de minuni AK 11 ferecată cu aur și cu argint și cu mărgăritar mult împodobită]Impodobite tot cu pietri scumpe și cu aur CL 12 După Așijderea ad. puse CL După icoane ad. puseră A, ce puseră CL 12—13 și era tot ferecate cu aur și cu argint și cu mărgăritar și cu pietri scumpe]Intr-acea sfîntă biserică și în tindă pentre stlpi iar puseră (puse A) icoane și era tot ferecate cu argint și cu mărgăritar și cu pietre (alte pietre K) scumpe AK, cîte încăpură și în tindă pentre stlpi. Și cele din tindă era cîte cu 2 fețe și pe deasupra cu bolte săpate cu meșteșug și poleite. Și era (era om. L) acele icoane toate ferecate cu argint curat și poleit cu aur CL 13 carele]care A, care icoane CL icoana chipului]chipul CL 14 patriiarhul om. CL împodobită tot cu argint și cu aur ferecată peste tot]ferecat tot cu aur și cu pietre scumpe înfrumuseșă atît de minunat CL 14—15 Și făclii și candile și tetrápoade poleite și alte podoabe om. CL 15 tetrapod poleit A podoabe]podoabe într-însul (intr-însăle K) toate AK le om. K 15—16 carele nici o minte nu le poate închipui să le spue]cît nu putea (poate L) mintea omului să o (o om. L) închipuască și să spue CL 16 După închipui ad. toate A 17 după ce tîrnosi]după ce tîrnosiră AK, dacă tîrnosiră biserică CL tocmi toate înnoirile]tocmiră toate înnoirile AK, așazară toate lucrurile cele noae și le sfîntiră, odihniră puțin și iar merșeră la biserică CL iar]domnul CL vodă]vovod A 17—18 și cu doamna KL 18 Despina K lor om. CL

boiarii și patriarhul și mitropolii și egumenii și tot clirosul, deaca săvârși dumnezeiasca liturghie, făcu domnul ospăț mare și veselie tuturor noroadelor. Și dăruie pre toți, pre cei mici și pre cei mari, pre săraci și pre văduve, pe mișai, pe cei neputincioși și tuturor cîți li să cădea milă, le dăde. Iar slujba, care o făcuse, să făcuse și pentru sfîntul Nifon. Și să blagoslovi de Theolipt patriarhul și de tot soborul, ca să fie slujba lui cu vecernie, cu utrăne și cu liturghie, deplin.

10
28° Și puseră arhimandrit pre chir Iosif într-acea mănăstire noao, ce să chiamă Argeșul. Și-l blagosloviră să facă liturghie cu bedernița. Așijderea și cîți vor fi după el, tot așa să facă și tot să se ție acest | obicéiu în véci.

15 Aceasta déte patriarhul Theolipt și de tot săborul, cum și mai nainte să dădesă în Tismana cu blagoslovenia lui Filothei patriarhul. Și tocma să fie aceste mănăstiri amîndoa arhimandrii, într-un chip cinstite și scaunile mai mari decît toate mănăstirile ale Țării Muntenesti, pîn în véci. Că așa s-au tocmit și s-au așăzat și s-au legat cu mare blestem.

Iar mitropolia de acolea s-au mutat în Țirgoviște, cum zisese dumneziescul Nifon încă în zilele Radului vodă. Care acum s-au umplut zisa lui cea mai denainte, de Theolipt patriarhul și de chir Macarie preasfințitul mitropolit al Ungrovlahiei și de ceialalți mitpoliți și de Gavriil

- 20 1 boiarii|boiarii împreună K și²]dinpreună cu A, fiind C, cu K, fiind și L și³]și cei șase A, și cu cei șase K, cu CL După mitropolii ad. ce fură ziși (s-au zis K) mai nainte (sus K) AK și⁴]și cu toți ACKL și tot]și cu tot AK, și CL clirosul]clirosul bisericii CL deaca]și deaca (dacă K) AK, iar dacă CL săvîrși]sfîrși A, sfîrșiră CL, au săvîrșit K 2—3 noroadelor]oamenilor CL 3 pre toți om. K pre cei mici și pre cei mari]cei mari și pre cei mici
- 25 AK, pre cei mari și pre cei mici CL 4 pe]pă A, pre CL pe cei]și pă cei A, și pre cei CL neputincioși]neputernici CL și tuturor]pre toți AK le dăde]li milui A, le déte CL 5 o]să ACKL făcuse]făcu CL să făcuse și om. ACKL și pentru]pentru cel prîlostit cu sfîntul și marele luminător AK, om. CL sfîntul Nifon]fericitul Nifon patriarh AK, fericitului Nifon CL Și om. ACKL 6 Theolipt]Theolil A, Theolip C, Theolint K ca să fie slujba lui]ca să fie slujba lui și să șază prietudinea. Drept aceea tocmiră slujba lui AK, să să facă și să să așaze pretutindinea (pretiutinderea L). Și tocmiră de făcură și slujba sfinții sale CL 6—7 cu vecernie, cu utrăne și cu liturghie, deplin]cu vecernie, cu (și cu C) utrenie și cu liturghie de o făcură (de o făcură om. CL) ACKL 8 pre (pră L) chir Iosif să fie arhimandrit CL noao]naltă A 8—9 ce să chiamă Argeșul om. CL 9]și-]și CL bederniță]nebederniță K 10 el]dînsul CKL tot așa să facă și om. ACKL tot să se ție acest obicéiu în véci]toți să poarte bedernița și să șă cheme arhimandriți pînă în veac CL și ²om. K tot]toți K să se]să K în véci]pînă în véci AK 11 După Aceasta ad. blagoslovenie să CL patriarhul Theolipt]Theolin (Theolint K) patriarhul AK de chir Theolipt (Theolip C) patriarhul CL, Theofilip V de om. V nainte] dinnainte L 12 să dădesă] să dăde și să (să om. K) făcuse CKL blagoslovenii K 12
- 40 tocma]tocmiră CL, tocmi K 13 aceste]aciasta K amîndoaă]amîndoaă C arhimandrii într-un chip cinstite]cinstite într-un chip și arhimandriți (arhimandrii L) CL 14 scaunile]ca unile A, scaune L ale om. CL Muntenesti]Romînești K 14—15 pîn în véci om. CL 15 Că așa s-au tocmit. . . mare blestem]și să făcu lucrul acesta cu mare legătură și cu groaznic blestem CL și s-au așăzat om. AK 16 de acolea]dintr-acelea Argeș AK, om. CL mutat din
- 45 Argeș CL în]la K cum]și cum CL 16—17 dumneziescul Nifon încă în zilele Radului vodă]mai nainte sfîntul Nifon CL Care om. CL s-au umplu]să umplu CL, s-au plinit K 17—18 zisa lui cea mai denainte om. CL 18 Theolipt]Theolil A, Theolip C, Theolint K După patriarhul ad. Țarigradului CL chir om. CL preasfințitul om. CL 19 mitropolit al Ungrovlahiei]al Ungrovlahiei din mitropolie AK, mitropolitul țării CL și de ceialalți mitropolii]împreună cu alți mitropolii care fură mai sus ziși (ce s-au zis mai sus K) AK și de ceialalți mitropolii. . . egumenii țării (egumenii țării la p. 41₂) om. CL și ²om. A

protul Sfetagorei, și de alți egumeni ai aceluia sfânt munte, și de toți egumenii țării, și de domnul, și de toți boiarii mari și mici, și de tot sfântul săbor. Și așa să tocmi, ca de acum înainte niciodată, în véci, în Argeș să nu mai fie mitropolie, cum am mai zis. Iar în Tîrگو | viște să fie mitropolie stătătoare, cum s-au așăzat. Și să făcură acesté lucruri cu mare opreală și blestem, ca să nu să mai clătească nici să se mute, în veac, nici de patriarh nici de mitropolit, nici de domn.

Acéstea toate să așăzară cînd fu cursul anilor 7025 avgust 17, în zilele bunului credincios domn Io Neagoe vodă și ale lui Theolipt patriarhul Țarigradului și ale lui Macarie mitropolitul Ungrovlahiei, în slava lui dumnezeu și în frumusețea și lauda a toată Țara Muntenească. Drept acéia făcură domnului și boiariilor lui laudă și cuvînt de cinste, și a toată curtea mării sale și tuturor oamenilor țării. Deci bunul și iubitoriul de Hristos domnul Neagoe vodă le făcu mare cinste și-i dăru cu multe daruri și să duseră toți care pre la locul său.

Iar mănăstirea cea noao din Argeș o îngrădi împrejur cu curte de zid și înlăuntru curții făcu multe chilii călugărești, și o înfrumuseță cu tot felul de trebuințe. Făcu trapezărie și magherniță, magopie și povarnă de olovină, pimniță și clopotniță înaltă. Și puse clopote mari. Și cu alte frumuseți, cu de toate o împodobi și o făcu asemene raiului lui dumnezău. Iar în mijloc era acea casă dumneziiască stînd ca și pomul acela al cunoștinței; iar dintru acesta să mănîncă dătătorul de viață trup și singe al

1 protul]mai marele AK igumeni A 2 igumenii A și de domnul]și de domn AK, și de Neagoe vodă domnul Ungrovlahiei CL de toți]toți C marii]cei mari ACKL mici]cei mici CL 25
3 săbor]săbor de oameni K înainte om. ACKL 4 cum, am mai zis]ci să fie mănăstiri și arhimandrie cum am și mai zis AK, om. CL să fie]să fie și K 5 să om. C Și să făcură... mare opreală]Și aceste lucruri (acest lucru K) s-au făcut cu mare opreală AK 6 blăstăm K să se]să să AKL veac]veci, amin A, veți C, veaci K 6-7 patriarhi]patriarși A, patriarh C, patriarși K, patriarhul L 7 mitropoliți AK domni A După domn ad. nici de sobor (boiari C, boeri L) niciodată ACKL 8 Acéstea]Și acestea AK așăzară L fu]au fost AK După anilor ad. de la zidirea lumii L avgust 17]luna lui avgust, zile 16 A, în luna lui avgust în 17 C, avgust în 16 zile K, în luna lui avgust L 9 credincios]credinciosului C, și credincios L domn om. A vodă]voevod ACKL 9-10 ale]a K ale lui Theolipt patriarhul Țarigradului și ale om. C Theolipt]Theolil A, Theolint K 10 ale a K Macarie C al Ungrovlahiei A 11 dumnezău K în om. C frumusețe K laudă K Muntenească]Ruminească A Drept]Dirept K 12 făcură]au făcut K boerilor A lui om. C înfrumuseță]frumusețea A, înfrumoseț C, înfrumuseț KL 13 mării sale]lui ACKL țării om. V bunul]domnul L 14 domnul]om. A, domn K vodă]voevod A și-i]și L 15 și să duseră]și-i (și CL) lăsă de să duseră ACKL care]careș C în carii K pre]pe CL locul său]locurile lor KL 16 Iară K noao]noo A, noă L o îngrădi]o au îngrădit AK 17 înlăuntru]înlăuntru C, înlontru K o om. C înfrumuseță]frumusețea A, înfrumoseț C, înfrumuseț KL 18 felul L trebuințe]bunătăți AK, trebuință L Începtînd cu cuvintele Făcu trapezărie ptnă la p. 42 r. 11 ultimele cuvinte fiind domnul Panoniei, text omis în AK Făcu și L trapezerie C magopie C 19 pimniță]pivnița L 21 dumnezeiască C, dumnezeiască L acela]cela CL 21-22 cunoștinții CL 22 Ci]Ce L dintr-acele L 23 dentr-acesta C 45

domnului nostru Isus Hristos, care să junghe în toate zilele întru ertarea păcatelor și viața de véci.

Acestea făcu bunul credincios domn Io Neagoe vodă, fericită să fie pomenirea lui ! Și totdeauna creștea și să înmulțea bunătățile în inima acestui bun domn. Și scoase slujbe și rugăciuni dreptului și fericitului Nifon, părintelui și sprijinatoriului său. Iar rugăciunile lui îl păzea cu pace în domnia sa și pre toți vrăjmașii îi supunea supt picioarele sale. Și cum înălță pre Avraam rugăciunea și dragostea și credința lui Melhisedec și cum întăriră rugăciunile lui Samuil prorocul și arhiereul pre David asupra lui Goliath, așa și acum ajutoră rugăciunile sfintului Nifon lui Neagoe voevodul, domnul Panoniei.

Și au domnit cu bună pace, pînă au murit în domnie. Și l-au îngropat în sfînta și minunata mănăstirea lui, în Argeș. Domnit-au ani 8, luni 8.

Iar după moartea lui Băsărab vodă s-au înălțat domn Preda, fratele lui Băsărab voevod, ca să ție domnia lui Theodosie, nepotă-său. Iar boiarli nu l-au priimit, ci au rădicat alt domn, pre nume Radul vodă Călugărul, despre partea Buzăului. Și au venit Radul vodă cu boiarii și cu oaste, ca să se lovească cu Preda, la Tîrgoviște, și au fost izbînda Radului vodă și au perit Preda.

1 junghe|junghie L, jurghe V 2 și viața|și în viața CL 3 bunul și credincios domnu C vodă|voevod C 4 în|și L inema C 5 slujbă și rugăciune L 6 său om. L pă-
zea|păzîia C 7 domnia L pre|pă L sale|lui CL 8 înălță|înălță C, îl înălță L
credința și dragostea L 11 voevod CL domnul Panoniei om. AK 12 Și au|Și tot au AK
25 în domnie om. AK 13 în sfînta și minunata om. AK mănăstirea lui|la m-reă lui AK din
Argeș AK Domnit-au|Și au domnit AK 14 luni|și luni AL După indicația de la p. 23₁₉₋₂₀,
după cuvintele ani 8, luni 8 reintră în aparat O Intre r. 14 și 15 titlul: Domnia Radului
vodă despre partea Buzăului, cum s-au rădicat la domnie și cum au perit in K 15 Iar după|
30 Iar după|lar cînd au fost cursul anilor 7029, după AK Băsărab voevod|Băsărabă vodă (voevod K)
CK, Neagoe Basarab voevod L 15-16 Iar după moartea. . . nepotă-său|Io Theodosie voevod,
feciorul lui Neagoe Băsărab voevod, acesta la hrisoavele lui să iscăle Io Basarab voevod, fecio-
rul lui Basarabă vodă. Pre acesta l-au rădicat unchiu-său, Preda vel ban, ca să fie domn în
locul tătine-său, pentru că fiind el tinăr de vîrstă, socoté că-i va purta de grijă și va ține dom-
niia O Preda|Preda voevod A, Preda vodă KL 16 Băsărabă vodă K nepotă-său|nepotul
35 său (nepotu-său CK) feciorul lui Basarab (Neagoe Basarab L) voevod (vodă K) ACKL
16-20 Iar boiarii nu l-au priimit. . . au perit Preda|Iar la a șasea lună din domnia lui, unii din
boeri s-au viclenit și au rădicat alt domn, anume Io Radul voevod Călugărul, din partea Buză-
ului. Și au venit cu oști asupra lui Theodosă voevod și asupra banului Predii. Iar ei nefiind gata,
a rădicat prin Meemet beiu de la Nicopoe ca să le vie cu oști într-ajutori și fiind zăbavă, iar
40 Radul vodă cu boeri au grăbit de au venit la Tîrgoviște și au făcut războiu cu banul Preda și
cu Theodosie voevod și fiind izbînda a lui Radu vodă, atunci au perit banul Preda, iar
Theodosie voevod au fugit peste Dunăre și s-au dus la Tîrgigrad și acolo au murit. Și au dom-
nit aici în țară luni 6 O 17 nu l-au priimit|n-au vrut să-l priimească (iubească CL) ACKL
45 nume|anume K vodă|voevod A 18 despre|dupre O, pre C Și au|Și așa au C vodă|voe-
vod AL ca om. K 19-20 Preda, la Tîrgoviște și au fost izbînda Radului vodă și-au perit
Preda|Între-aceea Preda au chemat pre Mehmet beiu într-ajutor lui, iar Mehmet beiu n-au vrut
să vie la oaste curînd. Deci Radul vodă au venit cu boiari și cu oaste de s-au lovit cu
Preda la Tîrgoviște și au biruit Radul vodă și au perit Preda și Datco (și Datco om. CL) ACKL

Deci cînd au fost apoi, au venit Mehmet bei cu turcii, că-l chemase Preda întâi ajutoriu și zăbovise a veni. Și au făcut războiu cu Radul vodă la Tîrgoviște și au biruit Mehmet beiu, și au prins pe Radul vodă viu și pre alții boiari. Într-acéia, Mehmet bei pentru moartea Predii, el au trimis turci de au prădat pre buzăiani fără de veste, și au luat mulți oameni 5
voinici și féte și dobitoc mult, și multă pagubă și pradă au făcut pre locul acela, însă pre apa Buzăului, în luna lui mai în 2 zile. Și iar s-au întors turcii | la Tîrgoviște, și au șazut Mehmet bei puțină vréme cu turcii, 30"
și s-au întors preste Dunăre, la Necopoe, și cu Radul vodă și cu oarecine din boiari, anume : Bădica comisul, văr premare cu Băsărab vodă. El au 10
tăiat capul Radului vodă Călugărul cu voia lui Mehmet beiu.

Într-acéia vréme și pre Theodosie l-au ajuns moartea la Țarigrad.

Iar după acéia, Mehmet beiu au cerșut domniia de la împăratul aici în Țara Romînească, zicînd că-l pohtéște țara să fie el domn. Drept acéia împăratul crezu pre Mehmet bei și i-au dat domniia în Țara Rumînească. 15
Iar Stoica logofătul, fiind într-aceia vréme la Poartă în Țarigrad, curînd au trimis aici în Țara Rumînească, la toți boiarii, ca să rădice domn cum mai curînd pre Radul vodă din Afumați, pentru că piiare țara de turci. Într-acéia

1 apoi|mai în urmă O au²]a C venit|sosit și O Mahmet C 1—2 că-l chemase Preda întâi ajutoriu și zăbovise a veni om. ACKLO 2 făcut|avut ACKL vodă|voevod 20
AC 3 au biruit Mehmet beiu|fiind izbînda turcilor O Mahmet C și au prins|prinseră
O pe]pă AL, pre CKO 4 pre] pă L bei om. A el om. A Într-aceia, Mehmet-bei, pentru moartea Predii, el au trimis]și pentru moartea Predii vel ban triimis] Meemet beiu O 5
5 prădat|lovit O pre om. ACL buzăiani|buzăenii A, buzăianii C, buzăoani K fără de]fără KL veste|vaste K 5—6 luat mulți oameni voinici|prădat și au robit mulțime de 25
oameni O 6 și ¹om. CKLO dobitoc mult|dobitoace AL, dobitoc CK, dobitoace multe O mult]mare O și pradă om. ACKLO pre]pă L 7 locul acela|acele locuri O însă om. O în luna lui mai în 2 zile|luna mai (mai în A) 2 zile AC, mesița mai 2 zile L, la mai 2
leatul 7028 O 7—8 Și s-au întors turcii iar O 8 După Tîrgoviște ad. cu tot plénul O puțină|puținea A 8—9 și au șazut... și s-au întors]și au șazut puțină vreme Mehmet beiu și s-au întors îndărăt L, și de acolo rădicîndu-să Meemet beiu s-au dus O 9 După 30
întors ad. îndărăt și au mers A, îndărăt (îndărăpt) K Mers-au CKL Necopoe|Nicoipoia A și cu]și au luat și pre O vodă|voevod CL cu ²om. ACL 9—10 și cu oarecine din boiari anume om. O 10 anume om. ACKL Bădica|lar Bădica O văr]care era văr O 35
premare] premare bun A, primar CK Băsărab vodă|Radul vodă A, Basarabă voevod C, Neagoe Basarab voevod L El om. O au]i-au K 11 Radului vodă Călugărul om. K cu voia]însă cu voia CO 12 Într-acéia|Într-aceia A, Într-aceiași L vréme om. KL moartea|moarte de au murit ACKL Într-acéia... Țarigrad om. O Între r. 12 și r. 13 ad. titlul Pentru Mehmet bei cum au cerșut de la împăratul domnia Țării Romînești și pentru domniia Radului vodă cel tinăr din Afumați K 13 Iar om. O Meemet O de la]la ACK împărat A aici|aicea KL 13—14 de la împăratul aici în Țara Romînească] Țării Romînești la împăratul O 14 Rumînească ACK că-l]că O poftése CL el om. KLO el domn]așa turc, cum au fost el A Drept acéia|Într-aceia vreme A, Întru aceia C, om. KL, deci O 15 împăratul|împărăția O crezu]au crezut A, îl crezu O pre]pe AL pre Mehmet bei om. O și i-au dat]și-i dedi O domniia Țării Romînești O 16 Stoica|Stoican A Într-aceia] Într-aceia C, într-acei O la Poartă|chiaie la Poartă O în Țarigrad om. O curînd|curînd K, îndată O 16—17 au trimis]triimisă O 17 aice|carte ACKL, cărți O în Țara Rumînească om. O la toți boiarii om. A ca om. ACKLO 17—18 cum mai curînd om. ACKLO 18 pre]pă A vodă din|voevod de la (din L) AL, postelnicul de la O După Afumați ad. ginerile lui Negoe Băsărabă vodă O pentru] cum A, om. C piiare|piere AL pentru că piiare țara de 50
turci]că vor să cuprînză turcii Țara Rumînească O Într-acéia|Într-aceia vréme C, și O

curînd s-au adunat boiarii toți și mari și mici și toată curtea și au rădicat domn pre Radul vodă din Afumați, ginerile lui Băsărab vodă, la leatul 7030. Și au venit Mehmet bei cu steag de la Poartă, cu mulțime de turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă cel Tinăr s-au gătit și au eșit |
5 înaintea lui cu oaste, și au făcut războiu la sat la Glubavi, și au biruit
31 Radul vodă pre Mehmet bei și au fugit Mehmet bei, de s-au mai gătit încă de războiu. Iar Radul vodă s-au întors îndărăt în scaun, în București. Deci peste puțină vreme, Mehmet bei au venit cu mulțime de turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă i-au eșit înainte cu oaste. Și s-au lovit la
10 Clejani. Și au biruit pre Mehmet bei ca dintăi, și mulți turci au perit; iar cînd au fost apoi, au biruit turcii. Și au perit Benga, iar Radul vodă cu boierii au fugit în Țara Ungurească.

Iar Mehmet bei au pus oamenii lui subași pre la toate orașele. Și s-au dus Mehmet bei preste Dunăre. Iar preste puțină vreme au venit iar
15 Radul vodă din Țara Ungurească cu boiarii și cu mulți unguri. Și au trimis curînd oameni aleși, de au cuprins toți subașii pren toate satele și orașele și le-au tăiat capetele. Și au strîns Radul vodă oaste mare. Și iar au venit Mehmet bei cu toate oștile și sangélele gata de oaste și au intrat în țară. Și au eșit Radul vodă cu boiarii înaintea lui cu oaste, și făcu război |

20 1 curînd]de grabă O s-au adunat]s-au îndemnat K, să adunară O toți boiarii CO și¹om. K mari și mici]mare și mic A 1—2 au rădicat]îndată rădicară O 2 Io Radul O pre]pă A vodă din]voevod de la ALO, vodă de la CK Băsărab]Neagoe Basarab L vodă²] voevod ACL 2—3 ginerile lui Băsărab vodă la leatul 7030 om. O la leatul]cînd au fost cursul anilor AK, om. L 3 7030 om. L bei om. A Mehmet]Mahmet C mulțime de]mulți CL
25 Și au venit Mehmet bei cu steag de la Poartă]Deci Meemet beiu, dîndu-i împărăția domniia Țării Rumînești, au venit cu steag la Poartă O 4 Iar om. O vodă]voevod L, vodă încă O cel Tinăr om. CLO gătit]gătit de oaste CL, gătit cu oștile O i-au eșit O 5 înaintea]în]împinarea ACK, întru întîmpinare L lui om. O cu oaste om. CL făcut]avut ACKL mare război O 6 vodă]voevod AL Meemet beiu O au fugit Mehmet bei]fugind au trecut
30 Dunărea cu mare groază O de s-au]și s-au A, om. O mai om. LO încă om. ACKLO 7 de războiu om. O vodă]voevod LO întors îndărăt]înturnat înapoi CL, întors O în scaun]la scaunul lui O 8 puțină]pușinea V Deci Mehmet beiu peste A Meemet beiu iar s-au rădicat de au venit O iar au venit CL cu mulțime]în țară cu mulțime O 9 Radul vodă iar O vodă]voevod el L i-au eșit înainte]au eșit înainte-i A, el au eșit înainte C, i-au eșit cu oaste înainte O 9—10 la Clejani]la sat la Clejeni O 10 pre]pe A, om. V ca om. AKL pre Mehmet bei ca dintăi și mulți turci au perit]pre turci O 11 iar cînd]Deci cînd O au fost apoi]au mai eșit la al doilea război O Benga]Binga K 12 cu boerii lui O 13 Iar om. O Mahmet C, Meemet O au pus]încă au cuprins toată țara și au pus O oamini K, din oamenii O subași]slujași L pre la]pe la A, prin CL orașele]satele și orașele AKO
40 14 s-au dus Mehmet bei]el s-au dus O preste^{1,2}]peste ACKL Dunăre]Dunăre, la Nicopoe O Iar om. CKL 14—15 au venit iar Radul vodă din]Radul voevod iar au venit din O 15 cu boierii și cu mulți unguri]cu mulți unguri și cu boerii lui A Și om. A 15—16 au trimis curînd oameni aleși]îndată (degrabă O) au trimis oameni aleși KO 16 de]și O cuprins] prins ACKO subașii toți ACKL, pre toți subașii O pren]du prin AK, din CLO satele și om. ACKL 17 mare]foarte mare ACKL, foarte multă O 17—19 Și iar au venit Mehmet bei... intrat în țară]iar Meemet beiu, decă înțalesă de aceasta, s-au sculat cu toate oștile și au venit de au intrat în țară O 18 toate om. A sangélele]sangerile A, sangearile K 19 Și au]Și i-au K eșit]venit L Și au eșit Radu vodă... cu oaste]Radul vodă încă i-au eșit înainte cu boeri și cu oastea lui O cu boiarii]înaintea lui cu oaste]iar (iarăși CL) înainte la (înainte-i A, înainte K) cu boeri și cu oastea lui ACKL făcu]au avut ACKL, au făcut O război mare (mare la p. 45,1)] mare război O

mare la Grumazi ; și s-au sfădit, de dimineată pînă seara, și mulți turci 31°
și delii au perit. Iar Mehmet bei, deaca au văzut așa, au început a fugi,
și Radul vodă încă s-au întors la scaun. Iar apoi procleții de turci ei s-au
înturnat înapoi și mulți creștini tăiară și au fost izbînda turcilor. Atuncea
au perit Neagoe spătarul și Stanciul portariul. Iar Radul vodă au fugit 5
cu boiarii în Țara Ungurească. Și s-au dus la Ianoș crai, și au căzut la
picioarele lui și l-au rugat să se milostivească să nu lase țara creștinească
în mîinile păgînilor. Într-acéia Ianoș s-au milostivit pre creștini și s-au
gătît de oaste cu 30.000 de unguri, tot voinici aleși. Și au pogorit pre la
Rucăr aice în țară, și au venit Ianoș crai pîn la oraș la Pitești. Iar Mehmet 10
bei n-au cutezat ca să-l aștepte, ci curînd au fugit peste Dunăre. Décii
Ianoș crai s-au întors înapoi cu mare dar și s-au dus în Țara Ungurească.
Și au venit Radul vodă în Tîrgoviște vésel și cu toți boiarii și s-au sfătuit 32
cum vor face să scoată țara creștinească din mîinile păgînilor de turci.
Și au plecat capul și s-au dus Radul vodă la Țarigrad, la împărăție. 15
Într-acéia împăratul au ținut pre Radul vodă multă vreme și n-au vrut
să-i dea nici un răspuns, pentru căci au avut pîră de Mehmet bei.

Deci împăratul a dat domniia lui Vădislav vodă. Și au venit Vădislav
vodă domn Țării Rumînești cu steag ; și au venit toți boiarii de s-au închi-

1 sat la Gumazi O După Grumazi ad. și s-au lovit Radul vodă (voevod A) de fățiș 20
(de față L, față O) cu turcii și au biruit Radul (dintli Radul C) voevod (vodă CK, vodă dintai
perind mulți turci O) ACKLO sfădit]sfătuit V și s-au sfădit]și mult au stătut de
s-au sfătuit (de sfat de au sfătuit A, de s-au sfătuit om. C) ACKLO seară]în sară K 1—2 și
mulți turci și delii au perit om. O 2 delii]de ai lui L Iar]Deci O Mehmet bei]Mahmet bei C,
Meemet beiul O deaca au văzut așa]Dacă văzu așa LO au început]el au început CL au
început a fugi]să dedi înapoi spre Dunăre O 3 și]Iar AC, om. O s-au]l-au C la]în ACKL
scaun]scaun fugind AKLO, scaun în București fugind C apoi om.A 3—4 Iar apoi procleții
de turci ei s-au înturnat înapoi]Aceasta dacă vîzură turcii că au fugit Radul vodă cu oastea,
ei să întoarsără O 4 și mulți creștini tăiară om. ACKLO au fost]fu O turcilor]lor O
4—5 Atuncea au perit Neagoe spătarul și Stanciul portariul om. CLO 5 și Neagoe A 30
spătariul K vodă]voevod AL 5—6 au fugit cu boiarii]cu boeri au fugit O 6 s-au dus]au
mers K După dus ad. Radul vodă (voevod L) ACKL și²]de O 7 l-au rugat]țaresă ruga O
să se milostivească om. ACKLO să nu]ca să nu O creștinească]creștină KL 8 mîinile]
mîna CKL păgînilor]turcilor și să nu (nu om. C) fie pre voia lor ACKL Într-acéia]Pentru
aceia O Ianoș]Ianoș craiul ACKLO pre]spre C, pentru KLO 9 30.000]16.000 L, 38.000 35
O porcezînd au pogorit O pre la]pe la L 10 Rucăr]Rucăil KL, Rîcul O aici ACKL
pîn]pînă CKLO Mehmet bei]Mahmet bei C, Meemet beiul O 11 n-au]nu s-au AK, auzînd
n-au O ca să-l aștepte]a-l aștepta AKLO ci]și L curînd om. ACKLO peste]preste A
pisteC Dunăre]Dunăre cu mare rușine O Décii]Deci ACO 12 Ianoș crai]craiul O întors]în-
turnat C înapoi]la țara lui O dar]dare K și s-au dus în Țara Ungurească om. O 13 Și] 40
iar O Radul vodă au venit O vodă]voevod A în]la O și¹om. LO boerii ALO
14 să scoată]să scoată A, să să scoată K țara creștinească]Țara Rumînească AO, țara C, țara
creștină L mîinile]mîna C, gura KL păgînilor de turci]turcilor AK, păgînilor O 15 capul
și s-au dus Radul vodă]Radul vodă capul la turci și s-au dus O vodă]voevod A la Țarigrad,
la împărăție]la împărăție, la Țarigrad AC, la Țarigrad O împărăție]împăratul L 16 Într-
acéia]Deci O au ținut împăratul K pre]pă A, pe L multă vreme pre Radul vodă O
vreme]vriame K 17 nici un răspuns] domniia ACKLO pentru căci]pentru că AKO pră]
multă pîră O de]de către CLO Mehmet] Mahmet C, Meemet O 18 Deci împăratul om. O a
dat]au dat ACKL, și au dat O Vădislav] Vădislav C vodă]voevod CO, om. L și au venit]
venit-au K Vădislav C 19 vodă] voevod A domn Țării Rumînești]în țară O cu 50
steag]cu steag de la împărăție O toți boiarii]boerii toți AK

nat lui Vădislav vodă. Și când au fost apoi, au venit și Pîrvul, banul de la Craiova, cu mulți voinici aleși și s-au închinat lui Vădislav vodă. După acéia Vădislav vodă ș-au bătut joc de Pîrvul banul și au zis să fie postelnic în casă, și puse alt boiar ban mare în locul lui. Iar când au fost preste
5 noapte, iar Pîrvul banul au fugit înapoi la voinicii lui. Deci când au fost apoi, s-au întors curînd cătră Vădislav vodă gata de oaste și au făcut războiu Pîrvul banul cu Vădislav vodă și au fugit Vădislav vodă peste Dunăre. După acéia împăratul s-au milostivit de au dat domnia iar Radului vodă. †

32^v Și iar au venit Radul vodă domn de la Poartă, și s-au așăzat în
10 scaun în București, februarie 28 deni. Și au domnit Radul vodă ani 7. Și după acéia Neagoe vornecl și Drăgan postelnicul ei au rădicat oaste pre ascuns pre capul Radului vodă. Decii când au prins de veste Radul vodă, el nu ș-au putut strînge oaste degrab, ci numaidecît au fugit cu fie-său, cu Vlad vodă, la banul Pîrvul, la Craiova. Deci când au fost
15 Radul vodă în oraș în Rîmnic, iar boiarii au ajuns pre Radul vodă, de l-au legat și i-au tăiat capul și lui și fie-său, Vlad vodă, și au perit amîndoi în oraș în Rîmnic, când au fost cursul anilor 7037.

1 lui]lui, lui A Vădislav]Vlădislav C, om. O vodă]voevod AL, om. O După Vădislav vodă, pe rînd deosebit, titlul Pentru domnia lui Vădislav vodă în K apoi]mai pre urmă O Pîrvul]Pavăl O 1—2 de la]ot L, din O 2 cumulți voinici aleși om. O și]de O Vădislav]Vlădislav C, om. O vodă om. O 2—3 După acéia]Într-aceia AKL, Într-aceia vreme C, iar O 3 Vădislav vodă]Vădislav voevod A, el O ș-au bătut joc]ș-au batgiorcurit K de Pîrvul banul]de el K, de banul O au zis]i-au zis CL 4 puse]să pusă ACL, să pue K boiar]boer ALO ban mare alt boer C ban mare]mare K, om. L Iar]deci ACKLO au fost]fu AK 5 iar om. L el au fugit C 5—6 Deci cînd au fost apoi om. KO 6 s-au întors curînd cătră]și curînd s-au întors înapoi cătră K, și degrabă au venit asupra lui O Vladislav C vodă]voevod ALO gata de oaste om. O au făcut război]au biruit ACKL, și au biruit O 7 culpă ALO, pre CK Vădislav C vodă¹]voevod L și au fugit Vădislav vodă peste Dunăre]și peste Dunăre fugind Vădislav voevod L, iar Vădislav voevod au fugit peste Dunăre
30 O 8 După acéia]Deci într-aceia vreme A, Deci într-aceia CL, deci KO de]și K iar]iarăși C, om. L Radului vodă]lui Io Radul voevod, ginerile lui Băsărabă voevod O Între r. 8 și r. 9 e titlul Pentru domnia Radului vodă a doa ce-au venit de la Poartă și de perirea lui în K 9 iar om. ACLO Și iar au venit]Venit-au K Radul vodă om. A vodă] voevod L domn]domnul C, domn de al doilea rînd O de la Poartă]de la Poartă cu steag CKL,
35 om. O s-au așăzat]au șăzut ACLO 10 scaun în București]scaunul Bucureștilor O februarie 28 deni]în luna lui februar 28 de zile (de zile om. KL) AKL, februarie 28 C, februarie 28, leatul 7031 O Radul vodă om. O vodă]voevod AL ani 7]7 ani CL, 7 ani cu pace O 11 Și după acéia]Într-aceia A, Iar într-aceia CKL, Iar cînd au fost la leatul 7037 O și²]i CL rîdicat L 12 pre ascuns]în taină ACKLO pre capul]asupra capului L, asupra O Decii]Decia A au]le-au
40 CLO de veste]veste K 12—13 Radul vodă om. O 13 degrab]în grabă O ci]ce K, și L 14 fie-său]fii-său ALO, fiul său C, fiu-sau K cu²om. ACKLO vodă]voevod L la banul Pîrvul]la banul ACKL, să scape la Pîrvul banul O la²]din O 15 în²]la A Rîmnic]Rîmnicul Dulce O au]l-au ACKLO pre Radul vodă om. ACKLO de¹]deși A de l-au legat om. O 16 i-au]le-au O capul]capetele amîndurora O și lui]și Radului vodă O fie-său]fiiu-său CK
45 Vlad]Vladul C, Vladului KLO vodă]om. AC, voevod L și așe au perit O amîndoi împreună KLO 17 oraș în]orașul L în Rîmnic peste O cînd au fost]iar cînd au fost A, om. CLO, cînd era K cursul anilor 7037]leatul (văleatul L) 7037 CL

Apoi au venit Moisi vodă, feciorul lui Vădislav vodă, de la Poartă, cu steag. Și au domnit un an pol. Și au tăiat pre boiari, anume : Neagoe vornicul și pă Preda postelnicul. Iar alți boiari au fugit în Țarigrad și au adus domn pre Vlad vodă. Și au fugit Moisi vodă în Țara Ungurească, cînd au fost cursul anilor 7038. Deci cînd au trecut 2 luni, au venit Moisi vodă pre Olt cu unguri și au avut războiu cu Vlad vodă la sat la Viișoara. Și au perit Moisi vodă și Barbul banul din Craiova. Și au domnit Vladul vodă ani 2 pol, și apoi s-au înecat în Dîmbovița, la sat la Popești.

Și după acéia boiarii au rădicat domn pre Vintilă vodă den oraș de la Slatină. Ș-au făcut Vintilă vodă sfînta mănăstire den Menedic. Și au tăiat mulți boiari. Deci cînd au fost al treilea an a domniei lui, s-au dus Vintilă vodă la Craiova, să vîneze cerbi preste Jiiu, și s-au sfătuit Vintilă vodă cu oamenii lui de taină, acolo să tae alți boiari. Iar boiarii s-au gătit ei de au tăiat pre Vintilă vodă în malul Jiului. Și au domnit Vintilă vodă ani 3 pol. — 7040.

1 venit]venit domn C vodă¹⁻²]voevod ACL Vladislav C 1—2 Apoi au venit Moisi vodă ... cu steag]Io Moisei voevod.feciorul lui Vădislav voevod, au venit domn de la Poartă cu steag împărătesc O După vodă² introduce titlul Domniia lui Moisei vodă, feciorul lui Vladislav vodă K de la Poartă cu steag]Dacă au vinit Moisei vodă de la Poartă cu stiag de domnie K 2 Și om. K un an pol]un an și 6 luni A, ani 1 jumătate C, ani 1 și jumătate K, ani 1 pol LO boeri ALO Neagoe]pre Neagoe K 3 și păi C, și pre KO, și L Preda]Drăgan O Iar om. C alți]alți C boeri ALO în]la CLO 4 Vlad]Vladul CL, Io Vlad O vodă]voevod ALO Și au fugit Moisi vodă]Iară Moisi (Moisei O) vodă (voevod O) au fugit KO 5 au fost]era K cînd au fost cursul anilor 7038 om. CLO După 7038 introduce titlul Pentru domniia lui Vlad vodă și de moarte lui Moisi vodă K Deci cînd au trecut 2 luni]stătu domn Vlad vodă, iara dacă au trecut 2 luni K cînd]dacă C cînd au trecut]treçnd O aujel au AL, iar au O După venit ad. din Țara Ungurească O Moisi vodă om. O Moisi K, Moise L 6 vodă]voevodA cu ungurii pre Olt O au avut războiul]au făcut mare războiu O cu Vlad vodă la sat la Viișoara]la sat la Viișoară cu Vlad voevod (vodă CK) ACKL Viișoara]Viișoară în gura Himinogului. Și fu izbinda lui Vlad vodă O 7 Moisi K, Moise L, Moisei O voevod O banul Barbul ACL din]de la AC, de K, ot L Vladul]Vlad AKO 8 vodă]voevod AL ani 2 pol]ani 2 jumătate C, ani 2 și giumătate K, 2 pol L apoi om. O înecat]să sfătuit și rădicară O, rădicat-au boiarii domn pre K vodă]voevod ACLO 10 de la]din KO vodă]voevod AO, om. L Menedic]Omiidic K, Omedic V, foarte mare și frumoasă și cu zlduri de piatră împrejur, pre apa Slănicului, într-un munte ce să chiamă Menedic O 11 pre mulți boiari K Deci cînd au fost al]Iar în al K, Iar cînd au fost al O treilea]triiale O a]ai V a domniei]din domniia AO, de domnia CL 12 Vintilă vodă om. O vineză K preste]peste ACKL, pre O Jiiu]Jăiu CO 13 Vintilă vodă]Vintilă voevod A, Vintilă C, om. O oamenii]boiarii C acolo să tae]să tae acolo el AK, să tae pre cumnată-său și pre O 14 s-au gătit]s-au sfătuit gătindu-să L Iar boiarii s-au gătit ei de au tăiat pre Vintilă vodă în malul Jiului] Iar cumnată-său prinzindu-i de veste să sfătui cu boeri ca să omoare pre Vintilă vodă și învătă pre 2 slugi ale lui, unul arvat și altul ungurean, cînd vor mergi ei cu Vintilă vodă pre malul Jiului vorbind, iar ei să repeză cu cai și să-l ia în suliță să-l omoare. Și așa păzîră acea vreme și mergînd Vintilă vodă împreună cu toți boerii, iar slugile acele începură a repezi caii și într-o parte și într-alta. Și căutînd Vintilă vodă înapoi, zisără : ce aleargă cu cai ? Iar cumnată-său zisă : cei nebuni ai mei ungureni. Și așa fi păru că vor să treacă pre lîngă dînsul înainte, iar ei să alătură și-l junghiară cu sulițele și muri O de au tăiat ei AKL pre]pe CL vodă]voevod A în]la K Jiului L 15 Vintilă vodă om. LO ani 3 pol]ani 3 jumătate C, ani 3 și jumătate K 7040]cînd au fost cursul anilor 7044 A, leatul 7040 C, în anii 7044 K, om. O

Apoi boiarii au venit la sfînta mănăstire Argeşul de au luat pre egumenul Paisie şi l-au rădicat domn. Şi i-au schimbat numele, de i-au zis Radu vodă. Şi au făcut sfînta mănăstire Mislea, hram sfînta troiţă. Şi dupre aceia Radu voevod au tăiat pre banul Toma şi pre Vlaicul logăfăţul.

5 Deci preste puţină vreme au venit Laiotă Băsărabă vodă cu nişte
33^v pribegi, anume: Stroe pribegul şi Manole şi Mihalco | şi cu haiducii
din Ţara Ungurească şi au avut război cu Radul vodă, şi au biruit
Laiotă vodă pre Radul vodă. Şi au fugit Radul vodă cu boiarii la Necopoe,
şi au venit Laiotă Băsărab vodă în Tirgovişte. Iar cînd au trecut 2 luni,
10 Radul vodă iar au venit cu mulţime de turci şi au avut război la Fîntîna
Ţiganului, şi au fost izbînda Radului vodă Paisie. Atuncea au perit
şi Laiotă vodă Băsărab, şi Stroe pribegul şi Manole şi Mihalco. Şi au
domnit Radul vodă 9 ani şi 8 luni. Şi l-au mazilit turcii. Şi mergînd la
Ţarigrad l-au făcut surgun la Eghipet şi acolo au murit.

15 Mircea vodă au venit domn de la Poartă cu steag şi au intrat în
Bucureşti, martie 17, 7053. Şi trecînd 2 săptămîni, au tăiat pre boiari,
anume: Coadă vornecul, i brat ego Radul comisul, i Dragul stolnicul, i

1 la sfînta mănăstire Argeşul]la mănăstire la Argeş O de]şi CO luoa L pre]pă L
2 Paisie egumenul K rădicat]pus O 3 vodă]voevod AC Radu vodă]Io Radul voevod
20 feciorul Radului voevod, la leatul 7043 O Şi]Acesta O sfînta om. CO mănăstirea C Mis-
lea]de la Mislea O hram]unde este hramul AK, hramul ei O sfînta troiţă]sfînta troiţă C
După troiţă ad. Acest Radul vodă să vede într-o carte a Radului vodă Mihni, care este a m-rii
Stăneştii A Tot după troiţă ad. titlul Domniia Radului vodă Paisie şi de Laiotă vodă Băsă-
rabă K Continuă după titlu Stătu domn Radul vodă cum s-au zis mai sus. Acest Radu vodă
25 să vede într-o carte a Radului vodă Mihni care iaste a m-rii Stăneştii K 4 dupre]după ACKL
Radul voevod om. O voevod]vodă ACKL Vlaicul logofăţul]Stoica logofăţul de la Pis-
cani O 5 preste]peste CK Laiotă Băsărabă vodă]Laiotă voevod Basarab A, Io Laiotă
Băsărabă voevod din Ţara Ungurească O nişte]boeri O 6 pribegul om. O Manole]Manul O
haiducii]mulţi haiduci O 7 din Ţara Ungurească om. O au avut]a avut (făcut O) COV
30 8 Laiotă vodă]Laiotă voevod (vodă K) Basarab AK, Laiotă Basarab voevod CL vodă]1]
voevod A pre Radul vodă om. L 7—8 Şi au biruit Laiotă vodă pre Radul vodă]au fost iz-
bînda lui Laiotă vodă şi au venit la Tirgovişte O Şi au fugit Radul vodă cu boiarii]Iar
Radul vodă cu boiarii au fugit O la Necopoe]peste Dunăre şi s-au dus la Necopoe O 9 La-
iotă Băsărab vodă]Laiotă vodă Basarab A, Laiotă Basarab voevod CL şi au venit Laiotă
35 Băsărab vodă în Tirgovişte om. O Iar cînd]Iar (Şi O) dacă]CKO 10 Radul vodă om. O
mulţime O avut război]făcut mare război O 11 fost izbînda]biruit O Radul O Pai-
sie om. O 12 şi¹ om. O Laiotă voevod Basarab A, Laiotă Basarab voevod C, Laiot Bas-
arab L Băsărab om. O pribegul om. O Manole şi Mihalco]Mihalco şi Manul O,
Manolache i Mihalco C După Mihalco ad. şi au venit Radul vodă iar în scaun O 13 Ra-
40 dul vodă om. O 9 ani şi 8 luni]9 ani şi luni 7 AK, ani 9 luni 8 CO mazlit A, mazlit C
14 surghiun AL au murit]au murit, cînd au fost cursul anilor 7053 K Între r. 14 şi r. 15
ad. titlul Domniia Mircii vodă şi pentru Radul vodă ce i-au zis Ilie cum au venit asupra Mircii
vodă cu boiari pribegi din Ţara Ungurească K 15 Mircea vodă au venit domn]Cînd au fost
cursul anilor 7053 au venit Mircea voevod domn A, Şi au pus domn de la Poartă pre Mircea
45 voevod C, Venit-au Mircea vodă domn K, Io Mircea voevod, feciorul Radului vodă Dracea au
venit domn O steag]steag împărătesc O 15—16 întrat în Bucureşti]şăzut în scaun în Bucu-
reşti O 16 martie 17,7053]în luna lu mart 17 zile A, martie 17, leatul 7053 CLO, martie
17 zile K pre boiarii]mulţi boeri O 17 anume om. O pre Coadă O i brat ego]şi pre
50 frate-său AK, şi pe fratele lui C, şi pre O i²]şi A, şi pe K, şi pre O i Dragul stolnicul]om. L,
şi pre Drăgan post. O i³]şi pă AK

Stroe spătarul și Vintilă comisul, și pre mulți boiari carii nu sînt scriși aici. Și le-au dat mare muncă, pentru avuție. Iar cîți boiari au scăpat, au fugit în Țara Ungurească. Și trecînd 2 ani, iar au venit acei boiari | pribégi cu oaste, pre gura Praovei, și au avut războiu mare cu Mircea 34
vodă la sat la Periș, și au fost izbînda Mircii. Atuncea au perit și Udriște 5
vistierul și Theodosie banul.

După acéia au venit Radul vodă, ce i-au zis Ilie, din Țara Ungurească. cu boiari pribégi și cu mulți haiduci. Făcut-au războiu la sat la Măneși, și fu izbînda Radului vodă Iliiaș. Și au gonit pre Mircea vodă pîn în Giurgiov, perind mulți oameni. După acéia Mircea vodă iar au venit 10
al doilea rînd cu hanul și cu mulți turci, de au gonit pre Radul vodă peste munte. Și au domnit Mircea vodă ani 8 pol. Și s-au mazilit de la turci și s-au dus la Țarigrad.

Pătrașco vodă, cela Bunul, au venit domn în sîmbăta Paștilor 7062. Deci trecînd 3 ani den domnia lui, el s-au dus preste munte, în 15
Țara Ungurească, cu toți boiarii lui și cu multă oaste, trimețînd pre Socol vornicul în Țara Leșască, la cetatea de la Lvov, de au adus de acolo pre Izabela crăiasa și pre fii-său Ianoș craiu, așăzîndu-l pre crăie în cetatea

1 și]și pã A, i CL, și pre KO mulțij] alți L, alți mulți O 1—2 carii nu sînt scriși aici]om. O, carii aicea nu sînt scriși L 2 avuție]avere K, avuție O cîți boiari au scăpat]alți 20
boeri cîți au scăpat O 3 Și trecînd 2 ani]Și la al doile an din domnia lui O iar om. O acei] aici A, om. O 3—4 boieri pribégi]boerii A, boiari K, om. O 4 oaste]oști O Praovei]Pra-
hoviei războiu mare]mare război O, război V 4—5 Mircea vodă la sat]Mircea vodă. Și
au fost acest războiu la sat AK 5 Periș]Periș L, Opriș O fost]făcut O Mircii]Mircii vodă
ACKL, Mirce vodă O Atuncea au perit și]și au prins din pribegi pre O 6 vistierul]vistiiar 25
C, vistierul K și]i L pre Theodosie O 7 acéia ACLO vinit K voevod A ce]ci C, ce-i
O i-au om. O zis]zicea O Ilii]Iliiaș C, și Ilie L, Iliiaș O 7—8 din Țara Ungurească ... hai-
ducu]cu pribegii din Țara Ungurească și cu haiduci O 8 boiari]boerii A, boiarii CK, boeri L
pribégi]pribegi ACL Făcut-au]Făcurã ACKL, și au făcut O războiu]mare războiu O Dupã
războiu ad. cu Mircea vodă O Mănești]Miniști O 9 fu izbînda]fiind izbînda KO Iliiaș]Iliiaș 30
L, om. O Și om. O pre]pã A pîn în]pînã în ACKO 9—10 pîn în Giurgiov, perind mulți
oameni. Dupã acéia Mircea vodă om. L 10 Giurgiov]Giurgiov AC Mircea vodă om. AK
vinit K 11 al doilea rînd cu hanul]hanul al doilea rînd AK și om. K 10—12 Dupã
acéia Mircea vodă ... peste munte]și au venit Io Radul voevod Iliiaș în scaun în București.
Și trecînd 7 luni, Mirce vodă iar au venit în țară cu mulțime de turci și de tătari. Radul vodă 35
încã înțãlegînd de acêasta, îndatã au trecut muntele cu haiduci în Țara Ungurească și iar au
venit Io Mircea voevod, feciorul Radului vodă O 11 pre]pe A, pã L 12 preste C vodã]voevod
A pol]jumătate C, și jumătate K mazilit AK de la]de AKL 13 Dupã Țarigrad ad. în
(în om. A) cursul anilor 7062 AK Între r. 13 — 14 avem titlul Cap. 24. Domnia lui Pãtrașco
vodã în K 14 Pãtrașco vodã cela Bunul]Pãtrașco voevod (vodã L) cel bun AL, om. O vinit 40
K Dupã domn ad. de la Poartã cu steag împãrãtesc și au intrat în scaun în București martie
24 O sîmbãta]sãptãmîna L 15 7062]om. AK, leatul 7062 CO, veleatul 7062 L Deci tre-
cînd]lar cînd au fost O 3 ani]ani 3 AK, la al treilea an O den domnia]a domniei K preste]peste
CKL 15—16 el s-au dus ... cu multã oaste]rãdicatu-s-au cu toți boeri și cu toatã
oaste lui de au trecut în Țara Ungurească O 16 boiarii] boerii AL lui]sãi K trimețînd] 45
trimețînd ACKLO 17 dvornicul CL cetate KO de la]din ACKL, la O Lvov]Leov
ACKL, Liov O de au]de s-au C, di-au K 18 Izabela]Havela AKO, Haleva CV fii-sãu]fiul sãu C,
fii-sau K, fiiu-sãu O, hie-sãu V Ianãș crai K așăzîndu-l] așăzîndu-i A, așăzînd C pre]pã
A. în O cetate O

ot Clujvar. De acolo Pătrașco vodă s-au întors iar în țară, de au domnit
34° ani 4. | Și au murit în scaun, septembrie 24, 7066.

Mircea vodă iar au venit domn al treilea, rînd. Și au trimis la
boiarii carii era pribegi în Țara Ungurească, de i-au chemat, făcînd mare
5 jurămînt. Deci ei crezîndu-l, s-au sculat de au venit, Stănilă vornicul și
cu toți boiarii și cu toată curtea, de s-au închinat la Mircea vodă, de
credință și legătură ce-au făcut. Iar cînd au fost la martie 3 deni, cu
meșteșug mare au chemat pre Stănilă vornicul și pre toți boiarii și pre
amîndoi episcopii și toți egumenii cu mulțime de călugări, în cetate în
10 București. Și așa fără veste au năpustit într-înșii pre beșliii lui și pre
mulți turci, de i-au tăiat pre toți, vârsîndu-se mult sînge nevinovat. Da - va
seama inaintea lui dumnezeu ! Și au domnit Mircea vodă 5 ani și 8 luni,
murind în scaun. Îngropatu-s-au în biserică domnească, în București,
septembrie 21 deni, 7068.

15 Deci cînd au fost a dooa săptămînă, puținei boiari, ce au fost scăpat
preste munte, ei au venit cu puținea oaste, de au făcut războiu cu boiarii
Mircei vodă, la satul Rumînești, și fu izbînda pribegilor. Iar doamna
35 Chiajna | a Mircei vodă și cu fie-său Pătru vodă au fugit peste Dunăre ;
iar boiarii ei au rămas în Giurgiu. Și iar au venit al doilea rînd de au

20 1 ot]de la AK, la O Clușvar L De acolo ... au domnit]De acolo iar s-au întors Pătrașco
vodă de au venit în țară și au domnit O iar]om. CK, iarăși L 2 ani 4]ani 4. Acesta au
făcut biserica din Rîmnic, hram preapodobna Paraschiva A scaun K septembrie 24]sep-
temvrie 24 de zile (de zile om. L) AL 7066]cînd au fost (era K) cursul anilor 7067 (7066 K) AK,
leatul 7066 C, leatul 7066 și s-au îngropat în mănăstiri Dealului. În zilele acestui domn, la
25 leatul 7065, au fost foamete foarte rea, că mulți oameni au murit de foame O Între r. 2 și 3
introduce titlul Cap. 25. A treia domnie a Mircei vodă și de moartea lui K 3 Mircea vodă]Io
Mircea voevod, feciorul Radului vodă Mihnea O iar om. CL vinit K al treilea rîndul domn C
al treilea]al treile K, de al triile O 4 boiarii]boeri A, boiari C, boerii L carii]care ACL
de]și C 3-14 De la trimis la pînă la septembrie 21 deni, 7068 e redacția săzut în scaun, în
30 București, leatul 7066. Și trecînd cîteva vremi, au trimes pre mitropolitul cu cărți, cu mare
jurămînt de au adus boeri pribegi din Țara Ungurească, pre Stănilă vornicul și pre alți boeri
mulți și s-au închinat Mircei vodă făcînd legătură mare. Iar cînd au fost mai în urmă, Mircea
vodă au călcat jurămîntul și au tăiat boeri, pre Stănilă vornicul și pre alți mulți, mari și
mici, la martie 3, leatul 7067. Și au făcut biserica cea domnească din București. Și au domnit
35 ani 1 și luni 8 și au murit în scaun, septembrie 25, leatul 7068 și s-au îngropat la biserica
cea domnească în București în O 5 jurămînt]jurămînt cu (dă C) ei AC crezîndu-]crezînd AL,
încrezîndu-se K venit]vinit toți K 6 boerii AL 7 ce-au]au A, s-au C martie 3]maiu
3 C, martie în 3 L deni]zile AKL, om. C 8 pre]pă AL boerii ACL 10 fără de veste A
au năpustit într-înșii]într-înșii năpusti A pre]om. A lui om. AK 11 i-au]au K văr-
sîndu-să ACL 12 Inaintea CK 5 ani]un an A, ani 1 C, ani doi K și 8 luni]fără 4 luni K
40 13 murind]murit-au K, și au murit L îngropatu-s-au]și l-au îngropat K, îngropatu-l-au L
14 septembrie AL 21 deni]24 de zile A, 25 CL, 23 de zile K 7068]cînd au fost (era K) cursul
anilor 7068 (7066 K) AK, leatul 7068 CL Înainte de r. 15 ad. Cap. 26. Războae ce-au
făcut boiarii pribegi cu boiarii Mircei vodă ; pentru domnia lui Pătru vodă, feciorul Mircei
45 vodă K 15 a dooa]a doo A, doo C, a doa KLO săptămînă]săptămîni C puținei]puțini C,
iară puținei K, puțini O boeri ACLO ce]cîți O 16 preste munte]peste munte (Dunăre K)
CKL, de Mirce vodă în Țara Ungurească O ei om. O puține]puțînă CKLO boerii ACLO
17 satul Rumînești]sat la Rumînești O iar om. K 18 Chiajna a om. A și om. A fie-său]
fii-său ALO, fiul său C, fiul seu K 19 boiarii]boerii ACLO ei om. AKLO în]la AKO au]a O
50 Giurgiu]grad Giurgiu C iar om. O al doilea]al doile K, de al doile O

făcut războiu cu pribégii la sat la Șărpătești, și fu izbînda a boiarilor Mircii. Atuncea au perit Badea clucerul și alți oameni de ai pribégilor. Și iar au venit doamna Chiajna cu fie-său Pătru vodă în București. Și trecînd o săptămînă, iar au venit alți boiari pribégi, pre apa Oltului, anume : Stanciul Bengăi și Matei al Margăi, i Radul, i Vilsan și alții, 5
făcînd războiu cu Pătru vodă la sat la Boiani, avînd lîngă dînsul mulțime de turci, și fu izbînda lui Pătru vodă, perînd mulți oameni. Atuncea au venit Stepan, vel portarul de la Poartă, de au adus steag lui Pătru vodă de domnie noao, să fie în locul tătine-său, Mircii vodă. Adaos-au Pătru vodă cu mumă-sa la bir 5 aspri. Domnit-au ani 8 și mazilindu-se 10
s-au dus la Țarigrad.

Și au venit în locul lui domn frate-său Alexandru vodă, iar fecior Mircii, mai 7 zile, leatul 7076.

Deci atuncea boiarii cîți era pribégi încă au venit de s-au închinat toți la Alexandru | vodă. După acéia trecînd 2 luni, iar Alexandru vodă 15
au început de au tăiat mulțime de boiari, anume : Radul logofătul ot 35^p
Drăgoești, i Mihnea ot Bădéni, i sin Udriște vistierul, i Tudor ot Bucov, i Vladul Caplii, i Pătrașco, i Calotă, i Stan sin Drăgulețului, i Radul stolnicul

1—2 a boiarilor Mircii]a (a om. AKLO) boerilor (boiarilor K) Mircii vodă (vodă om. C) ACKLO 2 Atuncea]Atunci K, Atunce O clucerul]cruceriul C, cluceriul KO de ai]de a 20
K, de-i O 3 venit]vinit de iznoavă K cu]și cu O fie-său]fii-său ALO, fiu-său (seu K) CK vodă]voevod A 4 iar om. O boeri ACKLO pre apa Oltului]de peste Olt O 5 și Matei]i Matei C al Margăi]al Margii A, a Marcii K, Armagăi L i]și AK Radul]Radul logofătul ACKL, Radul vorneclul O i]și AKO Vilsan]Vilcan KO și alții]și alți boeri mulți O 6 cu Pătru vodă la sat la Boiani]la sat la Boian. Pătru vodă AK, cu Pătru vodă la sat la Boiani 25
(Coeni L, Boeni O) CLO dînsul]sine K 6—7 avînd lîngă dînsul mulțime de turci]avînd Pătru vodă mulți turci într-ajutoriu O 7 și fu]fu AK izbînda lui Pătru vodă]izbînda turcilor cu Pătru vodă K, izbînda lui O oameni]oameni de-i pribegilor, iar cîți scăpară trecură în Țara Ungurească O Atuncea]Atunci ACK, Într-acea vreme O 8 au venit]veni și O Stepan]Ștefan C vel portarul]marele portar A, vel portar LO Poartă]Țarigrad O de au]de i-au O 30
steagul C 8—9 lui Pătru vodă de domnie noao, să fie]de domn lui Io Pătru voevod să fie domn O 9 tătine-său]tătine-seu K, tătini-său O Adaos-au] Și au adaos O 10 cu mumă-sa om. O la bir]țara la bir O 5]3 A Domnit-au]Și au domnit AKO ani 8]8 ani C, 8L mazilindu-se]mazilindu-să dă turci C, mazlindu-să O 12 în locul lui]în locul său A, om. O frate-său domn L Alexandru]Io Alexandru O vodă]voevod ACO 12—13 iar fecior Mircii]om. 35
A, iar feciorul Mircii vodă CL, feciorul Mircii vodă, cu steag de la împărăție și au intrat în scaun în București O 13 mai 7 zile]în luna lui mai 7 zile A, mai L, mai 17 O leatul 7076]cînd au fost cursul anilor 7076 A, 7076 CL Pentru r. 12 inc. iar fecior ptnă la r. 13 fin. leatul 7066, avem titlul și redacția Cap. 27. Domnia lui Alexandru vodă ficiorul Mircii vodă. În anii 7076, în luna lui mart 7 zile au vinit Alexandru vodă în scaon K 14 atuncea]om. A, de atunci 40
K boiarii]boerii ACL Deci atuncea boiarii cîți era pribégi]Și au trimis cărți cu mare jurămînt la boeri pribegi ce era în Țara Ungurească O încă]de atuncea A, de O 14—15 de s-au închinat toți]toți și s-au închinat O 15 la Alexandru vodă]la Alexandru voevod AL, lui O După acéia]Și O trecînd]au trecut AO iar om. O 16 au început de]călcă jurămîntul și O mulțime de]mulți CO boiari]boeri ALO Radul]pre Radul O 16—17 logofătul ot Drăgoești] din Drăgoești logofătul A, logofătul din Drăgoești K, logofătul Drăgănescu O 17 i]și A, și pre KO Mihne O ot]din AK, de la O i²⁻³]om. AK, și C, și pre O sin]feciorul lui ACKO, Stan L Udriște]Udreș O vistierul]vistieri O i]și pă A, și pre KO Tudor]Tutor O ot Bucov]de la Bucov AK, Bucoveanul O 18 i¹] și pă A, și pre KO Vladul]Vlaicul K i²]și pă A, și pe K, și pre O i³]și pe]pre O KO Calotă]Calotă]Calotă]Perișanul O i⁴]și pă (pre K, pe O) AKO 50
Stan]Stanciul K sin]feciorul AKO, fiul C Drăgulețului]Drăguțului K i⁵]și pre]pe O AKO

ot Boldești, i Radul sin Socol dvornicul, și alții, meșița septemvrie 1 deni. Și au făcut Alexandru vodă, din jos de București, o mănăstire mare, hram svetaia troiță.

Iar cînd au fost al patrulea an din domnia lui, luînd frate-său Pătru
5 domnia la Moldova, fost-au poruncit la Dumbravă dvornicul și la toată
boe.imea Moldovei, ca să vie înainte, la Focșani. Atuncea Alexandru
vodă încă au eșit în timpinarea lui Pătru vodă, frăține-său, de au făcut
ospăț la sat la Săpățeni. Iar Dumbravă vornicul cu toată curtea Moldovei,
10 ei au venit să se închine la Pătru vodă. Iar deaca s-au apropiat, ei fără
véste au lovit pre Pătru vodă și pre frate-său Alexandru, gonind pre
Pătru vodă pîn la Brăilă, iar Alexandru vodă au fugit la oraș, la Floci.
36 Moldovénii încă, făcînd această izbîndă, s-au întors la margine, la Ionaș
co vodă.

Deci atuncea Ionașco vodă au trimis pre Vintilă vodă cu mulți
15 lotri, ca să fie domn în Țara Rumînească. Și au intrat în cetatea din Bucu-
rești, șazînd acolo 4 zile. Alexandru vodă încă au trimis pre o seamă de
boiari ai lui cu oaste, anume: Dragomir dvornicul, i Mitrea comisul, i
Bratul păharnicul, i Ion pîrcălabul, de au lovit pre Vintilă vodă și pre
acei lotri făr de véste. Și atuncea au perit Vintilă vodă și cei lotri toți;
20 și iar au venit Alexandru vodă în scaun în București. Și au adaos în țară

1 ot Boldești]din Boldești AK, Boldesul O i]și pre (pe O) AKO sin]fieciorul lui ACKO
dvornicul]vornecul Cornăteanul O și alții]și pre alții AK, om. O meșița]om. CL. în luna
lui KO septemvrie 1 deni]septemvrie 1 AL, sechtembrie 1 C, septemvrii 1 K. septemvri
în 1 leatul 7077 O 2 voevod A o mănăstire din jos de București O mare om. AK
25 3 hram]hramul C, hramul ei L O svetaia]s]finta ACKLO 4 iar]Deci O patrulea]treilea C,
patrăle O din domnia]a domniei K, din domnia lui, la leatul 7080 O Pătru]Pătru
vodă AKO 5 la Moldova]țării Moldovii O fost-au poruncit] poruncit-au O la]lui A
vornecul O 6 Moldovei]Moldovii CL, țării Moldovii O să vie]să-i vie (iasă O) ACO ina-
inte]innainte-i K, om. L Focșani]Galați O Atuncea]Atunci K, Atunce și O 7 voevod A
30 în timpinarea]nainte intru (om. înainte L) întimpinarea A, înainte în timpinare K, la întim-
pinare O lui Pătru vodă, frăține-său]frăține-său lui Pătru voevod (vodă C) AC, frăține-
seu K 7—8 de au făcut ospăț om. K 8 ospeți O la sat om. C Săpățeni]Săpățani C,
Sipețiani K, Puțeni O și cu toată AK curte O 9 ei au venit]ei au eșit C, s-au făcut
a veni O la Pătru vodă să se închine V la]lui KO voevod A Iară K dacă ACKLO
35 apropiat AK ei om. O 9—10 fără véste]făr (fără O) de veste ACO 10 pre]pă ACL voevod A
pre]pă AL au lovit pre Pătru vodă și pre frate-său Alexandru]și au lovit pre amîndoi O gon-
ind]și au gonit O pre]pă ACL 11 voevod A pin]pîră O Brăilă]Brăila CO Alexan-
dru voevod (vodă K) AK la oraș]pîră la oraș O Floci]Folticeni C 12 întors la]întors
40 iar]și (iar KL) ACKL la² om. O 13 voevod A 14 atuncea]atunci CK, om. O vodă]
voevod A au trimis] trimisă O pre]pă A vodă]vornicul AK 15 în Țara Rumînească]
Țării Romînești O cetatea om. O din]de K, om. O 16 șazînd]șizînd O zile O Alexan-
dru]Deci Alexandru O au trimis]trimisă O pre]pă L samă KO de]dă C, din O 17 bo-
eri ALO ai lui]om. AK, lui O i]și pă (pe K, pe O) AKO Mitre O i]și A, și pe (pre O) KO
45 18 i]și A, și pre (pe (pe O) KO pîrcălabul]paharnicul CLV vodă]vornicul ce era să fie
domn A 18—19 pre acei]cu ai lui A 19 fără veste CKL atunci ACK Și atuncea au
perit Vintilă vodă și acei]și au fost izbînda boerilor lui Alixandru vodă, iar Vintilă vodă au
perit și O lotrii toți AKO 20 iar om. O a venit L în scaun în București]în București,
în scaun AL, în București O

un bir ce i-au zis oae seacă. Și <a> murit în scaunul lui, iulie 25 deni, leatul 7085.

Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domn. Și au trimis pre Mitrea vistierul și i-au adus steag de la Poartă. Și au adaos în țară găleata. Deci când au fost al patrulea an din domnia lui, iar boiarii mehedinți au rădicat un domn ce i-au zis Radul Popa. Și au făcut războiu cu Mihnea vodă la Craiova și au fost izbînda Mihniei vodă. Făcut-au și o mănăstire, de la Tutana. Domnit-au 6 ani. Și l-au ma | zilit turcii, de s-au dus la Poartă.

Pătru vodă Cercel sin Pătrașco vodă au venit domn de la Poartă intrînd în București august 29 deni, leatul 7092. Și au făcut biserica ce iaste în cetatea Tîrgoviștii. Și au tăiat pre Mihăilă dvornicul, i Dobromir banul și pe Gonțea paharnicul. Și au pus birul curții foarte mare și gorștină de oi. Deci trecînd 2 ani de la domnia lui, venitu-i-au mazilie de la Poartă și au trecut muntele cu tot ce au avut

Mihnea vodă iar au venit domn al doilea rînd. Și au mai adaos în țară un bir ce i-au zis năpaste. Și au pus pre roșii un bir foarte mare; și pre megiași găleată de pîine și dijma din 5 stupi un stup. Și au tăiat

1 un bir în țară O ce i-au zis om.A oae seacă]oia seacă AKO Și <a> murit]Și domnia cu pace și au murit O, Și murit V în scaunul lui]în scaon K, în scaunul lui în București O iulie 25 deni]iunie 25 zile (de zile K) AK, iulie 25 zile (zile om. L) CL, în luna lui iunie 25 O 2leatul 7085]cînd au fost (era K) cursul anilor 7085 (7035 A) AK, 7085 C După 7085 ad. Și au domnit ani 9 și s-au îngropat în mănăstire lui din jos de București O 3 Înainte de Mihnea introduce titlul Cap. 28. Domnia Mihniei vodă ficiorul lui Alexandru vodă O vodă]voevod A Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domn]Rămas-au Mihnia vodă domn în locul tătine-său K, Io Mihnea voevod, ficiorul lui Alexandru voevod, îl pusără boeri ca să fie domn în locul tătini-său O trimes CO pre]pă C, pe LO 4 Mitre vistieri O și i-au adus steag de la Poartă]la Poartă de i-au adus steag de domnie (de domnie om. AK) AKO în țară]țara A găleata]un bir ce-i zice găleată O 5 Deci cînd au fost al patrulea an din domnia lui om. AK patrulea]patrilca C, patrăle O din]dă C, de L boiarii]boeri ALO mehedinți]de peste Olt au strîns oastea Mehedinților și O 6 un]alt A ce]care C ce-i zice Radu vodă Popa O războiu]mare război O 7 După Mihniei vodă ad. iar Radul vodă au fugit la cetate la Timeșvar O Făcut-au]Făcut-au Mihne vodă O o om. KO 8 de la]la O Și au domnit ani 6 AKO l-au mazilii]mazilindu-l O de]și A, om. O 9 Poartă] Țarigrad O Înaintea r. 10 introduce titlul Cap. 29. Domnia lui Pătru vodă ce i-au zis Cercel K 10 Pătru vodă]Io Pătru voevod O Cercel]ce i-au zis Cercel A sin]ficiorul lui ACO Pătru vodă Cercel . . . domn de la Poartă]Venit-au de la Poartă domn Pătru vodă Cercel, ficiorul lui Pătrașco vodă K 11 intrînd]și au intrat în scaun O august 29 deni]august 29 ACLO, în 29 de zile a lui avgust K leatul 7092]cînd era cursul anilor 7092 K, 7092 L biserica]biserică K, bescerică O 11-12 ce iaste]ce este AL, om. O 12 în cetate în Tîrgoviști O Mihăilă] Mihail AK i Dobromir]și pre Dobromir AK, i Dobrămir C, și pe Dragomir O și pel]și pre A K, om. C, i L 13 Gonțea]Gonți O pus]scos O curții]i]ării C gorștină]gorștina C, goștină O 14 După oi ad. din zeci oi o oai O Deci trecînd 2 ani de la domnia lui]Și au domnit ani 1 și luni 9 O 2 ani]ani 2 K de la]din AGL, den C, om. K venitu-i-au]și-au venit A, venit-au l venitu-i-au mazilie de la Poartă]Și mazilindu-l turcii, el n-au vrut să miargă la Țarigrad O 45 mazilie]mazilie C, mazilie L 15 și]ce O trecut]tricit K muntele]muntele în Țara Ungurească O tot]toate O Între r. 15 și 16 titlul Cap. 29. A doa domnie a Mihniei vodă K 16 Mihnea vodă]Io Mihnea voevod, ficiorul lui Alexandru voevod O iar om. O venit]vinit K al doilea]al doile K, în de al doile O După rînd ad. cu steag împărătesc și au intrat în scaun mai 20, leatul 7094. Și au tăiat pre Stanciu logofătul O adaos un bir în țară K 17 cei-au zis]-ce-i zice O pus]băgat ACK pre]pe A, pă L un om. ACK 18 și dijma]și dijmărit A un stup]unul AKL, 1 C au tăiat]-au tăiat C

pre Stanciul logofătul. După acéia s-au mazilit și el de la turci. Ducându-se la Țarigrad, au lăsat légea creștinească și s-au făcut turc, de voia lui. Și au domnit Mihnea vodă al doilea rînd 5 ani, 7099.

Ștefan vodă Surdul au venit domn de la Poartă cu stiag și au domnit 5 ani 1 pol.

Alexandru vodă au venit domn de la Poartă cu steag și au domnit 37° ani 1, luni 3. |

De aicea să începe istoriia lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă, carele au făcut multe războaie cu turcii pentru creștinătate precum de aicea înainte să arată.

Cînd au fost cursul anilor de la Adam 7101, venit-au Mihai vodă domn Țării Rumînești. Iar în Țarigrad împărătea sultan Murat; iar în Țara Ungurească era crai Batăr Jicmond; iar la Moldova era domn Aron vodă. Și într-acéia vréme împresurase turcii Țara Rumînească cu datorii multe și cu nevoi foarte gréle, încît nu mai avea să plătească țara și să scape din gurile vrăjmașilor. Și începură turcii a coprinde Țara Rumînească și a-și face lăcașuri și meceturi. Și începură a țiparea creștinii de

1 Și au tăiat (acestea de la p. 53_{1a}) pre Stanciul logofătul om. O După]Dupre CL mazilit] mazilit și el de la]de la A, de K ducîndu-să AC 1—3 După acéia . . . 5 ani, 20 7099]și au domnit ani 5 și mazilindu-să de turci s-au dus la Țarigrad și s-au lepădat de legi lui ce creștinească și s-au făcut turc de a lui bună voe O 2 în Țarigrad K légea]legea AC de voia lui]de a lui bună voe AK, diavolul L 3 al]de al A 5 ani]ani 5 AK 7099]cînd au fost (era K) cursul anilor 7099 AK, văleat 7099 L 4 Ștefan vodă]Ștefan voevod A, Cap. 30. Ștefan vodă K, Io Ștefan voevod O Surdul om. L După Surdul ad. feciorul lui Ion vodă ce au fost domn în Moldova O vinit K cu stiag]cu steag împărătesc, leatul 7098 O 5 ani 25 1 pol]ani 1 și jumătate CK, un an și jumătate L, ani 1 pol și l-au mazilit O 6 Alexandru vodă]Cap. 31. Alexandru vodă K, Io Alexandru voevod, feciorul lui Bogdan vodă ce au fost domn în Moldova O vinit K cu steag]om. CKL, cu steag împărătesc, leatul 7100 O 7 ani 1]un an L, 1 O luni 3] și luni 3 AK, și trei luni CL, și trei luni și s-au mazilit O 8 De aicea] 30 De aici (aice O) AO, Cap. 32. De aicea K să începe]începem AC, începe L, Începem a scrie O istoriia lui]istorie de K voevod A 8—10 Istoria lui Mihai vodă . . . să arată] Istoria de vitejile lui Mihai voevod cel viteaz O sin]feciorul lui ACKL Pătrașcu L 9 voevod A carele]care KL multe războaie au făcut L 10 aicea]aici AKL înainte C să arată]arată AK 11 cursul anilor]văleatul G, la cursul anilor V de la Adam]ot Adam 35 G, om. K 11—12 Cînd au fost . . . Țării Rumînești]Io Mihai voevod, feciorul lui Pătrașco voevod, au venit domn de la Poartă cu steag împărătesc și au șzut în scaun în București avug-25, leatul 7102 O Mihai vodă]Mihai voevod A, domn Mihai vodă C, și Mihai vodă G 12 domn]domn ai L Romînești K Iar]Iară K, Și într-ace vréme O în Țarigrad împărătea]în Țarigrad împărăția (împărăția L) ACGKL, era împăratul turcesc în Țarigrad O 40 sultan Murat]Sultan Selim al unsprăzecile din neamul lui Osman, feciorul lui sultan Suleman O 13 Batăr]Bator GKL Jicmon A, Jăcmon C, Jicmon GLO, Jicmont K iar om. L la Moldova]în Moldova AK, la Muldova G, în țara Moldovii O domn om. AC 13—14 Aron vodă]Aron voevod A, Arion vodă G, Aron voevoda K 14 Și om. KL într-acéia]întru acea A, într-aceia L vréme]vréme ACL, vrémia G Împresura K turcii om. G Romînească K 45 cu datorii multe în Țara Rumînească L 14—16 Și într-acéia vréme . . . gurile vrăjmașilor]Și începu Mihai vodă a căuta de rîndul țării și a să lupta cu nevolie ce-i vine de la Poartă. Și nu pute nici într-un chip să o îndrepteze, pentru că turcii foarte să iuțisă și să înălțase întru ace vrémi, cît nimene din creștini nu le pute sta împotrivă O 15 foarte om. C grială K înct]ctt AKL, cum G avea]avea putere K să să]să-i C 16 Și om. ACGKL turcii om. O 50 cuprinde GO 16—17 Țara Rumînească] toată K, țara O 17 Și începură a țiparea . . . (contlinuă la p. 55₁) răul turcilor]și multă răutate și nevoi era în creștini O a țiparea]a țipa AKL, a speria C

nevoia turcilor, și pretutindenea era vaet și suspin de răul turcilor, încit însuși Mihai vodă cu toți boiarii să închisese de răul turcilor; și în multă vreme creștinii zicea: doar să vor potoli turcii de asupra-le; iar ei mai mult rău făcea. Că începuse a călcare țara și legea creștinilor. Ci-și strînse toți boiarii mari și mici din toată țara și să sfătuiră | cum vor face să izbăvească dumnezeu țara din mâinile păgînilor. Și deaca văzură că într-alt chip nu vor putea izbăvi, deci ei ziseră: numai cu bărbăția, să rădice sabie asupra vrăjmașilor. Deci socoti Mihai vodă cum ar avea ajutor și dintr-alte părți. Deci trimise pre Radul clucerul Buzescul sol la Batîr Jicmon, ca să se înțaleagă una cu dînsul și să-i dea ajutor oaste, ca să să poată bate cu turcii. Trimis-au și la Aaron vodă sol pre Stroe stolnicul Buzescul, ca să-i fie într-ajutor. Și amîndoi fură bucuroși. Și îndată trimise Aaron vodă pre un boiaru al lui, dînd jurîmint lui Mihai vodă, ca să să ajute unul cu altul. Așijderea și Batîr Jicmon craiul încă legă jurîmint cu Mihai vodă, ca să fie nedăspărțiți unii cu alții.

Deci cînd fu văleatul 7103 noemvrie 5 deni, trimise Batîr Jicmon o seamă de oști puindu-le și capete pe Horvat Mihai și pre Bechiș Ișfan.

1 nevoia]năvoia G pretutindenea]pătutindinea A, pretiutindine K și pretutindenea era vaet și suspin de răul turcilor om. V vaet]vaete ACGK suspin]suspînuri A, suspînind G, suspine K înct]cît CG, cînd K, cît și LO 2 Mihai]Micaî G cu toți boiarii]cu toți boerii lui (boiarii sei K) AK, om. CL, cu boiarii G, împreună cu boerii lui, vîzînd atîta răutate și turburare ce era în țară O să închisese] să închise G, să închiseră K, să închisără în casăle domnești O în om. G 3 vreme L doară G asupra-le]asupra G, asupra K 3-4 vreme creștinii ... legea creștinilor]socotind din zi în zi doar să vor mai îmblînzi. Iar ei mai mult să iușia și să sălbătice asupra creștinilor și strîca țara și călca legea creștinească și arde sîntele biserici și alte multe răutăți face creștinilor O mult om. K 4 Că]încă L începuse]începură L a]și a L călcare]călca ACKL legea L Ci-și]Ce GK, Ci să L strînse]au strîns Mihai vodă K Ci-și strînse] Aceasta vîzînd Mihai vodă, numaidecît își strînsă O 5 toți om. K boerii ALO mari]cei (și O) mari CO să sfătuiră]sfătuiră A, se svătuiră G, s-au sfătuit K 6 izbăvească]izbăvască K, izbîndească O d-zău O țara]țara creștină GL, Țara Rumi-nească O mîinile]mîinili G, mînule K, mînele O deaca]daca CKL, deca O 7 vor putea]să vor putia G, vor folosi O deci ei om. KO bărbăția]bărbățiile G, bărbății O să rădice]să ridice G, să să ridice (rădice) O LO 8 sabie]sabiia KL, om. O Deci]și LO socotiră O Mihai vodă]Mihai voevod A, om. O cum ar avea]cum ar vrea C, să ia O 9 părți]țări străine O Deci]și KL, și așa O trimise]au trimis K, trimisă O clucerul Buzescul]clucerul AK, Buzăscul vel clucer C, Buzescu cluceru L Batîr]Batăr AGL, Bator K 10 Jicmon]Jăcmon craiu C, Jigmond K, Jicmont L, Jicmon craiul unguresc O să se]să să ACG, să L înțaleagă]înțeleagă AC, înțelegă G una cu dînsul]cu dînsul C, unul cu altul O ajutor oaste]oaste A, ajutori O 10-11 să să poată bate]să bată AKLO Aaron]Aron AGKLO sol pre]sol pă A, la Moldova sol pre O 11-12 Buzăscu stolnicul C 11 fiie C într-ajutoriu KO și îndată]și acția A, și acie C, aciaț G, și aciaș K, și gata O trimise]trimis-au O 13 Aaron vodă pre]om. AK, Aron vodă pre GL, și Aron vodă O boiaru]boer AL, boiar CGK, boiaru O al lui]de ai lui O dînd jurîmint lui Mihai vodă]la Mihai vodă dîndu-i jurîmint O să să] să se L 14 Batîr]Batăr ACG, Bator KL Jicmon]Jigmond K, Jicmont L craiul om. O legă]au legat K 15 nedespărțiți CGKLO cu]de CL 16 fu]au fost V văleatul]la cursul anilor AK, la leatul (văleatul G, veleat L) CGL la noemvrie 5, leatul 7103 O deni]zile AK, om. CLO trimise]trimis-au O Variantele la nume ca Batîr Jicmon, de aici înainte se consemnează numai în caz de inversiune sau de lipsă a unuia din termenii. Jicmon]Jăcmon craiul C Batăr Jicmon trimise A, Bator Jigmond trimis-au O 17 samă G oști]oaste K, oști ungu-rești și om. L pe]pre AGKLO, om. C Horvat Mihai]Orbat Mihai A, om. C, Mihai Horvat O și]om. C pre]pe A Bechiș]Beche G Ișfan]Ifvan G, Ișfan K

38 Și veni ră la Mihai vodă în cetate în București. Și îndată tăiară pre toți turcii cîți aflară acolo. Într-acei război fu rănit Stroe Buzescul la mîna | stingă.

5 După acéia fără zabavă fură turcii scoși din țară și rămaseră creștinii izbăviți din gurile lor. Deci cînd fu după război a treia zi, purcose Mihai vodă cu munténii și cu ungunii la Giurgiu și ocolind cetatea Giurgiovului, începură a o bate cu tunurile cîtăva vrême. Văzînd Mihai vodă că nu poate să o dobîndească, căci că venea turcilor ajutor arme și bucate de la cetatea de la Rușciuc, o năpusti și iarăși s-au întors în scaun în București.

10 Iar sultan Murat, împăratul turcesc, daca au prins de veste, numai-decît au trimis pre Mustafa pașa, cu mulțime de turci și cu un domn, anume Bogdan vodă sin Ia(n)cului vodă, ca să scoață pre Mihai vodă de aici din țară și să pue pre Bogdan vodă domn. Și venind turcii la Dunăre, la cetatea den Rușciuc, iar Mihai vodă dea a prinse de veste, el încă grăbi de-și strînse oștile și purcose asupra Dunării, ghenar 8 zile, și purcose la sat la Pietri. Și gătîndu-se ca să treacă Dunărea, ca să lovească
15 cu Mustafa pașa, veni-i veste | cum au intrat hanul cu tătarii în țară și au început a robi și a prăda. Iar Mihai vodă foarte să îngrijă tare și

20 1 în cetate om. O pre om. AO 1—2 toți turcii|turci K 2 cîți |cîți li V acolo| acoalea, la noemvrie 5 O Și într-aceia O Buzescul|Buzăscul CK, stolnicul Buzescul O 4 aciea LO fără|fără de A fură turcii scoși|au scos pre turci K, scoaseră toți turcii O După scoși ad. Aforă V rămasără GKO 5 din|de CO gurile lor|dinși O cînd fu după război a treia zi|a treia zi după războiu O după|dupre G treia|treia AL, triia K purcose|purcose AL, purcesă G 6 muntenii AL cu ungunii și cu muntenii O ungunenii AL la Giurgiu și|la Giurgiov CKL, și veni ră la Giurgiov O și²om. ACGKL ocolind|ocoliră GO Giurgiovului Giurgiovului C, om. O 7 începură a o bate|începură a o batre G, și o bătură O tunurile|tunuri AK vrême AO Și văzînd OV Mihai vodă om. O 8 poate|poate L, pot O dobîndească|a O căci că|căci ACGKL, pentru că O venea|venia ACK, le vine O ajutor|om. AK, ajutoi O 8—9 de la cetatea|la cetatea C, om. O 9 de la|din ACK, de G, di L Rușciuc|Ruși ACGKL, Rușciuc O o năpusti|o au năpustit A, năpustitu-o-au CL, năpustintu-o G, năpustitu-s-au K, au lăsat-o O iarăși|iar AGL, om. O s-au întors|au venit O în scaun|om. AO, în scaun K în²|a O 10 Murat|Selim GO turcesc|turcilor G dea AG au prins|prinse CGL au prins de veste|auz de Mihai vodă că s-au făcut hain O 11 au trimis|trimise AGL, trimisă O Mustafa pașa|Mustafa pașa vizirul V cu mulțime|cu oaste mulțime ACGKL, om. O de turci om. O și cu un domn|și domnul A, și cu domn C 12 anume|a L După vodă² ad. și au poruncit și hanului să vie cu tătarii O sin|finieciul ACK 12—13 sin Ia(n)cului vodă ca să scoață pre Mihai vodă de aici din țară și să pue pre Bogdan vodă om. L scoață|scoață G ca să scoață pre Mihai vodă de aici din țară și să pue pre Bogdan vodă domn om. O 13 de aici din țară|din scaun și din țară A, din țară G pre|pă A domn om. AK domn|domn de aici din țară C Și venind|și veni ră AK, Și viind L, Și așa veni ră O 13—14 turcii la Dunăre|pină la Dunăre O 14 cetate KO den|din AGL, de la O Rușciuc|Ruși ACGKL iar om. O dea prinse de veste|daca au prins de veste L, încă în|tălegînd de aceasta O veste A 14—15 el încă|încă A, om. O 15 grăbi|au grăbit K de-și strînse|de ș-au adunat K, de-și strînsără O oștile|oști A toate oștile O purcose|purcose AL, au purces K, purcesă O ghenar|la ghenarie (ghenari O) CO, ghenarie GL 8 zile|18 zile A, 8 CLO, 8 dni G, în 8 zile K 16 și purcose la|și merse (mersă G, merșeră O) ACGKLO la|până (pină CGKL, pîr o) la ACGKLO Pietri|Pietre AL gătîndu-se|gătîndu-să ACGKL ca om. CGKLO ca să|să să AGK, să se L, ca să să CO lovască GK 17 veni-|veni ACGKL, li veni O veste|veste AO, vestea G cum|cum că GO hanul cu tătarii au intrat O în țară om. L 18 început|prins K să îngrijă|să îngriji AL, s-au îngrijeat K tare om. O

numaidecît să învîrteji îndărăt cu toate oștile și puse tabăra la sat la Hulubești și trimise străji asupra tătarilor, pe Radul Buzescul cu frații lui, Preda postelnicul, i Stroe stolnicul, i Radul Calomfirescu cu o seamă de oști alése. Deci cînd au fost la ghenar 14 deni, ei să întîmpinară cu tătarii, în streji, la sat la Putinei și fură biruiți tătarii de Buzești, perind tătari mulți și vii încă prinsără mulți. Iar hanul deaca prinse de veste, el încă trimise pre un nepot al lui cu mulțime de tătari și veniră pîn la sat la Stănești. Iar Buzeștii încă păziră și le eșiră în întîmpinare și să loviră de față la ghenar 16 deni și fură bătuiți acei tătari. Atunce au perit și nepotul hanului cu mulțime de tătari. Iar hanul s-au fost tăbărit la Șărpătești împreună cu Mustafa și cu Bogdan vodă. Iar Mihai vodă, deaca prinse veste de dinșii, numaidecît trimise oști asupra lor cu banul Manta, și noaptea, fără veste- | lovi, de i-au tăiat și i-au gonit pîn i-au trecut Dunărea. Mihai vodă încă purcesese cu toate gloatele lui, pogorîndu-se în jos pîn la Șărpătești. Iar hanul, înțelegînd, nu-l așteptă, ci să dăspărți de Mustafa pașa și de Bogdan vodă și fugiră. Iar pașa rămase la cetatea de la Rușciuc ca să să mai bată cu Mihai vodă. Iar Mihai vodă purcește cu oștile asupra lor și trecură Dunărea pre ghiață pre la Marotin

1 numaidecît]îndată K să învîrteji]s-au învîrtejit K, să întoarsără O îndărăt]înapoi O cu toate oștile înapoi L puse]au pus K Și puse tabăra]și au tăbărit O la sat]la un sat CGKL 1—2 la Hulubești]anume Hulubești ACGKL 2 trimise]au trimis K străji]streji ALO asupra]împotriva ACGLO, împotriva K pe]pre CGKO 3 Preda]cu Preda K i Stroe]și pre]cu K Stroe AK, și Stroe O stolnicul]postelnicu L i]și pre AK, și cu O Calomfirescu GV samă O 4 alése]alese AG, alesă O au fost]fu AK Deci cînd au fost om. O la]în K, și la O ghenar 14 deni]ghenar (ghenarie C, ghenari O) 14 (24 A) zile (zile om. LO) ACLO, 14 zile a lui ghenar K să întîmpinară]să (se G) tinpinară GK, să loviră O 5 în streji]streji A, străjile K, om. O Putineul A tătarii biruiți K fură biruiți tătarii de Buzești]fu izbînda Buzeștilor O perind]și perind (periră K) AK 6 mulți tătari LO încă om. KL prinsără]prinzînd L, om. V După mulți² ad. și le tăiară capetele O deaca]dacă KLO prinse]au prins K, auzi O de veste]de aceasta O 7 el încă]el K, om. O trimise]au trimis K, trimis-au O pre un nepot al lui]pre nepotu-său O cu mulțime de tătari]cu alți tătari și mai mulți O veniră K 7—8 la sat]în sat G 8 Iar om. O le om. AK eșiră O în întîmpinare]întru întîmpinare AL, în tîmpinare CGK, înainte O 9 la ghenar 16 deni]ghenar 26 A, la ghenar (septemvrie G) 16 (17 L) GLO, în 16 zile a lui ghenar K bătuiți]biruiți AG, biruiți și CL bătuiți acei tătari]izbînda tătariilor O Atunce]Atuncea ACGL, Atunci K 10 s-au]au ACGK, încă au O 11 Șărpătești]Șerpetești G, Șerpătești K, Șărpetești O împreună om. O Mustafa]Mustafa pașa AKO Iar]Deci O 12 deaca]daca CL, om. O prinse]au prins K, om. O veste]de veste AGL, om. O de dinșii om. O numaidecît]îndată K, om. O trimise]au trimis K, trimis-au O oști]oștile G, o seamă de oști O asupra lor]la dinșii asupra-le C, om. O 13 și noaptea fără veste- i lovi]și fără de veste noaptea li lovi AG, și- i loviră noaptea fără de veste O După lovi ad. fără de veste V de i-au tăiat]și- i tăiară K, de au (și i-au O) tăiat GO După tăiat ad. foarte rău O și i-au gonit]și- i goniră K 13—14 și noaptea fără veste- i . . . i-au trecut Dunărea om. L i-au trecut]iar trecură G 14 Mihai]și Mihai G, Iar el O purcesese]purcese ACGL, purceasă K toate]toată AK, toatele L gloatele]gloata AK, om. L 14—15 încă purcesese . . . pîn la Șărpătești]venia mai urmă de toate oștile asupra turcilor O pogorîndu-să ACGKL 15 Șărpătești GK, Șăbătești L Iar]Deci O înțelegînd]înțelegînd K, decă înțalesă de Mihai vodă că vine O nu-l așteptă]nu l-au așteptat K, om. O ci să]numaidecît O 16 dăspărți]despărți CGKO și deji GL fugiră]fugi O Iar pașa rămase]Iar pașa au rămas K, și rămăsără numai Mustafa pașa cu Bogdan vodă O 17 de la]din A Rușciuc]Ruși O, Ruși V ca om. O Iar]Ci și L 18 purcește]purcese AL, purcesără O asupra lor om. O trecură]trecu CGO, au trecut K pre]pe O pre]alpe la C, pã la L

și prpiră de să loviră unii cu alții, la ghenar 25 deni și fură bătuți turcii. Atuncea au perit și Mustafa pașa cu mulțime de turci. Bogdan vodă încă de-abia au scăpat. Și arseră Rușciucu și toată marginea țării lor și să învirtejiră cu multă dobindă la scaunul lui, la București.

5 Bătind Mihai vodă aceste războaie, trimise pre Mihalcea banul cu oști de arseră Dirstorul. Iar turcii din Hirșova încă eșiră cu oaste împotriva Predii spătarul și a Radului comisului. Și păziră de să loviră cu turcii, și fură biruiți turcii ; gonindu-i pre ghiață, îi tăiară foarte rău. Și aprinseră și Hirșova.

10 Făcîn | du-se aceste războaie, iar Horvat și Bechiș Ișfan, căpitanii
39^u ungurilor, avură imputăciune cu Mihai vodă. Iar Mihai vodă nu-i suferi, ci-i trimise la Batîr Jicmon craiul. Și-i trimise alți căpitani, pre Kiraly Albert. Iar Mihai vodă îl trimise cu banul Manta la cetatea Brăilii. Și acolo tocmind oștile, începură a o bate cetatea tare și o sparseră pîn
15 în pămînt, și mulți turci periră.

Făcîndu-se aceste războaie și nevoindu-se Mihai vodă foarte tare pentru creștini, iar Batîr Jicmon, craiul unguresc, socotise că nu va mai avea Mihai vodă nici o nevoie de turci, ci făcu sfat cu toți voivozii Ardealului cum să scază pre Mihai vodă despre Țara Muntenească, să fie mai
20 mic și ascultătoriu de poruncile lui și să-i oprească țara cu tot venitul ei.

1 și prpiră de să loviră unii cu alții|și mersără la Rușciuc O alții|alalți K la ghenar| ghenar AK, la ghenarie CGL, și la ghenari O 25 deni|29 de zile A, 25 CLO, în 21 de zile K bătuți|biruiți ACGK și fură bătuți turcii|să lovi cu turcii și fu izbînda lui Mihai vodă O 2 Atuncea|Atunci C, Iar O și om. AK au perit și Mustafa pașa cu mulțime de turci|Mustafa pașa au perit cu mulți turci O 3 de-abia|de sabia C, abia K arseră O Rușciucu|Rușciucu O margine O țării|om. AK, țării CGO lor turcești O 3-4 să învirtejiră|s-au învirtejit K, s-au întors O 4 la²|în O scaunul|scaonul K, scaun O lui om. O la²|în CGLO 5 aceste|aceste AC Bătind . . . războaie|Și făcîndu-să acest războiu O trimise|trimisă K, trimise-au O pre|pă A, Mihai vodă pre O 5-6 banul cu oști|banul și pre Preda spătarul și pre Radul comisul cu oști O, banul V 6 arseră|au ars orașu A, arseră orașul GK, arse L Hirșova|Hirșova G Pentru r. 6 Inc. Iar turcii plnă la r. 9 fin. Hirșova redacția (arseră) și cetatea de la Hersova. Și prădară țara turcească foarte rău în O 6-7 înprotiva K 7 spătarul| stolnicului V a Radului|Radului AL, Radul C comisului|comisul ACL, comis K, cum G 8 gonindu-|gonind G 9 și om. AK 10 Făcîndu-se|Deci făcîndu-să ACGKL aceste|aceste CG Horvat|Harvat CL Bechiș|Becheș GK Ișfan|Ișvan G, Ișfan K Inceptnd cu Făcîndu-se aceste plnă la r. 13 fin. Kiraly Albert om. O căpitani|căpetenia G 12 ci-|ci C, ce-i G Și-|și CG pre|pre un G Kiraly|Kilar ALOV, Chil C, om. G, Kelari K 13 Albert| Bent AKOV, Arbent C, Larbent G, Best L 13-17 Iar Mihai vodă îl trimise . . . pentru creștini|De acolo să dusără cu oștile la cetate Brăilii și începură cu tunurile și o sfărțimară ptră în temelie. Și periră mulți într-acele războiu, nevoindu-se Mihai vodă tare pentru creștini O Il trimise|l-au trimis K 14 tocmind|tocmi A începură|și începură A, început-au K o¹ om. CGKL tare om. AGK și o sparseră|și o luoară și sparseră G, și o au spart K 15 pămînt| temelie AK periră|a perit G 16 Făcîndu-să ACG aceste C nevoindu-să ACG tare om. AK 17 unguresc|al ungurilor A, om. L După iar ad. diavolul cel ce nu va binele și pacea intră în inima lui O socotise|socoti AK 17-18 socotise că nu va mai avea Mihai vodă nici o nevoie de turci om. O 18 de turci|despre turci G ci|și KO 18-19 Ardealului cum om. O 19 scază|lipsască O despre Țara Muntenească|de domnie Țării Rumînești O Țara|țața A Muntenească|Romînească K fie|fie C 19-20 să fie mai mic și ascultătoriu de poruncile lui om. O 20 ascultător ACK porncile G să-|să O vinitul K

Iar Mihai vodă deaca prinse de veste, el nu să putu suferi, ci trimise la Batîr Jicmon boiari bătrîni sfetnici, anume : Evthimie mitropolitul cu amîndoi episcopii și pre Mitrea dvornicul, i Isar logofătul, i Dumitru dvornicul, i Radul Buzescul și alți mulți boiari de țară, cum Mihai vodă să fie ascultător de Batîr Jicmon, iar de țară să n-aibă scădere, ci să și-o ție deplin ; și să se ajute unii cu alții, cum le-au fost jurămîntul dentăi.

Dentr-acești boiari ce-i trimisese Mihai vodă pentru tocmeală, învrăjbitoriul diavolul umblase în mijlocul lor, de să apucară unii ca aceia mai mult să facă vrajbă decît pace, cum să scază pre Mihai vodă din țară. iar ceilalți boiari ce să nevoia să slujască domnu-său în dreptate, de neprii-teni fură biruiți. Și scăzură pre Mihai vodă despre domniia țării și despre venitul ei, numai să fie tocma cu căpitanii lui. Și alése Batîr Jicmon 12 boiari jurați munténi puindu-i ispravnici preste tot venitul țării și să fie supt porunca lui.

În vrémea aceia fiind Aron vodă domn Mołdovei, trimise Batîr Jicmon oști ajutor și căpitan pre ei Bărcea Andreiaș. Și nevoindu-se Aron vodă pentru creștini tare, tăiară turci mulți, ca să dobîndească cinste. Iar el căzu la mare pacoste și năpaste pentru multe piri mincinoase, că trimise Batîr Jicmon de-l legă cu doamnă-sa și-i luară toată avérea, scoțîndu-l

1 Iar Mihai vodă deaca prinse de veste]De aceasta dacă prinsără de veste Mihai vodă O deaca]dacă KL prinse]au prins K veste A putu om. L ci]ce G trimise]au trimis K 20
1—2 el nu să putu suferi, ci trimise la Batîr Jicmon boiari bătrîni sfetnici, anume]alesă o seamă de boeri bătrîni O 2 Evthimie]Eftimie ACGKL, pre Eftimie O episcopii G pre]pe L Mitrea]Mitru G i Isar]și Isar ACK, i Isaf L, și pre Isar O i] și ACK, și pre O dvornicul² om. O 4 i] AK, și pre O boeri AL de țară]din țară AC și alți mulți boiari de 25
țară]și-i trimisă soli la Batîr Jicmon O 5 ascultători GO să fie ascultător Mihai vodă L de țară]din țară AK, din țară și de venitul ei O n-aibă scădere]nu fie lipsit O să² om. C 5—6 ci să și-o ... jurămîntul dentăi om. O 6 să se]să să ACGL unii cu alții]unul cu altul C cum]și cum C, după cum L 7 Dentr-acești]Deci într-acești (Întru A, între K ACGKL, Deci aceșt O boiari]boeri ALO ce-i]ce C trimisese]trimisese AL, trimise G, trimese- 30
să O tocmeală]tocmală GK, toc mire păcii O 8 Învrăjbitoriul]iar învrăjbitorul AK diavolul ACG umblase]umbla A, înblase G, înbla K învrăjbitoriul ... în mijlocul lor]întrase diavolul între dînșii O de]și O unii ca aceia]unii cu alții K, om. O 9 mai mult să facă] mai tare să facă ACGKL, de făcură mai multă O 9—11 cum să scază ... fură biruiți om. O 10 Ceilalți AL boeri A nevoia]om A, năvoia G slujască]lujască G domnu-său]domnului 35
său AKL, domn s-au G în dreptate]îndreptat G nepriiateni]neprieteni AL 11 scăzură]lipsiră O despre domniia]din domnie O despre]de O 12 vinitul K numai]și el O tocma]tocmai CL, Intocma O alése]jalese A, au ales K 13 boiari]boeri AL jurați munteni]de țară și-i jură O puindu-i]și-i pusă O ispravnici]să fie ispravnici O preste]peste ACKL, pre O vinitul țării K porunca G 13—14 și să fie supt porunca lui om. O 15 În vrémea aceia]Într-acea 40
(Într-acea O) vreme CO, În vrémia acéia GK Aron]Arion AG, Aaron C, și Aron O vodă om. G domn]domn în țara A, domnul KL, domn țării O trimise]trimis-i-au ACGLO, trimis-au K Batîr Jicmon]om. AK, Bator C, Bătar G 16 oști om. GL căpitanii K pre ei]om. G, pre K, peste dînșii L Bărcea]Birce K, pre Bărcea L, Borcea O Andreiaș]Andriiaș GK, Andrieș O nevoindu-să ACGO Aron]Arion A, Aaron C, om. O vodă om. O 17 tare 45
pentru creștini AGKO tăiat-au mulți turci și tătari O cinste]mai multă cinste O el]el ticălosul O 18 căzu]au căzut K la mare]la mai mare A multă pîră mincinoasă AKO pre G 19 legă]legase GLOV, l-au legat K și-i]și le A, și CO luoră G avérea]averea ACL, avuția O

40° din țară cu mare ru | șine, băgîndu-l în temnița Vinților, tăindu-i boiarii și toate capetele, la aprilie 23 deni, 7103. Și puseră domn, în locul lui, pre Răzvan, care era agă la Aron vodă, și-i schimbară numele : Ștefan vodă.

Iar Mihai vodă, deaca prinse de veste, foarte să întristă.

5 Pre aceia vrème muri și sultan Murat și luo împărăția sultan Mehmet. Și deaca stătu el împărat, nu putu răbda atita rușine, ci alése pre Sinan pașa cu mulțime de turci trimițîndu-i asupra lui Mihai vodă. Viind pîn la Rușciuc, făcură pod preste Dunăre. Mihai vodă deaca înțelese de aceasta, el încă își strînsese oștile, ca să iasă împotriva vrăjmașilor. Trimise 10 și la Ștefan vodă al Moldovei ca să-i vie cu oști ajutor. Și îndată purcese gata.

Iar Batîr Jicmon trimise la Rodoful, împăratul creștinesc, ca să-i dea pre soru-sa, să-i fie crăiasă. Trimise și la Mihai vodă ca să vie, să fie și el la nuntă, că nu știa de turci că vin asupra Țării Muntenești.

15 Iar Mihai vodă văzînd atîția vrăjmași că vin asupra creștinilor, trimis-au la Batîr pre Stroe Buzescul, i Radul Calofirescul cu daruri scumpe 41 de nuntă. Și | spuseră și această veste, cum turcii, cu toată puterea împărătească, au sosit la Dunăre și au făcut pod să treacă asupra creștinilor.

1 din țară|din țara lui ACGKL băgîndu-l|bătîndu-l L, și l-au băgat O temnița|timniț
20 G, temniță O Vinților|vinovaților AL, ca pre un vinovat O boerii L 2 capetele|căpete-
nile G la aprilie|april AGK 23 deni|23 de zile AK, 23 CL, 25 dni (dni om.) O G O 7103|om.
AK, leatul 7103 O puseră|puse AGK, pusă O alt domn O în locul lui|om. AK, în locul lui
domn C După domn ad. cînd au fost cursul anilor 7103A 3 care|carele GK erau fost K
agă|agă mare O Aron|Arion A, Aaron C și-i|și L După numele ad. de-i zicea (zisără O)
25 KO vodă|vodă, cînd era cursul anilor 7103 K, voevod O 4 deaca|dacă K, daca L, decă O
prinse de veste|jau prins de veste K, auzi de patemile lui Aron vodă O foarte om. L să
întristă|s-au întristat K 5 Pre aceia|Pe acea A, Pre acea GL, Într-ace O murii|au murit K, să
înîmplă de muri O și om. AKO Murat|Amurat L, Selim O luo|luă AKLO sultan|soltan G,
fii-său O Mehmet|Mahmet C, Amurat, al doisprăzecile din neamul lui Osman O 6 deaca|daca
30 AL, dacă K stătu|jau stătu K Și deaca stătu el împărat om. O el om. K nu|și nu O
atita|jel atita AK ci|ce G alése|jalese AL, au ales K, alesă O pre|pă A 7 trimițîndu-l|și-i
trimise L, și-l trimise O lui|lu G lui Mihai vodă|Țării Ruminești O 7-8 viind pîn la|deci
deca veniră la O Rușciuc|Rușciuc O, Ruși V făcură|făcînd C preste|peste AGKLO
Dunăre|Dunăre, împotriva Giurgului O Mihai|Iar Mihai AO deaca|dacă K, daca L, om. O
35 înțelese|jau înțales K, înțălegînd O de om. GK 9 aceasta|aiasta G el încă|jel K, om. O
își strîns|s-au strîns K, își strînsără O oștile|toate oștile ACG, oștile toate K, oștile lîngă
dînsul O ca să iasă împotriva vrăjmașilor om. O Trimise|trimis-au K, și trimisă O 10 să-i
vie|să vie AKL oști|oștile AO 10-11 Și îndată purcese gata|și fu bucuros și purcese să
40 K, om. O creștinesc|nemțesc O 13 pre|pă A să-i fie|să fie G Trimise|Trimis-au AKO, iar
trimise G să vie|să meargă (margă GK) CGKL 13-14 să fie și el la nuntă|la nuntă să fie
și el A, să-i fie și el la nuntă K, și el la nuntă O 14 că|pentru că O știa|știe O că-i vin
asupra-i C Țării Muntenești|Țării Ruminești AGO, în Țara Muntenescă C 15 atîția|atita
ACL creștinilor|țării O 16 Batîr|Batîr Jicmon AO, Bator Jigmond (Jicmont L) KL pre|cu
45 A, pe O Stroe om. K Buzăscul K i|și pre ACKO Calonfirescul C 17 și om. AK
cum|că AK toate G 17-18 această veste, cum turcii, cu toată puterea împărătească, au
sosit la Dunăre|de turci că au venit cu multă puteri și au făcut pod peste Dunăre O împă-
rătească|împărăției K

Atuncea Batîr degrab trimese în toată țara lui de-și strînse toate oștile, și trimise și la împăratul creștinesc, de-i dăde o seamă de oști ajutor.

Iar pîn vru a veni ajutoriul de la Batîr, turcii trecură Dunărea și începură a robi și a prăda. Și-și puseră tabăra la sat la Călugăreni. Iar Mihai vodă deaca văzu că i să zăbovește ajutoriul, el își strînse oastea cîtă 5
avu și pripi de să lovără cu turcii de față, în apa Neajlovului, în vadul Călugărenilor. Și fu război foarte mare, la avgust 13 deni, de dimineața pîn în seară; și mult sînge se vărsă, cît și apa era amestecată cu sînge. Atuncea Sinan pașa, văzînd că nu-i sporește, înturnatu-s-au cu rușine. Deci el strînse toți pașii și toate căpeteniile oștilor și făcură năvală mare 10
asupra lui Mihai vodă, ca să izbindească într-un chip, și luară cîteva tunuri. Atunci Mihai vodă văzînd atîta hărborie mare, el încă își strînse | toți boiarii și toți căpitanii și eșiră întru întîmpinarea lor de față. Și aiciși 410
Mihai vodă, cu mîna lui, tăe pre Caraiman pașa și înfrînseră pre turci înapoi. Iar boiarii și căpitanii, pre capete, năvăliră asupra turcilor, de-i 15
tăia și-i îneca în tină. Deci cu cîtă hvală venea Sinan pașa la acel război, mai cu multă rușine să întoarse. Și luo Mihai vodă toate tunurile înapoi și multe steaguri turcești.

Iar cînd fu preste noapte, Mihai vodă făcu sfat cu boiarii, cum ajuto-
riul nu mai vine de la Batîr, și fiind Mihai vodă cu puținea oaste, nu vor 20

1 Atuncea|Atunci K, Și dacă auz| O Batîr|Batîr Jicmon AO, Bator Jigmond (Jic-
mont L) KL degrab trimese|degrab trimisă K, trimis-au degrab O în|prin O de-și|și AC,
de K strînse|au strîns K 2 trimise|au trimis K creștinesc|nemțasc O dede|deta A, dedi O
ajutor|într-ajutor G, om. O 3 Iar|Deci O vru a veni|vrea a veni G, a vini KO ajutoriul|
ajutor CL, ajutori O Batîr|Batîr Jicmon AO, Bator Jigmond (Jicmont L) KL trecură|
trecu AG 4 puseră|puse L Și-și puseră tabăra|Și tăbăriră O la sat om. AK 5 deacă|
dacă KLO că i să|că AKO, că i G zăbovește CK ajutorul ACGL el își strînse|el ș-au
strîns K, elu-și strînse G, strînseră O oastea|oaste KO 6 au|au avut KO pripi|pripiră C
lovără|lovi AKO de față om. O 6—7 cu turcii de față, în apa Neajlovului, în vadul Călugă-
renilor om. L 7 mare|tare L la avgust 13 deni|la avgust 13 ACO, în 13 zile a lui avgust K,
avgust în 30 zile L dimineața KO 8 pîn în seară|pînă seara (sara K) ACKLO să vărsă
ACLO, s-au vărsat K era amestecată cu|era mesticată cu K, să roșită de O 9 Atuncea|
Atunci K, Iar O văzînd|dacă-i văzu O Atuncea Sinan pașa, văzînd că nu-i sporește, întur-
natu-s-au cu rușine om. L înturnatu-s-au cu|nimic (nimic om. O) ci să (se G) va întoarge (întur-
na GK) cu AGKO rușine|mari rușini O 10 Deci om. AGKO strînse|au strîns K, strînsără O
și făcură|ca să facă O 11 ca să|să-și O luară|luoară G 11—12 într-un chip și luară cîteva
tunuri|și așăzară toate tunurile O 12 Atunci|Atuncea AGL, Iar KO văzînd|cunoscînd O
atîta|această GKL, om. O hărborie mare|hrăborie mare AC, turburie mare G. înșălăciune
lor O își strînse|au strîns K După strînse ad. toate oștile și O 13 boerii ALO întru întîm-
pinarea|în împinarea ACGK, om. O lor de față|lor L, om. O aiciși|aiciși A, aiciși K, aci
iarăși L 13—14 Și aiciși . . . steaguri turcești e redacția și așa să lovără de tare cît să ames-
tecară unii cu alții. Și să bătură foarte tare și fu birunța lui Mihai vodă, iar turcii înce-
pură a fugi cu mare rușine. Și la acest război au tăiat Mihai vodă pre Caraiman pașa cu
mîna lui. Și multe steaguri turcești au luat și tunuri au luat în O 14 tăe cu mîna lui AK
pre|pă A înfrînseră|înfrînsă K, înfrînsă L pre turci|turcii A 15 boerii AL pre|pă C, pe L
turcilor|turcii A de-|dă-i C 16 tăia|tăiară G îneca|înecară GL hvală|hvală A, tală GL,
vălvă K venea|veniia ACG. au vînit K acel|ăcel L 17 multă om. L luo|luă A, au luat
K, luoă L 19 Iar|Deci O preste|peste ACKLO boiarii|toți boerii (boiarii GK) ACGKL,
boerii O cum|cum că O 19—20 ajutorul ACG, ajutor L 20 nu|nu-i C vine|veni G
I batîr|Batîr Jicmon G, Bator Jicmont L de la Batîr Jicmon nu mai sosește O fiind Mihai
vodă|Mihai vodă fiind AK, fiind O puținea|puțîna GKL, puțîna O oste C nu vor|socoti
că nu va K

putea sta împotriva turcilor, că era foarte mulți; ci socotiră cum vor face să poată lupta cu atîtea vrăjmași. Ci să dederă înapoi, pre apa Dimboviții în sus, la sat la Stoenesti, așteptînd de la Batîr să le vie ajutoriul. Iar turcii înțelegînd de aceasta, să rădicară cu toții de veniră la București și făcură acolo cetate și ajunseră și pîn în Tîrgoviște și acolo încă făcu cetate; și cuprinsă | toată Țara Muntenescă. Atuncea Ierimiiia vodă Moghila el înțelegînd de Ștefan vodă cum s-a sculat cu toate oștile să vie ajutoriu lui Mihai vodă, el încă au venit cu oaste leșască, de au intrat în Iași, să fie domn Moldovei. Iar Ștefan vodă trecu muntele cu toată oastea lui și mersă de să împreună cu Batîr, că purcesese și el să vie să împreune cu Mihai vodă. Și citeși 3 domnii să împreună, la octomvrie 6 deni, 7104, și purceseră toți asupra turcilor. Iar ei văzînd că le vin atîtea oști asupra-le, ei nu așteptară, ci toți, dă pretutindinea, dederă dosul a fugi. Și alăseră pre Ali pașa cu o seamă de oști ca să păzească cetatea Tîrgoviștii, iar Sinan pașa cu oști veniră la București. Iar Batîr, Mihai vodă, i Ștefan, cu toate oștile, veniră de ocoliră cetatea din Tîrgoviște șiîndată fu aprinsă. Turcii, cîți fură acolo, toți periră, iar pre Ali pașa îl prinseră viu și-l trimiseră în

1 împotriva]innaintea GL turcilor]la atîtați vrăjmași O ci]ce GK 1—2 ci socotiră cum vor face să să poată lupta cu atîtea vrăjmași om. O 2 atîtea]atîți C Ci]Ce GK, Și LO dederă]deteră CL, dederă O 2—3 pre apa Dimboviții în sur]în sus pã apa Dimboviții A 3 în sus]mai sus L, om. O la sat]pînă la sat K După Stoenesti ad. și pusară tabără acolo O de la Batîr să le vie ajutoriu]să-i (să le O) vie ajutor (ajutoriul O) de la Batîr Jicmon AO, de la Bator (Batâr Jicmon G) să le (le om. G) vie ajutor CGKL 4 cu toți om. O deși A 5 acolo om. O cetate]cetate la mănăstire Radului vodă O 5—6 și ajunseră și pîn în Tîrgoviște și acolo încă făcu cetate om. L pîn în]pînă la AC făcură]făcu V ajunseră și pîn în]de acolo mersără la O și acolo încă făcu]și făcu și acolo O 6 cuprinsă]prinseră A, coprinsă C Muntenescă]Romînescă O Atuncea]Atunci AK, Iar O Ierimiiia]Irimiiia AGL, Irimie O 7 Moghila el]Moghila (Movilă O) GO, om. K înțelegînd KO cum]cã A oștile]oștile lui O să vie]să fie L, și au venit O 8 el încă au venit]numai decît s-au sculat O oaste leșască]oștile fără samă C intrat]venit K, venit O 8—9 în Iași]în țara Moldovii, la Iași (la Iași om. O) LO 9 să]ca să O Moldovei]în Moldova L, om. O După vodă ad. auzînd de aceasta O trecu muntele]au trecut în Țara Ungurească O toată]toate K oastea]oștile K, oste O 10 mersă de]au mers de K, om. O să]se G împreună]înpreună K Batîr]Batîr Jicmon AO purcesese și el]purcese (purcese L) și el GL, el încă purciasă O 10—11 să vie să să împreune cu Mihai vodă]de vinea ajutoriu lui Mihai vodă O 11 Și cteși 3 domnii să împreună la oct. 6 deni, 7104]Deci cînd fu la octomvrie 6, leatul 7104 sosi și Batîr Jicmon și Ștefan vodă cu toate oștile lor și să împreună cu Mihai vodă O să împreună]s-au împreunat K, să împreunase L la oct. 6 deni]la oct. 6(16 L)zile (om. zile C) ACL, în 6 zile a lui octomvrie K 7104]cînd au fost cursul (în cursul K) anilor 7104 AK, leatul (vãleatul G) 7104 CG 12 purcesără O văzînd că le]deceã înțelesără de O vin atîtea oști]vine atîta oști AC, vin atîta oști L, atîte oști cã vin O asupra-le]leasuprã CGKL, om. O 13 ei om. AKO dã]de ACGKLO pretutindinea]pretutindinea K dederă]detrã C, dederă G, dat-au K, dederă O. dosu]dos K alăseră]alésirã C, alăserã K, lăsarã O 14 pre Ali]pre alt C seamă]samã K, sumã O oști]oaste K ca să]sã O la cetate de la Tîrgoviște ca să păzască O păzească GK 15 cu oști]cu alte (multe A) oști ACGKL, om. O veniră]mersără O Batîr]Batîr Jicmon A Mihai vodă]și (i GL) Mihai vodă (om. vodă C) ACGKL i Ștefan]și Ștefan vodă (om. vodă CGL) ACGKL craiul și cu domni amindoi O 15—16 cu toate oștile veniră de om. O 16 cetate O din Tîrgoviște]Tîrgoviștii KO și îndată fu aprinsă]om. G, și începură a o bate de toate părțile și o aprinsără O Turcii]îndată turcii G, Și turcii K, Deci cîți turci O 17 Ali]alt C îl prinseră]î-au prins K și-l trimiseră]și l-au trimis K

temnița Chiutvarului. Dupre acéia purcäseră după Sinan pașa pînă ajunseră la cetatea Giurgiovului și îndată stricară podul. Tăind mulțime de turci, îi înceară în Dună | re și sparseră și cetatea, fiind atîta perire în turci. 42°
De-abia au scăpat Sinan pașa cu puținea oaste, și cu multă rușine fură scoși din țară. Și scoaseră de la minile lor robi mulți fără număr. Și de acolo 5
să întoarseră cu veselie și cu multă dobîndă și toți creștinii dăderă har lui Dumnezeu.

Atuncea Batîr Jicmon, deaca văzu pre Mihai vodă cu atîta vitejie și cu atîta înțelepciune, slobozit-au Țara Rumînească cu tot venitul ei, ca să fie iar pre seama lui Mihai vodă. Și să înturnară cineși la țara lui. 10

Pre vrîme ce purcese Batîr ajutor lui Mihai vodă de bătură pre turci în Țara Muntenescă, au fost trimis craiu o seamă de oști și la Lipova, și la Ianova și la multe cetăți denprejurul lor și mult rău făcură turcilor.

În vrîmea acéia rădicatu-s-au și hanul cu mulțime de tătari, ca să vie asupra Țării Muntenesti și viind pren țara Moldovei, iar Ieremia vodă cu moldovenii și cu leșii pripiră dă le eșiră înainte la Tuțora și făcură acolo șanț mare și să bătură acolo 3 zile și nu biruiră nici unii, nici alții. Deaca văzură tă | țării că nu pot folosi nimic, făcură pace unii cu alții și să întoarse hanul cu tătarii iar în țara lor, și leșii așijderea, iar el încă să așază în scaunu-și. 15
43
20

1 Chiutvarului|Clusvarului AK, Chiutvarului C, Chiușvarului G, Chiotvarului L, Chiovarului O Dupre|După ACGKO, Despre L purcäseră|purcese G, purciasă K, purcșără O După pașa ad. și-l goniră O pînă|pă A, pînă-l G, pînă la O 2 cetatea om. O Giurgiuului AC, Giurgiov O După Giurgiov ad. și-l ajunsără O îndată om. O stricară|strică C tăind|tăindu-l C, și tăiară O mulțime|mulți K 2-3 de turci|turci K 3 îșiși-i AK, alții să O și cetate|cetate Giurgiovului pînă în temelie O fiind|fiind L atîta|mare V fiind atîta perire în turci om. O perire|peire AGKL 4 De-abia|abia AK De-abia au scăpat Sinan pașă|Iar Sinan pașa de-abile au scăpat O puținea oaste|puținei turci A, puțină (puține O) oaste CGKLO 4-5 cu multă rușine fură scoși|au fugit cu mare rușine O 5 Și scoaseră|om. G, și scoase L 5-7 Și scoaseră . . . lui Dumnezeu e redacția Iar domnii și toate oștile să întoarsără înnapoi cu multă dobîndă mulțămînd lui d-zeu pentru biruința ce le-au dat în O minile|minile K fără|fără de ACG 5-6 Și de acolo să întoarseră|și să întoarseră (întoarse AC) de acolo ACGKL 6 dăderă|deteră AGL, dădără G har|har și laudă K 8 Atunci KO deaca văzu|văzînd O vodă om. G atîtea vitejii K 9 și cu atîta înțelepciune om. O slobozit-au Țara Rumînească|datu-i-au țara O Romînească K 10 ca om. AO iar|iarși L pre|pă AL seama|sama CK Mihai vodă|Mihai G, om. O Și să înturnară cineși la țara lui L, și să despărțiră unii de alții și să dusă craiul în țara sa O 11-13 Pre vrîme ce|Pre (Pe C) acea (acéia K, om. C) vrîme ce ACK, om. L purcese|purcșese ACK, om. L Batîr|Batîr Jicmon A, Bator C, Bator Jigmond K, om. L ajutor lui Mihai vodă om. L 11-14 Pre vrîme . . . făcură turcilor om. O pre|pă AL 12 Muntenescă|Rumînească G fost om. G samă CG și om. ACK 13 la² om. G denprejurul|de prin prejurul A, înprejurul G 15 În vrîmea acéia|În vrîmea acea G, într-ace vrîmi O rădicatu-s-au|să rădicară O 16 Muntenesti|Romînești O pren|prin ACGKLO Ieremia|Irimia AGL, Ierimie K, Irimie O 17 moldovenii și cu leși A pripiră|grăbiră A dă|de ACG eșiră|șișiră A, ieștră O 18 acolo om. O șanț mare|șanțuri mari AK acolo² om. AGKLO nu biruiră|nu să putură birui A 19 Deaca|dacă K, Daca L Decitătarii încă văzură O nimica ALO pace|o pace C 19-20 Deaca văzură . . . și leșii așijderea|și s-au întors hanul cu tătarii iar în țara lor, împacîndu-se unii cu alții; dacă văzură că nimic nu pot face tătarii și leșii, așijderea leșii s-au întors în țara lor K unii cu alții|cu moldovenii O 20 întoarse|întoarsără GO hanul cu tătarii om. O iar om. L în|la CO Așijderea și leșii să dusără O 21 iar el|Iară Ierimia vodă K, Irimie vodă O să așază|s-au așăzat K scaunu-și|scaun KO

Atunce și Ștefan vodă, deaca prinse de veste că s-au răsipit oștile Ieremiei vodă, el ceru de la Batîr oști ajutor. Și îndată i să déde și purcése asupra Ieremiei vodă, la noemvrie 27 deni, leatul 7105. Iar Ieremia vodă, deaca prinse de veste, el încă își strinse oștile și trimise la starostea de
5 la Cameniță de-i déde léși ajutor. Și să întimpinară unii cu alții la Suceavă, și fu biruit Ștefan vodă. Și el fugind, fu prins dă niște țărani și îndată îl înțepă Ieremia vodă, iar oastea îi peri cu totul.

Batîr încă, înțelegînd de aceasta, foarte să întristă. Și netrecînd multă vreme, Batîr iar își strinse toate oștile și purcése asupra Timi-
10 șoarei, și începură a o bate de toate părțile. Iar hanul cu tătarași încă venise să fie ajutor cetății, și brodiia în toată vremea furîș, de loviia oastea ungurească. Iar Batîr, deaca văzu că n-are răzbun de tătari, el lăsă străji să păzească cetatea și purcése asupra tătarilor și să lovără
13° de față, și fură biruiți | tătarii. După aceia iar să întoarse Batîr la cetate,
15 bătînd-o 3 săptămîni. De multe ori făcură și năvală și nu putură face izbîndă. Și să întoarse craiul iar la scaunul lui.

Iar cînd fu la cursul anilor 7105 mai 6 deni, trimise Mihai vodă pre Velicico cu haiducii la Baba, de o ocoliră și o bătură și o aprinseră și multă bunătate și avuție dobîndiră. Și întorcîndu-se înapoi cu dobînda,

20 1 Atunce|Atuncea AGL, Iar O și om. ACO După vodă ad. fiind pribiag în Țara Ungurească O deaca|dacă KL, și diacă O prinse de veste|au prins de veste AK, auzi O răsipit|rădicat C 2 Ieremiei|Irimii AGL, lui Irimie O ceru|cerșu A. au cerșut K Batîr|Batîr Jicmon A, Bator Jigmond K oști om. AK ceru oști într-ajutoriu de la Batîr Jicmon O i să|li O déde|dete AL, déte C, dedi O purcése|purcesă O 3 Ieremiei vodă|Irimii vodă AGL, 25 lui O la om. GO noemvrie 27 deni|noemvre 27 de zile A, noemvrie 27 (26 L) CL, în 27 zile a lui noemvrie K leatul 7105|cînd au fost cursul anilor 7105 A, vâleatul 7105 G, în anul 7105 K, 7105 L, om. O Ieremia|Irimia AGL, Ieremia K, Irimie O 4 deaca prinse|prin- zîndu-i O de veste|veste K el încă își|el încă și A, el încă și-au K, îndată își O strinse| strins K, strînsă O oștile|toate oștile O și la staroste O 4-5 de la|din AK, de O 30 5 Cameniță|O déde|dete AL, déte C, diade K, dedi O léși ajutor|o samă de oști într-aju- toriu O să întimpinară unii cu alții|șesiră în timpinare unii altora K, făcură război O Suceavă|Suciavă, la noemvri 27, leatul 7103 O 6 biruit|biruiți C și|Că K el fugind|fugină el să scape O fu prins dă|l-au prins KO dă|de ACKLO niște|nește K, nești O 6-7 îndată 35 îl înțepă Ieremia vodă|îndată-l înțepă Erimia vodă K, aducîndu-l la Irimie vodă, îl înțepă O înțepă G 7 Ieremia|Irimia AG, Irimia L oastea li|oastea A, oastea li O, oaste li O 8-16 om. O 8 Batîr|Batîr Jicmon A, Batîr CG, Bator Jicmont (Jicmont om. K) KL încă om. AK să întristă|s-au întristat AGKL 9 vreme ACL Batîr Jicmon A, iar își|iarăși AGKL, iar C strînsă K oștile toate AK purcesă L 10 începură|începu AL a oja u G de|din L cu tătarași|cu toată țăriia G 11 venise|veni A, vinise K să fie|să fiie C, om. K brodiia 40 în toată vremea|în toată vremea brodiia G furîș de loviia|de să loviia furîș A, de loviia C, lovia GKLO 12 ungurească|ungurească furîș C Batîr|Batîr Jicmon A, Batîr CG, Bator K, om. L răzbun|război CL, ezbîndă G 13 străji|strejile A 14 tătarii|de tătari C După|Dupre L Batîr|Batîr Jicmon A, Batîr GK, Bator L 15 bătînd-o|bătînd A năvală| năvală mare AGK putură|putu C 16 izbîndă|ezbîndă G și|Ci ACL, Ce GK iar om. AK scaunul lui|scaun (scaon K) AGKL, scaunu-i C 17 fu|au fost ACGKLO la|în K cursul anilor om. O 7105 mai 6 deni|7105 mai 6 zile A, 7105 mai 6 CL, 7105 în 6 zile a lui mai K, mai 6 leatul 7105 O trimise|trimis-au K, Mihai vodă trimis-au O Mihai om. C 45 18 pre|pă L Velicico|Velicico AO, Velincu G, Velicico L haiducii|mulți haiduci O de o|și O După ocoliră ad. toată cetate O și o bătură om. G și o aprinse|și o prinseră L, om. O 50 19 multă|luoară multă O și avuție|și avere K, avuție O dobîndiră om. O dobînda înapoi A dobîndă GK înapoi cu dobînda|să vic O

iar turcii să strînseră de toate părțile și purcaseră după Velicico și-l
ajunseră la un loc ce să chiamă Comisul și dederă război unii cu alții și
fu război 3 zile; turcii tot să înglotiia și fu biruit Velicico și periră toți
haiducii și-și luară turcii tot plénul înapoi.

Mihai vodă foarte să întristă. Iar cînd fu la iulie 16 deni, alése Mihai 5
vodă oști care era mai de folos și le puse căpitan pre Farcaș aga și-i trimise
la Diiu ca să-l dobîndească; și trecură Dunărea pre la Jdegla. Iar turcii
încă le prinse de véste, mulțime cu totul, și nu eșiră să se lovească de
față, ci să ascunseră, de făcură meșteșug. Că mergînd oștile lui Mihai
vodă fără de nici un teamăt, iar turcii îi loviră de față și fără véste. Și fu 10
războiu tare multă vréme, însă cea de | apoi biruiră turcii pre oastea lui 44
Mihai vodă. Și ciți fură călări printr-înșii scăpară cite ceva, însă puținei;
iar pedestrașii periră cu totul.

După acéia, Mihai vodă deaca pierdu atîtea voinici, el fu scîrbit.
Și începu a trimite pen toate țările streine, ca să strîngă voinici viteji și 15
aduse léși și cazaci și de tot felul de oameni, cari-i erau de folos.

Strîngîndu-și Mihai vodă oaste ca să se lupte cu turcii, iar niște
nepriateni porniră pîră mincinoasă asupra lui Mihai vodă. Deci Batîr

1 dupre]după ACLO Velicico]Velincu G, Velișco LO 2 ce să chiamă]anume ACKLO,
om. G Comisul]CumisulG Muntele Comisului O dederă]deteră AL, detără C 2—3 și dederă 20
război unii cu alții și fu război 3 zile; turcii tot să înglotiia]și să bătură trii zile O, și dederă
războiu unii cu alții V 3 tot om. A Ingnota L fu]fură G Velicico]Velișco LO și periră]
perindu-i O 4 și-și]și le AK, și O tot]om. L, toată O plénul]dobînda O înapoi K
5 Și Mihai G Mihai vodă foarte să întristă om.O fu]om. A, au fost O iulie]iunie A
16 deni]16 zile A, 16 CL, în 16 zile K, 16 leatul 7105 O alése]ales-au K 5—6 alése Mihai 25
vodă... și-i trimise]Mihai vodă trimis-au alte oști cu Farcaș aga O 6 vodă om. C oști]oș-
tile KL căpitan]cap ACGKL pre]pe L și-i]și G 7 Diiu]Dii C, Diiul O să-l]să CG dobîn-
dească]ia O trecură]trecuse GK pre]pe L la Jdegla]Jderlea G 8 încă om. KO le om. C
prinse]prinseră ACL, prinsese K, prinzînd O mulțime]mulțimea KL mulțime cu totul]să
strînsără și să făcură oaste mare O să se]să să ACGK, să-l L lovască GK 8—9 să se 30
lovească de față]de față să să bată O 9 ci să]ci ei să A, ce să G de]și A meșteșug]meșter-
șug K ci să ascunseră de făcură meșteșug]ci făcură meșteșug ca să-i lovească fără de veste O
Că]om. A, Și O 10 fără de]fără CGKL nici un]nici o A, nici u G, de nici o O teamăt]temere
AO, teamă G de față și fără véste]fără de veste O fără]fără de A Și om. AK fu]om. L,
făcură O 11 tare]foarte tare O cea]cea mai AK de apoi]după urmă L multă vréme om.O 35
11—12 însă cea de apoi... oastea lui Mihai vodă e redacția și fu izbînda turcilor în O biruiră]
birui L oastea]oaste G 12 fură]fuseră A, era K cîți fură călări... puținei]din călărime
scăpară puținei O puținei]puținei AC, cite puținei L 13 pedestrașii]din pedestrime O cu
totul]cu toți G 14 După acéia]După (Dupre G) aceea (acéia G) GL, Deci O deaca]deaca-și 40
CG, dacă KL pierdu]s-au pierdut K, pierdură O atîtea]atîți C, atîta L el fu scîrbit]foarte
să întristară O 15 începu a trimite]trimisă O pen]prin ACGKL striine K ca să]să K,
de O strîngă]strînsă O voinici viteji]oameni de oaste O 15—16 și aduse om. O 19 și
om. O și de]și G După acéia ad. sîrbi, bulgari, unguri O și de tot felul de oameni cari-
erau de folos om. O felul]feliul K, felul O omeni G cari-i]care AL erau]era ACKL
17 Strîngîndu-și]Stringînd AK oaste]oastea L să se]să să CGK lupte]bată L Stringîndu-și... 45
cu turcii]și făcu oaste foarte mare ca să poată sta împotriva păgînilor O iar niște nepria-
teni porniră la p. 66₁₄ fin. tocmélele țărilor om. O 18 nepriateni]neprieteni A, prieteni L
porniră]scorniră ACGKL ptră]pî G lui]lu G Deci]De CGKL

Jicmon crai, cum s-au lepădat Mihai vodă și s-au împrietenit cu turcii, Batîr Jicmon făcu sfat cu toți voivozii Ardealului, ca să afle de dreptatea lui Mihai vodă. Iar Mihai vodă, deaca-l chemară, el să temu de înșălăciune și de pîră mincinoasă și purcese Mihai vodă să să împreune cu

5 Batîr Jicmon numai cu 2 — 3 boiari, anume Mihalcea banul, i Radul Buzescul și alți boiari. Iar Batîr Jicmon deaca văzu că vine Mihai vodă bucuros la împreunare, el încă trimise postelnicul cel mare, Jenea Poncraț,

44° cu mulți némți și cu 40 de cucii și cu multă cinste înaintea lui Mihai | vodă. Ci dăscălecară în cetate în Beligrad și să împreunară cu mare cinste,

10 mesita dechemvrie 19 deni, leatul 7106. Și fură împreună 10 zile, și multă cinste petrecură și mai mare credință legară și întocmiră toate lucrurile și să înturnă Mihai vodă cu mare bucurie la scaunu-și. Iar Batîr Jicmon purcese la împăratul creștin. Și trimise și Mihai vodă pre banul Mihalcea cu Batîr Jicmon împreună pentru tocmélele țarilor.

15 Șăzînd Mihai vodă cu toți boiarii la scaun, veni veste cum sultan Mehmet s-au scornit din scaunu-și, din Țarigrad, cu tot Răsăritul și cu toată puterea lui, cu turcii și cu tătarii și purcese să se bată cu împăratul creștinesc Rodoful. Și dăscălecară la cetatea Egherul și începură a o bate cetatea de 3 părți. Iar împăratul creștin, deaca prinse de veste, el își

20 strînse oștile și le trimese cu frate-său Maximiiian asupra turcilor. Și sări însuși Batîr Jicmon craiul, capul lui, cu toate oștile și să împreunară cu Maximiiian și purcese asupra vrăjmașilor. Iar sultan Mehmet, împăratul

1 cum|cum că A s-au|s-a G împrietenit|prietenit AC, înpretinit G, înpriitinit K

2 Batîr Jicmon|Deci Batăr C, Batâr G făcu|făcut-au K voivozii|voinicii L să afle|să să afle A de om. ACGKL 3 Iar Mihai vodă om. G deaca-|dacă-l K, daca-l L 4 piri L mincinoase KL purcese K 4—6 purcese Mihai vodă numai cu 2—3 boiari anume Mihalcea banul și Radul Buzescul și cu alți boiari să-s împreune cu Batâr Jăcmon C 5 iși AKL 6 Buzăscul K boeri AL deaca|dacă K, daca L că|cum LG 7 bucuros om. G la împreunare bucuros K postelnicul cel mare|postelnici mari AK După mare ad. anume C Jenea|

30 Jinea ACK, Tenea L Poncraț|Pocrați ACKL, Poprac G 8 némți|nemți A și cu|cu ACGKL cucii|coccini K multă cinste|cinste multă C, multe cinste G 9 Ci|și ACGKL descălecară ACGL cetate în|cetatea din K Belgrad G împreunară|împreună C, împreunare G 10 mesita|în luna lui A, om. CK dechemvrie|dichemvre AL, la dechemvrie C, în dichemvri K deni|zile AKL, om. C leatul|cînd au fost (era K) cursul anilor AK 7106|7107 G 11 și întocmiră|și (și-și G) tocmiră ACGKL 12 înturnă|întorse G scaunu-și|scaunul lui A, scaunul seu K 13 purcese om. L Mihalcea banul K 14 pentru|prin GL tocmélele|tocméala A, tocmélele CL, tocmala K țarilor|țării lor L 15 Șăzînd GK toți om. L boerii A la|în A veni|veni-i C, vini-i K veste|veste A Începînd de la p. 66 r. 15 pînă la p. 67 r. 15 e redacția Într-aceea vreme să rădicară turcii cu mare oaste asupra Țării Nemțești și făcură mare război cu Nemții și luară cetate Egherului în O 16 Mehmet|Mahmet C scornit|sculat K scaunu-și|scaon K 17 puterea A După tătarii ad. și cu toată puterea împărăției turcești (impărătească L) ACGKL purcese|au purces K 18 creștinesc|creștin C Rodoful|Rodolfu K descălecară ACGKL citatea K Egherul|Egherului AK o om. AGKL 19 cetatea|cetatea Egherului (Egherul K) AK creștin|creștinesc A deaca|om. AL, dacă K prinse de veste|au prins (tuînd L) veste AL el om. AL 19—20 își strînse|și strînse AL, ș-au strîns K 20 trimese|trimise AK 20—22 Maximiiian asupra turcilor. Și sări însuși Batîr Jicmon craiul, capul lui, cu toate oștile și să împreunară cu om. AK 21 capul|cu capul G 22 purcese|purceseră AL, purcéseră CGK Mehmet|Mahmet C, Mehemet G

turcilor după cebătu cetatea Egherul, veni-i veste cum îl împresoară
 Maximiiian și cu Batîr | Jicmon craiul și cu toate oștile. Iar sultan Mehmet 45
 lăasă-și oamenii în cetate și el, cu toate oștile, purcése la Cîrstești. Și să
 loviră de față unii cu alții și fu război mare și tare, în 5 zile și în 5 nopți
 și fu vărsare de sînge multă într-amîndoao părțile, însă mai perea turcii, 5
 și déderă turcii dosul a fugiré pîn eșiră den tabără și din corturi și din
 toată marha lor. Și vrea fi fost dobînda și izbînda creștinilor. Iar creștinii
 nu să știură cumpăta, ci să déderă a jăhui. Deci pentru multă lăcomie a
 avuției, ei își puseră toți capetele, cum scrie și la sfînta scriptură véche,
 că lăcomiia iaste rădăcina tuturor răutăților. O, amar mare ! Că văzînd 10
 turcii atîta netocmeală întru creștini, pentru lăcomiia lor, curînd să
 întoarseră proceții de turci asupra lor și atîta fu moarte mare între creștini,
 cît fu voia lui dumnezeu. Iar Maximiiian cu cîți scăpă, el să întoarse la
 scaunul lui ; iar Batîr Jicmon, craiul, cîți au scăpat cu el, iar s-au întors
 la scaunu-și, la Beligrad, și rămaseră turcii cu atîta bucurie. 15

Deci turcii | începură a să semeți și începură a eși în Țara Munte- 45
 nească, pre marginea Dunării, și prinseră turcii a prăda și a robi țara.
 Deci Mihai vodă încă strînse oștile și purcése asupra Necopoei. Și mergînd
 Mihai vodă prin țară, întîlni o seamă de turci pre apa Teleormanului
 robînd și stricînd țara. Deci îi prinseră pre toți vii, pîn sosi și Mihai vodă 20
 în vad la Necopoe. Și ocoli cetatea Turnul și-l bătură și-l arseră. Deci

1 după]dupre G bātu]au bātut K Egherul]Egherului A veni-i]veni ACGL, vinitu-i-au K
 veste]véstea G il]ce-l C 2 craiul om. GL și cu]cu GK Iar sultan Mehmet]Deci el G, om. L
 3 lăasă-și oamenii în cetate și el om. L la Cîrstești]și să întîmpinără toți la un sat (luînd satu L)
 anume (ce să chiamă anume A) Cîrstești (Cârstaș A) ACGKL Și să]și C 5 și fu]și fură G 25
 vărsare de sînge multă]multă vărsare de sînge L multă om. AK într-amîndoaol]într-amîndoo
 A, de îbe K, intru amîndoa L perea]perii AGK 6 déderă]deteră ACL turcii om. A
 dosul turcii C fugiré]fugi AL 7 toată om. K marha]marfa L, mahfa V fi]hi GK dobînda
 și om. AC izbînda]ezbînda G 8 știură]putură C ci]ce GK déderă]deteră AL, détiră C
 jăhui]jăfui AL, jăcui K multă om. V 9 își puseră]s-au pus K capetele]capetele C, capi- 30
 tele K și la]om. A, la GK, și L 9-10 véche, că lăcomiia iaste rădăcina tuturor răutăților
 om. G 10 că om. A iaste]este AL tutulor L răutăților AC O, amar mare]Oh, amar AK
 văzînd]văzură AK 11 turcii om. A netocmală K întru]în C lăcomiia]lăcomiile K, lăca-
 șul L curînd]curund K 12 întorsără procliații K lor]creștinilor ACGKL fu]s-au făcut K
 între]întru AKL moarte întru creștini mare G După creștini ad. pentru lăcomie L 13 dum- 35
 nezău G Maximiiian]Maxeliiian K el om. AK întoarsă K 14 scaunul K iar]și]derea și K
 cfti]cu cîți AK, iar cu cfti C craiul, cfti au scăpat cu el om. G au scăpat]scăpă K cu el]om.
 ACK iar]iar așjdere G, om. K 15 scaunu-și]scaunul lui AK la]în AK Belgrad G rāma-
 seră]rāmase L 16 a să semeți]a se semeți G, a să simeti K Pentru r. 16 inc. Deci turcii ptnă
 la r. 20 fin. robînd și e redacția și întorcîndu-se oaste turcească, o seamă de oști au dat prin 40
 Țara Romînească și au început a robi și a prăda. Iar Mihai vodă dacă auzi, purciasă cu toate
 oștile asupra Nicopoei. Și mergînd prin țară, întîlni o sumă de turci pe apa Teliormanului
 robînd și în O 16-17 Muntenească]Romînească AK, Munténiască G 17 prinseră]prinsără
 C, prinse L 18 încă]încă-și AK, om. G Necopoei]Nicopoi ACL mărînd G 19 întîlni] 45
 tilni K seamă]samă GK pe apa L Teleormanului]Teleajenului C 20 stricînd]stringînd A
 Deci om. AKO fi]om. A, și-i KO prinseră]prinse CG pre]pă L După vii ad. și le tăiară
 capetele O pîn sosi și]până sosi C, și ajungînd O Mihai vodă om. O 21 în vad la Necopoe]în
 vad Nicopoi A, la vad la Necopoe O Nicopoe CKL și om. O ocoli]ocoliră ACGKL și-l]și
 o A și-l]și o A Deci]și O

grijindu-se Mihai vodă să treacă la Nicopoe, veni-i veste den sus cum sultan Mehmet împăratul turcesc au biruit pre Maximiian și pre Batîr Jicmon craiul. Deci Mihai vodă să întristă și începu a face pace cu turcii și cu sangeacul Necopoei. Și fu Mihai vodă în loc 5 zile și legară pace și să dăruiră cu daruri scumpe. Și fură acestea toate la octomvrie 6 dni, 7107.

Pre acéia vrême Batîr Jicmon craiul supărase-i-se cu oștile și bătîndu-se cu turcii și-și închină țara împăratului creștinesc, cum să-i poarte grija. Și împăratul trimise 2 comisari, anume Suhai, 3 episcopi și pre Iștfansin. Și jurară țara și toți domnii Ardealului, cum să fie pre mîna împăratului. Și prinseră pre Jujica cancelarul la Batîr Jicmon și-l trimiseră în cetate la Sacmar, și acolo-i tăiară capul. Iar Batîr Jicmon el își năpusti crăiia sa în loc și să duse însuși, la împăratul creștin. Iar împăratul îi dăde o cetate, anume Epuliia. Aceasta să adevără cum își dăde țara pre o cetate.

Pre acéia vrême iarăși trimise sultan Mehmet un pașă, anume Mehmet pașa vezirazemul, cu mulțime de turci și tătari fără număr asupra creștinilor și dăscălecară în cetatea Oradiei. Deci unii bătea cetatea, iar alții prăda țara. Însă Batîr Jicmon după ce-și năpusti țara întii, apoi mult

1 grijindu-se|gătîndu-se O Mihai vodă om. O să|ca să L la Nicopoe|Nicopoa AC, Nccopoe G veni-|veni ACL, veniia G, vinitu-i-au K, li veni O 1—3 den sus cum sultan Mehmet împăratul turcesc au biruit pre Maximiian și pre Batîr Jicmon Craiul|că au bătut turcii pre nemși și pre Batîr Jicmon O 2 Mehmet|Mahmet C Maximiian|Maxilimian K craiul|craiul cu toate oștile ACGKL Deci|De O să întristă|foarte să îngrijă O începură O a face|face G 4 Necopoei|Nicopoi A, Nicopolii C, de Nicopoe O în loc om. G 4—5 Și fu Mihai vodă... acestea toate om. O și să|și CGL 5 dăruiră|dusără K fură|fără C Și fură acestea toate om. G acestea|acest C toate om. ACKL la octomvrie|la luna lui octomvrie AK, mesița octomvrie G dni|zile ACK, om. LO 7107|cînd au fost cursul anilor 7106 A, 7106 C, leatul 7107 GO, în anii 7106 K 6 Pre acéia|Prc acea AK, Pă acea L, Într-acea O lui Batîr G craiul om. GO supărase-i-se|și să supărase A, i să supără O cu oștile|cu oștile și cu războaiele O 6—7 bătîndu-să ACGL 7 și-și închină|ș-au închinat K creștinesc|creștin AKL, nemțesc O cum|ca A, om. O 8 grija|de grija O anume om. AK Suhai|Suhai și Ișfan O 3 episcopi|și 3 episcopi (cardinali O) LO, 3 piscupi G 8—9 și pre Iștfansin om. O 9 Iștfansin|Ișfan fii-său AK, Iștefan fiul C, Ișvan jin G, Ișfan L țara om. AK 9—10 să fie pre mîna împăratului|să slujască împăratului și să fie supt poronca lui O 10 Jujica|Jujencea V cancelarul G|canțărăul A, canțerul C, canjeriul GLV, canjirăul K, cajirul O 11 la Sacmar|în Sucmari A, Secmariu C, în Semar G, în Săc Mari K, în Secmariu L 10—11 la Batîr Jicmon și-l trimiseră în cetate la Secmar om. O acolo-|acolo îi AK și acolo-i tăiară capul|și-i tăiară capul în cetate Sacmariului O Iar|Deci O el om. O 12 năpusti|lăsă G crăiia sa|crăiia AGO în loc|și țara O Insuș|în sus V 12—13 creștin. Iar împăratul om. O 13 îi dăde|dete-i A, dăde-i GK, li dăte CL, și-i dăte O Epuliia|Ipoliia AK, Epoliia O După Epuliia ad. cu tot venitul ei, ca să șază și să să odihnească. Într-acest clip făcu Batîr Jicmon O Aceasta să adevără om. O adeveri G cum își|cumu-și G, cum însuș K, că-și O 14 dăde|dete ACLO țara|toată țara și crăiia O pre|pe O 15 Pre acéia|Pre acea A, După acéia O vrême iarăși|vrême iară (iar își G) GK, om. O sultan|sultanul K un|pre un C trimise sultan Mehmet un pașă|sultan Murat împăratul turcesc trimis-au O anume|pre O Mehmet|Mahmet C, Meemet O 16 vezirazemul|vezirazimul CGKO de tătari O fără|fără de A fără număr om. O 16—17 creștinilor|țării ungurești O 17 dăscălecară|descălecară ACGK, tăbărtră O în|Îngă O Oradie|în Oradie A, Oradii C iar om. A 17—18 unii prăda țara, alții băte cetate O 18 Însă|încă K, Iar O după ce-și|după ce L, după ce își O năpusti|închină O țara întii|țara împăratului și-și năpusti scaunul O apoi mult|apoi (apoi om. O) în urmă mult LO

să căi, însă năpusti cetatea Epuliei și noaptea fugi den cetate și veni iar la scaun la Ardeal. Și în ce ceas sosi, i să închinară toți domnii și voivozii și toată țara Ardealului. Și prinseră pre acei comișari împărătești de-i legară și-i trimise la Mihai vodă, pentru cea prietenie și credință dentăi, ca să fie iar unul cu altul. Și trimise la Mihai vodă să-i dea oști ajutoriu, să se apere de vrăjmaș. Și-i déde 3500 de voinici și le puse cap pre aga Leca. 5

Pre acéia vréme | era un pașă Hadîm pașă, pre care-l trimisese împă- 460
ratul turcesc să fie pașă la margine, la Diiu. El încă avusese împutăciune
cu Mihai vodă, ci trimisese la Mehmet pașă den Dîrstor, ca să meargă 10
cu oști să apuce scaunul lui Mihai vodă. Deci el degrab strînsese oștile
și eșise să să lovească. Iar Mihai vodă încă trimisese oști cu Dumitru
dvornicul împotriva lui Mehmet pașă, de-i bătură și-i goniră luîndu-le
și 2 steaguri de le-au dus la Mihai vodă în Caracal. Și foarte să îmbărbătă
și strînse toate oștile în grab de purceșe și el asupra lui Hadîm pașă. Și 15
trecu Mihai vodă Dunărea cu toată gloata pre din sus dă Necopoe și să
loviră de față cu Hadîm pașă și fură biruiți turcii și periră mulți, luîndu-le
și toate tunurile și toată tabăra.

1 să căi]s-au căit AK însă]și-și A, însuși K însă năpusti cetatea Epuliei om. O năpu-
sti]au năpustit K Epuliei]Ipollia AK, Epuliia CGL fugi]au fugit K, fugind L Și fugi noapte 20
din cetate Epoliei O și veni]și vini K, veni L iar]iarăși L 2 la Ardeal, la scaun A la scaun]
la scaunul lui O Și¹om. C sosi]au sosit K i om. CGLO i să închinară]închinară-i-să K
toți]lui toți CO 3 și toată țara om. O prinseră]goniră O acei]cei 2 AO, cei G, toți pre cei C
comișari C, comișeri L împărătești om. A 3-4 de-i legară om. O 4 și-i]și O trimise]
trimiseră ACKL După vodă ad. de-i déde K cea prietenie]cea priitnie (priitenie G) GK,
prieteșug O și credință om. K dentăi]dintăiu AL, cea dintăi O 5 iar unul cu altul]tot
unul K cu altul om. A După altul ad. nedespărțiți O trimise la Mihai vodă om. O să-i]
ca să-i AK După dea ad. o seamă de O ajutoriu]într-ajutor G 6 să se]să să CGK, ca să să L
vrăjmași CKO Și-i]și L déde]dete ACL, trimisă Mihai vodă O și le puse]puindu-le O 8 Pre
acéia]Pre acea A, iar într-acea L, Și într-ace O era om. AK pașă]pașe K Hadîm]anume
Hadîm L Hadîm pașă om. O care-l]carele-l A, carele il CK, carele GL 8-9 care-l trimi- 30
sesse împăratul turcesc să fie pașă la om. O 9 turcesc om. L la]pre AGK la margine, la Diiu]
la Diiu, la margine L, pre margine Dunărei, ce-i zice Hadîm pașă O El încă avusese]și avu O
10 ci]ce K, și O trimisese]trimise de olac AGO la om. C Mehmet]Mahmet C, Mahmut O
den]din AG, de K, la L, de la O Dîrstor]Dîrstor de olac K, Dîrstori O meargă]margă K,
miargă O 11 oști]oștile AL, oștile lui O scaunul K Deci el]Iar Mihai vodă O degrab 35
strînsese oștile]strînse toate oștile AK, dacă prinșă de veste își strînsă toate oștile O strî-
nse CGL 12 și eșise să să lovească om. O eșise]eși ACKL, eșiră G lovască GK Iar Mihai
vodă încă om. O încă om. A trimisese]trimise K, și triimisă O oști]oștile GL, o samă de
oști O 13 Mehmet]Mahmet C, Mahmut O După pașă ad. Și păziră de să loviră de față unii 40
cu alții la sat la Chiselet(Chesalită A, Cheselet K) și fu biruit Mehmet pașă AGK, Și să în-
timpinară oștile la sat la Chiselet și dédiră război unii cu alții O de-i bătură și-i goniră]și fură
turcii biruiți O luîndu-le]și luară O 14 După steaguri ad. de turci O de le-au dus]de le-au
adus A, și le adusă O în orașin Caracal O 15 și strînse]și-și strînse ACGKL toate om. C
14-15 Și foarte... în grab de]După aceia Mihai vodă să găti cu toate oștile și O și el om. O 45
asupra]împotriva A asupra lui Hadîm pașă]la Hadîm pașă asupra-i G 16 tricu K Mihai
vodă om. GO în toată gloata]cu toate oștile K, om. O pre]pă A, pe CK din]din AL, dăn C,
den K dă]de ACGKLO Necopoe]Nycopoe AKO, Nicopoa CL 16-17 să loviră de față]
făcură mare război O 17 fură biruiți turcii]au biruit pre turci O și periră mulți om. O
mulți]mulțime L 17-18 luîndu-le și]și le-au luat O 18 și¹om. ACGKL tabăra]marfa O 50

Și după ce bătură pre turci, iar Mihai vodă să apucă și de cetatea Necopoei și începură a o bate cu tunurile. Însă cînd fu septemvrie 10 dni, sîmbătă, făcu Mihai vodă năvală foarte mare și o bătură multă vreme și nu putură întra în cetate, că spărgea ziova, iar turcii zidia noaptea.

5 Deci șazu Mihai vodă în loc 3 zile și | tot plenuia țara turcească. Și după
 47 acéia el purcése cu toate oștile în sus, cătră Diiu, tot prădînd den Dunăre pîn în munți, pînă sosi împotriva Diiului. Iar sangiacul de acolo încă trimise degrab de strînse toți turcii den ținutul Diiului și trimise și la beul de la Baba, de veniră cu oști într-ajutor, eșind întru întîmpinarea lui

10 Mihai vodă, în șesul Diiului. Și fu războiu tare multă vreme. Céia de apoi fură biruiți turcii de Mihai vodă ; și multă peire să făcu turcilor, cît puțini scăpară în cetate, iar alții fură tăiați, alții goniți și răsipiți.

Să spunem de Mihai vodă ce i să întimplă într-acest războiu, gonind turcii și răsipindu-i în toate părțile. Iar turcii, însă o ceată, deacă văzură

15 peirea, ei să întoarseră cu mare hrăborie asupra lui Mihai vodă și atuncea să alése unul den turci cu sulița și o imponcișă asupra pîntecului lui Mihai vodă și o înfipse în pîntece. Iar Mihai vodă deaca văzu că piiare, el apucă sulița cu amîndoao mîinile de fier și căuta în toate părțile ca să-i vie cineva

1 pre]pă A, pe C iar om. L să apucă Mihai vodă L și de cetatea]de cetate K
 20 Nicopoi AL 1—2 Și după ce ... cu tunurile]și Incepu a bate cetate Necopoi cu tunu-
 rile foarte tare și de multe ori făcură și un val mare O 2 Incepură]Incepu L 2—3 septem-
 vrie 10 dni]luna lui septemvrie 10 zile A, la septemvre 10 zile (zile om. C) CG, în 6 zile
 a lui septemvri K, mesia septemvre 10 zile L 2—7 Însă cînd fu sept... împotriva Diiu-
 lui]și nu putură să o ia că cît spărge zioa, turcii zide noapte. Și văzînd că nu o poate lua, șazu
 25 trii zile de tot prăda Țara Turcească, din Dunăre pînă în munți, pînă sosiră împotriva Diiului
 O 3 năvală]nevoe K o om. C 4 în cetate]înăuntru în cetate A că]ct A, că cît L ziova]
 zioa ACGL, zua K iar noaptea turcii zidia L 5 în loc]pre loc K, om. G plenuia]robia A
 Și om. AGK 6 purcése]au purces K toate om. A cu toate oștile în sus cătră Diiu]însuș
 cătră Diiu cu toate oștile L tot]tut G 6—7 tot prădînd den Dunăre pîn în munți, pînă sosi
 30 împotriva Diiului om. AK 7 sosi]sosiră CGL 7—8 încă trimise... den ținutul Diiului]și strîn-
 sără toate oștile O 8 trimise]trimisese CL toți om. L și la]la K 9 Baia V, om. K de veni-
 ră]de-i veni O oști]oștile lui O eșind]și eșiră O întru întîmpinarea]în timpinarea CGK,
 înainte O 10 șesul]susul C, lunca L ful]făcură mare O tare multă vreme]mult A, multă
 vreme K, mare multă vreme L, în multe zile O Céia de apoi]în vremea acéia apoi A,
 35 Cea (La cea L) de apoi CL 10—11 Céia de apoi fură biruiți turcii de Mihai vodă om. O
 multă]mult G 11 și multă peire să făcu turcilor]și mulți turci periră O să făcu]făcu AC
 ct]cti L puțini]puținei L 12 scăpară]fură scăpați AGL în cetate om. C alții]ceilalți L
 tăiați]tăeți A 11—12 puțini scăpară... răsipiți]de abie au scăpat sangeacul cu puținei
 turci și s-au închis în cetate O 13 și de Mihai O să întimplă]s-au întimplat (timplat K)
 40 KO că gonind O 14 turcii]turci C, pre turci K risipindu-i A, răsipindu-i C turcii, însă o
 ceată]o ceată de turci KO, din turci o ceată L însă]încă A deacă]daca CLO, om. K vă-
 zură]văzîndu-și K 15 peirea]perire G, că vor să piară O ei om. O întoarsără iute O
 mare hrăborie]mare vitejie (hrborie GL) AGL, război O și om. A atuncea]atunci C, om. K
 15—16 atuncea să alése unul den turci cu sulița și o imponcișă asupra pîntecului]repezi unul o
 suliță să o înfingă în pîntecul O 16 să alése]să aliase K, om. L unul om. K imponcișă]înpân-
 cișă C, poncișă GK pîntecului om. AKG lui]lu G 16—17 Mihai vodă și o înfipse în pîntece
 om. O 17 După vodă ad. drept în pîntece G o înfipse]o înfipse C Mihai vodă]el O
 45 piare]piere AL, va să piară O el om. O apucă]s-au apucat K 18 mîinile]mîinile amîndoo
 A, amîndoa L, mîinile G, mîinule K fier]her A căuta]să uita O în toate părțile]într-o parte
 50 și într-alta O să-i vie]să vie CGL cineva]să A

den boiari ajutor, să-l izbăvească den | peire. Și alții mai aproape nu să 470
aflară fără 2 boiari, anume Preda Buzescul și cu frate-său Stroe stolnicul.
Ei grăbiră și tăiară capul turcului și pre célealalte soții ale lui și izbăviră
pre Mihai vodă din mîinile turcilor. Și multă bărbăție arătară Buzestii
ina:ntea lui Mihai vodă, căci să luptară cu vrăjmașii și izbăviră pre domnul 5
lor den peire.

După ce bătură acest războiu, șezu Mihai vodă supt cetate 10 zile
deplin, arzînd împrejur toată marginea țării turcești, și iar să întoarse
Mihai vodă cu toate oștile și cu toată dobînda, ca să treacă Dunărea pre
la Rușavă. Însă cînd fu oștile jumătate trecute, să lăsă vînt cu vihor pre 10
Dunăre, și atunce să împărțiră oștile și rămaseră jumătate așteptînd
10 zile pînă să potoli vîntul. Iar oștile au tot plenuit și au ars Țara Turcească.
Décia trecură cu toată dobînda de să adunară la noemvrie 5 deni, leatul
7107. Și să întoarse Mihai vodă în scaun în Tîrgoviște cu toți boiarii.

Pre acea vréme Batîr Jicmon craiul iar intrase în multe gînduri, 15
care nu i-au fost nici de un folos, nici lui, nici țării, cum zice că omul
în | țelept află calea și pe unde n-au umblat, iar deaca-ș pierde firea, rătă- 48
cește și pre unde au umblat, ca și Batîr Jicmon craiu, încă nu-i ajunse

1 den boiari]din boeri AL, om. O den]de KO peire]moarte O 1—2 mai aproa-
pe nu să aflară]nu să aflară nime mai aproape O 2 aflară]află L fără]fără decît A boiari] 20
boeri AL anume om. L fără 2 boiari anume]fără numai 2 boeri O Preda]Radu AO
Buzăscul K și cu]și L 3 și]de C célealalte]celelalte ACO, cialalalte K, celalte L
soții O ale lui]a lui KO și]și așa O 4 pre]pă A mîinile]mîinule K din mîinile turcilor]de
moarte O multă]multe K bărbăție]bărbații K, viteje O arătară]arătă L Buzăști C,
cătră Buzestii O 5 căci să]că să ACGKL 5—6 căci să luptară cu vrăjmașii și izbăviră 25
pre domnul lor den peire]luptîndu-să cu păgîni O izbăviră]scoaseră G pre]pă A, pe GL
6 den]din AK, de C, de la G peire]moarte G 7 După ce bătură]și după ce bătă Mihai
vodă O După ce]Depre ci G bătă]butu G șezu]șazu AC, și șezu G Mihai vodă om. O
8 deplin om. O împrejur]și prădînd O iar să întoarse]întoarsără O 9 Mihai vodă
om. GO cu toate oștile și om. O ca să]să O 9—10 pre la]la A, pā la L 10 Rușava A Însă] 30
încă A, Iar O fu]fură CGKLO pā jumătate A vînt]vîntul C vihor]vifor ACL, vivor K,
furtună O 11 atunce]atunci AC, atunca GKL 11—12 atunce să împărțiră... potoli
vîntul]să despărți oaste jumătate și șăzură 10 zile așteptînd prā să va potoli vîntul O rāma-
seră]rāmase A După jumătate ad. de cea parte de Dunăre A 12 10 zile]5 zile C să potoli
s-au potolit K Iar]și O oștile]oștile cîte nu trecură Dunăre O plenuit și au ar]ars și au 35
prădat O Turcească]Muntenească L 13 Décia]Deci AKL, De aceia C, Și deca s-au potolit
vîntul O trecură]au trecut Dunăre O cu toată dobînda om. O de să adunară]de să adunară
toți (toți la un loc K) ACK, și s-au împreunat cu celelalte oști O la noemvrie 5 deni]la luna
lui noemvre 5 AC, în 5 zile a lui noemvri K, la mesița noemvre 5 zile L, la noemvre 5 O
leatul]cînd au fost (era K) cursul anilor AK, vāleatul G, om. L 14 să întoarse]s-au întors K, 40
au venit O scaon K Tîrgoviște]București O boiarii]boerii A, boerii săi L cu toți boiarii]
cu multă vesălie, dînd laudă lui d-zău O Între r. 14 și 15 ad. Și au făcut Mihai vodă o mănăs-
tire foarte mari și frumoasă în oraș în București, care este în malul Dîmboviții, drept Gorgani,
hramul ei sfințel ierarh Nicolai, episcopul Mira Lichiei, făcătorul de minuni O 15 Pre] 45
întro O acea]ieria CGK vriame K Pre acea vréme]după aceia L craiul iar om. O în
om. G 16 care]de care A nici de]de nici CK nici lui om. A țării]țării K cum zice]pre-
cum zic O că]om. AK, ve că G 16—17 omul înțelept]omul țālegînd K, cei înțālepti O
17 află]cînd află A pe unde]pă (pre CKL) unde ACKL n-au umblat]neumblat L
umblat]nblat GK 17—18 iar deaca-ș pierde firea rătăcește și pre unde au umblat om. V
pierde]piarde G firea]mîntea O el rătăcește O 18 acest Batăr O craiu om. GO 50
încă]că O ajunse]sosi AK, prisosi]CG

cît întii își închină țara la împăratul nemțesc și apoi lăsă-și credința ce făcuse cu împăratul, năpustind cetatea Epuliei și veni iar la Ardeal și să apucă cu Mihai vodă de cea prietenie dintăi. Apoi el nici așa nu să așază, și iar gînd rău ca să să despartă de Mihai vodă și să închine Ardealul turcilor. Ci aminterea n-au avut cum face pentru cel jurămînt rău și greu, ce au făcut cu Mihai vodă cum, pîn va fi el crai în Ardeal, turcii să n-aibă treabă. Deci făcu Batîr Jicmon sfat ficlean și trimise în Țara Leșască, la vāru-sāu Batîr Andreiaș, cum să vie, să fie craiu în locul lui; și el să facă tocmeală cu turcii, ca să înșale pre Mihai vodă.

Și veni Batîr Andreiaș în cetatea Mediiășului. Acolo să împreună cu Batîr Jicmon și să strîneră toți voivozii și nemișii jurînd toți cu Batîr Andreiaș. Iar Batîr Jicmon au ales o cetate, anume Veliciul, și el însă purcese de să duse în Țara Leșască, iar Batîr Andreiaș rămase a fi craiu Ardealului.

Atuncea | Ierimiia vodă, domnul Moldovei, deaca să așază Batîr Andreiaș pe crăie, iar el trimise cărți la Batîr Andreiaș cum să fie amîndoi una și să scoată pre Mihai vodă din mijlocul lor. Și de nu va eși de voe, ei să rădice oști asupra lui să-l prinză, să-l dea turcilor. Și Batîr Andreiaș fu bucuros acelui sfat rău și trimise sol la Mihai vodă pre un nemiș, anume Ciomîrtan Tamaș, cum să iasă Mihai vodă din țară cu pace, că apoi

1 cit]că O întii om. L la împăratul]mpăratului GO nemțesc]creștin AK, creștinesc CGL, nemțesc și făcu legătură cu dînsul O și¹ om. O lāsă-și] își lāsă O și² om. C credința]credința și legătura O 2 făcuse]făcu AGK cu]cătore L năpustind]lāsînd O Epuliei] Ipoliei AK, Epuliia CGL, Epolie O și¹]om. ACGK veni iar]viînd L, iar veni O la Ardeal]la scaunul lui O 2—3 și să]să L 3 să apucă]s-au apucat K de cea prietenie dintăi] de cea dintăi prietenie A, iar de prietenie cea dintăi O 4 așeză G și iar gînd rău]ci iar lāsă (luo CO, luă L, luînd G) gînd rău ACGKLO dāsparță CL să se închine C 5 Ci]Ce GKO aminterea]într-alt chip (fel O) CO, aimintrea G, amintrea K n-au avut]nu avu O pentru] prin A cel]acel AO, om. L jurămîntu L rău și greu]greu și rău AK, greu O 6 au făcut] făcuse CGLO cu Mihai vodă]amîndoi O cum]cum că A, că O va fi el crai în Ardeal]vor fi ei domni O 6—7 turcii să n-aibă treabă]cu turcii prieteșug să nu facă O 7 Deci]Și așa O Batîr Jicmon om. O ficlean]viclean ACGKL 7—8 trimise la vāru-sāu Batār Andrieș în Țara Leșască O 8 vārā-sāul Batîr om. L Andriiaș GK cum]ca O să fie]să hie G el om. O 9 tocmeală]tocmiale K, tocmeală O înșale]înșele O 10 în]pînă în ACGKL, pā la O cetate O Acolo]Și acolo O împreună O 11 strîneră]strînsără K, strînsă O voevozii ACK nemișii]nemeșii ACL, niamișii K, domnii Ardealului O 11—12 cu Batîr Andreiaș]să asculte de Batîr Andreiaș O 12 lui Batîr Jicmon G au ales]i-au ales CGL Iar Batîr Jicmon au ales o cetate anume Veliciul om. O Veliciul]Velciul ACG, Veciul K, Belciul L 12—14 și el însă purcese... craiu Ardealului]Deci Batîr Andrieș rămase crai Țării Ungurești, iar Batār Jicmon să duse în Țara Leșască O Insă]încă AKL purcese]purcese AL, au purces K 13 să om. L să duse]s-au dus K a fi]de a fi L 15 Atunci KO Ierimiia]Irimiia AL, Ieremiia C, Irimie O vodă]vodă Movilă O Moldovei]țării Moldovii ACGKL deaca]dacă K 15—16 deaca să așază Batîr Andreiaș pe crăie, iar el om. O 16 pe]pā A, pre GL cărți] cărțile G la Batîr Andreiaș cărți cum C cum om. A ei amîndoi K 17 una]împreună A, într-una K pre]pā A Și de]Iar de ACL, Iar să GK voe]bunāvoe K 18 să rădice]să ridice C, să să rădice K, să să scoale cu O oștile G asupra lui]om. G, asuprā-i KL să-l² om. C dea turcilor]de în mîna turcilor O Și]Deci O 19 sfat rău]sfat A trimisă ia Mihaai vodă sol O nemiș]niamiș K, nemeș L 20 Ciomîrtan]Ciomertan A, Ciomortan C, Somārtag G anume Ciomîrtan Tamaș om. O iasă]iase K din țară cu pace om. C cu pace om. ACGKLO

va încăpea în miinile turcilor. Iar Mihai vodă deaca auzi acel sfat rău și amar, el încă-și strînse toți boiarii și făcură sfat foarte de folos. Deaca văzu Mihai vodă că i să rădică atîta rău pre cap, el într-altă parte nu cugetă, ci trimise la împăratul nemțesc, de unde avea de atîta vrême milă și ajutor, și-i obidi de toate cîte i să întimplă pre capul lui, și-i cerșu Mihai vodă 5 oști ajutor cum să iasă împotriva lui Batîr Andreiaș care să închinase turcilor. Iar împăratul nemțesc fu bucuros să-i facă de toate pe voia lui. Într-acéia Mihai vodă să veseli și degrab trimi|se de-și strînse toate oștile și purcése 19 la Ardeal asupra lui Batîr Andreiaș. Trecînd muntele, dăscălecară în luncile Brașovului, și acolo veniră toți Brașovenii de să închinară la Mihai vodă 10 cu daruri scumpe. Iar Mihai vodă deaca văzu că i să închină cetățenii, să veseli. Și trimise la Radul Buzescul și la Udrea banul, să sae și ei cu toate oștile Craiovei și ale Jiului și cu ale Mehedinților, să iasă cu iale împotriva lui Mihai vodă, cătră luncile Sibiului.

Iar Batîr Andreiaș, deaca înțelése de Mihai vodă că au întrat cu 15 toate oștile în țară în Ardeal, el degrab strînse toate oștile și purcése și el cătră Sibiu, împotriva lui Mihai vodă. Și făcu șanț și răzimă oastea lui, Batîr Andreiaș, de cătră zidul cetății Sibiului. Iar oștile lui Mihai vodă încă să strînseră toate și toți boiarii și puseră tabăra la sat la Veștem.

1 încăpea|întra ACGKLO miinile|mînele G, mînule K, mina O daca K acel|de 20
acel (acest L) AGKLO sfat rău și|sfat ACKL, om. G 2 amar|viclean O el încă-și|și O
încă-și strînse|s-au strîns K boerii ALO făcură|făcu AC foarte de folos om. O Dacă KL
2-4 Deaca văzu Mihai ... nu cugetă om. O 3 ridică G atîta|asupra atîta A 3-4
nu cugetă|nu avu cuget A, n-au avut cuget CGKL 4 cilce G și O trimise|trimisă sol O
nemțesc|creștinesc ACGKL 4-7 de unde avea ... pre voia lui|să-i de oști într-ajutoriu 25
ca să să bată cu Batîr Andrieș, care să închinasă turcilor. Și-i spuse și de toate de cîte i să rădicasă
asupra lui. Iar împăratul fu bucuros, și-i trimisă o seamă de oști lui Mihai vodă O de atîta|
atîta CG 5 și-i obidi|și obidi ACGKL de toate|toate AK întimplă|întimpla A, întimplase
K, întimplară L și-i om. ACGKL Mihai vodă om. ACGKL 6 oști ajutor|într-ajutor V
împotriva|asupra ACGKL Batîr om. A care|craiu carele A, carele CGKL 7 nemțesc| 30
creștin ACGKL să-i|să ACKL, să să G de toate|toate AK pre|pe A voia|voe K lui|
lui Mihai vodă ACGKL într-acéia|într-aceiași L, Deci O 8 Mihai vodă|el AKO, încă și el
C, și el|încă GL 8-12 și de grab trimise... i să închină cetățenii, să veseli om. O de-și|de
C, și-și L strînsă K purcese K 9 Ardial K Andreiaș|Andreiaș craiu A Trecînd|și trecînd
A descălecară CGKL 10 Brașovului G și om. ACGKL la Mihai|lui Mihai ACGKL 35
11 Mihai vodă|el ACGK, om. L daca L închină|închinară L toți cetățenii K 12 să
veseli|s-au veselit K la|și la O Buzăscul K banul Udrea O să sae|să sară CKL, să vie O
toate om. O 13 Craiovei|Craiovenii AGK ale Jiului|cu ai Jiului A, cu Jiul K, a Jăului
O Jiului C și ale|și ai L, și G și cu ale|și ai ACG, și a KO Mehedințălor O să|și să L
să iasă cu iale om. O cu iale|cu dînsele A, om. K, cu ele L 14 împotriva|în timpinarea K,
înaintea LO vodă om. O cătră|cătrea A, în GO 15 daca KLO înțelése de|prinse de veste
lui ACGKL, auzi de O că|cum ACGKL 15-16 au întrat cu toate oștile în țară în Ardeal|au
venit în luncile Săbiului O 16 în țară om. ACGKL el om. ACGKO După degrab ad. trimise
și el de-și CGL strînse|strînse și el A, își strînsă O toate oștile|toate oștile și el K
purcése|purcăsă K, veni O 16-17 și el om. K 17 cătră|la O împotriva lui Mihai vodă 45
om. O făcu|făcură CGLO vodă|vodă și puseră tabăra din jos de Sibiul CGL, om. O șanți
G 17-18 lui, Batîr Andreiaș om. ACGKLO 18 dă L către AL zidul|zidurile A,
zidul KO Sibiului om. O oștile|oste O 19 încă să om. O strînseră|strînsără K, tăbărîră
O toate și toți boiarii și puseră tabăra om. O boerii AL pusără K la sat om. K la
Veștem|la Veștin (Veștiani K, Viștini O) ACGKLO 50

Deci cînd fu la octomvrie 17 dni, miercuri, arătară-se străjile lor și să văzură oștile unele cu altele. Iar deaca văzu Batîr Andreiaș cum |
49^v Mihai vodă iaste gata de război, el foarte să îngrijă tare și vru atuncea să să sfătuiască de pace. Oh, nepricepută minte omenească! Cîtă vreme
5 fu de a tocmi țara și a face pace, și nu tocmiră, ci vru să tocmească cînd nu fu nici de un folos. Că trimițînd unii la alții pentru pace, iar mai mare vrajbă făcură. Că deaca să văzură oștile, ei năvălea spre sfadă și pace nu putură tocmi. Și să gătiră și să loviră unii cu alții la octomvrie
10 Batîr Andreiaș cu ungruii, dar apoi birui Mihai vodă cu muntenii. Și mult sînge să vărsă și multe trupuri rămaseră pre cîmpii Sibiiului.

Batîr Andreiaș, deaca văzu că-i fugiră voinicii și i să sparse oastea și fu izbînda lui Mihai vodă, iar Batîr Andreiaș el tare începu a blestema pre Irimia vodă, căci scorni pre Mihai asupră-i, de-și răpuse țara și crăiia
15 și să alése cu puțini voinici și plecă a fugi, să scape în Țara Leșească. Deci dobîndi Mihai vodă scaunul de crăie și tot Ardealul și toată Țara Bîrsii și toți săcuii. |

50 Deci șazu Mihai vodă în scaun în Beligrad, octomvrie 26 dni, într-o zi luni.

20 Să spunem dar și de Batîr Andreiaș, ce i s-au întîmplat după spartul războiului. Fugind să pribegească, el fugi pîn în codrii Ciucului și acolo

1 la octomvrie]la luna lui octomvrie AC, în mesița octomvrie L dni]zile AL, om. C la octomvrie 17 dni]în 17 zile a lui octomvrii K, la octomvrie, miercuri 11, leatul 7108 O să arătară LO străjile lor]străjilor AG, strejea K, străjile O 2 văzură]viră C unele cu altele
25 om. ACGKL dacă CL De la r. 2 inc. unele cu altele ptnă la r. 9 fin. la octomvrie 18 dni, joi om. O 3 iaste]ești A gata de război]gata cu toate oștile și vine (venise CG) pre (spre ACK) război ACGKL îngrijă]îngrijii CL, îngrije K 3-4 atuncea să]om. A, atunci să K 4 dejdă L Oh]O C, Ah K nepricepută K 5 tocmi]tocmire GK și alși de a A ci vru să]ci vrură să (să să G) CG 6 nu fu]nu le-au fost A, nu le fu CGK nici de un]de nici un AG iar
30 om. ACGKL 7 mare om. GL deaca]dacă L să om. CL năvălea]năvăliia AGK, năvăliră C spre]pre C 8 pace nu]pacea nu K, pa V Și să gătiră om. ACGKL și]nsă CGKL loviră]loviră de față ACGKL la om. ACKL 9 dni]zile AKL, om. C foarte tare]mare ACGKLO sara K 9-11 și făcură încă a-i... pre cîmpii Sibiiului]și înfrînseră pre ungrui și periră oameni mulți dintr-amîndoao părțile O 10 apoi]mai apoi ACGK muntēnii K
35 10-11 Și mult sînge să vărsă om. în K 11 multe]multă K trupuri]oase ACGK, oaste K rămaseră]era A, rămase G, au rămas K pre]pă ALK 12 Batîr]Iar Batîr O deaca]dacă L, dacă O că-i]că AL fugiră]pier (piare C, pierē L, peri O) toți ACGKLO i om. ACGK sparsc]sperie A, sparseră C, sparge L oaste O 13 fu]este AL, iaste CGKO iar Batîr Andreiaș]el A, om. CGKLO începu]au început G, începură O blestăma K 14 pre]2]pă A
40 Irimia]Ieremia CK, Irimie O scorni]scornise ACGKL Mihai]Mihai vodă ACGKLO asupră-]asupra lui O răpuse]puse CGKL 15 alése]alesă O puțini]puținei AKL, puțintei O plecă]plecară AO a fugi] de a fugi A să scape om. O 16 Deci]Și ACGKLO scaunul]scaun A, scaonul K de crăie]și crăiia O 16-17 Și tot Ardealul și toată Țara Bîrsei și toți săcuii] Țării Ungurești O 18 Deci]Și O Mihai vodă]Mihai A, om. O scaon K scaun în Beligrad] scaunul Beogradului O octomvrie]în luna lui (mesița KL) octomvrie ACKL, la octomvrie O 26]27 G, în 26 K dni]zile AK, om. CLO 19 într-o zi om. CGO luni]leatul 7108 O 20 dar și]om. ACGKL, și O întîmplat] tîmplat K după]dupre G 21 Fugind]că fugind el O pribegească]pribegească în Țara Leșască O el om. O pîn în]pînă în A, prin K, piră în O 21 inc. fugi pîn în ptnă la p. 75, fin. rătăci și umblă om. G

rătăci și umblă oarecîtăva vrîme rătăcit și nemîncat, pînă il birui foamea și nimeri la niște păcurari, unul săcui, altul muntean. Și le spuse cum că el iaste Batîr Andreiaș, craiul Ardealului și cum i s-au întîmplat de s-au bătut cu Mihai vodă și l-au scos din țară și cum fugind să scape în Țara Leșască, el au rătăcit și au flămînzit. Iar acei 2 păcurari îl duseră la lăcașul lor, de-l ospătară și după ospăț, el să rugă celor păcurari ca să-l povățuiască. Deci să sculă cel păcurar săcui de să făcu a-l povățuire, și-i tăe capul. Și-l băgă într-o traistă și-l duse la Mihai vodă. Și-i spuse de toate, cum au rătăcit și au nemerit la sălașul lor, și după ospăț s-au făcut a-l povățui și i-au tăiat capul, că socoti păcurariul că foarte va avea dar mare de la Mihai vodă. Iar Mihai vodă deaca văzu că iaste capul lui Batîr Andreiaș, foarte rău îi păru de moartea lui. Și degrab trimise unde rămăsese trupul de-l aduseră și-i puseră capul la trup și-l îngropară în Beligrad, în biserica crăiască, și-l petrecură cu multă cinste, cu toți boiarii și cu némișii Ardealului. Păcurariul, deaca tăia capul lui Batîr Andreiaș și-l duse la Mihai vodă, cum spune scriptura, că cu ce măsură vei măsura, și se va măsura : deci Mihai vodă zise de tăe capul păcurariului, altul așa să nu mai facă.

Deci dobîndi Mihai vodă 2 țări : Ardealul și Țara Rumînească.

1 și umblă]umblînd CL, și înblă K oarecîtăva]cîtăva K, multă O vrîme]vre G, vria-me K, vrimi O și nemîncat om. O pînă il]pînă-l AG il birui]il-au biruit K foamea]foame O 2 nimeri]nimeri ACLO, au nimerit K la niște]la nește C, niște L altul]și altul C 2—3 cum că]cum AGKL, că C 3 el iaste]este (iaste CK) el ACKL Ardealului] Țării Ungurești O i s-au întîmplat]este (iaste CGK) lucrul ACGKL, au fost lucru O de]că A 4 și l-au scos din țară om. O și cum]cum ACKL să scape]ca să scape L, să pribegescă O 5 După Leșască ad. și cum s-au despărțit de voinicii lui O el]om. C, și O acei]cei CGKL 6 lăcașul]sălașul CGKLO de-l]și-l O de-l ospătară]ca să-l ospeteze (ospetează K) ACGKL și om. ACGKL ospățul C celor]celor 2 A, celui C celor păcurari om. O 6—7 ca să-l]să-l ACGK, să-i O 7 povățuiască]povățească CK, povețească G, îndreptează calea în Țara Leșască O să sculă cel păcurar săcui de]ciobanul care era săcui O păcurar]păcurari G povățuire]povățui ACLO, povețire G 8 și-i]și G băgă]vîrî G într-o]în GO traistă]glugă G și-l duse]și ducindu-l O Și-i]și A, li O 9 și au]și cum au A nemerit]nemerit flămînd AGKLO sălașul]lăcașul A, sălașile K și 2 om. ACGKL după]dupre G ospățul G s-au]cum s-au O 10 a-l]a K povățui]povățuire CK, povățire G că socoti]că să socoti G că socoti păcurariul]socotind O 10 — 11 că foarte... de la Mihai vodă]cum Mihai vodă foarte li va da dar mare L 11 Mihai vodă]el ACGKLO deaca]deca-l G, daca L iaste]este AL 12 foarte rău li păru]foarte tare i-au părut rău O de]dă L degrab]îndată O trimise]trimisă O 13 unde] unde-i CKL trupul]trupul lui A unde rămăsese trupul om. O de-l]de-i O aduseră]adu-sără K, aduse trupul O puseră]pusără K, cusură O 14 și-l petrecură om. O multă]mare K cu]de O 15 boiarii]boerii AL, domnii O și cu]și ACKLO némișii]voevozii O tăia]tăe ACKL De la r. 15 inc. Păcurariul deaca . . pînă la r. 18 fin. să nu mai facă e redacția lar ciobanului aceluia li tăiară capul, după cum zice la sfînta evanghelie, Mathei cap. 7, stih. 2, că cu ce judecată veți judeca, judecată-vă-veți și cu ce măsură măsurați, măsura-să-vă voao în O Batîr om. L 16 duse]adusără K scriptura]în scriptură A că cu cel]cu ce AL 17 și se va măsura-]măsurați-să-va AK, cu aceia și să va măsura L tăie]tăiară A 17—18 păcura-riului CL 19— p. 76 r. 2, inc. Deci dobîndi . . . fin. toată veselii e redacția Deci Mihai vodă să așază craiul în Țara Rumînească, iar în Țara Românească puse domn pre fiu-său Io Neculai voevod și domni ei țările amîndoa foarte bine în O

Și în Țara Muntenească trimise domn pre fie-său, Nicolae vodă și să
așăzară domni fiiul și tatăl în 2 țări, domnind ei țările întru toată veselii.

Iar lui Mihai vodă veni-i sol de la împăratul creștinesc Rodoful,
anume Osnu David și Sechil Mihai. Și aduseră solii veste cum să se lase
5 Mihai vodă de toată țara Ardealului, să fie numai pre mîna împăratului
și să se întoarcă la țară-și să-și ție Țara Muntenească. Iar Mihai vodă
încă făcu sfat cu toți boiarii și cu némișii Ardealului și cugetară să nu
dea Ardealul împăratului creștinesc, numai să fie dajdnic împăratului
51 creștin, iar de domnie să fie tot Mihai vodă. Și acest sfat să potrive,
10 cum zice David prorocul la capul 20. Deci nu putu într-alt chip, numai
alése 2 boiari, anume pre Mihalcea banul și pe Stoica logofătul și-i trimise
la împăratul nemțesc cu solii, cum să lase împăratul Ardealul să-l dom-
nească Mihai vodă și să fie dajdnic. Iar împăratul nu le déte nici un răs-
puns, făr numai ce-i fusese lui pohta dintăi. Iar Mihai vodă iar strînse
15 a doo oară sfat și-și aduseră aminte cum întăi era țara ocolită de vrăjmași,
iar acum au dat dumnezeu de iaste domn a doao țări. Și-i plecară mintea.
lui Mihai vodă a nu să pleca celui mai mare, ci ziseră că nu va avea neove
de împăratul, ci-l va lăsa de va ținea Ardealul.

Deci să începură sfaturi multe întru toți oamenii. Iar Mihai vodă
20 deaca văzu că nu-i va fi Ardealul cu pace, el începu a face pace cu carii
fi era lui vrăjmași întăi. Că trimise la sultan Mehmet, împăratul turcesc,
și cu mare bucurie primi pre Mihai vodă și degrab trimise-i și steag.
Și trimise și la craiul leșăsc pentru pace și pentru tocmeală, ci nu să putură
510 tocmi, ci umblară cu | cuvinte deșarte.

25 1 Și în Țara Muntenească]Că A, Și în Țara Rumînească GK Și]Ci L domn]domn să
fie G pre]pă A fie-său]fii-său AGKL, fiiul său C Nicola]Necula G, Nicolae L vodă]voevod
A și să]și se K 2 așăzară]așază A domni]domn A și fiiul L tatăl]tată-său G, domnind]
30 domnia AK țările K toată veselii]atita vesellie AK toate G 3 veni-i]veni ACL, li veni G
de la]de C Rodoful]Rodolful C, Rodolfu K De la p. 76 r. 3 inc. Iar lui Mihai vodă veni-i
sol ... ptnă la p. 77 r. 9 fin. spre răul lui Mihai vodă om. 4 Osnu David]Oscu (Osnă K)
David CK, Otudavia L După David ad. și să închină Mihai vodă A Și Sechil Mihai om. A
Sechil] Sechil G, Sechel K adusără CK să se]să să AG, să K 5 de toată]toată K să]și
să A 6 să se]să să AKL la țară-și]la țară G, în țară-și K 7 boiarii] boerii A, boerii săi L
cu² om. AK némișii] némișii A, nemeșii CL, niameșii K 8 dajdnic] dajnică C, dajnici GKL
35 9 creștin]creștinesc K 10 prorocul la capul 20]prooroc la (în G) 20 de capete CGKL putu,
putură ACGKL chip]chip să facă ACGL 11 alése]alése Mihai vodă ACGKL boeri ACL
pre om. ACKL pe om. ACGKL și]i G Stoica]Stancul G și-i]și CL 12 la] soli la CG
nemțesc]creștin AC, creștinesc GKL cu solii]om. A, cu solie C, solie G cum om. CL să-i]să
40 CL 13 și să fie dajdnic om. ACGKL déte]dete AK, déde G 14 făr]făr de A fusese]
făcea A ce-i fusese lui pohta]ce i-au fost pohta lui CL lui om. K dentii K Iar om. ACGKL
15 doo]dooa L doo oară]dooară G sfat]sfat să facă AK, să facă sfat CGL și-și]și ACGKL
cum țara înti era ocolită G țara era ocolită L 16 iaste]este AL doao]dooa AC, doă L Și-i]
Și C 17 lui Mihai vodă om. AGKL mai om. L ce zisără K 18 de împăratul] despre împă-
45 ratul G, dă întrat L ci-l]ce-l GK 19 să]se G omeni C 20 daca L el începu a om. A
face]făcu A pace om. L carii îi]care AC, carii G, cei ce-i K 21 Mahmet C 22 și² om. CG
trimise-i]trimise AC, îi trimise L steagul G 23 leșesc G pace] pacea AC tocmeală]toc-
meala CG, tocmală K ci]ce GK să]se K 24 ci]ce GK umblară]înbla K cu om. K

Iar împăratul Rodoful nemțesc deaca văzu pre Mihai vodă că să împacă cu turcii și să împrietenește cu streinii și să desparte de el, foarte să îngrijă, și socoti cum că-i va face Mihai vodă scădere de împărăție, deaca s-au închinat turcilor. Și socoti împăratul cum va face cu putere și cu armă să sară și să scoată pe Mihai vodă den Ardeal.

5

Iar Mihai vodă nu-și mai aduse aminte de cea de apoi, cum că nu-și va lăsa împăratul nemțesc cuvântul să stea în deșărt, ci-și înălță Mihai vodă sfatul și mintea de om neînțelept și de pizma cea de dămurt a Irimiei vodă, ce să sfătuiască cu Batîr Andreiaș spre răul lui Mihai vodă. Iar Mihai vodă să rădică asupra Ierimiei vodă cu oști mari, la mai 6 dni. Și întră Mihai vodă cu oști în Moldova. Iar Ieremiia vodă deaca prinse de veste, el trimise de-ș strînse și el toate oștile Moldovei și cu leșii, ca să iasă împotriva lui Mihai vodă. Iar deaca mărse Ieremiia vodă împotriva lui Mihai vodă, el să întoarse dă plecă spre cetatea Hotinului, fugind Ierimiia vodă de tēmerea lui Mihai vodă. Iar oștile lui ajunseră pre oștile Ierimiei vodă la un loc anume Jajcea. Și fu acolo război mare oarecîtăva vrēme și mulți moldoveni și leși periră. Dēcii moldovenii dēderă dosul a fugi și leșii așijderea, pîn să apropiară de cetatea Hotinului.

10

15

52

1 Rodolful CK nemțesc om. ACGKL dacă KL 1—2 că să împacă]că să împacă A, împăcindu-să CGL 2 împrietenește]împrieteni C, împrieteni G, împrietini K desparte]despărta K 3 îngrijă]îngrijii AL socoti]să socoti CG cum că-i]că K că-i va face Mihai vodă scădere de împărăție]va avea lipsă împărăția lui de Mihai vodă AGK, va avea împărăția lui lipsă (lipsă și scădere L) de Mihai vodă CL 4 Și să socoti CG împăratul om. ACGKL putere]puterea A 5 să sară]să scoale K și să]să ACGL pe]pre C și să scoată pe Mihai vodă]pre Mihai vodă să-l scoată K 6 de cea]dă acea L cum. om. ACGKL 7 nemțesc] creștin ACGK, creștinesc L să stea om. ACGKL dășărt L innălță]innălța ACGLO, nălță K 7—8 Mihai vodă sfatul și om. AGL Mihai vodă om. K 8 mintea și sfatul C de om]de sfat AL sfatul și mintea de om neînțelept]mintea de sfatul neînțelept GK neînțelept]nedrept A demult ACKL a Irimiei]a Irimii (Ieremie CK) ACK, Irimia G, ce Irimia L 9 ce să]să L sfătuiască]sfătuisă K 9—10 Iar Mihai vodă]EL AGKL Iar Mihai vodă... la mai 6 dni]Iar cînd au fost la mai 6, leatul 7108, Mihai vodă rădică mari oști asupra Irimiei vodă O 10 Ierimiei vodă]Irimii (Ieremie CK) vodă ACGK, lui Irimia vodă L oști mari]oștile mare G la mai 6 dni]mai 6 dni (zile A) AG, în luna lui mai în 6 C, în 6 zile a lui mai K, mai 6 L întră ACGKLO 11 Mihai vodă cu oști om. O oști]oștile ACGK Ieremiia vodă] Irimia vodă AG, Irimia]L, Irimie vodă O deaca]daca CKL, decă O 12 el trimise de-și om. O de-ș]dă-și C strînse K si el om. ACGKLO toate om. K Moldovei]lui moldovenii L cu om. CKL leși]leși A, liași K 12—14 Moldovei și cu leșii, ca să iasă împotriva lui Mihai vodă. Iar deaca mărse Ieremiia vodă împotriva lui Mihai vodă, el să întoarse om. O 13 dacă KL mărse]merse AL, miarsă K înpotriva]înaintea ACGKL 14 să întoarse]s-au întors K dă]și O dă plecă]de au plecat K cetate G 14—15 fugind Ierimiia vodă de tēmerea lui Mihai vodă om. AGKLO 15 de tēmerea lui Mihai vodă om. C lui]lui Mihai vodă ACGKL, lui începură a-i goni și-i O ajunsără K pre]și C, pā L Ierimiei]Irimii AG, lui Ieremiia (Ierimiia K, Irimia L) CKL pre oștile Ierimiei vodă om. O 16 anume]ce să chiamă O Jajcea]Jașcea K, Țașcea L, Jitcea O fu acolo]acolo făcu A, dēdiră O mare oarecîtăva vrēme]mare oarecîtăva vrēme A, foarte tare O 17 mulți moldoveni și leși periră]periră mulți moldoveni și leși O Dēcii moldovenii dēderă]deteră (dēderă GK) deci (diice C) moldovenii ACGKL a]de a A fugi]fugiré G 17—18 Dēcii moldovenii ... cetatea Hotinului]iar cîți mai rămaseră dēdi dosul a fugi spre cetate Hotinului O 18 așijderea om. ACGKL .apropiără]apropiia G

20

25

30

35

40

45

Décii iar să opriră a da război. Mihai vodă îi pripi. Ei deacă văzură
 că vor peri toți cîți scăpară, ei să închiseră cu Ierimii vodă în cetatea
 Hotinului. Mihai vodă începu a bate cetatea și o bătură 3 zile. Iar deaca
 văzu Mihai vodă că nu o va putea sparge, puse paznici împrejurul cetății și
 5 să înturnă în Moldova, în scaun, în Iași. Iar Irimii vodă deaca văzu că-l vor
 scoate din cetate, el eși furiș într-o noapte cu toți boiarii lui și fugi în Țara
 Leșască. Iar Mihai vodă începu a să scrie și a să mărturisi cum că iaste domn
 a 3 țări. Atuncea boiarii și bătrîni Moldovei pohtiră de la Mihai vodă
 să le dea domn pre fie-său, Neculai vodă. Și să făgădui Mihai vodă că
 10 le va face pre voe. Apoi în urmă să socoti Mihai vodă cum că iaste fie-său
 mic și nu va putea fi domn într-o țară de margine ca acéia, căci tot să
 52^v temea de Iri|miia vodă. Deci Mihai vodă să lăsă de acea tocmeală. Și
 tocmi oștile și le puse capete mari 4 boiari, anume: Udrea hatmanul
 și pre Androne vistierul și pre Sava armașul și pre Negre spătarul, ca
 15 să ție țara Moldovei.

Iar Mihai vodă să întoarse în scaun în Belgrad. Și aciași veniră
 olaci de la Rodoful, împăratul nemțesc, cerșind țara Ardealului să fie
 a lui și să-și ție Mihai vodă țara Moldovei și Țara Rumînească, că-i va ajunge.

1 Décii|Deci ACGK să om. GL a da|a darea CGKL război|războiului L pripi|pripighi G
 20 Décii iar ... îi pripi|Și deacă să apropiară spre cetate iar începură a da război foarte tare O
 Ei|om. G, Și O deacă|dacă KL 2 peri|să piară O cîți scăpară|cîți scăpase K, om. O
 ei om. K După ei ad|Dediră dosul a fugi cu Irimie vodă și O închiseră|închise G, închisără K
 Ierimii|Ierimii AGL, Ierimii CK cu Ierimii vodă om. O citatea K 3 Deci Mihai vodă O
 25 începu|începură G bate|ba G cetatea|om. G, cetate cu tunurile O o om. G Iar|Și AO,
 om. GKL deaca dacă KL 4 văzu|văzură G Mihai vodă om. ACGKLO o va|vo KO pute
 spargi O puse|pusă K, puseră L paznici|pazitor CG, păzitori LO 5 înturnă|înturnară A,
 întoarsă O în Moldova om. O scaon K Irimii|Ierimii CK, Irimie O dacă KL 5-6 că-l
 vor scoate din|că vor să-l prindă de în O 6 el om. O el eși furiș într-o noapte|el fugi într-o
 noapte eșind furiș A eșiau eșit K furiș într-o noapte|noaptea furiș K boerii ALO și
 30 fugi în|și să duse în A 7 Iar|Și O începu Mihai vodă O a să scrie|a serie G mărturisi|
 mărturi C cum că iaste om. ACGKLO 8 a 3 țări|și a treia țară (țări G) CGL, preste trii
 țări O Atunci AK boiarii|boerii A, toți boerii CL Atuncea boiarii și bătrîni Moldovei pohtiră|
 Și veniră toți boerii Moldovii de să închinară lui Mihai vodă și pohtiră O de la|pre A
 de la Mihai vodă om. O 9 domn om. C fie-său|fii-său AL, fiiu-său CO Neculai vodă|Nicola AC,
 35 pre Nicola K, Necula vodă O 9-10 Și să făgădui Mihai vodă că le va face pre voe|Și să
 făgădui așa. Și alese 2 boeri anume Radul Buzescul și Stoica (Stoican A) postelnicul (paharnic
 L) și 300 de boeri moldoveni ca (care C) să aducă pre Nicola (fii-său Nicula A) vodă să le
 fie domn ACGKL, om. O 10 Apoi în urmă|Deci O să socoti Mihai vodă|Mihai vodă (el O)
 40 socoti (să socoti G) ACGKLO cum că|cum AGKL, că C iaste|este AL fiiu-său iaste tînr O
 11 fi. domn|domni G ca acéia om. ACGKL căci|căci că A, că L, pentru că O tot|toți C
 12 Irimii|Ierimii C, Ierimii K, Irimie O acea tocmeală|aceia ACGKL Și|Și-și AK 12-13
 Deci Mihai vodă să lăsă de acea tocmeală. Și tocmi oștile om. O 13 oștile|oști C le puse
 capete mari|alesă O 4 boiari|4 boeri ALO, 20 boiari C 14 și pre^{1,2,3}|și (și pe³L) ACKLO,
 i G Androne|Andronic AKLO, Andrăniie C visternicul K Negre|Negri AG, Negrea CK
 45 15 ție|ție aciea CGL țara Moldovii|acea țară a Moldovii AK 16 Iar Mihai vodă|Și el ACGKL,
 Iar el O să întoarse|s-au întors K, să întoarseră L, să să întoarcă O în scaun|în (iar la CLO, la
 CK) scaunul (scaun C) lui (iarăși G) ACGKLO în|șia CO Belgrad|Belgrad AC, București L
 aciași|aceiași C aciaiaș li G veniră|li veni (veniră K) CKL 17 olaci|soli ACKL, sol C
 50 Rădolf C împăratului C nemțesc|creștin ACG, creștinesc K, creștinilor L De la p. 78
 r. 16 ptnă la p. 79 r. 5, inc. Și aciași veniră ... jin. să oia împăratul om. O 18 să-și|să ACGKL
 țara Moldovei și Țara Rumînească|Țara Muntenească și țara Moldovei ACGKL ajunge
 prisoi ACGKL

Iar Mihai vodă nu să îndura de Ardeal, ci să siliia să-și tocmească de cătră împăratul ca să ție Ardealul. Și trimise 2 boiari : pre Tudosie logofătul și pre Corneș Gașpar, rugîndu-se împăratului să-i lase Ardealul, că l-au dobîndit cu sabiia, și să-l sloboază asupra turcilor ; să meargă întii la Timișoară, să o ia de la turci și să o ia îrpăratul. Atuncea Mihai găti pre Marco vodă, sin Pătru vodă și-l trimise la Moldova să fie domn. Și trimise cu dînsul pã Preda Buzescul. Și deaca sosirã în Iași, începură a să veseli. Iar oștile Ierimiei vodă încă au fost viind la Moldova. Deci cu citã bucurie merserã, cu atîta rușine fugirã și nãpustirã țara. |

Trimețînd Mihai vodă soli în toate părțile, ca să-și tocmească lucrul și cînd îi păru că ș-au tocmit mai bine, mai cu rău să stricarã de toate părțile. Începîndu-se sfaturi mincinoase și hiclène, mai virtos întru toți Ardelénii, spre răul lui, că nu-l mai suferiia să le fie domn. Ce trimise la craiul leșasc ca să le dea pre Batîr Jicmon să le fie craiu, cum le-au fost și să dea ajutor și Ierimiei vodă să fie la Moldova și să scoață pre Mihai vodă să nu mai fie în mijlocul lor. Iar Mihai vodă nu știa nimic

1 Mihai vodă]el ACGKL să om. CGKL tocască K 2 către AL împăratul creștinesc K să ție]sã-și ție A și Ardealul CGL ca să ție Ardealul] cerșind țara Ardealului K boeri AL pre]anume ACGKL 2—3 Tudosie logofătul și pre Corneș Gașpar]Corniș (Cornea CL) Gașpar și (i GL) Tudosielogofătul ACGKL 3 rugîndu-sã AL 4 că]cum ACGK 1-au]și 1-au L cu sabiia om. AGKL sloboază]slobozească CGKL margã K 5 și să o ia împăratul om. ACGKL Atuncea]Atunci K Mihai]om. AGKL, Mihai vodã C 5—6 Atuncea Mihai găti ... să fie domn]Și purces Mihai vodã și veni în Țara Muntenescã și trimise la Moldova să fie Marco vodã domn, feciorul lui Pãtru vodã Cercel O la Moldova să fie domn]domn să fie în Moldova L 6 găti]gãtind și K pre]i pre AG, și pã L Marcu voevod G sin]feciorul lui AK Pãtru vodã]Pãtrașco vodã C, Pãtrașcu voevod L să fie domn om. A 7 trimise om. ACGLO cu dînsul trimise K dînsul om. O pã]om. ACGLO, pe K Buzãscul CK deaca]dacã KL în Iași]în și G 8 a sã]a se G oștile om. O Ierimiei]Irimii AGL, lui Ieremiie (Ieremiia K) CK încã au fost viind la Moldova]veni cu oști din Țara Leșascã O au fost]ș-au fost A au fost viind]au sosit K viind]vind A, venind C, venit G Dupã]Deci ad. Marco vodã cu ai sãu K 9 cu citã bucurie ... nãpustirã țara]Marco vodã nu cuteza a-l aștepta, ce fugi cu mare rușine în Țara Romîneascã O bucurie]veselie A merserã]merserã A, marsãrã K, mersese L 10 Trimețînd]Trimițînd AL, Și trimițînd C Trimețînd Mihai vodã soli]Deci Mihai vodã Incepu a trimeti soli O sã-și]sã L tocască GK lucrul]lucurii CGLO 11 cînd li]cîndu-i K ș-au]au A, s-au C cînd li păru că ș-au tocmit mai bine om. O cu rãul]rãu A sã]om. ACGKL, li O de]despre ACGKL 12 Începîndu-sã ACL hiclène]viclène ACKL, vihelene G, vicléni O Dupã hiclène ad. asupra lui O Intru]în ACGKL 12—13 mai virtos întru toți Ardelénii, spre răul lui]Intãi despre unguri O 13 lui]lui Mihai vodã ACGKL nu-l]nu O mai om. ACGKLO suferia]suferi O Ce trimise]Ci trimiserã (trimisãrã KO) AGKLO, trimiserã C 14 leșesc O ca sã]sã AO pre]pe A craiul]craiu O cum]precum L 15 fost]fost și mai denainte O sã dea ajutor ... la Moldova]sã sã Insoțescã cu Irimie vodã sã vie cu oști O Ierimiei]Irimii A, Ieremi C, Irimia]i L sã fie]sã vie AK, sã vie iar GL la]în K pre]pã AL 15—16 sã fie la Moldova și să scoață pre Mihai vodã om. C 16 sã nu mai fie în mijlocul lor]din mijlocul lor, sã nu mai fie între dîșii A sã nu mai fie în]din O Mihai vodã]el ACGL, iel K nimica L Pentru r. 16, inc. Iar Mihai vodã...]in. p. 80 r. 4 la Timișoară urmează redacția Deci Mihai vodã, făcînd zãbavã la Moldova, iar boerii Ardealului au strîns oști unguștine. Și întorcîndu-sã Mihai vodã de acolo, ca să vie la scaunul lui, la Beligrad, s-au întîmpinat cu dîșii în luncile Brașovului și acolo deditã războiului unii cu alții și numaidecît fu biruit Mihai vodã, cã ave oști puține. Și fugind cu cîți scãparã dintr-acel războiu, trecurã în Țara Rumîneascã și tãbãrãrã la sat la Scãeni, pre apa Telijãnului. Și iatã sosi și Simon vodã din Moldova cu oști. Și sã lovirã de față și nu putu Mihai vodã sã-i ste împotrivã, ce numaidecît dedea dosul a fugi, cã ave oaste (continuarea la p. 80,18)

de aceste sfaturi hicléne, ci să gătea să-și stringă oștile, să meargă la
 Timișoară. Și trimise iar la împăratul nemțesc să-i dea ajutoriu. Și îndată
 găti pre Bașta Giurgiu cu o seamă de oști împărătești, și purcése ca să
 să întâmpine cu Mihai vodă, să meargă amindoi la Timișoară. Iar domnii
 5 și nemișii și toți voivozii Ardealului era strinși toți la Turda, sfātuindu-se
 cum Batir Jicmon zăbovește, iar Bașta vine cu oști împărătești să fie
 53^v priiaten cu |Mihai vodă. Ci să mira cum vor face cu meșeșug și cu înșă-
 lăciune, să pue vrajbă între Mihai vodă și între Bașta Giurgiu. Și ziseră
 Baștii : Cum vii tu ajutor lui Mihai vodă și el iaste nepriiaten împăratului ?
 10 Că întâi nu va să dea Ardealul. Și alte multe cuvinte réle și ficléne îi ră-
 dicară asupră. Și ziseră : Mai bine domnește tu, iar Mihai vodă să se ducă
 în țară-și și noi să fim închinați împăratului cu toată țara. Și învrăjbiră
 pre Bașta cu Mihai vodă. Atunce să veseliră toți ardelénii, iar lui Mihai
 vodă li sosea peire, că nu știa nemic de acéstea. Însă oarecine spuse
 15 lui Mihai vodă de toate cîte i să făcea și ce i să rădica asupră. Și întâi
 nu crezu, iar apoi adevérind, degrab trimise de-și strînse oștile, fiind
 Bașta Giurgiu pîn atuncea tot cu el, și grăbi de să loviră cu oștile ungu-

slabă. Și au fugit tot pe supt poalele munților pină la Rușava și au trecut munții de
 s-au dus la împăratul nemțesc. Și i-au spus de toate cîte i s-au întâmplat și au început a să
 20 ruga cu lacrimi ca să nu-l lase să fie de rușine, ci să-i de oști într-ajutoriu. Și îndată îi déte pe
 Baștea Giurcea o cu seamă de oști nemțesci și veniră în Ardeal. Iar domnii ungrești, simțind
 de aceasta, îndată strînseră toate oștile și tăbăriră la un loc șas ce-i zic Mirislău, pre apa Mure-
 șului. Și la septembrie 8, leatul 7109, să loviră unii cu alții și fură biruiți ungurii. Și periră
 foarte mulți, grămădind toate trupurile cele moarte în malul Murășului, au făcut o movilă
 25 mare. Și de acolo să rădicară și veniră în luncile Turzii mulțămind lui d-zău în O 1 acé-
 te]acéle GL hicléne]viclene ACL gătea]gătia ACL, găti K să-]să GL oștile]oști L
 margă K 2 nemțesc]creștin ACGKL să-i] ca să-i ACGL îndată]îndată-i C 3 Bașta]
 Baștea ACGL Giurgiu]Giurgi G, Giurcea K samă GK purcése]purcésēră A, purciasără L
 4 margă GK domnii]domnul L 5 și nemișii] și nemișii CKL, om. G voievozii CK toți
 30 om. CGL sfātuindu-să ACGL 5-7 era strinși toți la Turda ... cu Mihai vodă]văzînd că
 Batir Jicmon nu mai vinea O 6 cum]cu C zăbovește]zăbovindu-să C Bașta]Baștea
 Giurgiu ACGL, Bașta Giurcea K oștile G 7 priiaten]prieten ACL, priiatin GK Ci să
 mira]Ci (Ce G, Ei K, Și L) să mirară (mira K) ACGKL, să mirară O cu² om. CGLO meșeșug]
 meșeșug și cu vicșug A, meșterșug K, meșeșuguri O și cu]cu CGL 7-8 și cu înșă-
 35 lăciune]vicieni O 9 să]ca să O pue]poe G ziseră]zise ACL 9 Baștii]cătră Baște Giur-
 giu O vodă om. G iaste]este AL nepriiaten]neprieten AL, nepriiatin CK, vrăjmaș
 O 10 nu va să dea Ardealul]Ardealul nu va să-l dea împăratului (impăratului om. L) LO
 multe]om. AO cuvinte multe C reli O viclene ACL 10-11 rădicară]rădică C 11 asupră]
 40 asupră-i O Și]Și-i K ziseră]zise L domnește tu]tu domnește K, domnești tu L, să ne
 domnești tu O să se]să să ACK, să G ducă om. L 11-12 iar Mihai vodă să se ducă în
 țară-și om. O 12 în]la CL noi om. O țara]țara noastră O 12-13 Și învrăjbiră ... toți
 Ardelénii]Și-i făgăduiră multe daruri, ca să-i facă moarte O 13 pre]pă L Bașta]Bașta
 Giurgi K Atuncea]atuncea ACGL, Atunci K lui om. ACGKL 13-14 iar lui Mihai vodă
 ... nemic de acéstea]iar ticălosul Mihai vodă nimică de aceste sfaturi viclene nu știa O
 45 14 îi sosea peire om. ACGKL că]lot AC, om. GK nimica L acestea ACL oarecine]oarec-
 pine A, oarecine-i CGK li spuse L De la p. 80 r. 14 inc. Însă oarecine spuse ... plnă la
 p. 81 r. 7 jin. cităva vreme e redacția Ci fiind doamna lui și cu fiu-său Neculac vodă închiși
 de unguri în cetatea de la Făgăraș, făcu rugăciune către Baște Giurgi ca să-i de oști într-ajutoriu
 50 să margă acolo să o scoată în O 15 lui Mihai vodă om. ACGK i să]să ACGL ce i să]i să
 C, ce să G rădica]rădică L asupră]asupră-i AG 16 adivirind K fiind și AGL 17 Baș-
 tea AGL Bașta Giurgiu pîn atuncea]pîn atuncea și Baștea Giurgiu]C pin]pre K atuncea]
 atunci AK el]dînsul AGL și grăb]grăbiră ACGKL

rești la un loc ce să chiamă Mirăslău. Și fu izbînda lui Mihai vodă, septembrie 8 dni, 7108.

De acolo să rădicară și veniră în luncile Turdii și dește mulțumită lui dumnezeu. Și merser Mihai vodă la Bașta Giurgiu de i să rugă să-i dea cîtăva oaste | ajutor ca să să ducă la Făgăraș, să scoată de acolo 5
pre doamnă-sa și pre fie-său Neculai vodă, că era acolo închiși de 54
unguri de cîtăva vréme. Iar Bașta Giurgiu, fiind amestecat cu ardelénii cu multe sfaturi réle și ficléne spre Mihai vodă ca să-l omoare, ci din gură i să făgădui să-i dea némți ajutor. Iar Bașta făcînd meșteșug hiclean, că zise lui Mihai vodă ca să-și trimită toate oștile înainte la Făgăraș, numai 10
să rămie el cu curtea lui și, trecînd cîteva zile, îi va da ajutor. Și după cuvîntul lui cel hiclean făcu așa. Oh, bun prilej își făcu Bașta spre piar-derea bunului și viteazului Mihai vodă !

Iar cînd fu într-o dimineață, văzu Mihai vodă oastea nemțească viind cătră cortul lui, unii călări, alții pedestri, și socoti Mihai vodă că 15
acéstea sînt ajutor lui, și nimica de dînșii nu se temea. Iar ei, procleții, nu au fost ajutor, ci vrăjmași. Și deaca văzu că sosesc, eși Mihai vodă din cortu-său înainte lor vésel și le zise : Bine ați venit voinicilor, vitéjilor. Iar ei să repeziră asupra lui ca niște | dihăanii sălbatece, cu 54⁰

1 Mirăslău]om. K, Mireaslă L fu]fu atuncea CGL 1—2 septembrie 8 dni]In luna lui 20
septemvrie 8 dni A, septemvrie 8 CL, In 8 zile a lui septemvrii K 2 7108]cînd au fost (era K)
cursul anilor 7108 AK, vâleatul (leat L) 7108 GL 3 acolea A să rădicară și]să ridicară și
CG, om. L veniră]veniră de să tăbărîră (tăbărî G) AGK, veniră de să loviră și să bătură
la C, veniră de să bătură L Turdii]Turdii A dește]dește GK mulțumită GK 4 merser]merse
AL, merseră G, au mers K Mihai vodă om. ACGKL Baștea ACGL Giurgi CK i să]să K 25
4—5 Giurgiu de i să rugă să-i dea cîtăva oaste ajutor, ca să om. G 5 cîtăva oaste]nemți
AK, ceva nemți CL să]să-i A să ducă]ducă A, margă K să scoată de acolo om. C de acolo
om. ACGKL 6 pre]pă A fie-său]fiu-său A, fiul său CL, fiu său GK Neculai]Nicola AK,
Necola C, Necula G. Nicolae L 6—7 de unguni om. G 7 amestecat]legat CGLO ames-
tecat cu ardelénii]cu ardelénii legat AK 8 cu multe sfaturi réle și ficléne spre Mihai vodă
ca să-l omoare]In sfatul cel dintăiu viclean rău l-au sfătuit ACGKL, In sfatul cel viclean O ci
om. ACGKLO 9 i să]i ACGL, om. K, i-au O făgădui]făgăduia C, făgăduit O să-i dea]că-i
va da CGKLO némți]om. G, oști O ajutor]Intr-ajutor GO Bașta om. ACGKLO viclean
meșteșug A meșteșug]alt meșteșug CGL, meșteșug K, alte meșteșuguri O hiclean]viclean
C, viclean K, vicleni O 10 că]om. ACGKLO zise]zise-i AK, au zis O lui Mihai vodă om. 35
ACGKLO trimită]trimată O 11 să rămie numai O zile O ajutor]ajutorul L după]dupre L
11—12 Și după cuvîntul lui cel hiclean făcu așa]Deci Mihai vodă ascultă pre Baște Giurgi și-și
trimisă toate oștile la Făgăraș, numai ce rămasă el singur cu curte lui și aștepta să-i vic aju-
toriu de la Baște Giurgiu O 12 cuvîntu G cel hiclean om. ACGKL făcu așa]așa au făcut
ACGKL 12—13 Oh, bun prilej . . . Mihai vodă om. ACGKLO 14 demineață G Mihai 40
vodă om. ACGKLO oaste O 14—15 oastea nemțească viind]viind oastea (oaste GKL)
nemțească (nemțască GK) CGKL 15 către ACL cortu G socoti]socotind L, socotea O
Mihai vodă om. ACGKLO 16 acéstea]aceștia AL, aceia O ajutor]ajutoriu C, ajutoriu GKO
și nemică K dînșii]ei O nu se]nu să ACGLO procleții]ca niște păgîni O 17 au fost]i-au fost
KL ajutor]ajutoriu O ci]ci au fost A, ce G vrăjmași]vrăjmași de moarte O daca L 45
sosesc]sosesc K, sosesc la cort O eși]le eși Inainte O Mihai vodă om. ACGKLO 18 din cortu-
său Inainte lor vésel om. O cortu-său]cort AGKL său om. C vésel om. ACGL le om. AL
18—19 voinicilor, vitéjilor]voinicii mei sănătoși O 19 repeziră]răpeziră L lui]lor L să
repeziră asupra lui ca niște dihăanii sălbatece]ca niște hiară sălbateci să răpezi asupra lui O
nește K dihăanii]hiară C

săbiile scoase. Ci unul déte cu sulița și-l lovi drept în inimă, iar altul degrab îi tăe capul.

Și căzu trupul lui cel frumos ca un copaci, pentru că nu știuse, nici să înprilejise sabiia lui cea iute în mâna lui cea vitează. Și-i rămase trupul gol în pulbere aruncat, că așa au lucrat pizma încă dinceputul lumii. Că pizma au pierdut pre mulți bărbați fără de vină, ca și acesta.

Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cît făcuse pre turci de tremura de frica lui. Iar diavolul, cel ce nu va binele neamului creștinesc, nu l-au lăsat, ci iată că cu meșteșugurile lui au intrat prin inima celor răi hieleni, pînă îl déderă și morții. Și rămaseră creștinii și mai virtos Țara Rumînească, săraci de dinsul. Pentru aceasta, dar, cade-să să blestemăm toți creștinii pre neamul unguresc, mai virtos, căci sînt oameni răi și fieleni, încă din felul lor. Așijderea și pre Bașta Giurgiu, căci au ascultat pre domni ungurești, de au ucis pre Mihai vodă fără de nici o vină.

Unii ca aceia | să fie anathema !

Adevăr, acel Bașta încă ș-au luat plata de la împăratul Rodoful, că l-au belit de viu foale, precum serie, că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa.

20 1 Ci]Iar ACKL, Și GO unul]unul dintr-însii O déte]déde GK, să repezi L, dedi O drept]tocmai CO, derept G, drept K inimă]inimă K, pntece O 2 degrab îi]degrabă-i K 3 După frumos ad. pre pămînt în picioarele cailor O ca un copaci om. O știuse]știu A 4 Înprilejise]prilejise ACK, prileji L sabiia]sabiie GO, om. K lui cea iute]om. ACGKL, în mâna lui cea iute O După lui ad. anexa 11 în mâna lui cea vitează om. O vitează]iute ACGKL 25 Și-i]Și ACG rămase]rămase A G trupul]trupul jos (lui KL) GKL 4-5 Și-i rămase trupul gol în pulbere aruncat om. O 5 aruncat în pulbere C că așa]așa ACGKLO dinceputul denceputul C, din începutul O 6 pre om. AK bărbați]bărbați viteji AK fără de]și fără AGKL, și fără de C de vină]de nici o vină O ca și acesta]așa și acesta (pre acesta O) ACGKLO 7 tare ca un viteaz bun]ca un zădi O bun viteaz A 8 cit]că O pre]pă O dă tremura dă L diavolul AK 9 neamului om. AKO creștinesc]creștinilor KO nu l-au]n-au K lăsat]lăsat 30 să fie viu O iată că om. O meșteșugurile CGLO 10 prin]n O inima]inimile AGKLO răi om. O hieleni și vicleni A, vicleni CGKO pînă]pînă-l A déderă]detiră C, déteră L, dediră O Și om. O. 11 Țara Rumînească]Țara creștinescă, adică Muntenescă C, Țara Românească K săraci de dinsul]săracă de tot O dinsul]el C 12 dar om. O blestemăm]blăstăme 35 G, blestămăm O niamul K 13 căci]căci că O oamini K fieleni]vicleni AL, vicleni CGO, vicleni K încă]însă G, om. O felul]felul CL, félul K După lor ad. Căci ei cu adevărat sînt dintr-acele limbi réle și păgîne ce le-au închis Alexandru Machidon între 2 munți și le-au încauit, iar ei au spart și au eșit de acolo la lume, precum mărturiséști litopiseștile lor O Așijderea]Așijdere G, Așijdere să blestămăm O Bașta]Baștea ACL, Baște G 14 Giurgiu]Giurcea 40 K căci]cînd G, precum L, că O de au ucis]și au omorît O 15 de om. L nici o om. AO 16 accia]accia de 3 ori CO, aceștia L anathema]anathema de 3 ori AK, fie de 3 ori anathema G 17 Adevăr] Însă și O acel]acel. AO Bașta]Baște G, Baștea (Basta K) Giurgiu (Giurcea K, Giurgi O) ACKO luat G și-au luat plata om. L Rodoful]Radolfu C, nemțesc O 18 de viu foale]foale de viu AK de viu om. O foale]fole G, făcîndu-l foale L, foale și l-au purtat 45 pe toate ulișile cetății Beziului O precum]dupre cum L groapă O 18-19 precum serie, că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa om. O 19 într-însă G După r. 19 ad. De aicea să povestim de un boer, care au fost la Mihai vodă, anume Turturea postelnicul. Atuncea au fost legat Mihai vodă cu Turturea postelnicul jurămint tare și mare cum să să caute unul pre altul pînă la moartea lor. Și de să va prinde lui Mihai vodă să pieie într-altă țară, să nu-i lase oasele acolo, ci să le aducă în Țara Romînească. Iar de să va prinde să pieie acest postelnic Turturea într-altă țară, să nu-i lase Mihai vodă oasele, ci să le aducă în Țara Muntenescă, să le îngroape. Drept aceia, (continuarea la p. 83₁₇₋₂₀)

Pîn aici s-au sfîrșit toată jitiia răposatului Mihai vodă. Și au domnit Mihai vodă ani zece.

Aicea semnăm pentru povéstea lui Simion vodă

Că fiind Mihai vodă la Ardeal în multe feliuri de primejdii de la ai lui vrăjmași, unguri, némți, léși, turci și fiind cu dînșii în luptă multă vreme, atuncea și Simion vodă, răul vrăjmași, vremea ș-au găsit, că au venit aici în Țara Rumînească cu léși și cu moldoveni, de au gonit pre doamna lui Mihai vodă și pre fie-său Nicula vodă și au șazut aicea domn în țară, gășind-o fără stăpînire. Numai ce era Buzeștii, cîteși 3 frații, că să ficlenise de cătră Mihai vodă și să închinase la Simeon.

O, sāraca de țară, ce au pățit atuncea cu leșii și cu moldovenii ! Că au prădat și au jehuit toată țara, și mănăstirile și boiarii și sāraccii, pînă ce au luat tot | ce au găsit la dînșii.

Atuncea Buzeștii văzînd atîta răutate, n-au mai putut răbda, ci au fugit preste Olt, la Craiova. Și îngrab au strîns toate oștile Mehedinților și numaidecît s-au învrîtejit înapoi la Simeon vodă. Iar el prinzînd

deaca văzu Turturea postelnicul că tăiară pre Mihai vodă, mult s-au nevoit pentru jurămîntul ca să aducă oasele lui Mihai vodă. Ci n-au putut, ci au luat numai capul de l-au adus în Țara Romînească și l-au înropat la minăstirea Din-deal, de la Tirgoviște. Și au făcut milă mare care au fost lăsat Mihai vodă să le dea acei mănăstiri AK 1 Pîn aici|Pîn aicea G, Aicea K, om. O s-au sfîrșit|s-au săvrșit GK, și să sfîrși O jitiia|jitiia lui G, vitezia L, istoric de vitejiile O răposatului Mihai vodă|lui Mihai vodă răposatul O 1—2 Și au domnit Mihai vodă ani zece|d-zeu să-l erte A, om. CGKO 3 Aicea|De aicea înainte A, Cap. 33. Aici K semnăm|Insemnăm AL, sāmnam C, spunem G, însāmnam K pentru|dentru C vodă|voevod CG Simeon voevod L Aicea semnăm pentru povéstea lui Simion vodă|Io Simeon voevod Moghila, ficiorul Irimiei voevod, au șazut în scaun în Tirgoviște O 4 Că|Pentru că AO, om. K la Ardeal om. O în multe|intr-un munte C feliuri|feluri CL primejdii|vrăjmășie A 4—5 de la ai|de ai A de la ai lui vrăjmași|bătîndu-se O 5 unguri|cu ungurii O némți|niamți K, om. O léși|leșii A, și cu leșii O turcii|turcii A, și turci KL, om. O și om. AK multă|în multă AK, om. V 5—6 și fiind cu dînșii în luptă multă vreme om. O 6 atunci KO și om. K Simion vodă|Simeon vodă L, el O răul vrăjmași|rău vrăjmașul L, ca un vrăjmaș rău O vremea|vremea G, vreme K gășit|gășit G ș-au gășit vreme O 7 vinit K aici|aicea CK, om. O Romînească O léși|liiași K, léșii O și om. A moldoveni|moldovenii și au făcut război cu Mihai vodă O de au|și au O pre|pe L 8 fie-său|fiii-său AGKL, fiul său C Nicula|Nicola ACK, Necula L, Neculai O vodă|voevod O au șazut|s-au așazat O 8—9 aicea domn|el domn aici AK, el aicea domn C, el domn G, să fie el domn O 9 în țară|om. G, țării O gășindu-o O fără|fără de AO stăpînire|stăpîn K Buzăștii K cteșe|cete ALO, om. K 10 frații om. O că|pentru căci O ficlenise|viclenise ACKL, viclénisă O de|dă L către AL vodă |vodă după spartul războiului, cînd au fugit la Beciu O la|lui O Simeon|Simion (Simeon CL) vodă ACKLO 11 Ojoh ACK sāraca de|sāraca A, sāracă L țara A atuncea|atunci K, atunce O cu|că L leșii|liiașii K cu² om. L 12 Că|o L jehuit|jăfuit ACLO, jefuit G, jăcuit K mănăstirile|mănăstiri GK, toate mănăstirile O boiarii|boerii ACL, bolari GK, pre boeri O și⁴ om. KO sāraccii om. O 13 pînă ce|pînă AGL ce au gășit la dînșii|de la dînșii ce au gășit L la dînșii om. O 14 Înainte de Atuncea Buzeștii ad. și umplîndu-se un an din domnia lui O Atuncea|Atunci K, Iar O răutate C n-au mai putut|nu mai putură AK 14—15 ci au|ce-au K, om. O 15 fugit preste Olt la Craiova om. O peste CKL îngrab|grab G, ndată O au strîns|strînse A, strînsără K 16 s-au învrîtejit înapoi la|au venit asupra lui O a|împotriva lui ACGKL prinzînd G

de veste n-au putut sta împotriva lor, ei au dat dosul a fugi. Buzeștii încă după dinșii gonindu-i, i-au ajuns la o vale mare, ce iaste dincoace de Focșani, și fără veste gonindu-i, lovindu-i, foarte rău i-au tăiat. Și de abia Simeon vodă cu puținei oameni au scăpat. Și luară tot plénul
5 ce au luat din țară. De atuncea acei văi i-au pus numele Căcata. De acolo Buzeștii întorcându-se cu izbîndă, iar boiarii, cîți au fost cu Mihai vodă, după ce au murit domnul lor, au venit aici în țară, pre la Cîinéni, cu toate oștile rumînești, și s-au tăbărit la un sat ce-i zic Cîrstienéști, ce iaste
10 din sus de mănăstirea den Argeș. Acolo și Buzeștii cu dinșii s-au înpreunat. Și mare sfat făcură, socotind pre cine ar pune domn, ca să poată oblădui Țara Rumînească, ca să numai între într-însa răutățile și robiile, cum au fost mai nainte.

56 Și den porunca dumnezăiască, | toți cu un gînd curat, aléseră pre unul den boiari, carele era den semenția băsărăbească neamul domnesc,
15 anume Șarban, nepot răposatului Basarab vodă. Și-l rădicară să fie el domn Țării Rumînești. Și de acolo veniră toți la cetatea den Tîrgoviște.

1 dă veste C n-au putu|nu putu A, n-au mai putu C putu sta|stătut O sta|a-l aștepta și a sta L împotrivalor|înpotriva lor K, de față O ci|ce GKO au dat|numaidecît dédi O 1—2 Buzeștii încă după dinșii gonindu-i om. O 2 după|după AK, depre G gonindu-|gonindo-i G, om. K i-au|pină i-au A i-au ajuns|și ajungind O mare om. O iaste|este ACL 3 Focșeni O După Focșani ad. tăbăriră acolo. Buzeștii încă s-au luat după dinșii și acolo O și fără|și făr de A, făr de O gonindu-i om. AKO lovindu-|i-au lovit O și i-au tăiat foarte rău O 3—4 Și de|Cit de AO, om. K 4 abia au scăpat Simion vodă cu puținei oameni AKLO puținei puținei C, puțini G luară|luoare G, le luoră L tot plénul|tot plianul K, toată prada înapoi O 5 ce|ce-l A au luat|luase AKO, luară C, au luat|GL După țară ad. și să întoarsă cu mare izbîndă O De|Și de O atunci CK pus|pos G acei văi i-au pus numele|s-au pus numele văi aceia O 5—6 De acolo Buzeștii întorcându-se cu izbîndă om. O 6 Buzăștii K boerii ALO cîți au fost cu|lui O după|dupre G murit|perit AGK După vodă ad. cari era în Țara Ungurească O 7 după ce au murit om. O Domnul lor om. O vinit K aicea GKL pre|pe A Cîinéni|Căiani K 7—10 au venit aici în țară. . . s-au înpreunat|s-au pogorit cu toate oștile pre la Cîineni de au venit în țară și s-au înpreunat cu Buzeștii la un sat ce să chiamă Cîrstienii, ce iaste din sus de Argeș O 8 romînești A un om. AL satul L ce-i zic|anume C Cîrstienéști|Cîrsteștii C iaste|este ACL 9 de|dă L den|din ACL, de GK Argeș CG Buzăștii K înpreonat K 10 Și mare sfat făcură|Și făcură sfat O ar|vor L 10—12 socotind pre cine . . . cum au fost mai nainte|și alesără din neamul băsărăbesc pre Șarban vel păharnicul, nepot lui Băsărăbă vodă, pentru că știa că iaste om bun și milostiv și drept. Și-l puseră domn la octomvrie 20, leatul 7110 O 11 oblădui|bine oblădui CGL Romînească bine K răutățile|răutăți AK, răoțai O robii|robii AGK 12 mai|și mai GL nainte|din nainte CG 13 den|din ACGKL porunca|poruncă ACL, porîncă G, poronca K dumnezăiască|lui d-zău K gînd curat|glas strigară și A, glas bun K gînd|sfat L aliasără K pre|pă L 13—16 Și den porunca . . . domn Țării Rumînești|Acest Șarban voeod să iscălea Io Radul voeod, nepot lui Băsărăbă voeod, precum să védi la toate hrisoavele lui scris O 14 den|din ACL boiari|boeri AL. boiarii K carele|care ACK den|din AGL, de K semenția|sămînța AK, seminția C, seminție G, săminția L băsărăbească|băsărăbască K neam AL 15 Șerban GK nepotul AC răposatului|lui K Băsărăbă K vodă|voeod AGL După vodă ad. Cap. 34. Pentru domnia lui Șerban vodă nepot răposatului Băsărăbă vodă K el om. G 15—16 Și-l rădicară să fie. . . den Tîrgoviște|În anii * * viind de la Cîrstienéști la Tîrgoviște rădicară domn Țării Romînești pre Șerban, nepot lui Băsărăbă vodă K 16 După Rumînești ad. cînd au fost cursul anilor * * luna lui * * zile A veniră de acolo O toți|cu toți boerii și cu toate oștile O la cetatea den|In saun în O din AGL

Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz. Și pre toți streinii iubiia și țara lui bine orînduise. Și făcu pace cu împăratul turcesc, ca să-i dea haraci, să nu mai fie răutăți în țară. Așijderea făcu pace cu crai și domni carii era împrejurul Țării Rumînești. Că nu-i era dragă ciarta, nici mîniia, ci-i era voia să aibă cu toți pace. Atuncea s-au potolit toate războaiele și oștile céle multe și s-au pogorit de la dumnezeu mare bucurie și veselie în Țara Rumînească. Și să strînseră toți oamenii cei răsipiți, cineși la locul lui, mulțumind lui dumnezeu pentru pacea ce le-au dat.

Iar vrăjmașul cel rău, carele nu va binele nici unui creștin, iar începu a scorni pizmă și mînie. Întăi de la unguri, că înfipse gînd rău în inima lui Sechil Moș craiul. Că strînse oști multe și gîndi, procletul, să pogoare aici în țară asupra lui Șarban vodă, ca să vërse sînge mult și să dobîndească slavă și cinste.

Atuncea Șarban vodă încă înțelegând de aceasta, mult să mira și făcu sfat cu boiarii lui de-i trimise daruri scumpe și-l poftea să să lase de acel gînd și să aibă amândoi frăție și prieteșug ca și întăi, iar el nici-cum dragostea nu o vrea, nici darurile nu le priimi.

Atuncea Șarban vodă văzând una ca aceasta, numaidecît trimise în țară de-și strînse toate oștile și să gătiră de război. Și cînd fu la puresul lui den Țirgoviște, strînse preoții bisericii de făcură bdenii și slujbe

1 Acest domn]Acesta K au fost]era K înțelept, bun și]înțelept și bun ACG, bun și înțelept K, bun, înțelept și L Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz]și începu a căuta de rîndul țării și așazămintul domniei O 1—2 Și pre toți streinii iubiia și țara lui bine orînduise om. O 2 țara]țării L bine orînduise]bună orînduială fi făcu L făcu]făcuse A 3 haraci]haraș C mai om. G să nu mai fie răutăți în țară om. O Așijderea]Așijdere GO, Așijderea K făcu]făcură A cu]și cu O crai]craiu A, craiul unguresc O 4 și domni]și cu (cu om. G) domnii AGLO carii]care AC împrejurul]împrejur ca să nu mai fie răutate ca mai înnaainte vremi O Romînești K Țării Rumînești om. O ceartă dragă G 5 nici mîniia]sau gll-ceava O mîniia]mnie G ci-]ce-i GK voia]voe O să aibă cu toți pace]cu toți să aibă pace K, să să aibă bine și cu pace O toții A Atuncea]Atunci K, Atunce O 6 războaiele G oștile]răzmirițale O și² om. C 7 veselie O în Țara Rumînească]în toată Țara Rumînească (Muntenească CL) ACGKL, în toată țara O să strînseră]strînse L oamini G răsipiți]rîsipiți A, răsăpiți O 8 la]pă la L După locul lui ad. și la moșia sa O mulțumind]și mulțumind A, mulțămînd G pace K li-uc K 9 vrăjmașul]diavolul, vrăjmașul O carele]care A, carile K vajvoești O binile K nice K unui]unui C 10 mînie]mnie asupra creștinilor O înfipse]împinse AK 11 Sechil Moș]Sechel Măș K, Sechil Moj O craiul]craiu unguresc O Că]și O oști multe]mari oști O procletul]proclēitul G, procliatul K, păgînul O să să pogoare O 12 aici]aicea C, om. G țară]Țara Rumînească AGKL Șarban vodă]Mihai vodă C să vërse]să să verse A, să vearsă G r. 14—17 om. V 14 Atuncea]Iar O încă înțelegând de aceasta]decă prinse de veste O mira]mirară G 15 cu boiarii]cu toți boerii (boiarli GK) AGKLO dă-i L poftea]pohtia AG, poftia KL, ruga O să sălca să să O 16 acel]acel O gînd]gînd rău O frăție AGKLO priițișug K ca și întăi om. O iară K 16—17 nicecum]nicecum K, nicidecum O 17 dragostea]dragoste K, om. O nu o vrea]nu priimi (priimiia K) AKO priimi]priimiia G 19 de-și]de ACGKL strînse]strînseră A, strînsă KO gătiră]găti ACGKLO de om. G După război ad. Și trimisă la Sichelii Moj răspuns zicînd: de vremi ce nu pohtești dragoste și frăție, lată eu vin asupra ta și am nădejde pre dumnezău să să facă capul tău jărtvă. Și mă rog lui dumnezău cît sîngi să va vărșă, să cază asupra sufletului tău, că eu nu vin asupra ta cu sable, ce numai 'cu putere lui dumnezău și de la dînsul să ei plată O 20 den]din ACGKL strînse]strîns-au K bisericii]bisericilor LO de]dă L bdenii]bdenie ACG, denii L slujbi O.

dumnezeiești. Și-l blagosloviră toți, rugînd pre dumnezeu să-l poarte în-
această cale cu sănătate și cu biruință asupra vrăjmașilor. Și cînd fu
a treia zi, trecu munții. Iar deaca înțelese Sechil Moș, el începu a să lauda
zicînd : Ia să vedeți acum acel rumîn gros ce va să pață ; numai să-mi
5 întinz aripa ciastă dreaptă, numaidecît îl voi birui. Iar Șarban vodă
rugă pre dumnezeu și-și rîndui oștile și répede să porniră asupra ungurilor.
Și de toate părțile fură ocoliți, și așa le déde o sabie și-i afundară la o
tină mare, omorîndu-i și înecîndu-i acolo foarte rău, cît nu scăpară mai
nimenea. Atunce la acel război află-să ucis și acel Sechil Moș crai, pentru
10 nebuniia lui, și-și pierdu toată oastea, și-și pierdu și capul. Iar Șarban
57 făcu mulțămită mare lui dumnezeu și să întoarse iar înapoi de veni la
scaunul lui în Tîrgoviște. Și să potoliră toate vrăjibile, și să aşază toată
țara cu bună pace.

Mai făcut-au Șarban vodă și alt război în gura Teleajinului, cînd
15 au venit Simeon vodă din Moldova asupra lui cu singur hanul și cu mul-
țime de tătari, ca să-l scoață din țară, să fie el domn. Și acolo s-au bătut
foarte tare în 3 zile. Atunce, la acel război, au perit un nepot al hanului,
cînd s-au lovit de față cu Preda Buzescul. Însăși el fu rănit la cap,

1 dumnezeiești]dumnezeiești AC, dumnezeiești GKO Și-l blagosloviră toți om. O pre]pă A
20 om K 1—2 într-această cale]întru aceasta A, om. O 2 cale om. GK cu sănătate]sănătos O
cînd fu om. O 3 munții]muntele G, munții în Țara Ungurească O Iar om. AGK deaca
KL înțelese]înțelese AC, înțalése K Sechil Moș]Secil Moș craiu AGL, om. G deaca
înțelese Sechil Moș]Sechil Moj deca văzu oștile lui Șarban vodă O 4 zicînd]și zicea AK, om.
G vedeți]vedem K acum]acuma CG, om. O ace]cel G, acest O ce va să pață om. O
25 să-mi]să G 5 întinz]tinz AGL, întinz eu O aripa]arepa G ciastă]cea A, această G,
ceastă CKL, me cia O dreaptă]direaptă G, driaptă O il voil]-oi L 6 rugă]să rugă A, om.
G, rugînd K pre]lui A, om. GKV și-și]și A rîndui]orîndui GGLO și-și rîndui]au rînduit K
porniră]porni CO 7 Și de toate părțile fură ocoliți]de-i ocoliră de toate părțile și-i
înbuziră de toate părțile asupra unei levedi cu noroi mare O déde]dete AC afundară]
30 infundară AGK la]o]într-o C 7—8 și-i afundară]la o tină mare om. O 8 omorîndu-i G acolo
foarte rău om. O c]t]că O mai om. O 9 nimenea]niminea A, nimini C Atunce]Atunce
AG, Atunci K află-să]se află O și om. K Sechil]Sichil CG, Sechel K Moș]Moj K crai
om. A 10 nebunie K și-și]și O oastea]oastea lui L pierdu]puse L capul]capul lui ACK
toată oastea și-și pierdu și capul]capul și toată oastea lui O Șarban]Șerban vodă ACGKLO
35 11 mulțămită]mulțumită AC mare om. CO și să întoarse]și cu izbindă mare să întoarsă O
vini KO 12 scaunul K' în]din CKL aşază]aşazară GO 12—13 toată țara]toate O pace
bună C Intre r. 13—14 e titlul Războiul lui Șerban vodă cu Simion vodă tn K 14 Șarban
vodă mai făcut-au L în]la O Teleajănu]lui AGL, Tilejănu]lui O După Teleajănu]lui ad.
în lunca Teșanilor O 15 vinit K Simeon]Simion ACK vodă]vodă Moghila O din
40 Moldova asupra lui om. O lui]lui Șerban vodă K singur]însuș ALO, singur K 15—16 mulțame
O 16 să fie]și să fie O el om. G 16—17 s-au bătut foarte tare]făcură mare război foarte
mare cu hanul O 17 în om. AL în 3 zile]în multe zile și nimică nu sporea tătari]lor, că-i
sprijine cu focul și sabiia și însuș Șarban vodă cu vitejia lui alerga în toate părțile de-și
îndemna voinicii lui și le zicea : stați cu vetejie și nu va dați mijlocul că d-zău iaste cu noi
45 într-ajutoriu. Și așa să bătē vitejești O Atunce]Atunce AGL, Atunci K al]a K 17—18 au
perit un nepot al hanului cînd s-au lovit de față cu Preda Buzescul om. O 18 Buzăscul
K Însăși]Încă și AK, Însă și CGL Însăși el fu rănit la cap]fu rănit la cap Stroe Buzescul,
cînd s-au lovit de față cu nepotul hanului și au tăiat pre nepotul hanului O

și trecînd la Brașov, să se vindece, acolo au perit. Atuncea hanul văzînd că nu poate strica nimica lui Șarban vodă, fiind într-o zi, deaca au înserat, s-au mîniat pre Simeon vodă și-l puse în hiară pre supt pîntecele calului. Purcegînd de acolo de cu seară, i s-au făcut ziua în Dunăre. Iar Șarban vodă ș-au venit iar la scaun și domnia foarte bine, că avea pace dăspre toate părțile.

Iar vrăjmașul diavolul, cel ce nu va să vază pacea în creștini, ci iar scorni vrajbă și nevoe mare asupra lui Șarban vodă. Că fiind Batîr Gabăr crai în Ardeal, s-au fost gătit în taină cu oști gréle, neștiind Șarban nimica. Numai au prins de veste deaca au trecut aicea în țară. Deci nefiind el gata de război, n-au avut ce mai face, ci au fugit la țara Moldovei cu toți boiarii lui. Iar Batîr Gabăr s-au tăbărit la scaunul Tîrgoviștii, șăzînd aicea în țară 3 luni, dînd voe oștilor de au prădat toată țara și toate mănăstirile, cît n-au rămas nimic în țară. Nici altă dată n-au mai fost aicea în țară răutate și jaf ca atuncea.

Deci țara văzînd atîta răutate, cerșură de la împărăție de le dăde domn pre Radul vodă, fecior Mihni vodă turcul. Și veni aici în țară cu

1 tricînd la Brașu K să sejsă să AGKL Și trecînd la Brașov să se vindece acolo au perit|iar Stroe Buzescul fiind rănit, îndată îl trimise Șarban vodă la Brașov să-l vindece bărbieri de rană. Și nemică n-aufolosit, ci acolo au murit O perit|murit AG Atuncea|Iar O După hanul ad. decă peri nepotă-său și O 2 strica|folosi O nimic CGK lui Șarban vodă om. O dacă L însărat K 3 s-au mîniat pre ș-au mîniat tătării (foarte C, tare KL) pre ACKL, tare s-au mîniat pre O Simeon|Simion AGK, Simon O puse|puseră A hiară|fiire C, fiară KL pre|pă A, pe C pîntecele|pîntecile L, pînticile K 4 Purceglnd|Purcezînd K, Și purcezînd O dă cu seara L ziua|zioă ACL, zioG, zuo K, zioă O în|la O 5 ș-au|au AKO vinit K iar om. ALO la scaun|la scaunulsău L, la scaunul lui în Tîrgoviște, dînd laudă lui d-zuo O avca|avură A dăspre|despre ACK, de G Intre r. 6-7 ad. Făcutu-s-au și o foamete în zălele lui foarte rea, de să mănca om pre om și mulți oameni au murit de foame O 7 Iar vrăjmașul diavolul|Iar cînd au fost cursul anilor 7119, atunce vrăjmașul diavolul O cel ce nu va să vază pacea în creștini|carele nu încetează niciodată a nu face vrăjbi și zminteli în neamul omenesc O pace AGK în|ntre KL ci om. AKLO 8 iar scorni|iar inceptu a scorni O nevoe|nevoie în creștini și C mare om. C Și nevoe mare asupra lui Șarban vodă|și mînie în creiri lui Batîr Gabăr craiul unguesc O 8-10 Că fiind ... aicea în țară|Că fără de veste au venit cu toate oștile lui și au trecut aicea în țară. Atunce Șarban voevod în|ălegînd de aceasta mult s-au mirat de unde au răsărit această pizmă mare O 9 Gabăr|Gabru A, Gabră K, Gabor L crai în Ardeal|craiul Ardealului ACK 10 nimica|vodă nimic (nemică K) ACKL de veste|veste A, dă veste L dacă KL aicea|om. AGK, aici C Deci|Și O 11 el om. O ce mai|cum O mai om. ACK ci|ce GK la|în K 11-12 ci au fugit ... boiarii lui|ce numaidect s-au sculat cu toată casa lui și cu toți boerii lui de au trecut în țara Moldovei O 12 boerii AL s-au tăbărit|au venit și au descălecat O scaunul K la scaunul Tîrgoviștii|în Tîrgoviște O șezînd GK 12-13 șăzînd aicea în țară 3 luni om. O 13 aicea|aici ACK, om. G dînd|dă el L, și au dat voe O oștilor|oștilor lui O 14 rămas|mai rămas A nimica CGL cît n-au rămas nimic în țară om. O Nici altă dată|carile jaf ca acela O n-au|au K mai om. A aicea|aici AC, om. G, altă dată O 14-15 aicea în țară răutate și jaf ca atuncea|jac ca acesta aici în țară K 15 După țară ad. Și au șăzut în țară trii luni și jumătate, toată iarna O răutate și om. A răutate și jaf ca atuncea|văzînd atîta răutate și jaf ca acesta C, om. O atuncea|acesta AL 16 Deci|Dici G, Atuncea O țara văzînd|văzînd sāraca țară O văzînd|văzîndu-să L atîta|într-atîta L răutate AC cerșură|cerșu AC dēde|dete ACL 17 prepă A Radul vodă|Io Radul voevod O fecior|feciorul AKLO, sin G Mihnea G vodă|voevod O fecior Mihni vodă turcul|și Mihnea vodă turcul, feciorul Mihni vodă turcul C veni aici|vaniră A, și viniră K aici om. G, aicea L

steag împărătesc și goni pre Batîr Gabăr, de să duse iar la țara lui. Iar el șezu domn în scaun în București.

Atuncea Șarban vodă fiind pribeag la Moldova, îi era mare obidă căci eși din țară fără veste și gîndi să stringă oști, să vie asupra lui Batîr, să-și izbîndească. Și îndată veni din Țara Leșască 800 de jolniri călări și 400 pedestrași. | Și trimise aici în țară pre Stanciul slugerul, déde veste boiarilor și roșiilor, și la mari și la mici. Și toți fură bucueroși pentru acea amărăciune mare ce făcuse Batîr. Și gata eșiră în tîmpinarea lui Șarban vodă. Și numaidecît trecură muntele, tábărîndu-se în luncile Brașovului. Și déderă război mare în ziua lui sfetii Petru. Și aciiși déde dumnezeu de birui pre vrăjmașul lui, pre Batîr Gabăr. Și multe trupuri fură tăiate de oastea lui, făcîndu-se de dînșii o movilă mare în lunca Brașovului. Iar Batîr Gabăr fugind, i-au căzut gujma din cap, și ca un ciine s-au ascuns și de-abia au scăpat, cu mare rușine. Și nu-i folosiră nimic penele céle multe ce purta, pîn au scăpat de s-au închis la Sibiiu, că de la singur dumnezeu au luat acea plată. Atuncea Șarban vodă déde mare mulțumită lui dumnezeu și cu izbîndă mare purcéséră de acolo să vie aici în țară.

1 stiag K *După* împărătesc *ad.* și cu mulțime de turci și de tătari O și goniși-goniră A, și goniră KO de săjde se G iar la]n AKO, iar în C 2 șezu]șazu A, așază L domn *om.* O scaun K *Între r. 2—3 e titlul* Războiul lui Șerban vodă cu Bator Gabor în luncile Brașeului și pentru pribeगीia lui Șerban vodă în Țara Nemțască la Beciu *tn K 3* Atuncea]Deci O la]n O i]și -i A, *om.* GO Fiind atunci Șerban vodă pribag K li era]era-i K mare]mai mare A, foarte O obidă]scribit O 4 eși din]eși așa din ACG, eșisă din O fără]făr de AO, așa fără K săjca să AK să vie]ca să vie CGL, și să vie în țară (în țară *om. K*) KO Batîr]Batîr Gabru (Gabor CKL, Gabăr O) ACKLO 5 îndată veni]aduse oști O veni]veniră AG, viriră K 800 de]70 de L jolniri]jolmiri AC, șolniri G jolniri călări 800 K 6 400 pedestrași]pedestri 700 (400 O) AKO, pedestrași 400 CL aicea CGKLO pre]peL slugerul]sluger C, slugearul K déde]de dete ACLO, de déde G, de au dat K 7 boiarilor]boerilor AL roșilor A la mari și la mic]la mic și la mare A mari]mare G boerilor oști la mare și la mic și roșilor O 8 acea]cea AGK amărăciune mari K ce]cele AGKO Batîr]Batîr Gabru (Gabor C, Gabăr O) ACO eșiră gata A gata]îndată O eșiră]eșiră toți O în tîmpinare]întîmpinare înainte lui C, întru întîmpinarea L 9 numaidecît trecură mun-tele *om.* O trecură]trecu A tábărîndu-se]tábărînd C, tábărîndu-să GL, și tábărîră O 10 Brașeului K déderă]de dete A, detiră C, le déde K, deteră L Și déderă război mare în ziua lui sfetii Petru]și la iunie 29, leat 7119, făcură mare război O ziua]ziora AGL, ziua C, zua K lui sfetii]sfîntului A, de sfeti CGK Petru]Petăr K aciiși]aciiși AG, acieaș CO, acia L déde]dete ACL 11 birui pre vrăjmașul lui, pre Batîr Gabăr]fu izbînda lui Șarban vodă O vrăjmașii C lui, pre *om.* AG 11—12 și multe trupuri fură tăiate de oastea lui]și periră oaste ungurească mai toată O 12 tăiate]tăete A, tăete dá L de oastea lui]om. AK, din oastea lui G făcîndu-se]făcîndu-să ACGL, și s-au făcut O de dînșii *om.* O 'o movilă mare de dînșii C mare]foarte mare O lunca]luncile G 12—13 Brașovului]Brașovului G, Brașeului K *După* Brașovului *ad.* ca să să pomenească O 13 căzu]șcăzut G gujma]gujma A, gugima K, gugiumanu LO cap]cap jos L *După* cap *ad.* și trecînd o (peste o O) tină mare, puțin de nu s-au înecat AGKO cline]cine K 14 s-au]s-a L ascuns]întors K de-abia]abia K, d-abia L *După* rușine *ad.* de s-au închis în Sábiiu O nu-]nu O folosiră]folosi L nimic]om. G, nemică K, nimica L 15 ce purta]ce li lua O în Sibiiu K pîn au scăpat de s-au închis la Sibiiu *om.* AO 15—16 că de la singur d-zeu au luat acea plată *om.* A 16 singur K luat]luoat L acea]om. K, această O Atuncea]om A, Și C, Atunci KO déde]dete AC. deteră L, dédi O mare *om.* O mulțumită GK lui d-zeu *om.* C cu izbîndă]cum ez-bîndă G purcéséră]purcése AGK, purceasă O de]dá L 18 aici]iar aicea G, iarăși aicea L, iar O

Iar Radul vodă, dându-i împărăția domnia, el au fost mers pre Teleajen cu mulțime de turci și cu tătari asupra lui Șarban vodă. Și neaflându-l acolo, numaidecît au purces du | pă dînsul. Iar Șarban vodă 58^b
simțind de aceasta, fiindu-i oștile răsipite, n-au putut aștepta, ci au fugit la Moldova. Iar cînd au fost la Lunca Mare, i-au ajuns tătari gonaci fără 5
véste. Atuncea Șarban vodă de-abiia au scăpat cu o seamă de oameni pîn la Suciavă, că acolo era și doamnă-sa și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vlădica Crimca, numind-o Elena. Și de acolo s-au rădicat cu totul de au trecut în Țara Leșască. Și de acolo s-au dus în Țara Nemțească, la Beciu, priimindu-l împăratul Rodoful cu mare cinste, 10
dîndu-i bani de cheltuială, ca să se poată odihni el și oamenii lui cu mare cinste și pace. Și acolo au lăcuit pîn la moartea lui. Domnit-au Șarban vodă ani 9, leat 7119.

Radul vodă Mihni viind domn de la Poartă la scaunul lui din Tîrgoviște, începu a-și tocmi țara cum să cade. Și veniră toți boiarii și toți 15
roșii și toți slujitorii, de să închinară lui și făcură mare jurămint ca să-i slujască cu dreptate. Și să odihniră toți cu pace.

Iar un boiaren mare, anume Bărcan vel stolnic ot Merișani, iar de moșie să trăgea de | Bucșani, el ca un om rău călcă jurămintul, și 59
cu dînsul încă și alți 8. Că făcură sfat în taină ca să omoare pre Radu 20

1 Radul|Radului L împărăția|împăratul A, împărăție O domnia|domnie K, domnia lui O fost mers|venit O pre|pă A, pe L 2 Teleajen|Teleajăn CL, Teleajin G, Tilijăn O mulțame O și cuși de ACGKO, și dă L După vodă ad. și dete tare asupra lui Șerban vodă A 3 numaidecît|îndată K au purces|s-au luat O dupre G 4 simțînd|întelegînd G, înțelegînd O fiindu-i|fiind A, și fiindu-i O răsipite|risipite A, răsăpite CO ci|ce K 4-5 n-au 25
putut aștepta, ci au fugit la Moldova|el numaidecît dete dosul a fugi spre Moldova O 5 Iar|Însă O la|în CL la Lunca Mare|în Lunca cea (cea om. GK) Mare AGKO i-au|î-au O gonaci|gonaci după urmă A, gonași K fără|fără de AO 6 Atunci K de-abiia|de-biia G, abia KL samă K oamini GK 7 pîn la Suciavă|pîn la (în K) Suciava ACGKL, și trecînd în Moldova s-au dus la Suceavă O era|î era L și¹ om. O doamnă-sa|doamna sa A, doamna L și³ om. G 30
7-8 și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vlădica Crimca, numind-o Elena om. O 8 botezînd-o|botezîndu-să de AG Crimca|Crinta ACGLV numindu-o G acolo|acolea A 8-9 de acolo s-au rădicat|rădicîndu-să O 9 de om. O în Țara Leșască. Și de acolo s-au dus om. O 10 Nemțască CK priimindu-l|priimindu-i C, și priimindu-l O Rodoful om. O 11 de|dă L cheltuială G să se|să să ACL, să GK oamenii|omii G, oamini K 11-12 dîndu-i 35
bani de cheltuială, ca să se poată odihni el și oamenii lui, cu mare cinste și pace și om. O mare cinste și pace|bună pace ACK, pace bună G, om. L 12 Și acolo au lăcuit pîn la moartea lui om. A lăcuit|lăcuit pace G pîn|ptr O moarte O Domnit-au|și au domnit CO 12-13 Șarban vodă om. O 13 ani 9|aice în țară ani 9 O leat 7119|cînd au fost cursul anilor 7121 A, văleat 7119 GL, om. KO Înainte de r. 14 e titlul Cap. 35. Domnia Radului vodă feciorul Mihnei vodă turcul în K 14 Rađul vodă Mihni viind|cînd au fost cursul anilor 7119, Radul vodă au vinit K Radul vodă|Iar Radul voevod O Mihni|feciorul Mihni vodă turcul C, om. O viind om. G viind domn de la Poartă|încă s-au întors și au venit O la scaunul|în scaun O lui dîn|în O 14-15 Radul vodă ... din Tîrgoviște|Au venit domn de la Poartă în scaunul din Tîrgoviște Radul vodă A 15 Incepu|începînd AK, și începu O cum|precum L viniră K boerii ALO 15-16 toți slujitorii și toți roșii L toate breslile, slujitori O 17 dreptate K odihniră|așazără O toți om. G pace|bună pace O 18 boiaren|boer AL, boiar CK, boeri O Bărcan|Bercan K, Vălcan O vel|mare A, marele K ot|de la AK, din C ot Merișani|Bucșanul O 18-19 iar de|iar din C, care din L iar de moșie să trăgea de Bucșani om. O 19 moșie|moși A din Bucșani ACGKL 19-20 el ca un om rău 50
călcă jurămintul și cu dînsul încă și alți 8|și cu alți 8 boeri ca niște oameni răi și vicleni călcă jurămintul O 20 încă|închise G și om. C alți 8|alți boeri A, alți 8 boiari K Că|Și O în taină|pre taină L Radul C

vodă și să rădices domn pre Mihai cămărașul, pentru căci îi impresurase cu mulțime de greci de la Țarigrad și de la Rumele. Iar Radul vodă prinzind de veste, îndată porunci de-i prinseră și porunci de-i tăe pre toți afară de poartă, ca să se învețe alți boiari a mai hieleni pre domnu-său. Și domniia tot cu bună pace.

Iar Batîr Gabăr, domnul Ardealului, gîndi să vie iar aici în țară cu oști, ca să facă răutăți, ca și întăi. Atunce Radul vodă numaidecît dede știre împărăției. Și îndată-i porunci să meargă împreună cu Ștefan vodă din Moldova și cu toate oștile lor. Iar Batîr Gabăr deaca înțălèse de acéstea, numai ce tremura de frică și să mira ce va să facă. Iar boiarii lui făcură toți sfat și îndată omoriră pre Gabăr, ca să nu mai între răutăți în țara lor pentru un om nebun ca acela. Iar Radul vodă și cu Ștefan vodă să întoarseră înapoi la țările lor și nu făcură nici un război. După acéia împăratul au mazilit pre Radul vodă, de s-au dus la Țarigrad. Și au domnit ani 3. Văleatul 7123.

Alexandru vodă Iliiaș, acesta au venit domn de la Poartă și au șazut în scaun la Tîrgoviște. Și să închinară lui toți boiarii cei mari și cei mici și toată țara. Și nu trecu multă vrême, venitu-i-au poruncă de la împărăție ca să meargă la oaste împreună cu Schinder pașa, la Țara Leșască. Deci Alexandru vodă s-au gătit și au scos tabăra afară.

1 domn pre Mihai cămărașul]pre Mihai cămărașul domn C căci îi]că îi G, că-i K 2 mul-
țame O de la]din ACKL, om. G și de la]și ot G vodă om. L 3 prinzind]prinse A îndată
om. O prinseră]prinseră pre toți C, prinsără K porunci² om. O 3-4 porunci de-i tăe pre
toți afară de poartă]afară din poartă porunci de-i tăe C, le tăiară capetele tuturor O 4 de
25 poartă]din poartă GL ca]pentru ca O să să AGL învețe]mai învețe C, înveță K alți]și alți O
boeri ALO hieleni]vicieni ACLO, viclini K 4-5 pre domnu-său]pre domnul său ACL, om. O
5 bună om. CLO 6 domnul]craiu AGKO Ardealului]junguresc O gîndi]gîndise G gîndi
să vie iar]iar să găti să vie O aici]om. G, aicea KL 6-7 aici în țară cu oști]cu oști în Țara
Romînească O 7 oști]oștile G ca¹om. A ca²om. O Atunce]Atuncea AL, om. G, Atunci
30 K, iar O După vodă ad. prinzind de veste O numaidecît om. L 8 dede]dete ACL, făcură O
îndată-]îndată AKO, îndată îi G porinci G margă KO împreună]om. CO, el împreună G
din]de la ACGK, al O Moldovii O și om. O După lor ad. și și purcesără cătră Ardeal O
deaca]dacă K, dacă L, decă O înțălèse]înțelese ACL, înțelese G, înțăliase K, înțălesă O
10 acéstea]aceasta ALO trimura K dă frică L va să facă]și facă A, va face L boerii AL
35 11 lui om. AK făcură]făcu G toți om. O toți sfați]sfat toți AK omorfră]omorî CL Gabăr]
Batîr Gabru (Gabăr C, Gabor K) ACK, Batăr G, Bator L 11-12 și îndată omoriră ... ca
acela]cum pentru un nebun ca acesta să ne lăsăm să perim și să ne perdim moșiele și să rădicară
asupra lui și omoră și făcură pace O 12 om om. AK 12-13 Iar Radul vodă și cu Ștefan vodă
să întoarseră înapoi la țările lor]și să întoarseră Radul vodă și Ștefan vodă ciniș la țara sa O 13
40 înapoi om. G făcură]ăvură K După]Dupre G 14 aceia A mazilit C pre]pă A de
s-au]și l-au A Și om. A 15 domnit]domnit Radu vodă (vodă al Mihniî C) AC ani 3]ani 4 G
Văleatul 7123]cînd au fost cursul anilor 7125 A, 7123 C, om. KO, văleat 7123 L După r. 15
e titlul Cap. 36. Domniia lui Alexandru vodă Iliiaș]n K 16 Alexandru vodă Iliiaș]Alexandru
45 Iliiaș AC, cînd au fost cursul anilor 7135, în luna ** Alexandru vodă Iliiaș K, Io Alexandru
voevod feciorul lui Iliiaș voevod O acesta om. K vinit K Poartă]Poartă, leat 7123 O
17 șezut G la]în AKO Tîrgoviști G Și să]și i să A lui om. AK boerii ALO cel om. K
17-18 cei mari și cei mici]și mari și mici A, om. O 18 cei]om. GK, i cei L multă vrême]
vremi multă O ventu-i-au]și-i veni A, venit-au KLO poruncă]poruncă G, poroncă K 19 ca
om. K margă KO la oaste]je oștile lui O împreună]dinpreună A Schinder]Schindesi G,
50 Schender K, Schindis L la]în O 20 Deci Alexandru vodă]și așa O tabăra]toată tabăra A

Iar boiarii fiind înpresurați de mulțimea grecilor și ocăriți de tru-
fășia lor, care nu putea să o mai rabde, ci făcură sfat în taină să-i ucigă.
Iar Alexandru vodă prinse de veste, ci să găti să-i tae. Iar ei încă înțe-
legind de aceasta, Lupul păharnicul Mehedințul împreună cu o seamă
de boiari fugiră în Țara Ungurească, iar alți boiari, ciți rămaseră, plecară
capetele toți la Alexandru vodă. Iar el, neavînd ce face, că-l grăbiia turcii
să meargă la oaste, ci-i ertă și purcese de să împreună cu Schinder pașa.
Trecură Nistrul de mérseră la Cameniță, și cîteva zile să bătură cu leșii
și nimic nu folosiră, ci făcură pace și să întoarseră cineși la țara lui.
Și | sosind Alexandru vodă la scaunul lui în Tirgoviște, îndată tăe pre
Cîrstea vel vornec. Și încă vrea să mai tae pre mulți, ci nu cuteza de
Schinder pașa, că-i cerea pentru Cîrstea 40 000 de galbeni de aur. Iar
Lupul paharnicul împreună cu alți boiari plecară capul la crai, ca să le
dea oaste ajutor, să vie asupra lui Alexandru vodă. Iar el înțelegind de
aceasta, să întristă și îndată trimise carte la craiu, ca să vază și să adevé-
reze pentru acest lucru. Și-i trimise răspuns cum el nu știe nimic, nici
să strînge nici o oaste în țara lui, ca să-l lovească fără de veste. Iar alții
cine-i era priiateni, îi spunea că, adevărat, vine Lupul păharnicul cu oști
gréle. Iar el necrezînd, îi tîria de coadele cailor pren tîrg, pre alții îi

1 boiarii|boerii AL, boerii țării O mulțime G de mulțimea grecilor|de greci O
1—2 trufășia|trufiia AGKLO, trușiia C 2 carea K nu o putea K mai om. AK
rebde K putea să o mai rabde|mai putē rābda O cișe GK, om. O făcură|făcu G în taină
sfat A să-i|ca să-i O ucigă|omoare C 3 încă prinse AGK Iar Alexandru vodă prinse de
veste|Iar lefiici sribi mersă la Alexandru vodă de-i spuseră O cișe G ci să găti|și-l in-
demna O să-i tae|să tae pre boeri (boiari K) AKO ei|boerii AK încă om. AGK Iar ei
25 încă|Atunce O 3—4 înțelegînd K 4 peharnicul K Mehedințul om. O 4—5 o seamă de |
alți K, o seamă dă L, o scmă de O 5 boeri ALO^{1,2} unguriască K rămaseră|rămăsese A,
rămasesă O După rămaseră ad. dă nu fugiră în Țara Ungurească L 6 capetele toți|toți
capul A, toți capetele CK, capul O Iar|Deci O grăbiia|grăbia ACGKL, grăbie O 7 la oaste
să meargă G să meargă|om. C, să margă O în oaste K ci-i|și AO, ce-i GK purcese|
30 purceasără KO, plecă L de să împreună|împreunîndu-să ACG, împreună cu dînsul împreun-
îndu-se K, împreună L, de să dusără împreună O cu Schinder|cu Schender K, cu dînsul,
cu Schinder L 8 Și trecură O După Nistrul ad. în Țara Leșască O de|și O marsără K
Cameniță|Caminiță K, Caminiț O să bătură cîteva zile O 9 și|ci A nimica L nimic nu
folosiră|dacă văzură că nu pot folosi nimică O ci|ce K, om. O întoarseră|întoarse CO lui|sa O
35 10 Și sosind om. O vodă la|vodă încă veni în O la scaunul lui|la scaun (scaun K) AK
în|la ACGL îndată|și cum sosi, îndată O tae|porunci de tae A, au tăiat KO 11 Cîrstea|
Cristea G ve|marele K, om. O Și|Ci L vrea|vre O tae|tae-i G tae pre mulți|tae și pre
alții pre mulți A pre mulți|și pre alți mulți O cișe KO cuteză AK 12 cerea|cere G
Cîrstea|Cristea G, moarte Cîrstei vornicul O de aur om. O 13 păharnicul Mehedințul K
40 împreună|preunîndu-să A alți|alți G, aliați L boiari|boeri AL, boeri pribegi O craii
craiul ACO ca om. ALO 14 oaste ajutor|ajutor L, oști O ca să vie A înțelegînd KO
15 să întristă|s-au întristat K, foarte să întristă O îndată om. O ca om. O 15—16 și să
adeverese|să adevirează K, este ca adevărat O 16 pentru acest lucru om. O acest|acel ACGL
Și-i|și AK Și-i trimise|Și-i trimiseră L, iar craiul îi trimise| răspuns| răspunsul C, spun L
45 cum|cum că L, că O știe|știea O nimică K 16—17 nici să strînge nici o oaste|nice o
oaste strînge K 17 nici o|nici CV, om. LO ca să-l|pentru ca să-l O lovască G fără de|
fără CGK, fă L 18 cine-i|cine C, din O era om. O priiaten|prieteni AL, priiatin| G,
priiatin K, prietenii lui O că|cu C, că cu KO Lupul|Lupul Mehedințul K 19 gréle|gréll O
Iar el om. K necrezînd|necrezînd G, necrizîndu-i K îi tîria|li tîra AL, îi tălară G,
50 îi pedepsea și-i tărăia O codele G de coadele cailor pren tîrg|prin tîrg legați de coadele ca-
ilor O pren|prin ACGKL pre alții om. L îi om. AK

omoriia, cît nu mai cuteza nimenea să-i spue. Ci tot șădea în scaun negățit. Atuncea-i veni veste că au intrat Lupul în țară. Umplîndu-se de inimă rea, sfrînze puținei călărași și pedestrași, cîți să aflară acolo, și le zise : Stați cu mine, și eu să vă dau lefi îndoite. Iar ei răspuseră că nu vor sta, căci ai călcat jurămîntul | și ne-ai oprit simbrile și ne-ai stricat obiceiurile, cît am rămas la mare sărăcie, ci n-avem nici o armă, căci le-am vîndut toate pentru nevoile ce am avut de la tine, doamne. Nici îți putem folosi acum nimica. Ci numai te scoală și fugi, că vrăjmașii tăi s-au apropiat.

Atuncea Alexandru vodă le mulțumi și le dăde o pungă de bani, ca să împartă cu toți. Și numaidect încăleacă pre cal și fugi. Lupul încă sosi și începu a tăia pre boiarii greci și pre slugile lor, carii jăhuisse țara. Și mult singe s-au vărsat. Și înoptînd, nu să știia cum fuge unul cu altul, de frică și de cutremur mare. Iar Alexandru vodă scăpînd numai cu dulama pre trup, s-au despărțit de doamnă-sa și fugind tare sosi la Brăila, iar doamnă-sa mărse la Giurgiov. Radul vodă deaca înțelése de aceasta, îi trimise bani de cheltuială și haine de îmbrăcăminte, ca să-l cinstească. Iar Alexandru vodă avînd inimă rea și grijă pentru doamnă-sa, nici nu știia unde iaste. Și într-acel cias sosi un om de la Rușciuc, dîndu-i veste bună că au trecut la Rușciuc și iaste sănătoasă. Părîndu-i bine foarte |

1 omoriia|omora A, omorăia C, omorè O ct|că O nimenea|niminea A, nimini C, nimenea G, nimirile K, nime O Ci|Ce GK, Și O șădea G 1—2 scaun negățit|scaune gătî L 2 Atuncea-i|Atuncea ACG, Atunci K, pînă li O veni|veni-i K intrat|venit L Lupul|Lupul păharnicul ACKO în om. G țară|țara ce oști greli O umplîndu-se|umplîndu-să ACL, Inplîndu-să (-se K) GK, iar el umplîndu-se O 3 sfrînze|sfrînze-au K puținei|puținei AK, puțini O călărași|cămărași C și pedestrași|și pedestrime A, om. G, puțantei pedestrași O 4 zisă O Stați|să stați A și eu|iar eu AK vă om. L lefi|lefi AO, liafă K îndoite|îndoită K răspuseră|răspunsără K, răspunsă O 5 vor|vom CGKLO sta|pute sta O căci|căe G, că O jurămîntul și ne-ai oprit simbrile și ne-ai stricat om. L ne-ai^{1,2} |ni-ai GK simbrile|simbrile K, lefi O 6 obiceiurile|obiceaiurile GK, toate obiceiurile O cît am|c-am G, că am O mare om. L ci|și AGO, că L n-avem|nu avem AG, nu avăm K armă|urmă K, armă de război O căci|că LO 7 ce am|care le-am A doamne, de la tine G 7—8 Nici îți|Nice-ți K Nici îți putem folosi acum nimică|Și acum nu-ț putem folosi nimica O 8 acum|acuma A, acmu K nimica|nimic C, nimică K Ci|Ce și fugi|de|fugi ACGK tăi om. ACKO 10 Atuncea|Atunci K, Atunce O mulțumi|mulți C, mulțami GKO dăde|dăde ACL, dedi O și o pungă K bani|galbeni A 11 ca să împartă cu toți om. A ca să|să O Inparti O cu toți|toți CGKL numaidect|îndată O încăleacă O cal|căi O Lupul|Lupul păharnicul CO 12 boerii ALO carii|care AGLO jăhuisse|jăhuisse ACL, jehuisse G, jecuisă K jăhuisse țara|prăda țara și jăfuè și era mercuri în desăr O 13 Și mult singe s-au vărsat om. O Innuptînd G nu să|nu G știia|vedea ACGKL cu altul|de altul ACKL știia cum fuge unul cu altul|vidé unul cu altul cum fug O 14 cutremur|cutrimur K, groază O După mare ad. Și periră mulți din greci, boeri O 15 pre|pe CL doamnă-sa|domnii sa G, doamna sa L fugînd tare|au fugit O sosii|au sosit K 16 doamnă-sa|domnii sa G, doamna sa L mărse|au mers K, om. O la|în K Giurgiov A, Giurgiu L După Giurgiov ad. Și au trecut Dunăre la Rușciuc O deaca|dacă K, dacă L înțelése|înțăllase K, înțelése L îi|îndată-i AG, îndată li CKL 16—17 Radul vodă deaca înțelése de aceasta îi trimise bani de cheltuială și haine de îmbrăcăminte ca să-l cinstească om. O 18 Iar|Decl O avînd inimă rea|multă inimă rea avea O și grijă om. AKO nici|că AGKO, căci CL 19 știia|știe GO unde|jun G iaste|este AL cias|ceas GL, om. O sosii|au sosit K om|olac A Rușciuc O, Ruci V dîndu-i|și-i aduse O 20 că au|că i-au G trecut|trecut doamnă-sa A Rușciuc O, Ruși V iaste| este AL iaste sănătoasă om. O foarte om. O

au dăruit pre acel om. Și intră într-o ghimie de s-au dus la Rușciuc, împreunându-să cu doamnă-sa. Avea nădejde ca să între iar în țară domn. Iar turcii nu-l îngăduiră, ci-l duseră la Țarigrad. 61

Atuncea Lupul păharnicul să mira ce va face, de câte au început, ca să îmblânzească pre turci. Ungurii încă-i cerea lefi, bani nu avea, ci apuca pre neguțători, de-i da ungurilor, să plătească ei lefile. Și trimisese în țară pre Buzdugan căpitanul, fiind om rău, ca unde va găsi greci neguțători gélepi, pre toți îi tăia și le lua toată marfa fără de nici o milă. 5

Și dupre această mazilie a lui Alexandru vodă, dăde împăratul domnia lui Gavrilă vodă. Și au venit în scaun în Țirgoviște. Și preste puțină vreme i-a venit poruncă de mărse cu toate oștile de să împreună cu Schinder pașa. 10

Fu prins și Lupul păharnicul cu Buzdugan căpitanul; dându-i în mîna pașii, îndată-i înțepă pre amîndoi. Și așa și-au sfîrșit viața lor.

Iar Gavrilă vodă întorcîndu-se de la oaste, puțin au mai domnit și i-au mazilit. Deci n-au vrut să meargă la Poartă, ci au fugit în Țara Ungurească și acolo ș-au sfîrșit viața lui. 15

1 au dăruit]dăruit-au ACKO, l-au dăruit C intră]intrînd A, om. L de]om. A, și C s-au dus]să duse GO Rușciuc O, Ruși V. 1—2 împreunîndu-să]și să împreună O 2 doamna sa L Avea nădejde ca să între iar în țară domn om. AK între]vie O domn în țară GO 3 ci-l duseră] om. G, ci-l dusără K După Țarigrad ad. Și au domnit ani 3 O 4 Atuncea]Atunce GO, Atunci K paharnicu L ce]cum K cite]eft L 5 îmblânzască L, îtblînzască KO pre]pă A, pe C încă-i]încă îi LO lefi]lefe și K bani]și bani CGLO bani nu avea om. A ci]ce GK 6 apucă A pre]pre toți KO, pe L de-i]și-i O ungurilor om. O să]ca să ACGKLO léfele K trimisese]trimésese C, trimise KO 7 căpitanul om. A fiind om rău om. O greci om. C 7—8 neguțători greci A 8 gélepi]gélipi, pre toți să-i tae. Deci el, ca un om rău, căți greci găsé O îi tăia]să-i tae L și]și așa făcînd L le lua]le luară G, le lua și L toată om. K fără de]fără de G, fără KLO 9 Și]Iar O dupre]după ACKO această]acestea A. aceasta GL, om. O mazilie]mazilînd A, mazilîia G, veni mazălia L a om. ACO lui]pă A Înainte de dăde ad. cînd au fost cursul anilor ** luna lui ** (** luna lui ** om. K) AK dăde]dete ACO, dat-au K, și dete L 10 domnia]domnie O Gavrilă vodă]Gavriil vodă ACKL, Io Gavril voevod Moghila, feciorul lui Simon voevod O După Gavrilă vodă ad. Alexandru vodă au domnit ani ** A. Domnit-au Alexandru vodă ani ** K Urmează tillul Cap. 37. Domnia lui Gavriil vodă în K Și au]venit în scaun în]Și au venit Gavriil vodă domn de la Poartă, cu steag, luna ** A, venit-au Gavriil vodă domn de la Poartă cu stîag și au intrat la scaon în K venit în]venit cu steag împărătesc și au intrat în O lu]2]la L Țirgoviște]om. A, Țirgoviște în luna ** K, Țirgoviște, leat 7126 O preste]peste AKL 11 vreme]vremi O i-a venit]veni AO, îi veni Cl., vini-i K poruncă]porîncă G, poruncă KO de]dă L mărse]mersă O oștile]oștile lui ACGLO de să]pînă să ACGL împreună]preună K 11—12 Schendir K 13 Fu prins]Fu trimis C, și fu prins G, Și atunci (aceiaș O) fu prins KO păharnicul]spătarul AK cu]împreună cu ACGKL, și O dîndu-i]și dăndu-i O 14 îndată-i]și îndată-i AK, îndată îi GL, îndată porunci de-i O în]tăpă GK pre]pă L amîndui G și-au]ș-au AK sfîrșit]sivrșit GKO 15 Gavrilă]Gavriil ACGKL întorcîndu-să CGI. clă la L 16 I-au]Iu AGKL n-au vrut]nu vru AK, el n-au vrut O meargă]margă K Poartă]Țarigrad O ci]ce K 17 Unguriască K ș-au sfîrșit]s-au săvrșit K lui] om. AGK, lor C ș-au sfîrșit viața lui]au murit O După lui ad. Și au domnit Gavriil vodă ani ** cînd au fost cursul anilor de la Adam 7130, luna lui april zi 1 A, Și au domnit ani ** K După r. 17 e Cap. 38. Domnia lui Radul vodă al doile rînd în K, În zile acestui domn la leat 7127 s-au arătat cometa pre ceri, adică steaoa cea cu coadă în O 45

61° Radu vodă Mihnea iar au venit domn al doilea rînd și tot au domnit bine și cu pace. Mers-au și cu oaste în Țara Leșească, ajutor împăratului Osman Mehmet, învîrtejindu-se de acolo la scaunul lui, în Tîrgoviște. Domnit-au ani 3 pol, leatul 7131. Atunce l-au mazilit împăratul și l-au trimis în țara Moldovei, să fie acolo domn. Iar aici în Țara Munte-
nească au lăsat pre fie-său, Alexandru vodă.

Deci fiind prea tînăr, avea boiari foarte credincioși, de căutau toate trebile domniei și ale țării, și toate judecățile era asupra lor. Și domniia foarte bine și cu pace.

10 Iar apoi s-au rădicat asupra lui călărașii de la Mănești și de la Gherghița și de la Ploești și de la Rușii de Vede, ca să gonească pre Alexandru vodă. Iar boiarii lui prinzînd de veste, toți s-au strîns și împreună cu toată curtea și grăbiră de să loviră cu ei la sat la Mănești. Și fu biruința lui Alexandru vodă cu boiarii lui. Și să întoarseră iar înapoi cu izbîndă.

15 Atunce iar să sculase niște lotri dă peste Olt cu un domn ce-i zicea Paisie. Iar boiarii prinzînd de veste, trimiseră de i-au prins și i-au omorît cu domn cu tot.

62 Iar Radul vodă fiind în Moldova, | chiebat-au pre fie-său, Alexandru vodă de s-au împreunat la Siret, și acolo i-au făcut nunta cu o

20 1 Radu vodă Mihnea|Radul vodă feciorul Mihnei vodă Turcul C, Cînd au fost cursul anilor ** în luna **, Radul vodă Mihnea K, Io Radul voevod feciorul Mihnei vodă turcul O iar au venit domn|venit-au domn K al doilea|al doile GK, de al doile O rînd om. A După rînd ad, cu steag împărătesc și au intrat în scaun în Tîrgoviște leat 7128 O tot om. K 1—2 tot au domnit|au domnit tot O 2 și cu pace|cu bună pace C și cu oaste|cu oaste A, și în oaste K, și la oaste împreună cu turcii O Leșească|Nemțească în L 2—3 ajutor împăratului Osman Mehmet om. O 3 Osman|sultan Osman K, om. L Mehmet|Mahmet C, om. K Invrtejindu-se|Invrtejindu-să ACGL, și întorcîndu-să KO la|în AL la scaunul lui|au venit în scaun O 4 Tîrgoviști G ani 3 pol|ani 3 și 6 luni K pol|jumată C leatul|văleatul G, om. L leatul 7131|cînd (iară cînd K) au fost cursul anilor 7131 AK Atunce|Atuncea ACL, Atunci K mazi-
lit|mazilit G, mazilit L 4—5 Domnit-au ani 3 pol, leatul 7131 ... să fie acolo domn|Deci mazilindu-l turcii l-au trimis să fie domn în Tara Moldovii. Și au domnit ani 3 pol O 5 aici|aicea KL, aice O 5—6 Țara Muntenească|Țara Rumînească (Romînească K) CK, țara O 6 au lăsat|au pus domn O pre|pă A fie-său|fii-său A, fiul său C, fiiu-său GK, frate-său L. Alexandru vodă|Io Alexandru voevod, feciorul Radului voevod, la leat 7131 O 7 fiind|fiind el O prea|el AK, el prea CGL tînăr O boeri ALO foarte|prea G de|dă L căutau|căuta ACGLO toate om. K 8 tribile K ale|a K toate|de toate O judecățile K era|le era C asupra lor era A asupra om. L 10 de la|di K, dă la L și de la |și din AK, i ot G, și dă la L 10—11 Gherghiță CL, Ghirghiță O 11 și de la |și din AK, i ot G, și dă la L Rușii-de-Vede|Rușii-dă-Vede L, Roșii-de-Vede O ca să|ca să-l O pre|pă A pre Alexandru vodă|din scaun O 12 boerii ALO lui om. O prinzînd K de|dă CL viaște K toți s-au strîns și împreună cu|îndată strînsără toți slujitorii și O și împreună|împreună K 13 biruința|iz-
bînda AO 14 vodă om. C lui Alexandru vodă cu boiarii lui|boerilor lui Alexandru vodă O cu boierii lui om. A boerii CL întoarseră|întoarșe GK iar om. K înapoi cu|înapoi cu boierii lui A, înapoi cu K Și să întoarșe iar înapoi cu izbîndă om. O 15 Atunce|Atuncea ACGL, După aceia O să sculase|s-au sculat GO nește CK dă peste|de peste ACK, de preste G, du peste L cu un domn de peste Olt O 15—16 zice Paisie O 16 boerii ACLO dă veste L trimiseră|îndată trimisără A, trimisără oaste K, trimisără oști O de|dă L de i-au prins|de-i prinsără KO și i-au omorît|și-i omorîră KO 18 fiind în|fiind domn în O fie-său|fii-său AKL, fiul său CG 19 vodă om. L împreunat|împreunat K Siret|Siriati K, Sireti O i-au|au A și acolo i-au făcut nunta cu o om. G

fată a lui Scărlet saigiu, ca să-i fie doamnă. Și săvîrșinud-să nunta, iar să învîrtejiră cineși la țara lui.

Deci preste puținea vrême murind Radul vodă la Moldova, trimise fie-său Alexandru de i-au adus oasele aici în țară, de l-au îngropat la mănăstirea lui, unde iaste hramul sfetaia Troiță, din jos de București. 5

Fu și el mazilit de la împărăție și s-au dus la Poartă. Domnit-au ani 3 pol și luni 3, 7136.

În zilele acestui domn au intrat tătarii în țară, fără veste, de au robit țara pînă în Olt, și s-au întors de acolo cu mare plén, cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiuu. 10

Alexandru vodă Iliiaș iar au venit al doilea rînd domn de la Poartă. Și iar l-au mazilit. Domnit-au ani 2, 7138.

Leon Ștefan vodă venit-au de la împărăție să fie domn. Și au început a-și întocmi țara cum să cade.

Atunce și Matei avea dregătorie de la dînsul, agă mare. Și era de moșie din satul Brîncovenii, fecior Danciuului vornecul, care să trăgea din neamul băsărăbesc. Datu-i-au Leon vodă județul Romanașilor ca să-l ție de birărie. Deci pentru | multe biruri gréle ce au fost asupra săracilor, 62^v

1 fată a lui Scărlet saigiu *om. G Scărlet|Scrlet K, saigiu|gelepul ACO, gialipul K, om. L* că să-i fie doamnă *om. O săvîrșindu-să|săvîrșindu-se K, săvîrșind L, sfîrșindu-se O* 20
2 să învîrtejiră-su învîrtejit C să învîrtejiră cineși la țara lui|au venit la scaun O
3 preste|peste AKLO puținea|puțină ACGKLO la|în KO trimise|trimis-au K, au trimis O
4 fie-său|fii-său AKL, fiul său C, pre fii-său G Alexandru vodă ACKO de|dă L oasăle O
aici| lui aicea G, aice O de|și O l-au|le-au AL, și li-au K 5 mănăstire O iaste|este ACL
hram A sfetaia|sfinta ACGK, sfetei L lui, din jos de București, unde iaste hramul sfintei
Troiță O 6 Fu și el mazilit|Fu și el (mazil C) mazălit CL, mazilitu-s-au și el K, După aceia
Alexandru vodă fu mazilit O Poartă|Țarigrad O Domnit-au|Și au domnit AKO 7 pol|
om. AKL, jumătate C și luni 3|luni 3 CG, om. LO 7136|cînd au fost cursul anilor 7136 A,
leatul (văleatul G, veleat L) 7136 (7137 G) CGL, *om. KO 8 După domn ad. cînd era cursul*
anilor 7136 K au intrat|Intrat-au K în țară *om. L fără|făr de AO de au|și au O* 30
9 de acolo *om. K mare plén|mare plian K, multă pradă de s-au dus în țara lor O cît|*
câci G 9—10 cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiuu *om. O Între r. 10—11 e titlul*
Cap. 39. A doa domnie a lui Alexandru Iliiaș *în K 11 Alexandru vodă Iliiaș| Io Alexandru*
voevod, feciorul lui Iliiaș voevod O iar au venit|vinut-au K al doilea rînd domn|domn al (de
al O) doilea (doile K) rînd CKO doile G de la Poartă *om. O 12 Și iar l-au mazilit. Domnit-au* 35
ani 2|și au domnit ani 2 și iar l-au mazilit AK 7138|cînd au fost cursul anilor 7138 A,
leatul (văleatul G) 7138 CG, *om. K Și iar ... 7138|și au intrat în scaun la leat 7136 și au*
domnit ani 2 pol și mazilindu-se de turci, s-au dus la Țarigrad O maizilit G *Între r. 12—13*
e titlul Cap. 40. Domniia lui Ștefan vodă Leon *în K 13 Leon Ștefan vodă| Cînd au fost*
cursul anilor 7138, Leon Ștefan vodă K, Io Leon voevod, feciorul lui Ștefan voevod O
vodă|voevod L venit-au|au venit KO de la împărăție să fie domn|domn de la împărăție KO
să fie|el să fie C 13—14 Și au început a-și întocmi țara cum să cade|*om. AK, și au șazut*
*în scaun în București, ghenari **, leat 7138 și începu a-și tocni țara cum să cade O 15 Atunce|*
Atuncea ACGL, Atunci K și *om. G De la p. 15 inc. Matei avea plnă la r. 18 fin. ție de*
birărie *e redacția* Matei feciorul Danciuului vornecul carele să trăgă din neamul băsără-
besc, era vel agă la Leon vodă și i-au dat județul Romănașilor ca să fie ispravnic pentru rîndul
birului *în O era|și boeri G de|din C 16 Brîncovenii A, Brîncoveni C feciorul ACGL*
Danciuului|Danciu G vornecul|vornicului GL, vornicul K care|carele G trăgea|trage C,
trăgia C din|de G 17 băsărăbesc|besărebec G, băsărăbăsc K, băsărăbeștilor L Roma-
nașilor|Rominașilor C, Rumnașilor G 18 birărie|biruri AK, biruire G biruri gréle|gre- 50
utăți O grele A

neputînd să mai biruiască, spartu-s-au toate județele de preste Olt, fugînd care încătro au putut. Iar boiarii carii ținea județele pățea mare nevoe de la domnie, că-i punea să plătească județele cu sila. Și ce avură, déteră tot, și să îndatoriră pre la turci și pre la balgii. Că aprozii lui Leon vodă nu mai înceta de la casele lor, tot pentru bani ; și le lua trépede cîte 30 — 40 de galbeni numai deodată.

Iar cînd au fost la octombrie 17 dni 7138, văzînd acei boiari că nu mai pot birui, să sculară toți de pribegiră în Țara Ungurească, trecînd pre plaiul Vilcanului, la Hațag. Însă boiarii anume : Matei aga din Brîncovéni, i Aslan vornecul, i Gorgan spătarul, i Barbul păharnicul Brădescul, i Mihai spătarul, i Dumitru slugerul, i Mitrea vistierul și alți mulți boiari. Și toți lăcuiră la un loc, avînd mare cinste și socotință de la Racoți Gheogrhie craiul și de la groful și de la Zolomi David și de la toți némeșii. Iar Leon vodă trimise cărți la Matei aga și la alți pribégi cu jurămint, ca să vie în țară. Iar ei n-au vrut. Și iar mai trimise și al doile rînd, și al treilea rînd, și tot n-au vrut să vie | că nu l-au crezut. Iar deaca au venit părintele Theofil episcopul și Hrizea dvornicul din solie, Leon vodă iar au trimis cărți cu jurămint și a patra oară cu Radul logofătul din Desa și cu Stanciul postelnicul ot Dilga, ca să vie pribégii la casele lor.

1 judétele|giudétele G, giudețele K, județile L, judecățile O de preste|du preste L, de peste KO 2 care|carele G, carei K încătroi|ncotro CL, încărăo G boiarii|boerii ALO, buiarii G, carii care CGL, cari O ținea|țane O județele|județile AGL, județele G, giudețele K, judecățile O pățea|păția GK, păția L, pățe O mari nevoi KO 3 domnie|domn A, domnii G punea cu sila de plătea judecățile O județele|județele ACL, județul G, giudețele K și om. AK déteră|déderă GK, dediră O 4 îndatorară A, îndatori GO pre la^{1,2} |pe CL) la ACL și² om. O Că aprozii|scaprozii G lui|de la K 5 casele|casile CL, casăle K tot om. O lua trépede|luoa trépede G, lua treapăd (trepide) O KO cîte 30—40|cîte 20—30 C, cîte 30 de lei K, cîte 30, cîte 40 L, căte 40 O 6 galbeni|galbăn K 7 au fost|fu AGKLO la oct. 17 dni|17 zile a lui octomvrie K 17|16 A dnizile ACGL, om. O 7138|cursul anilor 7138 A, leatul 7138 C. In cursul anilor 7138 K, 7139 O acei|aice G boeri ALO 8 mai pot birui|vor mai puté birui O pribegiră|prebegiră A, bribegiră G, pribegiră K 8—9 trecînd pre|preste A, trecînd prin O 9 Vilcanului|Vilsanului C, Velcanului G Hațag|Hanțag C, Hațag L boerii ALO anume|aceștia era O din|jan G din Brîncovéni|Dinu Brîncoveanu L, Brîncoveanu O 10 i^{1,2} om. A, și CKO Aslan|Șlan G După vornecul ad. Mihai spătarul Coțofeanul i^{3,4} om. A, și⁹ C, și KO Barbul Brădescul paharnicul K i² om. G 10—11 Mihai spătarul|Mihai spătarul Coțofeanul AGLO, om. C, Mihai Coțofeanul spătarul K 11 i⁴ om. A, CKO Dumitru Filișanul slujariul K i²|și ACKO Mitrea|Mirea O boeri AL boeri mulți de peste Olt O 12 loc|scaun G și socotință om. AL de la|de AG Racoți|Racoși L Gheorghie|Gheorghe CG, om. O Gheorghie Racoți K 13 craiul|craiul Ardealului O Zolomi|Zolomid AK, Zolomit G, Zolomidvia L toți om. A némeșii|nemișii AG, niamișii K, nemeșii LO 14 vodă om. V trimise|decă înțalesă de aceasta foarte să întrestă și trimisă O pribegi AL cărți cu mare jurămint la Matei aga și la ciantă boeri pribegi O 15 în țară|la casile lor O n-au vrut|nu vrură A, n-au vrut să vie niciunul O Și iar mai trimise|și iar au mai trimis G, Trimis-au O doilea AC și al doilea rînd om. O și al²|încă și al AK, și ș-al G treile|triile O 16 tot|iar O vrut|crezut A că nu l-au crezut om. O daca CL 16—18 iar deaca... cu Radul Trimis-au și al patrula rînd alte cărți cu mare jurămint, cu părintele Theofil, episcopul Rîmnecului și cu Hrize vornecul, ca să vie pribegii și iar n-au vrut. Aceasta decă văzu Leon vodă scrisă și alte cărți a patra oară, cu mare jurămint și le trimisă cu Radul O 17 Theofil|Theofan L episcopul G solie|solie lui K iar au trimis|trimise A, au mai trimis CGK 18 din|dă A, de la O Desa|Désa G, Dega L Stanciul|Stan K 18—19 și cu Stanciul postelnicul ot Dilga om. G 19 ot|din ACL, de K, de la O Dilga|Dlega K, Dînga O pribegii A

Deci cînd au fost la Tîrgul Jiului, ei să întîmpinară cu străjile pribegilor, fiindu-le cap Barbul păharnicul Brădescul, i Mihai spătarul Coțofeanul. Și prinseră pre Radul logofătul din Desa, iar alții scăpară. Iar Matei aga și cu alți boiari, cu oaste ungurească și mulți roșii de preste Olt, ei încă venea pre urma strejilor, pre plaiul Vilcanului, pîn au trecut aici în țară. Atunce Leon vodă prinzînd de veste, trimise pe Mihul vel spătarul cu oști, străji. Și cînd fu la sat la Ungurei, întîmpinară-se cu ei și să lovără străjile de față și fu biruit Mihul spătarul, cît de-abia scăpă și el. Iar Leon vodă deaca înțelese de această veste rea, îndată trimise pre doamnă-sa la Giurgiov. împeună cu toate jupînesele boiarilor. Iar cînd au fost la august 21 dni, 7139, eșit-au și Leon vodă cu oștile în timpinarea lui Matei aga și mērse pîn la sat la Pri|siceni. Acolo făcură sfat mare cu slujitorii și dēde dorobanților lefi și iar să întoarse îndărăt la scaun, tăbărîndu-se cu toate oștile din jos de mănăstirea lui Pană vistierul, lîngă drumul Giurgiovului. Și viind pribegii, tare să lovără unii cu alții deasupra viilor din jos de mănăstirea lui Mihai vodă. Și fu izbînda lui Leon vodă. Perit-au mulți oameni de tot felul, prins-au și pre Preda Brîncoveanul,

1 au fost|fu O la|pe la A Jiului|Jăului C ei om. O să întîmpinară|s-au întilnit A, să timpinara G 1—2 Deci cînd au fost la Tîrgul Jiului, ei să întîmpinară cu străjile pribegilor om. K strejile pribegilor ACL 2 pribegilor|bribegilor G păharnicul om. A Brădescul|Brătescul i C ilși AKO 3 prinseră|prinse A, prinsără K din|de AK Desa|Diasa K, Dega L, om. O alții|alalți CG, ceilalți L, cielalți O 4 și om. L boiari|boeri AL, boarii G alți boari|cielalți boeri O cu oaste|cu oastea L, venia cu oaste O mulțicu mulți AKLO roșii|rușii G de preste|du peste A, de prădă G, de peste KO 5 ei încă venea om. O venea|venia ACGL pre|pă L străjilor G pîn au|pînă ce au O trecut|tricut K, intrat O 6 aici|om. G, aicea KL Atunce|Atunca ACGL, Atunci K, Iar O prinzînd GK de om. AL trimise|trimis-au K, îndată trimisă O pe|pre ACGKLO Mihul|Mihalcea G, Mihai O 7 cu oștile|cu o seamă|de oști O străji|streji ACL, streajă O fu om. L sat|satul A ia² om. AK Ungurei|Ungureii K, Ungurēni O întîmpinară-se|întîmpinară-să ACGK, întîmpinaseră L, să întîmpinară O cu om. L și se K 7—8 cu ei și să lovără străjile de față|străjile și să lovără O 8 strejile AL biruit fu K cit|că O de-abia|de-abiia G, abiia K scăpă|au scăpat GLO 8—9 și el|el O 9 deaca|daca KL, decă O înțelese|înțelese A, înălăse K, auzi O După această ad. foarte să îngriji și O veste rea|veste L, om. O 10 doamna sa A la|în K Giurgiov ACL jupînesele|jupînescile ACL, jupînescile K, jupînescile O boerilor ALO Iar|și O 11 au fost|fu GO, au V avgust 21|avgust în 21 K dni|de zile AKL, om. CO 7139|și cursul anilor 7139 A, leatul (velcatul GL, în anul K) 7139 CGKLO și om. AKLO oștile|toate oștile O în|întru L timpinarea|tîmpinarea ACGK, întîmpinarea L, timparea V 11—12 în timpinarea lui Matei aga|înainte pribegilor O 12 mērse|merse A, merseră GLO, marse K Prisceni|Prisiceni ALO, Prisăciani K Și acolo CO 13 cu slujitorii|cu boerii (boarii G, boerii și O) cu slujitorii AGKLO dēde|dete AC, au dat K, deteră L, dēci O dorobanților lefi|dărăbanților lefi K, lefi dorobanților O întoarse|întoarseră GCL, întoarsără K îndărăt|îndăript K, îndată L, om. O la scaun|la București O 13—14 tăbărîndu-se|tăbărîndu-să ACG, tăbărînd L, și pusă tabără O 14 cu toate oștile om. O toate om. AK den jos C minăstire O După vistierul ad. unde iaste hramul sfintii muciniță Icatrina O 15 Giurgiovului ACGL, Giurguiului O Și viind pribegii|și cînd fu la avgust 23 leat 7139, sosiră și pribegii O pribegii|pribegii AL, om. K tare|prea tare K tare să lovără|și să lovără foarte tare O 15—16 unii cu alții deasupra viilor din jos de mănăstirea lui Mihai vodă om. O 16 den jos C dă L izbînda|izbînda G 17 Perit-au|și au perit O mulți oameni|mulțime AK oameni G de tot felul|de (dă L) tot felul CGKL, dintr-amîndoaou părțile O Brîncoveanul|de la Brîncoveni CL, Brîncovanul K

nepot lui Matei aga și pre Radul logofătul de la Desa și ș-au răscumpărat
viața cu bani de la Leon vodă. Tăiat-au și pre Adam banul acolo în tabără
și pre Preda Floricoiul din Greci și au înțepat pre Pusa armașul. Și au
trimis la împărăție 40 de unguri. Făcut-au Leon vodă și o movilă mare
5 lingă drum. Într-acel război împușcat-au pre Voicina căpitanul de sirbi
într-o coapsă. Iar Matei aga, i Teodosie spătarul, i Gorgan spătarul, i Mihai
spătarul, i Dumitru slugerul, i Barbul paharnicul, i Petru slugerul și cu alți
boiari, ciți au scăpat de la războiu, ei au fugit și s-au închis la mănăstire
10 den Tismana. Și au șazut acolo 10 zile. Iar Leon vodă îndată au trimis
după ei pre cumnatu-său, Boul banul, i Nedelco Botea | nul cu oști,
64 ca să ajungă pre Matei aga. Și fiind ei închiși acolo, la Tismana, acolo i-au
ajuns și s-au bătut cu ei 3 zile, și nimic nu le-au putut strica. Deci
întorcându-se oștile înapoi, prădat-au țara despre acea parte cum au fost
mai rău. Iar Matei aga, văzind că s-au dus oștile, au eșit din mănăstire
15 și au mers în Izvarna, la casa stari Stoicăi. Povățuindu-i el, i-au suit la
munte. Iar Leon vodă și a do oară trimiseră oști cu Gheorma căpitanul,
ca să prinză pre Matei aga. Și nimica nu i-au putut strica. Ci întorcându-se,
oștile iar au jăfuit și au prădat țara de preste Olt foarte rău.

Iară pre acéia vréme fiind pre marginea Dunării ispravnic un pașă
20 ce-l chema Abaza pașa, înțelegînd acesta pentru această săracă de țară,

1 nepotul AGLO Matci] Mihai G de la]dă A, din C, de GK După Matei aga și ad. stătu
socru său Papa vel logofăt și dedi mulți bani O pre Radul log. de la Desa om. O Desa]Dega L
și ș-au]de ș-au AC, de-și O răscumpărat]răscumpărat G, răscumpărare O 2 viața]viația
25 G, viața lor (lui O) LO de la Leon vodă cu bani (cu bani om. O) ACGKLO acolo în tabără]în
tabără acolo G, în tabără O 3 pre]pă A, om. G, pe KO Floricoiul]Florescul K din]de la O
întăpat G pre]pă A, și pre L Pusa]Pusar G 4 ungu]unguri vii O Leon vodă om. O
mare om. L 5 drum]drum Giurgiului și au înfipt și o cruce de piatră în virful movilli O
Într-acel]Într-acest L împușcat-au]pușcat-au G pre]și pre AGK Voicina]Vucina AK, Iovcina G
30 căpitan A sârbi C 5-6 Într-acel război împușcat-au pre Voicina căpitanul de sirbi într-o
coapsă om. O 6 aga om. L 1.2.3] și ACKO Teodosie]Tudosie ALO Mihai]Matei A 6-7 i
Mihai spătarul om. GL Mihai spătarul, i Dumitru slugerul]Dumitru slugerul și Mihai Coțo-
feanul O 7 1.2.3]și ACK, și 2.3 O sulgearul 1.2 K paharnicul]Brădescul O slugerul 2]sluj-
torul O 8 boeri ALO de la]din AKO eijel A, om. O și s-au]de s-au A la 2]în KL
35 mănăstirea ACL 9 den]din ACG, la O Tezmana C 10 după]dupre CL eijel A, din]și K
pre]pă A cumnatu-său]cumnatul său A, cumnată-său LO banul]vel ban O i]și AC, și cu K,
și pă O Nedelco Botcanul]Nedelcu G, Nédélcu Boteanul O 11 ca să]să L pre Matei aga]
pribegii și să-i prinză O acolo 1 om. GLO Tezmana C acolo 2 om. O 12 nimica CGL nu le-au
putut strica nimică O 13 întorcîndu-să AGLL oștile]cu oștile A despre acea parte]Într-acea
40 parte de loc O cum]precum L 14 văzind G au eșit]eșiră O 15 au mers]s-au dus C, au
purces L, mersă O Izvarna]Isvorani C, Zvarna L la casa stari Stoicăi om. O stari Stoicăi]
Stoicăi celui bătrîn AK Stoicăi]Stoichii L Povățuindu-i]Povățuindu-l AC, și povățuindu-i O
eij]starostea O 16 După munte ad. și au trecut în Țara Ungurească la Caravan Sebiș O și
a om. O do oară]do oară A, doa-oară CK, doară G, doă-oră L, om. O trimiseră]mai trimise
45 AGKO, trimise CL oști]oștile G, și alte oști a dooară O culla L Ghiorma GKL 19 pre]
pă L pre Matei aga]pribegii O nu i-au putut]nu-i putu K, nu le-au putut O 17 au jăfuit
și]au jăfuit (jăcut K) și CK, om. G de preste]despre ACK, dăspre toate părțile peste O, peste O
19 pre 1]pă L, într O acéia]acea AGLO pre]pă L, pe O ispravnic]isprăvnicatul L, om. O
20 ce-l chema]anumc K, ce-i zice O Abaza pașa]Abaza AGK, Mahmet Abaza pașa O și înțe-
legînd O acsta]de aceste A, aceasta GKL, om. O această om. G de om. AG

cum o au spart domnii streini cu grecii țarigrădeni, făcut-au sfat ca să aducă pre Matei aga de la Ardeal, să-l facă domn țării, că de la dînsul vor avea săracii pace și odihnă. Și îndată au trimis la el pre popa Ignatie Sirbul den Necopoe, ca să vie să fie domn țării cu | voia pașii. Și s-au 64^p
împreunat cu el la Făgăraș. Iar Leon vodă încă au fost trimis pre părintele 5
Vlădica Grigore, i Ivașco dvornicul, i Gligore comisul, cu cărți și cu jurămînt mare, la craiul Racoți și la Matei aga și la alți boiari, ca să vie la casele lor. Deci atunce o seamă de boiari, anume Filișanul, i Coțofeanul, i Brădescul, i Pătru slugerul, i Barbul ot Poiană, i Ionașco ot Gaia, ei au venit de s-au închinat la Leon vodă. Și au dat tuturor plășci și i-au boerit. Dupre 10
dînșii au venit și Aslan dvornicul, de l-au făcut ban mare la Craiova. Iar cînd au fost la iulie 24 dni, 7140, venit-au de la Poartă de au luat domniia lui Leon vodă. Și îndată au purces de s-au dus la Țarigrad. Și au domnit ani 2 pol fără 8 zile.

Iar boiarii de aicea îndată trimiseră la Matei aga cărți cu Drăgușin, 15
sluga lui, dîndu-i știre de maziliia lui Leon vodă, ca să-și vie la casa lui cu bună pace. Deci Matei aga înțelegînd de aceasta, dat-au mulțumită lui dumnezeu și, fiind supărat de streinătate, socotit-au să vie în țară. Iar mai nainte de această veste cu 5 zile, fost-au trimis pre cumnată-său Gorgan spătarul la Alexandru vodă Iliiaș, domnul Moldovei, ca să-i | facă 20
pace și acolo fu omorît de el. 65

1 o au spart|o spar G, au spart-o K domnii` streini|domniia G țarigrădeni|Țarigradului O ca să|să C, cu toți boerii ca să O 2 pre|pă A domn|domnul G țării|Țării Ruminești A, țării fiind boeri de țară O 2-3 că de la ... și odihnă|vor av-è săracii odihnă de la dînsul O 3 pace și odihnă|milă și odihnă AG, și odihnă K, odihnă și milă K au trimis|trimisă O Ignatie|Ernatii G 4 den|din ACK, de la LO Necopoe|Nicoipoia AL să fie|om. L, să-l facă O țării|om. G, Țării Ruminești O 5 el|ei A vodă om. L încă|înscă G au fost|au KL, om. O trimis|priimit C, mai trimis GL, triimisă O 6 i|și ACKO Ivașco|pre Ivașcu LO dvornicul mare C i²|și AK, și pre O cu¹ om. O 6-7 i Gligorie comisul cu cărți și cu jurămînt mare om. C cu mare jurămînt AGKO 7 la craiul Racoți|la Racoți craiul O la Matei aga|la aga Matei G, om. O și la alți boiari om. O vie la|vii boerii pribegi la O 7-8 casele lor|casele lor cu bună pace O 8 atunce om. O i¹⁻²| și (i²G) ACGKO 9 i¹⁻³ |și ACKO Pătru|Petrea AK slugerul|sluger C, slugearul K, slujitorul O ot|de la ACK ot Poiană|Poenarul O Poiană|Poeri G Ionașco|Ivașco L ot Gaia|de la Gaia (Baia C, Saia O) ACKO, aga G ei|la ei G 10 de|dă L la|lui O și au dat tuturor plăști om. O boerit|boerit pre toți O Dupre|După AKL 10-11 Dupre dînșii om. O 11 au venit|venit-au GL de|și O mare om. AK 12 cînd om. GLO iulie 24 dni|iunie 21 de zile A, iulie 21 CL, iunie 21 GO, 21 de zile a lui iunii K 7140|cursul anilor 7141 A, leatul (văleatul G) 7140 CG, în anii 7141 K, leatul 7140 simbătă O luat G de la Poartă|capigii de la Poartă cu schimni ceauș O 13 îndată au purces|au eșit din scaun luni noapte, iunie 23 O purces|purces la Poartă K de|și O 2 pol|2 și luni 6 K, 2 și jumătate L pol|jumătate G fără|făr de A 15 boerii ALO de aicea om. KO trimiseră|trimise A, au trimis O cărți la Matei aga AGK cărți cu|pre O 16 știre|de știre O lui|lu GV maziliia|mazilia A, mazilie O să-|și|să O 17 înțelegînd O dat-au|îndată au dat A mulțumită CK, mulmită G 17-18 dat-au mulțumită ... streinătate|și fiind supărat și de străinătate dădi mulțumită lui d-zeu O 18 fiind om. L striinătate K 19 nainte|înainte L de această veste om. O veste|poveste K fost-au trimis|trimiseră O cumnatu-său G 20 Alicedru C Iliiaș i domnul Moldovei|în Moldova O să-i|să LO 21 de el|om. GO, de dînsu K

Iar Matei aga încă și-au luat ziua bună de la craiul Racoți și de la
 toți domnii și némeșii, și au purces să vie aici în țară. Iar craiul, pentru
 multă slujbă dreaptă ce i-au făcut când au venit némții asupra lui la
 5 Tocaia, n-au vrut să-l lase să vie fără de oameni, ci au ales pre Vaida Bun
 căpitanul cu o seamă de oști, de au petrecut pre Matei aga cu mare cinste,
 purcegînd de la Caravan Sebeș, avgust 2 dni. Fostu-i-au conacul la sat
 la Cornu, pre locul turcesc. Acolo i-au eșit înainte beiful de la Rușava cu
 poclon. Și i-au dat bani împrumut cîți au pohtit, ca să-i fie de cheltuială.
 10 De acolo au trecut muntele aicea în țară, pre plaiul Drinovului și au tăbărit
 în seliștea Preștnii, ca să-și vie la casa lui cu bună pace.

Iar de la împărăție au fost dat domniia Radului vodă sin Alexandru vo-
 evod, ca să fie domn în Țara Ruminească. Iar tată-său era domn la Moldova.
 Iar Matei aga trecînd muntele aici în țară, prinzînd de veste boiarii
 și roșii și toată țara, cîți era preste Olt, ei toți să strinseră și mérseră de
 15 să întîmpinară cu Matei aga și făcură mare sfat, soco | tind cum iaste țara
 65^v perită și mîncată de streini și mai virtos de greci, și cum nu vor mai
 putea aștepta pre Radul vodă cu atîta datorie de multă, ca să-i mai minince
 și să-i prade, ca și mai nainte. Ci au rugat toți pre dumnezeu și au luat
 pre Matei aga cu sila, neajuns la casa lui, de l-au dus la Mehmet Abaza
 20 pașa, la cetatea din Necopoe. Și dupre ce s-au împreunat Matei aga cu dînsul,

1 încă *om.* O și-au]ș O luat]fost luat C, luat G, luă O ziua]zia ACGLO Racoțe C
 Racoți craiul O 2 și¹ *om.* O aici]aicea KL, aice O craiu OV 3 dreaptă]direaptă GK
 i-au]au CK venit]fost O némții]niamții K asupra lui]asupra-i AGKO 4 Tocaia O fără
 de]fără GL omeni G au ales]au luat K, i-au ales L 4-5 Bun căpitanul]Buna Căpitanul C,
 25 Bunatanul L au ales ... de oști]i-au dat cîteva steaguri de unguri O 5 de au petrecu]
 de au (l-au O) petrecut (trecut G)GO pre Matei aga cu mare cinste *om.* O 6 purcegînd]pur-
 cezînd K, purcezînd O de la]din ACGKO, și L Caravan]Cavaran AKL, Cavara C, Carna-
 ran G Sebeș]Săbeși K avgust 2 dni]luna lui (la luna lui C, în G, mesița L, *om.* O)
 30 avgust 2 zile (zile *om.* CO, deni G) ACGLO, în 2 zile a lui avgust K Fostu-i-au]i-au fost O
 Cornu] Cioranul L i-au]au L 8 poclon]plocon ACG împrumut bani AGL cîți]cit A
 au pohtit]i-au trebuit AK, au pohtit CL ca *om.* K să-i]să G fie]fii O 9 De acolo]și de
 acolo purcezînd O trecut]tricut K aicea]aici ACGKL, aice O 10 seliștea]siliștea ACL,
 silești GO, săliștea K Preștnii]Preștnii AL, Preștnii CO, Preștniia G, Prișnei K ca *om.* A
 să-și]să CO cu bună pace]*om.* C, cu pace L 11 dat]dată KO dat domniia]domniia
 35 dată L, domnie O sin]fieciorul lui ACKO Alicesandru C 12 voevod]vodă (voevod G) Iliiaș
 AGKO, vodă CL ca *om.* K fie]vie A, vii O în Țara Ruminească]Țării Romînești KO
 Iar tată-său era domn la Moldova *om.* O la]în K 13 aga]vodă L trecînd]tricut K aici]
om. G, aicea L, aice O prinzînd]și (și *om.* K) prinzînd KO de veste]veste AK boia-
 40 rii]boerii ALO 14 și roșii]și rușii G, *om.* K cîți era]de O preste]du (de G) preste CGL,
 peste KO ei *om.* O toți să strînseră]să strînsără toți O strînsără CK mérseră]mersiră C,
 marsără K, mersără O 14-15 de să întîmpinară cu]în tîmpinare lui K 15 întîmpinară]
 tîmpinară G, inchinără L sfat mare AGL mare *om.* O socotînd *om.* O iaste]este ACL
 45 16 perită și *om.* A streini]strîni A, străini C și²*om.* GO de greci]dă greci streini L cum
om. O nu vor mai]vor AK 17 putea]pute O pre]și pre O datorie de multă]de multă datorie
 K, datorie multă L, datorie O să-i]să L mai *om.* CO 18 Ci]Ce K toți *om.* O d-zău GK
 19 sila K casa]scaunul A la²*om.* G Mehmet]Mahmet C, Meemet O 20 pașa]bașa O la
 cetatea din]la cetatea K, în O Necopoe]Nicolpoe AGL, Nicopoa C, Nicopoei K dupre ce]
 după ce AKO împreunat]întîmpinat O Matei aga *om.* O

numaidecît l-au îmbrăcat cu caftan. Și de acolo i s-au înălțat numele de domnie. Și au început a scrie cărți prin țară :

Io Mathei Basarab voevod, cu mila lui dumnezeu domn Țării Rumî-nești. Și-i dăde pașa surlari, ca unui domn, și turci și beșlii ajutor. Luîndu-și ziua bună de la pașa, au purces de la Dunăre septemvrie 17 dni și au intrat în scaun în București, septembrie 20 dni 7141.

Iar boiarii țării : Necula vistierul, i Hrizea dvornicul, i Papa logofătul, i Necula Catargiul, i Dumitru Dudescul, i Neagul aga și alți mulți boiari n-au vrut să aștepte pre Mathei vodă, ci s-au dus la Alexandru vodă, în Moldova, ca să vie cu fie-său, Radul vodă | aici în țară.

Iar el n-au venit cu steagul pre unde vin domnii, ci au trecut Dunărea pre la Obluciță. Iar boiarii țării încă s-au fost tăbărit la Rîmna, ca să cuprinză slujitori cu lefi. Matei vodă încă înțelegînd, au trimis străji înaintea lor, la Buzău, cu Mihai Coțofeanul, i Radul Desa. Iar boiarii deaca înțeleseră de aceasta, ei iar să întoarseră la Moldova foarte înspăimați și să împreună cu Radul vodă în malul Siretului, la Movilă și numaidecît dederă știre lui Alexandru vodă. După acéia ei să sfătuiră și aléseră pre Calotă clucerul și pre Andrei vornicul, de i-au trimis cu cărți la slujitori ca să să închine la Radul vodă. Iar ei n-au vrut nici unul, ci încă i-au prins de i-au dus la Matei vodă. Și n-au avut nici o nevoe, ci

1 Și om. A 1—2 de domnie]lui de domn O 2 au început K, începu O prin]în K, pen O țară]țară ca un domn K 3 Io]Ion G Băsărab AGK din mila K 3—4 Rumî-nești]Romfnești iproci AK 4 dăde]dăte ACL și turci om. O beșlei K Începînd cu cuvîntul beșlii pînă la p. 104 r. 12 sîrînd cu cuvintele moldoveni, trimiși, text rupt în A ajutor]ajutori G, om. O și luîndu-și KO 5 ziua]zia CGLO, zua K septemvrie 17 dni]la luna lui septemvrie 17, leatul 7141 C, în 17 zile a lui septemvrie K 5—6 și au intrat]intrînd C 6 septembrie 20 dni]la (la om. GLO) septemvrie în (în om. GLO) 20 dni (deni om. CLO) CGLO 7141]om. C, cînd au fost cursul anilor 7149 K, leat 7141 O După r. 6 introduce Cap. 41. Domnia lui Matei vodă Basarabă. Viînd Matei vodă domn Țării Romfnești K 7 Iar boiarii țării]Iar o samă(seamă O) dintre (de O) boeri anume KO boerii L Necula]Nicola CK, Nicolae L, Necola O i^{1,2}] și CKO Hrizea]cu Hrîstea C, Hriza K, Hrize O 8 i Necula Catargiul i Dumitru Dudescul i Neagul aga om. K Necula]Nicola C, Nicola L, om. O i^{2,3}]și CO Catargiul]Canbaragiul G, om. O mulți om. O boeri mulți L boeri O 9 să aștepte pre]să aștepte (aștiape K) pre CKL, să să închine lui O Mathei]Matei CL, Matii K Alicesandru C 10 fie-său]fiul său CG, fii-său K, fii-său LO aici]aicea GKL, aice O în țară]în țară domn C 11 lar el]Deci Radul vodă O vînit K stiagul K pre]pă L, pe O vin domnii] vine domnia G, vin și alți domni O ci]ce K tricru K Dunăre O 12 Obluciță G boerii LO s-au]au KL fost om. C s-au fost tăbărit]tăbărisă O Rîmna]Romna C coprinză CL 13 slujitorii GKLO lefi]lefe K Matei]Iar Matei O încă om. O înțelegînd KO au trimis]îndată trimise O străji]streji CLO 14 înaintea]asupra O la Buzău]la Buzeu GK, la Putna L, om. O culpre O i]și C, și cu K, și pre O Desa]de Dăsa K boerii L dacă KL 14—15 Iar... aceasta]Și dacă prinsără de veste boerii O înțeleseră]înțelesă C, înțălăsără K, înțeleseră L ei iar... foarte înspăimați]fugirî în Moldova foarte înspăimîntați O să întoarseră] s-au întors iar K înspăimați]înspăimîntați CGL 15—16 și se K 16 Siretiului K, Săre-tiului O 17 dederă]dete C, dăde (dăte O) GO, deteră L Alicesandru CG După acéia ei]Dupre acéia L, om. O și să sfătuiră O aléseră]alíasără K, alesără O 18 pre]pă O vorni-cul]dvornicul L trimes O 19 la Radul]Radului GO ci]ce GK 19—20 încă i-au prins de]încă-i prinseră de G, încă L, încă i-au și prins de O 20 dus]adus O n-au avut nici o nevoe]nu le-au făcut nimica O ci]ce GK

5 încă i-au trimis iar înapoi cu cărți la boiari, ca să să lase de ce s-au apucat
și să vie cineși la casa lui cu pace. Iar ei n-au vrut, ci încă au trimis de au
adus și tătari și au purces cu Radul, cu oaste grea, moldovéni, siiméni, cu
steag împărătesc, cu schimni ciauș, ca să vie să scoată pre Mathei vodă din
66^v că-i vin asupra, îndată-și strînse oștile și puse tabăra pre marginea orașului,
dăspre Dudești, și-i tocni pre fieșcare la ceata lui. Iar Radul vodă încă
au fost tăbărit cu oastea lui și cu boiarii țării la pod la Obilești, la Colin-
tina, din jos de mănăstirea lui Dan dvornicul.

10 Deci cînd au fost la octombrie 25 dni, simbătă, lovitu-s-au străjile
din jos de mănăstirea Plumbuitei, și fură foarte rău înfrinți. Iar a doao
zi, duminică, lovitu-s-au toți de față. Iar capetele oștilor lui Matei vodă :
pre călărași era Tudosie spătarul sin Vintilă dvornicul, i Gherghie spătarul
sin Lupul logofăt, iar pre roșii era Ivașco vornicul Băleanul, i Barbul
15 păharnicul Brădescul, iar pre dorobanți Oprea aga, i Lupul căpitanul
Și hasna lui Matei vodă au fost arhanghel Mihail, iar hasna Radului vodă
au fost Orac Mîrzea, capul tătarilor.

20 Fost-au război mare, de dimineața pînă seara. Făcut-au tătarii
mare năvală în multe rînduri, cît să amesteca unii cu alții, bătîndu-se tot
cu sabiile goale. Și nimic nu putură folosi. Ci cînd fu în deseară, au dat
dumnezeu de au fost izbînda lui Matei vodă, iar Radul vodă au dat dosul,

1 încă i-au trimis|încă-i trimise K iar înapoi cu cărți la boiari|cu cărți la boiari iară
înnapoi K, iar cu cărți înapoi la boeri L, cu cărți iar înnapoi la boeri O să se L lase|lasă O
2 ci|ce GKO trimis|trimes CGL 3 și¹ om. C Radul|Radul vodă CGKLO grea|gre O mol-
25 dovéni|cu (de K) moldoveni KL, moldoveni și tătari O 4 steag|steagul O schimni ciauș|
schimni ceauși K, schemni ceauș KL, capigiu și cu schimni ceauș O să vie om. O Matei CL
5 scaun|scaon K, domnie O multă peire|multe peiri K robiciune|robie KL deaca|daca KL,
decă O înțeleșe|înțelese CL, înțălése K, prinse de veste O 6 că-i vin asupra|om. K, că
vine asupra-i O îndată-și|îndată își CKLO strînsă O tabără O pre marginea|pe margine O
30 orașului|Bucureștilor O 7 dăspre|de către C, despre GKLO și-i|și CLO fieșcare|fiește-
care CGK, fieșcarele L, fiuștecare O ciata O Iar om. O încă om. G 8 fost om. O oaste O
boiarii|toți boiarii K, boerii L țării om. K Obilești|Obilești G, Plătărești L 8—9 la pod
la Obilești, la Colintina|la Colintina în drumul Obiliștilor O 9 din jos de mănăstirea lui Dan
dvornicul om. O 10 au fost|fu KO octomvri L dni om. LO simbătă|leat 7141, simbătă O
35 lovitu-s-au|s-au lovit K la octombrie 25 dni|la luna lui octomvrie 25 C, 25 de zile a lui oc-
tomvri K străjile|strejile LO 11 dă m-rea Plumbuita L mănăstire O foarte rău fură O
înfrinți|frinți G, biruiți moldovenii O doao|doao C, doo GO, doa L 12 duminică|duminică L,
octomvrii 26 duminică O lovitu-s-au|s-au lovit O toți|oștile O Iar|și O capetele|cape-
40 tite CL, capetele O oștilor|oștii K 13 Tudosie|Todosie K sin|feciorul lui CO i|și CO
Gherghie|Gherghie C, Ghiorgi O spătarul|spătari O sin Vintilă dvornicul i Gherghie spă-
tarul om. K 13—14 i Gherghie spătarul sin Lupul logofăt, iar pre roșii era Ivașco vornicul om. L
14 sin|feciorul CKO Lupul|Lupul i CKO logofăt|vornicul O roșii|rușii G Ivașcu dvornic G
Băliianul vornicul K i|și CO i Barbul|iară pre la Barbul K 15 Oprea|era Oprea CO, era
aga Oprea K i|și CGKO 16 hasna|haina L au fost|era KO arhanghelul CLO hasna|
45 haina L 17 Mîrzea|Mearză L 18 mare|foarte mare O dă dimineață L sara GK 19 bătîndu-
să CGL tot om. C 20 cu sabiile goale|în săbii O nimică KO nu putură folosi|n-au
folosit L folosi|face G Ci|Ce K deseară|desară C, diseară L au dat|dat-au K, dădi O
21 au fost|fu KO ezbinda G

fugind cu mare spaimă | și cu capul gol. Și multe trupuri au căzut jos de 67
sabie. Atuncea au perit și Necula vistierul, i Papa logofătul ot Greci. Iar
Hrizea dvornicul, i Mihul spătarul, i Catargiul, i Vasilache aga, i Dudescul
vistierul, aceștea au scăpat cu Radul vodă la Moldova. Iar pre alți
boiari, pre toți i-au prins vii. Pre turci încă nu i-au bintuit nimic, ci au venit 5
cu steagul împărătesc, de s-au închinat la Matei vodă. Făcutu-s-au de tru-
purile acelora o movilă mare în marginea orașului, dăspre Dudești, ca să
să pomenească. Iar Matei vodă încă s-au întors în oraș, la scaunul lui, dînd
laudă mare lui dumnezeu pentru că l-au izbăvit de vrăjmașii și ai lui și
ai țării. 10

Iar cînd fu la noemvrie 15 dni, fu chemat Matei vodă de Abaza
pașa la Ruș, de ș-au tocmit lucrurile lui și ale țării. Și iar s-au înturnat
înapoi, de au mers în scaun în București.

Iar cînd au fost la dechemvrie 15 dni, venit-au un capigiu de la
Poartă cu atîșerif împărătesc, de au dat lui Matei vodă steagul Radului 15
vodă, ce s-au fost luat de la război, ca să stăpînească el.

Iar cînd au fost la dechembrie 16 dni, purces-au Matei vodă la
împărăție cu Suliman aga, îmbrîhorul și mulți boiari mari și mici și părin |
tele vlădica Grigorie și Theofil episcopul, i roși, i călărași, i dorobanți, i popi. 67"
Și au mers pre la Abaza pașa. 20

Iar doamna Elena a lui Matei vodă venit-au în scaun în București,
marți, dechemvrie 18 dni.

1 fugin]a fugi O și om. O au căzut]căzură O 2 Atuncea]Atunci K, Atunce O și
om. KO Necula]Nicola CK, Nicolae L, Necola O vistierul]vistierul KO i]și CKO După
logofătul ad. și Drăghici O ot]den C, de la K, om. O Greci om. O 3 Hrizea]Hrizi G 25
i] și CKO Mihul]Mihai G i^{1,2,3}]și CKO Vasilache]Vasalache G, Vasilachii K Dodescul G
3-4 Vasilache aga i Dudescul vistierul] Dudescul și Vasilache aga și Mitre pitari și Dancul
logofătul O 4 aceștea]aceștia L, aceia O După Moldova ad. Și au luat Matei vodă și steagul
Radului vodă cel de domnie O 4-5 Iar pre alți boiari pre toți i-au prins vii om. O
5 boeri L prins]trimis L Pre]și pre O nimic]nime K ci]ce K vinit K 5-6 turci încă... 30
la Matei vodă]turci nu i-au bătut O 6 de s-au închinat om. K Făcutu-s-au]Făcut-au L,
Strins-au O 6-7 de trupurile acelora]și trupuri moarte, căzute din război, de au făcut O
7 margine O despre CGKO 7-8 să se pomenească K 8 Iar Matei vodă om. O încă
s-au întors... scaunul lui]și au venit de au șăzut în scaun în București O 9 mare om. O
d-zău GK pentru că]pentru căci CGKL și ai om. CKL 9-10 pentru că l-au izbăvit de 35
vrăjmașii și ai lui și ai țării om. O 9-11 de vrăjmașii și ai lui și ai țării. Iar cînd fu la noemvrie
15 dni om. G 10 aia]K 11 fu]au fost O noemvrie L, noemvri O 15 dni]5 CO, 5 zile L
chiamat C fu chemat]mat G de]la L 11-13 Iar cînd fu la noemvrie 15 dni, fu chemat
Matei vodă de Abaza pașa la Ruș de ș-au tocmit lucrurile lui și ale țării. Și iar s-au înturnat
înapoi, de au mers în scaun în București om. K 12 la Ruș om. O ș-au]s-au C întornat 40
G 12-13 s-au înturnat înapoi, de au mers în scaun în București]au venit la scaunul lui, la
București O 13 scaunul lui L 14 dechemvrie]noemvrie C, noemvre CKL 15 dni]15 CO,
5 zile K, 21 zile L capegiu L 15 Poartă]împărăție O atîșerif]atîșerif CK, atșerif L Matei]
Matii K 16 s-au]au L de la]la KL ce s-au fost luat de la război]ce-l luasă de la război O
stăpînească]cîntească L 17 au fost]fu KO dechembrie]dechemvrie CKL, dichemvrie O dni] 45
în 13 C, 13 dni G, 13 zile KL, 13 leat 7141 O 18 împărăție C Suliman]Suleiman K
și]i]cu KO boeri LO și]i] G și³] om. CG 19 vlădica]mitropolitul O Grigorie] Gligorii G
și]i] GL i^{1,2}]și CKO roși]roșii CGKL călărașii L dorobanții L i³]om. C, și KO i⁴]și
CK, om. O popi om. O 20 au mers]mers-au G pre la]pă la C 21 doamna]doamnă-sa K 50
Elina G a lui Matei vodă om. K vinit-au K în²]la K 21-22 în Buc., marți]marți în
București G Iar doamna Elena... 18 dni om. O 22 dechemvrie]în luna lui dechemvrie K
dni]om. C, zile KL

Iar Matei vodă s-au dus la împărăție. Sosit-au la Țarigrad ghenarie 5 dni și au dăscălecat la saraiul Moldovei. Și într-acéia zi au mers la viziriul de l-au îmbrăcat cu caftin și s-au întors iar la sarai. Și tot acolo au șazut, din ghenar 5 dni, pînă s-au umplut zile 20. Și nici un răspuns nu s-au mai dat. Și era cu multă grijă. Iar Curt Celebi grecu tot au umblat pre ascuns la veziriul și s-au ispitit în multe chipuri. Și au adus la viziriul greci, gréce, turcoaise, de au pîrit cum le-au perit bărbații și frații și feciorii la războiul lui Matei vodă. Și nimic n-au folosit.

Iar cînd au fost la ghenar 20, venit-au și boiarii pribégi de la Moldova în Țarigrad, anume Dumitru Dudescul, Vasilache aga, Mitrea pitarul și 3 slugi ale Hrizii dvornicul: Dănciul logofătul, i Radul vâtaful, i Damaschin logofătul și cu moldoveni, trimiși de Alexandru Iliiaș cu o carte de pîră, care o au dat în mîna împăratului, făcînd pîră boiarii | pribégi, cum au fost mai greu și mai cu strîmbătate. Iar sultan Murat, împăratul, nimic pîra lor nu o au băgat în seamă, ci i-au trimis la vizirul, să stea de față.

Cînd au fost la ghenar 27 dni, stătut-au Matei vodă cu dinșii de față, și multă pîră și gilceavă s-au făcut întru ei, cît numai dumnezeu le-au potolit toate. Iar cînd au fost a doao zi, mers-au boiarii lui Matei vodă la divanul împărătesc și au făcut jalbă mare pentru greci, cum au spart grădina împăratului cu jahurile și cu toate răutățile. Că iau tot ce

1 Iar Matei vodă]Și de acolo O împărăție|împărăție C, Țarigrad O Sosit-au]Și au sosit O la]în K, om. L Țarigrad om. LO ghenarie|]la ghenarie CG, ghenar K 2 dni|în 5 C, 5 LO, în 5 zile K dăscălecat|descălecat AG, dăscălicat CL, descălicat KO într-acéia|Intr-ace O zi om. K 3 de l-au]dă s-au L căftanul O 4 din ghenar 5 dni|dă la ghenarie în 5 C, din (dă la L) ghenar 5 zile KL, om. O s-au umplut zile]s-au înplut zile CG, în K umplut|înplinit O zile 20|20 L, 20 de zile de ale lunii lui ghenarie O 4-5 s-au mai]i s-au mai G, i s-au K, i-au O grijă|griji KO umblat|înblat GK pre om. O 6 chipuri|]feliuri O Și au adus la viziriul|aducînd O gréce|grecce CL, om. O 6-7 Și au adus la viziriul greci, gréce, turcoaise, de au pîrit cum le-au perit om. G 7 turcoaise, gréce K și turcoaise văduve O dă au L cum|cărora O și|om. KLO frații om. KO 8 Matei|Mihai L Și nimic n-au folosit|om. L, și nimic n-au putut folosi O 9 ghenar L 20|în 20 C ghenar 20|]5 zile a lui ghenar K venit-au K boerii pribegi CLO de la]din O 10 Vasilache|și Vasilache CO, Vasilachi GK Mitrea pitarul|și Dănciul logofătul i Mitrea pitarul C, și Mitre pitaru O 11 dvornicul|vornicul anume O Danciul logofătul om. C logofătul om. G 11,2]și CO, om. K 35 Radul om. C 12 și cu]cu O moldoveni trimiși O Iliiaș|vodă AKL, vodă Iliiaș CGO o om. K pîră|]pără C 13 o au]s-au GO, au L dat|dat-o CL boerii pribegi ACLO 14 greu|]rău O greu și mai cu strîmbătate|]rău și mai greu, cu mare strîmbătate A strîmbătate|]strîmbul O sultan|]soltan G, om. O Murat om. O După împăratul ad. turcesc V nimică C 15 pîră G pîra lor nu o au băgat în seamă|]n-au băgat în samă pîra lor O nu o au]n-au A, nu o a G samă GK ci i-au]ci au C, ce-i K trimis|]trimise K vizirul AC să stea|]ca să stea L 16 Cînd]Și cînd K, Deci cînd O au fost]fu KO ghenar|]ghenarie CO 27 dni|]27 ACL, 22 O la ghenar 27 dni|]în 27 de zile a lui ghenar K stătut-au]stătu KO 16-17 cu dinșii de față|]de față cu dinșii CK, față cu dinșii înaintea vizizului O 17 multă pîră|]multe pîre O gilcevi O s-au făcut|]au fost O întru-]ntre ACKO cit]cum G numai om. O d-zău GK 18 le-au potolit toate|]stie O toate om. C au fost]fu K doao|]doo AC, do G, cloa KL boerii ALO 19 și au]de au AK jalbă mare|]pîră mare AK, mare jalbă O cum]cum ei O 20 spart|]spart ei G grădina împăratului|]raioa Țării Romînești O După împăratului ad. cu vrăjibile și A jahuri-|]jahorile G, jacurile K toate|]tot felul de O răutățile|]răotățile A, răutăți O iau]au luat O

găsesc, pînă ce s-au pustiit țara. Atuncea n-au cutezat să să ivească nici greci, nici pribégi, nici moldovéni, ci au șazut tot ascunși prin gauri. Fîind mila lui dumnezeu pre capul lui Matei vodă și a țării, numaidecît au poruncit împăratul ca să fie Matei vodă domn Țării Rumînești. Și au eșit din divan cu mare cinste.

Iar cînd au fost la februar 3 dni, mers-au de au sărutat și mîna împăratului. Și l-au îmbrăcat cu caftan, și pre toți boiarii cîți au fost cu el, și i-au dat steag de domnie noao. Și au eșit foarte cu oaste mare. Și l-au petrecut cu | alai pîn la saraiu, cum nu s-au petrecut nici un domn. Atuncea toți boiarii pribégi s-au închinat la el.

Și au purces Matei vodă de la Țarigrad, februar 18 dni și au intrat în scaun în București duminică martie 10 zile. Și au fost mare bucurie și veselie la toată țara, de la mare pîn la mic, și mulțumia lui dumnezeu de domn bun și milostiv și creștin și i-au izbăvit de răii vrăjmași greci.

Iar cînd au fost la avgust 28 dni, leatul 7141, purces-au Matei vodă cu Abaza pașa în oaste, la Țara Leșască și s-au împreunat cu pașa la Galați, septemvrie 10 dni, 7142. Așijderea și Moisi vodă, domnul Moldóvei, încă au mers cu oștile lui și Bugiacul tot. Și au trecut oștile Nistrul. Și au dat război cu lésii la Cameniță, toată ziua. Și nimic nu le-au putut

1 găsec]au găsit O ce om. AKL s-au]au CO Atunci CKO n-au om. G cutezat]mai cutezat O cuteza V ivască G 2 greci, nici pribégi]greci boeri pribegi O ci au]ce la K, și au L prin gauri]prin găuri ACGL, pen găuri K, om. O Fiind]și fiind AGKL, Și dînd O 3 lui]lu G d-zău G pre om. G vodă om. G a țării]pă țară A, a țării K numai-decît]dată K au poruncit]poronci O 4 ca om. AK Țării Rumînești]la Țara Ruminească A, Țării (Țării O) Romînești KO din]de la AGKL 6 Iar]Deci L cînd au fost om. O la]în K februar]ghenar A, februarie CO februar 3 dni]30 de zile a lui ghenar K 3 dni]30 A, în 3 C, 3 zile (zile om. O) LO mers-au]merse A au sărutat]sărutăt A și om. O 7 caftan]caftan pre el O boerii ALO 8 el]dînsu K i-au]au C noao]nou C, noă L foarte cu oaste mare]cu mare cînte O 9 l-au]le-au G petricut K alai]halaiu AO pîn la]prin A, pînă la C saraiu]sărai C petrecut]mai petrecut (petricut K) ACGKL nici un domn]alt domn niciunul A 10 Atuncea]și au venit O boerii pribegi ACLO s-au]de ș-au O la el]lui O 11 de la]din AKL februar]luna lui februar A, februarie C 18 dni] 18 ACO, 18 zile L februar 18 dni]în 18 zile a lui februar K 11—12 și au intrat . . . duminică, martie 10 zile om. L 12 duminică om. AKO martie 10 zile]luna lui mart 10 A, în 10 zile a lui marte K zile om. CO, dni G 13 veselie O toată]toată K dă (de O) la mic pînă la mare LO mulțumia]mulțămia G, mulțămia K, mulțămie O lui]toți lui AK d-zău GK 14 de]cu G și creștin și]care O de]dă L răii vrăjmași greci]rău vrăjmașilor greci G, vrăjmașii lor de greci O După r. 14 ad. Iar deaca au trecut Mateiu vodă Dunărea și au ajuns pă locul romînesc, iar săracii îi eșia înainte și(și om. A) de părere bună așternea (așternînd pînă K) pinze pă cale, ca să (ca om. K) nu-i calce calul pre pămînt, închipuindu-să (închipuind K) precum (cum A) era cînd mergea Hristos la Vilhaniia AK 15 cînd au fost la avgust 28 dni leatul 7141]în cursul anilor 7141, în luna lui avgust K 28 dni] 28 ACO, 28 dă zile L leatul 7141]cursul anilor 7141 A, 7141 CGL, om. O purces-au Matei vodă]Matei vodă au purces AK 16 în]și C, la G la]în L cu Abaza pașa, în oaste, la Țara Leșască]cu toate oștile O înprionat K 16—17 cu pașa la Galați]la Galați cu pașa L, cu Abăza pașa în Galați O 17 septemvrie]luna (în luna K) lui septemvre AK, la septemvrie CO, septemvre L 10 dni] 8 A, 10 CGO, în 10 zile K, 1 L 7142]cursul (în cursul K) anilor 7142 AK, văleatul 7142 G, om. L, leat 7142 O Așijderi O Moisi]Moisei O 18 lui om. K Bugiacul]Bugeacul AK, Băzacul L, Bugeagul O to]cu totul L tricut K oștile om. O 18—19 și au dat război cu lésii la Cameniță, toată ziua]la Caminiță și au făcut mare război cu lésii O 19 război]război mare G leșii A Caiminiță G ziua]zia 50 ACGL, zua K nimica A

strica. Ci s-au înturnat iar la tabără. A doao zi s-au mutat Abaza pașa cu tabăra mai jos, de au bătut un coștēju ot Studenița. Și au luat de acolo mulți robi. Și s-au întors înapoi fieștecare la țara lui. Matei vodă încă au sosit în scaun în București, noemvrie în 6 zile.

5 Și în domniia lui arătat-au multă milostenie pre la creștini. | Și au
69 făcut multe mănăstiri și biserici : mănăstirea de la Cîmpulung cea surpată,
a Negrului vodă, o au făcut din temeiu, o biserică în Pitești și o mănăstire
la Slobozia lui Enache și o biserică la pod la Călugăreni și mănăstirea ot
10 Căldărușani și o biserică la Ghe-ghiță și preste Olt, la Sadova o mănăstire
și la Gura Motrului o mănăstire și la biserică De-un-Lemn o mănăstire
și mănăstirea ot Arnota ; la Craiova, biserică cea domnească și o biserică și
casa la Caracal, și la Brîncoveni o mănăstire și o mănăstire la Negoști
pre apa Argeșului, și la Plătărești o mănăstire, la Breb o mănăstire, la
15 Tîrșor o biserică, la Ploești alta, la Măxineni, lingă Siret, o mănăstire,
episcopii ot Buzău.

Și s-au îndemnat Matei vodă de au făcut cetatea din Tîrgoviște de
iznoavă, leatul 7153.

1 Ci|Și K înturnat|întors C, întornat G iar om. GO tabără|oastea lui L doao|doao A
dooa G, doo KL la tabără. A doao zi s-au mutat Abaza pașa om. O 1—2 cu tabăra mai jos|
20 cu tabăra lui mai jos K, înapoi cu tabăra O 2 de|și O coștēju|coștei ALO, coșteu C ot|de
la ACKO Studenița|Studinița K, Studenița L După Studenița ad. și acolo au perit Barbul
postelnicul Bălăcianul O 3 mulți|mulțame de O înapoi|iar înapoi G, om. O fieștecare|
25 fieștecarele AC, fiiștecare G, fieșcare KL la țara lui|la a lui țară G, la țara sa O 3—4 încă au
sosit om. A Matei vodă încă au sosit în scaun în București om. L 4 sosit|venit O în²la K,
om. O noemvrie în 6 zile|om. AK, la noemvrie 6 C, noemvrie 7 dni G, noemvrie 6 L, noem-
vrie în 6, leat 7142 O 5 în|om. G domnie O arătat-au|au arătat AC multe milostenii K
multe milostenii au arătat O la om. G 6 biserică CK mănăstirea|Întâi mănăstire O sur-
pată|surpată din temelie O 7 a Negrului vodă|a lui Negru vodă ACKL, a Radului vodă cel
25 Negru O o au făcut om. ACGKLO din temeiu|din temelie AK, om. O o²și o CGKL biserică
ACKL și om. O 8 Slobozia|Slobozia A, Slobozie O Enache|Ianache CGO, Ianachie K
și¹om. O Călugăreni|Călugăriani K, Gălugărenă O și²și o G, o O mănăstirea|mănăstire GO
30 ot|de la ACK, din G, om. L 9 Căldărușani|Căldăroșani A, Căldorușani C, Căldărușa O și¹om. O
la om. L și²om. A preste Olt|a pre la G peste L la²om. L o mănăstire la Sadova peste Olt O
9—10 o mănăstire la Gura Motrului O 10 și¹ om. O o mănăstire¹ om. AK De-un-Lemn|
35 Dintr-un-lemn AK și la mănăstirea om. G ot|de la ACK și mănăstirea ot Arnota|o mănăstire la
Arnota O și la Craiova K cea om. AK biserică cea domnească la Craiova O o biserică|1
bisereca G 11—12 și o biserică și casa la Caracal|o biserică și casăle domnești la Caracal O
și casa|la casă (case K) AK, și casă (case G) CG 12 casa la|casele L la¹în K Caracal|
40 racal V Brîncoveni AC, Brîncoviani K și la Brîncoveni o mănăstire|o mănăstire la Brîncoveni
O și²om. O o mănăstire la Negoști|la Negoști o mînăstire K, o mănăstire Negoști O
Negoști G 13 pă apa AK Argeșului G și la Plătărești o mănăstire|o mănăstire la Plătărești
O Breb|Brebul AC, Brebu G, Brebi L la²și la K la Breb o m-re|o mănăstire la Brebu O
45 13—14 la Tîrșor|și la Tîrșor AK, la Tîrșur G o biserică în Tîrșor O 14 biserică|mînăsti G
la Ploești alta|o biserică în (în O) Ploești AO, și la Ploești altă biserică K Măxineni|măxineni
C, Măxinești K 14—15 la Măxineni, lingă Siret, o m-re, episcopii ot Buzău|la Măxineni,
lingă Siret G, episcopie Buzăului, o mănăstiri la Măxineni lingă Siret O 15 și episcopii K
ot|de la AK, din C După Buzău ad. o mănăstire la Pin în județul Buzăului, la munte ; o mănă-
stire în Moldova pre apa Șușiței, ci să chiamă Soveja O 16 îndimnat K Matei vodă om. O
50 cetatea|și cetate O din|ot G 17 iznoavă G leatul|cînd au fost (era K) cursul anilor AK, la
leatul C, văleatul G, la leat O 7153|7142 AK, 7152 CLO

Și alte multe milostenii și bunătăți au făcut aicea în țară și la sfintul Ierusalim și la Sfetaia Gora și într-alte părți, și au dăruit multe mănăstiri și le-au înويت.

Și țara lui, mare cu mic să bucura | și la laudă lui dumnezeu pentru 69°
domn bun. Că avea pace și odihnă dăspre toate părțile. Și fieștecare avea 5
hrană den dăstul.

Făcutu-s-au și războaie în zilele lui. Că întâi s-au sculat Vasilie Lupul vodă, domnul Moldovei, de au venit cu oaste asupra lui Matei vodă, ca să-l scoată din țară și să fie el domn. Și au venit pînă la Buzău. Iar Matei vodă, prinzînd de veste, îndată au încălecat cu toate oștile lui. Trimisu-i-au 10
și Racotî Gheorghie, craiul Ardealului, ajutor o seamă de unguri. Iar Vasilie vodă nu l-au așteptat, ci au fugit înapoi. Iar Matei vodă încă l-au gonit. Și au mers cu toată tabăra lui pînă la Putna. Și i-au prădat ungurii țara foarte rău, mergînd pre Trotuș să meargă la Ardeal. Iar Matei vodă s-au învîrtejit la scaunul lui în Tîrgoviște cu cinste mare și cu izbîndă. 15

Al doilea rînd iar s-au sculat Vasilie vodă cu moldovenii și cu tătarii. Avut-au război mare la sat la Nănășori, pre apa Ialomiții. Și au fost izbînda lui Matei vodă. Mulți într-acel război au căzut de sabie, cît de-abia au scăpat Vasilie vodă cu puținei oameni, la Brăilă.

Văzînd | turcii că are strîște la războiu și i să înmulțesc oștile și 20
vitejii, sfătuitu-s-au cu mare meșteșug să-l prinză. Odată, au trimis pre 70

1 alte|altele C multe milostenii și om. AK bunătăți și milostenii O aici A 1—2
sfîntul Ierusalim și la Sfetaia Gora|Sfenta Gora și la sfintul Ierusalim O Erusalim CL 2 Sfeta-
ia|sfînta ACL, sta K 3 înويت C 4 Și|în C lui¹ om. O mare|cu mare ACGKL mare
cu mic să bucura|să bucura de la mic pâr la mari O d-zău GK pentru om. O domn bun| 25
acest domn AGK, om. O 5 dăspre|despre AKL, dă pre G pace despre toate părțile și
odihnă C dăspre toate părțile om. O fieștecarele AC 6 dăstul|destul AKL 7 Făcutu-s-au|
Făcut-au AK războaie|războiu AKLO zile O Că întâi|Că-ntăi C, Și întâi G Vasilie|Vasile O
3 Lupul vodă|voevod A, Lupul voevod CL, vodă G, vodă Lupul K de au|și au O vinit K
Matei vodă om. O 9 fie|fiie C, hie G el|om. G, iel O vinit K pînă AC Buzeu K 10 prin-
zînd K de veste|veste de aceasta A încălecat|încălecat K, purces O lui|om. CO, sale K
Trimisu-i-au|Trimisu-i-au ajutor AGK, și i-au trimis ajutori O 11 Gheorghie om. KO craiu
Gheorghie A Ardealului|al Ardealului A, unguresc O ajutor om. AGKO samă K Vasile LO
12 nu l-au|n-au O ci|ce K, și L înapoi|înapoi cu mare rușăne O Iar om. O 13 Și au
mers cu toată tabăra lui om. O pînă|pâr O i-au|au A, om. G 14 pre|pre la ACGKO, pā la L
35 Trotuș|Trutuș A, Totruș K meargă|treacă AGKO Iar|și de acolo O 14—15 Matei vodă s-au
învîrtejit|s-au întors Matei vodă O 15 învîrtejit C la|iar la O scaunul lui|scaun AK cinste
om. O și cu|și G, om. O 16 doilea|doile K iar om. A Vasile O moldovenii AO tătari A
După tătarii ad. și au venit în țară și O 17 Avut-au război mare|au făcut mare război cu
Matei vodă O la sat om. O Nănășori|Nănișori AO, Nănișor CG, Nunișori L 18° izbînda| 40
ezbînda G Mulți într-acel război au căzut de sabie|Mulți au căzut într-acel război de sabie G,
om. O căzut|perit AK cît|om. ACO, că K de-abia|om C, abia L 18—19 de-abia au scăpat
Vasilie vodă|iar Vasilie vodă dea-bia au scăpat O Vasile G puținei|puțini ACGKL, puținei O
oamini K la Brăilă|și au fugit la Brăila O După Brăilă ad. În al doilea rînd iar s-au sculat
Vasilie vodă cu moldovenii și cu tătarii și au fost izbînda lui Matei vodă L 20 Văzînd turcii| 45
Văzînd turcii C, Văzînd turcii pre Matei vodă K, Deci turcii văzînd O strîște|strîști O războiu|
războiul K și i să|și să AG, și se C înmulțesc|mulțesc CO, înmulțesc K 21 vitejii|vi-
tejii ACL sfătuitu-s-au|făcăr sfat O cu mare meșteșug să-l prinză|să-l prinză cu meșteșug
K, să-l prinză cu mare meșteșug O Odată om. O au trimis|și trimisă O

Chinan paşa cu mulţime de turci, tăbărindu-se din sus de Bucureşti, la morile Cotrăcănilor, iar alţii din jos de Bucureşti, despre Văcăreşti. Iar Matei vodă, prinzînd de veste, îndată au strîns toate oştile ţării, stînd toţi înarmaţi, în zi şi în noapte, lingă domnul lor. Iar turcii deacă au văzut
5 că nu-i vor strica nimic, ei s-au întors iar înapoi, cinstindu-i şi dăruindu-i Matei vodă cu multe daruri scumpe.

Al doilea rînd, au făcut meşteşug mare, că au strîns oşti turcii la Obluciţă. Vasilie vodă încă au venit cu oştile lui la Cetatea Albă, poruncind împărăţia să meargă şi Matei vodă cu oştile lui acolo, la Cetatea
10 Albă, ca să-l ocolească acolo turcii, tătarii, moldovenii, să-l prinză. Mergînd Matei vodă cu toată tabăra lui pînă la Elpuh, prinse de veste că va să-l prinză turcii. Şi îndată au strîns toate oştile lingă dînsul şi s-au învirtejit iar înapoi la Tîrgovişte, cu toată oastea lui întregă, trimiţînd paşii
70 multe daruri scumpe cu cînste şi cu plecăciune mare, răşchirîndu-se toţi, cineşi la ţara lui. Iar Matei vodă au şăzut cu pace dăspre toate părţile, domnind şi judecînd ţara foarte bine şi cu dreptate.

Iar cînd au fost cursul anilor 7161, fiind Matei vodă învrăjbit cu Vasile vodă şi avînd legătură şi prieteşug cu Racoţi Gheorghie, craiul Ardealului, sfătuitu-s-au amîndoi cu taină mare ca să-şi ia vrăjmaşul

20 1 Chinan]Sinan AK, mîltăme O tăbărindu-se]tăbărindu-să ACL, tăbărînd G, şi tăbărîră unii O din om. G sus de Bucureşti]susul Bucureştilor L 2 Cotrăcănilor] Cotrăcănilor AC, Cotrocianilor K, Cotrocenilor LO iar om. O den jos C Bucureşti om. V despre om. V 3 prinzînd]încă prinzînd (prinzînd A) ACGKL, decă prinsă O au strîns]şi strînse O ţării om. O toţi]tot L 4 înarmaţi]într-armaţi O în zi şi în noapte lingă domnul lor] lingă dînsul şi zioa şi noapte O iar]Deci O deacă]deaca A, dacă CKLO au văzut]văzură KO 5 vor]va G, pot O nimica A ei om. O s-au]să O întors]întoarsă O iar om. GO 6 Matei] Matii K cu multe daruri scumpe om. O 7 doilea]doile K meşteşug]meştirşug K oştii oştile C turcii]turceşti CGL 8 Vasilie]Vasile C, Vasilii K vînit K lui om. G venit la Cetatea Albă cu oşti L Cetatea]Citatea K, Cetate O 9-9 poruncind.împărăţie O 9-10 poruncind împărăţia. . . să-l prinză]ca să se ocolească acolo turcii, tătarii, moldovenii, să-l prinză, că-i poruncise împărăţia lui Matei vodă să margă şi el la Cetatea Albă G 9 să meargă cu oştile C margă K să meargă şi Matei vodă]şi lui Matei vodă să meargă şi el O lui acolo] lui AO, sale K Citatea K 10 şi moldovenii K să-l]şi să-l O 10-11 Mergînd Matei vodă. . . pînă]Deci Matei vodă purcesă cu toate oştile lui şi mersă pînă O lui om. A Elpuh] Ialpuh AKO, Elbuh CV prinse]prînzînd A, prinseră C, au prins K, şi acolo prinsă O de veste]veste AC că va]că vor AK 12 turcii. Şi îndată]turcii, îndată A au strîns]-au strîns K, om. O toate om. K lingă]lui lingă L dînsul]sine K toate oştile lingă dînsul om. O 12-13 învirtejit]virtejit K şi s-au învirtejit iar]să întoarsă O 13 iar om. K înapoi]om. G, înapoi cu toate oştile O la Tîrgovişte]şi veni în Tîrgovişte O cu toată oastea lui întregă
40 om. O trimiţînd]trimiţînd K, şi trimise O paşei G 14 cu om. G plecăciune mare]plicăciuni mari K, mare plicăciune O răşchirîndu-se]răşchirîndu-să ACGL, şi aşe se răsăpiră O 15 lui] sa O Matei]Matii K au şăzut]au şezut G.şăzu în scaun O pace]bună pace O despre ACGKO 16 domnind şi judecînd ţara foarte bine şi cu dreptate om. O foarte cu dreptate şi bine L dreptate]dereptate G, diriptate K După r. 16 ad. Războiul lui Matii vodă cu Vasilii vodă K
45 17 Iar cînd au fost cursul anilor 7161]în anul 7161 K cursul]la cursul ACGL Matei]Matii K 18 Vasile]Vasilie AGO, Vasilii K preteşug şi legătură G pritişug K Racoţi C Gheorghii GK 19 Ardealului]unguresc O mare om. O vrăjmaşul]pre vrăjmaşul său, pre Vasile vodă O

deasupra lui, că nu să mai poate răposa de dînsul, ci în toată vrémea să rădica asupra lui cu gilceavă, nefiind nimic greșit.

Deci fiind mai credincios un boiarin al lui Vasile vodă, din casa lui, anume Gheorghită vel logofăt sin Ștefan din Răcăciuni, făcură cu dînsul sfat și legătură ca să prinză pe Vasile vodă și să fie el domn. Asemănă-se 5
acel boiar cu Iuda care au vîndut pre domnu-său. Că trimise Racoți craiul și Matei vodă oști pre ascuns, unguri și munténi, ca să lovească pre Vasile vodă fără de véste, să-l prinză. Și așa, în ziua de Duminica Floriilor, sosiră 71
oștile în Iași și rădi | cară domn pre acel boiaru moldovean, numele lui, Ghiorghită Ștefan vodă. Iar Vasile vodă, prinzînd de véste mai timpuriu, 10
au fost eșit de acolo cu toată casa lui, de au fugit la ginere-său, Temuș sin Hmelenschi, hatmanul căzăcesc. Și în grab s-au întors iar înapoi împreună cu gineri-său Temuș și cu mulțime de cazaci. Și au avut război mare cu Ghiorghie Ștefan vodă și cu ungurii la sat la Poprincani. Și așa fu izbînda cazacilor, întorcîndu-se fieștecare la țara sa biruit. 15

Iar Vasile vodă nu s-au contenit la scaunul lui, ci au grăbit de au venit asupra lui Matei vodă cu ginere-său Temuș cu cazaci, cu moldoveni.

1 deasupra lui]desupra' lui G, deasupra-ș O mai om. A poate]putea ACGKL, pute O răposaj]dihni ALO dejdă V dînsul G ci om. C, ce K vrémea]vremea AL, vreme O 1—2 să rădica asupra lui cu gilceavă]ridică gilceavă și război asupra lui O 2 asupra lui 20
asupra-i GK nefiind]nefiindu-i O nimic]nimica GLO, nemică K greșit]vinovat O 3 boiarin]boer ACL, boiar G al]a K Vasile AGKL mai credincios un boiarin al lui Vasile vodă]un boeri a lui Vasile vodă foarte credincios O din casa lui om. O 4 Gheorghită vel logofăt]Gheorghie mare logofăt AK Gheorghi G sin]feciorul (fecior A) lui ACKO Răcăciuni]Răcăcin C, Răcăciuv L făcură]făcut-au K 4—5 sfat și legătură cu dînsul O 5 ca să]ca să-l C, să O pre Vasile (Vasile AKL) ACGKLO Asemănă-se] Asemănîndu-să A, Asemănă-să CO, Asémănă-să G, Asămănă-să K 6 boiar]Gheorghe AK, Gheorghită CGLO care]carele K, cel ce O domnu-său]domnul său ACL, Hristos O trimise]au trimis K, trimisă O Racoțe C craiul om. O 7 și]și cu AO Matei]Matii K și² om. L munténi A ca om. AK să]să-l O lovască GKO Vasile CG 7—8 pre Vasile vodă]om. O 8 fără de]fără CGKL să-l prinză om. O ziua]zia AGL, zua K Duminica Floriilor]Duminica Florilor AO, Țveatonosnaia C, Țveanosia G, Țveatonosii K, Sf Eatonosie L sosiră]au sosit O 9 rădicară]rădică L domn om. O boiaru]boer A, boiar C, om. L numele lui om. G boiaru moldovean, numele lui om. O 10 Ghiorghită Ștefan vodă]Ștefan voevod (vodă K) AK, Gheorghie Ștefan vodă G Ștefan vodă]domn O Vasile CO de timpuriu ALO 11 au fost eșit de acolo]au fugit O După toată ad. oastea și toată A de au]și au A de au fugit]și s-au dus O ginere-său]giniri-său K, gineri-său L Temuș]Temoș C, Temiș O 12 sin]feciorul lui ACKO Hmelenschi]Hmelnișchi G, Hmil K, Hmelneschi O căzăcesc]căzăcesc G întors]învrtejit K iar om. K s-au întors iar]iar (iarăși G) s-au învrtejit (întors) O ACGO 13 gineri-său] gineră-său C, gineri-seu K Timuș K și¹ om. AK avut război mare]făcut mare război O 14 Ghiorghie Ștefan]Gheorghie și Ștefan A, Gheorghi Ștefan G vodă]voevod K și om. CK și cu ungurii om. O Poprincani AKLO așa om. O 15 izbînda]ezbînda G întorcîndu-să ACL fieștecare]fiecare K întorcîndu-se fieștecare la țara sa biruit]iar Gheorghe vodă cu ungurei și cu munténii dedită dosul a fugi O sa]lui K 16 Iar]Deci O Vasile CO contenit]cuntînit K, așăzat O la scaunul lui]la scaunul său AK, în scaunu-și O ci]ce K au] s-au A 17 vinit K cu]înpreună cu O ginere-său]gineri-său C, giniri-seu K Temuș]Tămuș G, Timuș K cu cazaci om. O cu]și cu O moldovenii O După moldoveni ad. Iar Matei vodă decă prinsă de veste, îndată trimesă pre Badea post. Bălăceanul la Racoți cralul ca să-i de o samă de oști ajutorlu, iar Racoți prinsă bucuros și să făgădui că va veni el cu capul lui, cu oști, ca să nu scape acel vrăjmaș. Deci Vasile vodă foarte grăbi și întră în țară O 50

Deci Matei vodă prinzînd veste, trimis-au pre Diicul vel spătarul cu o seamă de oști călări. Și le-au eșit în timpinare la Focșani și le-au stătut oarece împotriva. Ci nu putură, că nu avea arme de foc. Ci i-au spart cazacii și i-au rășchirat foarte rău. Apoi înțelegînd Matei vodă, au mai trimis o seamă de oaste cu foc, haiduci călări, pedestri, siiméni și țacălușă. Și să lovira la Șoplea în Teleajăn. Și nici acesteia nu le-au putut sta împotriva. Iar Matei vodă deaca înțelese așa, foarte să îngrijă tare și rugă pre dumnezeu. Și încălecă cu toată curtea lui den Tîrgoviște, duminică mai 15 deni 7161. Iar cînd au fost marți mai 17 deni, tăbăritu-s-au la sat la Finta, pre apa Ialomiții, tocmindu-și tabăra, făcînd și șanțuri, așăzîndu-i cineși în rîndul său, învățînd pre toți : Feții miei voinici viteji, rugați pre dumnezeu, și vă îmbărbătați, ca să stați toți gata de război. Că iată, vrăjmașul nostru, Vasile vodă soséște acum. Să nu carécumva să fie vreunul cu gîndul îndoit, ci cu credință și cu bărbăție, cu arme goale și să le stați împotriva, precum ați fost și mai nainte. Să nu carécumva numele vostru cel bun să să surpe jos, că nu ne va fi de nici un folos.

Deci așa învățîndu-i, sosi și Vasile vodă în vrémea prînzului, cu ginere-său Temuș, cu mulțime de cazaci și de moldovéni, ca la 20.000. Iar Matei vodă era numai cu curténii lui, ca la 7.000. Și așa să lovira iute unii cu alții, cît să sperie Matei vodă că-l va birui. Și încă fugira o seamă.

1 Deci|Iar O prinzînd K veste|de (dă C) veste ACGKL prinzînd veste|îndată O trimis-
 au|trimise GO Diicul|Dinul L vel spătarul|marele spătar (logofăt A) AK samă K 2 călări
 om. K în timpinare|înainte AO, întru întîmpinare L 2—3 le-au stătut oarece|nu le-au putut
 sta O 3 oarece|puțin A, om. K, nișchit G, Ci|Și C Ce K Ci nu putură om. O că|căci ACL,
 25 căci că G arme|armă G Ci|Ce K 4 și i-au|și irăși i-au A rășchirat|risăpet O au mai
 trimis|mai trimisă O 5 oaste|oști AGKLO, oste C călări și pedestri AO siiméni|siiméni K,
 și simeni O și|om. AK, cu O țacălușă|țacăluși AC, țeacaluși G, țăpăluș O 6 Șoplea|Șuplea G
 7 |pre O Teleajăn|Teleajin GK, Tîlijân O acesteia|aceștia L, acești O li-au K înprotivă K
 30 |Iar Matei vodă deaca înțelese așa|Aceasta dacă înțelésă Matei vodă O Matei|Matii K dacă
 înțelese|înțelese ACL, au înțales K așa om. C îngrijă|îngrijii AO, îngrije K tare om. O
 7—8 d-zău GK 8 încălecă|îndată purcesă O toată|toată K toată curtea|toate oștile O
 lui|sa A den|prin O duminica K mai|luna mai A, în luna lui mai în K 8—9 duminică,
 mai 15 deni 7161|mai 15, leat 7161, duminică O 15 deni|17 A, 15 C, 15 zile KL 9 7161|cînd
 au fost (era K) cursul anilor 7161 AK, leatul 7161 CG au fostom. G marți om. K mai 17
 35 deni|om. A, mai 17 C, în luna lui mai în 17 zile K, mai 17 zile L Iar cînd au fost marți, mai 17
 deni om. O tăbăritu-s-au|tăbărit-au L, și au tăbărit O sat la om. C 10 După Ialomiții ad.
 și la mai 17 O și om. AK șanți G tocmindu-și tabăra, făcînd și șanțuri|și tocni oștile
 foarte bine O așăzîndu-i|așăzîndu-să A, așăzînd K 10—11 în rîndul|la rîndul A, la locul O
 40 11 său|lui LO învățîndu-i C învățînd pre toți|și începu a-i învăța pre toți zicînd O viteji AL
 d-zău GK 12 și vă|și să vă O ca să|sa O de|dă L 13 Vasile CO soséște CLO acum|
 acuma A, om. O carécumva ACL carécumva să om. O vre-unul G gînd L 14 ci|ce KO
 și cu|cu A cu arme goale să le stați împotriva|să stați împotriva cu armele goale A armele CL
 împotriva cu arme goale K le stați împotriva|și bateți vitejești O 15 precum|cum O ați
 fost|v-ați bătut O și om. A carécumva CKL 15—16 să să|să-l A 16 nu ne|nu C de nici-
 45 un|nici de un ACOK 17 așe O După învățîndu-i ad. Matei vodă au slobozit (slobozit-au
 K) un tun, buu ! (buu K) dînd veste și chemînd pre Vasile (Vasile K) vodă să vie la
 război. Și îndată AK vrémea|vreme O 17—18 în vrémea prînzului, cu ginere-său Temuș|cu
 gineri-său Temuș, în vremea prînzului AK 18 gineri-său CLO Temiș O și cu mulțime O
 50 cazaci|săraci O de om. K 20.000|20 L 19 Matei vodă|Matii K era numai cu curténii lui|
 era numai cu curtea lui ACGKL, cu toate oștile și cu curtea lui O așe O iute|om. CL, de
 iute O 20 cît să|că să O sperie|spăre G, spărie KO va|v O și încă|Că încă C samă K

de oștile lui, trecînd Ialomița fără de vad. Iar Matei vodă tot alerga în toate părțile | îndemnînd pre boiarii lui și pre voinici, cîți rămăsese, ca să stea de război, să nu-și dea mijlocul, că încă dumnezeu tot iaste cu noi ajutor. Căci eu cunosc pre ei slabi și împuținîndu-se puterea lor, nădăjduescu-mă lui dumnezeu că vom să-i biruim acum curînd și să să întoarcă rușinați din țara noastră.

Deci așa, pentru cuvintele lui céle dulci și bune, foarte să îmbărbătară și da război tare, bătîndu-se toată ziua în puști și în tunuri, în săgeți, în sabie, față cu față. Mai virtos boiarii, cei mari și al doilea cu coconii lor, cu slugile lor, tot cu sabiile goale întra într-înșii de-i gonea și-i răspîndea în toate părțile. Atuncea și Matei vodă cu toți împreună năvăli asupra vrăjmașilor foarte tare, cît îl și răniră cu un glonț la piciorul stîng, den josul genunchiului.

Iar cînd fu în deseară, făcu dumnezeu o minune mare, că trimise lui Matei vodă un nor ploios, care să ivi dăspre austru, fiind ceriul prea seninat. Și venea asupra taberilor prea iute, cu un vînt foarte viforos. Și așa trecu preste tabăra lui Matei vodă. Iar cînd sosi la tabără lui Vasilie vodă, acolo-și năpusti | toată apa, ca cum ar cură un rîu prea iute. Și picăturile era groase și virtoase ca o piatră. Unde-i lovia, ticăloșii îndată cădea duple cai jos. Și să făcu în tabăra lor apă multă, ca o baltă tinoasă.

1 de oștile|de oști A, din oștile CL lui|ale lui A fugiră o seamă de oștile|lui (vezi și p. 110.)|pe o samă de oști le înfrînsără și le dediră de mal jos și fugiră spăimîntați O trecînd|trecîndu-i C fără defără GKL tot om. O 2 îndemnd|îndemndu-i O boerii ALO lui|săi K cîți rămăsese|om. C, cîți rămăsese O 3 dejd L că încălziind că O d-zău GK tot om. O iaste|este ACL 4 ajutor|ajutoriu K, m. O Căci eu cunosc pre ei|eu ti cunosc că stnt O pre ei|pă ei L ei|înșii AK împuținîndu-se|împuținîndu-să ACGL, să împuțină O puterea|puterea AL, virtute O 4-5 nădăjduescu-mă|nădăjduesc G, nedejduesc K d-zău K să-i|să K acum A curînd|curînd K și să|și vor să să A, și să GK, și să vor O întoarcă|întoarse G, întoarcă O 6 rușinați|cu rușine G 7 Deci așa|iar ei O pentru|auzînd O cele ACL și bune om. O foarte om. O 7-8 îmbărbătară|înbărbăta O și da|și deteră A tare|foarte tare O bătîndu-să ACGKL ziua|zia ACGL, zua K în 1.2|din K și 2 om. ALO 9 în sabie|și în sabii ACG, în sabii KLO față cu față|în față cu față G, față la față KLO Mai|și mai O boerii ALO și om. O al|ai C doilea|doile KO cu coconii|și coconii A cu 2 om. CGKO 10 cu 1|și AK, și cu O gonea|gonia GK și-i|și G răspîndea|răspîndia K, răsipi O 11 Atuncea|Atunci K, Atunce O toți|toți A împreună om. O năvăli|năvăliră AKO, năvălea C 12 vrăjmașilor|vrăjmașilor lor A, vrăjmașului C și om. G cu un glonț om. L stîng|cel stîng A 12-13 den josul genunchiului|în genunchiu AK, den jos genunchiului G 13 După genunchiului ad. cu un glonț L 14 deseară|diseară L, desară O d-zău G minune|ciudă G Iar cînd fu în deseară, făcu d-zeu o minune mare|Ascultați minune (ce minune K) mare făcu d-zeu, cînd fu în deseară AK triimisă O 15 un nor|ajutor (ajutoriu KO) un nuor (noor. O) CGKLO ploios|foarte ploios O care|carele AGKO ivi|ivie C dăspre austru|despre apus, despre austru AK cerul CG seninat|sininat L, sâinat O 16 venea|venia AG, vînia K, venii O taberilor|taberii lor AL, tabirii lor K prea om. O cu un|ca un A viforos|viforit A, vihoros K, vivorit K tricu KO 17 preste|peste KLO tabăra|oaștea G Iar cînd sosi la tabără lui Vasilie vodă om. L sosi|au sosit K la tabără|la oastea G drept tabără O lui om. C Vasile CO acolo-și|acolo își AL, acolo G 17-18 acolo ș-au năpustit K 18 apa|apa prea iute L ca cum|cum C cură|curea CK, curgi O ar cură un rîu|preun rîu G rîu|părău O prea iute|repede L, foarte repede O era|ci era L 19 groasă O și virtoase om. C o piatră|piatra O Unde-i|Unde CK, și unde-i O lovia|lovi G îndată om. O cădea|căde O duple|după A, de pre GO, di pri K 20 cai|cal A și om. C să făcu în|făcură G

Și așa fiind, îndată să năpusti toată tabăra lui Matei vodă și intrară
pren mijlocul lor fără de nici o frică, tăindu-i foarte rău. Prinseră și vii
mulți. Iar Vasilie vodă cu Temuș și cu puțini călări de-abia au scăpat
numai cu trupul, trecînd la Moldova pre la Galați. Însă noroc au avut
5 căci au înoptat. Iar Matei vodă s-au învîrtejit la Tîrgoviște a doao zi,
miercuri, mai 18 deni, cu toată tabăra lui, cu mare izbîndă și voinicii lui
cu multă dobîndă, dînd toți laudă lui dumnezeu pentru mila și binele ce
le-au făcut, de i-au izbăvit din mîinile vrăjmașilor. Strîns-au trupuri
căzute în război, căzute 3.000, de au făcut o movilă mare la Finta. Înfipt-au
10 acolo și o cruce mare. Făcut-au și altă movilă din jos de Tîrgoviște, lîngă
drumul cel mare.

Gheorghie Ștefan vodă fiind pribeag aici, căzut-au la Matei vodă cu
73 multă rugăciune | de i-au dat oaste ajutor, și craiul Racoți așijderea, de
s-au dus asupra lui Vasilie vodă. Avînd amîndoi războiu la Selca, izbîndit-au
15 Gheorghie vodă. Iar Vasilie vodă a fugit în Țara Căzăcească, la ginere-său
Temuș, fiind acolo și hanul cu oștile tătărăști. Iar Ștefan vodă cu moldo-
vénii, cu munténii, cu unгурii, cu leșii, au încongiurat cetatea Suciavei,
că acolo era doamna lui Vasilie vodă închisă cu fie-său Ștefănuță

1 fiind|slăbiră. Aceasta văzând Matei vodă O toată|cu toată O Matii K Matei vodă
20 om. O 2 pren|prin ACL, pre K, în O fără defără KL frică|temere A tăindu-|tăind O
Prinseră și vii|și vii încă prinsără O Prinsără CK și om. G 3 mulți|foarte mulți AKL
Temuș|gineri-său Timuș KO, Temuș gineri-său L și cu puțini călări de-abia au scăpat|de-abia
au scăpat cu puțintei oameni călări O de-abia|de-abea C, abia K 4 numai cu om. O
trupul|trupurile K, om. O trecînd|triciînd K, și au trecut O la¹om. A, în O 5 înoptat
25 CGK După înoptat ad. că l-ar fi prins și pre el, iar de s-ar fi făcut zăbavă numai 2 zile, să
nu fi lovit oștile, nu vre scăpa niciunul, că eșie Racoți craiul cu oștile lui pre Telejăn, și i
băga la mijloc O Iar|Deci O Matei|Matii K învîrtejit|întors G, învîrtejit K, învîrtejit
înapoi LO la Tîrgoviște om. O doao|doo AC, dooa G, doă L, doao O 6 miercuri om. O
mai 18 deni|om. A, mai 17 zile L, mai 18, leat 7161 G După deni ad. în ziua de văznesenia
30 gsdne A, în zio (zua K, zioa GL) de văznisenie (văznisenia K, văznisenie GL) gospodne
(om. C, gospod L) și CGKL, și s-au dus în Tîrgoviște O izbîndă (ezbîndă G) mare ACGKL
lui om. K 7 dumnezău G binele și mila C și om. G 8 li-au K mîinile|mîinile A,
mfnule K trupuri|trupuri moarte O 9 de a|de i-au ACG, de li-au K, dă au L, și au O
Finta|sfinta G Infipt-au|Fipt-au G, și au infipt O 10 acolo om. O mare om. V Fă-
cut-au|Făcutu-s-au CGK, mai făcut-au O de|dă CL Tîrgoviște|Tîrgoviște, de cazaci C
35 între r. 11 și 12 e titlul De vinirea lui Ștefan vodă Gheorghie asupra lui Vasilie vodă al
doile rînd în K 12 Gheorghie|Gheorghia G, om. K Ștefan om. O fiind|încă fiind O
pribag K aici|aicea ACG, aici (aicea O) în țară KO Matii K vodă|vodă și la Racoți
craiu O 13 multă rugăciune|multe rugăciuni (rugăminte L) GLO, mare rugăminte K
40 de¹om. C ajutor|ajutoriu CK, ajotor G și craiul Racoți om. O așijderea|om. GO, așjidiria K
13-14 de s-au|și s-au O 14 Vasile AULO vodă|vodă cu ajutoriu O Avînd amîndoi răz-
boiu|Avînd războiu amîndoi K. Și au făcut război O Selca|Silca A, Sirca K izbîndit-au|și
fu izbînda lui O 15 Gheorghie Ștefan vodă ACK Gheorghie G Vasile AL Căzăcească|Tătă-
rască la hanul, iar pre doamnă-sa cu gineri-său Temuș în Suceavă O al|cu L ginere-său|
45 gineri-său AKL 15-16 la ginere-său Temuș, fiind acolo și hanul cu oștile tătărăști om. O
16 Timuș K oștile|oști G Ștefan vodă|Gheorghie Ștefan vodă CL, Gheorghie vodă O 17 cu^{1.2.3.}
și cu O unгурii|ungureni C și cu leșii L încongiurat|încungiurat AGKL, încunjurat C cetă-
tea|citatea K, cetate O Suciavei|Sucevii AKLO, Sucevii C 18 era acolo L Vasile AULO
50 închisă om. CO cu|și cu O fie-său|fii-său AGL, fiul său C, fiu-seu KO Ștefănuță|Ștefăniță K,
Ștefăniță vodă închiși în Suceavă O

și cu toată avuția lor, avînd doamna ajutor pre gineri-său Temuș cu 8.000 de cazaci. Deci fiind ei îngropați într-un șanț supt cetate, în toate zilele eșia Temuș cu cazacii și-i gonea foarte rău pe cei din afar, pînă se umplură luni trei. Iar cînd fu într-o zi, șezînd Temuș supt cortul lui, tocmiră nemți<i> un tun și-l sloboziră asupra lui. Și așa lovi o ladă de lemn ce erea lîngă dînsul, și rupîndu-să o bucată de ladă au lovit pe Temuș peste un picior, și umflîndu-se piciorul, îngrab au murit. Iar cazacii numaidecît rădicară alt hatman și făcură pace cu Gheorghie Ștefan voevod și-i închinară cetatea.

Iar Vasilie vodă | au fost căzut la hanul cu multe rugăciuni și cu daruri scumpe, de i-au dat ajutor 20.000 de tătari. Și au purces cu dînșii ca să scoată pre doamnă-sa și pre fie-său din Suciavă. Iar cînd ajunseră la Prut, sosi veste rea și amară, cum au perit gineri-său Temuș, și s-au închinat cetatea, și au prins pre doamnă-sa și pre fie-său și i-au luat toată avuția. Atuncea deaca înțelése Vasilie vodă, cu mare întristăciune să întoarse iar înapoi. Sosînd la hanul, fu Vasilie voevod prins și băgat în obezi. Trimițîndu-l la Poartă, fu închis la Idicula.

Deci cazacii tocmiră trupul lui Temuș într-un sicriu și să duseră cu dînsul în țara lor. Atuncea doamna plîngea mult, întrînd în inima ei spaimă și groază mare. Iar Ștefan vodă singur întră în cetate, de au prins pre doamna și pre fie-său și i-au luat toată avuția. Și s-au învirtejit la scaunul

1 și cu toată avuția lor om. O avuția|averea K pre|pă L Timuș K 2 căzaci C supt cetate într-un șanț G într-un șanț om. O citate K zilele om. A eșia|eșa L, eșie O 3 Temuș cu cazacii om. O gonea|gonia CGKL, înfrîngea O pre cei|pri cei O din afar|din afară ACGL, de afară KO se umplură|să umplură ACL, înplu G, s-au plinit K 3-4 luni trei|trei luni O pol|și (și om. C) jumătate CKO 4 Iar|și O șăzînd|șezu AK, șăzînd O cort alt|cort A G, cortul O tocmiră nemții|iar nemții (iară niamții K) care (carii K) era afară cu Ștefan vodă tocmiră AK 5 și-l|și K 6 rupîndu-să|surpîndu-se K, spărgîndu-să L, rum-păndu-se O de|din ACKL lovit-au pre|au lovit pe O peste|preste AG 7 umflîndu-se|umflîndu-să ACL, inflîndu-să GK îngrab|îndată AO rădicară|au rădicat A 8 Ștefan om. O și-i|și ACGKO cetate O 9 Vasile ALO fost om. AKO multă rugăciune (rugăminte K) AKO și om. CKL cu² om. G și cu|și făgădui multe O 10 Și au purces cu dînșii|și purces cu dînșii K, om. O 11 pre doamnă-sa|pă doamna sa AL și pre fie-său|și pre fii-său (fiul său CG) ACGL, cu fiiu-seu K din Suciavă|om. G, din cetatea Sucevei K, din Suciavă și purceasă cu dînșii O Iar|și O ajunseră|fu A, au ajuns K, sosi O 11-13 Iar cînd . . . pre fie-său om. G 12 sosi|sosi-i CK, îi veni O rea om. A perit| pirit K gineri-său|ginere-său C, giniri-său K Timuș K s-au|au K 13 cetate O pre doamnă-sa|pe doamna sa AL fie-său|fii-său ALO, fiul său C, fiiu-seu K i-au|le-au A luat G 14 avuția|averea K, avuție O Atunci K daca CKL înțelése|înțelese C, au auzit K Atuncea deaca înțelése Vasilie vodă|și înțelegînd de aceasta numaidecît O Vasile ACL întristăciune|întristare K 14-15 cu mare întristăciune să întoarse iar înapoi|să întoarsă înapoi cu mare întristăciune O 15 întoarse|întoar-seră C iar om. AG înapoi|îndărăt G Și sosînd O Vasilie voevod|Vasilie (Vasile AC) vodă ACGKL, om. O 16 obezi|obede G Trimițîndu-l|și trimis L Poartă|Țarigrad O fu închis|închîzîndu-l L Idicula|Odicula A, Edicula KL 17 Timuș K sicriu|săcriu K și să|și-l O dusă CK 18 dînsul în|dînșii la O în om. G țara lor cu dînsul G Atuncea|Atunci K, Atunce O plîngea mult|plînge mult amar O 19 Ștefan|Gheorghii O singur întră|întră singur A, au intrat O citate K de au|dă (și O) au LO prins| luat K pre|pă L 20 doamna|doamna lui Vasile vodă O pre|pă L fie-său|fii-său ALO, fiul său C, fiul său G, fiiu-seu K și|de A i-au|au C luat L avuția|averea GK, avuție O învirtejit|întors K, întors iar O scaunul K

lui la Iași cu mare izbîndă. Și ș-au plecat capul la Poartă, de ș-au tocmît lucrul. Și i-au adus steag de domnie.

Iar Matei vodă, fiind rănit de războiul căzăcesc, zăcea în patul
74 lui și nu putea să să răpaose și să-și | caute leacul ranei sale| de necazul
5 slujitorilor lui, mai virtos dorobanții și seiménii și alte cete. Că Matei vodă
foarte-i îngrășase, stringînd pre toți dintr-alte țări streine, săraci foarte.
Iar Matei vodă le făcuse milă mare. Că avea la casele lor pace, ca să-l
caute la vrme de nevoe, cum să cade slugilor celor drépte. Iar ei toți să
10 îndrăciră de să nebuniră și începură a nu-l băgaré în seamă nici cît, ci-și
bătea joc de dînsul și în toate zilele zbiera în curtea lui. Și lua tunurile
dă le scotea afară la cîmp. Și intra în case unde zăcea, dă-l pedepsea. Și
să lăuda că ei au bătut războiul cazacilor, cerșindu-i să le dea cîte 3 lefi ;
iar de nu, vor sparge cămara și singuri își vor lua. În multe chipuri îl pedep-
sea, zicîndu-i să-și lase de acum scaunul și să să facă călugăr. Și zicea că au
15 îmbătrînit și ș-au eșit din fire. Și așa fiind turbați, cînd fu într-o zi, să
strînseră toți în curtea domnească ca să ucigă pre 2 boiari ai lui Matei vodă,
anume Ghinea Țucala, i Radul Vărzariul vel armaș, aruncîndu-le prihană.

1 cu mare izbîndă|om. A, cu mare dobindă O ș-au|au AGKO Poartă|turci O de|și O
2 lucrul|lucrurile C i-au|au C stiaș K *Între r. 2 și 3 ad.* Pre Matei vodă cum nu-l băga în
20 samă sluj|torii și-icereale|ce K 3 de|din GK, dă L zăce O 3—4 zăcea în patul lui fiind rănit
de războiul căzăcesc A 4 pute O răpaose|odihnească AO liacul ranii K sale|lui A nă-
cazul GK 5 slujitorilor|slugilor A dorobanții|de dorobanți O seiménii|siemenii AL, sii-
ménéi CK, de siiméni O alte cete|de alte bresle O 5—6 că foarte fi îngrășasă Matei vodă O
25 6 foarte-ifoarte îi AL, foarte CG îngrășase|ingroșase C stringînd|stringîndu-i AO pre-
toți om. O dintr-alte|de prin alte O, dentr-alte V țării|părți A streine|streine K foarte
săraci O 7 Iar|și O Matei vodă om. O făcuse|făcu GO milă mare|mare milă și-i îmbogăți O
Că avea la casele lor pace om. O casele|casele CL, casale K să-l|și-l O 8 vreme ACL ne-
voie C celor drépte|celor drepte (direpte K) ACKL, om. O 8—9 să îndrăciră toți O 9 de
să nebuniră om. O nu-l|nu să G, nu K băgaré|băga ACGKLO în seamă|samă KO nici cît|
30 nicicum AK, nicidecum CO ci-și|ce-și K 10 zilele|zilele AL, zile G zbera G și|și-i G
11 dă le|de le ACK scotea|scote O afară om. A case|casă ACK L, scaun O zăce O de-l
pedepsiia ACGK 12 lăuda|lăuda zicînd O cerșindu-i|cerșînd AGK cîte om. AKO 13 de
nu, vor sparge|de nu, ei vor sparge K, de nu le vor da, ei vor sparge O cămara și|ci că-
mara A și singuri își|și-și vor lua singuri O 13—14 În multe chipuri îl pedepsea|și-l pe-
35 depse în multe chipuri O pedepsiia ACK 14 să-și|și O lase|lasă O de acum|de acuma
G, om. O scaunul de acum K de acuma călugăr G Și zicea|și-i zicea AK, preindu-i O
15 îmbătrînit|bătrînit K din fire|den minte și altele multe O turbați|turburați AC, turbați
ca nește porci fără de nici o rușne G Și așa fiind turbați|că fiind dorobanții și siemenii
40 împreună cu alte bresle foarte turburați O *Între din fire și Și așa fiind e redacția Aice scriem*
pentru doi boeri anume Ghinea Țucală vel vist. și Radul Vărzariul vel armaș ce au fost în
zilele lui Matei vodă. Domnînd Matei vodă bine . . . și continuă la f. 51—53v în O.
Textul normal al povestirii se încheie cu afirmația că *avea strînsă fără dreptate s-a risipit ca*
45 *praful și cei doi dregători vor da seama la strașnicul județ de faptele lor. În O însă expunerea*
continuă cu paragraful omis de la început, unde se arată că dorobanții și siemenii turburați au
venit în curtea domnească, au prins pe Ghinea vistierul și pe Radul Vărzarul și i-au omorât
înaintea oștilor. Vezi variantele consemnate la p. 153₁—155₁₁. 15—16 cînd fu într-o
50 *zi, să strînseră toți|să strînsără într-o zi O 16 strînsără K ca să ucigă|și să sfătuiră ca*
să-i ucigă O pre 2 boiari|2 boeri A, pre amîndoi O boeri CL aia K 16—17 ai lui
Matei vodă, anume Ghinea Țucala, i Radul Vărzariul vel armaș om. O 17 Țucala|Țucala
vel vistier AK își AC, și pre K Vărzarul CGL vel armaș|armașul G aruncîndu-le|arun-
cînd K prihană|prihăni A, prihanul G, pricinii O

cum că ei sfătuesc pre domn ca să nu le dea lefi. Și așa fiind ei turbați, |
ca niște porci fără de nici o rușine, să suiră sus, în casele domnești și déderă 74°
năvală unde zăcea domnul lor, căutînd pre acești boiari supt căpătîiul
lui, supt paturi, prin poduri, prin cămări, prin lade, pînă-i găsiră. Și
așa, denaintea lui, i-au luat, cît să cutremura locul de groaza lor, dăzbră- 5
cîndu-i dă haine, bătîndu-i nemilostiv, pîn i-au scos afară la cîmp, și acolo
i-au omorît, înaintea tuturor oștilor. Într-acéia turburare a lor, întîmplîndu-
se lui Socol vel clucerul Cornățeanul a fi bolnav, zăcînd la gazda lui,
ca niște hoți și pre el l-au ucis. Și le-au jefuit casele, luîndu-le tot ce-au avut.

Iar cînd au fost la august, murit-au și doamna Elena. Și cu mare 10
cinste fu îngropată în bisérica domnească, în Tîrgoviște.

După ce au dat dumnezeu de s-au vindecat Matei vodă la picior,
eșit-au în preumblare cătră Argeși, și învirtejîndu-se de acolo, iar doro-
banții și seiménii i-au închis porțile și i-au eșit înainte, la șanțul cel mare,
cu toate tunurile, oprînd pre domnul lor ca să nu mai între în cetate, 15
zicînd că de acum înainte nu le mai trebuie să le mai fie lor domn, ci, sau
să iasă din țară, sau să să călugă | rească. Deci așa au șazut, cu toți boiarii 75

1 cum căcă A, cum CGKLO eijel K sfătuesc|svătuesc G, sfătuiaste K ca să|să K
ca să nu le|de nu va să le A, să nu O nu om. G lefi|lefe K, léfi O ei om. GO turbați|turbu- 20
rați ACO 2 ca niște porci fără de nici o rușine om. G fără|fără K nici o|nice o K, om. O
să suiră|suiră-să K sus om. A casele|casale K, casile LO déderă|détiră C, deteră L 2—3 și
déderă năvală om. AO 3 zăcea|zăce O domnul lor|Matei vodă O căutînd|căutîndu-i K acești|
cei A, acei K boeri ALO 4 paturi|patului G cămări|cămară A prin³|și prin K lade|
lăzi AKO pînă-|pînă fi O 5 denaintea|dinaintea ACG, dinaintea KL denaintea lui i-au
luat|ji-au luat dinnaintea lui O luat|luat G cutremura|cutrimura K, cutrimurara O locul 25
om. A de|dă L 5—6 dezbrăcîndu-i CGK dă|de ACGKLO 6 După haine ad. Iară unul
dintre slujitori, scoînd cuțitul, s-au slobozit la armașul Vărzariul și i-au tăiat o bucată din
trup și puînd-o în năframă zicea că o va duce la casa lui și o va frige și o va mîncea cu
femeia și cu copiii lui și blestema zicînd că fiind el neguțtor l-au adus la atîta lipsă și sărăcie K
și bătîndu-i AKO nemilostiv|fără milă K pîn i-au scos afară|li dusară pînă li scoaseră O 30
și om. L 7 omorît înaintea|omorât pre amândoi înaintea O După oștilor introduc povestea
lui Ghinea Țucala și Radul Vărzarul, inc. Acum de aicea să spunem și de povestea acestor 2
boeri . . . , în. Da-vor seama de toate ce au făcut înaintea înfricoșatului județ al domnului
nostru Isus Hristos. Amin. AK, poveste care, în alle mss, se află la sfîrșitul primei domnii a Iui
Grigore Ghica, Vezi p. 153₁ — 155₁₁. Tot acolo sînt consemnate și variantele. Într-acéia| 35
Într-acea ACL, Și întru ace O turburare|turbare G 7—8 întîmplîndu-să ACGL, întîm-
plîndu-se O 8 lui|om. A, și lui LO vel clucerul|marele clucer (cluciaru K) AK, cliucieru-
lui G, cluceri O Cornățeanul|Corneanul A, Cornățeu L, Cornățeanul K zăcînd om. O 9 ca
niște hoți|iar ei ca niște tălhari O el|dănsul O le-au|l-au A, li-au K jefuit|jăfuit AO, jăhuit C,
jehuit G, jăcuit K casele|casile CO, casile K luîndu-le|și le-au luat O ce-au avut|ce avea G, 40
ce-au avut și ce-au găsit O 10 august|avgust ACKL, avgust leat 7161 O murit-au și|au
răposat O doamna|doamna sa A, doamnă-sa Ilna K Elena|Ilna a lui Matei vodă O 11 bi-
serica A domncască|ceea domnescă O în²|din A 12 După ce|După acéia (acea G) GO
dumnezău vindicat KO Matei|Matii K, și Matei O picior|piciorului O 13 eșit-au|au eșit A,
și au eșit O în preumblare|în primblare AKO, la în preumblare G cătră Argeși|către Argeș AL,
cătră Argeși GO învirtejîndu-se|învirtejîndu-să AL, întorcîndu-să O 14 și¹ om. L seiménii|
siimenii AL, siiménii CK, semenii O șanțul cel mare|șanțu mare G 16 de acum înainte om. O
acum|acuma G, aemu K le mai|le A, om. L mai om. ACGK lor om. AGKO 16—17 ce sau
să iase K 17 Deci|și O au șazut|șazură O cu toți|Matei vodă cu toți O boeril ACLO

lui, obidit, din josul oraşului, 3 zile. Şi nici pîine nu lăsa să-i aducă, să
 mînce din avérea lui şi din toată cinstea domniei lui. Deci într-alt chip
 n-au avut cum mai face, ci le-au făgăduit să le dea bani din dăstul. Atuncea
 de-abiia l-au lăsat de au întrat în tîrg, la scaunul lui. Iar ei nu să mai aşă-
 5 zară, ci ca nişte lupi flămînzi, şi ziua şi noaptea zbiera şi umbla pre la
 casele boiarilor, ca nişte calici, de-i pedepsea şi le cerea de băutură. Nime-
 nilea nu le putea sta înpotrivă. Că umbla toţi béti, zăcînd prin pimniţe
 cu mueri, cu copii cu tot. Lăsară hrana lor cea bună şi să apucară de tîl-
 10 hărie. O, cită obidă era lui Matei vodă ! Unde ştiia cît bine le-au făcut,
 şi acum îşi bat joc de el. Şi chemă pre toţi credincioşii lui boiari şi slugi
 şi le zicea : O, dragii miei, ştiţi cît munciu de ţinuiu ţara, şi mă nevoiu
 de o strînsu la moşii lor, şi o păziiu de nu o călcă nici o limbă. Şi în zilele
 méle crescură şi să însurară şi făcură copii şi să îmbogăţiră toţi. Mai vir-
 15 tos zic de acest neam dorobănţesc, fiind ei tot dintr-acest pămînt al Țării
 Rumî | neşti şi neavînd ei nici o nevoe de la mine sau de la alţii. Iar diavolul
 cel nepohtitor de binéle omenesc iată cum întră în ei, de i-au nebunit şi
 20 nu ştiu ce fac. Că s-au însoţit cu sîrbii siiméni, de ş-au măritat fétele şi
 surorile dupre ei. Şi nu poate nimenea să-i contenească. De acum înainte,
 dragii miei, să ştiţi cu adevărat că pentru faptele lor, vor să vie mari

20 1 lui|om. GO, săi K din|den C 3 zile|5 zile G nici pîine nu lăsa|nu mai (mai om. K)
 lăsa nici pîine AK, nici pîine nu-i (nu-l O) lăsa CGO să-i aducă|să aducă A, să să ducă C,
 să-ş ia O 1-2 să mînce om. O 2 avérea|averea AL, avere O toată om. O 3 mai|le
 mai A, om. CKLO le-au|iu K să le dea bani|bani să le dea C bani din dăstul|2 lefi O
 destul ACGK Atuncea|Atunci K, Şi așa O 4 de-abiia|d-abiia L 1-au|au GO în tîrg|om. G,
 25 în cetate O scaunul|scaun O lui om. O ei nu|ei tot nu O 4-5aşăzără|aşăza AO 5 ci
 ca|ci tot ca A ziuă|zioa ACGL, zua K şi ziuă şi noaptea zbiera|zbiera şi zioa şi noapte O
 zbiera|zbeera C, zbera G, tot zbiera K umbla|înbla GK pre|prei KO, pe L 6 casele|casele
 CLO, casăle K pedepşa|pedepşia ACGK cerea|cera C, ceré O de|dă L 6-7 Nimenilea|şi
 nimeni (nime K, nimenea O) AKO, niminea CG, nimenea L 7 putea|puté O înpotrivă|în-
 30 nainte GK, înpotrivă L umbla|înbla K toţi|tot CLO prin|pre în GO pimniţel|pivnice G,
 pivniţ K, pivniţ L, pivniţ O 8 mueri|muerile A, mare G Lăsară|Lăsa A, Lăsând O
 lor cea om. G apucară|apuca A 8-9 de tîlhărie|de-l tîlhăriră G, de tîlhării KO 9 O, cită|Oh,
 oh, ce porci de cîine! cită A, Oh, oh, cită K era lui|era-i A era|iera O lui|a lui G
 vodă|voevod A 10 el|dănsul O chemă|chiamă AC, au chemat K boerii ACL lui|săi K
 35 credincioşii lui boiari şi slugi|boerii lui şi O 11 şi le|om. L, le O zicea|zisă O o|oh A
 miei|mii (mei L) boeri LO cit|cişi cît K munciu|ună munciu O mă om. G 12 strînsu|
 strînciu şi (şi om. L) AL, strînsi C, strîne G lor|lor fi adusei A păziiu|păzia G de|dă L
 40 de o strînsu la moşii lor şi o păziiu de nu o călcă nici o limbă|de-i strîsem pre la moşii
 lor O Şi în|şi iar în AK zii|le C 13 méle crescură|mele trecură L copii|iar copii O şi
 să|şi G 14 zic de om. O niam K dorobănţesc K fiind|că fiind O tot om. O dintr-acest|
 45 dintr-al nostru G 14-15 a Țării Romîneşti K 15 ei om. G de la 1-2|de 2 A, de L de la
 mine|de la nime, nici de la mine K sau de la alţii|nice de alţii K diavolul CGK
 15-16 Iar diavolul cel nepohtitor de binéle omenesc, iată om. O 16 nepohtitor|neubi-
 45 tor A, nepohtitor CL binéle|bine G omenesc|creştinesc A iată cum|iat cut G întră|au
 întrat diavolul O în|jintre GL ei|el A, dănsii O i-au|au C 17 ştiu|ştiia C sîrbii siiméni|
 simenii sârbi O siiméni|siimeni L de ş-au|şi ş-au G fétele|fetile ALO, fétile C 18 dupre|
 după AK nu poate nimenea|de acum înainte nimenea nu le poate sta înpotrivă O nime-
 50 nea|nimini C, nimilea G să-i contenească|să să ostenească C De acum înainte om. O acum|
 acuma G înainte om. L 19 dragii|fraţii A dragii miei să ştiţi|dragii miei să ştiţi că de
 acum înainte K, să (ci să O) ştiţi dragii mei LO cu|că CG, om. K ca|că G, om. K cu
 adevărat că|că de acum înainte vor să vie A pentru faptele lor| pentru răutăţile lor şi pen-
 55 tru faptele lor AK lor|lor cele réle O să vie|şă le vie L vor să vie mari răutăţi|supra
 aceştii|(răulăţi...aceşti in pag. 117,1)|mari răutăţiasupra lor şi aceştii A

răutăți asupra aceștii sărace de țară. Și va să cază la mare nevoie. Și vor să pătinească și cei buni pentru cei răi. Că întâi eu nu pociu răbda turburarea lor care fac asupra mea și asupra țării. Ci gândesc, de voi avea zile, să aduc în primăvară 30.000 de tătari și pre craiu cu ungurii, să-i lovească fără veste de toate părțile și să pue supt sabia toți cei mai mari, să piară ca niște tilhari, să-mi izbîndesc spre dînșii, pentru mult bine ce le-am făcut. 5

Și așa, cu necaz mare, au petrecut Matei vodă din zi în zi. Deci fiind slab și ajungîndu-l adîncile bătrînețe, puține zile s-au războlit. Și cînd au fost april 9 deni 7162, duminică dimineața, au răposat Matei vodă în casele domnești, în Tîrgoviște. Și au domnit Matei vodă ani 21 fără luni 5 și zile 11. | 10

Iară după pristăvirea răposatului Matei vodă, boiarii țării împreună cu părintele Ignatie mitropolitul, aciiși trimiseră de să strînse toată curtea și toți slujitorii. Și făcură cu toți dimpreună mare sfat. Și cu voia tuturor aléseră din mijlocul lor ca să le fie domn Costandin voevod, sin Șarban Basarab voevod, că-l știia că iaste de neam mare, domnesc și iaste om bun și înțelept și blind. Și toți să bucurară și să veseliră. 79 15 79D

1 răutăți mari O asupra aceștii|asupra lor și aceștii K sărace om. C sărace de țară| ticăloase țări L, țări O de țară|om. C, de țări K 2 pătinească|plătească AK, pătinească G, pătinească rău O și ceiși pre cei C eu om. K 3 asupra mea|ei asupra mea O țării| voastră AC GKLO Ci|Ce K gândesc O avea|avé O 4 pre|pă A, pe K cu ungurii| unguresc GO lovească|lovesc AGLO, lovească cu ungurii C, lovăsc K 5 fără veste|făr (fără C) de veste ACO de toate părțile om. A și să pue|să-i pui O supt|ot supt O toți cei|pre cei O mai om. ALO piară|piară cei mai mari L 6 să-mi|să K spre|pre AC, de pre K, asupra O dînșii|lor O le-am făcut|au avut de la mine ACGKL 7 cu mare năcaz O năcaz K petricut K Matei vodă om. AK din zi în zi om. A Deci|și O 7–8|fiind slab| din zi în zi fiind slab A 8 și ajungîndu-l|ajungînd O adîncile|adînci AK, la adînci O bătrînețe| bătrînețe AL, bătrînețe G, bătrînețe K, bătrînețe O puține zile|puține zile au mai trăit și AK, om. O 8–9 și cînd au fost|și în K, și cînd fu la O 9 april 9 deni|april (aprilie O) 9 zile (zile om. O) AO, la april 8 dni G, 9 zile a lui april K, la meșița aprilie în 9 zile L 7162|fiind (în K) cursul anilor de la Adam (de la Adam om. K) 7162 AK, vâleatul (leat O) 7162 GO 7162, duminică dimineața|duminică, veleat 7162, dimineața L duminică: dimineața O au răposat|răposatu-s-au G Matei vodă om. O vodă|voevod A 10 casele| casale GK, casile LO Matei vodă|lo Matei voevod A, om. LO ani 21|ani 20 O fără|fără de A, iar G luni 5|5 luni AG, luni 5 K, 5 L 10–11 fără luni 5 și zile 11|și luni 8 O 11 și zile 11|zile 11 GL După r. 11 ad. Izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului LV, vezi anexa nr. 12 12 după|dupre C pristăvirea răposatului Matei vodă om. AGKO boerii AL țării om. K împreună|înpreună C, om. K 13 Ignatie|Enatie G mitropolitul|mitropolitul Țării Românești K aciiși|îndată AO, aciași CL, aciș G trimiseră|trimise C să om. GKO strînse| strinseră AGKL, strănsări O curtea|curte O 14 toți¹ om. G cu¹ om. A dimpreună|înpreună cu toți dimpreună om. O mare om. K cu² om. G lor tuturor C 15 aléseră|aleseră AL, alésiră C, aliasără K, alesără O ca om. A le om. CLO ca să le fie domn Costandin voevod| pre Costandin ce era sârdar, să le fie domn K fie|hie G După fie domn introduce titlul Cap. 42. Domnia lui Costandin vodă Basarabă, feciorul lui Șerban vodă K Costandin voevod| pre (pre om. K, Io O) Costandin voevod (vodă K, Băsărabă voevod O) AKO voevod|vodă L sin| feciorul lui C 15–16 sin Șarban Basarab voevod|ce era sârdar mare (mare om. K) la Mateiu vodă, carele au fost (care era K) fecior lui Șarban voevod (vodă K) Băsărab AK, feciorul lui Șarban vodă O 16 că-l știia|căci (că G) îl știia CG, știindu-l K iaste^{1,2} este AL de neam mare domnesc și iaste om. O înțelept K 17 După blind ad. stătu domn K veseliră K

5 Și îndată scoaseră și trupul lui Matei vodă din casele domnești și-l puseră în mijlocul curții, fiind și sfântul Macarie, patriiarhul de la Antiohia cu mitropolitul Ignatie cu mulți arhieriei și călugări, popi. Făcutu-i-au pogrebania cu să cade, rădicindu-l cu mare cinste, pin l-au băgat în groapă, în biserică domnească, în Tîrgoviște. Dumnezeu să-l pomenească.

10 Iar Costandin vodă împreună cu toți boiarii lui începură a căuta de rîndul țării și de așazămintul domniei. Și îndată trimiseră de olac de dederă veste împăratului, sultan Mehmet și veziriului Derviș pașa și tuturor priiatenilor, cîți avea, pentru întîmplarea ce scrie mai sus. Și tuturor le-au părut bine. Și degrab alăseră pre o seamă de boiari și roșii și popi, de i-au trimis la Poartă, făcînd mare rugăciune la toți ca să le hărăzească pre Costandin vodă să le fie domn. Și numaidecît le-au făcut pre voe, precum l-au pohtit și țara. Și-i dederă steag de domnie noao, trimițîndu-l
80 cu ter|zi Mustafa aga Tahalgiul împreună cu boiarii.

15 Iar Costandin vodă înțelegînd de aceasta, pogorît-au la București. Iar cînd au fost joi, iunie 1 deni 7162, eșit-au Costandin vodă cu toți boiarii, cu toate oștile, înaintea steagului, la podul Plumbuitei și acolo să împreună cu aga turcul și cu boiarii. Și cu mare cinste intrară în scaun în București. Și preste puținea vrême gătit-au Costandin vodă haraciul
20 și poclonul de domnie. Și l-au trimis la împăratul cu aga turcul și cu mulți

1 scoaseră]scoase G, scoasă KO și²om. A casele]casile CO, casăle K, case L 2 pu-
sără K sfîntul]părintele A, sfîntia sa părintele O patriiarhul]patriiarh A de la Antiohia]al
(om. al O) Antiohiei AO de la]om. G, de K 3 cu^{1,2}și cu O Ignatie]Egnatie G, cu
5 mulți C călugări, popi]popi și călugări O popi]preoți AL, și preoți K Făcutu-i-au] Și i-au
făcut A, Și făcură K, Făcut-au L 4 pogrebania]pogribanie CK, pogrebanie O cum]precum L
rădicîndu-l]și l-au îngropat O 4—5 pin l-au băgat în groapă om. O 5 în]din AK bisé-
rica]biserică AL, besérica K în]tot G D-zeu să-l pomenească om. O pominească K 6 înpri-
ună K toți om. O boerii ALO lui om. ALO începură a]începură a K, om. O 7 rîndul]
rînduiala O După țării ad. și de așazămintul țării O trimiseră]trimisă O de⁴ om. L
8 dederă veste]făcură știre A, dederă veste C, dedi de veste O sultan Mehmet om. O vizlru-
lui ACG Derviș pașa om. O 9 priiatenilor]prietinilor ACO, priiatinilor G cāti avé O în-
tîmplarea]întâmplare O 10 le-au părut]le păru K alăseră]aleseră AL, aliasără K Și de-
grab alăseră]Deci peste puțină vreme Costandin vodă alesă O pre om. AO samă GKO
boeri AL După boiari ad. anume Stroe Leurdeanul și Pană Filipescul și Gheorghe Băleanul și
35 Drăghici Cantacuzino și Danciu Părăianul și Goran Olănescul și Negoită Condescul și Preda
Bucșănescul și cu o seamă de O și roșii]roșii O și popi]și preoți K, și de popi O 11 de i-au
trimis]de-i trimisără K rugăciune]rugăminte K, rugăciuni O hărăzască K 12 Costantin K
vodă om. L fie]hie G le-au]li-au K, le O făcut]făcu O pre voe]pă voe A, pre voie C
13 precum]pă cum A pohtit]poftit C precum l-au pohtit și țara om. O - Și-i]și G dederă]
40 dederă ACLO, dede K stiag K noao]noo A, nou K, noă L, om. O trimițîndu-l]trimițîndu-l K,
trimețîndu-l O 14 terzi]tirzi AC, tărzi LO Tahalgiuni]Tahalciul AK, Talhaciu C, Tahar-
ciul G, Talhsciul L, Tahlicii O și împreună O boeri ALO 15 vodă om. O înțelegînd]înțele-
gînd K, înțelegînd O dejdă O pogorît-au]au venit O 16 Iar]și O cînd au fost]om. K,
cînd fu O joi]într-o joi A joi, iunie 1 deni]în iuli 1, gioi K, la iulie 1 O deni om. ACL
45 7162]leatul (leat O) 7162 ACO, în cursul anilor 7162 K 17 boiarii]boerii lui (săi K) AKO,
boerii L cu toate]și cu toate AKO Innaintea CG 18 să împreună]să înprionă G, s-au
înpreont KO, să înpreunară L și cu boiarii om. GO boerii ACL Și om. AK intrară]au
întrat O scaon K 19 preste]peste KLO puținea]puțină CGKLO vrême]vreme CL, vreme O
haraciul]haraci K 20 poclonul]poclon AK domnie]domnie noo (noao K) AK l-au]au AK

boiari. Și așa ș-au așezat domniia cu bună pace, dăspre turci și dăspre hanul și dăspre Racoți Gheorghie craiul Ardealului și dăspre Ștefan vodă al Moldovei. Și cu toată vecinătatea s-au așezat. Și au început a face milă mare țării, ertîndu-le toate năpăștile. Și au plătit pre slujitori cu un haraci deplin. Și au ertat țara de bir 3 luni. Și au ertat dorobanților și călărășilor dijma și oeritul. Și au îmbrăcat pre toți cu postav bun, și pre căpitanii lor cu frînghii, cu coftirii, cu atlaze. Lefi încă le da din dăstul. La masă cu dînsul de-a | pururea șădea cu dînsul și-i dăruia. Judecăți drépte făcea, și milă din dăstul. Pre nimenea nu obidua, ci cu blindéte și cu cuvinte dulci pre toți îi mîngîia. Și gîndi să facă mult bine țării. Și să bucura toți și moșnéni și streini, mulțumind lui dumnezeu că le-au hărăzit domn bun și înțelept și milostiv.

Făcut-au Costandin vodă și o mănăstire mare, care iaste în virful unii movile din București, unde iaste hramul sfetăii Costandin țar și muma lui, Elena. Ispravnic au fost Radul logofătul Dudescul și Gherghie Șufariul din Tîrgoviște.

Și doamna lui Bălașa au făcut o mănăstire ce să cheamă Jitiianul, den sus de Craiova, lîngă Jiu. Făcut-au doamna Bălașa și un sicriu mare de argint poleit foarte iscusit, în carele au pus sfîntul trup al sfîntului Grigorie Decapolit, de la mănăstirea Bistrița. Și alte multe bunătăți și

1 boeri ACLO așezat G domniia|domnie O dăspre turci cu bună pace L des- pre1,2,3 ACGKO 2 despre1,2 ACGKO Gheorghie|Gheorghie AC, Gheorghii G, om. O Ardea- lului|unguresc O 3 al|domnul AK Muldovei G Și cu toată vecinătatea om. O vecinătate K s-au așezat|bine s-au așezat ACGKL, om. O 4 mare om. AKO ertîndu-le|ertind A, ertînd- o de K pre|pA cu un|jla un O 5 bir|bir de n-au dat ACGL, de n-au dat bir K Și au ertat țara de bir 3 luni om. O călărășilor și dorobanților AK 6 dijma|lejma O Și au|și i-au O pre|pA, pe L postav bun|postavuri A 7 frînghii|frînghie AG, frînghie C, frenghei O cu coftirii|cu coftirie (cuftorii K) AK, și cu cofterie O cu atlaze|cu atlazuri A, și cu atlaze (aclaș O) KO Lefi|și lefi (lefeK) AKO încă om. O da din|dède G dăstul|destul AGKLO La|și la O masă|masă K 8 dânsul O de-a pururea|de-pururea K, pururea L, purure O șădea| șădea G cu dînsul o.n. ACGKLO și-i dăruia|de și-i dăruia G, om. O Judecăți|și judecățile O drépte|drepte AO, derepte G, drepte K 9 și milă din dăstul om. O destul AGK nimenea| niminea AG, nimini C, nime K obidua|jobidea ACL, obidue O ce cu GK blindéte|blîndețe ACL, blîndetă K, blîndetă O 10 dulci|buni și dulci O îi om. G mîngîia|mîngăia O gîndi| gîndea A, gîndise G, gîndia K să facă|ce să facă A mult bine|multe bunătăți K Și gîndi să facă mult bine țării om. O să|șe G bucura|bucurără AGKO Și om. AKO 11 moșnéni| moșnéni AKO, pămîntenii L streini|striinii AK, streinii L, cei streini O mulțămînd GLO d-zău GK că|cîți C, căci GKO li-au K hărăzit|dărui A 12 înțelept K și milostiv om. O 13 și om. ACG minăstire|sfîntă mînăstire O mare|mare și frumoasă în oraș în București O iaste|este ACL virful|virvul K 14 movile|movili A din București om. AO iaste|este AL sfetăii|sfînt A, sfti C, sfeti GK, sfîntului L, sfîntii O țar|împărat ACO și|cu K 14-15 și muma lui Elena|eu maică-sa Elena (Elena O) AO 15 Elena|Elena G, cu Elena K După Elena ad. adecă mitropolia din București O au fost|om. A, era K logofătul|om. K, vel logofăt O Gheorghie|Gheorghie ACG, Gherghel K 15-16 și Gherghie Șufariul din Tîrgoviște om. O 16 Șufariul din|șifarul din ACL, și fără de ei ot G 17 doamna lui|doamnă-sa K au făcut| încă au făcut O ce să|cei să O cheamă|chiamă AO, chiamă CG, chema L Jitiian A 18 den sus|din jos (gios A) ACKL lîngă|de lîngă L Făcut-au|și au mai făcut G, Mai făcut-au O și om. G sicriu|sicriu K, secriu O 19 de argint om. L iscusit|poleit V carele|care AGKO au pus|s-au pus O sfîntul om. L al sfîntului|a lui sfeti O 20 Grigorie|Gligorie C, Gligorie G, Gherghi O de la|la K mănăstirea|mănăs V Bistrița|Bistriții G, Bistriții O, trița V După Bistrița ad. carele să prăznuiască la noemvrie 20 O alte|alte O

odoară scumpe au făcut și le-au împărțit pre la Sfetagora și prin alte părți.

Tocmitu-s-au țara foarte bine și s-au împăcat cu toată vecinătatea, făcându-și frăție și legătură cu Racoți Gheorghie și cu Ștefan vodă al Moldovei. Și au vecinit bine și frumos.

81 Gîndit-au Costandin vodă să facă și alt bine Țării Rumînești, ca să-i mulțamească și să-l pomenească. Care bine neamului rumînesc, vrăjmașul diavolul n-au lăsat să-l umple. Ci, pentru bine, mult rău i-au dat. Ca și israiliténii jidovi cu domnul nostru Isus Hristos, cînd i-au scos din robie, din mîna lui Faraon și i-au hrănit în pustie, cu mană din cer și le-au dăruit țări întregi; iar apoi, în loc de mulțumită, ei-l uciseră și-l adăpară cu oțet și-l batjocoriră în tot chipul. Așa și neamul rumînesc, mai ales dorobanții. Că au chemat Costandin vodă pre toți căpitanii de dorobanți și iuzbașii și ciaușii vâtași și cetașii, de s-au sfătuit cu dinșii zicîndu-le: Feții miei, tuturor am făcut ce s-au căzut, și roșiilor și tuturor cetelor și voao. Încă una mai trebuiaște să facem. Să scoatem din mijlocul nostru pre siiménii sîrbi, că nu iaste țării nici de un folos. Răposatul Matei vodă i-au strîns pentru vrăjmașul Vasilie vodă. Iar eu acum, au dat dumnezeu de n-am nici un vrăjmaș și m-am împăcat cu toate țările, ca să putem face bine și țaranilor, că sînt săraci și impresurați de bir și de năpăști. 20 Iar cînd vom avea vreun păs de undeva ne vom apăra cum va fi voia lui Dumnezeu. Și mai bine voi da acéle lefi siimenești voao și feciorilor voștri.

1 odoare C scumpe|multe O li-au K pre la|pe la L Sfetagora| Sfinta Gora A, Sfe-
25 taia Gora G, Staa Gora K, Sfinta Gura O 1—2 prin alte părți|pre aiurea ACGKL 4 făcîndu-și|făcînd KO frăție|frății G Racoțe C Gheorghie|Gheorghe C, craiul O al|domnul AK
5 vecinit|vecinit cu toți C bine|cu toți bine AGK frumos|frumos cu toții L 6 Gîndit-au|
Gîndi O 7 mulțamească|mulțumească AL, înmulțască G, mulțamească K și să-l pomenească
om. AK să-l|să L rumînesc|creștinesc AK, romînesc O 8 vrăjmașul|vrăjmaș A, cu vrăj-
30 mașul G n-au lăsat|nu l-au lăsat AK să-l|să LO umple|înple GK, să facă O Ci|Ce GK
i-au|au AK 9 dat|arătat A israiliténii|israiliténii AL, izrailiténii K, om. O jidovii O cu
domnul|domnului L scos|fost scos L 10 robie C din mîna lui Faraon| din Eghipt O
hrănit|rănit L pustie|pustie C, postie G, pustii O den ceriu K După cer ad. 40 de ani
și au surpat înaintea lor limbi păgîne O 11 apoi|ei O mulțumită|mulțamite G, mulțamită
35 KLO ei-l|il ALO, ei il CGK uciseră|ucisără K, răstigniră O 12 adăpară C oțat K
și-l|și C batjocoriră O romînesc KO 13 dorobanții|dorobanții și izbașii G, dorobanții
și izbașii și ceașii O Că au chemat om. AGL chiebat C Costandin vodă om. AL
13—14 pre toți căpitanii de dorobanți om. ALO 14 dorobanții|dorobanții și i-au chie-
40 mat G izbașii AGL și iuzbașii și ciaușii vâtași și cetașii om. O ciaușii|ceașii AGL vâtași
și vâtașii A, vâtașii GL, vâtașii K 15 tuturor|tuturora O făcut|făcut bine AGKLO ce s-au căzut|
bine C, cit s-au căzut K și om. O roșiilor|roșiilor A, rușilor G 15—16 și roșiilor și tuturor
ceteror om. C 16 ceteror G ceteror și voao|breslelor O și|ce C voao|noo A, voă L încă|
om. AK, și încă O una om. O trebuiaște|trebuiește AC, tribuești G, trebuiaști O să facem|
un lucru să facem O scoatem|scotem G 17 nostru|vostru K siiménii|siimeni AO, seimenii G
45 iaste|este AL, sînt O țării|țării K folos|folos țării O Răposatul|Că răposatul O 18 vrăj-
mașul seu K Vasilie AO vodă|voevod C cu acum, au dat|mie acum mi-au dat K
10—19 d-zău GK au dat d-zău de om. O 19 și m-am|ci (ce K, că O) m-am AKO
țările|țările K 20 și de năpăști|om. AK, și de nevoiși de năpăști G 21 Iar|Și O avé O
vreun păs|nevoe O 21—22 fi voia lui|da O 22 d-zău GK acéle|acele AC siimenești
50 siimenești G voao|voa A, voă L voi da acéle lefi siimenești voao|jacele lefi siimenești să le
dau voao O

Deci ei cu un cuvînt fură bucuroși și ziseră toți : așa să fie !

Și într-acéiași zi au făcut Costandin vodă masă mare de i-au ospătat și i-au dăruit cu coftirii și cu atlaze și cu postave bune. Iar cînd au fost a doao zi, simbătă, februar 17 deni 7163, fiind acest neam dorobănțesc încuscrati cu siiménii și sîngerati și covășiți de diavolul încă din zilele lui Matei vodă, făr de nici o chibzuială, de dimineață, împreună cu siiménii, să sculară turburați și fără veste începură a sudui pre domnu-său, Costandin vodă. Și făr nici o milostivire abătură în neamul rumînesc, în boiari, de-ucidea ca pe niște dobitoace, prepuindu-le că sînt hieléni și ei au sfătuit pre Costandin vodă să scoată pre siiméni. Și ei, ticăloșii, nimica de acéia n-au știut. Ci cu voia lor s-au sfătuit Costandin vodă și iar ei au stricat. Numai ei, ca niște oameni răi și făr de dumnezeu, i-au ucis, nefiind nimica vinovați.

Pre care-i uciseră, aceștea sînt anume : Ghiorma vel ban, i Drăghici sin Papei vistierul ot Greci, i Gherghe Carida vistierul, i Papa sin Predii vornicul | Brîncoveanul, i Cîrstea sin Socol clucerul Cornățeanul, i Udrea slugerul Doicescul, i Preda Beca ot Maia, i Sava Șufariul Cuștoreanul, i

1 ei]și-și A zisără O toți om. KO așa să fie]să fie așa O fie]fie ! toți G 2 Și într-acéiași]Și într-acea AO, Și într-acea C au făcut]făcu O masă]mase K dej]d L, și O 2—3 ospătat și i-au dăruit cu coftirii și cu atlaze și cu postave bune]dăruit pre toți cu coftirii și cu aclaz și cu postav bun și i-au ospătat foarte bine O 3 coftirii]căftării C, coftirie G, cofturii K atlaze]atlazuri G postave]postavuri A, postav G bune]bun G au fost]fu O 4 a doao zi simbătă]simbătă a doao zi C doao]doo AGO, cloa KL simbătă]într-o simbătă A, om. O februar]februarie ACG, februar L, februar O deni]om. ACL, zile K 7163]leatul 7163 AGLO, în cursul anilor 7163 K acest]acei A, aceșta K dorobăn]ăsc K 5 încuscrati]încuscrat CGK, încuscit O, incurcați V siiméni]siiméni G, siiméni L, siiméni sârbi O zilele]zilele C, zile G 6 Matii K vodă om. C făr dej]fără CGLO o]un O chibzuială]chibzuința L demenați G împreună om. C împreună cu siiménii]cu siiméni (siiméni G) împreună (dinpreună K) AGKL 6—7 de dimineață ... turburați]să sculară dis-de-dimineață turburați împreună cu siiméni O 7 turburați]turbați KL făr]făr de AO începură]au început O domnu-său]domnul său ACL, domnul lor O 8 făr]făr de O nice o K milostivire]milosirdie AGL, milosárdie C, miloserdie K, milă O niamal K românesc O boeri LO 9 ucidea]ocidea G, ucide O pe]pre ACGKL prepuindu-le]prepuindu-i A hieléni]vieléni AGL, vieléni KO au sfătuit ei A 10 pre Costandin vodă]pre domnul său (lor K) Costandin (pre Costandin K) AK să scoată]pentru scoaterea A, să scoată CGO, ca să scoată L pre siiméni]siiménilor A, siiméni L, om. O nimica]nemică K acéia]acea C, acéstea G, aceasta K 10—11 Și ei ticăloșii nimica de acéia n-au știut. Ci cu voia lor s-au sfătuit Costandin vodă om. A de acéia n-au știut]n-au știut de acest lucru O 12 niște]nește K oamenii]omene C, oamini GK făr dej]fără CK, făr de L d-zău GK ucis]omorât O nimic A 14 care-i]care AGL, carii K ucisără K Pre care-i uciseră]Însă pre boeri care i-au ucis O acéștea]acea L, acéștea O sînt]au fost O anume om. O Ghiorma]Gheorma G, Gheorman L i]om. AO, și CK 15 sin]fecior A, feciorul CK, om. O Papei om. O ot Greci]din Récea K ot]din A vistierul ot Greci]Greceanul vel vistier O i]2]și ACK, om. O Gherghe]Gheorghie AK, Gherghi G, Ghiorghe L Carida]Carca CG Papa]Pană L sin]fecior A, feciorul CK Predii]Preda L 15—16 Papa sin Predii vornicul Brîncoveanul]Papa Brîncoveanul postelnicul O 16 Cîrstea]Cristea G sin]fecior lui ACK clucerul Cornățeanul om. C Cîrstea sin Socol clucerul Cornățeanul]Cîrstea Cornățeanu ficiorul lui Socol cluceru O Cornețeanul G i]și AK, om. CO 16—17 Udrea slugerul Doicescul]om. C, Udre Doicescul cluceri O 17 slugerul]slujerul G, sulgearul K i]2,3]și ACK, om. O ot]din AK, de la CO Șufarul ACLO, șuf V Cuștoreanul]Cușorean AK, Cuștureanul CO, Coștoreanul G, Cuștoreanul L

Dumitrașco Frejureanul, i Dumitru comisul sin Mitrii pitarul ot Stănești, i Mihai cîhodariul, i Gîdea căpitanul, i Băncilă căpitanul, i Ivan căpitanul, i Iancul căpitanul ot Călinești. Iar alți boiari, cîți au scăpat prinzînd de vête, au fugit care încătro au putut : unii preste Dunăre, alții au trecut
5 muntele, alții au trecut în Moldova.

Iar dorobanții și siiménii fiind covîrșiți de nebulie și plini de diavolul, nici cît nu să curmară, ci, în loc de căință, mai virtos sporea spre fapte réle. Că întăi uciseră pre acești săraci de boiari. A doao, batjocoriră pre domnul lor, suduindu-l în tot chipul și-i da cu lémne la ochi și-l purta val,
10 cum era mai rău. Nu avea putere din domniia lui cît ar fi o cirtă. Numai ce căuta cu ochii ca un dobitoc, și la unii și la alții. Ei singuri întra în cămară de-și lua lefi. Cînd venea niscare soli de undeva, ei să punea în poartă de-i oprea, și de frica lor, întăi își da soliiia la dînșii. Și alte batjocuri făcea domnu-său.

A treia, călcară și sfintele bisé ici ale lui dumnezeu, încă, slujind
15 preoții sfînta liturghie. Iar ei în | trară în bisérici de-i scotea de păr afară și-i dezbrăca de veșminte. Și au jefuit sfintele bisérici și préstoalele. Și lua potirile de a vîrsat jos sfîntul sînge și trup al domnului nostru Isus Hristos. Și sfintele moaște le călca cu picioarele și zicea că sint farmece.

20 1 Frejureanul|Frejereanul A, Frăjereanul G, Frijureanul O i|și AK, om. CO sin| feciorul AKO Mitrii|Dimitrie L pitarul|pitari O ot|din AKO 2 i|și ACK, om. O ciohodariul|cîhodarul G, cîhodariul, feciorul lui Stan postelnicul O i|și ACK, om. GO Gîdea căpitanul|Găde vel căpan O i Băncilă căpitanul om. AK i|și C, om. O Băncilă|Boșcilă L, Bănciul O căpitanul|vel spătar O i|și ACK, om. O 3 i|ACK, om. O Ivan căpitanul om. O căpitanul om. A ot|din K, om. O Călinești|Călinești și alții A, Călinescul O Iar|
25 Și K alți boiari|alții mulți K boeri ACLO cîți|iară cîți din boiari K cîți au scăpat om. O 3—4 dă veste C 4 care|carii G încătro|incotro CLO, încătro G au putu|au pucat G preste|peste CKLO au trecut|preste A, peste K 5 muntele|munte K, muntele în Țara Ungurească O au trecut om. KO în om. V 6 dărăbanții K siiménii|siiménii AL, simenea G nebunii O plini|biruiți O 7 cit|cum O curmară|sculară A ci|ce GK de|dă L sporea|sporăia A, sporiia GKL, spori O 8 réle|rele ALO uciseră|ucise V pre|pe L acești|aceștia A de om. A boeri ACLO doa|doo A, doa K batjocoriră|au batgiocurit K 9 suduindu-l|supuindu-l C chipul|chipul cum era (au fost A) mai rău AGKLO și-i|și A lémne|lémn K, lemne L val|vel L, de val O și-i da cu lémne la ochi și-l purta val om. C 10 Nu avea|Și nu avea AK, Nu avea (ave O) LO putere|putere A, utere L, puteri O din|de C, în O domnie O cit|și cit C ar fi|are hi G, iaste O 11 și|om. O la unii|la unii G sânguri O în cămară|întra K cămară|cămări CL 12 lua|luoa GL lefi|lefi CG, lefe K Cînd|Și cînd O venea|veniia GL, viniia K, vene O niscare|niscareva AL, niscari CO, nescari G ci|iar ei O în poartă om. G de-i|de K 13 oprea|opré O solii|solie O dînșii|ei O alte|
40 alte multe ACGKO batjocori C 14 domnu-său|domnului lor AKO, domnului CGL 15 treia|trie O călcară și|călcară și în G, că luară și L și om. CO biserică AL ale|a K d-zău GK 16 preuții O sfînta|sfîntele O liturghie|leturghie CG, leturghii O întrară|întra AKLO în|prin G biserică|biserică AKL, biserică C de-i|dă-i CL scotea|scote O dă păr CL afară de păr L 17 vzminte L jefuit|jăfuit ACL, jăcuit K biserică AL préstoalele|prestoalele AG, préstoale C, pristoalile L Și au jefuit sfintele bisérici și préstoalele om. O 18 lua|luară GL potirile|potirele A, potirul cu sfîntul trup și sînge a domnului nostru Isus Hristos O de|și-l O au vîrsat|vîrsa AKO sfîntul om. O sînge și trup|trup și sîngele (sînge K) AK sînge om. L trupul al C al om. A 10—19 sînge și trup al domnului nostru Isus Hristos om. O 19 sfintele|sfîntul G moaște|moști K călca|călcară G zicea|zice O sint K farmece|fermece L,
50 farmeci K

Tot ce au aflat în biserică au luat. Numai pietrele goale au lăsat. Sfintele veșminte făcute-le-au muerilor și fetelelor chintese. Și vindea cărțile bisericicii la târg. Vîndut-au și un potiriu drept bani 30, cum au vîndut și Iuda pre Hristos. Făcut-au dumnezeu o ciudă mare, că au băgat unii o icoană în foc, chipul domnului Hristos, ca să scoată poleiala, iar casa s-au aprins, de au ars cu totul ce au fost într-însa pînă în pămînt; de-abia au scăpat ei. 5

A patra, au dat jaf caselor boerești și neguțătorilor și tuturor ciți știa ei că să biruesc și au bucate. Și au jăhuit toată țara, din cap pînă în cap, și cruciș și curmeziș. Mai pre scurt să zicem, vecin pre vecin, fin pre naș, slugă pre stăpîn. 10

O mare ciudă, multe răutăți au făcut diavolul neamului rumînesc încă din ceputul lumii, de la moșul nostru Adam. Iar domnul nostru Isus Hristos nu s-au îndurat de făptura sfinții sale, adecă neamul omenesc, ci, ca un miloserd, s-au pogorit din cer pre pămînt de s-au întrupat și s-au răstignit și a treia zi au învis, lăsîndu-ne noao învățătură folositoare sufletului și trupului. 15
Întăi liubovul, să iubim unul pre altul, că liubovul iaste tuturor bunătăților rădăcină — zicînd singur dumnezeu: Cine va avea dragoste cu vecinul său, acela va lăcui în mine și eu între el. Deci și acest neam omenesc, pînă au fost dragostea în mijlocul lor, dumnezeu au fost cu dînșii, că nu i-au călcat alte limbi streine; și au făcut multe 20

1 Tot ce-au aflat și au luat tot ce au găsit în biserică O biserică A lăsat rămas C sfintele din sfintele O 2 veșminte KL făcute-le-au făcut A, făcut-au GO, li-au făcut K muerilor muerilor rochii O fetilor O chintese chintese AGK, chintese C, conteșă După chintese ad. din procovețe (pocroave C, pocrov K, procoveță O) făcut-au (făce O) căițe și altițe (căiță și altiță K) ACGKLO vindea vînte O 2-3 bisericicii bisericilor AKLO 3 la târg la turci A potiriu potir A, potiri O drept 30 de bani O 4 Hristos domnul Hristos O d-zău GK o ciudă ciudese A, o (și o O) minune KLO au băgat unii băgînd ei O 5 domnului ACGKL ca să ca să-i O poliiala CO 6 au arși i-au ars L cu totul ce de tot cu ce AK totul tot G cu totul ce au fost într-însa pînă tot deodată cu totul și au ars pînă O de-abia de-abea G, căt de-abie O au scăpat scăpară G 7 jaf jah G, foc K caselor casilor L, căsălor K neguțătorilor și neguțătorilor K, și a tuturor neguțătorilor O și tuturor om. O 8 jăhuit jăfuit ALO, jehuit G, jăcuit K toată toată K 9 cruciș lungiș O Mai pre Și pre L vecini pre vecini L 9-10 Mai pre scurt să zicem, vecin pre vecin, fin pre naș, slugă pre stăpîn om. O slugă pe stăpîn, fin pre naș K 11 O mare ciudă Joh, oh, amar și ciudă A O Joh G, Oh, oh, o L mare ciudă ce dă mari L, mare minune O răutăți răutate A, răutăți C diavolului diavolului C rumînesc omenesc, mai virtos celui rumînesc A, omenesc O 12 de la moșul nostru Adam om. O 13 adecă adică ACK adecă neamul omenesc om. O neamul neamului C, niamul K omenesc omenesc K 14 miloserd milostiv ACKO, milosird G pogorît destins G cer ceriu G de s-au decii s-au A, și s-au O După întrupat ad. de sfînta fiecioară Marie și au pătîmit moarte pre cruce și au înviat a trie zi și s-au suit la ceruri O și om. A 14-15 și s-au răstignit și a treia zi au înviat om. O 15 și au înviat a treia zi L învis înviat ACLO lăsîndu-ne lăsînd AKO noao noă L 16 sufletului și trupului trupului și sufletului ACGKLO liubovul ACGKLO ca să iubim A că liubovul că liubovul AGKLO, că întăi liubovul C 17 iaste AL tuturor bunătăților rădăcină rădăcină tuturor bunătăților ACGKO bunătăților răutăților L singur însuș L d-zău G singur d-zeu om. O 17-18 Cine va avea dragoste cu Ceta ce va iubi pre O 18 După său ad. pre mine mă iubeste și O în mine întru mine AO între el întru însul AGKL, întru el C el dînsul O 19 omenesc românesc O dragostea dragoste AKO d-zeu d-zeu încă AGKLO 20 dînșii el K că om. O i-au și-au G alte de alte G streine striine C și au și au O

vitejii și au trăit în pace bună. Iar acum iată cum îi prelăsti diavolul așa-lesne și-și făcu lăcaș în inimile lor. Den case bune și den lăcașuri multe și bune, den bucate și din mila domnilor și a boiarilor, să făcură tîlhari. Și ei singuri, cu minte lor își surpară viața și-și puseră casele.

5 Văzînd înțelepciunea lui dumnezeu atîta nebulie ce făcură oamenii aceștea casei lui, adecă sfintei bisérici și domnului lor și și vecinilor lor; și sîngele cel nevinovat striga la cer, ca să le facă judecată, cunoscut-au că s-au îngroșat inimile lor și s-au împăinjinat ochii lor, ca văzînd să nu vază.
8³⁰ și spuindu-le | să nu înțeleagă, că păcatul prea s-au înmulțit, și s-au asemănat călcătorilor de lege, trimis-au dumnezeu asupra lor caznă, adică judecată, ca și odinioară eghiptenilor.

10 Întăi, fiind la Țarigrad împărat sultanul Mehmet, sfat au făcut pentru atîta nebulie ce au făcut acești oameni în Țara Muntenească, socotind că astăzi va fi aici, mîine va fi la ei. Și aciași au poruncit la Racoți Gheorghie, craiul Ardealului și la Ștefan vodă al Moldovei, de au venit cu unguni și cu moldoveni în Țara Rumînească. Și au avut războiu mare la Șoplea, în Teleajen, cu dorobanții și cu siiménii și cu alte cete. Prinzînd și Costandin vodă veste, fugit-au din mijlocul lor

1 pace bună]pace AO, bună pace K acum]acuma AL, acmu K iată cum om. GO cum tîj cumu-i A prelăsti]prilosti A, prilești CKLO 1—2 așa lesne]așa de lesne A, om. O 2 și-și]și G inimele C 2—4 Den case bune ... puseră casele]și să făcură tîlhari lipsindu-se de mila domnilor și a boierilor, periră de tot, puindu-ș viața și casele O lăcașuri]lăcașe K, lăcașurile L. 2—3 multe și bune]bune și multe ACGK și a]și G boierilor AL 4 singuri K surpară]pusără K viața A casele]capetele și casele lor A 5 Văzînd]Că văzînd O înțelepciunea lui om. AO d-zău G atîta nebulie]nebulia lor atîta de multă A făcură]fapseră G 6 aceștea, aceștia AGLO case]casii LO adecă]adică CL, om. O sfintei]sfintelor A, sfintele O bisericii]GL domnului]domnilor L și² om. O și³ om. A lor om. L și⁴ om. K 6—7 și sîngele]și mai virtos sîngele O 7 cer]ceriu G ca om. O 7—10 cunoscut-au că s-au îngroșat inimile lor și s-au împăinjinat ochii lor, ca văzînd să nu vază și spuindu-le să nu înțeleagă, că păcatul prea s-au înmulțit și s-au asemănat călcătorilor de lege om. O 8 inimile]inima L împăinjinat]impăejinat ACL, împainjinat G, painginat K 9 înțâliagă AK ca om. K 9—10 asămănat GL. 10 dă lege G trimis-au]le trimisă O d-zeu]d-zău GK, om. O lor om. CL 10—11 caznă, adică judecată, ca și odinioară eghiptenilor]urgie, cazne și robie O 11 eghiptenilor AL 12 Întăi, fiind]Că fiind O Împărat sultanul Mehmet]sultan Ibrahim Împăratul turcesc O sultan AGKL sfat au făcut]făcut-au sfat ACKL, făcutu-s-au sfat G, și auzind O 12—13 pentru atîta]de această O 13 ce au făcut]ce fac O acești oameni]omenii aceștea (aceștia O) GO oameni K. Muntenească]Rumînească L, Romănească O 13—14 socotind că astăzi va fi aici, mîine va fi la ei om. O 14 aici]aicea AKL, la acii G mîine]și mîne C, mine K la ei]acolo A Și aciași]și aciei C, Și acii]K, Numaidecăt O au poruncit]poronci O porincit G la]lui KO Racoțe C. 40 Gheorghie]om. AKO, Gheorghe C 15 Ardealului]unguresc O la om. C al]domnul AO, a K au venit]viniră O 15—16 de au venit cu unguni și cu moldoveni în Țara Rumînească]cu ungunii și cu moldovenii de au venit în Țara Rumînească K cu unguni și cu moldovenii]cu ungunii și cu moldovenii A, cu oștile lor O 16 muldovenii G 17 mare om. L Șople K în Teleajen]om. AK, în Teleajin G, pă. Teleajân L 16—18 Și au avut războiu mare la Șoplea, în Teleajen, cu dorobanții și cu siiménii și cu alte cete]Iar Costandin vodă trimise pre siimeni și pe dorobanți și pre alte bresle la gura Tilijănului. Și era cu dînșii căpitenii Hrize vel spătari și Radul vel păharnic și Buliga vel agă și Tănasi vel căpitan O 17 cu² om. L siiménii]siiménii K 18 cete]cete AL Prinzînd și Costandin vodă veste]Prinzînd (Prinzindu-ș K) de veste Costandin vodă AK, Prinzînd Costandin vodă de veste G Prin-zînd și Costandin vodă veste ... (continuarea la p. 125₂) la Strimba]și porceasă și Costantin vodă și mersă pînă la Lipoveți și noapte s-au dus la pașa la Durstor, iar ungunii și moldovenii grăbiră ca să lovească pre munteni că avea știre că va să iasă Costantin vodă dintre ei O

[de] la Dunăre, împreunîndu-se cu Siiâuș pașa în vadul Dîrstorului, la Strîmba.

Iar ei, încă nu le ajunsese că ce nebunii făcuse, ci mai adaosera. Aflară pre unul asemene lor, anume Hrizea sin Dumitrașco ot Bogdănei, ot sud Ialomița, nebun ticălosul și fără de minte, de-l făcură să le fie domn din mijlocul mărăcinilor. Pre acest Hrizea foarte îl iubea Costandin vodă și de taină credincios făcutu-l-au boiarin, spătar mare preste toate oștile lui. Iar el să asemănă Iudei, care era | lui dumnezeu mai credincios dentăi și întingea într-o solniță cu dînsul, apoi îl vîndu jidovilor. Așa și Hrizea, să arată întăi domnu-său credincios, iar în taină umbla tot mozavirindu-l și îndemnînd gloatele ca să-l ucigă, și să șază în locul lui. O, ticăloșii și nebunii! Cum umblară toți rătăciți.

Cînd fu la iunie 17 dni, leatul 7163, simbătă, să lovîră toți la Șoplea în Teleajen, și cît clipeala fură biruiți de unguri. Căci dumnezeu nu mai era cu ei într-ajutor. Ci umbla ca niște oi fără de păstor și de toți huliți și goniți. Foarte mulți din dorobanți și din siiméni au căzut jos. Zăcea trupurile lor grămadă, unul preste altul, cîte 50, cîte 100, la alte locuri și mai mulți. Cîți scăpară, să rășchirară, unii în munte, alții preste Dunăre.

1 de la]la ACGKL împreunîndu-se]și s-au înpreunat A, împreunîndu-să CG cu]și cu C Siiâuș]Siiăș C, Ciauși L 3 Iar ei, încă]Iară lor K, Deci slujitorii dacă vîzură că i-au părăsit Costantin vodă O încă om. L ajunsă]ajungea L, ajunsără O că ce]cîta A, cite CGKL, căte O nebunie A făcuse]făcură O ci]ce K adaosără K Aflară]și aceasta că aflară O 4 unul]un O asémene]asemenea ACG, aséméne G, asăminea K, asemene O anume]pre K Hrizea]Hrizeca AK, Hriza G, Hrize O sin]feciorul lui ACKO ot]de la AKO, din C ot sud]din județul (giudețul K) ACKO, sud L 5 Ialomița]Ialomiții CK, Ialomiții O ticălosu]ticălos O fără de]fără de C, fără LO de-]și-l O făcură]rădicară O domn]lor domn AGKLO 6 Hrize]Hrizeca A, Hriză G, Hrizea L il om. KL iubea]iubica zic A, iubia CK 6-7 și de]și C și de taină credincios făcutu-l-au boiarin]și l-au făcut credincios de taină boiarin A 7 boiarin]boeri C, boiari G, boer L, boeri mare O spătar mare]spătar A, vel spătar O preste toate]peste toate L, mai mare peste O 8 asămănă GK care]carele CGKL lui d-zeu mai credincios dentăi]mai credincios la d-zeu decît toți (decît toți lui d-zău) AK lui d-zeu om. O d-zău G dentăi]de toți G, dintăi L, decît toți apostolii O 9 într-o]dintr-o G, tot dintr-o O Hrizea]Hrizeca A, Hrizea spătarul O 10 întăi om. ACGKLO domnu-său]domnului (domnul C) său ACL credincios]cu credință AK în taină]taină G umbla]în]bla GK umbla tot mozavirindu-l]mozavirindu-l umbla O 11 îndemnînd]îndemna O ca om. O șază]șază el AK, fie el O în locul lui]domn O După locul lui ad. Și inceptu vel spătari a scrie cărți la împărăție și le trimesă pre Bargadi căpitan și pe Atoni izbașa de la Cornățel. Și venind ca să treacă la pașa, iar Costandin vodă lăasă străjile pre Radul sluga lui și pre Cazan paharnecul Căzănescul și i-au prins și i-au dus la Costantin vodă O o]oh AK 11-12 ticăloșie și nebunie L O, ticăloșii și nebunii! Cum umblară toți rătăciți. om. O 12 umblară]în]blară GK 13 Cînd]Deci cînd O la iunie]la luna lui iunie C dni]zile AL, om. CK leatul]la (în K) cursul anilor AK, om. CLO, văleatul G 7163]7161 L, om. O toți]oștile O 14 în]pre O Teleajăn AL După Teleajen și ad. pe Bulega vel agă l-au sfărmat oștile, iar Tânasii vel căpitan să închină la unguri, iar Radul vel paharnec și alți căpitani și boeri au fugit la Costantin vodă O clipala GK de unguri]de unguri L, rumînii de unguri și de moldovenii O Căci]Că K d-zău GK 14-15 nu era d-zău cu dănsii într-ajutor O 15 ei]dînsii K întra-jutor]întra-ajutori G, într-ajutoriu K Ce în]bla GK fără de]fără GKL păstoriu K și om. ACGKLO 16 goniți și huliți L din om. G dărăbanți K Foarte mulți din dorobanți și om. O din om. GLO siiméni]siiméni AL, seimeni C, om. O au căzut jos om. GO zăcea]zăcînd A 17 lor]om. L, lor pe jos O grămadă]grămadă jos AK preste]peste AKL 18 mulți]multe C rîșchirară K în]prin AL preste]peste KL unii în munte, alții preste Dunăre]și fugiră de]să ascunsără O

Prin toate gaurile să ascunseră. Și de frică mare, știindu-și vina, și de umbra lor să spăimînta. Și-și lepăda hainele lor cele dărăbănțești și să îmbrăca în fărfețe calicești; și să jura că n-au fost dorobanți.

De simbătă, februar 17 dni, începu diavolul a împărăți, și iar de simbătă, iulie 17 dni, începu a slăbi. Precum iaste scris, că nu iaste care să stea împotriva lui dumnezeu. |

84^D După acéia, sultan Mehmet împăratul iar au dat domnia lui Costandin vodă. Și s-au învîrtejît de la Dunăre cu mare cinste la scaunul lui, împreunîndu-se cu Racoți Gheorghie craiul și cu Ștefan vodă la podul Praovei, lingă Gherghiță. Și au șazut la podul Dridovului 3 zile, de s-au ospătat cîteși 3 domnii, făcînd frăție și legătură cu jurămînt, învîrtejîndu-se fieștecare în țara sa.

Iar Costandin vodă au mers la Tîrgoviște. Și iar au arătat milă mare asupra tuturor creștinilor și celor greșiți. Și i-au ertat de toate vinele lor, 15 numai să să așeze și să-și meargă cineș la moșia sa, să-și dea birul împăratului.

Iar ei, ca niște îndrăciți, nu să mai așaza, ci umbla tot turburați. Și să strînse care de unde era: o dată la București, altă dată la Brăilă,

1 să ascunseră]să ascunsără K, om. O Și de]Și din G mare frică O vina]vina lor O
20 de]dă L 2 Și-și]Și AGKO lor²om. AGKL cele GK dorobănțești ACGKLO 3 îmbrăca] îmbrăcară L fărfețe]ferfenite ACL, fêrfelițe G, ferfeniță KO și să]și O dorobanți]dorobanți A 4 De]Dă L februar]iunie A, februarie CG dni]om. ACL începu diavolul a împărăți februarii 17 zile K împărăți]împărți L 4-6 om. O iar de]iar A 5 iulie]iunie L dni]om. ACL, zile K iaste]este AL iaste]este cu puțință A, este L care]ca A, cinc K 6 să stea om. L împotriva]înprotiva K d-zău GK 7 sultan G Mehmet om. A dat]dăruit V 7-8 După acéia . . . lui Costandin vodă]și dacă înțeleșă Costantin vodă că s-au spart slujitorii, făcu veste ceauș-pașii și îndată trecu Dunărea și să împreună cu Costantin vodă în vadul Dîrstorului, la Strîmba. că acolo era cortul întins. Și căzu Costantin vodă împreună cu toți boerii, cu mare jalobă, înainte pașii, jăluindu-se de toate năcazurile cîte i-au făcut slujitorii. Și pașa îndată îmbrăcă pre Costantin vodă cu căftan ca să margă să fie iar domn și-i dădi și un steag de beșlii. Și purcesă din vadul Strîmbii și veni la Ciocănești și acolo au spînzurat pe Bargadi: căpitanul, de umbrari, iar lui Atonie iuzbași i-au tăiat urechile și i-au dat pen tabără, căci îi prinsese cu cărți vicleni de la Hrize spătarul, care să rădicasă domn O 8 cu mare cinste la scaunul lui] la scaunul său cu mare cinste AK lui]său CGL 8-9 Și s-au învîrtejît de la Dunăre cu mare cinste la scaunul lui împreunîndu-se cu]Și de acolo purcesă Costantin vodă și veni de să împreună cu O 9 împreunîndu-să AGL Gheorghic]Gheorghii G, om. O craiul craiu Ardealului (de Ardeal K) AK vodă]voevod al Moldovii A 9-10 la podul Praovei, lingă Gherghiță]pre Praova, la pod la Gherghița O 10 Praovii KL După Gherghița ad. și trecură pe pod cîte trei domnii, iar povodniciei mergă cu trei rînduri, cei crești în mijloc și a lui Ștefan vodă din dreapta, iar a lui Costantin vodă din stînga O au șazut]au șezut G, mersă O Dridovului 3 zile]Dritei de trecură la Stroești O 10-11 de s-au ospătat]și să ospătară acolo 3 zile O 11 cîteși]cite AKL frăție]om. AK, frății G făcînd frăție și legătură cu jurămînt]și făcînd legături cu jurămînt O învîrtejîndu-se]s-au învîrtejît A, învîrtejitu-s-au K, să duseră O 12 fieștecare]fieștecarele AL, fiiștecare G, fiecare K, cineș O în țara sa]la țara lui AK 13 Iar¹ om. O au mers]iar veni O la Tîrgoviște]la: scaunul lui în Tîrgoviște O iar² om. O 13-14 Și iar au arătat milă mare asupra tuturor creștinilor și celor greșiți om. AK 14 tuturor creștinilor]creștinilor tuturor C, creștinilor L celor]acelor L, pre cei O Și i-au]Și au A, Ș-au K, i-au O de om. AK lor om. O 15 să să așeze]să să așaze (așează K, așeză O) ACKO și să-și]și să GKO, ca să-și L meargă]margă KO cineș]fieștecarele AL, fiecare K să-și]și să-și O 17 niște îndrăciți]niște drăciți G așaza]așazară K ci umbla]ce umbla (înbla K) GK tot]toți G turburați]turbați K 18 Și să strînse]și să strînseră (strînsără KO) ACKO, strîngîndu-să L de unde]după (de pre GK) unde AGK

ca să vie cu armă asupra domnu-său. Iar Costandin vodă prinzînd veste, trimise ale sale oști credincioase, și-i loviră de toate părțile. Pre unii îi omoria, pre alții vii îi prindea. Pățiră ca vai de ei, și încă tot nu să mai așăza. Ci care dupre unde'era, tot să lăuda și zicea că va veni și altă vrême, ca să-și poată izbîndi. Fu și Hrizea spătarul prins la Brăilă, și-l aduseră la mina lui Costandin vodă. Pohtindu-l craiul, datu-i-l-au, cu jupîneasă, cu coconi cu tot. Și așa pohtise și el. Datu-i-s-au gazdă bună în Beligrad, și i-au făcut obroc bun, ca să-i prisosească de toate. Și avea cînste și soco-tință den dăstul.

După acéstea toate, Racoți Gheorghe craiul nu șazu mălcom să-și ție crăiia și țara, ci să sculă cu grele oști ungurești asupra lui Cazimir, craiul leșesc; să-l scoață din scaunu-și și să șază el crai. Venitu-i-au și craiul sfeșesc cu 20.000 de oaste; trimisu-i-au și Hmelenschi, hatmanul căzăcesc, ajutor 15.000 de cazaci; și Ștefan vodă 2.000. Iar Cazimir, craiul leșesc și cu toți domni prinzînd de veste, numaidecît trimiseră cărți la hanul tătărăsc, curînd să vie ajutoriu. Și Costandin vodă avea 2.000 de oaste.

1 arnă]război O domnu-său|domnului său A, lui O prinzînd|prins L veste|de veste AGKO, veste și L 2 trimise|îndată trimisă O credincioase oști AGKO și-|și G de toate|din (dă L) toate CL Pre|de pe O 2-3 îi omoria|li omora (omore O) AO, omoria CG, li omorîră K 3 vii om. G li om. K îi prindea vii AO 4 așăza|așăzară AK, așeza G Ci|Ce K dupre|după A, pre GK, de pre O tot|toți CL tot să lăuda și om. O va|vor O altă vrême|altă dată vreme L, altă dată cu război O 5 să-și|și G poată izbîndi|izbîndească inimii A, izbîndească K După izbîndi ad. Și lăsid craiul 500 de unguri, cap lor Boroș și Ștefan vodă 200 de leși cu căzaci cu Ruși căpitan, îi trimisă Costantin vodă la Giurgiov, că era la temnie mucrice siimenilor și ale dorobanților și fraților, între Dunăre și între balta Grecilor, de i-au prădat și i-au jăfuit și le-au dat turcii 12 oameni care era vestiți de oameni răi și scoasără la drumul Banului și i-au pus în proașcă de i-au înpușcat și s-au întors Ruși căpitan de s-au dus la Moldova, iar ungurei mersă la Tîrgoviște și șazură un an în leafă și pusă Costantin vodă pă siimeni și pe dorobanți de da de om cătē 11 galbeni de om, de s-au dat lefi ungurilor și pre siimeni ori unde îi prîndē făcînd nebunii, acolo îi spinzura O Fu și Hrizea spătarul prins la Brăilă|Iar Hrize vel spătar, care să rădicasă demn, scăpasă la Brăilă O adusără K 5-6 și-l aduseră la mina lui Costandin vodă|și îndată trimisă Costantin vodă boeri la ceaș-pașa la Dîrstor și de la beul de Brăila, de i-au dat pe Hrize spătarul. Și i-au eșit înaintea Bădea Bălăceanul și cu Dima bărbierul și l-au însămnat la nas O 6 Pohtindu-l|și om. CL) pohtindu-l CLO datu-i-l-au|datu-l-au L, datu-i-l-au Costantin vodă și l-au trimis în Țara Ungurească O 7 cu coconi om. O tot|totul L pohtise|pohtînd A, pohtise CL, pohtindu-se K Și așa pohtise și el om. O Datu-i-s-au|Datu-s-au L, Și i-au dat craiul O Belgrad G 8 i-au|și s-au A obroc bun|o bun K, mēric O prisosască K de|din L avea|ave O 8-9 soco|tință|conștință O destul ACGKO 10 acéstea|acestea LO Racoțe C Gheorghe|Gheorghie ACL, Gheorghie G, om. O craiul om. L șezu G mălcom|molcom C, milcom G, om. O 11 crăiia|domniia, adică crăiia C țara|țara lui O ci|ce K, și L sculă|rădică O grele AL oști|oștile C ungurești om. AKLO Cazimir K 12 leșesc CLO să-l|ca să-l O scaunu-și|scaunul lui (său GK) AGK, scaun CL, țară și din scaun O scau-și V și să|să O șază|ție A Venitu-i-au|venit-au LO 13 sfeșesc|sfezesce C, șvezăse K, sfezesce L, șfeșesc O cu 20.000 de oaste|ajutori cu 20.000 de ostași O trimisu-i-au|trimis-au K, i-au trimis O Hmelenschi|Smilun A, Hmelințchi G, Hmelinschi L, Smil K, om. O 14 ajutor de cazaci 15.000 L ajutor om. O vodă|vodă al Moldovii O 2000|2000 de oaste (de oaste om. A) și Costandin vodă încă i-au dat ajutor 3000 de oaste, care le-au fost cap Diicul spătar Buicescul AK, 2000 de moldoveni și Costantin vodă 2000 de munteni O Cazimir|Cazamiria G 15 leșesc și cu toți domni om. O prinzînd G veste L prinzînd de veste|decă înțelesă că-i vin alăte oști asupra-i O numaidecît|îndată O trimiseră|trimese C, trimise GL, trimisără K trimiseră cărți|lașerisă la O 16 tătărăsc Om. O curînd să vie ajutoriu|curînd să via|ajutor G, ca să-i vie cu tătarii într-ajutoriu O Și Costandin vodă avea 2000 de oaste om. AKO avea oaste 2000 G

Și îndată să ridică însuși hanul cu mulțime de tătari și intră în Țara Leșască. Fu Racoți părăsit și de sfeți și de cazaci și de moldoveni și de munténi. Atuncea leșii și tătarii aflară vréme și ocoliră tabăra ungurească. De-abia scăpă Racoți cu puțini oameni în țara lui. Iar tabăra lui să prăpădi
5 de tătari, care de sabie, care viu, de la mare pîn la mic, pîn la 30.000 de
35⁰ suflete. Atuncea prinseră și pre ghineralesul lor, Chim Ianoș și pre Corne
Gașpar și pre Beldea Pal, și pre mulți domni den Ardeal.

Iar Hrizea spătarul, pre vréme ce era Racoți în Țara Leșască, s-au ridicat cu 500 de siiméni, carii era rumîni de neamul dorobăntesc strînși
10 de Racoți și lăsați de pază scaunului, și războinicéste au eșit cu toții de
acolo, trecînd muntele aicea în țară pre la mănăstirea ot Bistriță.

Iar Costandin vodă prinzînd véste, trimis-au pre Preda dvornicul Brîncoveanul și pre Radul stolnicul Fărcășanul și Ivașco Cepariul, cu oști gréle. Și făcură război mare la Tîrgul Bengăi și fură biruiți siiménii.
15 Cîți n-au perit de sabie, prinsu-i-au vii. Și prinseră și pre Hrizea spătarul viu. Închinîndu-se boiarii la domnu-său cu slujbă curată, priimindu-i cu cinste, dărui-tu-i-au foarte bine. Iar pre Hrizea l-au spînzurat la roată cu toate soțiile sale.

1 rădică L însuși]singur ACGKL și]să C 1—2 îndată să ridică însuși hanul cu mulțime de tătari și intră în Țara Leșască]să închisără lésii pen cetăți și nu vrură să să închine lui Racoți, ci pradară ungrui și alte oști țara leșască foarte rău O 2 Racoțe C și¹om. AK de^{1,2,3}]dă L sfeți]sfezi CL, svezi K Fu]Rămas-au K 2—3 Fu Racoți părăsit și de sfeți și de cazaci și de moldoveni și de munténi]Iar sfeții dacă înțelesără că vin tătarii, să spăimintară și căuta să fugă innapoi. Căzaccii încă dedi dosul cu tătarii. Dicul spătarul deca văzu că au părăsit sfeții și căzaccii pe Racoți, el încă s-au închinat la leși O 3 leașii A aflară vréme și om. O tabăra ungurească]pre ungrui între niște heleștei. Și așa începură a-i tîe și a-i robi foarte rău O 4 De-abia]D-abia L, cit de-abie O scăpă]au scăpat KO puțini]puținei L, puțantei O oameni]oamini G, omeni O în țara lui om. O să prăpădi]s-au prăpădit K 5 care de]ca de C care viu]care viu l-au prins A, care de viu l-au luat K pîn la mic]pînă la mic C, om. L 5—6 de tătari, care de sabie, care viu, de la mare pîn la mic, pîn la 30.000 de suflete] mai loată ca la 30.000 de ungrui și prinsără și vii O 6 Atuncea]Atuncea C, Atunci K, om. O prinseră]au prins K, om. L, prinsără tătarii O ghineralesul]ghinărășul A, ghenărălesul CG, ghinariul K, ghenerașelul L, ghenăriariul O Chim]Kimi AGO, Kimin K, Kim L Corneș]Cornuș C, Corniș G, Corne O 7 Beldea Pal]Bellea Pal L, Beldiman O din Ardeal K 8 Hrize spătarul K pre vréme ce]cînd A pre]pe LO vréme]vrémea CL, vréme O Racoți]Racoțe C, Racoți craul O în]la A s-au]el încă s-au O 9 ridicat]ridicat C, rădicat GLO siiménii siiméni AKL, oameni siiméni și dorobași O carii]care ACLO romîni K de]din AL ni-amul K dorobăntesc]dorobăntescul C, dorăbăntesc G, dorobăntesc K rumîni de neamul dorobăntesc om. O 10 Racoțe C de pază]de paza AGKL, pentru paza O războinicéste AL toții]toți A 10—11 războinicéste au eșit cu toții de acolo, trecînd muntele aicea în țară]au venit tă]hărești aicea în țară trecînd muntele O de acolo cu toții K 11 tricînd K aicea]aici ACK, om. G pre la]pînă la G, pri la K mănăstire G ot]din AK, om. CO Bistriță]Bistrița G, Bistrițaii O 12 prinzînd G véste]de (dă L) veste (viaste K) ACGKLO trimis-au]trimise G, în]dată trimisă O pre]pe K, pă O dvornicul]vornic A 13 Brîncoveanul K stolnic A Ivașco]Ivașcul G, pe Ivașcul L, pre Ivașco O Cepariul]Acenarul CV, armașul de la Cepari O 14 gréle]leale AL, alése CG, aliase K, alése O mare război ACGKLO fură]fu G 15 Cîți]Și cîți O prinsu-i-au]i-au prins A, iar prins O vii]pre toți vii O Și om. G prinsără K Hrizea]Hrizea A, Hriza G, Hrize O 16 viu]viu și i-au adus la Costantin vodă în Tîrgoviște O Închinîndu-se]și închinîndu-să AL, Închinîndu-să CGK, Și închinîndu-i-să O boiarii]boerii ALO la om. AO domnu-său]domnului său A, domnul său CL 16—17 cu slujbă curată, priimîndu-i cu cinste]cu izbîndă O 17 cînste]mare cînste L dărui-tu-i-au]i-au dărui LO Hrizea]Hriza G, Hrize spătarul O la roată]înpreună O, poartă L 18 sale]lui KO

Luară-și și ei plată după faptă. Și făcură o movilă mare la Tîrgul Bengăi, în siliștea Cincului.

Iar dorobanții și siiménii nu să mai așăzară, ci văzînd slăbiciunea Ardealului și neputința lui | Costandin vodă, fiind îndemnați de diavolul, să sfătuiră că cu alt nimica nu vor putea surpa pre Costandin vodă, numai cu puterea turcilor. Și merseră preste Dunăre de să închinară lor și-l pîriră că iaste hain împărăției și iaste tot una cu Racoți și cu Ștefan vodă. Pîriră pre domnul lor la păgîni, carii niciodată nu pohtesc binele creștinilor. Iuda pîria pre domnul nostru Isus Hristos la păgîni ovréi, cum că el să laudă că iaste fiul lui dumnezeu, iar dorobanții pîria pre domnu-său la păgîni turci. Iuda vîndu pe Hristos în 30 de talanți, iar ei să vîndură robi turcilor în toată viața lor. Ovréii déderă acel chelciġ pre un sat a fi de îngropare streinilor, iar ei singuri să déderă mîncare ciînilor. Iuda să déde singur spînzurării, iar ei singuri să déderă înecării, că s-au înecat cu totul. O nebunie nespusă, cum că ei singuri strică țara ! Că nu s-au suferit cu case bune, cu bucate multe, cu pace, cu cinste de la domnul lor, cu slavă de la toți. Nemerii pre Caiiafa tocma în pîntece și muri. Deci tîlhariul și vinovatul nu să poate ascunde nicăirea, ci vîdîndu-se păcatul, plată ia den vina lui. Așa și ei, au umblat cît au umblat gonind pre dracul, pîn l-a și

1 Luară-și|Luară AL, luoară G faptă|faptele sale C, fapte G și¹om. K Luară-și și ei plată după faptă om. O Și făcură|Făcut-au și O o movilă|omor CL 2 Bengăi|Benghei G siliștea|siliștea G 3 siiménii|siimenii L, siimenii care scăpară pe Dunăre O așăzară|așezară G, așăza O ce văzînd K slăbiciunea|slăbiciune O 4 neputință|slăbăciune O diavolul C 5 alt|alte C, altă K nimica|cu nimica (nimică K) AK, nimic GL surpa|strica O pre|lui O numai|numa K, fără numai O 6 puterea|puterea A, putere O merseră|recură A, marsără K preste|peste AL Și merseră preste Dunăre de să închinară lor om. O lor|turcilor K și-|și O După pîriră ad. pre Coctantin vodă pre la pași și pre la viziriul zicînd O 7 iaste|este AL iaste tot una|este una A iaste²|este L tot om. K Racoți|Racoțe C, Racoți craiul O Pîriră|Pîri G Începînd de la p. 129 r. 7 cu cuvintele și cu Ștefan vodă și plnă la p. 130 r. 6, sîrșînd cu cuvintele înțâlge aici mai nainte om. A păgîni|turci LO carii|care CGLO niceodată K pohtesc CLO creștinilor|creștinesc K 8—11 Iuda pîria pre domnul nostru Isus Hristos la păgîni ovréi cum că el să laudă că iaste fiul lui d-zeu, iar dorobanții pîria pre domnu-său la păgîni turci om. O 9 pîria|pîra LO ovréi L 10 iaste|este L fiul|fiiu GK d-zău GK pîria|pîra CL, pîria K domnu-său|domnul lor (său L) CL 10—11 păgîni turci|păgîni L 11 pe|pre CKLO Hristos|domnul nostru (nostru om. K) Hristos CK talanți|arginți CKO să vîndură|au vîndut K robi|pre ei robi O 12 toată om. O Ovréii|jidovii K, ovréii LO déderă|deteră C, deteră L, déte O chelciġ|chielșiuġ C, chiialciug G, chelșug K, chelciug L, chelciuc O îngroparea CG 13 străinilor CO déderă|deteră C, deteră L, déte O să déderă singuri K mîncare|mîncarea G ciînilor|cînilor K, ciînelor O déde|déte C, dete L singur om. K să déde singur|sîngur să déde O 14 singuri|om. K, sînguri O singuri să déderă înecării|să dete singuri înecării L déderă|deteră C înecării|înecării CG, înecării K înecat|înecat C, închinat K O|Oh K, O ce O 15 cum că|cum KL, om. O singuri K strică|stricară GK ei singuri strică țara om. O sufirit K 16 multe|bune G cu pace|de pace C și cu cinste KO 17 toți|toate GKL Nemerii|Numiri G Caiiafa CGKL tocmai GL pîntice K tîlharul KL 17—18 vinovatul G 17—19 Nemerii pre Caiiafa tocma în pîntece și muri. Deci tîlhariul și vinovatul nu să poate ascunde nicăirea, ci vîdîndu-se păcatul, plată ia den vina lui om. O 18 poate|pute K nicăirea|nicăieri K ciġce K vîdîndu-se|văzîndu-i-să C, vîdîndu-i-să G den|de C, din GL după K 19 Așa și ei|iar ei O umblat|l-|înblat GK cît au umblat om. CG gonind pre dracul om. O pîn l-a|pînă l-au CKL, pără au O l-a|l-au G

aflat, cu spînzurare, cu înțepare, cu tot felii de morți. Carele încătro să
ducea, dumnezeu nu-l mai sporea, ci acolo să prăpădea. Pren toate țările
zăcea oasele lor, ca unor călcători de jurămînt și de toate poruncile lui
dumnezeu. Ci de ei n-ar fi atîta minune mare, că pentru nebuniile lor au
5 căzut nevoe mare asupra aceștii sărace de țară, precum să va înțălge
aici mai nainte. Că deaca au văzut păgîinii una ca aceasta, cum iaste pizmă
și împărecheare întru rumîni, socotiră că iaste vrémea să între întru ei,
ca niște lupi într-o turmă de oi, să-i răs pească și să-i slăbească din rădă-
cină. Nu doar că au avut turcii pizmă pre domn, ci mai vîrtos pre ei
10 ca să le tae rădăcina, să nu mai fie, ci să umble călcînd și mîncînd țara și
luînd toată agoniseala ei, ca o grădină fără de grădinariu. Ci iată că le-au
fost în voe. Ci, adevăr, nu iaste vina lor, ci a rumînilor, că ei singuri i-au
37 pohțit și i-au și dobîndit, dupre | cum zice dumnezeu : cine ce va căuta,
va găsi. Găsit-au, dar, rumîinii foarte bine !

15 Cînd au fost la ghenar 5 dni 7166, trimis-au împăratul, sultan
Mehmet și vezirazemul Chiupriuliul Mehmet pașa de au mazilit pre Cos-
tandin vodă și au trimis pre alt domn, ce-i zicea Mihnea, încă cu oști tur-
cești, cu 30.000. Iar Costandin vodă deaca prinse de véste, au trecut

1 Înțepare|Înțeparea C, Înțăpare K cu tot|și cu tot O felii|feliul G, felul L Carele|
20 Care G, că care O încătro|încotrăo CG, încetro L 1—2 să ducea|umbra O 2 d-zău G nu-|
nu le K sporea|sporia GK, sporia L acolo să|tot fi O prăpădea|prăpădiia GK, prăpădia L
prăpăde O Pren|Prin GKL, Și prin O țările|țările K 3 oasele|oasăle K ca unor|ca
unor O și de|și din C poruncile|porîncile G, poronice KO 4 d-zău G După d-zeu ad. Iar
cînd au fost la leat 7166 trimis-au împăratul sultan Ibrahim și vezirazimul Kipreliul Meemet pașa,
25 să margă Costantin vodă la Țarigrad sau să dea pocon 300 de pungi. Iar ei auzînd, că va mergi
la Țarigrad și nu va da bani ca să facă obicei, apoi nici la Poartă n-au vrut să margă O Ci|
Ce K 4—9 Ci de ei . . . ci mai vîrtos om. O că|cît K pentru G nebuniile|nebunii GK
5 aceștii|ceștii G sărace|săraca G țară|țări K va om. L Înțălge|Înțelege C, Înțelege G,
Înțelega L 6 aici|aicea CL deaca|daca CL cum|că C iaste|este AL 7 împărecheare|
30 Înpărăchiere C, părechiare G, Înpărăchere K, Împărechere L Întru|Între ACKL iaste|este AL
vréme|vreme A, vréme C, vreme L Întru ei|Într-Înșii A, între ei L 8 nește K Într-o turmă
de oi|Între multe oi C răsipească|răsăpească G, răsipască K slăbască K 9 doar|doară L
pre|spre G ci|ce GK ci mai vîrtos pre ei|ci pre ei mai vîrtos A 10 ca om. C mai om. C ci|
ce G, și K umble|umble turcii A călcînd|călcîndu-i K 10—14 om. O 11 toată|toate G
35 agoniseala|agonisita AK, agonisalele G ca|ca de la K o|dintr-o A fără de|fără CKL grădi-
nariu|grădinar AL Ci|Ce GK 12 în voe|voia C Ci|Și ALC adevăr|adevărăt L iaste|
este AL ci|ce GK i-au|au C 13 pohțit|pohțit CL dupre|după AKL, de pre G d-zeu|d-zău
40 G, s|înta scriptură K cine|că cine AKL ce va|va L va căuta|caută G 14 dar|de la C
15 Cînd|Deci cînd O Cînd au fost la ghenar 5 dni 7166|Iară în anul 7166 septemvrie 5 K au
fost|fu O la om. A ghenarie AO dni om. ACLO 7166|leatul (leat AO) 7166 ACLO, văleat
45 7165 G trimis-au|au trimis O 15—16 sultan Mehmet și vezirazemul Kiupriuliul om. GO
16 vizirazimul Kiupriuliul A Mehmet pașa om. O 16—17 Mehmet pașa. . . au trimis om. AK
17 pre alt|om A, pre un K și au|de au L alt domn ce-i zicea om O Mihnea|Mihnea voevod
(vodă O) AO încă|Însă AO 18 cu om. O 30.000|30.000 și cu (cu om. G) Chalga sultan cu
45 tătari ca 20.000 AGKL, 30.000 de oaste C După 30.000 ad. și cu Galga cu 20.000 de tătari. Iar
Costantin vodă n-au vrut să fugă, ci au apucat cu oaste să ste Înpotriva Înpărăției. Deci cînd fu
la fevruari 17, leat 7166, Întrat-au Mihne vodă aice în țară cu mulțime de turci și de tătari și
au venit pără la Tirgoviște și s-au lovit străjile și fu biruită straja lui Costantin vodă de straja
Mihnei vodă O Iar|Atunce O dacă prinsă K deaca prinse de véste|să Îngrijă foarte tare și
50 îndată O veste AL au trecut|au tricuit K, trecu O

muntele la Ardeal cu toată casa lui întreagă și cu toți boiarii țării. Și au domnit Costandin vodă 4 ani fără 3 luni, leatul 7166.

Iar când au fost la februar 17 dni, întrat-au Mihnea aici în țară cu turcii și cu tătarii, de au robît mulțime de oameni și au prădat țara, povățuindu-i dorobanții și siiménii pe unde nu știa turcii și tătarii și pre unde niciodată răutățile n-au umblat. Iar ei, ca niște draci, îi ducea de robii și prăda. O, mare ciudă, că nu s-au auzit din veac ca cineva să-și voiască rău neamului său. Iar ei singuri își da muerile lor și copii lor și rudele lor robî în mîinile turcilor.

Mihnea acesta au fost de neamul lui grec cămătar. Tat-său l-au chemat Iane Surdul, iar pre dînsul l-au chemat din botez Franți. Deci izvodin | du-se de mic a urma lui Izmail, feciorul Agarii, fugit-au de la părinții lui de s-au dus la Țarigrad și s-au curtenit la Kinan pașa, zicînd că iaste fecior Radului vodă, nepot Mihniei vodă. Priimitu-l-au pentru acest nume și-l ținea lingă el foarte bine. Și așa au petrecut viața lui la turci, ca la 40 de ani. Și foarte să arăta credincios turcilor. Și ca de la inima lor l-au ales și l-au făcut domn Țării Romînești, înșălîndu-i că să va turci și el. Și gura făgăduia lor acéstea, iar den inimă gîndea, deaca va apuca domnia, să să scoale cu armă asupra turcilor, să-i bată și să fie el împărat.

1 la Ardeal]la Ardial K, în țara ungurească O boiarii]boerii ACLO 2 Costandin vodă om. O 4 ani]ani 4 ACK, 4 O făr]făr de A 3 luni]o lună O leatul 7166]om. AKO, leatul 7167 G 3 la om. G februar]februarie AC dni]om. AC, zile L februarî în 17 zile au vînit Mihnea vodă K Introduce apoi titlul Cap. 43. Pentru domnia Mihniei vodă și cum au prădat țara și din ce neam au fost acest domn și cum s-au rădicat pre turci K Mihnea]Mihnea voevod (vodă GK)AGK aici om. AGKL 3-4 Iar cînd au fost la februar 17 dni, întrat-au Mihnea aici în țară cu turcii și cu tătarii]Atunce turcii și tătarii sparsăra cetate Tirgoviștei și casile domnești O 4 oamini GK de au robît mulțime de oameni și au prădat țara]și au robît țara foarte rău O 5 siiménii AL pe unde]pre (pă L) unde AGKLO știa]știie O 6 răutățile]răuțățiile AC, om. G, răutate K răuțății niciodată O umblat]inblat CK După umblat introduce textul omis de la p. 129 r. 7 pină la p. 130 r. 6 A Iar ei]că ei A niște draci]nește draci GK, niște tălhari și draci O 6-7 de robii și]dorobanții și AK, dă robia și L, de-i robî și-i O 7 O]Oh, oh AK ciudă]minune O că]cum AL, care O s-au]și-au C din veac]de veac G, din veaci (vec O) KO cineva]cinevaș L să-și voiască]și pohtească A, să-i povățască K 8 rău]răul ACL neamului său rău O iar om. O singuri O muerile lor]muerilor C, muerile O copii lor]copii A, copiilor C și rudele lor]și rudelor C, om. O 9 mîinile]mîinule K 10 Mihnea]Mihnea vodă AKO dej]din A, dă L de neamul lui grec]grec de neamul lui G niamul K cămătar]lăcătar AGK grec cămătar]de Gherghe lăcătar O Tat-său]Pre tată-său AG, Tată-său CL, și pre tată-său O 11 chemat]chiemat A Iane]Ieni A din]de K Franți]Franța AO, Franța GK 12 izvodindu-să ACGL mic]mititel A a urma]purtă G, urma K, au urmat L Ismail GL 13 de s-au]și s-au O Kinan]Sinan KO, Kipan L zicînd]zicîndu-i AK 14 iaste]este ACL fecior]feciorul CGLO Mihniei vodă turcul O 15 acest]acel AGKLO ținea]țane O lingă el om. AK el]dînsul GL, dânsul O au]ș-au KO 15-16 la]turci]acolo la turci AGKL, om. O ca la om. AKO 40 de ani]ani 40 K, om. O Și om. C să arăta]să arată G, s-au arătat K turcilor]turcilor, lăcuind acolo 40 de ani O 16-17 Și ca de la inima lor]și luînd turcii credința O 17 l-au]om. G l-au ales și om. K l-au]l-a G Rumînești ACLO înșelîndu-i G 18 și el om. O Și gura]și cu gura AK, și din gură O acéstea]acestea AC, aceste G, aceasta LO den]în C, din K gîndea]gîndiia GK, gîndia L deaca]acestea că dacă C, dacă KL 19 apuca]lua A domnia]domnie O cu armă om. L, cu război O și om. CL 19-20 și să fie el împărat om. O După r. 20 ad. Mihne vodă acesta la cărți domnești și la hrisoave să iscălea așa : Io Mihnea voevod, feciorul Radului vodă, cum să vede la hrisoavele lui scrisă O

Deci cum s-au așezat aici, în scaun, în București, trimis-au la boiari preste munte cărți cu jurământ. Și au venit toți cu jupînese cu tot de s-au închinat lui. Așijderea și toată țara. Și să bucura toți de dinsul și le părea bine, gîndind că iaste credincios turcilor și el va purta grija țării și o va
5 așăza ca să-și dea haraciul și să trăiască cu pace.

Iar el, fiind în gîndul cel dintăi, nu să apucă de așăzămînt al țării, ci îndată începu a-și face steaguri multe și tunuri și erbării multe și palangă
88 împrejurul mănăstirii Radului vodă. Și să strînseră tot neamul dorăbăntesc, de-i tocmea și-i așăza cineși la steagul lui și la ceată-și. Și începură ei toți a-l lăuda zicînd că domn ca acesta n-au mai venit în Țara Rumînească, înțelept și vrédnic și iaste ca un sfînt.

Mazilit-au și pe Gheorghie Ștefan vodă den țara Moldovei și au pus pre Gheorghie Ghica vodă să fie domn în locul lui. Iar Ștefan vodă au trecut în Țara Ungurească cu toată casa lui întregă. Și nu după multă
15 vréme s-au învrítejit Ștefan vodă iar înapoi cu unгурii și cu lefegii, ca să scoată pre Ghica vodă din scaun și să fie el domn. Iar Ghica vodă deaca au prins dă véste, au strîns toate oștile cîte s-au înprilejit și lefegii, trimițînd cu dînșii pre fie-său, Gligorașco vodă, de i-au eșit înainte la Tîrgul Frumos și l-au lovit la Strungă, de au făcut război foarte tare. Și cu voia
20 lui dumnezeu fost-au izbînda lui Gligorașco vodă. Și au căzut mulți den

1 așăzat CK aici în scaun]în scaun aici AC aici]om. GO, aicea KL trimis-au]îndată au trimis O boiari]boeri ACLO 2 preste munte]peste munte KL, pribegi în Ardeal O Și aulde au O jupînese]jupînese C, jupînese lör L, jupînesă O tot]toți C 3 Așijdire O și¹ om. C Și² om. O bucuraj]bucurară K toți om. O dejdă C, di O părea]pără O 4 gîndind] socotind O iaste]este ACL el]om. O grijă L 5 așeza G ca să-și dea]de-ș va da O cu pace]cu bună pace A 6 el om. L fiind în]fiind tot în A cellui cel C să apucă]s-au apucat AK, să apuca LO așăzămînt]așăzămîntul AGKLO alom. AGKLO 7îndată]odată O începu om. C a-și]a O stiaguri K cu tunuri G multe] om. AGKO, noao C 8 strînseră]strînsără K, strînsă O niamul K dorobăntăse CK 9 de-ijdă-i C tocmea]toceimia GK, tocme O așeza G steagul]steag C, stiagul KO lui om. C ceată-și]ceata lui A, cetaș C Și]Di A începură]începusă O 10 a-l]a K acesta]acela G venit]avut G, vinit K în]de cînd este O 10—11 Romînească KO 11 în]ălept K vrédnic CL iaste]este CL, om. G și iaste ca un sfînt om. O 12 Mazilit-au]Mazălit-au A, Mazilit-au turcii O pe]pre AGO Gheorghie]Gheorghie CL, om. O den țara]domnul O 13 pre]pe AL, pă C Gheorghie om. C vodă]voevod GL pre Gheorghie Ghica vodă să fie domn în locul lui]în locul lui domn pre Gheorghie Ghica vodă O 13—14 Iar Ștefan vodă au trecut]Deci el n-au vrut să margă la Poartă, ci au trecut O au trecut]trecu A, au tricuit K intriagă K după]dupre G 14—15 Și nu după multă vréme]Și peste puțină vréme O vréme CL 15 învrítejit K iar om. K s-au învrítejit Ștefan vodă iar înapoi] iar s-au întors înapoi O lefegii]lefecii A, lefecii KV 15—16 unгурii și cu lefegii, ca să scoată pre Ghica vodă din scaun și să fie el domn]toată oaste ungurească O 16 scoată]scoată ACKL, scoț G el om. G deaca]daca CL, dacă K, om. O 17 au prins]prinzing O véste]veste ACL au strîns]strîns-au K au strîns toate oștile cîte s-au înprilejit și lefegii om. O cîte om. L înprilejit]prilejit AKL, prălejit C lefegii]lefecii G, lefecii K, lefecii L 17—18 trimițînd cu [dînșii pre]îndată trimisă pre O 18 fie-său]fi-său AO, fiul său CL, fiu]său GK Gligorașco]Gligorașco G, Grigorie K, Grigoraș O vodă]voevod L, cu oști O i-au]au AG eșit]ișit C 19 l-au]s-au AG și l-au lovit la Strungă]și acolo la Strunga s-au lovit cu Ștefan vodă O de au]și au O război foarte tare]mare război O voia]voe G 19—20 cu voia lui d-zeu om. O 20 d-zău G fost-au fu O Gligorașco]Grigorie K, Grigorașco LO Și au căzut mulți den] om. L, pierind mulți O

unguri, făcîndu-se o movilă mare de trupurile lor la Strungă. Iar Ștefan vodă de-abia au scăpat în Țara Ungurească cu puținei oameni.

După aciasta poruncit-au împăratul vezirazimului Chiupriuliul de au porces cu oști gréle asupra lui Racoți în Ardeal. Și au poruncit|și hanu- 330
lui de au mers cu mulțime de tătari și Ghica vodă cu moldovenii și cu 5
munténii, ca să treacă toți la Ardeal împreună. Atuncea Mihnea vodă spusese boiarilor de taină, cum va să tae pre turci. Iar ei, ticăloșii, numai ci încremeniră și să mirară, cum va să fie aceasta, răspunzînd : Doamne, bun lucru ar fi acesta ! Iar noi ne tēmем că nu vom putea plini desăvîrșit, 10
ci numai vom zădări șarpele și ne va înghiți cu totul. Căci noi sîntem o țară mică și fără de oameni, neputincioasă și fără de ajutor de nici o parte. Iar turcii sînt puternici, mari și biruesc toată lumea, de la Răsărit pîn la Apus.

Atuncea Mihnea s-au turburat în firea lui și cu minie mare le-au 15
răspuns zicînd că sînt fricoși : și cu voi nu voi face nimic, numai să mărgeți cu mine pîn la Teleajen, și de acolo vă voi lăsa de veți mărge la casele voastre. Iar eu am cu cine tăia pre turci. Atuncea boiarii să mai bucurară. Și purcese Mihnea vodă cu boiarii și cu toate oștile și, dupre ce ajunse la Șoplea, în Teleajen, chemă pre toți căpitanii lui și pre toată oastea, de-i jura și le porunci să meargă să tae pre turci. Iar ei deaca să dăspărțea 20

1 unguri, făcîndu-se o movilă mare de trupurile lor la Strungă om. L făcîndu-se|făcîndu-să AC, făcut-au O o movilă mare de trupurile lor|de (din G) trupurile lor (ungurilor O) o movilă mare AGKO 2 de-abia|abia C, d-abia L, de-abie O puținci|puțini AKL, puțin-
tei CG au scăpat cu puținei oameni în Țara Ungurească O 3 aciastă|aceasta ACKL po-
runcit-au|porunci A, poruncit-au G vezirazimului|vezirazemului AL, vizirului C, viziriului G
Chipriuliul|Kipriiliul G, Kiupurliului K, Kiupriul L, Kipreliului O 4 gréle|grele ACL, gri-
ale G cu grele oști O Racoți|Racoți craiul O Ardiial G poruncit|poruncit G, poruncit KO
5 Ghica|Ghica O moldovenii A După moldovenii ad. venit-au și Cădăr pașa de la Dărstor
cu o seamă de oști și au tăbărat la pod la Dridov ca să să înpreune cu hanul și cu moldovenii O
cu¹ om. K 6 munténii A ca să|și să O triacă K la Ardeal toți AGKL la|în O împreună 30
om. O Atuncea|Atunci K, Atunce O 7 spusese|spuse AGK, spusese C, spusă O boiari-
lor|boierilor ACGKLO de taină om. AK pre|pe O ticăloșii|ticăloșii decă auziră O 8 ci|
de CGK încremeniră|încremeniră C, încreminiră G mirară|mira A acesta|aceasta AG 9 Iar|
numai O tēmем|temem ACL plini|înplini O 10 ci|și A, ce K vom om. C vom zădări|jom
zădără O și ne|ci ne G, ce ne K înghiți|înghiți de vii L, înghiță O Căci|că GO 11 fără L 35
mică și fără de oameni om. O de¹ om. G oameni|omene C, omeni G niputincioasă C fără
de CO ajutori O 12 puternici CL mari O lume O pîn om. C 12-13 Răsărit .Apus|
apus plină la răsărit A 14 Atuncea|Atunci K, Atunce O Mihnea|Mihnea vodă AGKL, Mihne
vodă O firea|fire O mare om. O 15 Zicînd om. CL că sînt|că-s G voi face|voi putea
(putē O) face CO nimic|nimică K, nimica O 15-16 mărgeți|mergeți ACL, mergeți O 16 Tele-
leajen|Teleajăn ACL, Teleajin K, Tilijăn O merge ACK casele O 17 Iar|că O eu am|eu
acum am AK tăia|tăe O pre|pe O Atunci K, Atunce O boerii ACL să mai bucurară|boe-
rii O 18 purcese ACL, purcesă O Mihne O cu¹ om. L boerii ACO toati G dupre ce|
după ce ACKL, deaca G, dacă O ajunse|ajunseră G, ajunsă O 19 Șoplea|Șuplea G în|
pre O Teleajen|Teleajăn ACL, Teleajin K, Tilijăn O chemă|chiamă AC, cămă KO lui|sei K
oastea|oaste lui O 20 de-i jura| om. AK, de-i jurară C, dă jura L porunci|poruncia C,
porunci G, poronci O să meargă|om. A, să margă KO deaca|daca C, dacă KO, de O despăr-
părțea|despărția CGK, despărțiră L, despărție O

39 de el, | îl suduia și zicea că nu să vor învrăjbi cu turcii, că sabia împă-
ratului iaste lungă, și hanul cu tătarii încă soséște. Deci Mihnea văzînd
că nu va face nimic, făcu meșteșug, de purcése cu toate oștile să treacă
5 muntele și să să împreune cu ungurii. Cînd ajunse la Cerași, iar boiarii și
oștile pricepură de meșteșugul Mihniei, ce va să facă. Ci îndată-l părăsiră
toți și să învrtejiră înapoi cu tunuri cu tot, pînă să apropiară de tabăra
turcească. Iar boiarii merseră la pașa, alții într-alte părți să rășchirară.
Mihnea rămase cu puțini oameni, cugetînd ce va face: fugi-va preste
10 munte? Tătarii și turcii l-au luat pre dănainte. Tot iaste perit. Ci ș-au
 luat capul a mîna și s-au învrtejit și el, de au mers la Cadîr-pașa. Făgă-
duindu-i bani mulți, tocmitu-ș-au lucrul. Și ș-au făcut pace și cu hanul
așijderea. Bănuind și pe o seamă de boiari, cum ei să-i fie făcut acea smin-
teală, și îndată omorî pre Pîrvul vel vistier și pre Istratie vel postelnic, i
15 Preda Bîrsescul vel agă și pre Vintilă căpitan de roșii și pre Badea vâtaf
de pușcărie. Și au trimis pre Dinea vel armaș, sîrbul, de olac, de au omorît
89° pă Preda Brîncoveanul vel ban | în casele domnești, în Tîrgoviște, nefiind
vinovați nimic.

Atuncea, pre acea vréme, era și Costandin Cantacuzino stari postel-
nicul, cu toată casa lui și cu gineri-său, Pană Filipescul biv vel spătar, iar

20 1 de el|dă el L, de la el O 1|jăl O suduia|jura G și zicea|zicând O 1—2 împăra-
tului|turcilor O 2 iaste|este AL soséște|sosește AL, sostiște K Mihnea|Mihnea vodă AGKO
3 nimica L meșteșug|meștersug K purcése|purcese L, purcésă O 4 Cînd|Și cînd O ajunse|
ajunsără O Cerași|Cireș AK, Cerăș G, Cheraș L boerii ACLO 5 pricepură|Îl pricepură L
de om. O meșteșugul|vicleșugul A Mihniei|Mihniei vodă AGK, om. O Ci|Și AKO îndată-|
25 îndată Îl CKL, Întâi-| G, îndată O părăsiră om. O 6 toți și om. O și să|și ei să G să
învrtejiră|să întoarsără O înapoi|toți înapoi C tot, pînă|tot și veniră pînă O 7 boe-
rii ACLO merseră|merseră ACL, marsără K, mersără O alții|iar alții A într-altă GKLO
părți|parte GKLO rășchirară|rășcheră O 8 Mihnea|Mihnea vodă AKO puțini|puțîntei O
oameni|omeni C, oameni G face|să facă A preste|peste LO 9 dănainte|din nainte AGL,
30 denainte CKO Tot|Și tot O iaste|este ACL el perit L Ce K 10 luat|luoat G a mîna|În
mîna O Învrtejit|Întors O de au mers|și au mers A, om. K Cadîr|Schinder C, Cadăr O
10 — 11 Făgăduindu-|făgăduind C, Și i-au făgăduit O tocmitu-ș-au|de ș-au tocmit O
11—12 și cu hanul așijderea|Așijdere și cu hanul O 12 Bănuind și pe|Bănuindu-și pre K,
Și bănuind pe O i și pe|și pre (pă AL) AGL seamă|samă GK boerii ACLO să-|
35 să ACGKL fie|fi L să-i fie făcut|au făcut O acea|această O 12—13 sminteală și îndată
omorî pre Pîrvul vel vistier și pre Istratie om. G 13 omorî|au omorât O pre¹|pă C,
pe O vel|marele AK vistier|vistiernic A, postelnic O pre²|pe O Istratie|Istrate CKLO
vel²|marele AK postelnic|postelnicul G, vistier O 13—14 i Preda|și pre Radul AGKLO, și
40 Vlad O 14 Bîrsăscul K vel|marele AK pre¹|pe O căpitan|spătarul A, căpitanul G pre
Badea|Preda C vâtaf|vâtaful ACGLO 15 pre Dinea vel armaș, sîrbul|pre (pă O) Dinea sîrbul
marele (vel O) armaș AKO Dinea|Dica G de olac|de s-au dus de olac C omorât O 15—16 de
olac de-au omorî|pă Preda Brîncoveanul vel ban în casele domnești, în Tîrgoviște|la Tîrgo-
viște, în casele domnești de olac, de au omorî pe Preda Brîncoveanul marele ban K 16 pă
45 Preda|pre (și pre L) Preda ACGL vel ban|marele ban A casele O După Tîrgoviște ad.
pentru că pre acest Preda Brîncoveanul, cînd s-au întors slujitorii la pașa, vrea să-l ceară să
le fie domn, iar el n-au vrut, ci au fugit O 16—17 nefiind vinovați nimic om. O 17 vinovați
45 nimic|nimic (nimica CL) vinovați ACL, nimică vinovat K 18 Atuncea|Atunci K, om. O pre
aceea vréme|într-aceea vreme O vreme CL și om. G stari|star C 18—19 Costandin Can-
50 Cantacuzino vel postelnic O 19 cu toată casa lui om. O biv vel spătar|om. A, marile spătar K

cu casa lui, la satele lor de la munte, pre apa Praovei, den porunca Mihniei, lăsați cu voia lui și cu carte iscălită cu mâna lui, ca să șază ei acolo, să să odihnească cu bună pace, nebintuiți de nimeni. Numai au pohtit pre 2 coconi ai lui Costandin postelnicul, anume Drăghici logofătul, i Șarban postelnicul, ca să să afle lîngă dînsul, cu slujbă dreaptă, precum s-au și aflat. Că pre Drăghici logofătul l-au trimis cu solie la Ardeal, iar Șarban postelnicul nici cît de lîngă dînsul nu să dăzlipia. Deci fiind Mihnea obidit pre o seamă de boiari, gîndit-au să nu fie acel lucru și în știrea lui Costandin postelnicul și a gineri-său, Pană spătariul. Ci cu mare taină au poruncit la Odor căpitanul de au mers cu tîrgoviștenii și cu toți plăiașii Ialomiții, să prinză pre acești ce scriu mai sus. Și neștiind nimic de acéia, lovitu-i-au fără veste, marți dimineața, avgust 16 dni, 7166. Gonitu-i-au pre toți munții Praovei, 2 zile și 2 nopti, pîn le-au dășchis dumnezeu calea și au scăpat în cetatea Brașovului cu jupînese, | cu coconi cu toți. Și nici pre unul n-au prins.

Văzînd acești boiari atîta nebulie a Mihniei vodă pornită asupra lor, socotiră că nu vor putia trăi în zilele lui. Ci au trecut în țara Moldovei cu totul. Și au dat veste și fie-său, lui Șarban, de au fugit de la Mihnea cînd era tabăra la Sibiu, și s-au curtenit la Ghica vodă.

Iar Mihnea deaca au înțeles că au fugit acești boiari, foarte s-au întristat.

1 iar (p. 134,9) cu casa lui, ... de la munte|om. A, iară de la munte cu casa lui K, la satele lor de la munte O satele|satul G pre|om. A, pe KLO apa om. AO Praovei|om. A, Praovii CL, Praova O porunca|porinca G, poronca K Mihniei|Mihniei vodă AKLO 2 voia|vre O cu mina|de mina AKO ei acolo om. O să săși să să L 3 nebintuiți de|nebintuindu-i A nimeni|nimini AC, nimenea GL, nimene K au pohtit|au pohtit CL, ce au pohtit O pre|pe CO 4 ai|a K Costandin postelnicul om. O 4-5 anume Drăghici logofătul, i Șarban postelnicul om. A i|și K, și pe O 5 dreaptă|credincioasă AKL 6 pre|pe O cu solie|om. G, cu solii O Ardial K 7 nici cît|nicăiri C, nicicum O nici cît de lîngă dînsul|de lîngă dînsul (el K) nicicum (nici cît K) AK dăzlipia|despărția AGK, dezlipea CL de lîngă dînsul nu să dăzlipia|nu s-au despărțit de lîngă dînsul O fiind Mihnea obidit|Mihnea vodă fiind obidit AKO, Mihnea fiind obidit (obidit L) GL 8 pre|pe L seamă|samă GKO boeri ACLO gîndit-au|gîndi O acel|acest G, și acest K, poate acest O știrea|știrea A, știrea O Costandin|Costandin Cantacuzino C 9 Ci cu|și (Ce GK) cu CGK poruncit G 10 Odor|Ondor K de au|și au G cu toți tîrgoviștenii AKLO cu tîrgoviștenii și om. G plăiașii|plăieșii L 11 să prinză|să-i prinză C, ca să prinză O pre|pă L, pe O acești ce|acești boeri (boieri GK) ce AGKLO scriu|să scrie GO Și neștiind om. O nimic|ei nimic AGK, nimica L, om. O de acéia|de aceștea {aceștea K} ACK, om. O 12 fără|fără de AO marți dimineața om. O la august O 16 dni|17 A, 6 C, 16 zile K, 16 LO 7166|în cursul anilor 7166 AK, leatul 7166 O, vâleatul 7166 G Gonitu-i-au|Și-au gonit O pre|prin CKLO 13 munții|boerii A Prahovei G dășhis|deșchis AGK, deschis C calea|cale K 13-14 au scăpat|scăpară A, scăpare K 14 cetate O Brașeului K jupînese|jupîneasă O cu coconi|cuconi CG, om. K toți|tot AGKLO nice K pre|pe A, pă L 15 prins|putut prinde O 16 Văzînd|Deci văzînd acești O pre acești C, acei L boeri|ACLO Mihniei|Mihnea G 17 socotiră|socotit-au A, socotind G putea AC zilile C Ci|ce CGKO țara Moldovei|Moldova O 17-18 cu totul om. O 18 fie-său|fiului său AL, 19 Sibiu|Sibii GK, Săbii O 20 Mihnea|Mihnea voevod A, Mihnea vodă KL deaca|daca CL, dacă K, deca O au înțeles|înțelese G, au înțales K, auzi O fugit|scăpat O boeri ACLO

Atuncea au luat turcii cetatea Enăul și Caravan Sebeș și Logojul. Și multă pradă și robie au făcut în Ardeal.

Iar după ce au isprăvit acolo, venit-au și Mihnea în țară, în scaunul Bucureștilor. Și ce gândise asupra turcilor nu să mai părăsise, ci mai virtos să întărise. Stringind oști de iznoavă și cu meșteșug mare, 2 lucruri de taină făcea : cătră Racoți Gheorghie craiul scriia cărți să vie oști ajutor, unгурii, iar cătră turci plecăciune mare făcea. Și lua bani împrumut de la turci mari din Țarigrad și dupre marginea Dunării. Și încă i-au chemat cu rugăciune, de au venit la dînsul aici în țară. Și au strîns turci mulți, unii saragéle, alții delii, alții beșlii, alții siiméni. Și așa-i | socotea și-i cinstea, cît 10 credeă într-însul ca în Mahomet. Atuncea Mihnea foarte să înălța și să trufiia. Și trimise pîră grea asupra lui Costandin postelnicul și a gineri-său, Pană spătariul, cum sînt haini împărăției și umblă amestecînd țările. Și 15 au venit toți boiarii de s-au închinat lui, iar el numai n-au vrut să vie. Și dupre pîra lui, trimise Chiupriliul 2 capigii, de au luat de la Moldova numai pre Costandin postelnicul, de l-au dus la viziriul. Iar gineri-său Pană au rămas. Înțelegînd Mihnea vodă de aceasta, trimis-au pre Colțea

1 Atunci KO cetate O Enăul|Enăului AKO, Eneului G, Inăul L, Elnăul V Caravan|Cavaran A, Cabaran C, Camaran G, Gavarin K, Caraval L Logojul|Logoșul CO 2 robie|robime G Ardiał KO 3 ce au|ce s-au K Mihnea|Mihnea (Mihne O) vodă AGKLO în țară om. O în scaunul 4 Bucureștilor|în scaun în București O nu să|nu-i C părăsire|părăsi A ci|ce K 4—5 ce gîndise asupra turcilor nu să mai părăsise, ci mai virtos să întărise|nu să mai părăsi de gîndul lui cel dintăi O ci mai virtos să întărise om. G 5 întărise|mai întărise A oști|oștile A, oaste C Stringînd oști de iznoavă și cu meșteșug mare|ci iar începură a strînge oști de iznoavă ca să să rădice cu răzoi asupra turcilor și cu meșteșug mare O meșteșuguri mari C 5—6 în taină O 6 făcea|făcea K către L Gheorghie om. AKO craiul om. L scriia|scrise K, scrie O să vie|să-i trimiță O oști|ungurii L ajutor|într-ajutor C 6—7 oști ajutor, unгурii|ungurii ajutor (ajutori G) AGK, unгурi ajutoriu O 7 unгурii om. C către AL plecăciune mare|plecăciuni mari CL, plecăciuni mare G, mare plecăciune O făcea|face O lua|lua G 8 turci mari|turcii cei mari L și dupre|și după AO, și depre la (la om. K) GK marginea|margine O chemat|chiamat A, și chemat O 9 rugăciuni CGKO au venit|venit-au G, au vinit K la dînsul om. C aici|om. GO, aicea K în țară la dînsul G mulți|mulți de au făcut AGK 10 saragéle|saragele A, de au făcut sarageli K alții delii, alții beșlii, alții siiméni|și beșlii și seimeni O așa-|așa C, așa fi LO socotia L Și așa-i socotea om. G socotea și-i cinstea|cinstea și-i socotea (socotia K) AK și-i cinstea om. O 11 într-însul|în el K ca și în O Mahomet|Mehmet CG, Mahmet KO, Mohamet L Atunci A Mihnea|Mihnea vodă AGKO înălță|înălță LO 11—12 și să trufiia om. O 12 trimisă O grea|gră O postelnicu L gineri-seu K 13 cum sint|zicînd că sint O împărăției|împărătești G umblă|înblă GK țările|ărle K 14 vinit K boerii ACLO s-au|și s-au A el numai|el AKL, acei boeri O să vie|să vie, ce au fugit la Moldova O 15 dupre|după ACKLO, depre G trimise|trimis-au K, îndată trimisă O Chiupriliul|Kiuprului G, Kiuprulu K, Kiprîlău L, viziriul O capegii L de au luat|ca să ia O 15—16 de la Moldova numai om. O 16 pre|ce l-au|l-a G ginere-său G 16—17 de l-au dus la viziriul. Iar gineri-său Pană au rămas|și pre gineri-său Pană din Moldova și să-i aducă în țară, ci s-au rugat să-i lasă să margă la viziriul și au mers Costandin postelnicul singur la viziriul, găsindu-l lingă mare, la Brusa; acolo s-au închinat și s-au curtenit la dînsul și foarte i-au părut bine viziriului de dînsul, iar gineri-său Pană spătariul au rămas la Moldova înpreună cu cumnații lui, cu Drăghiciu și cu Șarban, cu casele lor întregi O 17 Înțelegînd K Înțelegînd Mihnea vodă de aceasta|Atuncea Mihne vodă, dacă înțălésă de aceasta, tare s-au îngrijet O trimis-au|și îndată trimisă o seamă de boeri anume O Colțea|Coțca K, 50 Colcea L, Colțe O

clucurul Doicescul, i Nicola Sofiiianul și cu alți boiari și cu mulți bani, ca să-i dea viziriului, să omoare pre Costandin postelnicul. Iar el știindu-se drept, nimic nu s-au ferit, ci au eșit de față la divanul împărătesc, de s-au pîrit cu acei boiari ai Mihniei vodă, de față, înaintea viziriului, jăluindu-se că nu iaste hain împărăției. Ci întâi el au mers la Mihnea vodă, dîndu-i și boerie, să fie logofăt mare. Iar apoi, cunoscînd ficleşugul lui, ce va să facă asupra împărăției și vîzînd că au făcut moarte boiarilor țării, de mare frică, au fugit la țara Moldovei. Și îndată rămaseră acei boiari ai Mihniei de judecată și fură scoși din divan cu mare rușine. Iar Costandin postelnicul de la dumnezeu fu izbăvit din moarte.

După aceasta, nu multă vreme trecînd, Mihnea fiind îndemnat de dracul, iar au abătut de ș-au tăiat boiarii, cîți au mai rămas, anume : Radul vel vornicul Cîndescul cu 2 frați ai lui, Negoită, i Moisi, i Udriște vel spătarul, i Diicul Buicescul vel clucurul, i Radul Fărcășanul vel stolnicul, i Danciul Pîrîianul vel postelnicul cu fie-său Preda logofătul, i Badia Comîneanul vel comis, i Stroe clucurul Bîrsescul, i Vasilie Cîmpineanul

1 clucurul]clucuriul K, om. O Doicescul]Duicescul G i Nicola]și pre Nicola AK, i Nicula (Neculai G) CG, i (și O) Necula LO Sofiiianul]Sofialiul ACGK, Sofialău L, Sofialău O și cu alți boiari]înpreună cu alți boeri O și cu]cu AK boeri ACL mulți bani]bani mulți GLO 1—2 ca să-i]ca să AC, să O 2 viziriului]veziriul K să omoare]și să omoară O știindu-să ACGL 3 drept]derept G, drept K, om. O nimica A s-au]au C ci]ce K de]om. O 3—4 la divanul împărătesc de s-au pîrit]de s-au pîrit la divanul împărătesc (împăratului A) AK împărătesc]împăratului G 4 acei]acești AK, acii G boiari]boeri ALO Mihniei]Micniei G de față om. AGKLO pîrăt de față cu acei boeri ai Mihniei vodă C jăluindu-să ACL 5 iaste]este AL, este C Ci]Ce K mers la Mihnea]mers de s-au închinat Mihnei O 6 și boerie]încă și boerie A să fie]ca să fie O cunoscînd]cunoscîndu-i C ficleşugul lui]zice, vicleşugul domnului A, vicleşugul lui CLO, ficleşugul (vicleşugul K) GK 7 vîzînd]vîzînd K că au făcut]că va să facă G boerilor ACLO 8 la]în K la țara Moldovei om. O rămaseră]rămase C acei]acii K boeri ACL acei boiari ai]boerii O 9 Mihniei]Mihniei vodă ACGKLO și fură scoși din divan cu mare rușine]și scoaseră cu mare rușine din divan O 10 de la]cu ajutorul lui O fu]fiind C din]de ACGKLO 11 nu multă vreme trecînd]trecînd puțină vreme O Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă AGKO 12 au abătut]abātu AL ș-au tăiat]ș-a tă L boiarii]boerrii AC, iar boerii L mai om. G Pentru fraza iar au abătut de ș-au tăiat boiarii cîți au mai rămas, anume e ca să să rădice cu sabie asupra turcilor, tare s-au turburat asupra boerilor zicînd că nu vor să ste cu el. Și pentru dîșii nu să poate scula asupra turcilor, iar ei ticăloșii nu știu gîndul lui cel viclean, ci fără veste i-au chemat într-o noapte să-i ospetză în casile domnești. Deci începu a-i săli cu vinul și cu băutura și care cum eșia la primblare, oameinii Mihniei vodă fi zugruma întru altă casă, iar celor de la masă le părea, ticăloșii, că cei ce es afară scapă de băntură și să duc pre la casile lor, de să vor fi odihnînd și așa să trăge tot unul cite unul, pre rînd ca să iasă afară, să scape și care cum eșia îl zugruma. Și zicî în surle și în trîmbiță și bătî în dobi ca să nu-i auză nimene răcînd și nu lăsa nici o slugă boerească să între în divan să priceapă. Însă boerii pre care i-au omorât aceștea au fost în O 13 vel vornicul Cîndescul]Gîndescul vel vornic O vel vornicul]marele vornic K, cluceri O i]și AK, om. O 14—15 vel stolnicul]marele stolnic K 15 i Danciul]și Danciul AK, Danciul O Păriaianul C vel postelnicul]marele postelnic K fie-său]fii-său AL, fiul său C, fiu-său K cu fie-său Preda logofătul]și Preda logofătul fii-său O i]și K i Badia]și Bada ACO 16 Comîneanul]Comîneanul ACO, Cămăneanul G vel]marele K comis]căm V i,2]și AOK clucurul Bîrsescul]Bîrsescul clucer O Bîrsescul]om. G, Bîrsăscul K

vel căpitanul și alți mulți boiari, aruncându-i din casele domnești jos, cu lațurile în grumazi. Iar dorobanții să bucura și-i călca cu picioarele și-și bătea joc de trupurile lor. Și nici la biserică nu-i lăsa să-i îngroape, ci afară prin gunoaie.

5 Iar pre jupîneșele lor le muncea și le lua toată agoniseala. Acestea le făcea Mihnea, nu doar că era ceva vinovați, ci numai din sfatul lui cel necurat care era plămădit în inima lui încă mai dentăi, ca să tae pre turci și să rădice armă asupra turcilor. Deci știind că nu-i vor pristăni boiarii,
97^p i-au tăiat. Și nimic n-au folosit. | Da-va seama înaintea lui dumnezeu
10 la vrémea înfricoșatului județ!

Pre acéia vréme aduseră tătarii și pre Kimin Ianăș de la Crîm, de l-au răscumpărat Mihnea Vodă din robie.

Deci după acéia, nu trecu multă vréme, strînse Mihnea toate oștile. Călărimea o rîndui împrejurul tîrgului Tîrgoviștii, iar pedestrima o slobozi în turci. Și cîți să aflară acolo, pre toți i-au omorît. Și aciași trimise oști la toate vadurile, de arseră Brăila, Giurgiovul, și prădară tot ce găsiră dincoace de Dunăre, nu numai pre turci, ci pre toți neguțătorii creștini, nu să mai alegea nici de mare nici de mic, că judecată nu era.

20 1 vel căpitanul]marele căpitan K, vel armaș O boeri ACL și alți mulți boiari și Mihai de la Pătroae vel căpitan za roșii și pre alții mulți boeri O din casele domnești jos]jos pã ferești din casile domnești O lațurile]lanțurile ACKL, ștreangurile O 3 bătea]băte O nice la beserică K beserică G nu-ijna A să-ijșă A îngroape]îngroape trupurile lor A, îngroape ca pe creștini O cișce K 4 gunoaie]gunoii K 5 jupîneșele]jupinesile L, jupăneșile O muncea]muncia cumplit A, necăjie în tot felul O agoniseala]agonisita A, agonisala K, agonisala lor O Acestea]Acéstea GK, om. O 6 le om. G Mihnea]Mihnea (Micnea G) vodă AGK nu doar că]nu pentru că K, au doară că L doar că era ceva]că doar era cevași A ceva]cevaș C le făcea Mihnea nu doar că era ceva vinovați]au doară făce acest Mihne vodă de ucide boeri, că era ceva vinovați O cișce K 6—7 ci numai din sfatul lui cel necurat care era plămădit]ce numai de pizmă ce era plămădită O 7 — dit în inima lui om. G încă mai dentăi]încă mai dinnainte A, om. GO, încă de mai nainte K 7—8 ca să tae pre turci și]și G, ca O 8 armă asupra turcilor]asupra turcilor cu război O Deci]om. A, și K știind]neștiind A, fiind L că nu-ijcă nu AC, el că nu-i O pristăni]pristenii L boerii ACLO 9 tăiat]omorît AGKLO nimica L Da-va seama]Numai ce va da sama O samă GK 10 lași la C vrémea]vréme G, vremea L la vrémea înfricoșatului județ]la înfricoșatul județ O 11 Pre acéia vréme]Pre (pe CL) acea (Intr-acea O) vreme ACLO adusără CK și pre]și pe C, pre O Kimin]Kimi AGOV, Kiminen C, Kim L Ianăș]Ianoș ACGKLO Crîm]Sârîm G 12 Mihnea vodă]Mihnea L, Mihne vodă O 13 Deci om. GO după]după ACGKO acéia]aceia ALO nu trecu multă vréme]peste puțină vreme O vréme multă KL strînse]și strînse A, strîns-au K Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă ACGKO 13—14 oștile. Călărimea]oștile, călărimea A, oștile călări K, oștile și călărime O 14 o rîndui]rînduindu-i AK, rîndui G, pusă O tîrgului]orașului A, om. O Tîrgoviștii]om. C, Tîrgoviștea K pedestrima O 15 cîți să aflară]cîți să afla (s-au aflat K) GK, pre căți aflară O acolo]acolo în tîrg O i-au omorît]i omorîră (omorâră O) AGKLO omorât C aciași]aceiaș C, aciiș K, după aceasta îndată O 16 trimise]trimisără K, trimisă O vaduri G arseră]arse A, arșără O Giurgiovul]Giurgivul G, Giurgiu L 17 tot]toate C ce găsiră]ce-au aflat pe K dincoace]pre dincoace AG, pã dincoaci L pre]pe O ci pre]și pre K 17—18 ci pre toți neguțătorii creștini]ci și pe creștini, care era locuitorii împreună cu turcii O 18 alegea]alegia K mare]mari G mic]nimic G 18—19 nu să mai alegea nici de mare, nici de mic, că judecată nu era om. O

Și alése den neamul dorobănțesc de puse capete mari preste toți. Și-i cinstia și-i dăruia cu frînghie și cu haine scumpe. Și îmbrăca pre dorobanți tot cu haine spahiești. Și nădăjduia în ei ca Irod împăratul în Irodiiada, cînd tăe capul lui sfteti Ioan Cristitel, pentru dragostea ei. Deci cît folos au avut Irod de dînsa, atîta au avut și Mihnea de ei.

Atuncea împăratul deaca înțelése, de năprasnă să umplu de mînie. Și | Chiupriliul vezirazimul, cu toți pașii, mult se mirară cum să schimbă Mihnea den făgăduința lui și să făcu hain împărăției neavînd nici o nevoe. Și încă tot nu credea. Ce trimiseră de olac la Dunăre, să vază. Și tot aflară așa. Și degrab porunci împăratul de să strînseră oștile la Ruș, fiindu-le cap pașa. Și făcură pod peste Dunăre, de trecură la Giurgiov. Au tăbărit acolo în tirg. Făcură șanți mare împrejur.

Iar Mihnea încă-și găti oștile toate. Și întăi se duse la Rucăr de să împreună cu Racoți la hotarul țării, de făcură legătură și jurămînt mare. Și să învirteji iar înapoi. Și orînduiră pre Costandin Șerban voevod cu 10.000 unguri, cap lor Micheș Clemen, și cu 10.000 de munteni, capete Ghérghie dvornicul Băleanul, i Dumitru Sîrbul vel spătarul, cumnat cu Mihnea vodă, ca să meargă la Moldova, să scoață pre Ghica vodă.

1 alése]alese ACL, aliase K, alesă O niamul K dorobănțesc]dărăbănțesc G, dorobăn-
țesc KO de]de-i LO puse]puseră G, pusă O mari]mai OV preste]peste K toți]oști A
capete mari preste toți]vel armaș, vel agă, vel căpitan O 2 cinstia]cinstea și socotea C,
cinstea L, cinstē O dăruia]dăruī G frînghie]frînghie AC, frînghie G, frînghie K, frînghie L,
frînghei O și³om. A haine]daruri L Și⁴]Și-i GO îmbrăcă A prepe A 3 Și]și să C nă-
dăjduia]nedejduia K In ei]Intr-înși A, întru ei K, între ei O ca Irod]cași Irod G 4 In]In
cînd tăe]tăind O capul lui sfteti]cinstitul cap al sftintului A lui sfteti]lui sftēi (sfete O) KO, sft-
ntului L Cristitel]Botezătorul AKO, Crestitel C, Cristiteli G, Cîrstitāl L dragoste O 5 au
avut¹⁻²]javu AKO, avu²G folos au avut]folosit G Irod]Erod C atîta]atāta folos O Mihnea]
Mihnea vodă AGKO 6 Atuncea]Atunci K, Atunce O împăratul]împăratul și viziriul O
deaca]daca CL, dacă K, decă O înțelése]Ințelcsc CL, Ințălése K, Ințeleseră O să umplu]să
implu G, s-au înplut K 6—7 de năprasnă să umplu de mînie. Și Chiupriliul vezirazimul, cu
toți pașii]de aceasta O 7 Chiupriliul]Cropriliul C, Kipriuliul G, Kiuperltul K, Kipriliul L
vezirazimul]vezirazimul C, vizirul G, vezirul K să schimbă]să schimb C 7—8 schimbă
Mihnea den făgăduința lui și să om. O 8 Mihnea]Mihnea vodă AK den]de G, dă L făcu
hain]făcu Mihne vodă hain O nevoie C 9 Și]Ce K nu om. G Ce]Ci AL trimisără K să
vază om. A Și² om. G tot om. CO 9—10 așa aflară A 10 degrab]îndată O porunci] 35
porinci G, poronci K împăratul om. L de să]de GO strînseră]strînsără K, strîns L oștile]
oști O Ruși]Rușciuc O 10—11 fiindu-le cap pașa om. O 11 făcură]făcînd G peste]pre-
ste ACG de]și O Giurgiov]Giurgiu CG, Giurgiu L au tăbărit]tăbărîndu-să AGKL, și
tăbărită O 12 acolo om. O Făcură]făcînd O șanț CGL 13 Mihnea]Mihnea vodă AGKLO
încă-și]încă își CL găti]strînseră A, strînsă K oștile toate]oștile sale K, toate oștile O se
duse]să duse ACKL, să dusă O Rucăr]Rucāl KLO 13—14 de să împreună cu Racoți la
hotarul țării]în hotar de să împreună cu Racoți craul O 14 împreună]întālni C Racoțe C
de făcură]de făcu A, și făcură O jurămînt și legătură L 15 Și să învirteji]și să învirte-
jiră K, și întore]ndu-să O Și² om. GO iară-înapoi K orînduiră]orîndui A, rîndui KO Șer-
ban voevod]vodă, feciorul lui Șerban vodă O voevod]vodă K 16 10.000]7.000 V cap lor] 45
capul lor L Micheș]Michis A, Misaiș G, Micuș O Clemen]și Elasmon A, Clement C, Kéle-
minea G, și Elamit K, Kleme L, Kilemen O 10.000]6.000 L, 7.000 V capete]om. A, cape-
telelor O 17 Gheorghî vornecul A Ghérghie dvornicul Băleanul]Gheorghie Băleanu dvor-
nicul (vornic) KO GKLO i]și AKO vel spătarul]marele spătar K 17—18 cumnat cu
Mihnea]cumnatu (cumnat O) Mihni LO 18 meargă la]margă la (In O) KO pre]pă L, pe O
vodă]voevod L

Și când fu septembrie 5 deni, leatul 7167, întră Costandin vodă în Moldova. Și sosind la Iași, să loviră oștile cu straja moldovenească. Și război mare fu lingă țirg. Și fu moldovenii biruiți de oștile lui Costandin 92° vodă. | Și răzbindu-i, unii să închina lui, alții să duseră la domnul lor, 5 Ghica vodă, preste Prut la Țoțora. Și așa viind veste, s-au pogorît Ghica vodă cu toți boiarii lui și cu toate jupînele în jos spre Prut, pîn la Tighe-nea. Acolo s-au împreunat cu Galga sultan, cu oști tătărăști, ca 20.000. Și den porunca împăratului, mērse asupra lui Costandin vodă. Și avură război mare din josul țirgului Iașilor. Și cit clipeala fură biruiți ungurii 10 și munténii de tătari. Și intrară în ei ca lupii în oi, de-i răspindiră și-i noroiră în Bahlui. Tăiară pedestrina toată, ca 2.000, și călărimea așij-dera și-i robiră din dăstul. Iar ciți scăpară prin codri, îi omorîia moldovenii. De acia au scăpat Costandin vodă cu puținei oameni. Iar pre Gherghe dvornicul Băleanul îl cuprinseră acolo viu, și-l duseră rob la Crîm.

15 Iar Racoți încă trimise ajutor Mihniei pre Gaud, căpitanul némților, cu o seamă de unguri, iar cu altă seamă de oaste să duse Racoți la Hațag, așteptînd pre turci, să să bată acolo. Mihnea încă purcese den Țirgoviște

1 Și cînd fu]om. A, Deci cînd fu O septembrie 5]septembrie AC, la septemvri (septem-
vre L, septemvrie O) 5 (In 5 K) KLO deni]om. ACLO, zile K leatul]văleatul G, cursul
20 anilor K, om. L, leat O 7167]7168 O întră]au intrat K 1—2 întră Costandin vodă în Moldo-
va. Și sosind la Iași om. C 2 După Moldova ad. cu oști și trimisă pre Bade Lălăceanul străji
innainte și prinsă straja Ghicai vodă O cu straja]cu streaja ACL, om. O moldovenească]
moldovenească K, om. O 2—3 Și război mare fu]Și fu război mare AK, foarte tare O 3 fu²
25 fură AGKLO biruiți moldovenii AO 3—4 de oștile lui Costandin vodă om. O 4 răzbindu-i]
răsbînd GL închina lui]închinară AC duseră]dusără K, ducea O domnul om. O lor om. AL
5 preste]peste KLO Prut]Prot G Țoțora]Țoțora ACGO, Țițora L viind]fiind L, venind O
véste]veste L, om. O 5—6 Ghica vodă s-au pogorât O 6 boerii ALO lui om. AK jupl-
nele]jupinesele L, jupănesile lor O spre]p A, pe K, pre L, peste O pîn la]pînă spre K
30 6—7 Tighenea]Tighina ACO, Tighinea GK 7 Acolo]Și acolo O împreunat]înprionat K
Galga]Chalga A, Calgan CG, Galga K, Galca L sultan]sultanul A, soltan K cu oști]și cu
oștile G, însă cu oști O tătărăști L ca]ca la AO 20.000 de tătari C 8 Și den]din O
porunca]porîncă G, poronca O împăratului]împărăției K mērse]merseră AKL, au mers C, și
35 au mers O 8—9 Și avură război mare]Și sosind la Iași au făcut mare război O 9 țirgul
Iașilor]orașului O clipala GK 10 munténii L de tătari om. O în ei]Innainte C, tătarii Intr-
ânșii O în oi om. O de-îdă L răspindiră]răsipiră G, răsipiră în toate părțile O și-i]și li G,
și L, om. O noroiră]Innoroiră ACL, Innoirindu-i O 11—12 Tăiară pedestrina toată, ca
2000, și călărimea așijdera și-i robiră din dăstul]Și tăiară tătarii ca la 2000 de călărime, iar
pedestrima ciți fură ca la 2000 pre toți i-au robit. Iar lui Costantin vodă i s-au Innoroet calul
40 în Bahlui și eșind pedestru s-au prilejit o slugă a lui, anume Stan parcălabul de la Comișani și
îndată au descălicat de pe calul lui și l-au dat domnului său de au scăpat, iar pe l-l-au luat
tătarii O 12 și-i]și AKL destul ACGK Iar ciți]Și căți O codri li]codri-i K omorîia]omora
A, omorîia CGO moldovenii]moldovenii A, moldovianii G 13 De acia]De-abiia ACGK,
d-abia L, cât de-abic O puținei]puținei GK, puține L, puținei O oamenii]omina G, oamini K,
oameni în]prejurullui O Iar]Și L Gherghe]Gheorghe A, Gheorghie KL 14 dvornicul]vornec O
45 După Băleanul ad. și pre Nan căpitanul de roșii O îl cuprinseră]l-au prins A, încă-l
prinseră GL, îl (li O) prinsără KO acolo om. AKO viu]om. C, vii O și-l duseră rob]și l-au
dus A dusără K și-i dusără robi la Crăco O 15 Racoți]Racoțe C, Racoți craul O trimise]
mai trimise A, trimis-a G, trimiseră L, trimisă O ajutor]ajutori G, om. O Mihniei]Mihniei
50 vodă ACGKO pre]pe O Gaud]Ghaud A, Gaut G, Gaudi K, Gludich O căpitanul]cap L,
om. O némților]neamțul GO, niamțul K 16 seamă^{1,2}]samă GKO unguri]oști ungurești O
altă seamă de oaste]o samă de oști O să duse]se duse G, s-au dus O Racoți]la Racoțe C,
el O Hațag]Hageac L 17 așteptînd pre]de aștepta pe O să să]ca să să L Mihnea]Mihnea
(Mihne O) vodă AGKO purcese]purcuse L, purcésese K, purcésă O din Țirgoviște O

asupra | turcilor. Și când sosiră la Frătești, eșiră o seamă de turci din tabăra lor și să loviră în lunca Giurgiovilui. Iar Gaud cu ungerii lovi-i fără veste și foarte rău i-au tăiat. Și cîți scăpară, i-au gonit pîn în tabără. Turcii să îngrijară foarte. 93

Iar preste noapte, veni veste neagră Mihniei, că au bătut turcii pre Racoți craiul, și pre Costandin vodă tătarii așijderea. El încă să spăimîntă rău. Și socoti că nu va face singur nimic. Că turcii era mulți și tătarii încă venea cu Ghica vodă. Ci să învirteji înapoi cu multă grijă, pîn sosi la Tîrgoviște. Deci el acolo gîndise să șază pre loc și să bată cu turcii. Iar dorobanții și alte oști să sfătuiră să-l închiză în cetate și să-l dea turcilor. Mihnea, deaca prinse de veste, cu mare meșterșug să împacă cu dorobanții dîndu-le și bani mulți. Noaptea-l sloboziră, de au fugit preste munte. Și acolo își sfîrși viața lui, cum au fost mai rău. 10

Și au domnit Mihnea vodă 1 an și 9 luni.

Iar turcii și tătarii intrară în țară, de o robiră și o prădară foarte rău. Și puseră domn pre Ghica vodă la noemvrie 20 deni, leatul 7168. Și să întoarseră | înapoi cu multă pradă. 15 930

Iar Ghica vodă deaca s-au așăzat la scaun, în București, trimis-au poruncă în țară ca să strîngă cine va fi rămas și să-și meargă cineși

1 cînd|cît L sosiră|sosi O la sa|la Frătești AGKLO samă GKO 2 Giurgevilui G 20
Gaud|Ghaud A, Gaudi K, Gaod L, Gludih O lovi-|lîi loviră A, lovi L, li lovi de curmeziș O
fără|făr de ALO 3 i-au tăiat|lîi tăiară C și i-au tăiat foarte rău O cîți om. O scăpară|au
scăpat AK, om. O tabără| tabăra lor AGK 3—4 Turcii să îngrijară foarte om. O 4 în-
grijară|îngrijiră L 5 preste|peste K, eind fu peste O venii|veni A, veni-i K veste|viaste G,
veste L neagră|ră O Mihniei| Mihniei vodă AGK, Mihniei vodă de doao părți O că au|cum că
25 au A, cum au O pre|pe LO 6 Racoți C pre|pe așijderea om. O El încă|și el A, Deci el O
7 rău|foarte rău O socoti|să conteni AK face|putea isprăvi O singur nimic|nimica singur
A, nimic singur C, singur nimica GL, singuri nimică K, nimica el sîngur O și² om. L 8 venea|
venia AK Ghica|Gheorghe Ghica O Ci|și A, ce GK invirteji|Întoarsă O Înapoi ACGKO
grijă|grije A pîn|pînă ACLO sosi|au sosit K 9 Deci el acolo|Deci acolo el L, și acolo O 30
gîndise să|gîndi să A, socoti să O pre|pă CL, pe K pre loc om. O să se K 10 și alte oști|și
siimenii și alte bresli O svătuiră G și² om. C să-l închiză în cetate și să-l dea turcilor|ca să
nu să bată cu turcii, că de să vor bate, vor răpune țara și vor pune turcii în țară pașă O
11 Mihnea|Mihnea vodă AK Atunce Mihne vodă O deaca|daca CKL deaca prinse de
veste|foarte să îngrijă ca să nu-l oprească slujitorii să-l dea turcilor O cu mare|și cu mare O
35 meșterșug ACGLO 12 și bani|bani AO noaptea-l|și noaptea îl AL, noaptea îl C noapți
ei îl K noaptea-l sloboziră|așa l-au slobozit noaptea O de au|dă (și O) au LO preste munte|în
Țara Ungurească O 13 își sfîrși|și-au săvârșit AGKO viața|viața G lui om. GK După
rău. ad. Și puse domni pre Ghica vodă A 14 Mihnea vodă|aice în țară O 1 an și 9 luni|ani
40 1 și luni 3 ACGKLV 15 de o|și o A, dă o L robiră|răpiră C și o prădară om. L 16 puseră|
pîindu-să A, pîind O pre|om. A, pe L Ghica vodă|Ghica voevod L, Io Gheorghe Ghica
voevod în scaun în București O la om. AO deni|de zile AK, om. CLO leatul|cursul anilor
AK, om. L 17 Și om. AO să întoarseră|s-au întors A, să întoarsă KO După întoarseră
ad. turcii și tătarii A, iar CGL cu multă pradă înapoi O Înainte de r. 18 ad. Cap. 44. Domnia
Ghicăi vodă ce au mers din Moldova cu vodă domn la domnia Țării Românești K 18 Iar om. K
45 deaca|daca CL, dacă KO s-au așăzat|să așază O la|în ACKL scaun K în|la L, om. O
București om. O trimis-au|trimise A, trimisă O 19 poruncă|cărți A, porîncă G, porîncă KO
în țară|în toată țara AGKLO ca să să|să să AL, ca să CG cine|cineș CO și să-și|și să GO,
să K meargă|miargă GO margă K cineși om. AO

la moșia lui, să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului. Și arăta milă mare asupra săracilor și le făcea judecată dreaptă. Niminea nu să întorcea obidit de la divanul lui. Așijderea și slujitorilor le făcu căutare. Și cîți ziseră că sint roboți, săraci, fugiți, morți, pre toți îi scoase de la catastih. Și celor ce rămaseră le dăde scādere din dăstul. Și ertă pre toți greșiții. Și cînd au fost vrēma haraciului, pus-au pre toți să-și dea după obicei.

Iar cînd au fost la april 26 deni, 7168, venit-au la Ghica vodă veste cum vine Costandin vodă cu ungurii, pre la Ciinēni, aicea în țară. Și numai-decît s-au sculat cu toți boiarii țării și cu toate jupînésele lor și cu toți coconii lor de s-a dus la Giurgiov. Iar Costandin vodă au intrat în București, mai 1 deni. Și s-au adunat toți dorobanții și siimēnii lingă dînsul. Și veniră și din roșii și din toate cētele, de să închinară lui. Și să apucară iar de hoțiile lor céle obiceiute stri | cînd și jefuind bucatele boiariilor și tot ce gāsiră. Și făcură și alte nebunii multe. Că veniră fără veste de lovire pre Ghica vodă la Giurgiov, pre în vărsatul zorilor. Și carii cum putură scăpară, unii în cetate, alții în șăici, alții în prund, mulți s-au și înecat; pre mulți i-au și prins afară. Și ce aflară, luară, cu jahul, tot. Și iar s-au învrtejit înapoi, la București.

Deci înțelegînd împărăția de atîta nebunie ce fac rumîinii, și îndată porunci la turci și la tătari să vie în țară să o robească și să o prade. Iar

1 la]pre la O moșia]moșiile O lui]sa oricarele A, sa K, lor O să să]și să AO dea] de O haraciul]hareciul O să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului om. G 2 Și arăta milă mare asupra săracilor om. K făcea]făce O dereaptă G, diriaptă K Niminea] Nimini AC, Nimeneale G, Nime K, și rimene O 3 întoarce O de la divanul lui obidit O 4 ziseră]om. C, zisără KO că sint]om. C, că-s tot G săraei, fugiți]săraci AKL, fugiți, săraci C, și fugiți O și morți KO pre]le L îi scoase]scoase K, îi scoasă O 5 catastif CO celor ce] cât O rămaseră]rămăsease K, rămăseseră L, rămăsără O dēde]dete ACL, dedi O scādere]scādere K, scāzământ O destul AGKLO ertă]iertă G 6 greșiții O După greșiții ad. și să bucura țara foarte de dreptățile ce le făce O cînd au fost]viind ACGKLO vrēmea]vrēm K, vreme O pus-au]puse A pre]pă A să-și să-l AKLO, să CG dea]de O 7 după]dupre C, de pre G obiceiē]obiceiū, ACL, obiceiū GK 8 au fost]fu KO la¹ om. A april]aprilie AGKO 26 deni]26 de zile AK, 26 CL, 27 O 7168]în (în om. A) cursul anilor 7168 AK, leatul 7168 CO, văleatul 7168 G venit-au veste la Ghica vodă O 9 cum]cum că AO, că CL După vodă ad. feciorul lui Șarban vodă O aicea]aiici AL, aice KO 9-10 aicea în țară. Și numaidecît s-au sculat cu toți boiarii țării și om. G 10 sculat]mutat C, gătit O cu toți]toți A boiarii] boerii ACLO țării om. C și¹ om. A jupînesile ALO toți om. K 10-11 și cu toți coconii lor om. O 12 mai 1 deni]la maiū 1 AO, mai 1 CL, în luna lui mai 1 K toți]și toți L 13 viniară K din om. GO și din toate cētele om. O 14 hoțiile]tîlhăriele O stricînd]strîngînd AK jăfuînd ACLO, jăcuînd GK 15 multe]mai multe L Că]și O fără]făr de A, fără de O de]de-i C, de-l L 16 la Giurgiov pre om. O pre]prin AK, pri G, om. O în vărsatul]răvārsatul AL, vărsatul GK, în răvārsatul O carii]care ALO, carei C 17 așa scăpară O în]la K în]prin A șăici]șeici K prund]ostroave O și înecat]și înnicat K, înecat în Dunăre L 18 și pre O i-au și]i-au CL, au O prins]cōprins C afară]pre afară C, și afară O luară cu jahul, tot]tot 145 luară cu jahul A, luară (luoa G) cu jacul tot CGK, jăfuiră tot O 19 s-au învrtejit]să învrtejiră GK, s-au întors O înapoi om. K 20 împărăția înțelegînd C, înțelegînd înpărăție O de atîta]să miră (mirară G) AGK, să miră de această L rumîinii]romîinii K, romine O 21 porinci G, poronci KO în țară om. AK robească]robască GK, robiască O și să o prade]om. C, și să prade K, și să o predi O

Ghica vodă înțelegînd de aceasta, și cu boiarii dinpreună, ei trimiseră cărți la împărăție și la viziriul, cu lacrimi și cu plecăciune, ca să nu mai trimiță oștile pre robie, ci numai să gonească dușmanii afară din țară. Deci atunce să milostivi și trimiseră pre Geani Aslan pașa și pre Chinan pașa cu oștile turcești și pre Ac Mîrzea cu tătarii. Și veniră la Giurgiov de să împreună

Și cînd fu la mai 21 deni, au purces să meargă la București. Iar Costandin vodă |prinse de veste și au fugit cu mulți din munténi și la mai 25 deni au trecut muntele, și au pribegit în Țara Căzăcească. Iar doamnă-sa au rămas în Țara Ungurească.

Iar Ghica vodă s-au așăzat a fi domn iar la scaun în București.

Iar Geani Aslan pașa și cu Chinan pașa și cu Ac Mîrzea s-au înturnat cu mare cinste și cu dar bun și au trecut în Țara Ungurească pre la Rușava, împreunîndu-se cu Budum pașa și cu Seedi pașa. Făcut-au război mare cu Racoți craiul, din jos de Clujvar, pre apa Șomușuiului. Care război, zic unii, față la față, nici pușcă, nici tun n-au slobozit, numai sabie la sabie. Ci tot fu izbînda turcilor, că era mulți, ca 40.000 ;iar unгурii puținii, ca 8.000. Atunci Racoți vitejaște au perit, că numai cu sabia goală au intrat în mijlocul turcilor și au tăiat pre un pașă mare și pre mulți turci. Și învirtejîndu-se, unii l-au lovit în cap cu sabiia, alții l-au împuns în spate cu giudélele. Și încă așa rănit fiind, tot au scăpat. Și fiind biruit, fugit-au

1 înțelegînd K de om. G Iar (p. 142₂₁) ... aceasta|Dar bătrînul Ghica vodă decă înțelăse de aceasta O După aceasta ad. foarte să întrestă O boiarii|boierii ACL și cu boiarii dinpreună om. O ei|om. K, și O trimiseră|trimisără K, trimisă O 1—2 la împărăție cărți și la vizirul L cărți cu lacrimi și cu mare rugăciune la împăratul și la vizirul O 2 plecăciuni L mai om. O trimiță|trimiți C, trimață O 3 oștile|oști CKO pre|spre O ci|ce GKO vrăjmași afară din țară O Deci atunce|Deci atuncea (atunci K) ACGKL, și O 4 După milostivi ad. împăratul AK, împărăție O trimiseră|trimise ACK, trimisă O Geani|Gian A, Gean CGL, Țeană K, Jăn O pre Chinan|Chinan G, pre Sinan K și pre Chinan pașa om. O oștile|oști AGKLO 5 Ac|Hat A, At CK, Aa L Mîrzea|Mîrza K, Mează L, Mărze O Giurgiov ACGL 6 vodă|voevod L 7 cînd fu om. O la mai 21|În 21 de zile alui mai K deni|de zile A, om. CLO să meargă la|să margă la K, spre O 8 prinse|prinzînd AGKO și om. AGKO 8—9 la 25 zile a lui mai K 9 mai 25|mai în 25 O deni|de zile A, om. CLO 10 doamnă-sa|doamna sa A CLO 11 vodă om. L a fi domn iar|a fi domn A, a fi domn K, iar O la scaun|la (În O) scaunul lui AGKO 12 Iar|Deci O Geani|Gian A, Gin C, Gean GL, Țeană K și cu|și A, cu C Chinan|Sinan K și cu|și A Ac Mîrzea|At Mîrzea ACK, Armeaza L, Ac Mîrze O 13 dar bun|daruri bune AK cu mare cinste și cu dar bun|cu mari daruri scumpe și cu cinste O și² om. O pre|pă G, pe L 14 împreunîndu-se cu|Înpreună cu O Budum|Buda AK, Budun G, Budim O Seedi|Seidi AK, Seghedim C, Seede G împreunîndu-se cu Budum pașa și cu Seedi pașa om. L și cu Seedi pașa om. O Făcut-au|făcînd C, au făcut O război mare|mare război O 14—15 cu Racoți craiul război mare A 15 cu om. K Racoțe C craiul|om. C, craiul Ardealului O Clujvar|Clușvar AC Șomușuiului|Șomușoiului A, Șăimușoiului C, Șomejului K pre apa Șomușoiului, din jos de Clujvar O 16 zic unii|zic că s-au făcut O nici^{1,2} nice K n-au om. G numai|nici numai A, la G 17 Ci tot|și A ca|ca la AO unğuri ACGKL puținii|mai puținii L, era puțin O 18 ca|ca la AKO Atuncea CGL Racoțe C vitejaște|vitejești O 19 pașă|pașe GK 20 învirtejîndu-se|Învirtejîndu-să ACL, întorcîndu-să Înapoi O în cap om. CV spate|spată cu hăștiurile (?) C 20—21 cu giudélele în spate O 21 cu giudélele|cu sulița A, cu țudélele G, cu sulițile L rănit fiind|rănit L, fiind rănit O a|a G și om. C fiind biruit|biruîndu-să A, fiind biruiți G fugit-au|tot au fugit AK, au fugit O

95 pîn la Oradiia Mare și acolo au murit. Și fu dus la moșia lui, | la Patoc, și acolo s-au îngropat. Iar turcii ocoliră Oradiia Mare și o bătură 40 de zile și o luară cu totul.

Iar Ghica vodă fiind domn Țării Ruminești, porunci să-și dea fiște-
5 care birul, să să plătească de haraci. Iar ei, ca niște oameni nebuni și dăzmătici, să trăgea fieșcarele și să ascundea și nu vrea să-și dea birul după obicei, gîndind domnului lor cum era și învățați. Deci trecînd vremea haraciului, fu scîrbit vezirazimul Chiupriuliul, și cînd fu la septembrie 1 deni, leatul 7169, trimis-au pre gineri-său Mustafa pașa de la
10 Silistra și au intrat în București fără veste și au luat pre Ghica vodă din scaun și l-au dus la Poartă și l-au mazilit, prepuindu-i că n-au fost vrédnic să-și tocmească țara și să-și trimiță haraciul la vréme.

Și au domnit Ghica vodă luni 9 și zile 10.

Atunce, pre acea vréme, era împărăția la Odrii. Și s-au întîmplat
15 de au fost acolo și Costandin Cantacuzino postelnicul, însă chemat de vizirul, ca să-l întrebe de zabava haraciului, cum au fost. Și-l pedepsea zicînd că au făcut Ghica vodă și rumîinii rușine împă | ratului de n-au adus haraciul la vréme; și cum împăratul biruiaște de la răsărit pîn la apus,

I murit|morit G aus|adus O moșia|moșia L, moșic O lui|sa K Patoc|Patoc A, Patoc C
20 2 s-au|au C ocoliră|au ocolit O Oradiia|Oradie O Mare om. C 4 Ruminești|Rominești K porunci|poruncit-au AK, poronci O ca să-și de O 4-5 fieștecare birul|birul fieștecarele A, fieștecarele birul C, birul fieștecare K, fieșcare birul L, fieștecare birul lui O 6 dăzmătici|dăzmetici A, dezmetic CGKO trăgea|strîngea AK, ascundé O fieșcarele|fieștecarele AG, fieștecare CK, fieștecare O și¹om. C și să ascundea om. O vrea|vra O dea|de O 7 după|cum este A obicei|obiceiul A, obicei CLO gîndind|gîndindu-i C domnului lor|domnului lor rău G, rău domnului lor K, mult rău domnului lor O cum era și|cum era și era și CV, cumu-ș era K, precum era ei O 8 vreme O Chiupriuliul|Chiupriuliul A, Chiupreliul G, Chiupriulul K, Chipriuliul LO 8-9 la septembrie 1|în zi 1 a lui septemvri K 9 deni om. ACL leatul|văleat G, și cursul anilor K, om. LO 10 Silistra|Sălistra K, Dārstor O, Sistra V și au|de au O fără veste|făr de veste A, om. C, fără de veste G fără de veste în București O După vodă ad. făr de (fără K) veste AK 11 și l-au dus la Poartă|ducindu-l la Țarigrad O și l-au mazilit|om. A, l-au mazilit O prepuindu-i|prepuindu-l AL, prepuind K vrédnic|vrédnic G 12 tocmească GKO 13 luni 9|9 luni AK și zile 10|și 10 zile. A, zile 10 CL, și 10 zile K După r. 13 ad. Iar într-alt létopiseși pentru maziliia Ghicai vodă scrie alt adevăr, că Ghica vodă lăsase pe Gligore, fiul-său zălog la vizirul și-i déte pe Costandin postelnicul Cantacuzino sfetnic și chivernisor. Iar cînd au fost într-o zi, Gligore bezdada la vizirul Kiupriuliul, l-au întrebat de tată-său, iar fiul său fiind sfătuit de chivernisor, au răspuns vizirului : „de tatăl meu, cum au fost până acum și ce au <făcut>, am fost chiezaș, iar de acum ce gînd are nu sînt chezaș pã dinsul, că nu știu încotro o va lua”. Deci vizirul într-aceia numai s-au turburat și au trimis de l-au luat în obezi și i-au făcut toată avuția lui; au trecut despre doamna și o au dăzbrăcat, lăsînd-o numai în ie, piitã după ușă. Iar o slugă bătrînă a Ghicai vodă, anume Ștefan vel armaș, au luat o ipîngea a lui și au aruncat în capul doamnei pînă-s-au potolit turcii cu jaful. Deci pã Ghica vodă l-au pornit la Țarigrad și pînă a treia zi au venit veste că au pus pe Gligorie, fiul său, domn. Iată acest bine au făcut fiul la părintele lui și așa este adevărul C Introduce tot aici titlul Cap. 45. Vezirul cînd au vrut să trimiță pașe să domnească Țara Romînească, iară Costandin postelnicul Cantacuzino au căzut cu rugăminte și au potolit scîrba și urgia vezirului și pentru domnia lui Grigorie vodă, feriorul Ghicai vodă K 14 Atunce|Atuncea ACL, om. GKL pre|pã CL, Și O acea|acăia K, într-ace O vremi O Odrii|Udrii C, Udrei O s-au|s-a L 15 Cantacuzino postelnicul|Cantacuzino C, vodă Cantacuzin postelnicul G, postelnicul Cantacuzino K, postelnicul O însă|om. C, încă L, fiind O 16 ca om. A fost|fost lucrul O pedepsia ACGK, pedepsie O După pedepsea ad. în multe feliiuri O 17 rușine|meșteșug și rușine O adus|dat K 18 biruiaști O pîn|și pînă G

și nu iaste altă țară mai rea decât Țara Rumînească, că nu apucă o nebulie să să potolească, alta rădică. Atuncea Chiupriliul vezirazimul foarte rău s-au mîniat, poruncind gineri-său, lui Mustafa pașa, să vie aicea în țară el domn (adecă pașă). Și rîndui 4.000 de turci să vie cu dînsul. Și au poruncit să omoare pre Ghica vodă.

Iar Costandin postelnicul, bunul creștin și vrédnic de slujbă, el deaca înțelése de aceasta, mult plînse și să vâeta pentru săraca de țară, cum să-și piarză légea, și sfintele bisérici să să făcă meceturi turcești. Și-și căuta ajutor într-o parte și-ntr-alta, și pre nimenea nu-și găsia, făr'cît pre cel mare, putérnicul domnul și dumnezeul nostru Isus Hristos, carelé au izbăvit pre izraiténi din mîna lui faraon și pre Noe din potop și pre Lot din Sodom și pre David din mîinile lui Saul și pre tot neamul omenesc i-au răscumpărat cu sîngele lui și i-au scos din mîna diavolului. Așadar întări și inima robului său Costandin postelnicul și vitejaște cuteză de întră tocma la viziriul. Și cu mare groază deșchise buzele lui, și cu multe lacrămi i să ruga ca să să milostivească încă odată pre Țara Rumînească, să le iarte greșalele, prinzindu-se tare că nu vor mai face ce au făcut, ci va da haraciul împăratului la vrémea lui și ce-i va fi porunca vor face. Și multe ca acestea zicea. Și-i aducea aminte în tot chipul.

Atuncea déde dumnezeu de-și conteni viziriul mîniia și îndată opri pre gineri-său, Mustafa pașa, să nu vie aicea. Și pentru voia lui Costandin postelnicul, au ertat pre Ghica vodă de moarte și pre Țara Rumînească de a lor greșală. Că pre acel Costandin foarte-l avea Chiupriuliul iubit, căci îl aflase că grăiaște drept și ține cu raiaoa împăratului și pohtéște

1 iastejeste ACL altă om. G 2 rădică]să rădică ALO Atuncea]Atunci K, Și îndată O Chiupriliul]Chipeleul GL, Chiupurlăul K, om. O 2-3 vezirazimul foarte rău s-au mîniat om. O rău om. AGK 3 poruncind]porunci GO gineri-său]viziriul gineri-său O lui om. CG să vie]să fie C aicea]aici ACGKO După țară ad. să fie AGKLO 4 domnel L pașă]pașe K Și]și-i AK rîndui]rîndui G 4000]40.000 K au]i-au CG 4-5 porncit G 5 pre]și pre GL 6 vrédnic]vrednicul CG el om. KO 7 înțelése]au înțăles K, înțălesă O pltnse]pltngea KO 8 să-și]va să-și O să să facă]să-și facă G, cum or să fie O meceturi]meștecături G turcești] de turci G, om. O 9 într-o parte]și într-o parte AKO și-ntr-alta]și alta A pre]pe O nimini AC, nime K găsia]gășie O 10 făr'cît]numai A, făr de cît CO, fără numai GK mare]mai mare AGK, om. O putérnicul]pre A, puternic CKLO și domnul G și dumnezeul]om. AGO, dumnezăul K 11 carelé]care CG, cel ce K izraiténi]israil A, istraiténi CL, norodul lui Istrail O mina]robia AGKLO Noe]dreptul Noi O 12 Sodoma K mîinile]mîinule K 13 i-au]l-au ACO sîngele]scump sîngele A lui]său AO și i-au scos om. C mîna]mîinile A, mîinule K, robia O 14 Așadar]Așijdere O robului său lui V vitejaste CGK, vitejești O 15 tocma]tocmai AL, om. O viziriul]vezirazimul Chipeleul O deșchise]deschise-și A, deschisă O buzele]buzile L, gura O lui]săle AK, om. L 16 i să]a să C rugă AG pre]pe A 17 să le]să se L, să-i O iarte]erte ALO greșala O prinzindu-se]GK 18 ci]ce CG, ce-ș K, și L va]vor AKO lui]sa AK ce-]ce AO 18-19 împăratului la vrémea... în tot chipul om. L 19 vor]va CG Și-i aducea]și-i adușe A, Și aducea C, aducindu-i O tot om G 20 Atuncej Atuncea AGL, Atunci CK déde]dete ACL, déti O viziriul om. G mînia vizirul L 20-21 opri pre]poronci și popri pre K 21 vie]margă K aicea]aici în țară A, aici C, în țară GO, în Țara Rominească K 22 postelnicul om. LV pre]ji pre ACGK, și pe O din moarte AGK 23 a lor om. O pre]pă L acel]cest O După Costandin ad. postelnicul CO l om. G Chiupriuliul] Costandin L 24 căci îl]că să A, căci K aflase]afla C drept]adevărul și dreptul A, drept GK și pohtéște om. C pottește AL

binele săracilor. Avut-au săraca de țară noroc pentru acel om bun, carele sta în toată vremea pentru binele ei și-l dorea inima de creștinătate și de pământul țării, ca să nu-l piarză. Că și el era moșnean într-însa, cu case și cu olate, ca și alți boiari. O mare ciudă făcu Dumnezeu cu Țara Rumî-
5 nească, că o scoase din mîinile păgînilor și biserică | le le mîntui de legea
96^v lui Měhmet, și-i trimise mare bucurie. Lăudat să fie numele lui în vécî!

După acéia viziriul porunci lui Costandin postelnicul să alege pre
cine va fi voia lui să-l facă domn Țării Rumînești. Și au lăsat pre credința
lui și domniia și țara, ce-i va fi voia lui să facă și să tocească.

Atuncea înțelegînd domnii greci țarigrădēni, cădea la picioarele lui
și-i făgăduia bani mulți și-l ruga ca să facă pre unul dintru ei domn. Iar
el, știind că sînt greci avani și încărcăți de datorii, nici unuia nu i-au făgă-
duit, iar pentru binele țării, ca să nu o prade și să o jăhuiască, cum
sînt ei învățați. Deci fiind acolo și Gligorașco, sin Ghicăi vodă, prinzînd de
15 veste, mers-au el singur de au căzut la Costandin postelnicul cu multă
rugăciune, ca să-l facă domn, făgăduindu-se că-i va fi ca un fiu bun, și
ce-i va zice, va face. Costandin postelnicul i-au luat credința și să făgădui
să-l facă domn, socotind că au născut la Moldova și acolo au crescut, și
cum el va ști rîndul țării și-i va fi milă de săraci. Și-l jură pre sfînta evan-
20 ghelie și-i făcu zapis cu mare legătură, cu a lui mînă scris, ca să-l aibă ca
97 pre tat-său și să-l cinstească cum să | cade, măcar că Costandin n-au
pohtit de la el nici să-i dea boerie, nici nimic, fără pace la casa lui să aibă.

Și așa, făcînd legătură, numaidecît l-au dus la viziriul, de i-au sărutat
mîna, de domnie. Și au purces cu agă și cu stéag, de au venit aicea în țară,

25 1 binele săracilor om. C săraca]acea (această K) săracă AKL pentru acel]cu acest O
carele]care O 2 în om. G de]pintru A, dă L 3 țării]Țării Românești O ca să nu-l piarză
om. O să nu-l]să-l G moșnean]moștean A, moștan O 3—4 casă și cu moșii O 4 O]Oh AK
ciudă]minune AO 5 mîinile]mîinule K păgînilor]turcilor AK bisericile]sfintele biserici AO
30 de]din AC legea]légea K, lege O 6 Měhmet]Moameti A, Mahmet O și-i]și ACKO să
fie]fiie C lui]tău G 7 poruncii]au poruncit A, poruncit-au G, poruncit-au KO postelnec O
pre]pă A 8 cine]cîni-i A, cine-i CGKL lui voia C lui om. K să-l]să C Rumînești]Munte-
nești A 9 ce-i]cumu-i O lui voia C lui om. O tocească]scoatească K, tocmască O
10 greci]grecești O 11 și-i]și CGL dintru]din AGO, dintre CL, de K 12 știind că]
fiindcă L sînt om. C grecii AGK datorii]toate datorile G 12—13 i-au făgăduit]i-au
35 îngăduit AGK, îngădui O 13 iar om. O pintru A să o]să nu o A jăhuiască]jăfuiască ACLO,
jehuiască G, jecuească K cum]precum AGKLO 14 și om. O Gligorașco]Grigorașco AKL,
Grigori vodă O sin]feciorul AKO, fiul C Ghicăi]Ghica G și prinzînd O de om. L 15 el]la
el A, și el O singur om. A la Costandin postelnicul om. A 15—16 multă rugăciune]multă
rugămintea A făgăduindu-se]făgăduindu-i A, făgăduindu-să CLO, făgăduindu-i-se G fiu]
40 fug O bun om. C 17 Deci Costandin O 18 să-l facă]că-l va face O au născu]s-au născut
A, el au născut L în țara Moldovei O 19 rîndul]rînduiala GL fi]hi G 20 și-i făcu]și fu
G, și făcut O zapis cu a lui mînă scris cu mare legătură L scris cu a lui mînă A, cu mîna lui
scris K, scrisă de mîna lui O 20—21 ca pre tat-său]ca un tată C, ca pe un tată O 21 cum
să cade om. A că om. C După Costandin ad. postelnicul AK 21—22 măcar că ... casa lui
45 să aibă om. O 22 pohtit]vrut G să-i dea nici A boerie]boerii G nici nimic]nice altă ceva K
fără]fără de cît A, fără numai C 23 numaidecît om. A la viziriul]numai A, om. K i-au]au AK
23—24 făcînd legătură ... de domnie]l dusă la viziriul de-l înbracă cu cîftan și sărută poala
împăratului și i-au dat steag de domnie O 24 aicea în țară]în țară GK Și-au purces ... aicea
în țară]Și au venit Io Grigorie Ghica voevod cu agă turc O

dăscălecînd în Caracal, joi în ziua lui sfinți Nicolae, dechemvre 6 deni, leatul 7169.

Văzînd dumnezeu atîta nebulie ce făcuse rumîinii și cum nu să mai întorc să-și plîngă păcatele și să facă pocăință, nu se mai putu răbda, ce trimise judecată și caznă. Întăi robii, a doao ciuma 3 ani, a treia foamete mare în 2 ani, a patra multe boale și nevoi gréle, și în tot chipul de bube. Dumnezeu au secerat de tot felii de oameni, iar ca la ceata dorobanților, nici la unii. Ales la 2 orașă, Tîrgoviștea și Bucureștii, făcîndu-se moarte nespūsă. Că, adevăr, la acéste 2 tîrguri era spurcăciuni multe de voe și asemănară Sodomului și Gomorului. Iar plată încă luară.

După aceasta și Gligorie vodă găsinđ o țară răsipită și plină de nevoe, mai virtos îngreuiată de păgînii turci, pentru vina lor ce au făcut, cerșind de la ei unii bani, alții bucate | ce jăhuise, alții datorii Mihniei vodă, alții una, alții alta. Ci să mira ce va să mai facă și cu ce va să mai lupte. Că ei ca niște lei căsca gurile să-i înghiță pre toți, fiind țara plină de nevoe și de sărăcie. Însă mijlocul tot nu-l da, ci cît putu sili pentru creștini. Și să lăsa pre sine în toată lipsa. Și chemă pre toți boiarii țării, poruncindu-le ca ce s-ar strînge din țară, venitul tot să-l dea turcilor, ca doar va izbăvi dumnezeu pre săraci încă de acest rînd. Cine au fost zurba, de au hienit pre domnii lor și au făcut țării rău în zilele lui Gligorie vodă, ș-au dat conșul. Ca și slugile lui David împărat, care-l suduia și-l ficlenea; apoi luară plată de la fie-său, Solomon.

1 lui sfinți]de sfinți A, de sfete CGK, de sfinții L deni]zile AK, om. CL 1—2 descălecînd ... 7169]și au descălecat în oraș, în Caracal, joi în ziua de sfinți Sava, dechemvre 5 leat 7169 O 2 leatul]cursul anilor A, văleat G, în anii K, om. L După r. 2 titlu nou Certare de la dumnăzău ce au vinit asupra Țării Rominești în K De la p. 147 r.3 ptnă la p. 148 r. 5 sflrșind cu cuvintele cel bătrîn avem redacție deosebită Și au dat poclon domniei 1000 de pungi și făcu obicei. Și dacă veni în țară, scoasă oerit pre la toți boerii și mănăstirile și slujitorii și pusă haraciul îndoiti și sumă mare de bani pre toată țara și pusă o jumătate de bir pe slujitori de împlini acea 100 de pungi de bani și plăti toată datorie. Atunce să făcură năpăști și fugiră slujitorii și domnia cu pace în O 3 ce făcuse rumnii om. A ce făcuse]care făcură K și cum]cum AK nu om. L 4 întorc]întoarse C să-și plîngă păcatele]să-l plătească capetele K nu mai putu]n-au mai putu A 5 robie AKL doao]dooa A, doo K, apoi L 6 în¹ om. A multă boală L în²]cu C în tot chipul]multe felii K 7 au secerat]au cercat C, au tot săcirat K 8 nici la unii]la nici unii AC orașă om. G în Tîrgoviște și în K și om. C făcîndu-se]făcînd AK 9 nespuse K adevăr]adevărăt A că adevăr la aceste 2 tîrguri era om. K spurcăciuni multe]spurcăciuni A, spurcăciunile C, spurcăciune multă GK de voe om. C și]și să AK 9—10 asemănarea C 11 și om. AK Gligorie]Grigorașco A, Gligorie CG, Grigore KL vodă om. C răsipită]rătăcită AGK 12 nevoi AGK păgînii]stăpînii G turci]de turci A 13 unii]unora L jăhuise]jăfuisse ACL, jehuisse G, jăcuise K 14 alții ... alții]unii 40 ... alții A Ci om. AGKO va om. A mai¹ om. K 14—15 și cu ce va să mai lupte om. A să să]om. G, să K mai² om. C 15 Că ei]căci V să-]să AK fiind]și AGKL era plină AK 16 nevoi K nu-]nu-și L 16—17 sili pentru creștini. Și să lăsa pre sine în toată lipsa. Și om. A 18 strînge din țară, venitul tot]strînge venitul țării tot G va]și va K 19 Cine]iar cine AK fost zurba]făcut zarva A zurba]vorba C 20 hienit]viclenit AGKL domnii]domnul AKL 21 împărat]împăratul AL, om. G care-]carele il CL, carele-] GK ficlenea]viclenia ACGK, viclenea L 22 fie-său]fiii-său AL, fiul său C, fiul G, fiu-seu K

În zilele lui, au dat dumnezeu de au ertat toate boalele și nevoile ce era în Țara Rumînească. Și s-au făcut piine și miiare și vin mult, și s-au dăschis toată hrana săracilor.

Domnit-au Gligorașco tot bine și cu pace, pîn au murit viziriul cel
5 bătrîn și au pus împăratul pre un fecior al lui, ce i-au zis Chipriuliul, să fie
vezirazim în locul tătine-său. Acesta să rădică cu oaste turcească de au
98 mers | asupra Țării Ungurești de sus. Și au poruncit de au mers și Dabija
vodă, domnul moldovenesc; și Gligorașco vodă, domnul muntenesc, încă
au purces la iuli 20 deni, leatul 7171. Bătut-au cetatea ce-i zic Uivarul
10 zile 43 și o au luat turcii. Și au mai luat împrejur și alte cetăți și sate
și coștée și au robit și au ars Țara Ungurească foarte rău. Mers-au cu Gli-
gorașco vodă în oaste și 3 feciori ai lui Costandin postelnicul, anume Drăghici
vel păharnic, i Șarban vtori logofăt și Costandin vtori postelnic. Și slujia
foarte cu dreptate și cu credință mare. Iar tatăl lor era aicea în țară,
15 la casa lui, precum să făgăduise Gligorașco vodă cînd au luat domnia.
; Diavolul, pizmașul neamului omenesc, vâzînd pre Costandin postel-
nicul că să porneste spre fapte bune, făcînd multe milostenii întîi pre la
mănăstiri, pre la săraci și pre streini îi priimii și-i căuta și Dumnezeu încă-i
ajuta și-i adăogea în toate casa lui cu tot binele sfinții sale; iar diavolul
20 tot îl cerca, duprecum îi iaste obiceiul lui, să-l prinză în clucsa lui. Și
nicicum nu putea de el să să lipească. Atuncea diavolul găsi 2 vase réle :
98^v unul rumînesc, altul grecesc, anume Stroe vornicul Leur | deanul și Dum-

1 au dat|dat-a K 2 ce|care A miere L 4 Gligorașco|Grigorie vodă AKL, Gligorașco
vodă C, Gligorașcul G cu bine A pîn|ptnă ctnd A 5 După bătrîn ad. Chiupurlăul K
25 împăratul|viziriul G și au pus împăratul|Deci murind viziriul Chipreleul, pusă împărăție
iar O ce|și A, și-i K, ce-i O i-au zis|zisără K, zice O După zis ad. iar AGKLO 5—6 să
fie vezirazim în locul tătine-său om. O 6 vezirazim|vizir C să rădică|s-au rădicat AO
turcească|multă A, om. C, multe K cu oaste turcească|cu multă oaste turcească și cu tă-
tării O 7 portncit G Evstratie Dabija O 8 domnul moldovenesc|domnul Moldovii A,
30 domnul țării Moldovii C, din Moldova K Gligorașco|Grigorie AKO, Gligorașcul G, Gligo-
rașco L domnul muntenesc|din Țara Romînească K După muntenesc ad. Grigorie vodă A
încă|om. A, și O 9 20 deni|2 zile A, 20 CGLO, 20 de zile K leatul|cursul anilor AK, vâlea-
tul G, om. L, leat O Bătut-au|și au intrat în Țara Ungurească și au bătut O Uivar G
10 43 de zile O o (om. O) au luat-o CLO împrejur|turcii O 10—11 și sate și coștée|după
35 împrejurul Uivarului O 11 coștée|coștiaie G, coștée L 11—12 Mers-au cu Gligorașco vodă în
oaste și 3|iar Grigorie vodă ctnd mersă la oaste luasă și trei O 12 în oaste om. C anume om. K
13 vtori^{1,2}|vel CGLOV, al doile K postelnic|stolnic O 14 foarte om. G tatăl lor|Costantin
postelnicul O era|rămăsă O aicea|aici AC, om. G După țară ad. șzând O 15 casa|
40 casile L precum i să O Gligorașco|Grigorie AKO Între r. 15 și r. 16 titlul Pentru Costantin
postelnicul Cantacozino cum l-au omorît Grigorie vodă pentru pră mincinoasă tn K 16 Dia-
volul|Iar diavolul KO pizmașul|vrajmășul L Iar pizmașul neamului omenesc, diavolul A
17 să pornê|te|sporește AGK, om. L, sporie O întii|în taină ACKLOV 18 priimii|mi-
liua AL După căuta ad. și-i priimii L și² om. ACK Încă-|li G, încă O 19 și-i adăogea|și-i
45 adăoga A, și adăogea G, și spore O toate|toată ACGKV în toate om. O cu tot|cu de tot O
numai V 20 tot om. O il om. AK duprecum|cum A, dupe cum C, precum O iaste|este AL
obiceiul ACLO lui om. C clucsa|cursa AL, munca C, casa K, cursile O 21 nicicum om. O
de el om. G lipească|propie C dă el nu putea să să lipească L Atuncea diavolul om. O
Atunci K găsi|au găsit K 22 ruminesc|romin K unul grecesc și altul rumînesc O vor-
nicul|dvornic GL Dumitrașco Cantacuzino Țarigrădeanul (vezi și p. 149.) C

trașco vel vistierul Țarigrădeanul. Aceștea era lăsați de Gligorie vodă ispravnici, să păzească scaunul domniei. Iar ei făcură sfat drăcesc în taină cu doamna Mariia a lui Gligorie vodă și trimiseră cărți de olac la Gligorie vodă în oaste, făcînd pîră mare asupra ticălosului Costandin, cum el umblă pre la turci pre marginea Dunărei, de-l pîraște că iaste hain și cum nu bagă în seamă pre doamnă-sa și-și bate joc de ia și cum oprêște țara să nu dea bir. Și atîtea prihăni multe au scris. Și Costandin nimic de acélea n-au fost vinovat, nici n-au știut nimic.

Deci întorcîndu-se Gligorie din oaste, iar Stroe vornicul încă mai cu deadinsul îi scriia, de împrespăta pîra. Și-l învăța să nu grăiască nimic cu Costandin, și cum va sosi în scaun, să-l omoare fără veste. Deci Gligorașco își întoarse firea și crezu pre Stroë dvornicul și pre Dumitrașco. Binele ce-i făcuse Costandin îl uită și jurămîntul călcă. Și cum sosi în scaunul lui în București, îndată îl apucară acei 2 draci cu gura și-l puseră la cale rea și spurcată, cum puse și céle 2 mărturii mincinoase pre Pilat, ce ucise pre domnul nostru Isus Hristos. Așa și ei făcură pre Gligorașco de trimise dorobanții la casa lui Costandin postelnicul. Și fără veste, din așternut l-au luat de l-au dus la sfînta mănăstire ot Snagov. Era sîmbătă spre duminică, dechemvre 20 deni, în ziua de sfteti Ignatie bogonoseț, leatul 7172. Și acolo au stătut la dumneziasca liturghie tot în genunche la sfintele icoane. Fiind gata, s-au pricestuit trupului și singelui domnului nostru Isus Hristos. Iar cînd au fost seara, pre la cină, l-au omorit în trapezăriia mănăstirii.

1 vel vistiaru G, marele vistier K 1—2 ispravnici om. ACKO 2 ei om. CGKLV făcură] făcînd C 3 a lui]lui G de loc cărți G 4 mare]mencinoase K ticălosului]ticălosului de A, lui G Costandin]Costadin postelnicul AGKO cum]cum că A 5 umblă]Inblă pre la marginea K iaste]este AL, esti C cum om.O 6 și-și]ci-și O bate]bat G de ia]de dînsa AO cum]cum că AO 7 atitea]alte O multe prihăni O au scris]i-au scris GO Și]Iar O Costandin]Costandin postelnicul AKO nimic de acélea]de acestea nimic A acélea]acele K, aceia L, aceast O 8 n-au]au AL nimic om. AG n-au fost vinovat, nici n-au știut nimic]n-au fost știind, nice era vinovat K, nu știe, nici n-au fost vinovat, nici au știut O 9 Deci]Și A din]de la O încă om. O 10 îi om. A de împrespăta]și îi prospăta O grăiască]vorbească C 10—11 cu Costandin nimic GKL 11 postelnicul Costandin A, Costandin postelnicul O și cum]cecum GO să-l omoare]să trimiță să-l omoare O fără]făr de ACO Gligorașco]Grigorie vodă AGKL, Gligorașco vodă C 12 își întoarse]Întoarse-și K întoarsă fire O pre]pă A Dumitrașco]Dumitrașco vistierul GO 12—13 Binele . . . uită și]Și uită tot binele ce-i făcuse Costandin postelnicul O 13 Costandin]Costandin postelnicul ACL îl uită]om. A, l-a uitat K călcă]il călcă C, au călcat K 13—14 în scaunul lui]în scaun L 14 îl om. A acei]cei AK gura]gurile AO 14—15 cale rea și spurcată]cale lor cea spurcată O 15 puse]spuse C, puseră KO céle]acele G mincinoase]om. CL, minciunoasă O ce]de L ce ucise]de au răstignit O 16 nostru Isus om. K și ei făcură]făcură și ei AO Gligorașco]Grigorie (Gligorașco C) vodă ACGKO de]și C 17 dorobanții]pe Bratul vel căpitan za dorobanți O fără]făr de AKO 17—18 l-au luat din așternut O 18 de l-au]și l-au LO dus]dus noaptea AGKO sfînta om. O ot]la AKO Era]și era O 19 deni]om. ACL, zile K ziua]zioa A, zua K, zuo O, ziu V sfteti]sfîntul AC, sfînta L bogonoseț]pogonoseș L leatul]cursul anilor A, în anii K în ziua de sfteti Ignatie bogonoseț, leatul 7172]văleat 7172 G, leat 7172, în ziua de sfteti Ignat O 20 dumneziasca]sfînta A la]înnainte O sfintele]sfinte C 21 Fiind]și fiind O trupului și singelui]cu trupul și cu sfîngele A, cu sfintele taine a O 22 Iar cfînd]și cfînd O pre la]la la O trapezăriia]trapezaria K, trapezarie O

Iar Gligorașco vodă, deaca-i spuseră că l-au omorît, iar el atunce s-au deșteptat și au zis părintelui Ștefan, mitropolitul și tuturor boiarilor, că n-au știut cînd l-au omorît și cum au fost adormit; căindu-se și plîngînd de moartea lui Costandin. Și blestemă pre Stroe și pre Dumitrașco, căci ei l-au îndemnat de l-au omorît, nefiind nimic vinovat. Așa s-au căit pentru moartea domnului nostru Isus Hristos și Iuda; dar nimic n-au folosit, ci au luat plată matea focului. Și aceștea încă o vor lua, precum zice la sfînta evanghelie: Cum ați judecat, așa vi să va judeca și cum ați măsurat, așa vi să va măsură. Iar tru | pul lui Costandin l-au rădicat jupîneasa lui, Ilinca și coconii lui: Drăghici, Șarban, Costandin, Mihai, Matei, Iordache și cu mare cinste duseră-l la mănăstirea lor ot Mărgineni și acolo îl îngropară, făcîndu-i-se pogrebania și pamete mare cum să cade.

O, diavole, răul pizmaș neamului omenesc, cum prelăștiși pre Gligorie vodă de omorî pre Costandin fără judecată, fără vină nimic? Iar țara toată plîngea pre Costandin postelnicul, că au pierdut un stîlp mare, care au sprijinit toate nevoile țării. Plîngu-l și sārăcii, că ș-au pierdut mila; plîngu-l carii au avut de la el multă căutare; plîngu-l și păgînii și creștinii și toate țările care l-au știut și carii nu l-au știut, ci numai de numele lui au auzit, pentru multă înțelepciune și bunătate ce făcea în toate părțile. Și de la cine fu acea moarte necuvioasă? De la Gligorașco, pre carele

1 Iar|și C Gligorașco|lui (om. GKO) Grigorie AGKO l-au|l-a C iar² om. GKLO atuncea AC 2 părintelui|părintelui său Ștefan C, cătră părintele O mitropolitul|om. C, mitropolitul K tuturor boiarilor|cătră toți boerii O 3 și¹om. L și cum|și cînd G, și cum că O adurmit G 4 Costandin|Costandin postelnicul ACO blestemă|blestemind C pre|pă A Stroe|Stroe vornicul O Dumitrașco|Dumitrașco Cantacuzino (vistierul O) CO 5 Așa|Și așa C căit pentru|căit și Iuda pentru AGO 5—6 căit... și Iuda|căit de moartea lui Costandin postelnicul, cum s-au căit Iuda pentru moartea domnului nostru Isus Hristos C 6 dar|și O 7 ci|căci C au luat|tot ș-au luat O matea focului|munca de veci O Și aceștea|Așijdere și aceste O încă o|încă-ș O o vor lua|vor lua-o G, vor lua KL lua|lua plata O la om. K 7—9 ci au luat plată... vi să va măsură|ci precum zice sfînta evanghelie: cum ați judecat așa vă veți judeca și cum ați măsurat așa vi să va măsură A 8 evanghelie|leturghie G cum ați judecat|că cu ce judecată veți judeca O vi|vă CGK așa vi să va judeca|așa vă veți judeca L, judeca-vă-veți O și om. GK cum ați măsurat|cu ce măsură veți măsură O 9 așa om. LO vi|vă CGK măsură|măsură voao O Costandin|Costandin postelnicul ACO, om. L 10 Ilinca|Elina AGK, Ilinca care era fata lui Șarban vodă Basarab C și cu coconii ACL Matei om. O și Iordachie AK 11 și om. AK duseră-l|il] duseră AC, îl duse L, l-au îngropat O lor|lui O ot|la AKLO 11—12 și acolo îl îngropară om. O 12 făcîndu-i-se|făcînd A, făcîndu-să O pogrebanie O pamete|paminte GK și pamete mare om. O 13 răul|răule AKL, om. O pizmaș|pizmașul A, pizmaș mare O omenesc|rumînesc AGK prelăștiși|prileștiși ACL pre|pă A, de L 14 omorî|omorîși G Costandin postelnicul AO fără¹]și de A, fără de C fără²]fără de A fără de vină și fără de judecată O Iar|și O 14—15 toată țara O 15 plînge|plîng CK, plîngă G, plînge L plîngea pre Costandin postelnicul că au|il plînge pre dînsul că au O stîlp|stăpîn G mare om. O care|carele GLO 16 au sprijinit|sprijinie O Plîngu|Plîng K, Plîngă L și om. LO că ș-au|că au G 16—19 că ș-au pierdut... 45 în toate părțile|că au avut de la dînsul multă căutare și milă și tuturora le-au părut rău de moarte lui și creștinilor și păgînilor O 17 plîngu-l|plîng ACK, plîngă-l L carii|care AK de la el multă|de la el milă multă și A, de el multă C plîngu-l²]plîngu AK, plîngă-l L și¹ om. L 18 care|și care C, carii K, carele L carii|care CL carii nu l-au știut, ci om. A 19 au auzit|auzise L părțile|părți K 20 cine|cine-i AO acea|această AK Gligorașco|Grigorie A, Gligorașcul G, Grigorie vodă KO pre carele|care A

l-au făcut domn și l-au cinstit și i-au slăvit numele ; de la Stroe Leurdeanu, pre carele l-au scos de 2 ori din moarte, și încă i-au fost și cuscru, că au ținut pre fata lui un fecior a lui Costan | din, anume Șărban ; de la Dumitrașco, că i-au fost nepot de văr premare și căci l-au crescut în casa lui și l-au ținut ca pre feciorii lui și l-au boerit. Unii ca aceștea să fie de 3 ori anathema !

Iar cînd au fost la mesita mai 9 deni, 7172, iar au poruncit de la împărăție de au purces Gligorașco în oaste, al doilea rînd, iar acolo, la Uivar. Și de acolo au mers la Husiin pașa al Budii, și cu Dabija al Moldovei, de au bătut cetatea Leva. Și nimica nu i-au stricat, că i-au venit ajutor oaste nemțească, fiind cap Zuza. Și s-au bătut cu ei la iulie 9 deni. Și fu izbînda nēmților, luînd de la moldoveni și de la munteni toate corturile și tunurile, carăle cu bucatele, ca 3.000—4.000, toate cite cu 8 boi ; numai ce scăpară cu trupurile.

Să povestim și de Costandin, ce era la Grigorașco vodă vel păharnic, sin Radului armașul Vărzariul, fiind și el amestecat în singele lui Costandin postelnicul, precum era învățat la tată-său. Că, adevăr, cum nu poate face den mărăcine strugure și din rug smochine, așa nu să poate face din neamul rău, bun ; ci din varza cea rea, ce-i zic morococean, au eșit fie-său și mai morococean el. Că au luat acolo, la acel război | plată, căzînd într-o tină, tins, ca un cîine ucis. Sămînța acestor

1 l-au|au G, el l-au O numele|numele lui A de lași de la O Leurdeanu om. L 2 l-au scos de 2 ori din|de doo ori l-au scos de la A i-au|au G că au|că i-au C 2—3 au ținut|ținu K 3 Costandin|Costandin postelnicul AGKO Șărban|Șărban postelnicul G 4 că|căci AGKO i-au|au G văr|vară C căci om. O 5 lui om. A aceste|acea AKO După r. 6 ad. Și au făcut Grigorie vodă o mănăstire mare și frumoasă în tirgul Focșanii, hramul ei sfntul proroc Ioan Predetici O 7 la mesița|la luna lui ACL, la GO, în luna lui K deni|zile AK, om. CLO 7172|cursul anilor 7172 A, văleat 7172G, în anii 7162 K, leat 7172 O iar au|i-au A iar au poruncit|venit-au poroncă O 7—8 de la împărăție|impăratul AK 8 purces|mers GO Gligorașco|Grigorie (Glegorașco C) vodă ACGKLO în oaste|cu oștile O iar acolo om. O 9 mers|purces C la|om. AK, cu GO Husiin|Usăin AK, Husăit L al|aK 9—10 Dabija al Moldovei|Dabija vodă al Moldovii domn A, Dabija vodă al Moldovii K, Eustratie Dabija vodă, domnul Moldovii O 10 de au|de s-au C Leva|Levei K că i-au|că au AL, pentru că au O ajutor|11 ajutoriu cetății O fiind|fiindu-le AGKLO cap|căpitan L s-au bătut cu ei la iulie 9 deni|la iunie 9 s-au lovit cu ei O la om. K deni|zile AK, om. CL 12 de la|din C toate om. G 12—13 de la moldoveni și de la munteni toate corturile|de la turci toate corturile și de la moldoveni și de la munteni A, de la turci toate corturile K, de la turci și de la moldoveni și de la munteni toate corturile O 13 și om. GK carăle cu|toate carăle cu A, și carăle cu KO bucatele|bucate CGL, zahara O ca|ca la GO 4000 om. L 3000 om. O toate cite|și toate cite L, tot O 14 numai ce|numai A, iar ei O cu|numai cu O trupurile|trupurile și fugiră O 15 și de|și pentru K Costandin|Costandin postelnicul G Grigorașco|Grigorie AO vel păharnic|paharnic mare AK, vtori paharnic G 16 sin|feciorul AKLO, fiul C și om. C în|la ACK 16—17 Costandin postelnicul|Costandin vodă G 17 la tată-său|de la (și O) tată-său AO Că|Cu O adevăr|adevărât ACO După adevăr ad. cum zice la sfnta evanghelie, Matei cap. 7, stih. 16 O 18 poate|să poate K den om. O mărăcine|mărăcini AK, mărăcine O struguri ACGKLO și din|nici din AGK, nici O din rug|măcișul O 19 face și din L După bun ad. ce pomul rău poame reli face O ci|și L, așjidere și O morococean|morocociuni O 20 fie-său|și fie-său AK mai|mai rău A morococean|morocociuni O el om. AGKO Că|El încă AGKO acolo om. A 20—21 acolo la acel războiu s-au luat plata O 21 tins|ucis O ucis om. O acestor|aceasta A

nelegiuți și îndrăciți s-ar cădea, ce ar fi parte bărbătească, să să scopească, ca să nu mai răsară muștar și ardei, ci să să topească și să să concenească. Atuncea au perit și Preda vel logofătul Bucșanul și Ivașco Ceparitul și alții mulți. Că pre sfaturile lor céle réle puseră țara, pentru că se făcea
5 soți și priiateni cu streinii și-i învâța să omoare boiarii cei buni și înțelepți, ca să poată da jaf țării. Doamne, judecă-i cu matca focului !

Iar Gligorașco deaca veni de la oaste și al doilea rînd, la august 7172, și lui încă-i trimise dumnezeu judecată, că se bolnăvi un cocon ce avea, foarte rău și făcea grozăvii multe. Că era mic, înfășat, iar el sărea
10 ca unul de 30 de ani și tot țipa și zbiera ca caii, pînă-și déde duhul. Și-l îngropară în biserică la Mihai vodă. Iar Gligorie vodă încă să întristă și tot să căia de moartea lui Costandin. Și pierdu mintea și statul, cît nu știa ce face, ci umbla tăvălindu-se din zi în zi.

Iar cînd fu leatul 7173, iar Gligorașco temîndu-se de turci să nu-l
15 prinză pentru vina lui ce au făcut de au fugit cu oștile | de la Leva, el s-au sculat cu doamnă-sa dănpreună de au fugit în Ardeal și au trecut în
101 Țara Nemțească, de șade acolo. Și s-au făcut papistaș. Și au domnit ani 4 fără 2 săptămîni.

1 nelegiuită A ce ar fi]cei ce va fi A, cei va fi GK partea G să să]să-i C scopească]
20 topească AKO 2 răsară]răsa e AKO muștariul și ardeul G ca să nu mai răsară muștar și ardei om. CL ci să să topească și om. CLO să să concenească om. O să să]să-i C 3 Bucșanul vel (marele K) logofăt AK, Bucșănescul vel logofăt O 4 puseră]răpuseră A, pustiiră O pentru că]căci că AK 5 streinii]striinii A și-i]și ACGKO boiarii]pre boerii ACLO cei buni]cei mari și buni C 6 ca om. O jah G țării]în țară O focului]focului nestins A doamne, judecâ-i cu matca focului om. O 7 Gligorașco]Grigorie vodă AGK, Gligorașco vodă CL Iar Gligorașco deaca veni de la oaste și al doilea rînd]Deci decă veni Grigorie vodă O de la]din CK la]cînd fu la O august]luna lui august 1 (1 om. L) AL, august 1 deni G, august 1n zi în]ti K, august 1 O 8 7172]cursul anilor 7172 AK, leatul 7172 GO încă-]încă KO judecată]plată O că se]și să A, că i să AK bolnăvis e cocon]cocon al lui AO ce]ce-l A 9 avea de t]tă O grozăvie G el om. L 10 unul om. G țipa și zbiera]zbiera și țipa KL ca caii]și necheza ca caii O caii]cinii L pînă-și déde duhul]pînă ș-au dat duhul său A 10—11 Și-l îngropară]Și l-au îngropat K 11 în]la GO biserică la]biserică lui AK, mînăstire lui O încă]foarte O 12 tot om. A Costandin]Costandin postelnicul ACKO]și]și-și ACGKO 13 ci umbla]jumba A, că în]la GK tot tăvălindu-se GO 14 fu leatul]fu luna lui noemvrie, cursul anilor A, fu la noemvrie 20 deni văleatul G, fu la luna noemvrie în cursul anilor K, fu mesița L, fu la noemvrie leatul O iar om. A Gligorașco]Grigorie vodă AKL, Gligorașco vodă C 14—15 iar Gligorașco ... prinză]temîndu-să Grigore vodă ca să nu-l prinză turcii O 15 lui om. O de]cînd O Leva]Liva C el om. L 16 în]preună cu doamna sa O dănpreună]dinpreună A, în]preună K, om. L de au]și au O în]la K au trecut]de acolo au fugit O 17 șade]au șăzut AC, șădea (șid e O) GO, s-au așăzat KL s-au făcut]să făcu O papistaș]papiște K 18 fără]fără de A 2 săptămîni]zile 15 GK, o jumătate de lună LO După r. 18 ad. I-au botezat și cocon de i-au pus numele Leopold, că chesarul însuș îl botezase. De aceea au înșălat pre chesarul Leopold și au zis că merge la papa, la Roma, să să facă papistaș, iar el au rămas în Vineția și de acolo au mers în Țarigrad făcîndu-ș pace C Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul, de]plăsată în AKO la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab, în]tine de moartea doamnei Elina, a fost readusă la sfîrșitul domniei lui Grigore Ghica. K introduce un amănunt în legătură cu pedepsirea lui Radu armașul cînd a fost descoperit în palatul domnesc : Iară unul dintre slujitori scoțînd cuțitul, s-au slobozit la armașul Vărzarul și i-au tăiat o bucată din trup și puind-o în năframă zicea că o va duce la casa lui și o va frige și o va mînce cu femeia și cu copiii lui și
50 blestema zicînd că fiind el neguțător l-au adus la atîta lipsă și sărăcie.

Aicea semnăm povéstea a unor boiari răi, ce au fost în zilele lui Matei 5
 7odă, anume Ghinea vistierul, ce i-au zis Țucalà și Radul armașul, ce i-au
 zis Vărzariul. Că domnind Matei vodă foarte bine și cu pace și făcînd
 multe bunătăți, pîn la 16 ani din domnia lui, precum scrie înapoi, la a
 ui istorie, iar diavolul neubitoriu de neamul omenesc, cercînd, precum
 aste obiciuit, ca să strice numele acelu domn bun, găsit-au dar pre aceste
 vase réle. Că Ghinea era grec, lăcătar, de la Rumele, și încă de mic își
 lobîndi și această poreclă, ce-i zic Țucala, adecă olariu. Că olariul dincă-
 10
 101¹⁸
 10
 101¹⁸
 Acesta încetișor, | pre ascuns, ca un diavol, cerca pre Matei vodă zicîndu-i :
 Dă ți-e voia să faci bani mulți, fă-mă vistier mare, și vei cunoaște mult
 folos, că-ți voi face bani mulți și te vor fericii multe țări. Atuncea și Matei
 vodă plecă-și uréchea și-l făcu vel vistier, dîndu-i toată putérea în mîna
 15
 lui. Atuncea el aiave își arătă toată răutatea și să făcu ca un lup, trimițînd
 în toate părțile de pradă și pre mari și pre mici fără nici o dreptate și făr
 le nici o milă. Și cînd era la postul cel mare, nu mergea ca creștinii, la
 viserică, ce șădea la gazdă de făcea socoteală banilor și-i băga în ladă.
 Și să lăuda că scrie toată socoteala țării pre o unghie ; și măsură cu cotul
 20
 în toate părțile și nu găsește om cu coae.

1 Aicea semnăm povestea|Acum de aicea să spunem și de povestea A, Aicea iaste (este L)
 povestea GL, De aicea să începem a spune povestea K, Aice scriem O a unor boiari răi|acestor
 2 boeri AK, unor boeri răi CL, pentru 2 boeri O 1—2 ce au fost în zilele lui Matei vodă om. AK
 2—3 anume Ghinea Țucala vel vistier și Radul Vărzariul vel armaș, ce au fost în zilele lui
 25
 Matei voevod O 2 anume om.AK Ghinea|a Ghinii AK ce i-au zis Țucalà om.AK Țucalà|
 Țucala (Brătășeni sint den Țucala) C Radul|a Radului AK 3 După Vărzariul ad. Acest
 Ghinea (Ghine K) vistierul ce i-au zis Țucala și Radul armașul ce i-au (s-au K) zis Vărzariul AK
 Că om. O foarte om. O 4 bunătăți|bunătăți și milostenii O 16|17 AC din|a K, de L
 domnia|domnii K scrie înapoi|arată O 4—5 la a lui istorie|istoria lui O 5 neubitoriu
 30
 de|neubitoriu de bine A, vrămașul binelui O neamul|neamului A, om. O omenesc|crești-
 nesc AK 6 iaste|este ACL obiciuit|obiceiu lui AO ca să|să O dar om. O 7 Că om. O
 Ghinea|GhineaȚucala O lăcătar|lăcătuș O 7—8 își dobîndi|dobîndise L, au dobîndit
 O 8 și om. AKO această|acest CGK, acea O poreclă|nume porecle C, proclat G, nume K ce-i|
 de-i O zic|zicea AKO Că olariul om.K 8—9 dincătro-i|dincotro li L 9 iaste|este ACL
 35
 dintr-acolo-i|dintr-acolo AKO, om. C mînușă|toarta O Așa|și așa K acelu|acest KLO
 Ghinea GL 10 încătro L, încătrău G învîrti|învrîrteji C Era și L 11 aicea|aici G cu
 casa|om. AC, cu case K Brătășani|Brătășani GL, Brătășeni O Olteț|Olt K ot|în AKLO
 sud|județul AKO Romani|Rumfnașilor A, Romanișilor K, Romfnașilor O 12 pre|și pre O
 cerca|tot circa AK 13 Dă ți-e voia|De ți-i (de-ți este A) voia (voe O) ACGKO să faci|să-ți
 40
 fac A vistier mare|vel vistier GO, visternic mare K 14 folos|folos de la mine O că-ți|căci V
 bani|mai G și te|de te O și om. C 14—16 Atuncea și Matei vodă plecă-și uréchea și-l făcu
 vel vistier, dîndu-i toată putérea în mîna lui om. O 15 plecă-și|plecîndu-și L vel vistier|vistier
 mare AKL 15—16 în mîna lui. Atuncea el aiave își arătă toată răutatea om. L 16 aevea ACO
 își arătă|arătîndu-și A, arătă-și K să făcu|s-au făcuț K lup|lup flămînd O 17 și pre mari
 45
 și pre mici|și pă mare și pă mic CL După mici ad. asupra|ndu-i O fără nici o|fără de nici o
 AGK, făr de O 17—18 făr de nici|fără nici CL și făr de nici o milă om. O 18 la|în O
 nujel nu O 18—19 mergea la biserică, cu creștinii O 19 de făcea|și făcea AL, de-și făcea O
 ladă|lăzi A, lade G 20 că scrie|că o scrie G țării om. AK o om. AGKO măsură|o măsură G
 cotul|totul O 21 în om. K cu coae|să știe rumînește (românește K) să poată grăi cu el AK,
 50
 cu coae ca dînsul C

Décii cu aceste avâanii și drăcii, făcut-au lui Matei vodă bani mulți, avuție rea, de Mamon. În loc de slavă și de fericirea ce să lăuda că va să facă domnu-său, el îl ocări și-i strică numele cel bun ; asemănându-se Iudii, că el iubi pre argint și urî pre domnu-său, Isus Hristos.

5 Iară Radul armașul era de moșie rumîn. Și tată-său | era grădinariu
102 de vérze la Ploești. Pentru acéia numele său s-au poreclit de i-au zis Văr-
zariul. O, rea sâmință au fost, că nu s-au făcut varză bună, ci de mic au
răsărit fiul dracului. Deci cu reaoa a lui slujbă, ce să învățase încă din
copilărie, ajuns-au la Matei vodă vel armaș, pre vrémea ce era și Țucala
10 vel vistier. Acesta era om îndrăcit și făr de rușine și iubitor a vărsa sîngele
oamenilor. Început-au a-și arăta veninul asupra săracilor, că să lăsa ca un
șarpe mînios, de mușca pre unii și pre alții. Și pre cine afla că era cu ceva
putére, el le arunca prihană și năpăști și le lua tot ce avea. Nu scăpa de la
el nici boiariu, nici călugăr, nici neguțător, nici nimeni. Pre unii omora
15 la casa lui și le ascundea trupurile în gunoae, iar pre alții îi purta pren
tîrg tăindu-le urechile și nasurile, arunca-i pren ocne. De frica lui își lăsa
casele și moșiile și fugea. Toți țipa și să cutremura și nimenea nu le putea
folosi ; puțini scăpa de la el neprădați, ca de la un pîrjol. Că el, ca un drac,
152^v numai ce tușia și arunca | cu buzduganul în sus, și cine-l auzia să ascundea
20 de glasul lui. Și fiind el atîta de sîngerat, nici pre atîta nu s-au lăsat, ci-l
îndemnă dracul de sămănă vrajbă mare, ca un fecior de grădinariu, între

1 Décii|Deci GL aceste|această GO avâanii|avânie GO drăcii|draci G, drăcie O făcut-au
făcură O lui om. L 2 de Mamon|de Manon G, în loc de Mamon O În loc|Și în loc O lăuda
mîndrea G că va om. O 2—3 va să facă|va să-i facă A, va face K 3 domnu-său|domnulu
25 său AL, domnul său C el |l|ei Il O ocări|ocăra C, ocăriia G, ocăriă O strică|stricără O
cel|lui cel O După bun ad. cu iubire de argint O asemănîndu-se|asemănă-se G 3—4 ase-
mîndu-se Iudii, că el iubi pre argint și urî pre domnu-său, Isus Hristos om. AKO 4 iubi|
iubea CGL pre argint|argintul CGL urî|a urît G domnu-său|domnulu nostru L 5 arma-
șul|Vărzariul vel armaș O de moșie rumîn|de moșie rumînească A, rumîn de neam O După
30 tală-său ad. brojbar, adică A era|om. AL, au fost O 6 de varză O numele său|numele
lui ACGKL, om. O de i-au zis|de-i zic C 7 O, rea|oh, oh, rea A, oh, oh, rea, rea K, ori O
fost|fost brojbarii A nu s-au|nu numai au A, n-au K mic|nimic L 8 Deci cu|Din cu G
slujbă|vrajbă A reaoa a lui slujbă|slujba lui cea re O ce să|ce C învățase|învăța K 9 ajun-
s-au|ajunsese A După vodă ad. de l-au pus O vel armaș|armaș mare AK vrémea ce|vréme
35 ce L ace vréme O Ghini Țucală O 10 vel vistier|vistier mare A, visternic mare K
om|cu totul O îndrăcit|drăcit C făr de|fără CKL și² om. AK După iubitor ad. de bani
și mai virtos de O a vărsa|de a vărsa (vărsarea K) AGKL 10—11 sîngele oamenilor|sînge
(sîngele LO) omenesc ACGLO 11 a-și|de a-și A arăta|vărsa O lăsa|slobozia O 12 pre
unii|și pre unii O era cu ceva|are ceva (cevaș O) AGKO, era cite cu ceva C 13 prihăni CGLO
40 După năpăști ad. de-i prăda O 13—14 de la el|de el (dlnsu O) KO 14 După el ad. neprădat
și ne|făiuit nimerea O nici¹⁻³ [nici un G nici boiari, nici călugări, nici neguțători O nici
nimeni om. O Pre|Ce pre O omora|omorăia C, fi omoria (omore O) GKO 15 la|în KO casa
lui|casă la dlnsul O în|prin O gunoae|gunoiu AK iar om. O purta|da O 16 tîrg|tîrguri A
arunca-|aruncîndu-i LO De frica lui|Și de frica lui AK, Alții de frică O 17 fugea. Toți|
45 fugea toți A, fugea încotro putea de groaza lui O Toți țipa și să cutremura om. AK și|pentru
că O nimenea|nimelea G, nimenile K 18 puțini|pu|nteci O scăpa|scăpară A, au scăpat O
de la el|de el ALO, de la ei C de la un|de un L ca de la un pîrjol om. O 19 ce|cît A
și|și-i C cu om. K cine-|cine O 20 atîta|așa L de sîngerat|de cumplit și sîngerat O pre
atîta|pre acéia GL atîta nu s-au|aceia nu l-au A ci-|lci O 21 dracul|diavolul O de gră-
50 dinariu|de brojbar, adică de grădinar A

Matei vodă și între Vasilie vodă și între Racoți, craiul Ardealului, zicînd
cătră unul și cătră altul multe minciuni și cuvinte ficléne, pîn i-au prilăstit
și au plămădit pizma mare în mijlocul lor. Și pentru acéste spurcate ale
lui fapte, vărsat-au mult sînge și robii din dăstul. Și au căzut asupra aces-
tor 3 țări limbi streine, de le-au călcat și le-au prădat cum au fost mai rău, 5
precum la istoria lui Matei vodă toate sînt scrise. Pentru acéia trimise
dumnezeu la acei 2 oameni răi plată degrab. O, slugi réle ca acelea să fie
de 3 ori anathema ! Că cu al lor sfat rămase domnul cu nume rău și cu
scandelă ; și avînd avuție, să răsipi ca prahul. Și țara încă să pustii. Da-vor
seama de toate ce au făcut înaintea înfricoșatului județ al domnului nostru 10
Isus Hristos. |

De aicea începem povéste de cine au venit domn în urma 103
lui Gligorie vodă.

Mers-au toți boiarii țării la împărăție și le-au dat domn pre Radul
vodă sin Leon vodă. Și au venit cu steag și au șăzut domn în scaun, în 15
București, februar 12 dni, 7173.

Deci fiind împresurat cu multe datorii, căzut-au asupra țării multe
nevoi și gréle dăjdi. Și nu era numai despre dînsul, ci și grecii încă-i prăda
și-i mînca cu de tot felii de meșteșuguri, precum sînt ei învățați. Boiarii

1 Matei vodă și între Racoți craiul unguresc și între Vasile vodă domnul Moldovii O 20
2 către^{1,2} L și cuvinte ficléne om. O ficléne]vielene L pîn]pînă L prilăstit]prilostit A,
prilistit L, învrăjbit O 3 în]la O mijlocul]locul C acéste]acestea L spurcate om. L 4 fapte]
fapte rele O vărsat-au]vărsatu-s-au ACKL mult sînge s-au vărsat O căzut]scăzut G su-
pra om. G 5 țări]țări G, trii sărace de țări O limbi streine]limbi păgîne și streini C, limbi
păgîne O de le-au prădat și le-au călcat K și le-au prădat]om. A, și le-au robit O 6 precum
la istoria lui Matei vodă toate sînt scrise om. O trimise]trimis-au L De la r. 6 începînd cu
cuvintele Pentru acéia ... și pînă la r. 11 sfîrșit, prezintă această redacție : Deci acea avuție rea
ce o strînsese făr de dreptate, să răsipi ca praful. Și lor încă le trimisă dumnezău plată foarte
cumplită, că fiind dorobanții și siimenii împreună cu alte bresle, foarte turburați, să strănsără
într-o zi în curtea domnească și să sfătuiră ca să-i ucigă pre amîndoi, aruncîndu-le pricina
cum ei sfătuesc pre domn să nu dea léfi și așa fiind turburați ca niște porci fără rușine, să suiră
sus în casele domnești unde zăcea Matei vodă, căutînd pre aceși boeri supt căpătîlul lui, supt
paturi, prin poduri, prin cămări, prin lăzi, pînă li găsiră și așa i-au luat dînnaintea lui cît să
cutemurără locul de groaza lor. Dezbrăcîndu-i de haine și bălîndu-i nemilostiv, fi dusără pînă
fi scoaseră la cîmp și acolo i-au omorît pre amîndoi înaintea tuturor oștilor în O 7 răi om. G
O]oh AK acelea]acéle K 8 sfa]sfat rău AK rămase]rămas-au K 9 scandilă L avînd]
acea AGL, acéia K avuție]avuție rea AGL, avére rrea K răsipi]răsipi A, răsipirea G să]oAG K
10 înfricoșatului]strașnicului K 10—11 nostru Isus om. G 11 După Hristos ad. Amin A
12—13 De aicea începem... Gligorie vodă]De aici începem istoria altor domni care au venit
domni în Țara Rumînească, în urma lui Grigorie vodă A, Cap. 46. Domnia Radului vodă,
feciorul lui Leon vodă K, om. O 13 Gligorie]GrigorieCL 14 Mers-au toți boiarii țării]În urma
lui Grigorie vodă mers-au ... țării K, După aceia s-au sculat toți boerii țării și au mers O
țării om. G pre]pă A 14—15 Radul vodă]Io Radul voevod O 15 sin]feciorul lui AKO,
fiul lui C sin Leon vodă om. G vodă]voevod O Și au venit om O cu steag]domn cu steag A,
om. KO și au șăzut]om. K, și au intrat O domn]om. AKO, domnul G 16 februar]la (în K)
luna lui februarie (februar K) AK, la februarie G meșița februar L dni]om. ACLO, zile K
7173]leatul (văleat G, în anii K) 7173 AGKO 17 fiind el O cu]de K 18 dăjdi grele O
despre]de pre AC încă-i om. O 19 și-i]și O mîncea]mînca țara O de tot]tot LO fiailui G
meștersuguri K ei om. K Boiarii]Boerii țării O

încă să nevoia de slujia în dreptate. Țara încă i-au plătit datoriile. El încă au făcut avuție multă. Grecii, leșinații, încă i-au săturat. Și de bani încă s-au îndestulat.

Și au zugrăvit mitropoliia ot București.

- 5 Iar când s-au umplut 3 ani din domnia lui, venitu-i-au mazilie de la împărăție. Atuncea domnul căzut-au la toți boiarii țării cu multă rugăciune ca să meargă cu el la Poartă, să-l ceară să le fie iar domn, făgăduindu-se cu mare jurământ că va fi bun cu ei și cu țara și va scoate grecii din țară, să-i lase numai cămăraș și cihodar, iar alt grec lîngă el nu-i mai trebuie.
- 10 Cu cuvinte dulci ca acéstea au prelăstit pre boiari. Și l-au luat toți la mijloc, de au purces la Poartă. Încă mai nainte fu trimis Drăghici vel spătarul, feciorul lui Costandin postelnicul cel înțelept, mai ales boiaru dintr-alții și mai vrednic boiaru de slujbă, ca să-i tocmească lucrul și să-i așeze domnia. Că pre dînsu-l știa toți pașii și agalarii și avea despre ei credință mare. Și pînă au sosit Radul vodă cu boiarii acolo, iar Drăghici el așăzase toate lucrurile; și bani cîți trebuise de poclonul împăratului și al viziriului și al caimacamului, toți îi gătise. Și peste 5—6 zile sărutat-au și poala împăratului, și i-au dat domnia, să fie iar el domn, isprăvindu-se toate lucrurile pre voia lui.
- 20 Atuncea Drăghici spătarul împreună cu toți boiarii, i-au pomenit de greci, să nu-i lase, precum au jurat, mai virtos pre unul ce-i zicea Necula

- 1 încă om. O de]dă-i L de slujia în]de-i sluja pre (cu CO) ACGKO i-au]au C datoriile]toate datoriile O 2 avuție]avere K i-au]s-au O săturat]săturat de bani O 2—3 Și de bani încă s-au îndestulat om. O 3 îndestulat]destulat G 4 au om. G După zugrăvit ad. Radul vodă O 25 ot]din AO, de K București]orașul Bucureștilor A După București ad. și au făcut și o biserică în București, în mahalaoa Broștenilor, unde s-au făcut războiul tătâne-său, lui Leon vodă, cu pribegi O 5 s-au umplut]s-au înplut (plinit K) GK, au fost la O 3 ani]ani 3 K. al triile an O din]de KL După lui ad. la leat 7176 O venitu-i-au]venit-au LO mazilia CK 6 împărăție]Poartă O Atunci K domnul]el O căzut-au]au căzut O țării om. O multe rugăciuni CO 7 meargă]margă K Poartă]împărăție O să-]și să- C iar om. K 8 cu mare jurământ om. O ei]din]ii KO grecii]toți grecii O 9 să-]i]să-și A, și să-și C cămăraș]un cămăraș A, cămărașii L cămăraș și cihodar, iar alt grec lîngă el nu-i mai om. G cihodar] un cihodar A, cihodari KLO iar]și C lîngă]mai lîngă C el]dînsul O nu-i mai]nu mai CL, nu O 10 dulci om. O au prelăstit]au prelestit (prelestit L) ACL, amăgi O 35 pre]pe O boiari]boeri ALO la mijloc]la locul lor O 11 de au]și au AKO Poartă]Tarigrad O Încă]Iar K Încă mai nainte fu trimis]și trimisără mai nainte pre O Drăghici]Drăghici Cantacuzino A vel]marele K 12 postelnicul cel înțelept]postelnicul, înțelept O mai ales boiaru dintr-alții om. O boiaru dintr-alții]dentre alți boeri A 13 mai om. O AKLO După slujbă ad. ca și tată-său O ca să-]i]ca să L așeze]așaze A 14 dînsu-l știa]dînsul îl 40 știa AO, dînsul mai L 14—15 și agalarii. . . mare]și agalele cele mari și avea mare credință despre ei GO 15 au sosit]a sosi C acolo cu boerii G Drăghici spătarul O el om. AGKLO 16 cîți bani O de]și A poclon LO al]a K 17 al]a K și al caimacamului om. O al]a K li om. KL gătise. Și peste 5—6 zile sărută și poala om. G peste]preste A, pe L 5—6 zile]șasă zile O sărutat-au]au sărutat A, sărută O 18 și i-au dat]și-i dăde K să fie iar el domn om. K iar 45 om. G el om. CGO isprăvindu-se]isprăvind K 19 lui]sa L 20 Atunci CK boerii AL 20—21 de greci]pentru O 21 să nu-i lase]să-i lase AGKO, că nu-i lăsa C au jurat]s-au jurat AO virtos]ales A ce-i zicea]anume K Necula]Nicola AKL

Sofiialiul, grec de la Rumele și pre altul ce-i zicea Balasache, grec țari-
grădean. Acești 2 oameni fiind aleși de răi și pizmași neamului rumînesc,
mai virtos boiarilor, căci nu-i lă | sa de tot în voia lor să mănînce și să 104
prade țara, iar ei, ca niște draci înțelegînd, mai rea pizmă puseră și pre
ascunsu-l otrăviră pre ticălosul Drăghici spătarul. Omorîndu-l acolo, în 5
Țarigrad, fu adus trupul lui de frate-său, Șerban spătarul aicea în țară,
puindu-l în groapă la mănăstirea ot Comana. Mult plîns să făcu pentru
Drăghici și acolo, în Țarigrad și aicea în țară, și de păgîni și de creștini.
Și-l căia toți și blestema pre greci, căci era un om vrédnic ca și tată-său
Costandin; sta tare pentru săraca de țară și făcea milostenii multe și 10
căuta de toți săracii și de toți streinii. O, mare ciudă, cum să leagă toată
răutatea de dreptate și silesc să o surpe; cum și de acei boiari buni și
înțelepți, că-i omorîră cu ficșugul lor, ca să poată prăda țara !

Atuncea grecii cei răi, țarigrădénii, să veseliră și le părea bine de
moartea lui Drăghici, mai virtos Sofiialiul și Balasache. Așijderea și 15
Radul vodă, fără nici o sfiială începu a încărea țara cu datoriile, luînd
scule scumpe, împărătești și surgugiuri cîte de 40.000 de | taleri. Și bani 104V
cu dobîndă punea în casa lui. Și porunca boiarilor de făcea zapise pre la
datornici, să plătească săraca de țară. Grecii, leșinații, încă făcea ce le era
voia. 20

Și purcése Radul vodă cu grecii, mai mulți decît întăi, de veniră
aicea în țară al doilea rînd. Și să mulți pizma grecilor asupra ticăloșilor

1 Sofiialiul|Sofilăul O de la Rumele și pre altul ce-i zicea Balasache grec om. G Ba-
lasache|Balasane Muselim C 2 2 oameni fiind aleși de răi|era vestiți de oameni răi O
rominesc K 3 virtos|mult K boiarilor|boierilor ACL, pre boier O căci|că G tot|toate AK 25
ca să mănînce A 4 draci|diavoli și oameni răi O După înțelegînd ad. de aceasta O mai
rea|mare AO 5 ascunsu-l|ascuns AGKLO, ascuns tl C ticălosul om. O Omorîndu-l|și omor-
îndu-l K 6 aicea|aice A 7 în groapă|om. C, în mormînt O ot|de la A, om. K, la O Comana|
Cotmeana C Și mult plîns A pentru|pintru A și pentru O 8 și|spătarul O Țarigrad|
Țaligrad G aicea|aici A și de păgîni și de creștini om. O creștini și de păgîni K 9 pre|pă 30
A, pe G și blestema pre greci|și creștini, și păgîni O căci|căci că O un om|un K, om O
10 Costandin|Costandin postelnicul ACO sta tare|om. A, tare sta K, și sta tare O săraca|
ticăloasa L făcea|face G milostenii|milostenie G multe milostenii O 11 de toți|cu tuți G
săracii și de om. AK, săraci și L toți streinii|om. AK, streini L o|oh A, oh, oh K ciudă|
minune O leagă|legă K toată om. O 12 de dreptate|dreptate K, de oamenii cei buni O 35
surpe|surpe și nu o pot O de² om. AK cum și de acei|cum să legară și de aștești (sic) O
13 că-i|de-i O omorîră|omoră C omori GL cu ficșugul lor|cu vlicșugul C, fără de nici
o vină O După țara ad. și să o jăfuiască O 14 grecii cei răi|boerii greci O țarigrădénii
cei răi G părea|păru GL 15 Drăghici spătarul CO Sofiialiul|Sofilăul ot Rumele G, So-
filăului O Balasache|pre altul ce-i zicea Balasachi ot Țarigrad G, Balasachii K, lui Balasachi 40
O, Balalache V Așijderea|Atuncea AO 16 nici|de nici ACGKO sfiială|sfiială K cu datoriile
om. A, cu datorii O lutnd|luund G 17 scumpe om. O surgugiuri|surguciuri CG, surguciu O
cîte de|de cîte C taleri|lei A, galbeni K 18 punea|de-i (de GLO) punea AGLO porunca|
porncea G, poroncia K, poroncie O boiarilor|boierilor ACO pre|pă L 19 să|ca să O săraca 45
de om. O Grecii leșinații|grecii nesățioși și leșinații A, Grecii țarigrădénii leșinații G, Greci O
21 purcése|purcesă A, puse G vodă|vodă din Țarigrad O grecii|greci A de|și O veniră|
veni O 22 aicea|aici AKO, om. G al|de al O mulți|în mulți AGKO

de boiari, mai virtos Sofiialiu și Balasachie. Atuncea și Radul vodă încă să schimbă de bunătațile ce făcea întâi și să porni cu rău asupra tuturor, ca să strângă bani. Și porunci boiariilor să scoată biruri gréle în țară, zicîndu-le prihăni, că ei știu bine pre ceia ce au bani și nu vor să-i vădească.

5 Iar ei, ticăloșii, tot să nevoia cu slujbă dreaptă, ca să-i umple voia lui. Și nimica nu folosea, ci încă mai virtos îi pedepsea, zicîndu-le că va pune vel vistier pre Necula Sofiialiu, că el știe rîndul țării și pre la ce boiari au bani. Că, adevăr, el singur s-au lăudat. O, ce sfat spurcat! și cum nu-și aducea aminte de patimile Ghinei Țucala și ale Radului Vărzariul, că cu

10 sfatul lor au ocărît numele domnu-său și au pus și | viața lor cu groaznică

105 moarte și ș-au pustiit casele, ca niște oameni răi și hieleni ce au fost. Radul vodă încă nu socotea nimic de unele ca acéstea, și numai își pornise firea asupra banilor, pre sfatul unor marghioli ca aceia. Și întâi să porni asupra sfintelor mănăstiri, că trimise oameni de lua bucatele și le prăda fără nici o

15 dreptate. Luatu-le-au și toate arginturile cîte au găsit la dînsule, de le-au topit toate, făcînd scări și tipsii și șale ferecate. Atuncea au luat și 2 inele de aur cu pietri scumpe din dégetele lui sfteti Nicodim, care lăcuiaste cu sfintele moaștele lui în sfînta mănăstire den Tismana. Și tot nu să sătura, ci încă, de murea vreun egumen sau călugăr sau boiar sau neguțătoriu,

20 sau jupînese sărace, au măcar fiece om mai prost, el numaidecît trimitea de lua tot ce avea și le scotea la tîrguri de făcea cochi-vechi, vînzînd haine și tot ce lua de la unii ca aceia, de le făcea bani și-i băga în cămara lui.

105^v O, ticăloase Radule, cum începuși | a urma obicéiurilor păgînești și nu-ți

1 mai virtos Sofiialiu și Balasachie *om.* O Sofiialiu|Sofiiâlău AL, Sofăealiul C, Săhălăul G și Balasachie|Balașari G, și Balalachie V și *om.* CK încă *om.* AK 2 de|din ACGLO ce făcea întâi|cele mai nainte A 3 bani|bani mulți O porinci G să|ca să AKLO 3-4 zicîndu-le prihăni|și-i pedepsiia zicînd O 4 că ei|cum că ei A cum că bine știu ei C ceia ce|acea care AC, cei ce KLO bani|bani mulți K 5 umple|înple GK lui *om.* AGKL 5-6 și nimica|și ei nimic C 6 virtos|mult K zicînd O că va|că el (le K) va CK 6-7 vel vistier|vistier mare AK, mare vistir L 7 Necula|Nicola AKL Sofiialiu|Sofiiâlăul GL, Sofiiâlău O știe|știia G pre la ce boiari|pă cari boeri A, pre boiarii cari K, pre la care boiari L, care boeri O 7-8 au bani|au vini O 8 Că, adevăr, el singur s-au lăud|,|că el cu adevăr|at așa s-au lăudat sîngur O adevăr|adevărât A singur|singur așa AGKL Ojoh AK sfat|sfat rău și O După spurcat *ad.* făcea O cum *om.* O 9 aducea|adeuce G Țucala și ale|Țucalăi și a K 10 sfatul|sfaturile O domnu-său|domnului A, domnului său O pus|răpus KO 10-11 cu moarte groaznică G 12 nimic nu socotea O își pornise|ce-ș porni O 13 asupra banilor|asupra boerilor și asupra țării să ia bani mulți O pre|pă A 14 căși O trimise|trimisese G, trimitea O oameni *om.* O lua|luară A, luă CG, le lua K prădă|prădară A nici|de nici AGKO 15 luatu-le-au și toate|lua tot. Toate A, luatu-le-au toate K, luat-au și toate O cîte au|ce s-au A, cit au L dînsule|dînsul G de *om.* A 16 toate *om.* CO făcînd *om.* C șale ferecate|fereca șale AGKO luat G 17 dégetele|degetul ACK lui sfteti|sftin-ului AO, lui sftintu L care|carele ACLO lăcuiaste|lăcuieste AL 18 sfinte moștile G moaștele lui|lui moaște CL, moște O den|*om.* AL, de la K, la O 19 vreun *om.* O sau|ori alt K 20 jupînese sărace|jupîneasă văduvă O au|sau O fiece|fiecețe CLO mai *om.* AKOL el numaidecît|*om.* A, el C, îndată K trimitea|trimise G 21 de lua|și le lua L avea|găsea A tîrguri|trg hainele AC 21-22 de făcea cochi-vechi, vînzînd haine și tot ce lua de la unii ca aceia|de le vindea O 22 tot ce lua de|tot ce găsea A ca *om.* L de le|și le O de le făcea AK 23 Ojoh A ticălose G Radule|Radule vodă KO obicéiurilor|obiceaiurile KLO nu-ți|cum nu-ți A, nu-și O

aduseși aminte de cea mare și groaznică judecată a lui Dumnezeu ! Că nu-i
ajunse cu aceasta, ci făcea sfat în taină cu Sofiialiul și cu Balasachie, cum,
ajungînd în iarnă, să prade pre boiari și să pue în țară niște semi nemilos-
tive, că nu le ajungea citu-i mînca și-i jăhuia grecii.

Atuncea și Stroe vornicul Leurdeanul, ca un om rău și hiclean, 5
să făcuse soții cu dinșii și mai virtos îi învăța el ca să ucigă o seamă de
boiari. Și le arunca prihăni, pîrîndu-i la Radul vodă că au trimis în țară
să să strîngă slujitorii asupra lui și a grecilor. Deci cu acel sfat drăcesc
prelăsti pre Radul vodă. Iar ticăloșii de boiari nu știa nimic de acéstea.

Și cînd au fost la dechemvrie 3 dni, leatul 7177, miercuri dimineața, 10
după ce s-au adunat toți boiarii la curte, iar Radul vodă cu grecii s-au
fost gătit în taină cu siiménii să ucigă pre boiari, sus în casele domnești.
Iar nefiind voia lui Dumnezeu, numaidécît să pricepură boiarii și grăbiră
de eșiră toți afară din casele domnești și alergară la mitropolie, la pîrin | 106
tele mitropolitul Theodosie. Trăgînd clopotile, aciași să strinseră toți 15
slujitorii la mitropolie, jăluindu-se boiarii cătră dinșii de toate ce li s-au
întîmplat. Atuncea și slujitorii fură toți într-un gînd și strigară că de acum
nu vor mai lăsa ei să piară neamul boeresc, ci să iasă grecii din țară afară,
că nu-i pot sătura cu bani. Atuncea toți boiarii, cu mare cu mic, cu toate 20
gloatele slujitorilor, eșit-au de la mitropolie de au mers cu toții la sat la
Cotrăcéni. Acolo făcură sfat mare, socotind că de acum înainte nu vor mai
putea trăi cu grecii. Ci să gătiră toată boerimea țării și cu slujitorii din
toate cétele, pîn la 200 de oameni. Și purcésēră de acolo de să duseră la
împărăție, pre vréme cînd era la Enișer împotriva Critului, făcînd la
împărăție multă jalbă pentru grecii Țarigradului, cum ei au spart raiaoa 25

1 aduseși]aduci L, aduce O cea]ace O mare și om. CO Că]cum G 2 cu aceasta]
aceasta A, cu aceste toate O Sofilăul O 3 să prade pre boiari]să-ș prade boiarii C, să prade
pă boeri L să pue]puse GL 3-4 semi nemilostive]dăjdi grele O 4 nu le]nu-i A citu-ij
cit CO jăhuia]jăfuia AL, jăcuia K 5 Atunci K și]om. A hiclean]viclean AL, viclian K
6 făcuse]făcu și el O soții]soție AGL îi învăța el]el învăța AKO, el îi învăța G ca să]să AL 30
o]pre o AGKLO 7 prihăni]prihană AGK că au]cizînd că au AK 8 să să]să AGKO, să le C
strîngă]meargă toți O și a]și A, ș-asupra O drăcesc]rău și drăcesc O 9 prelăsti]prelosti A,
prilesti C pre]pă A boeri ACLO acestea ACL nimica de această nu știe O 10 au
fost]fu LO 3 dni]3 zile AKL, 3 CO, om. G leatul]cursul anilor AK, vâleatul G 11 adu-
nat]strîns L toți om. K grecii]grecii și cu siiménii O 12 în taină]înainte G cu siiménii 35-
om. O pre]pe O 13 nefiind]fiind G să om. O 14 toți om. K alergară]alergară toți C
15 mitropolitul om. L Theodosie mitropolitul KO Și trăgînd AO aciași]îndată AO strin-
seră]adunară O 15-16 aciași să strinseră toți slujitorii la mitropolie om. G 16 la mitro-
polie]acolo O cătră dinșii]la ei L ce]cite AGKO 17 și] om. A fură]fuseră A de acum]de
acum înainte O 18 ei om. AK boeresc]rumînesc C afară din țară G afară om. O 19 pot] 40-
mai pot GKLO toți om. O cu mare, cu mic]cu mari, cu mici K, cu mic cu mare O cu]și
cu O 20 eșit-au de la]au eșit din O de au]și au AO 21 Cotrăcéni]Copăcéni O acolo]Cu
toții acolo A, Și acolo O făcură]au făcut C mare sfat O socotind]și socotîntă A vor]vom C
22 Ci]Și L să gătiră]să să gătească O, să găti L țării om. L cu om. A 23 cétele]cătățile C,
breslile O După oameni ad. și să să ducă la Țarigrad O purcésēră]așa au purces O de 45-
acolo om. O să duseră]s-au dus AGKO 24 pre]pă L, pe O vréme]vrémea ACL Enișer]
Inișar A, Ineșiri C, Inișeri G, Ineșeriu V 25 multă]mare AGK mare jalobă la împărăție O

100^v Tării Rumânești. Atunce înțelegînd împărăția, poruncit-au cu mare minie de au scos pre toți grecii din țară cu mare rușine și au mazilit pre Radul vodă. Mergînd la casa lui în Țarigrad, acolo au murit, | la cursul anilor 7177. Și au domnit ani 4.

5 Dat-au boiarilor voe să-și aleagă domn pre carele vor pohti ei. Atuncea ei cu toții împreună făcură sfat și alăseră pre un boier bătrîn, anume Antonie dvornecul den sat den Popești, ot sud Prahova. Pre acesta-l rădicară și ziseră să le fie domn, pentru căci îl știia toți că iaste om bun și blînd. Și aciași îl duseră de sărută poala împăratului și a Mustafa pașii, 10 caimacamul.

Pre acéia vrême au luat turcii cetatea Candiei de la Frinci.

Iar Antonie vodă, cu toți boiarii lui, cu agă turc și cu steag, au venit în țară și au intrat în scaun în București, mesița april 9 zile, leatul 7177, în vinerea cea mare a Strastiilor. Iar cînd au fost a doao zi, în simbăta 15 cea mare a Paștilor, împărți toate boeriile. Iar în duminica sfintelor Paști, dimineața, la Hristos văscrese, istovindu-se soborul, afară fiind toți înaintea biséricii, după cum iaste obiceiul, făcut-au Antonie vodă mare jurămînt împreună cu toți boiarii, cîte unul, cîte unul, fieștecare puindu-și 107 miinile pre sfînta evanghelie, jurînd pre | putérnicul sfîntul nume al domnului dumnezeului nostru Isus Hristos, cum vor sluji domnu-său, lui Antonie vodă, cu dreptate și cum să lipsească pizma și mozaviriia și hiclesugul din mijlocul lor, numai de acum înainte să lăcuiască toți într-o dragoste, 20

1 Atuncea AGL împărăția|mpăratul O poruncit-au G 2 pre²pe C de au scos pre toți grecii din țară cu mare rușine om. L pre²și pre O 3 și mergînd o casa lui în|casa lui 25 la C, om. O au și murit O la om. A, în K 3—4 la cursul anilor 7177 om. O 4 7177|văleatul 7177 G 5 Dat-au|Datu-le-au A boiarilor|boierilor (boiarilor GK) ACGKLO carele|care L vor|ar K, va L ei om. GL pre carele vor pohti ei să le fie domn A 6 ei om. K cu toții împreună|cu toți dimpreună A, cu toții L, om. O bătrîn om. O anume om. G 7 dvornecul|vodă A ot sud|din județul AKO, sudețul G Prahova|Prahovii AKO, Praoh V 30 acesta-l|acesta CK 8 și ziseră să le fie om. O căci îl|că-l O iaste|este L 8—9 pentru căci îl știia . . . blînd|că este (iaste K) om bun și blînd, după cum (pentru căci K) îl știia toți AK 9 aciași|îndată AKO, aceiaș C Și|De C duseră|dusă C și alși a lui ACK pașii|pașa GK 10 caimacamului L 11 Pre acéia|Pre (Pe C) acea ACL, într-acea O luat om. L cetatea om. G Candiei|Candii, adică Critul C După Frinci ad. cu mare război la noemvrie 6, leat 35 de la Hs. 1669 și au purces din Țarigrad O După r. 11 e titlul : Cap. 47. Domniia lui Antonie voevod în K 12 Iar|om. K, lo O vodă|voevod GLO lui|și K și cu agă AKO și om. C steag|steag de domnie de O 13 au om. V în²la K mesița|om. AGO, în luna lui CK zile] om. ACLO, dni G leatul|cursul anilor A. valeatul G, în anii K 14 cea om. K Strastiilor|patimilor domnului A, în săptămîna patimilor K, patimilor O doao|doo A, dooa G 15 cea mare a om. G a Paștilor|om. A, a patemilor O împărți|împărțit-au AGKO Iar|și A 40 în om. CKO duminica sfintelor Paști|duminecă în ziua de Paști K 16 văscresc|anesti A istovindu-se|să vîrșindu-să A, sfîrșindu-să O afară|și AK toți|toți strănși O 16—17 înaintea biséricii|înaintea soborului la biserică C, om. O 17 iaste|este AC, li O 18 împreună|dimpreună A împreună cu toți boiarii|boierilor tot O cite unul²|cite altul G, om. O fieștecare|fieștecarele AC, fieșcare K, om. O puind fieșcare L 19 miinile|mîna ACK puternicul sfîntul|puternicul sfînt A, puternic și sfînt K nume|numele AKO 20 dumnezeului om. GO domnu-său, lui|domnului A, domnilor lor C, pre domnu-său G, domnului său (lor O) LO 21 cum să|cum să să LV mozaviriia|mozaviriile O hiclesugul|viclesugurile O 22 din mijlocul lor|dintre dînșii O lor om. G numai|și AO toți|cu toții K dragoste|dreptate C

ca niște adevărați creștini. Iar carii nu vor ținea jurământul, să fie lepădați de fața domnului Dumnezeu și să fie urgisiți de domnu-său și încă să pață mare nevoe, tocma să guste răi ca aceia și moartea, ca niște călcători de lége și de jurământ. Și așa istovind jurământul, toți au iscălit cu miinile lor la izvodul jurământului.

5

Și s-au așăzat domn țării. Și au început a face judecăți drepte și a căuța de rîndul țării și al săracilor, carii era năpăstuiți și prădați fără dreptate.

Atuncea și feciorii răposatului Costandin postelnicul împreună cu maica lor, jupîneasa Elena postelniceasa, văzînd că le-au dat Dumnezeu domn bun și înțelept și judecător drept, n-au mai putut răbda pentru moartea tătine-său, care au făcut Stroe dvornicul Leurdeanul în zilele lui Gligorașco vodă, precum înapoi povéstea lui iaste scrisă. Ci au eșit la divan de față, apucîndu-se de bihă, cum nu iaste el nimic vinovat de sîngele acelu creștin, Costandin postelnicul, nici au stătut el împotriva lui, să-l omoare, vrînd să ascunză, ca Cain de sîngele frăține-său, lui Avel. Iar Dumnezeu, judecătoriu cel drept, nu l-au îngăduit, că sîngele dreptului Costandin nu să putea ascunde, ci striga la cer. Și au vădit pre Stroe aiave, cu 3 răvașe scrise cu mîna lui cătră un hoț asémenea cu el, Costandin păharnicul Vărzariul sin Radului armașul Vărzariul, ca să facă lui Costandin postelnicul moarte, iar într-alt chip nu. Deci ca să descopere lui Stroe vina și lucrul ce au făcut fără dreptate și fără judecată, ivitu-se-au acéle 3 răvașe și au căzut în mîna jupînesei Elenei și a coconilor ei, de s-au citit

10

107^v

15

20

1 creștini adevărați O carii|care ACL nu vor ținea|vor călca O lepădat A 2 de fața|de la fața AO, om. G domnului d-zeu|lui Hristos A, lui d-zeu GKO să fie om. O 25
urgisiți|urgisil AC 3 tocma să guste răi ca aceia|răii (unii O) ca aceia tocma (clt O) să
guste AO și om. C moarte O 4 lége|legi O Și așa istovind|și așa săvîrșindu-să A, și ispră-
vind O toți au iscălit|s-au iscălit toți O miinile|minile K 4-5 s-au iscălit la izvodul
jurământului, cu miinile lor A la|în K 6 țării|în țară O drepte judecăți A 6-7 a căuța|
au căutat AK, căuța GO 7 și al|și ale (a K) CK al om. O carii|care ACL și² om. A fără
de A 9 feciorii|feciorul L răposatului|lui O 10 jupineasa om. O Elena|Ilinca C, Elina G,
Iliana O postelniceasa om. K văzînd că le-au om. G 11 n-au mai putut|nu mai putură AK
12 tătine-său|tatălui lor A făcut|făcut-o O 13 Gligorașco vodă|Grigorie (Gligorie GK)
vodă AGK, Grigorie Ghica vodă O înapoi|mai înapoi în K în povestea G înapoi povéstea
lui iaste scrisă|spune înnapoi la istoria lui O iaste|este AL scris G 13-14 la divan|cu
dînsul la divan AG la divan de față|cu dînsul față la divan KO 14 de bihă|bihă G cum|
că A bihă că el nu este nimic L iaste|este A nimic om. AGKO de|la K, în O 15 Cos-
tandin|al lui Costandin AK împotriva|împotriva A lui om. AKO 16 să să|să O ca Cain|
Cain G, ca ucigașul Cain O lui Avel, frăține-său LO lui om. A 17 Iar|Deci L 17-18 drep-
tului Costandin|lui Costandin postelnicul cel drept C 18 nu să putea ascunde, ci om. AGKO
putea|poate L După cer ad. ca să-i facă judecată O vădit|dovedit C pre|pă A Stroe|
Stroe vorneul O 19 aiave|om. AK, aveau CGL răvașe|răvășali C, răvășele O cătră|la C
hoț|tilharu O cu el|ca el C Costandin|nume Costandin O 20 păharnicul om. A sin|
feciorul AK, fiul C sin Radului armașul Vărzariul om. O Radul GL armașului K Văr-
zariul om. C ca să|ca să-i A 21 moartea A chip om. A să|să să AGKO, să-i C Stroe|Stroe
vorneul O 22 și lucrul om. O fără|fără de A și² om. C fără|fără de A judecată|județ K,
de vină O și acele K 23 răvașe|răvășale C, răvășeli O mîna|minile K Elenei|Ilinii CO ei|
săi K de s-au|deci s-au C, și le-au dat de s-au O

45

în divanul cel mare. Și le-au văzut singur Stroe dvornicul, și n-au mai
 putut prinde biha, că era scrise de mîna lui. Atuncea să descoperiră toate
 minciunile lui cît mărturisi el singur înaintea domnului Antonie vodă și
 a tot divanul mării sale că au fost lui Costandin pirîș de moarte și cum au
 5 perit nevinovat nimica, cît să mira toți cine auzia, | și cine-l știa, și cine
 10 nu-l știa. Atuncea cunoscură că iaste om rău Stroe și-l pedepsia și mari
 și mici și-l batjocoria și mueri și copii și-l suduia păgîinii și creștinii, căci
 au omorît pre Costandin, căci era de mult folos și de mare ajutor țării
 și căuta săracii și streinii. Atuncea Antonie vovod împreună cu părin-
 10 tele vlădica Theodosie și cu amîndoi episcopii și cu toți egumenii de pre
 la toate mănăstirile cite sînt în țară făcură mare judecată. Căutînd la sfînta
 pravilă, aflară să-l omoare și pre Stroe, ca să ia plăta precum au făcut.
 Și să dăde cu judecată dreaptă pre mîna armașilor. Iar jupîneasă Elena
 și cu feciorii ei n-au vrut, ci s-au rugat la Antonie vodă să-l iarte de moarte
 15 și să ia cinul călugăresc, că va da el seamă înaintea înfricoșatului județ.
 Atuncea Antonie vodă, poruncindu-le, scoaseră-l afară cu răvașele lui
 cele de vînzare, de să arătară tuturor noroadelor, ca să-l știe toți că s-au
 asemănat cu Iuda și l-au ivit dumnezeu ca pre Cain. Dupre acéia l-au dus
 10° la mănăstirea din Snagov de s-au călugărit puin | du-și numele Silvestru,
 20 de călugărie.

Iar Antonie vodă domnia foarte bine și cu pace dăspre toate părțile
 și avea liubov cătră toți boiarii. Iar vrăjmașul diavolul nu putu răbda,

I le-au|au A, s-au K singur|și O 1—2 n-au mai putu|nu mai putu AK 2 prinde
 25 biha|tăgădui O scrise|scris KO descoperiră|descoperi LO 2—3 Atuncea să descoperiră
 toate minciunile lui om. C 3 lui om. AKO cît|cite O mărturisi|au mărturisit O singur
 om. O domnului|lui O Antonie vodă|Io (Ioan G) Antonie vovod AG, Antonie vovod KL
 4 a om. G mării sale om. O că au|că el au A Costandin|Costandin postelnicul ACKO
 pirîș|lui Costandin G 5 nimica om. O mira|mirară AGK cine auzia|cît îl auzia O 5—6 și
 30 cine nu-l știa om. G 6 iaste|este GKO După știa ad. că este (iaste GKO) om rău AGKLO
 Atuncea|Atuncea-l G, Atunce îl O să (il O) cunoscură AO că iaste om rău Stroe om. AGKL
 6—7 mari și mici|mare și mic AC 7 batjocorea A muerile A și mueri și copii|toți G
 și mueri și copii și-l suduia păgîinii și creștinii|și-l suduia copiii și muerile, creștinii și pă-
 35 ginii O suduia|dosă|dea AK creștinii și păgîinii AGK 8 Costandin|Costandin postelnicul KO
 căci era|că era L, pentru că era O mult|mare A 9 săracii|săracilor G, de săraci O streinii
 35 creștinii C, de străini O vovod|vodă CGK 10 vlădica|mitropolitul chir O cu²om. G
 toți|mulți O de pre|dupre A 11 toate|multe O mănăstirile|mănăstiri O cite sînt în
 40 țară om. O făcură|făcut-au K mare judecată|judecată dreaptă O 12 aflară|ea A să-|lea
 să-l O pre Stroe, ca om. O ca să ia|să ia C precum|cum O 13 dăde|dete ACLO armașilor|
 armașului G Elena|n-au vrut și cu feciorii ei A 14 n-au vrut|nu vrură să-l omoare C, n-au
 40 vrut să-l lasă să-l omoare O s-au|au L la|lui AO vodă om. G iarte|erte AL de moarte om. C
 15 călugăresc|călugăriei C că va|să va G el om. O seamă|seme G înfricoșatului județ|lui
 d-zeu la înfricoșatul județ O 16 Și Antonie AK poruncindu-le|porunci (porinci G) AGO,
 45 poroncit-au K scoaseră-|l|de-l scoaseră (scoase G) AGKO, li scoaseră L afară cu|afară din
 divan și cu O răvașele|răvașale CGO 17 arătară|ărata LO noroadelor|oramenilor O După
 45 noroadelor ad. l-au pus într-o cotigă cu un bou și i-au pus un proțap în cap și de dinsul i-au
 spinzurat răvașalile, cite trele, ce era scrise de mîna lui C toți om. O 18 cu om. O Iuda|
 Iuda vînzătorul O Dupre|După AGKO l-au|s-au O dus|dat A 19 mănăstire GO din|la O
 50 După numele ad. (Stroe vornicul cînd l-au fost întrebînd starețul cum va ca să-i puie numele
 pă călugărie, iar el au răspuns ca să-i pue numele Regep) C 19—20 numele de călugărie
 Silvestru AGKLO 21 foarte om. K și cu pace om. A 22 liubov|dragoste KO, liubov CL cătră|
 de către O diavol L nu putu|nu putea C, neputînd K După răbda ad. ca să vază liubovul
 (liubovul) KO) cel dumnezeesc (desăvîrșit ad. O) în (între O) creștini AGKO

ci-și află lăcaș în inimile unor boiari, anume Gherghe dvornicul Băleanul și cu ginerele său Hrizea vistierul, i Staico păharnicul sin Bărcan ot Buceșani, i Radul Știrbău ot Izvor și cu alții mai mărunți. Incuibîndu-se diavolul în inimile lor foarte tare, întărindu-i cu rău cuget asupra a 3 boiari, carii să afla cu slujbă dreaptă lingă domnu-său și sta pentru țară și pentru săraci, să nu-i calce streinii, nici să-i prade fără dreptate, anume Mareș banul, i Radul logofătul Crețulescul, i Șarban Cantacuzino vel spătarul. Deci făcîndu-se ei o ceată spurcată, noaptea să strîngea toți la casa lui Gheorghe dvornicul, de făcea sfat și să învăța cu ce fel de meșteșuguri vor ucide pre acei 3 boiari. Și altă vină nu le afla făr cît zicea că ei tot boeresc la toți domnii și cum s-au îmbogățit și cum nu-i bagă în seamă și numai batjocoresc. Iar mai virtos pizmuia Băleanul, căci nu l-au pus ban mare la Craiova. Deci așa sfātuindu-se în toate noptile, dat-au Dumnezeu de prinseră cei 3 boiari de veste mai timpuriu și degrab merseră la Antonie vodă de-i spuseră și să rugară să le facă judecată dreaptă cu Băleanul și ceata lui. Și de-i va afla că au călcat jurămîntul sau au făcut lor vr-un rău, atunce să pață după vina lor. Atuncea Antonie vodă au eșit la vel divan și i-au chemat de au stătut toți de față. Deci ei, ca niște oameni răi, alt nu avea ce mai zice, făr cît celé ce scriu mai sus. Antonie vodă văzînd dreptatea celor 3 boiari, îndată au mazilit pre cei ce avea dregătorii și porunci tuturor cîți au fost la acel sfat spurcat să meargă la țară, să șază la casele lor. Iar alt rău nimic nu le-au făcut. Deci nu multă vrême trecînd, lar le-au poroncit de au venit la curte. Și i-au ertat de toată vina lor și i-au

1 ci-și]ce GO inimile]inima G unor]a o samă de K Gherghe]Gherghie A, Gheorghie KL, sin Ghirgli G Bălianul vornicul K 2 cu om. K i]și AK, și cu O Staico]Stoica GL sin]fiul C feciorul lui AK ot]din K 2—3 sin Bărcan ot Buceșani]Buceșănescul O 3 i]și AK ot]din A, de K, de la O Izvor]Izvoară AGKO mărunți]mărunței AGK, mici O Și incuibîndu-să O 4 în inimile lor foarte tare]foarte tare (tare om. A, foarte tare om. O) în inimile lor AKO și întărindu-i O 5 boiari, carii]boerii, care AC aflau A domnu-său]domnul său AL pentru]pintru A 6 pentru]pintru A să nu-i]ca să nu-i AO, să nu mai G să-i om. L nici să-i prade]și să-i jăfuiască O fără]făr de A 7 banul]banul Băjescul G, vel ban O i]și AO logofătul Crețulescul]Crețulescul vel logofăt O i]și AKO vel om. K 8 făcîndu-se]făcînd L ei om. CL spurcată]spurcată ei L să strîngea toți noaptea O toți om. L 9 dvornicul]vornicel Băleanul O cu ce fel de]cu multe feluri de O meșteșuguri]meșteșug AK 10 vor ucide]cum vor face ca să-l ucigă O le om. O făr]făr de A cît]deci C 11 la toți domnii tot boeresc O cum]om. O 11—12 și numai]și cum fi ACGKL și numai batjocoresc om. O 12 Băleanului O pus]făcut O 13 așa sfātuindu-se]sfātuindu-să ei așa O noptile]părțile C dat-au]dede O 14 de prinseră cei 3 boiari de veste]de au prins (prinseră O) de veste acei 3 boeri ACO de veste]vastă G mai]mai de O degrab]îndată O 15 de-i]și-i O 16 ceata]cu ceata AGKLO de-i va afla]de s-a afla K, de va afla L călcat]călcat ei O au făcut lor]le-au făcut O 17 atuncea]atuncea AL, om. O după]dupre G Antonie]și Antonie AK la]om. G, în L vel om. O 17—18 vel divan]divanul cel mare AKL 18 i-au]au CG de au stătut toți de față]pre toți de au stătut de față O După față ad. și i-au întreat O Deci]Iar O 19 alt nu . . . zice]n-avea ce să mai zică C nu avea]nu avură (avu L) KL mai om. A făr]făr de A cît]est zicea A ce scriu]ce scrie A, scrise O Antonie]Atunci (Deci O) Antonie LO 20 celor] acelor AKO dregătorii]dregătorie G, boerii L 21 poronci]poronci G, au poroncit O cîți] celor ce O spurcat]drăcesc C, om. L rău și spurcat O meargă]margă K să șază]și șază A 22 nimic om. L nu le-au făcut nimica O nu multă vrême trecînd]trecînd cităva vrême O 23 le-au]au L poroncit G de au venit]să vie A toată vina]toate vinele O lor om. O

învăţat să să părăsească de ce s-au apucat, să lăcuiească toţi într-o dragoste, precum sînt juraţi, iar cine va călca jurămîntul, Dumnezeu să-l bată şi trupuşte şi sufletuşte.]

După aceasta nu multă vreme trecînd, veni şi lui Antonie vodă mazi-
5 lie. Şi îndată purcesă cu toţi boiarii | de să duseră la Odriiu, că acolo era
109° împărăţia. Atuncea şi Gligorie vodă încă venise din Ţara Nemţească,
că-l ertase împărăţia. Deci fiind acolo şi Hrizea vistierul, i Staico paharni-
cul, i Radul Ştirbéi şi cu toată ceata lor cea dintăi, ca nişte răi hieléni,
cu mari meşteşuguri, cu taină la turci au umblat de au stricat domnia lui
10 Antonie vodă şi cu mulţi bani au dres domnia lui Gligorie vodă. Închinî-
du-se lui toţi, făcură sfat drăcesc cătră turci de prinseră pre Mareş banul,
i Gheorghe dvornicul, i Radul logofătul Creţulescu, i Mihai Cantacuzino
spatarul, i Gheţea clucerul, i Stoian comisul. Iar Şarban Cantacuzino
spatarul au scăpat din mijlocul lor. Şi aciaşi porunci Gligorie vodă cu
15 acei răi boiari ai lui la Gherghe dvornicul Băleanul de au prins pre
toţi fraţii lui Şarban spatarul : Costandin stolnicul, i Matei aga, i Iordachie
postelnicul. Şi purceseră cu Gligorie vodă de veniră în ţară, la scaunul ot
Bucureşti, leatul 7180, mart 20 dni.

Iar Antonie vodă au rămas la Ţarigrad şi acolo s-au prestăvit. Şi
20 au fost domn 3 ani.

Să pomenim aicea şi de Stroe dvornicul Leordeanul. Că deaca înţe-
110 leşe că au luat Gligorie vodă domnia şi au căzut | acei săraci de boiari la
patimă, el foarte să bucură şi îndată-şi lepădă călugăria şi degrab alergă

1 să să]să A şi să lăcuiească O toţi]cu toţi C întru]într-o CGK, cu O dragoste]
25 dreptate O 2 sînt]sint ei C să-l bată dumnezău O 4 aceste]aceia O nu multă vreme
trecînd]peste puţin vreme O trecînd om. G veni]au venit O vodă om. L 4—5 mazilie]
mazillia-i G 5 purcesă cu]purceseră AKL, au purces O de să duseră om. O Odriiu]Udriiu]
6 După împărăţia e titlul Cap. 48. A doa domnie a lui Grigorie vodă în K Atunci K Gligorie]
Grigorie AL încă om. AC din]de la C Nemţească]Ungurească O 7 şi om. O i]şi ACKO
30 Staico]Stoica C 8 i]şi AGKO şi cu toată]şi cu G, şi toată K, cu toată O răi hieléni]răi
şi vicleni A, oameni răi şi vicleni O 9 mari]marc ACGKLO meşteşuguri]meşteşuguri K,
meşteşug O şi cu taină AK cu taină la turci au umblat]au umblat într-ascuns O umblat]
înblat GK stricat]trecut G 10 dres]dires K Gligorie vodă]Grigorie Ghica vovod O
11 făcură]şi făcură A, făcînd C cătră]despre O prinseră]coprîneră AK 12 i Gheorghe]şi
35 pre Gheorghe AKO i^{2,3}]şi pre AKO logofătul Creţulescu]Creţulescul logofătul (logofă-
tul om. O) KO 13 i²]şi pre AK, şi pe¹, şi pe² O Gheţea]Ghieţea A, Ghena C, Ghinea L
14 spatarul]om. G, vel spătar O aciaşi]îndată AO 14—15 cu acei răi boiari ai lui la]cu
40 sftencii lui în ţară la O 15 boeri răi A ai lui la]la C Gherghe]Ghiorghic A, Gherghii K,
Gheorghe L 16 După spatarul ad. adică A Costandin stolnicul]pre Costandin stolnicul
Cantacuzino (Cantacuzino om. O) CO i]om. A, şi pre KO i]om. AG, şi pre KO 17 pos-
telnicul Cantacuzino C purceasă C Şi purceseră cu Gligorie vodă de veniră în ţară]şi vini
Grigorie vodă în ţară K, de i-au pus la opreală până au venit şi Io Grigorie Ghica vovod şi
cu sftencii lui şi au întrat O După ţară ad. din Ţarigrad A la scaunul]în scaun O ot]
din AKL, in O 18 leatul]în (în om. A) cursul anilor AK văleat L dni]om. ACL, de zile K
45 martie om. C leatul 7180, mart 20 dni]mart 20 deni (deni om. O) văleat (leat O) 7180 GO
După 7180 ad. domn de al doiler]nd O 19 la]în KO s-au prestăvit]au murit A 20 au fost
domn]au domnit AGKO După domn ad. Antonie vodă A 3 anijani 3 AGO 21 aicea
om. O pomenim aicea şi]şpunem K de Stroe]dăspre Stroe L După Leordeanul ad. (Stroe
vornicul Leurdeanul ce să călugărise) K Că om. K 21—22 înţeleşe]auzi O, au înţales K
50 23 patimi O îndată-şi]îndată AO călugăria]cinul cel călugăresc O şi alergă degrabă O

la Odriiu de să închină lui Gligorie vodă și să împreună cu soțiile lui, făcîndu-se părtaș, ca și întâi. Și după ce veni la București, scoaseră dăjdi gréle în țară. Și déderă acestor boiari mare strînsoare, fiind unii închiși în turnul 5
dă pre poarta de jos, alții în temniță, poruncindu-le să le dea bani sute de pungi, ca să scoată cheltuiala ce au făcut pentru dînșii la turci. Deci ei, de mare frică și groază, vîndutu-ș-au satele, rumânii, țigani și tot cîștigul lor, cine cît au avut, de au dat lui Gligorie vodă, și au rămas casele lor pustii. Atuncea și boiarii s-au însoțit cu grecii și, în taină, fără știrea lui Gligorie vodă, apuca pre toți ciți știa că au răzimat în casele acestor boiari și pre toate slugile lor, de-i prăda și împărțea banii adins ei-și. O, ce foc 10
nestîmpărat băga în casele lor ! Multe case au pustiit. Că toată pizma lor era mai virtos ca să surpe casa răposatului Costandin postelnicul. Că nu să sătura de sîngele lui, ci și acum tare să nevoia ca să omoare și pre feciorii lui. Și făcură meșteșug, dînd turcilor bani, ca să-i aducă de la Odriiu pre Șarban spătarul, ca să-i omoare pre toți deodată. Deci Șarban crezînd 15
amăgeala turcilor, îndată au purces de la Odriiu ca să vie în țară. Iar deaca au trecut munții, atuncea, din voia lui dumnezeu, să întimpină cu oarecine trimis de maică-sa, spuindu-i să nu vie în țară, că va să-i omoare pre toți. Deci Șarban înțelegînd de aceasta, aciași lăsă acea cale și să învîrteji pre altă cale, prebegînd în țara Moldovei, lăcuind la Hangul, în munții 20
Ceahlăului. O, mare minune au făcut dumnezeu și cu acel Șarban, că l-au scos din calea pierzării și l-au îndreptat pe calea mîntuirii, precum au îndreptat și pre cei 3 filosofi, carei i-au trimis Irod să ispitească de nașterea

1 Odriiu]Odriu C lui]sale K făcîndu-se]făgăduindu-se O 2 după ce]dacă K veni] 25
veniră ACGKO 3 déderă]deteră ACL strînsoare mare (mare om. K) acestor boeri AK
boiari]săraci de boeri O unii închiși]închiși unii AGK, ei închiși unii O în turnul om. G 4 dă
pre]după A, dupren C, despre K dă pre poarta de jos]porții din jos O de jos]din jos AKL
temniță]pușcărie O le om. AKLO 5 scoată L făcut]cheltuit O 6 de frică mare și de
groază O satele]moșiile, satele A rumîni]om. A, și moșiile și rumîni O și țigani O 7 cft]
ce O de au dat]de le-au dat G, au dat tot O După vodă ad. bată-l d-zeu A și au]cât le-au O 30
lor om. O 8 și om. C s-au însoțit cu om. O și om. O fără]fără de A 9 apuca]apucară AK
pre]pă L știa]și știa A răzimat]rămas C în casele]de casa O acestor]cestor K boeri ACL
10 și om. C pre toate]pe O de-i prăda]de-i prăda și-i jăfuia O și împărțea]și-și împărțea A
împărțea banii]împărțindu-se K adins ei-și]loru-și A, adinsu ei CL, ei-și K, cu toții O O]oh A
11 nestîmpărat]nestănsu O Multe]și multe O Că toată pizma]cu pizma GO 12 era mai 35
virtos]mai virtos era A, mai mult era K, era L, și mai face O să surpe]să să surpe C, ca să
surpe de tot O răposatului]lui O 12—13 Că nu să]până să O 13 sătura]săturase AGKO și
om. A și acum tare om. O tare]mai tare A ca om. O 14 făcură]făcînd L meșteșug]meș-
terșug K, meșteșuguri O dînd]dete L să-i]să ACGKLO 15 pre Șarban]și pă(pre CGO)
Șarban ACGLO ca să-i]ca să GL, și să-i K 16 amăgeala]în amăgeala O ca om. O în țară] 40
aice în țară O 17 atunci K întimpină]tîmpină G 18 de]de la ACG spuindu-i]să-i spue O
să nu]ca să nu K 19 Șarban]el O aciași]îndată AO să învîrteji]mersă O 20 altă cale]
alta AGKLO lăcuind]și lăcuia O 20—21 la Hangul în m-ții Ceahlăului]în m-ții Tazlăului la
Hangul 21 O]oh AK au]ce au A au făcut]făcu O și om. AO 21—22 că l-au scos]că-l
scoasă O 22 l-au îndreptat]îndreptă O pe]pre AKLO precum]cum A După calea ad. de s-au 45
dus în țara lor O 23 și om. KO pre cei]pă acei L carei]care AL

lui Hristos, ca să-l omoare, iar sfinția lui i-au îndreptat pre altă cale, și Irod rămase rușinat.

Atuncea Gligorie vodă, cu răii sfetnicii lui, rămaseră rușinați. Cît să bucura și să veselii de venirea lui Șarban, atîta întristăciune mare căzu asupra lor.

111 Iar cînd au fost la iulie 15 dni, leatul 7180, făcură sfat drăcesc |de trimiseră la Vel Ocnă pre Gheorghie dvornicul, socrul lui Matei aga și pre Ghițea clucurul, socrul lui Șarban spătarul și pre Stoica logofătul Ludescul, care au fost slugă bătrînă la casa răposatului Costandin postelnicul. Iar pre Mareș banul, ce au fost cusceru cu stari postelnicul, și pre Radul logofătul, gineri-său și pre cei 4 coconi ai lui : Costandin, Mihai, Matei, Iordache i-au pus la opreală mare, în turnul clopotniții. Iar pre alți boiari, rudenii și gineri ai lor, pre toți i-au prădat și i-au lăsat de la închisoare, așăzînd răii sfetnici aceasta ce scrie mai sus.

15 Purces-au și Gligorie vodă la oaste cînd au fost și sultan Mehmet, împăratul turcilor cu toată puterea lui cătră Țara Leșască, cînd au luat și Camenița pre seama lor. Iar aicea, la scaun, au lăsat ispravnici pre Băleanul și Stroe dvornicul, i Hrizea vistierul. Deci ei, ca niște răi tirani, fără știrea domnului, dederă învățătură Drosului armașul Mehedințul, răul spurcat, de-i scotea din turn pre acești boiari, ce scriu mai sus și-i ducea afară den cetate, înaintea temniții, de-i bătea în toate zilele pre talpele picioarelor și-i spîn | zura de mîini cu sfoară, și-i muncea în tot felul, tîrîndu-i pre pămînt și pedepsindu-i cum le era voia. Și de aceasta dar

1 lui]sa ALO 2 rușinat]mincinos O 3 Atuncea]Iar A, Așa și O răii|răii săi C lui] 25 om. C, ailui K sfetnicii lui cei răi O rămaseră cu răii sfetnicii lui rușinați V Cit]Pre (Că O) cît KO 4 Șarban spătarul O atîta]cu atîta mai multă O întristăciune]Intristare O mare]mai mare ACGK om. O Intre r. 5 – 6 ad. Atuncea au scos pă vlădica Theodosie de la mitropolie, cu mare scîrbă și l-au trimis la Coziia, la opreală A 6 Iar cînd au fost la iulie 15 dni, leatul 7180 om. O au fost]fu G dni]15 zile A, 15 CL, în 15 zile K leatul]cursul anilor A, văleatul GL, tot într-acestaș an K făcură]și făcură O drăcesc om. AK 7 Vel Ocnă]Ocele cele Mari AK, Ocnă O 8 clucurul]slugerul A Ghițea]Ghițea C 9 Ludescul, care]Liudescul car]c G, care O răposatului]lui AKO 10 stari postelnicul]postelnicul cel bătrîn AK, bătrîrul postelnic L, Costantin postelnicu O 11 Radul logofătul]Radu Crețulescul AO, Radul logofătul Crețulescul CGK ai]a C După lui ad. Costandin postelnicul ACGK, Costantin postelnicul anume O 11 – 12 Mihai, 35 Matei, Iordache om. A 12 marc om. A După opreală ad. pre Costandin, pre Mihaiu, pre Mateiu, pre Iordache A pre om. K 13 și¹ om. A ai lor]de ai lor O lăsat]slobozit O 14 Închisoare]Închisori A așăzînd]și așăzînd O răii]acei răi A răii sfetnici aceasta]acești sfetnici răi acest sfat O aceasta]acestea A După sus ad. cînd fu la iunie 15, leat 7180 O 15 Purces -au]După ce s-au dus L, Au purces O fost]mers O și²]cu C, om. GO 16 turci- 40 lor]turcesc KO cătră]în O cînd]de O 17 și om. O pre seama lor om. O aicea, la]aicea, în A, în G ispravnici]om. O, ispravnic K 18 și]i CGL, pre K, pe O i]și pre AK, și pe O tirani răi O fără]făr de A 19 domnului]lui Grigorie vodă O dederă]deteră ACLO armașul]armașului KLO 19 – 20 răul spurcat]om rău și spurcat A, om. O 20 de-i]de GO din turn om. O acești]ceia G boiari]săraci de boeri O 20 – 21 ducea afară den cetate]ducea în toate zilele O 21 înaintea temniții]om. A, înaintea pîmniții C După temniții ad. de-i pune]de-i i-g O în toate zilele om. O pre]pe A talpe K 22 picioarelor om. K sfoară]sfori A, sfură G în tot felul]cu multe feluri de munci O feliul A 23 cum]precum L Și de aceasta dar]Cu aceasta A

să asemăna cu Maximilian, i Dioclitiiian, muncitorii creștinilor, și cu spurcatul Ariia și cu alți păgîni necredincioși carii au ocărit sfînta biserică a lui dumnezeu și au călcat toate poruncile lui. Așa făcură și acești tirani boiari. O, putérnice doamne, cum ai plătit acelora, plătește și acestora, că au călcat poruncile tale, carele zicea : Iubiți pre frații voștri și pre vecinii voștri și cine cum va măsura, așa i să va măsura. 5

Gligorie vodă, încă fiind la oaste, mult au cercat pentru Șarban ca să-l prinză. Și n-au putut, că dumnezeu l-au acoperit.

Iar cînd au fost la dechemvre 1 dni, leatul 7181, venit-au și Gligorie vodă de la oaste aici, la scaunul lui. Și înțelegînd de cazna celor închiși ce le-au fost făcut boiarii fără porunca lui, foarte s-au scîrbit pre ei. Iar Băleanul cu ceata lui, fiind îndrăciți, nimic nu să rușina, ci tot îndemna pe Gligorie vodă să-i omoare. Iar dumnezeu îl întărea ca să nu-i omoare, pentru că nu-i știa nimica vinovați. Iar boiarii numai ce să nădușia și zicea că de ar fi știut că nu vor să piară, nu s-ar fi apucat de ce au început. O, mare ciudă ! Cum nu să mai sătura acei procleți de a vărsa sîngele acestor săraci de boiari fără de nici o rușine și fără de nici o frică de dumnezeu ! Iată dar că să umplură cuvintele marelui Vasilie, care zice : De va veni vrăjmașul tău să cază la ertăciune, să nu-i iai credința, că încă de șapte ori iaste sufletul lui mai îndrăcit. Căci numai cîinele deacă boraște linge, iar vrăjmașul nu să mai poate întoarce. Așa și acei boiari, fiind covăseala dracului în inimile lor, nu să mai putea stîmpăra. 10 112 20

Atuncea, pre acea vrême, Șarban spătarul încă să întorsese de la Moldova, de au mers la Odriiu, însă cu porunca vizirului. Și îndată făcu

1 să asemăna|să asămănară AO, asămănar-se K cu|lui AO i|și lui AO creștinilor| 25
de creștini K 1—2 și cu spurcatul Ariia om. O 2 au|j-au C au ocărit|Jumb|la să omoară¹ A,
au omorît K 2—3 d-zeu|Hristos dumnezeu A 3 și au călcat toate poruncile lui om. C [poruncile G, poruncile O lui om. AK și om. K tirani boiari|]tî săraci boiari G, tirani de boeri O
4—6 O, putérnice . . . va măsura² om. O O|oh AK plătește|plătești-le C 5 por|ncele G tale
om. G care zice ACGK 5—6 și pre vecinii voștri om. A 7 pentru|pre A Șarban spătarul O 8 că|căci A După acoperit ad. și l-au păzit O 9 1 dni|]11 zile A, 1 CLO, 11 dni G,
în 11 zile K leatul|și (și om. K) cursul anilor AK, văleatul G, om. L 10 aici om. GO lui
om. G După lui ad. în București O celor|acelor AKO închiși|]boeri închiși O 11 ce le-au|și
ce le-au G fost om. GO boiarii om. O fără|]fără de A por|ncea G foarte|]foarte rău GKO pre
ei|]pre dinții AGKL, om. O 12 și cu ceata O fiind îndrăciți om. O rușina|]rușinară AK
îndemna|]întărea O 13 pe|]pre AGL să-i|]ca să-i A Iar|]însă A 1|]i C, om. O ca om. O
14 pintru că A nimica|]cu nimica GK Iar boiarii|]Deci Băleanul și cu ceata lui O ce om. O
14—15 și zice om. L ar fi|]ar hi G nu vor să piară|]nu-i va omorâ O să piară|]peri A de ce au
început|]dinceput O au început|]s-au apucat de au început C, s-au început G 16 O|]oh AK
ciudă|]minue O 17 acestor|]acelor L boeri săraci O fără d-²|]fără GL fără de nici² om. O
o frică|]temere O 18 umplură|]împlură G, pliniră K ale (aK) marelui GK care|]carele G
18—22 Inc. cu Iată dar că și s|]trînd cu putea stîmpăra avem : precum zice Ca-ton filosoful : pră
vrăjmașul tău cel vechiu să nu-l crezi niciodinioară și macar acelora de s-ar și smeri, nu-l credi
niciodinioară, pentru că el va să-ți facă la sfîrșit acia care n-au putut să-ți facă la început,
iar mort de te-ar găsi, s-ar sătura de sîngele tău în O 19 nu-i iai|]nu-i ei A, nu-i ai G 20 ia-
ste|]este AL, îi iaste C cîinele|]cîinele K 21 poate om. L nu poate mai întoarce G 22 ini-
mle|]nima CGK stîmpăra|]stîmpăra L 23 pre|]pă AL acea vrême|]acealea vremi G, acele
vremi L și Șarban O să întorsese|]să întoarse CKL, s-au întors O de la|]din AKO 21 de au|]
și au O Odriiu|]Udreiu O însă om. A por|]ncea G

jalbă mare la împărăție și la veziriul și la alți priiateni ai lui, pentru toate
patemile și nevoile ce au făcut Gligorie, cu boiarii lui, maică-sa, doamnei
Elenei și fraților lui. Atunce împărăția îndată trimise un capigi bașă, de
5 Gligorie vodă. Și foarte rău s-au spereat. Și înțelegînd de porunca împără-
tească, îndată trimise de-i scoase den turn pre acești boiari, de-i dăde în
112^v mîna capigiului. Iar a doao zi, | purcése doamna Elena cu toți coconii ei
și cu toate rudeniile ei și cu gineri-său Radul, de s-au dus la Țarigrad, 7181.
Și au scos pre Ghețea clucerul den ocnă, de au trecut Dunărea duple
10 ceialalți. Iar Gheorghie dvornicul, i Stoica logofătul au rămas în ocnă.
Iar Mareș banul au rămas la casa lui și au murit.

După acéia, Gligorie vodă, avînd grijă și mare frică, împreună cu
sftencii lui, nici așa nu s-au lăsat, ci au trimis la vizirul pîn în 200 de pungi,
ca să omoare pre acei boiari. Iar nefiînd voia lui dumnezeu, n-au lăsat pre
15 viziriul să-i omoare, ci numai au luat banii, iar pre ei i-au trimis la Crit
surgun. Însă numai pre Radul logofătul și pre Șarban spătarul și pre
Costandin stolnicul, iar maica lor și coconii cei mai mici, Mihai, i Matei, i
Iordache au rămas la Țarigrad.

Iar cînd au fost la mai 11 dni, leatul 7181, trimis-au Gligorie vodă
20 de au omorît pre Gheorghie, socrul lui Matei aga, fiind închis la mănăstirea
din Tismana. Iar Stoica logofătul au rămas acolo.

Iar cînd au fost la mai 11 dni, leatul 7181, iar purcése Gligorie vodă
la oaste, în Țara Leșească împreună cu Cara Mehmet pașa și cu mulțime

1 jalbă|jalobă K împărăție|împăratul L priiateni|priiateni A ai lui|ai săi K 2 și
25 nevoile om. O ce au făcut|ce au avut și ce au făcut AK Grigorie vodă ACKO cu boiarii
lui om. O 2-3 maică-sa, doamnei Elenei|și maică-sii Elenii AL, mîni-sa Elena (Elinei K) GK,
casii tătani-său O 3 După fraților lui ad. și tuturor rudelor (rudeniilor GKL) lui AGKLO
lui|săi K 3-4 de au venit om. O făr de A șădea|șădea K 5 s-au|j-au O spereat|spe-
30 de AGKO scoase|au scos A pre|je A acești boiari|acei boeri O de-i|de GK, și-i O dă-
de|dăte ACL 7 doao|doao AG, doao KL purcesă și O doamna|jupîneasa G Elena|Elina K,
Ilana O ei|sei K 8 rudeniile|nurorile AKO, rudele C ei|sale K Radul|Radul logofătul AGK,
Radul Crețulescul CO de s-au|s-au C 7181|tot în anul 7181 A, la mesița** văleatul 7181 G,
în luna** zile, cursul anilor 7181 K, la mesița 7141 L, om. O 9 pre Ghețea|și pre Ghițea
35 (Ghinea L) ACL de au|și au CO După Dunărea ad. de s-au dus O duple|după ACKO
10 ceialalți CL i|și AKO rămas acolo în L 11 și au murit om. A 12 După acéia|Iar A, și
după aceia O grije mare și frică A 12-13 avînd grijă și mare frică, împreună cu sftencii
40 lui|și cu sftencii lui, avînd mare frică O 13 lui|sei L pîn în om. O pîn în 200 de pungi|pungi
de bani pîn în 200 K de pungi|pungi de bani A 14 acci boiari|acel boeri O După dum-
45 nezeu ad. ca să piară O pre om. AK 15 să-i om. O au luat|ce au luat O iar pre ei|și pă
(pre K) ei AKL trimis|făcut O 16 surguni la Crit O numai om. O pre 1² pă A Radul
logofătul|Radul logofătul Crețulescul și pre frate-său Pădure vel pitar C logofătul|Crețu-
lescul O și om. C 17 stolnicul|postelnicu L cei mai mici|ei cei mici AG i om. ACKLO
i|și AKO, om. CL 19 11 dni|în (în om. A) 11 zile AK, 11 CLO leatul 7181|tot în anul
7181 A, tot în anul acesta 7181 K, 7181 L 20 Gheorghie|Gheorghie vornicul AKO 21 din|
de K, de la O 22 Iar cînd au fost la|și tot într-acel an în luna lui A, într-această an și K,
După aceia O mai 11 dni, leatul 7181|mai 11, 7181 AL, mai 11 leatul 7181 C, mai 17 dni,
văleatul 7181 G, și într-această lună K, om. O purcése|mai purcesă A Grigorie vodă iar au
purces O 23 Mehmet|Mustafa O

de turci. Deci fiind ei toți tăbăriți la Hotin, iar | Sobetșchi hatmanul leșesc 113
venit-au asupra lor cu multă oaste. Și făcură război mare. Și fură turcii
biruiți de leși. Mulți au căzut de sabie și mulți s-au înecat în Nistru. Iar
pașa cu puțini turci abia au scăpat la Cameniță. Iar Sobetșchi hatmanul
cu leșii s-au întors cu mare izbîndă și cu multă dobîndă. Atunci și Gligorie 5
vodă nu s-au îndrăznit să mai vie în țară, ci au fugit preste Dunăre, la
turci. Și îndată fu mazilit. Ducîndu-se la Țarigrad, acolo au murit, însă
moarte groaznică. Și au domnit aicea în țară un an și opt luni, la cursul
anilor 7182.

Aici semnăm pre scurt și de patimile părintelui Theodosie, mitro- 10
politul Țării Rumînești. Căci căzînd acei boiari la mare nevoie, precum
arată aicea înapoi, atuncea și pre părintele vlădica îl scoaseră din scaun
cu mare necinste și-l trimiseră la zatocenie, aruncîndu-i multe prihăni.
Și puseră în locul lui pre Varlaam episcopul, pre care-l știa că va fi în
sfat asemenea cu dînșii, precum au și fost. 15

Dupre aceasta, să mai arătăm ce s-au mai întîmplat | dupre mazilia 113*
lui vodă. Că fiind Mihai postelnicul, fratele lui Șarban spătarul, la cetatea
de la Baba, unde era Chiupriuliul vezirazimul și cu Mehmet pașa, caima-
camul, numaidecît au căzut la picioarele lor cu multă rugăciune ca să pue
domn pre Duca vodă. Că el era la Țarigrad mazil. Și îndată-i făcură pre 20
voe. Și scoaseră cărți și tot ce trebuia de domnie noao, poruncîndu-i să
meargă de olac în Țara Rumînească. Iar Mihai postelnicul au rămas să-i
aducă steagul de domnie. Atuncea Duca vodă, deaca înțelese, foarte se

1 toți om. KLO Sobetșchi|Sobetschi A, Sobesc L hatmanul|craul O 2 multă oaste|
multăme de oști O marc război O 2-3 biruiți|turcii O 3 și om. K mulți om. O 3-4 Iar 25
pașa ... au scăpat|cât de-abie au scăpat pașa cu puține turci O 4 abia|de-abia A După
Cameniță ad. iar Grigorie vodă văzînd că va peri cu oaste cu tot să închină la leși și înce-
pură a tăia pe turci. Și așa să dusă vestea că iaste rob la leși O Sobetșki hatmanul L hatma-
nul|hatmanul leșesc AC 4-5 Iar Sobetșchi ... cu multă dobîndă om. O 5 și*om. AK 30
5-6 Atunci și Gligorie vodă|Și făcînd el viclesug O 6 nu s-au|n-au mai AKO să mai vie|
să vie AO După țară ad. la scaunul lui O preste|peste KL 6-7 la turci om. O 7 ma-
zilit|mazilit de turci O Și ducîndu-se AO au și murit KO 8 După groaznică ad. proclat A
aicea în țară om. A 8-9 un an și opt luni, la cursul anilor 7182|ani 1 pol (jumătate C) luni 2,
văleatul (leatul C) 7182 CGV, ani 1 și luni 8, în anii 7182 K, ani 1 pol, luni 2, 7182 L, ani 1 pol O
10-15 om. AK 10 Aicea G semnăm|însemnăm LO Theodosie|chir Theodosie O 11 Ru- 35
mînești om. O Căci|Căci că C, Că GL, pentru că O acei|acești CGLO boiari|săraci de boeri O
nevoie|urgie O 11-12 precum arată aicea înapoi om. O 12 aicea|aici CL pre|om. C, pă L
vlădica|Theodosie O din scaun|din țară și din scaun O 13 zatocenii O 14 puseră|puse L
episcopul Varlaam O care-|carele li CLO 15 asemenea în sfat O și om. L 16 Dupre
aceasta|om. A, după aceasta GKLO arătăm|însămnăm K mai*om. AO dupre²|după AKLO 40
17 vodă|Grigorie vodă ACGLO Că om. K Mihai postelnicul|postelnicul Mihai A, M. postelnicul
Cantaeuzino O fratele lui|brat G 18 de Ia|de K Baba|Babe L Chiupriuliul|Chiupurlăul K,
și Chipleul O vezirazimul|veziriul K, om. O și cu|și AKLO 18-19 caimacamul|cai-
macan lui A 19 au căzut|căzu O multă rugăciune|multe rugăciuni CGO, multe rugăminte K
19-20 să pue pre Duca vodă domn O 20 pre|pă A Că|Pentru că O el om. KO la|în K 45
mazil la Țarigrad O îndată-i|îndată fi AGL, îndată C făcură|făcu AO. fură L 21 scoaseră|
scoase AKO, scriseră C trebuia|trebuie O noao|noo A, noă L porîncîndu-i G 21-22 să
meargă|ca să meargă A, să margă K, lui să meargă O 22 postelnicul om. K 23 steagul|
steag CK domnie|domnie noo A înțelese|înțăliase K, înțalesă de aceasta O

bucură, făgăduindu-se cu mare jurământ că va căuta de casele acestor boiari și le va plăti datoriile și, în zilele lui, nici un rău nu vor petrece, ci mult folos și bine vor vedea de la dînsul. Și purcese din Țarigrad cu Matei aga și cu nepotu-său, Pîrvul logofătul, sin Drăghici spătarul, trimitînd
 5 înainte pre Costandin slugerul, sin Stoica logofătul Ludescul, cu cărți împărătești, ca să ție scaunul după obicei. Iar Băleanul și cu gineri-său Hrizea și cu Neagoe dvornicul Săcuianul și cu Radul banul Năsturel și
 114 cu Staico păharnicul Bucșanul numaidecît prinseră | pre Costandin slugerul și-l puseră în butuci zicîndu-i, că umblă cu minciuni. Iar apoi simțînd
 10 că adevărat vine Duca vodă domn, ei începură a fugi în sus, cătră Pitești luînd cu dînșii și pre Costandin slugerul, ducîndu-l pîn la mănăstirea din Argeș. Iar Băleanul și cu gineri-său au trecut muntele și cu Neagoe dvornicul, la Sibiiu; iar Radul Năsturel și cu Staico au fugit la munte.

Deci sosind și Duca vodă la scaun în ziua de sfteti Nicolae, dechemvre
 15 6 dni, leatul 7182, venit-au și Costandin slugerul de i-au spus de toate ce au pățit. Venit-au și Năsturel și Staico de s-au închinat. Trimis-au de au scos și pre Stoica logofătul, care au fost în patimă ani 2 fără 2 luni.

După acéia Duca vodă tocmitu-ș-au boiarii, așzatu-ș-au și țara cum să cade. Și fără zăbavă sosi și Mihai postelnicul cu steagul de domnie.
 20 Și porunci viziriul de slobozi și pre cei 3 boiari de la Crit. Sosind în Țarigrad, venit-au aici în țară, la casele lor, cu maica lor și cu jupînésele lor și cu toată cemetiia lor întregă. Duca vodă încă i-au cinstit și i-au boerit. Ei încă să nevoia cu slujbă dreaptă.

1 făgăduindu-se|făgăduindu-i-să A, și să făgădui O mare om. A 1—2 plăti toate
 25 datoriile și va căuta de casele acestor boeri C acestor boiari|lor O 2 datoriile|toate datoriile O 3 bine și folos O vedea|avea AO dînsul|el K 4 sin|feciorul lui AK, fiul lui CO spătarul|postelnicul C trimețînd L 5 înainte om. L pre|pă A slugerul|slujitorul O sin Stoica|feciorul Stoicăi AKO, fiul Stoicăi C, sin Stoicăi G 5—6 cu cărți împărătești, ca să ție scaunul după obicei om. O 6—7 gineri-său Hrizea|gineri-său Hristea A (?) 7 Hrize vistierul O 8 Staico|Stoica CKO, Staicul L Bucșanul|Bucșănescul O pre|pă L 8—9 slugerul|slujitorul O 9 zicîndu-i|zicînd ACGK zicîndu-i că umblă cu minciuni om. O umblă|înblă GK 10 că adevărat vine|adevărat că vine AK, că vine cu adevărat C, că cu adevărat că vine GO domn om. AK ei|numaidecît O în sus om. O 11 și pre|pre O slugerul|sulgiariul K, slujitorul O din|de K 11—12 minăstire la Argeș O 12 Iar|Deci O și¹ om. AK
 35 12—13 și cu gineri-său . . . Neagoe dvornicului și cu Negoe vornicul și cu gineri-său Hrize vistierul au trecut în Țara Ungurească O 13 la Sibiiu|ducîndu-să la Sibiu A Staico|Staico păharnicul O între r. 13 și 14 ad. titlul Cap. 49. Domniia Ducăi vodă K 14 sosind|sosi O la scaun|în scaun în București O de sfteti|sfîntului A, de sfîntul C, lui sfteti G 14—15 Deci sosind și Duca vodă . . . leatul 7182|în anul 7182, în dichemvrii 6 zile, vinit-au Duca vodă la scaun în ziua de sfteti Nicolae K dechemvre 6 dni|om. A, dechemvrie 6 CLO 15 leatul|cursul anilor A, anul C venit-au și Costandin slugerul de|Atunci au vinit și Costandin, sulgeariul de K slugerul|slujitorul O 16 ce|cum A, căte O Năsturel|banul Radul Năsturel AK și Staico| Stoica G Năsturel și Staico|Stoica păharnicul și Radul Năsturel O s-au|și s-au A 17 scoș|adus K care|carele KL în patimă ani 2 fără 2 luni|ani 2 în patemi, fără de 2 luni A, în
 45 pătimire ani 1 și zece luni O fără|februarie C 18 După|dupre G tocmitu-ș-au|așzatu-ș-au O boiarii|boerii AL, boeriile O așzatu-ș-au|așzatu-ș-au CGL, și au tocmit O 19 cum|precum L fără de zăbavă A steagul|steag CKLO 20 porunci|viziriul|împăratul O slobozi|scoase A, sloboziră G pre|pe C, pri O și porunci viziriul . . . de la Crit|și slobozi și pre cei 3 boeri de la Crit din porunca vezirului L boeri AO de la|din C Sosind|și sosind A, sosiră K 21 aici om. G și¹ om. C 22 cemetiia|cimetiniia G, cimetii KO încă om. L i-au boerit și i-au cinstit A 23 dereaplă G

Iar Duca vodă fiind iubitor de ar | gint și prea lacom de bani, nu
avea cineva să-i pristănească. Ci știind pre Băleanul și pre gineri-său
Hrizea cu ceata lor, că sînt ei buni de acea treabă, îndată porunci la ei de
-au venit în țară și s-au curtenit la Duca vodă. Și puseră dăjdi gréle în
țară și începură a prăda pre boiari pentru năpăști. Și izvodiră niște obi-
ceaiuri și nește răutăți, care n-au mai fost aici în țară. Însă cu mijlocul
acelor boiari și pre ascuns, iar începură a face pîră asupra acelor ticăloși
de boiari, precum era dăprinși și încă dinceput, mai vîrtos asupra lui
Șărban spătarul și a fraților lui. Și ei nu știa, ticăloșii, nimic de acea
vînzare.

5

10

Deci nu multă vréme trecînd, veni poruncă de la împărăție de au
purces la oaste asupra leșilor, împreună cu mulțime de turci. Și cite cetăți
aflară afară din Cameniță, mari, mici, toate le arseră și le sparse. Mergînd
și la o cetate ce să cheamă Jăravna, acolo sosi și Sobetchi craiul leșăsc cu
mulțime de oaste. Și să bătură cu turcii 7 zile. Deci văzînd ei că nu le va
strica nimic, făcură pace și să întoarseră | fieșicare în țara lui. Duca vodă
încă au venit în țară, însă n-au mers în scaun, ci au descălecat la Cocorăștii
dîn Grind, la casele Vladului comisul. Și acolo fiind, iar începură a face
sfat necurat asupra acelor ticăloși de boiari, pîrîndu-i la Duca vodă în
tot felii de năpăști, pînă-l plecară, socotînd că acolo le va fi mai lesne să-i
omoare. Iar ei, ticăloșii, tot nu știa nimic, ci avînd a face praznicul celui
de minuni făcător, marelui arhieru Nicolae, întîmplîndu-se a fi într-o
sfință duminică. Atuncea Șărban spătarul luat-ș-au ziua bună de la
Duca vodă, de s-au dus la casa lui ot Drăgănești, ca să să gătească de

15

115

20

1 fiind]era K lacom]lacum G de²]la K de argint și prea lacom de bani]de bini și
de argint O 1—2 nu avea cineva să-i pristănească]că nimene nu-i putea să-i pristănească O
2 cineva]cine AG 3 cu ceata lor om. O ci om. KLO bunii]iubitori O porinci G 4 au
venit]veniră KO Duca vodă]dînsul O Și om. AK 4—5 și s-au curtenit la Duca vodă. Și
puseră dăjdi gréle în țară om. G 5 începură]începu G pre]pe L boeri ACGKLO pentru
om. A Și izvodiră]Și izvodiri noo și A 6 nește]niște K, ne V mai om. C fost]fost nicio-
dată O aici în om. G 7 După boiari ad. și au omorât Duca vodă pre Pavel vel vistier
Grecian și pre Negoită vistierul Căstureanul, pentru căci sta pentru țară, iar Băleanul și
cu ceata lui și O și om. AK iar]și iar A 8 boeri ACL și om. AG dăprinși și încă dinceput
]învățați dinceput O 9 Și ei nu știa, ticăloșii, nimic de acea]și (iar O) ei ticăloșii nu știa
nimic (nimica nu știa O) de acea (aceasta O) AKO nimic om. G 11 nu multă vréme
trecînd]peste puțină vreme O porîncă G 12 purces]purces Duca vodă AK împreună om. AK
la oaste asupra leșilor . . . de turci]cu o știle lui și s-au împreunat cu turcii și s-au dus asupra
leșilor O 13 afară om. LO mari, mici]și mari și mici A, om. C toate]pe (pre O) toate LO
le arseră]merseră C și le sparse]om. A, și le sparseră CKO și mergînd O 14 Jăravna]
Jirevna L, Juravna O Sobetschi A, Sobetchi L craiul]hatmanul A leșesc AKLO,
leșăscul C cu, om. G 15 oaste]oști O cu turcii om. L ei]și unii și alții A, turcii O le va]
nu-și pot A 16 strica]putea strica O nimica A întoarseră]întoarse AGL fieșicare]fiește
care AGO, fieștecarele CK în]la ACKO lui]sa O 17 însă n-au mers]și nu mersă O în scaun]
la scaun AGL 19 acelor om. O 20 tot felii de]multe feluri de AGKO le om. GO să-i]ce
să-i A 21 omoare]omorât O tot nu știa nimic]nimică nu știe O celui]acelui O 21—22 ce-
tăi de . . . arhieru Nicolae]marelui și făcătorului de minuni sfntului ierarh Nicolae A
22 minuni]ciude GK, multe minuni O făcător]făcători G marelui]mare L 23 sfință]zi O
luat-ș-au]luoatu-ș-au G, și-au luat O 24 de s-au]și s-au O la casa lui ot Drăgănești]la
Drăgănești, la casele lui C ot]la AKO să să]să C

25

30

35

40

45

praznic. Iar Mihai spătarul cu frate-său Iordache, cu cumnatul lor Barbul Fărcășanul vistierul, era la casa lor, Mărginenii ot Praova, de gătea bucate pentru săraci, întru slava marelui dumnezeu și întru pohvala sfintului Nicolae, așteptînd să vie de la Cocorăști a doa zi, duminică, și fratele lor
5 Costandin stolnicul. Iar Duca vodă, cu sfétnicii lui cei ficlénii, cu mare taină,
115° ei, ca să-i prinză; alții la Șarban logofătul, la Drăgănești. Și pren | vârsatul zorilor, sosiră toți, carii pre unde le era porunca.

Pre Șarban logofătul îl găsiră la biserica lui, la utrene, ascultînd
10 sfinta și dumnezeiasca slujbă. Unii ocoliră biserica, alții intrară înlăuntru și groaznic îl apucară și-l scoaseră afară și-l duseră la mănăstirea ot Sneagov, ca să-l omoare acolo, precum au omorît și Grigorie vodă pre tată-său, Costandin postelnicul.

Iar la Mărgineni, încă prinseră pre Mihai spătarul și-l puseră într-o
15 căruță, să-l ducă la Cocorăști.

Iar frate-său, Iordache, cu cumnată-său Barbul vistierul, scăpară den ochii lor și trecură la Brașov.

Atuncea și Matei aga, fiind chemat de frate-său, Șarban logofătul și mergînd tot într-acea zi la Drăgănești, cînd fu aproape să între în sat,
20 dumnezeu trimise pre oarecare creștin de i-au eșit înainte, spuindu-i de toate cite s-au întîmplat frăține-său, lui Șarban și îndată să învîrteji și trecu pre Teleajăn în Țara Ungurească.

Să spunem și de o minune mare ce au făcut dumnezeu, cu rugăciunea
sfintului Nicolae, asupra ticălosului Mihai spătarul. Că sezînd el în căruță
25 prins și ostașii găsind bucatele sfîntului praznic toate gata, | abătură
116

1 spătarul|stolnicul C cu^{1,2}și cu O cumnatul lor|cumnatu-său O 1—2 Barbul Fărcășanul vistierul|Barbul vistierul Fărcășanu AGKO 2 era la casa|eara la casile A, la casa CGLV Mărginenii ot|la Mărgineni la (din O) AKO Praova K, Prahova L de|le A 3 pentru|acolo pentru A pentru săraci|de praznic O pohvala|pofala A, pohfala L, lauda O sfîntului|marelui, sfîntului G 4 să vie|ei să vie A doa|doo A 4—5 de la Cocorăști și frate-său Costantin stolnicul a doa zi, duminică K 5 cu¹și cu O lui cei|cei AC, săi cei K ficlénii vicleni ACL O 6 noaptea, gătiră|gătiră noapte O trimisără|trimisă O Elena|Iliana CGLO, Elina K ficiorii A 7 logofătul|spătarul GO în Drăgănești K pren|prin AL vârsatul|răvârsatul O 8 carii|care AC pre|pe AL le om. AG porunca A 9 Pre|Pe A, și pre O logofătul|spătarul GO il găsiră|găsiră-l K utrene|otranie AKL, otenrie C, utrini G 10 și dumnezeiasca A, om. C Unii|Deci unii O alții|iar alții O înlăuntru|în biserica A 11 mănăstire C ot|de la AK, la O Sncagov|Znagov ACL 12 au omorît și Grigorie vodă|au făcut și Grigorie vodă de au omorît K tată-său|tată-so A, tat-său V 14 Mărgineni|Mărgine O prinseră|au prins C 15 să-l ducă|și-l duseră A, să-l aducă K frate-său|frate-so A Iordache|Iordachil K cumnatu-so A vistierul|vistierul Fărcășanul C, visteriul K, om. L 18 Atuncea și om. O fiind|încă fiind O frate-so A, frat-său V logofătul|vodă G, spătarul O 19 tot om. L într-acea K la Drăgănești|la sat la Drăgănești C cînd fu|și fiind K, iar cînd fu O După|apocae ad. de Drăgănești K 20 trimise d-zeu A pre om. G de i-au eșit|de-i işi A, de au C de²om. O 20—21 toate de cite O s-au|și s-au C frăține-so A lui om. G Șarban|Șarban logofătul L, Șarban spătarul O să învîrteji|fu învîrtejit L, să întoarsă O 22 pre|pe A, peste O Teleajăn|Tilijan O în Țara Ungurească|la Brașov G 23 și om. C 24 Că|și L căruță|căriuță A 25 și|iar O gata toate L abătură|Începură A

într-însele a le minca și vin a bea. Iar Mihai spătarul rugă pre dumnezeău și luu pre sfintul într-ajutor, făcînd semnul sfintei cruci, se pogori din căruță jos, și așa încetișor trecu pren mijlocul lor, pînă eși din curte afară și intră într-o casă, nevăzîndu-l nimenea făr numai o saragea sirb l-au găsit acolo și l-au acoperit. Iar alți ostași, deaca prinse de veste, începură a căuta pren toate casele. Și venea mulți ostași la acea casă să caute. Iar acel creștin bun răspundea că au căutat el și nu iaste acolo. 5

Iar alții pedepsea pre ticăloasa maica lor și o mustra în tot chipul, iar ia nimica nu răspundea, făr cît numai ce ofta și lăcrăma. Și o duseră la Cocorăști. Acolo încă prinsese pre fie-său, Costandin stolnicul și pre gineri-său, Radul Crețulescul și pre alți oameni ai lor, precum le-au făcut și întăi, la zilele lui Gligorie vodă. 10

Aduseră și pre Șarban logofătul de la Snagov, închizîndu-i pre toți la o casă în curtea Cocorăștilor.

Iar Mihai spătarul, scăpînd, trecut-au la Brașov, unde era și ceialalți frați ai lui. 15

Atuncea Duca vodă și cu spurcații sfétnicii lui | văzînd că au scăpat ceialalți frați ai lor, ei foarte să rușinară și cunoscură că singur dumnezeu au stătut pentru dînșii și, cu rugăciunea sfintului Niculae, i-au izbăvit de moarte, precum au izbăvit și pre cei 3 boiari din mîna vrăjmașilor. Iar sfatul lor cel necurat să răsipi ca praful înaintea vîntului, precum zice prorocul la psalmul 32, că dumnezeu sparge sfaturile păgînilor și leapădă cugetele omeneshi și zvîrléște sfaturile domneshi. Și slobozi pre acei boiari, pre toți, făgăduindu-se că de acum înainte nu vor mai avea nevoie. 20

Iar după acéia, cînd fu al patrulea an din domnia Ducăi vodă, sculatu-s-au Mehmet pașa veziriul cu toată putérea împărătească, de s-au dus la Țara Căzăcească, la o cetate ce să cheamă Cehrin, aproape de apa 25

1 le om. C vin a bea|a be vin O rugă|riugă A 2 luu|om. A, luind K, și lăsă L făcînd|făcîndu-și CO sfintei cruci|cinstitei cruci C, cruci O se pogori|pogorîndu-se AGK, să dede jos O 3 jos om. O trecu|trecînd O eși|trecu afară A afară om. A 4 nimine CK sirbul C 5 găsit|văzut O alții V deaca|dacă CKL Inceptnd de la r. 5 cu prinse de veste... pînă la p. 175 r. 11 inclusiv să le pue capetele om. O prinse|prinseră GKL fie-său|fii so-A, 6 a căuta|a-l căuta A prin AGL venea|venind A, viniia K la aceași la acea AG să caute om. A 7 că au|că l-au A el om. K iaste|este ACL acelea C 8 pre|pe AL 9 ia om. A cît om. ACL ce om. L ohta K 10 Cucorăști K prinse|prinseră GKL fie-său|fii so-A, om. C 11 gineri-so A, ginere-său G le-au|au ACK făcut|și făcut G 12 zilele lui om. C 13 Sneagov GK 14 Cocoreștilor G 15 trecut-au|au trecut A, au trecut iar C, trecut-au iar la Brașov scăpînd L la Brașov|și el la Brașov K ceialalți|ceialalți ACL, ciialalți G 16 frați ai lui|boeri frații lui AK 17 sfétnicii lui|lui sfetnic A, sfetnici ai lui G, sfetnicul sei K 18 ceialalți|ceialalți ACL, ceia G ai lor|lor A, ai lui CG, a lor K ei om. A cunoscură|socotiră și ziseră A singur|lusuși L 19 au|la L cu om. AK rugăciunile C de|din CGK 19—20 izbăvit de moarte precum au om. L și pre cei|pă cel C mîna|mîntule K vrăjmașului A 20—21 Iar sfatul lor om. G 21 cel necurat om. A risipi C, rîsipi K prahul GK 22 sfaturile|sfatul GL 23 zvîrléște|zvîrle jos A Și slobozi|și aceiași (acii GK) slobozi AGK acei|cei G 24 avea nevoie|avea nu o nevoie L 25 după acéia om. K fu|au fost AK al|a C, la al GL din|de K domnia Ducăi|domnie, Duca G Ducăi|Duchli L 26 Mehmet|Mîhnit C pașa om. A 26—27 s-au dus la|au mers în K 27 o cetate|cetatea K Cehrin|Cehărln A, Sihrln C 45

Niprului, împreună cu hanul și cu tătarimea, cu toată. Poruncit-au și Ducăi vodă de s-au dus acolo. Iar aicea, la scaun, au lăsat ispravnici pre Băleanul, i Stroe dvornicul, i Șerban logofătul, i Hrizea vistierul, i Lațcarache postelnicul Cupărescul. Și tot nu să mai stimpărase de răutățile ce făcuse
 5 acelor săraci | de boiari, ci iar începură a scorni. Și scriseră cărți cu mare
 117 piră la Duca vodă, însă mai virtos asupra lui Șărbănu logofătul, cum scrie
 cărți la turci, de să-i strice domnia. Că atuncea era împăratul la Dîrstor,
 și el nu știa nimic de acéia. Iar Duca vodă deca înțelese, priimi pira lor
 cu credință și să laudă că duple ce va veni la scaun, va să-l omoare. Atuncea
 10 fratele lui, Costandin stolnicul, fiind și el acolo, în oaste, înțelese de acest
 sfat spurcat și îndată trimise la frate-său, Șărbănu de-i făcu știre pre ascuns.

Turcii încă ocolise Cehrinul și în multă vreme bătîndu-se în tunuri
 și în multe felii de meșteșuguri, pînă răzbiră turcii și aprinseră cetatea,
 de au ars pînă în pămînt. Atuncea venise și Ramadanoțchi hatmanul și
 15 cu mulțime de oaste căzăcească i moschicească, trecînd toți Niprul. Turcii
 încă prinseră de veste și să gătiră tare de război și degrab merseră de să
 loviră unii cu alții, bătîndu-se și în puști și în sabii 8 zile, și să apropiase
 117^v a fi izbînda creștinilor. Atuncea viziriul rău s-au spăimîntat și socoti | că
 într-alt chip nu să va izbăvi de dinșii, ci trimise la Ramadanoțchi, hat-
 20 manul căzăcesc, bani mulți pre ascuns, și avînd un fecior rob la tătari,
 l-au slobozit, și atuncea opri toată oastea să nu mai dea război. Iar turcii
 să învîrtejiră înapoi cu mare frică, citu-și lăsară corturile și toate zaharélele,
 fugînd și ziua și noaptea, pîn au trecut apa Nistrului și s-au dus iar în
 țara lor.

25 Duca vodă încă intrase în țara lui. Atuncea Șărbănu logofătul știind
 că va să-l omoare pre adevărat, luat-au pre dumnezeu într-ajutor și au

1 Niprului|Priutului A, Nistrului G tătarimea cu toată|cu toată tărimea (sic) A, cu
 toată tătarimea GKL Poruncit-au|om. A, Porincit-au G, Poroncit-au K Ducăi|Duchii L și²
 30 om. AG 2 aici C lăsat la scaun un ispravnic A ispravnicii|ispravnic K, om. L 3 i¹ și pre AK
 i^{2,3,4} și AK vistiernicul K Lascarache KL 4 Cupărescul|Părescul (sic) A nu să|nu s-au A
 stimpărase|stimpărat A, stimpăra GK 5 acelor|acestor C cilși A începură|au început G,
 începu K scorni|scormoni CLV 6 însă|încă L virtos|tare K cum scrie|cum că scrie K
 7 cărți la turcii|la turci cărți L de să-|să-i AK, ca să-i C atunci împărăția era la Dîrstor L
 Dîrstor K 8 de acéia|de astea G Iar|Deci L deca înțelese|dacă înțelese K 9 duple ce|
 35 după ce ACK va²o L 10 fratele lui|frate-său K 10—11 înțales-au de acest spurcat sfat K
 aceste spurcate G 11 frate-so A, fratele său G Șărbănu om. A 12 încă ocolise|încă ocol-
 35 iră AKL, inocolise G și în|și AG 13 de meșteșuguri|și meșteșuguri A, de meștersuguri K
 răzbiră|li răzbi C turcii om. K aprinseră|aprinse C 14 au arș|arsă K venise|veni AK
 40 Ramadanoțchi|Ramadanoschii A, Ramadunăschie C, Ramadanoschii K, Ramadanoțchi L
 15 căzăcească i moschicească|moschicească și căzăcească AGK, moscăcească L toți Niprul|
 Nitrul toți A Iar turcii K 16 tare de război|toți de oaste tare și de război A merseră de
 om. A 17 și¹om. AGK 18 rău om. AK socoti|socotind L 19 izbăvi|putea mintui A,
 izbîndi L izbăvi de dinșii|pute mintui să să izbăvască de dinșii K Ramadanoțchi|Ramanos-
 45 dațchi A 20 un fecior|el un fecior A 21 și om. A toată om. G 22 învîrtejiră|învr-
 teji L citu-|cît și ACG corturile și toate zaharéle|toate corturile și zaharelele C, cortu-
 45 rile și toată zahareaoa lor K 23 fugînd om. L și noaptea și ziua GL Nistrului|Niprului C
 în|la AK 25 intrase|au trecut AK 26 că va|că-l va G va să-l omoare|o să-i omoare A
 pre|cu AGKL

purces den București la mijlocul zilei cu jupîneasa lui și cu toată casa lui întregă, pînă au sosit la casele lor de la Coiani, fiind și maică-sa acolo și frate-său, Matei aga. Să ridicară de acolo cu toții pînă ajunseră la Giurgiov și grăbiră de trecură Dunărea pe la Ruși.

Iar boiarii de la București tocmai atunce prinseră de veste, că dum- 5
nezeu le-au acoperit ochii și mintea.

Deci fiind și viziriul trecător la Odriiu, iar Șarban logofătul încă le-au eșit înainte și mărse de să curteni la viziriul plîn | gîndu-se și jăluindu-se 119
de toate nevoile lor cîte au petrecut în zilele Ducăi și de boiarii lui cei răi. Că nu le-au ajuns cîte necazuri le-au făcut mai nainte vrême, ci și acum 10
legatu-s-au de ei cu năpăști și cu pîri mincinoase, ca să le pue capetele.

Iar Duca vodă deaca sosi la scaunul lui ot București și înțelese de aceasta, foarte tare să îngrijă. Și făcu sfat cu boiarii lui cei răi și alăseră dintr-înșii pre o seamă de boiari, anume Neagoș dvornicul Săcuianul, i Staico. păharnicul Bucșanul, i Ivașco sin Băleanului, și-i trimise la Odriiu 15
ca să facă pîră mare asupra lui Șarban și a fraților lui.

Iar dumnezeu nu-i putu îngădui ca să umple sfatul lor cel spurcat, ci îndată mila lui cea nespūsă o aruncă asupra capului lui Șarban logo- fătul. Că trimise viziriul de chemă pre Șarban și îndată-i porunci să fie domn Țării Rumînești, iar Duca vodă să fie domn la Moldova. Și porunci 20
viziriul să meargă toți boiarii rumîni să să închine la Șarban vodă.

Atuncea o seamă de boiari mărseră de să închinară la Șarban vodă.

1 zilei|zăli A 2 pînă au|pîn-a G de la|din C, la L fiind om. L maică-sa|maica lor A 3 frate-său|frate-so A cu toții|cu totul L ajunseră la|ajunseră să iasă la A 4 pe la|pe la CGKL 5 la om. L tocmai|toemă G, tocmă K prinseră tocmă atuncea L 6 mintea 25
și ochii L 7 Deci fiind și viziriul trecător|Împărat și viziriul trecător A, Deci fiind împă-
ratul și vizirul trecători GK, deci fiind împăratul trecători cu vezirul L 8 și mărse|și mărseră A,
și mărse K curteni|plîneră A plîngându-se|om. A, plîngînd C jăluindu-se|să jăluiră A
9 lor om. K zilile A Ducăi|Ducăi vodă CGK, Duchii L lui om. L 10 necazuri K 11 legatu-
s-au de ei|s-au legat (sînt legați C) de ei ACK ptri mincinoase|pîră iară mincinoasă K
12 Iar|Deci O deaca om. C sosi|sosing G scaunul lui ot București|scaon la București K
ot|la A, în L înțelese|înțelegînd A, înțăliase K 12-13 sosi la scaunul lui ot București și
înțelese de aceasta, foarte tare să îngrijă. Și om. O 13 îngrijă|îngrijii L făcu|făcură K cu
om. A boiarii|sfetnicii O alăseră|alase A, aliasără K 14 dintr-înșii|dintre dînșii L pre om. KO
14-15 i Staico|Stoica A, i Staicul G, și Staico KO 15 Bucșanul|Băcșănescul O i|și AK,
om. CG sin|fecior AKO, om. CG Ivașco Băleanul CGL După Băleanului ad. și Hrizea
vistierul AKO și-i trimise|și trimiseră AK, de i-au trimis O Odriiu|Udriu C, Odriii G, Țari-
grad O 16 ca om. LO Șarban|Șarban logofătul (spătarul O) CO și a|și a C 17 nu-i|nu AKO
putu om. KO ca om. L să umple|să înple G, să se pliniască K, să umble L, să să umple O
lor om. AG în sfatul L spurcat|rău și spurcat L, rău O 18 lui cea|lui dumnezeu cca A
capului om. L lui om. G 18-19 logofătul|spătarul O 19 Că trimise viziriul|că-i trimisă
d-zău milă mare, de trimisă viziriul O viziriul de chemă pre Șarban de chemă pre Șarban și om. C de|de-l O
chemă|au chemat K pre Șarban om. O Șarban logofătul G îndată-|îdă îndată C porinci G,
poronci K să fie|ca să fie A 20 în Moldova K 21 viziriul om. O meargă|margă K
rumini|rumînești A, om. GK.L, Țării Rumînești O la Șarban vodă|la el, Șarban vodă A, lui
Șarban vodă CO 22 boiarii|boeri rumîni L mărseră|marsără K, mărse O la|lui ACKO
Atuncea o seamă de boiari mărseră de să închinară la Șarban vodă om. C

118° Iar Staico | păharnicul, i Ivașco sin Băleanul fugiră la Moldova. Iar viziriul încă trimise degrab un agă turc împreună cu Costandin Brincoveanu, nepotul lui Șarban vodă, de veniră de olac aici în țară și degrab rădicară pre Duca vodă și merse cu acel agă turc la țara Moldovei, să fie acolo domn.

5 Iar Șarban vodă încă purcese de la Odriiu împreună cu toți boiarii lui, de veniră aicea în țară cu steag împărătesc și cu agă turc, de au intrat în scaun în București în ziua bogoiavleniei domnului nostru Isus Hristos, mesița ghenar 6 dni, leatul 7187.

Atuncea au venit episcopii și toți egumenii și toată țara de s-au
10 închinat la domnul Șarban vodă. Și au trimis și la vlădica Theodosie de l-au adus den Tismeana, de unde era la opreală. Și viind, ș-au cerșut judecată pentru scoaterea lui de la mitropolie. Și așa, îndată au trimis Șarban vodă jalba vlădicăi Theodosie ca să aibă judecată și îndreptare de la biserica ceamare, fiind patriiarh chir Dionisie. Și îndată au trimis pre vlădica
15 de la Maramonia și pre Ianache, marele logofăt al mării | biserici. Și viind,
119 au strîns Șarban vodă mare sobor de arhieriei ai țării și de alți arhieriei carii să întîmplase atuncea aici și toți egumenii din toată țara și cu toată boeri-
mea. Și așa stînd amîndoi de față, vlădica Theodosie și vlădica Varlaam, ș-au spus toată jalba vlădica Theodosie. Și rămîind vlădica Varlaam

- 20 1 Staico|Staicul G, Stoica L păharnicul|paharnicul Bucșănescul O i|și AKO sin|
fieciorul AK, spătarul C, om. O Băleanul|Băleanului AK Iar|Și O 1—2 viziriul încă trimise
de grab|trimise viziriul O 2 încă om. K 3 aici|aicea A, om. O degrab|îndată O rădicară|
rădică L 4 turc agă la Moldova, ca să L agă om. O la|în O să fie acolo om. K domn
acolo O După rîndul 4 ad. Și au domnit Duca vodă aicea în țară ani 5 O 5 Iar|Deci L
25 Iar Șarban vodă... Odriiu|Io Șarban Cantacuzino Băsărab voveod încă au purces de la
Udreiu O 6 lui om. L steag|steag de domnie C veniră... cu agă turc|cu agă turc și cu
steag împărătesc de au venit în țară O aicea om. K de au intrat|om. K, și au intrat O
7 în scaun|aicea în scaun A, la scaon K ziua|ziua A bogoiavleniei|bogoiavlenia AK, blago-
vleniei G bogoiavleniei domnului nostru Is. Hristos|de blagoviștenii O 8 mesița ghenar 6
30 dni|luna ghenarie 6 A, ghenarie 6 CO, în (la L) luna lui ghenar în 6 zile GL leatul 7187|cînd
au fost cursul anilor 7186 A, vâleatul 7187 GL, cînd era cursul anilor 7187 K După 7187 ad.
Ș-au domnit Duca vodă ani 5 AK Apoi titlu nou : Cap. 50. Domnia lui Șerban voveoda
Cantacuzino în K 9 au venit|veniră K toți episcopii și toți egumenii A toți episcopii și
egumenii K și toată|din toată AK 9—10 Atuncea au venit...|domnul Șarban vodă|Și
35 fiind la această sfîntă și adunați toți episcopii și toți egumenii de la toate sfintele mînă-
stiri O 10 domnul om. C vodă|voveod K și² om. AK vlădică|părintele vlădica C În-
cepînd cu Și au trimis și la vlădica pînă la p. 177 r. 4 inclusiv, redacție redusă : numaidecît
trimisă Șerban vodă de au scos pre părintele mitropolitul chir Theodosie de unde era închis
și sosind la curte, au chemat pre toți 4 părinții la divan de au făcut sobor mare, stînd
40 amîndoi vlădicii de față și cu judecată dreaptă nu aflară nimic vinovat pre părintele Theo-
dosie și luînd cîrja de la Varlaam, cu tot soborul, o deteră iar la părintele Theodosie ca să
fie iar mitropolit, cum au fost mai înainte, iar Varlaam s-au dus la mănăstirea lui, la Pi-
tești, cu bună pace în O 11 den|de la ACKL Tismeană|m-rea Tismeană K la|de la A
ș-au|au C cerșut|ceriut A 11—12 Și viind, ș-au cerșut judecată pentru|Și au cerșut jude-
45 cată, după ce au venit, pentru L 12 de la|din CK așa om. K 13 vlădicăi|vlădicăii AL,
vlădicăii lui K să aibă|să ia K îndreptare|dreptate L Theodosie la biserica cea mare ca
să ia judecată și îndreptare A 14 chir om. K pre|pe L 15 Maramonia|Marochia A, Ma-
ralichia C, Maronia GKL Ianache|Enachi A 16 ai om. AGKL cari|care ACG 17 întîm-
50 plase|întîmpla C aici|aicea AGL toată² om. AGK și² om. A 18 și cu vlădica Varlam G
19 ș-au spus toată jalba vlădica Theodosie. Și rămîind vlădica Varlaam om. G jalba toată C
vlădica¹ om. A.

de judecată și-au pus cîrja pre masă înaintea domnului și a tot săborul. Și luînd cîrja domnul, au dat-o vlădicăi Theodosie. Și l-au trimis la mitropolie cu mare cinste, marți, în săptămîna cea mare, înaintea Paștilor, mesiața april 26 dni, văleatul 7187.

Aicea începem de cite s-au întîmplat în zilele acestui domn.

Că întăi fiind țara spartă și răsipită pentru multe nevoi și greutăți ce au fost impresurată încă din zilele altor domni ce au fost mai denainte, nu putu nici într-un chip să o îndrepteze, nici să le folosească ceva, pentru că-l impresura turcii cu dări de bani și cu zaharéle încă și mai multe de cum fusese mai nainte.

Iar cînd au fost leatul 7188, rădicatu-s-au turcii cu mare oaste și cu mulțime de tătari de au mers la Dohan Ghecet. A | tuncea au mers și Șarban vodă cu oaste muntenească și Duca vodă cu moldovenii, den porunca împărăției, de au șăzut acolo pîn au făcut 2 cetăți, care le-au zidit munténii și moldovenii. Iar domnii și cu saraschériul au fost mai sus, cu temeiul oștii, de păzea în preajmă pîn s-au zidit cetățile. Și apoi s-au întors la luna lui octomvre.

Atuncea și Șarban vodă au venit iar la scaunul lui. Și iar începu a să lupta cu toate nevoile ce-i venea de la turci, că pe acea vreme, păgînii foarte se înălțase și să iuțise, cît nimenea din creștini nu putea să le stea înainte.

1 cirja|cărți A pre|pe AL soborul ACK 2 cirja|cărți A au dat-o|o au dat AC, și au dat-o K vlădicăi|vlădichii AL, lui K 3 în săptămîna cea mare om. K 4 mesiața| luna lui A, luna C, în (la L) luna lui KL 26 dni|26 de zile A, 26 C, în 26 de zile K. om. L văleatul|cursul anilor AK, leatul C 5 Aicea|de aicea ACGKL, de aice înainte O începem|începem a spune (a povesti O) AO de om. C s-au|și s-au A întîmplat|împlat GK domn|domn Șarban vodă A 6 Că om. K și răsipită om. AK și greutăți|și răotăți și greotăți O 7 Impresurală|impresurat L, impresurați O denainte|nainte ACK, înainte GO 8 putu|putea K să o|să o O indireptează K să le|să-i K, să o O ceva om. A 9 Impresurase AKO încă om. O și²om. L multe|multă A, mult CL, cu multe O de cum|de cit AGO 10 mai nainte|nainte vreme AK, întăi O între r. 10 și 11 ad. Și veniră turcii datornicii la bani și la unii plăția, iar la alții sta inpotrivă cu cuvîntul să aștepte și pășă țării foarte tare pîn să ușură Șarban vodă de datorii. Atuncea au omorât Șarban vodă pă Hrize vist. Popescul și pre Vălcu vorneșcu Grădișteanul, feciurul Bunii vistierii și pre Pătrașco Bucățnescul și pre Drosul vel armaș și le-au prădat pre jupinesile lor foarte rău, iar pre feciurul Drosului armaș l-au băgat de viu într-o ocnă pustie, plină de apă, slobozindu-l pînă la un loc cu funii și cu o făclie aprinsă în mină, și sfărșindu-să funie, l-au slobozit acolo de au murit. Și au stricat toate bresele de slujitori care da haracii și au rămas boerii mazili și sutășii. Și au avut țara pace și s-au așăzat fiștecarele la moșie lui O 11 cînd au fost leatul|cînd fuse A, cînd au fost la leatul (văleatul L) GLO, în anul K și cu|și G 13 moldoveni A porinca AG 14 împărăției|împăratului G șăzut|lucrat K, fost O pîn|pînă ce GL au făcut|om. K, s-au făcut O care|carele AC le-au|au C zidit|făcut O care le-au zidit om. K 15 și|cu ACK, și cu O domnii|domniea G saraschériul|ebracheriul A, sarascherii O mai sus om. O 16 oștii|oștilor LO de păzea în preajmă|de păzia de preajmă A, de pază K, în preajmă de păzea O s-au zidit cetățile|au sfărșit cetățile de zidit O apoi|om. K, iar O întors|întoarsă înnapoi cini-și la țara sa O la| în K 16—17 la luna lui octomvre om. O 18 Atuncea și om. O și¹om. AK au venit| vinînd K, încă au venit O iar om. AKO și²om. K începu|au început AK 19 toate om. K ce-i venea|ce vîniia AK pe acea|pe aceia AG, pre atunci K 20 foarte|prea O nimenea| nimini C, nimilea G, nime K din|de G nu putea să le stea|nu le putea sta AKO 21 înainte| înpotrivă O

Iar cînd au fost la văleatul 7192, rădicatu-s-au sultan Mehmet, împăratul turcesc, cu toată sila lui și hanul cu toți tătarii, de au mers asupra împăratului nemțesc. Atunce au mers și Șarban vodă cu munténii și Duca vodă cu moldovenii și Apahi Mihai cu ungurii și Tucheli groful, din Țara Ungurească de Sus, cu oștile lui, aceștea toți mergînd ajutor turcului. Și sosiră împreună la Belgradul sîrbesc. De acolo trimis-au împăratul pe Mustafa pașa vezirazemul cu toată mulțimea oștilor și cu toate ajutoa-
 rele. Numai ce au rămas el la Belgrad cu cît au fost curtea lui. Și așa
 mergînd ei asupra neamțului, mare stricăciune și pagube au făcut, pîn-ce
 au sosit la cetatea Beciului. Și tăbărîndu-se împrejurul ei, începură a bate
 cetatea cu multe feliori de meșteșuguri, neîncetînd nici ziua, nici noaptea.
 Iar tătarii întrase înlăuntru Țării Nemțești fără veste, de au tot prădat
 și au robit și au ars toate orașele și satele ce le-au eșit înainte. Însă pre toți
 oamenii cei mari i-au omorît, numai pre cei tineri i-au robit. Deci făcînd
 ei această răutate mare creștinilor pîn s-au umplut zile 63, iată că sosiră
 și oștile ale împăratului nemțesc împreună și cu Sobetschi, craiul leșesc,
 și dederă război mare cu turcii și cu tătarii. Și cînd fu în deseară, neputînd
 nimic turcii să folosească, numaidecît cu mare frică dederă dosul și începură
 a fugi numai călări cu trupurile, iar avuția lor, cu corturile lor, cu tunuri,
 cu zaharéle, toate au rămas acolo pre seama nemților. Și au dat dumnezeu
 de au fost izbînda creștinilor, iar turcii, cîți au scăpat de acolo, fugiră
 cu mare rușine, sosind degrab înapoi pîn la Belgrad. Iar împăratul

1 la văleatul]la cursul anilor A, la leatul O cînd au fost la văleatul]în anul K 7192]
 7191 O Mehmet A 2 După turcesc ad. feciorul lui sultan Ibrein O sila]putere O și cu
 25 hanul AK toți om. K cu toți tătarii]cu tătărilea A 4 Apahi]Apafi AG, Ipahi O Tucheli]
 Techeli AK, Tocoli G din]de la C 5 lui]săle K aceștea]aceștia G 6 Și sosiră împreună
 la]om. AK, veniră toți la O Și om. CL Și de acolo O au trimes O 6—7 Belgradul sîrbesc.
 De acolo trimis-au împăratul pe om. AK 7 Mustafa]Cara Mustafa C pe]pre GL, șiK vezi-
 30 razemul]vizirul CKO 8 cît]cîtă C rămas el... curtea lui]rămas el sîngur cu curte lui la
 Belgrad O 9 ei om. AK neamțului]nemților LO stricăciune au făcut și pagubă AK pagu-
 be]pagubă C, multă pagubă O pîn-ce]pînă GL 10 După sosit ad. la Viena, adică O tăbă-
 35 rîndu-se]tăbărînd ei C, tăbărînd O ei]Beciului C a bate]are bate O 11 cetatea om. O
 meșteșuguri]meștersuguri GK neîncetînd]neîncetat G nici]2 om. K ziua]zio A, zioa GL,
 dzua și K 12 Întras]întrară C înlăuntru]înăuntru A, înlontru K veste]de veste O de
 35 au tot]și tot au A, și au tot K, de au L 13 ars toate]tot ars V și satele om. L După satele
 ad. și lot O ce le-au]și ce-le-a A, ce au K eșit]ișit A eșit înainte]aflăt K 14 cei mari]mari
 G, cei bătrîni O numai]și numai O cei]cii A tineri]mici, tineri C făcînd]făcîndu-se A 15 ei
 40 om. AKL pîn s-au umplut]pînă să umplură A, pînă s-au înplut G, pînă să pliniră K zile 63]
 om. K și om. O Sobetschi]Subechi A 17 și]și la septemvrie 12 leat 7192 O dederă]
 făcură O mare]foarte mare O tătarii]tătarii la Beciu și să bătură 7 ceasuri O cînd]făcînd A
 45 18 turcii nimic KL turcii să folosească nimică O dederă]deteră ACL dosul și începură om. A
 cu mare frică dederă dosul și începură a fugi]dederă dosul a fugi cu mare frică O 19 numai cu
 trupurile călări L și corturile O lor]2 om. CLO cu tunuri]om. O 20 cu și]O zaharéle]zaha-
 reaoa KO toate]toată KO pre]pă A pre seama nemților]de le-au luat nemții O 20—21 Și
 au dat d-zeu de au fost izbînda creștinilor om. L 21 creștinilor]la creștini K, nemților O
 au scăpat]scăpară O de acolo, fugiră]din război O 22 sosind degrab]s-au întors O pîn
 la]pînă în K, la L, fugînd la O Iar om. O

simțind de aceasta încă mai timpuriu, fugit-au de la Belgrad cu mare rușine. Și numaidecît a trimis de au omorît pre Mustafa pașa.

Iar Șărban vodă au venit în țară, la scaunul lui. Duca vodă așijderea. Numai el n-au sosit la scaun, ci mergînd la conacul de la satul Domneștii, cînd au fost în ziua nașterii domnului nostru Isus Hristos, dechemvre 25 dni, fiind la masă cu toți boiarii lui, atunce sosiră și oaste leșească, de luară de la masă pre Duca vodă și-l duseră în Țara Leșească. Și acolo au murit.

Iar turcii înțelegînd de aceasta, au trimis pre Dumitrașco să fie domn în Moldova.

După aceasta turcii iar s-au rădicat cu oaste, de au mers cu zaharea pîn o au băgat în Cameniță și iar s-au întors înapoi. Atunce și Șărban vodă încă au mers cu oștile lui, însă numai pîn la Iași, și iar s-au întors la scaunul lui.

Iar cînd au fost văleatul 7193, mazilit-au turcii pre Dumitrașco vodă și în locul lui au pus domn pre Costandin Cantemir vodă.

Iar cînd au fost 7194 august 2 dni, cu vrérea lui dumnezeu, luat-au némții cetatea Budei. Și atunci au perit mai mulți de 40.000 de turci. Fost-au mers și Suliman pașa, veziriul cu mulțime de oaste turcească, ca să fie ajutor Budii, și nimic n-au folosit, ci s-au întors iar înapoi cu mare rușine.

Iar cînd au fost 7195, dechemvre 27 dni, bătînd nemții cetatea Seghedinului ce iaste pre apa Tisei, și înțelegînd veziriul de aceasta, numaidecît au trimis pre chehaioa lui cu o seamă de oști turcești prea alése și

1 încă simțind de aceasta O mai]mai de O fugit-au]au fugit AKO de la]din L de la Belgrad om. O 2 numaidecît]îndată KO pre]pe C pașa]pașa, viziriul AGKO 3 vinit K în țară om. L la]în A lui]său O așijderea K, iar așijdere O 4 la scaun]la scaunul lui AK ri]ce G la conacul de la satul]pînă la sat la O de la]de A 5 cînd au fost în ziua nașterii domnului nostru Isus Hristos]acolo au tăbărit în ziua de naștere lui Hristos O domnului nostru Isus Hristos]lui Hristos K 5-6 dechemvre 25 dni]dechemvre 25(20 G) ACGO, dechemvrie în 25 de zile, marți K, la dechemvrie 25 L 6 După dni ad. leat 7192 și O lui]sei K atunce sosiră]atunci sosi AKL, iată sosi O oastea G de luară]de-l luară ACG KL, și-l luară O 7 pre Duca vodă om. O au murit]muri L 8 au trimis]trimiseră domn O pre]pă A Dumitrașco]Dumitrașco vodă AGLO, Dumitrașco vodă (vodă om. C) Cantacuzino CK să fie om. O 9 în Moldova om. O 10 aceasta]acea O cu zaharea]cu zahară K, om. L, cu zaharaoa O 11 o au băgat]au băgat-o LO au]a G Camineți O și]om. AK 12 încă om. G însă numai om. O întors]întors innapoi O 13 După lui ad. în București O 14 văleatul]cursul anilor AK, la leatul CO 7193]7183 COV 15 După vodă ad. domnul Moldovii O în locul lui om. O lui om. C domn]om. C, alt domn O pre]pe L Costandin om. A Cantemir vodă]Cantemir voevoda K, vodă Cantemir O 16 7194]cursul anilor 7193 A, văleatul 7194 G, la anul 7194, la văleat 7194 L, la leat 7194 O august 2 dni]august 2 ACL, la august în 2 zile K, om. O După dumnezeu ad. s-au făcut izbînda Nemților A luat-au]luot-au G, luară O 17 Și om. O mai mulți]mai mult AL, și mai mulți O au perit mai mulți de 40.000 de turci om. C 18 Fost-au mers]au mers C oaste turcească]oști turcești K ca om. K 19 ajutor Budii]cetății Budei K, într-ajutor cetății Budii O și nimic]ce nemică K iar om. ACKL 21 7195]cursul anilor 7195 A, leatul 7195 C, la văleatul 7195(7190 L) GL, în anul 7195 K, la leatul 7195 O dni om. A CLO dni]în 25 de zile K bătînd]bătut-au C 22 Seghedinului]Sighidinului A iaste]este AL pre apa]pă apa C, aproape de apa O Tisei]Tichii C 22-23 numaidecît]îndată K 23 au trimis]trimise K pre om. C chihaioa C, chehaia L oști turcești prea alése]oști alesă turcești O

cu tătari împreună, ca să fie ajutor acei cetăți, pentru că oastea nemțească
au fost puținei, ca 12.000. Deci fiind turcii tăbăriți fără de nici o grijă, iar
nemții i-au lovit noaptea fără de veste, ca la 2 ceasuri pînă în ziua, și au făcut
într-înșii o moarte mare nespūsă. Atuncea veziriul neștiind de aceasta,
5 fostu-s-au rădicat cu toate oștile, ca la 70.000 și mergînd ajutor iar asupra
cetății, numai ce să întîmpină cu nemții, însă nu cu toți, ci numai cu călă-
rimea, ca 8.000, și numaidecît dederă războiu față cu față, ca la 3 ceasuri.
Și nu mai putură turcii sta împotriva nemților, ci numaidecît dederă dosul.
Și foarte groaznic au fugit, cît venirea lor au fost în 3 zile, iar fuga lor au
10 fost numai într-o zi, trecînd Dunărea | la o cetate ce-i zic Varodin. Într-
1210 acel război fost-au și Iordache Cantacuzino vel spătarul, trimis de frate-său,
Șarban vodă, însă din porunca veziriului, și iar s-au învîrtejit de au venit
de acolo aici în țară, la casa lui, cu mare cinste.

Și iar în zilele acestui domn, fiind maică-sa, doamna Elena, prea slă-
15 bită în bătrînețe, cugetat-au cu inima ei cătră dumnezeu și s-au rădicat
de aicea, din țară, luînd și pre fie-său, Mihai Cantacuzino vel spătarul, de
au mers cu dînsa împreună pînă la Ierusalim, de s-au închinat acolo sfîntului
mormînt al domnului nostru Isus Hristos. Iar fie-său, Mihai spătarul, au
20 luat pre dumnezeu într-ajutor și au purces de acolo de s-au dus pînă la
Sinai de s-au închinat sfîntului loc, unde au făcut dumnezeu vorbă cu
Moisi proroc și i-au arătat multe ciudese dumnezeiești, precum iaste scris.
Și iarăși s-au învîrtejit înapoi, găsind pre maică-sa sănătoasă la sfîntul
Ierusalim. Și cît avură lîngă dînșii aur, argint, tot îl închinară sfîntului
mormînt. Și împărțiră pre la toți săracii multă milostenie, dînd mare laudă

25 1 ca să fie]ca să-i hie G 2 au fost]era O puținei ca om. A, ca la K, prea puțină L,
puțână ca la O fără defără AL 3 fără defără CKL fără de veste noaptea O au făcut]au
fost O ziua]zia A, zio CG, zii K zioă L 4 într-înșii o moarte mare nespūsă]o (o om. A)
moarte mare într-ânsu nespūsă AO o om. K Atuncea]Iar O neștiind nimic O 5 fostu-s-au]
fost-au L rădicat]rădicat și el O 70.000]500 O ajutor]el ajutori G iar om. K 5—6 ajuto-
30 rii iar asupra cetății]]a acea cetate să-i facă ajutori O 6 cetății om. L numai ce]iată O
să om. A să întîmpină]s-au întîmpinat C ci om. A cu³ om. AG 7 ca 8000]ca la 8000 G, ca
la 40000 O față cu]față la AKLO 8 nu mai putură]numai nu putură G turcii sta]sta tur-
cii AKL, să stea turcii O dederă]deteră ACL, dedi O dosul]dos K, dosul a fugi O 9 cît]
că A în om. AC venirea lor au fost în 3 zile]au fost venire lor în 3 zile O 10 la o]la O
35 ce-i zic]ce să chiiamă O 10—11 Într-acel]Și la acest O 11 fost-au]au fost AKL vel spă-
tarul]marele spătar K frate-său]frate-so A, om. L 12 Șarban vodă, frate-său CL
însă din]și din L învîrtejit]întors O 12—13 de acolo înapoi (înapoi om. A) de au venit AO
venit înapoi de acolo aicea G de acolo de au venit K 13 aici în țară om. O la casa lui om. G
14 Și iar în zilele acestui domn]Pre aceea vreme A Și om. G fiind]era A maică-sa,
40 doamna Elena]numa lui Șarban vodă A, maică-sa K 14—24 om. O 14—15 slăbită]
slabă AK, scărbită C 15 bătrînătă K cu]în ACGKL ei]sa L 16 aicea . . . luînd și]aici
în țară luîndu-ș C fie-său]]ii-so A, fiul său CG, fiu-său L Cantacuzinul G vel om. K
17 împreună om. L pînă om. AK Ierusalim A 18 fie-său]]ii-so A, fiul său CG, fiu-său L
spătarul om. A 19 luat]luoat G într-ajutori G de acolo om. K de s-au]și s-au A 20 Sinai
45 Gr. Sinaia ACGLOV, Sinae K făcut]vorbit A vorbă om. A 21 prorocul C și]de L ciu-
dese]ciudésii A, ciude G, minuni K dumnezeiești]dumnezeu A iaste]este ACL 22 iarăși]
iar ACGK învîrtejit]vrtejit K, întors L maică-sa]numă-sa L s'înă]loasă om. AK sfîn-
tul om. AK 23 Erusalim KL aur și argint C îl om. ACG 23 închinară]l-au închinat K
24 multă om. C mare om. AK laudă mare L

milostivului dumnezeu, căci i-au învrednicit cu viață și i-au purtat fără
 de nici o zmin | teală pîn ce i-au adus de s-au închinat la sfîntul mormîntul 122
 sfîntii sale și au văzut cu ochii lor toate minunile ce au făcut. După acéia
 iar au luat pre dumnezeu într-ajutor și au purces de acolo cu mare cinste,
 petrecîndu-i toți părinții ai bisericii cei mari a Ierusalimului și toți cetă- 5
 țenii. Și așa făcîndu-se pîn la un loc, luîndu-și ziua bună unii de cătră
 alții, învîrtejîndu-se iar înapoi. Iar doamna Elena cu fie-său Mihai spă-
 tarul au venit iar aici în țară. Eșit-au înainte fie-său Șarban voevod cu
 toți boiarii lui și cu toată curtea lui, împreunîndu-se cu maică-sa, sărutatu-i-
 au cinstita mină cu mare liubov și o au dus cu mare cinste pîn au intrat 10
 în casele domnești, în București.

După aceasta nu multă vréme trecînd, cînd au fost leatul 7195,
 mart 2 dni, prestăvitu-s-au și doamna Elena cătră dumnezeu. Atunce
 Șarban vodă cu toți frații lui și cu toate surorile lui și cu tot neamul lor,
 luîndu-și fieștecarele ertăciune de la maica lor, rădicatu-i-au sfintele moaște 15
 și o au petrecut pîn în marginea orașului împreună cu părintele vlădica
 Theodosie și cu mulțime de părinți călugări | și popi și toată boerimea și 122^v
 cu toate gloatele curții, cu cîntări dumnezeiești și cu mare cinste. Invir-
 tejîndu-se Șarban vodă iar la scaunul lui, iar pre maică-sa o duseră frații
 lui și surorile și tot neamul lor pînă la sfînta mănăstire Mărginenii, hramul 20
 ei marii arhistratizi Mihail și Gavriil, caré iaste de dînșii făcută, făcîndu-se
 pogrebaniia și alte sfinte slujbe dumnezeiești, pîn să déderă moaștele ei în
 gropniță, ce iaste în tinda bisericii den-a-dreapta, alătura cu gropnița a
 soțului ei, fericitul răposatul Costandin Cantacuzino biv vel postelnicul,

1—24 om. O 1 milostivului]ui AK i-au]s-auG invrenicit A 1—2 fără]fără AKL 25
 2 ce om. L adus]dus ACk la om. K sfîntul mormîntul]sfîntului mormînt al AKL 3 lor om. K
 După]dupre G au luat]au luat G, luară K 4 într-ajutoriu K 5 cei om. G Erusalimului L
 5—6 ai bisericii cei mari a Ierusalimului și toți cetățenii. Și așa făcîndu-se] a
 sfîntii bisericii AK făcîndu-se]făcînd C, ducîndu-să L 7 învîrtejîndu-se]să învîrte]iră A, în-
 vîrte]iră-se GK fie-său]fii-so A, fiiu-său C, fii-său L 7—8 spătarul om. AK 8 Eșit-au]eșin-
 du-i AKL, eșînd G fie-său] om. A, fiul său G, fii-său L voevod]vodă ACGK 9 lui om. K
 și om. A 10 cu mare]cu vel G liubov]libov AGKL au dus]adus G, au adus K, adus-o L
 au intrat] au adus-o L 11 în]ot G, din K 12 leatul]cursul anilor AK, la leatul C, vî-
 leatul GL 7195]7193 G 13 mart 2 dni]mart (în ad. K) 2 zile AK, martie 2 CL și om. K
 Atunce ACGL 14 lui]sei K lui om. K 15 fieștecarele]fiștecare A, fiește]șcare C, fieșicare L
 ertăciune fieșcarele K rădicatu-i-au]rădicatu-s-au A, rădicat-au C, rădicatu-o-au K sfintele
 moaște]oasele ei A, om. K 16 și o au petrecut]o au trecut L petrecut]petrecut-o pînă C
 orașului]trgului A 16—17 părintele Theodosie vlădica mitropolit A 17 Theodosie mitro-
 politul GKL de om. A și popi] și preoți AK 18 gloatele]gloțile K curții om. L
 19 iar la]iar înapoi la K lui]său A, om. L 20 și cu surorile A și cu tot K la sfînta]în
 40 sfînta K Mărginenii]din Mărgineni AGK 20—21 hramul ei]hramul ACGK 21 marii]mar-
 rilor CGK, om. L marii arhistratizi Mihail și Gavriil] sfîntilor ingeri A arhistratighi GKL
 și]i G care este făcută de dînșii A iaste]este CL făcută]zidită K 22 sfinte om. AK slujbe
 dumnezeiești]și dumnezeiești slujbe C déderă]deteră CL moaștele]oasele K ei om. K
 22—23 în gropniță]gropniții C 23 gropniță ce iaste în tinda bisericii den-a-dreapta, alătura
 45 cu om. AL de la dreapta C, din dirapta K a om. K 24 ei]său AK Cantacuzino biv vel pos-
 telnicul]biv vel (biv vel om. AK) postelnicul Cantacozin (Cantacuzino K, om. L) AKL Can-
 tacuzin G

care gropniță au fost zidită de dînsa încă mai denainte vrême. Vécinoe pameat !

Iar cînd au fost la văleatul 7196, la dechemvre 24 deni, pristăvitu-s-au cătră dumnezeu și un cocon al doamnei Elenei, anume Matei Cantacuzino, ce-au fost vel agă și fu îngropat la mănăstirea frăține-său, lui Șarban vodă, ce iaste din sus de București, unde-i zic Cotrăcenii, hramul ei uspeniia bogorodițe, făcîndu-se mare pamete și mare milostenie săracilor de frate-său, Șarban vodă și multe slujbe dumnizești pîn ce s-au dat gropniții în tinda biséricii, de-a dreapta. Vécinaia ego pameat.

Iar cînd au fost la leatul 7195 mesița mart, iar sultan Meh | met împăratul turcesc poruncit-au tuturor turcilor de au făcut oaste mare. Numai ce au rămas el cu curtea lui la Țarigrad. Și au trimis pre Suliiman pașa veziriul cu toată puterea împărătească, poruncindu-i împăratul ca să facă războiu mare cu némții, nimica să nu-și dea mijlocul, pîn va izbîndi. Nemții încă simțînd de aceasta, venit-au cu toată oastea lor de s-au tăbărit dincolo de apa Drevii, împotriva Osecului. Turcii încă veniră, tăbărîndu-se dincoace de Dreva. Nemții încă vîzînd atîta mulțime de turci, s-au dat înapoi și s-au tăbărit la un loc unde au socotit ei că va fi bine de război. Turcii vîzînd așa, socotiră că de frlca lor au fugit înapoi. Ci degrab trecură apa duple dînșii, pîn să apropiară de oastea nemțească și acolo să tăbăriră, făcînd șanțuri și tocmind tunurile. Sumețînd mînecele, făcură

1—9 om. O 1 mai denainte]de mai nainte (Innainte G) ACGK 1—2 Vécinoe pameat] d-zeu să o erte AK 3 cînd au fost la văleatul]întru acestaș an K văleatul]cursul anilor A, leatul C, velet L 7196]7195 AKV, 7194 GL la² om. AK 24 deni]24 ACL, în 24 de dzile K 4 d-zeu]domnu A doamnei]dumneaei A Elinei CG 5 ce-au fost vel agă]ce au fost agă mare (biv vel agă G) AGK frăține-so A lui om. AL iaste]este A de om. A 6 București]Bucureștilor A unde-i zic]ce să chiamă K zic]zice A Cotrăcenii]om. A, Cotrocenii CKL ei om. ACGK 7 uspeniia bogorodițe]adormirea precistei A, ustenia bțed L făcîndu-se]făcînd AK pamete și mare milostenie]pomeni A, paminte K 8 de]de la AKL frate-so A s-au dat]au dat A 9 gropniții]gropii A, gropniței GL în tinda biséricii om. C de-a dreapta]de la dreapta C, drept G, diriapta și mari milostenii au făcut săracilor K Vécinaia ego pameat]și mare milostenie au făcut săracilor. D-zeu să-l erte A, Vecinoe pamat G, Dumnezău să-l iarte K, vecinoe ego pomiat L 10 Iar cînd au fost la leatul 7195 mesița mart, iar]După aceia O au fost]era K la leatul]cursul anilor A, vileatul GL, în cursul anilor K 7195]7196 C mesița]om. A, luna C, luna lui KL iar² om. G Mehmet]Meemet O 11 poruncit-au]porinci A tuturor om. O au făcut]făcură A mare oaste O 12 Numai ce]Cit numai ce A el]el sîngur O la]în K 13 pașa om. A por]ncindu-i G 13—14 ca să]să AK, lui ca să G 14 mare război O nimica]nimeni A, și G, și nimica L pîn va]pînă ce va AKO 15 încă om. AK de s-au]și au O 16 dincolo de]lîngă O Drevii]Devrii A, Drivii C, Dreva K Osecului]Ovsecului O încă]deca O tăbărîndu-se]ei încă tăbărit]ă O 17 dincoace]dincolo A, încă dincoace L Nemții]Iar némții O încă vîzînd]încă veniră G, deca văzură O turci]oști O 17—18 s-au dat înapoi]să rădicară și să dederă înapoi O s-au tăbărit]au tăbărit LO, s-au socotit V ei că va fi]ce-a fi O 19 Turcii vîzînd așa]Turcii încă vîzînd așa G, Iar turcii vîzînd că s-au mutat nemții O socotiră]de loc socotiră O au fugit înapoi]fugiră înapoi C, s-au dat înapoi K, au fugit O Ci degrab]și îndat O 20 duple]după AGKO apa]apa Drevii și mersără O oastea nemțească]oastea cea nemțească C, tabăra nemților O și om. C 21 să om. O tăbărit]ă]tăbărit G, tăbărită și ei O făcînd]de făcură C, făcîndu-și K șanțuri mari O tocmind]tocmîndu-și A, tocmi C Sumețînd]și (și om. K O) sumețîndu-și AKO făcură]făcînd O

toți salavat mare și strigară de 3 ori : halila, halila, halila ! Și numaidecît
 încălecară pre cai și purcäseră asupra némților cu toată pedestrima și cu
 toate tunurile, fiind tunuri mai mici 130 și mari, ce le zic banimez, 4.
 Și așa cu mare îndrăznire și groaznici făcură | năvală mare asupra némților, 123^v
 lovindu-se față cu față în mijlocul cîmpului. Iar némții nimic nu-și dederă 5
 mijlocul, ci sta toți ca un munte nemișcat, pînă le dăde dumnezeu ajutor
 și putere mare, cît unii să bătea în față cu dînșii, iar alții i-au luat pã
 denapoi, pe despre tunuri. Și fiind turcii ocoliți pe despre toate părțile,
 căzu asupra lor mare frică, cît numai ce tremura și nu știa ce fac. Iar nemții
 vitejește-i tăia și-i omoria, cît de-abia au scăpat veziriul cu puținei turci, 10
 iar ailalți au perit acolo. Zic cei ce au fost acolo și au văzut cu ochii lor,
 100.000 și mai mult să fie perit acolo. Și dăde dumnezeu de fu izbînda
 creștinilor, luînd de la turci toate avuțiile lor și toate tunurile și arme multe
 de tot feliul și haine multe și cai mulți și corturi multe și zaharea multă.
 Iar veziriul văzînd atîta peire ce s-au făcut într-însii, n-au putut sta la 15
 Belgrad, ci au fugit cu mare frică, de au venit la Țarigrad. Iar sultan
 Mehmet, împăratul, înțelegînd de această întîmplare, numaidecît au omorît
 pre Suliman pașa, veziriul. Iar turcii cîți au scăpat din război inicéri,
 capigii, încă au ve | nit după veziriul la Țarigrad și numaidecît au mazilit 124
 pre sultan Mehmet și ridicară pre un frate al lui, ce au fost închis, anume 20
 sultan Suliiman, ca să fie el împărat turcilor, iar pre frate-său îl închiseră
 în locul frățîne-său. Și puseră alt veziriu anume Siuș și alți pași.

1 toți *om.* AO salavat|salavată A, slavă O și strigară|și striga C, strigînd O
 halila, halila, halila|hala, hala ACKLO, hal, hala, hal G numaidecît|după aceasta
 numaidecît A 2 pre cai|toți pre cai C 3 fiind tunuri mari, ce le zic balimez 4, iar tunuri 25
 mai mici 130 O ce le zic|ce să zic G banimez|balaimez A, baniuimeze C, balimez G, bali-
 mezuri K, baliemez L 4 îndrăznire|tărie O groaznici|groznic G și groaznici făcură nă-
 vală mare asupra némților *om.* O 5 lovindu-se|să lovira la august 4, leat 7195, bătîndu-să O
 față la față AO dederă|deteră AC, dete L, da O 6 toți *om.* G munte nemișcat|zidi nemi-
 șcați O 7 cil|că C, căt O dînșii|turcii O iar *om.* A 7—8 pã denapoi|pe (pre G) din-
 dărăt AGK, *om.* O 8 pe despre|de AGKLO 9 ce face|va să facă A, ce să facă CO 30
 10 vitejește-i tăia|vitejești li tăia A, vitejește li tăia CG omoria|omora C cît|deci L puținei
 puținei ACK 11 ailalți|alți ALO, ceilalți C, alalți GK Zic|Spun K cei ce|care A Zic cei
 ce au fost acolo și au văzut cu ochii *om.* LO 11—12 lor 100.000 și mai mult să fie perit
 acolo|*om.* L, și mai mult de 100.000 O 12 După 100.000 ad. de turci G mult|mulți GK să fie| 35
 să fi fost A, și dăde|și într-acestaș chip dedi O 13 creștinilor|la creștini K nemților O
 toate|toată AKO avuțiile|averea K, avuție O 13—14 arme multe de tot feliul și haine
 multe și cai mulți și *om.* O 14 de tot feliul *om.* AK și haine multe și cai mulți și cor-
 turi multe *om.* AK corturi multe|toate corturile O zaharea multă|toată zaharaoa O 15 vă-
 zînd *om.* G peire|perire și stricăciune O ce s-au|ce au C n-au putut|n-au mai putut AGKLO 40
 15—16 la Belgrad|în Beligrad A, înpotrivă O 16 cu mare frică *om.* A frică|rușine O de au
om. AO la|în A 16—17 Iar sultan Mehmet O *om.* O împăratul|împăratul turcesc ACK
 împăratul înțelegînd|și înțelegînd împăratul O numaidecît|îndată K 18 Suliman|Sulei-
 man K, Siliiman V din război|de la război O eniceri L 19 și capigii O la Țarigrad
 venit *om.* AK încă au venit după veziriul la Țarigrad|s-au dus la Țarigrad după viziriul O 45
 După Țarigrad ad. Și au făcut mare zorba asupra împăratului cerînd să le dă șase lefi O
 numaidecît *om.* O 20 Mehmet|Meemet împărat O ridicară|au rădicat împărat O 20—21 anume
 sultan Suliman, ce au fost închis O 21 ca să fie|să fie K, să le fie O el *om.* AKLO împă-
 rat turcilor|lor împărat O frate-său îl închiseră|sultan Mehmet închiseră-l K 21—22 iar pre
 frate-său îl închiseră în locul frățîne-său *om.* O 22 frățîne-so A și *om.* G anume Siuș| 50
 anume Siuș pașa K, *om.* O și alți pași *om.* O

Iar după acéia capigii și inicéerii făcură gilceavă mare asupra împăratului și a viziriului ca să le dea 6 lefi. Și au omorît pre mulți, pînă de-abia i-au potolit și s-au așezat împăratul și viziriul cu pace.

5 Și au trimis cu agă caftan la Șarban vodă, să fie iar domn cum au fost. Acest războiu, ce serie mai sus, făcutu-s-au la august 4 deni, 7195.

Iar cînd au fost la ghenar 24 deni 7196, făcut-au Șarban vodă căsătorie unii cocoane a lui, anume doamna Alexandra, după feciorul lui Ivașco Băleanul ce au fost mare logofăt, anume Gligorașco postelnicul. O, mare ciudă au făcut acel Șarban vodă cu gineri-său Gligorașco, că tatăl lui, Ivașco și moșă-său Gheorghe din Bălăni fost-au mari vrăjmași asupra lui Șarban vodă și a toată casa părinților lui, precum serie înapoi, la istoriilor. Iar dumnezeu nu le-a dat a izbîndi dă pre pofta lor, ci îndată au scurtat viața moșă-său, lui Gheorghe Băleanul și dă |ruind dumnezeu pre Șarban vodă cu domnia Țării Romînești. Iar tatăl lui, Ivașco biv vel logofăt, știindu-se vinovat de cătră Șarban vodă, n-au putut sta în țară, ci încă din Țarigrad au fugit la Moldova împreună cu Staico paharnicul din Buceșani și acolo s-au pristăvit Ivașco logofătul. Jupîneasa lui, coconii lui încă au fugit la Moldova de aici din țară. După petrecaniia lui Ivașco

1 Iar după acéia capigii și inicéerii om. O și a]și K 1—2 făcură gilceavă mare asupra împăratului și a viziriului ca să le dea 6 lefi om. O {2 ca să]să A 6 lefi}7 lefi G, 6 lefe K și pre mulți au omorât O de-abia]abia L, om. O i-au]au L 4 cu agă caftan la Șarban vodă] un agă turc cu caftan la Șarban vodă O caftan la]caftanul lui C iar om. KL 4—5 să fie iar domn cum au fost]de domnie noao O cum]precum L 5 ce]care A scrie om. G la august 4 deni]în luna lui august în 4 zile AK, la august 4 CL 7195]cînd era (om. era A) cursul anilor 25 7195 AK, leatul (văleatul G)7195 CG După r. 5 e o redacție de ctleva rînduri unde se menționează zidirea m-riilor Cotroceni și Doamnei, moartea lui Șerban vodă și alegerea de domn a lui Constantin Brîncoveanu: Și domnia foarte bine și țara încă să bucura că avea pace și odihnă și domnia lui arată multă milă la țară. Și au făcut o sfîntă m-re foarte mare și frumoașă din sus de București, la sat la Cotroceni și alte multe bunătăți și milostenii pe la sfîntul Ierusalim și la Sinai și la Sfînta Gora. Așijderea și doamna lui, Maria, încă au făcut o mînăstire în București dinnaintea m-rii Sărindarului, ci să chiamă biserica Doamnei. Iar cînd au fost la leat 7197 oct. 29 au răpusat Șarban vodă, și s-au strîns toți boerii țării și slujitorii și toată curte de s-au sfătuit și aleseră din mijlocul lor pre Costandin Brîncoveanul vel logofăt și-l rădicară să le fie domn, pentru că-l știe toți că iaste om blînd și milostiv și iaste boieri de țară. Și dacă l-au așezat domn, coasăra și trupul răposatului Șarban vodă în mijlocul curții domnești și întîmplîndu-să pîrintele Dionisie, patriarhul Țarigradului în București, au venit cu pîrintele Theodosie mitropolitul țării și cu alți arhieri și egumeni și preoți. Și i-au făcut pogrebanic cum să cade și l-au dus cu mare cinste de l-au îngropat la m-re la Cotroceni. Și au domnit 9 ani și luni 10 în O 6—18 om. O 6 cînd... ghenar]în luna lui ghenar K la om. A deni]om. ACL, de zile K 7196]cursul anilor 7196 A, văleat 7196 G în anii 7196 K 7 a lui om. A Alexandra]Manda AK, Smaranda C feciorul] Grigorașco ficiorul AK 8 ce au fost]biv vel G După logofăt ad. Gligorașco postelnicul K anume Gligorașco postelnicul om. A 8—9 O, mare ciudă au făcut acel Șarban vodă cu gineri-său Gligorașco om. AK 9 tatăl lui] tată-său L 10 Ivașco]Gligorașco AK moșă-său]moși-so A, moși-său CL, moșu-său GK 45 Bălăni]bătrîni A asupra om. L 11 a om. A 12 le-a]le-au CGKL a izbîndi]izbîndă A dă pre]după AK, dupre CGL pofta]pofta GV 13 moșă-său]moșă-so A, moși-său CL, moșu-său G Băleanul]banul AGK 14 tatăl lui om. K Ivașco om. L 14—15 biv vel logofăt]ce au fost mare logofăt (log. mare, tatăl lui Grigorașcu K) AK 15 în țară]de față ACGKL 50 Ivașco]Staico]Stoica G 17 ot Buceșani G s-au]au G Ivașco logofătul om. AK 17—18 coconii lui]cu coconii G coconii lui încă au fugit la Moldova de aici din țară. După petrecaniia lui Ivașco om. I. 18 la Moldova]în Moldova K aici]aicea A După]iar după K lui om. G

logofătul, iar jupîneasă lui, coconii și cu Staico păharnicul s-au rădăcit de acolo, de au pribegit la Ardeal. Și fiind acolo pribegi, iar Șarban vodă, cu înțelepciunea lui, adusu-ș-au aminte de porunca lui dumnezeu, care zice la sînta evanghelie : Liubite vrăghi vașă dobrotvorite nenovideăștim vas, adecă : iubiți vrăjmașii voștri, bine faceți celor ce vă urăsc. Deci 5 înțelegînd de bun <ă> tat <ea> și înțelepciunea acestui cocon, Gligorașco postelnicul, îndată au trimis de l-au adus împreună cu maica lui aici în țară. Și cătră acéia n-au mai pomenit vrăjmașii lor cea dintăi, ci cu curată inimă i-au ertat. Și l-au făcut lui ginere, dupre porunca lui dumnezeu. Și au făcut cu dînsul foarte veselie mare, cu soli mari de la Ardeal și de la 10 Moldova și cu toată boerimea Țării Rumînești, cît s-au mirat și mari și mici de acest lucru | ce au făcut Șarban vodă. Și toți să bucura și-l fericea 125 pentru marea înțelepciune ce i-au dat dumnezeu.

Cînd au fost la mai 13 deni, 7196, fiind doamna Manda căzută la mare boală și pătîmind în cîteva zile, apropiatu-s-au de dînsa și ceasul 15 morții. Și într-o zi, luni dimineața, datu-ș-au sufletul în mîna îngerului lui dumnezeu și s-au mutat cătră Hristos dumnezeul nostru. În véci să fie pomenită ! Și a doua zi, marți, s-au dat moaștele gropii, în tînda bisericii de la Cotrăceni, care iaste făcută de cinstiți părinții ei, ce sînt mai sus pomeniți ; făcîndu-se slujbă dumnezăiască, fiind la pogrebania ei și cinstitul și prea sfințitul părintele Dionisie, patriiarhul Țarigradului și cinstitul părinte Theodosie, mitropolitul Țării Rumînești și mulțime de călugări și popi. Și așa cu mare cinste s-au dat gropii. Dumnezeu să o pomenească la împărăția ceriului ! Iar părinții ei, Șarban vodă cu doamnă-sa Mariaia și cu toți frații și surorile lui și cu toată casa lor, împreună și cu gineri-său 25

1 — 25 om. O logofătul om. G iar om. K logofătul iar jupîneasă lui om. L coconii] cu coconii AGL. Staico]Stoica L. 2 pribegil]lugit L. acolo pribegi om. V. 3 porunca AG. 4—5 Liubite vrăghi vașă dobrotvorite nenovideăștim vas]Liubite vrăghi vașă dobrotovri nenevideăștim vas C, om. GK. Libite vrăghi vrașe dobrotvorite nenovideăștim vas L. 5 adecă om. K urăsc]urăsc pre voi AK. 6 bunăteate]bunșfat G, bunntat V. 7 au trimis]trimis AK de l-au adus]de-l aduse AK. împreună]dinpreună C. aici]aicea L. 9 lui om. AKL. dupre]după AKL. 10 soli mari]sol mare A. de la]din C. 11—12 mari și mic]mici A, mare și mic L. 13 marea]mare ACL. ce i-au dat]ce-i dedease K. 14 Cînd]iar cînd AL. la maia]la luna lui mai A, la mesița mai G. deni om. ACL. 7196]cursul anilor 7196 A, leatul 7196 C, 7197 G. Cînd au fost la mai 13 deni 7196]iară într-acestaș an 7196 la luna lui mai în 13 zile K. 35. Manda]Alexandra L. la]în ACKL. 15 în om. AL. 16 Și om. ACG. într-o]fiind într-o A. dimineața]de dimineață CL. sufletul]sfrîșit și sufletu A. lui om. G. 17 s-au]—au G și s-au mutat cătră Hristos, dumnezeu nostru om. G. 18 doua]doa A, dooa C, doaa GK. moaștele]oasele ei AK, trupul ei G. 19 de la]la K. iaste]este AL. cinstiți om. CG. ce]care A. 20 făcîndu-se]făcînd AGKL. slujbe dumnezești C. la pogrebania ei om. G. 21 cinstitul om. A. 22 părinte]părintele ACGKL. După Rumînești ad. și cinstitul părintele Ștefan episcopul de la Rîmnic K. mulțime de călugări]eu mulți părinți călugări AGL. 23 popi]preoți A. s-au dat gropii]s-au îngropat G. să o]să G. 24 la]în L. la împărăția ceriului om. G. Șarban vodă om. C. doamnă-sa]doamna AK. 24—25 cu doamnă-sa Mariaia și cu toți frații și surorile lui și om. G. 25 lui]ei A și cu]eu C. împreună]întreagă L și om. K. gineri-său A. împreună cu toată casa lui și cu ginere-său G.

Gligorașco au rămas la mare jale, cu multe lacrimi și cu mari suspinuri de la inimă, după cum iaste toată lumea obicinuită. Și cu acelea nimic n-au folosit, că moartea n-are fățarie, ci iaste la tot omul de obște tocma.

12.5^v De aicea începem de un războiu ce au mai făcut turcii | cu némții.
5 Că fiind un pașă, anume Naim beiu, foarte viteaz mare, hain de cătră împăratul, mult s-au nevoit împăratul să-l prinză și nu putea. Iar apoi el singur ș-au plecat capul și au poftit de la împăratul să-i dea toată oastea lui ca să să bată cu nemții. Deci împăratul, sultan Suliiman, numaidecît i-au trimis caftan și toate oștile lui, ca să fie sarascheriu, fâgăduindu-i,
10 de va bate pre némți, să-l facă vizir mare. Și s-au tăbărit din sus de Belgrad, lângă apa Drivei, fiind cu dînsul ajutor și Techeli groful, care s-au hainit de cătră creștini, cu cităva seamă de oaste a lui și cu tătari ca la 10.000. Némții încă au fost venit dincolo de Dreva. Deci fiind apropiiați unii de alții, făcură némții un meșteșug, că au fost ales o seamă de oști
15 și i-au trimis pre apa Drevii în sus, iar cealaltă tabără s-au făcut a fugi, tăbărindu-se la un loc unde au știut ei că va fi bine de războiu. Iar Naim bei și cu groful văzînd așa, numaidecît trecură apa cu toată tabăra lor, mergînd dupre némți, pîn îi ajunseră unde era tăbăriți și îndată să ciocniră unii cu alții și făcură un războiu foarte mare. Atunce sosiră și némții cei
20 pitiți și fără veste-i loviră dennapoi. Atuncea tur | cii foarte să spereară și dederă dosul. Și la acest războiu încă au perit de sabie mulțime de turci și de tătari, și mulți s-au închinat. Naim bei și groful numai ce au scăpat cu puținei turci. Și au fost izbînda creștinilor, rămîind de la turci cu multă dobîndă.

25 Și numaidecît de acolo s-au rădicat toată tabăra nemțească; pogorîndu-se în jos, tăbăritu-s-au împrejurul Belgradului, fiind acolo în cetate

1—26 om. O Grigorașco gineri-său L cu multeși cu multe A mari suspinuri, suspinînd A, mari suspine C, mare suspin G, suspin K, multe suspini L 2 după cum]dupre cum G iaste]este ACL toată om. C obicinuită]obișnuită A, obiciuită K Și cu]Ce cu G acéla]acea A, aceac K, acele L nimica AL 3 ci iaste om. AK iaste]este L omul]neamul A 4 De aicea]După aceia iar A, După aceastea iară K începem de un]ncepem anume iar de un G ce]care A mai om. AK 5 Naim]Iaviși A, Iaiz GK mare om. A 6 s-au nevoit]să nevoiră K s-au]A împăratul² om. GKL și nu putea]om. A, și nu-l putea G, și zioa și noapte K apoi om. A 7 să-i dea]ca să-i dea A, om. G toată oastea]oaste AK 8 ca om. A Suleiman L 9 lui om. C ca om. C 10 de]că de C bate]birui A mare om. C s-au]s-a G sus de]susul K 10—11 Belgradului AK 11 Drivei]Diuvrei A, Drevii GK dînsul]el K ajutor om. A Techeli]Tuchel C, Tocoli G, Tuchiul LV groful]groful ajutor A care]carele AK 12 seamă de om. CG oaste a lui]oști ai lui AK ca la]ca A 13 fost om. C au fost venit]era K 14 meșterșug K 15 i-au trimis]i-au fost trimis AK pre]pe A Drevii]Divrei A, Drivii C în 40 sus om. A cealaltă]ceialtă ACL, ceialaltă GK s-au]ce au G 16 ei om. G bine]bun A războiul]bătae AG, bătut K Naim]Iaisi A, Iaiz GK 18 dupre]după AGKL pîn î]pînă A, pînă ei C, pînă să G plocniră V, scorniră G, ploconiră L 19 Atunci K 20 veste-i loviră]veste loviră-i C spereară]spერიარ CK, spăimintară L 21 dederă dosul]deteră dos a fugirea A acest]acel G de sabie]de la bău C, de sabie KL au perit de sabie mulțime de turci]mulți 45 turci au perit de sabie A, a perit de sabie mulți turci G 22 și de tătari]foarte și din tătari A, tătari G și¹om. A închinat]înnicat K Naim]Iaisi A, Iaiz GK groful]cu groful CK numai ce au]numai ce-au G 23 puținei]puțini AL cu²om. A 25 s-au rădicat de acolo A tabăra]oastea C 25—26 pogorîndu-se]pogorînd K 26 tăbăritu-s-au]tăbărîndu-să A, tăbăritu-s-a G, tăbărîndu-se K, tăbărit-au L Beogradului L

mulțime de turci și neguțători. Bătându-se acolo unii cu alții în puști și în tunuri și în tot felul de meșteșuguri, făcându-se multă vărsare de sînge într-amîndoao părțile, zicînd turcii că tot sînt ei perîți, ci să dăm război pînă la moarte, némții încă nu-și da mijlocul, ci ziua și noaptea tot să bătea, pîn s-au umplut zile 32. Iar cînd au fost la august 6 deni, 7196, au dat dumnezeu de au fost izbînda creștinilor. Dînd năvală mare, au spart cetatea și au intrat. Atuncea la acea năvală, au perit 2 ghenăralesî nemțești, anume Șafemberg și **. Atuncea nemții fiind foarte turburați, mai vîrtos pentru acei ghenăralesî mari, au tăiat pre turcii toți și cadînele lor, și mari și | mici. Perit-au și creștini mulți, fiind cu dînșii amestecați. Și toate trupurile lor le-au tras la marginea Dunării, pînă au măturat toată cetatea de spurcăciunea lor. Și nici așa nu i-au lăsat, ci i-au înfășurat cîte 2 și cîte 3 la o sfoară și i-au înecat în Dunăre, înotînd trupurile lor, cît la multe locuri să strîngea mulțime de trupuri, de să făcea năglabie, cît și apa mult să oprea. Și așa s-au preumblat acéle trupuri fără caice, pîn ce vor fi dat și în Marea Neagră. Atuncea au rămas némților multă dobîndă.

Și trecură o seamă de oști dincoace de Dunăre, de au luat Caravan Sebeș și Logojul și Rușava și Cladova. De acolo au rădicat o seamă de oști nemțești, fiindu-le cap Viteranie ghenăralesul, de au trecut în Țara Rumînească și s-au tăbărit la Turnul Severinului.

Atuncea Șarban vodă de aceasta înțelegînd, degrab trimise pre nepotă-său, Costandin Brîncoveanul vel logofătul, cu cărți la Viteranie ghenăralesul, cu multă rugăciune și cu multe daruri scumpe, ca să să întoarcă înapoi iar, ca nu cumva, simțînd turcii, vor zice că iaste țara haină | și vor porunci tătarilor de vor veni aici în țară să o robească. Atunci Viteranie ghenăralesul înțelegînd de aceasta, numaidecît s-au rădicat de acolo cu toată oastea lui, de au venit pre supt munte pînă la Cîmpul Lung. Șarban vodă iar au trimis pe frate-său, Mihai Cantacuzino

1—20. om. O Și bătindu-se A acolo om. AC 2 în tot|tot C tot felul|multe fe-
liuri AK meșteșuguri K 3 într-amîndoaol|într-amîndoo A, într-amîndoă L ei om. L să
dămsă-i dea A 4 la|în L ci ziua|și ziua A, ce zioa G 5 să bătea|bătea G umplut|pli-
nit AK, în|put G zile 32|zile 39 A au fost om. C la om. L deni|om. G, în 6 zile K deni
om. ACL 7196|și cursul anilor 7196 AK, văleatul 7196 G 6 au dat|a dat G 7 năva-
lă|năvală mare AK ghenăralesî|ghinărăși A, ghinărăles C, ghenarali K 7—8 nemțești om. L
8 Șafemberg|Șafătberghu A și *|și alții C, i * L 9 vîrtos|ales A acei|acești AL, cei G,
om. K ghinărăși A, ghenarari L turcii toți|toți turcii AKL cadînele C 10 mici și mari G
11 Și om. L 12 cetatea|cetatea lor L spurcăciunile lor G nu i-au|nu s-au AK 13 sfoară|
șvoară K înotînd|și înnotînd CK 14 năglabie|năglabi AK, năglabii G 15 mult să oprea|
să oprea mult AK, multă să oprea C preumblat|primblat AGKL, să preumbla C caice|de
caice K 15—16 pîn ce|pînă CL 16 vor|s-or L și om. K 17 dincoace de Dunăre|Dună-
rea dincoace AK 17 — 18 Cavarani Săbeș K 18 Cladova|Moldova C au|s-au ACGKL
19 Viteranie K ghenăralesul|ghenarariul K 20 s-au|au AG 21 Atuncea om. A înțelegînd
de aceasta ACKL, înțelegînd aceasta G trimise|au trimis C 22 nepotu-său AGK 22—23 cu
cărți la Viteranie ghenăralesul cu multă rugăciune și om. AK 23 ghenăralesul om. G multe
rugăciuni C multe om. AK să să|să-l A 24 iar înapoi AKL iar om. G cumva|cîndva A,
carecumva L vor|a C iaste|este AL 25 porinci AG de vor|și vor A vini K aici| om.
AGK, aceea L 26 Atuncea CGL Viterani G ghenăralesul|om. G, ghenarariul K numaidecît|
îndată K 27 pre|pe A 28 au trimis|mai trimise AGK frate-so A

biv vel spătarul și pre gineri-său, Costandin Bălăceanul vel agă, de s-au întâmpinat cu dinșii la Cîmpul Lung, fiind și Brîncoveanul acolo, tot cu ei, făcînd multă rugăciune, pînă s-au rădicat de acolo, de au trecut la Brașov și s-au așăzat acolo cu toate oștile, să ernéze.

- 5 Deci întorcîndu-se acești boiari înapoi, spuseră lui Șarban vodă de toate cite sînt mai sus scrise. Și îndată trimise la împăratul turcesc de-i spuse veste bună, cum au trecut némții la Ardeal. Ei încă să bucurară și făcură mare laudă lui Șarban vodă. Așijderea trimise și la pașa sarascheriul și la sultanul, de le făcu veste iar pentru némți, cum au trecut la Ardeal.

- 10 Și așa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit.
- K^{1219p} După aceasta, temându-se Șerban vodă ca nu caré cumva în zilele lui să cază țara la vreo nevoe sau la vreo robie, au de cătră turci au de către némți, ci să lupta cu dinșii cu multe meșteșuguri în tot felul și făcu sfat cu toți boiarii, alegînd 4 boiari mari anume : Iordache Cantacuzino marele spătar, fratele lui Șerban vodă și pre nepotu-său Șerban Cantacuzino, feciorul lui Drăghici, ce au fost mare spătar Măgureanul și pre Șerban marele-comis, feciorul Părvului ce au fost mare vistier, de la Aninoasa, pre acești 4 boiari i-au trimis soli la împăratul creștin Leopold de la cetatea cea mare ce să chiamă Beciul, cu cărți și cu daruri scumpe, făcînd Șerban vodă înaintea fétii lui mare rugăciune ca să tinză porunca lui asupra tuturor ghegeneraleșilor cîți sînt capete, asupra putérnicilor oști ale împărăției sale cite sânt trimise asupra păgînilor turci, ca, dînd dumnezeu izbîndă, să păzească și această Țară Rumînească ca să o scoață din gura lupilor turci

- 25 1—10 om. O biv vel]ce au fost vel A Mihai Cantacuzino (p. 187²⁶) biv vel spătarul]Mihai spătarul Cantacuzino K gineri-so A vel agă]marele agă K 2 întâmpinat]timpinat K și om. AK tot om. AK 3 de acolo om. G de²]și C trecut]intrat K Brașeu K 4 ernéze] iarnéze C 5 acești]acei A 6 cite sînt mai sus scrise]cite mai sus sînt scrise C, cite sînt scrise mai sus L turce]turcilor ACGKL 7 cum]că AKL încă om. K bucură L 8 făcără]făcînd K 9 le făcu]le-au făcut A, le făcură C la]iar la AG 10 toate le-au potolit]au potolit toate AL De aici pînă la sfîrșit textul de bază transcrie ms. K¹ 11 temându-să GS² caré] carea GS² în]întru K zilele]zile G 12 la]în A¹ vreo² om. B cătră]cătrea A¹ K 13 cătră] cătră S² némți A¹ K ci]ce G ci să lupta cu dinșii cu multe meșteșuguri în tot]carii totdeauna să lupta în tot B meștersuguri K feliul GK și]ci B 14 sfa]sfaț mare GK boiarii lui BGS² alegînd]și alése 4 B, alegînd 4 S² mari om. B Iordachi K 15 marele]vel BG marele spătar, fratele lui Șerban vodă om. S² fratele lui]frate cu A¹BGK pre. om S² 16 marele]vel BGS² ginerele lui]ginerele lui G, ginere lui Șerban vodă K, om. S² nepotu-său]nepotă-său A¹, nipotuseu K Cantacuzino A¹KS² 16—17 feciorul lui Drăghici ce au fost mare spătar Măgureanul și pre Șerban om. K¹ feciorul lui]fecior lui A¹, sin BGS² 17 ce au fost mare]biv (ce au fost A¹) vel A¹GS², om. B pre]pe S² marele]vel BGS² 18 feciorul]fecior A¹, sin BGS² Pîrvului]Pîrvul B, Părvul S² ce au fost mare]marele A¹, om. BGS², ce au K vistiar mare K de la Aninoasa]de (de la KK¹) inima sa A¹KK¹, ot Aninoasa BGS² 19 soli om. S² creștin]creștinesc BG, nemțesc S² Leopold]Ignatie Leopold B 19—20 cea mare om. S² 20 ce să chiamă om. BS² 21 înaintea fétii lui]înaintea (înaintea G)fétii (fețe G) lui A¹G, la împăratul S² rugăciune]rugăminte A¹ porunca G 22 ghegeneraleșilor]ghinărarilor A¹K, ghegenerașilor B cîți]câte AGS² și G asupra om. B putérnicilor]tuturor putérnicilor GS², putérnicilor K oști]oștilor B ale împărăției sale]lui B 23 cîte BS² păgînilor G dănd A¹G izbîndă]izbînda lor B, izbîndă G, dar izbîndă S² 24 și om. S² Țară Rumînească]Țară Rumînească A¹, săracă de Țară Rumînească B o om. G gura turcilor AA¹KK¹

și a leilor tătari, precum au scos și Moisi proroc pre israilitēni din robia Eghiptului, însă cu putēria dumnezeiască. Atunce și țara aceasta să fie închinată supt ascultarea înpărăției sale cum au fost și mai denainte vrēme.

Deci purcegînd acești 4 boiari, fiind în călătorie, iar în urma lor s-au războlit Șerban vodă. Plinindu-se doao săptămîni mesița octomvrie 29 de zile, cursul anilor 7197, luni dimineața la 2 ceasuri din zi, pristă-
vitu-s-au Șerban vodă, dîndu-și fericitul suflet în mîna lui Dumnezeu. Dumnezeu să-l pomenească ! Deci întîmplîndu-se la pristăvirea lui părintele mitropolitul Theodosie și frate-său Costandin Cantacuzino, ce-au fost mare stolnic, și toți boiarii, numaidecît mērseră la sfînta mitropolie și porunciră de să strînsēră toți căpitani de pre la toate cētele și mulțime de boiari mari și mici den țară și toți neguțătorii. Atunci aduseră și pre un capegi bașa turcu, Hamet aga, care era venit aicea cu trebi înpărătești și mai era și alți agalari turci ; aduseră și pre părintele Dionisie, patriarhul Țarigradului, și așa cu toții împreună mērseră înaintea aceluia agă turc de-i spuseră de moartea lui Șerban vodă și-l întrebă de sfat, să-i învete cum vor face. Atunci acel agă turc împreună cu alții dēderă răspuns întru auzul tuturor boiarilor și a tuturor slujitorilor la mari și la mici, ca fără zăbavă să-și rădice domn den țară să nu carē cumva să se prinză vreo zmințea, căci țara iaste ocolită de vrăjmașii înpărăției.

1 a leilor tătari]ale tătărilor S² proroc]prorocul BGS² israilitēni]izrailitēni K¹ den BS² robia B Eghiptului K 2 putēria]putērea A¹BKS², putērea G dumnezăiască G Atunce] Atuncea A¹BG, Atunci KS² 3 ascultare]ascultarea G mai denainte]mai nainte A¹B, de mai nainte K 5 purcegînd]purcegînd BGS², purcezind K acești]acei K și fiind B în călătorie]călători BG, încă călători S² iar om. A¹S² 6 războlit]bolnăvit B Plinindu-se]Plinindu-să G, Și plinindu-să S² săptămîni GS² mesița oct.]la oct. A¹BS², la mesița oct. G, în luna lui oct. K 7 29 de zile]29 A¹S², 29 dni B, zile 29 G, în 29 de zile K cursul anilor 7197]7197 B, vlt. 7197 G, în anii 7196 K, lt. 7197 S² demineța G 2 ceasuri] ceas A¹, ceasuri K den S² 7—8 pristăvitu-s-au]s-au pristăvit B 8 vodă]voivod A¹B dîndu-și]dăndu-și G fericitul suflet]sufletul B dîndu-și fericitul suflet în mîna lui d-zeu om. S² în mîna lui]la B, în mîna lui G Dumnezeu]dumnezău G 9 Dumnezeu să-l pomenească]vecina ego pamet gg B, vecinco ego pamet G, vecinco pamiat S² De aici înainte S² continuă prin domnia lui Const. Brncoveanu în redacția Istoriei Țării Romnești de la 1688 la 1717 (Cronica anonimă) Deci]Și K întîmplîndu-se (... du-să) A¹G 10 mitropolitul Theodosie]mitropolitul chir Theodosie B, Theodosie mitropolitul K Cantacuzino om. B 10—11 ce-au fost mare]vel A¹, om. B, biv vel G 11 stolnic]stolnicul B toții]eu toți B boiarii]boiarii lui A¹BGK mersără K sfînta om. A¹ mitropolia G 12 porânciră G de să]de G strânsēră G toți om. A¹ de pre]du pe B, de G 13 mici den țară și toți neguțătorii]mici și den slujitori căți (carii G) să întîmplase (tâmplase G) atuncea veniți den (dupre în G) țară și toți neguțătorii BG Atuncea A¹BG aduseră]să adunără A¹ 14 capegi bașa]capigi (capigi BG)baș A¹BG turcu om. B Hamet]anume Ahmet (Hamet K) BK, om. G aga om. G care]carele BG venit aicea]aicea venit B, venit G, venit aice K 15 alți agalari turci]alte agale B aduseră]și aduseră B, adusără K 16 Țarigradului]Gradului G, de Țarigrad K toții]toți K împreună om. A¹ mersără K înaintea]la G aceluia]acel G, celui K agă turc]capigiu B 17 voevod A¹B și-l]să-l B să-i învete]om. A¹B, să-i învete G 18 Atuncea A¹BG acel om. G aga G turc om. A¹GK alalt]iialalt A¹, alții BG dēderă]deteră A¹B, dēdără K răspuns]răspunsul A¹B 19 într-azul BG slujitorilor]noroadelor B la mari]la mare A¹, a mari B și la]și a B 20 ca om. A¹ fără]fără de A¹K ridice A¹ den]om. G, de K carē om. K se prinză]să întîmple (întîmple K) BK 21 smințea]A¹GK iaste]este A¹

Deci boerimea și cu alți cu toți nu avură cum face într-alt chip, ci cu toții făcură sfat și alăseră dintru dînșii pre un boiaru anume jupan Costandin Brîncoveanu, marele logofăt, de-l rădicară să le fie domn, că-l știa că iaste înțelept și să trăgea din odraslă domnească.

5 Atunce cu toții să închinară lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră : Într-un ceas bun să ne fii măriia ta domn până la adânci bătrânețe.

Și îndată-l duseră în sfânta mitropolie cu mare cinste, luundu-l de mână părintele Theodosie mitropolitul, până l-au băgat în sfântul oltar, pre poarta cea mare împărătească și acolo l-au purtat înprejurul sfântului 10 221^v pristol, sărutând masa cea sfântă și evanghelia cea dumnezeiască și cinstita cruce. Și închinându-se, au ingenuchiat înaintea pristolului, de i-au citit deasupra capului molitvele de domnie patriarhul Dionisie și l-au blagoslovit. Și așa eșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc până 15 i-au cântat mnoga léta, mergînd toată boerimea de i-au sărutat mână.

După aceia eșind afară, numaidecăt purcăseră cu toții de merseră la curtea domnească, eșindu-i nainte toți preoții cu litie și cu cântări dumnezești, până l-au băgat în biserică domnească, de au sărutat sfintele icoane și au șezut în scaunul cel domnesc.

20 Atunce Costandin vodă au strigat cătră toți boiarii cu glas de bună cinste zicându-le : Iată, am ascultat eu rugăciunea dumneavoastră de mi-am lăsat toată odihna și toate moșiile mele și mai mult fără voia mea 222 m-ați rădicat domn. | Acum dară să cade și dumneavoastră să vă arătați credința cea adevărată, cum că vă veți afla în toată vrémia lângă noi 25 cu slujbă dreaptă și credincioasă și veți face toate poruncile domniei

1 alți cu toți|cealți toți B, alții toți K 2 toții|toții înpreună BG alăseră|alésară A¹, aliasară K dintru dînșii|dăntre dănșii A¹, dentr-înșai B, dintr-înșii K boiar BG jupan om. B 3 Brîncoveanu G marele|vel BG rădicară|ridicără A¹ 4 că-l|căci il B, căci-l G știa|știea A¹, știa toți BG iaste|este A¹ înțelept|înțelept și bun B, înțelept K trăgea|trage BG odraslă|odraslia A¹G, odraslia K¹ între r. 4 și 5 introduce titlul Cap. 51. Domnia lui Costandin vodă Brîncoveanu K 5 Atuncea A¹BG cu un|ca un G 6 bun¹ om. BG într-un ceas bun să ne fii|să fii A¹ fii|fie G măria A¹ la om. K adânci|adâncile G 7 bătrânețe|bătrâniă|ă K 8 îndată il A¹ în|la A¹BG mitropolia G luundu-l|luindu-l B, luundu-l G 9 Theodosie mitropolitul|Dionisie patriarhul și cu părintele Theodosie mitropolitul B oltar|oltariu A¹BK 10 pre poarta|pre ușa A¹, pă dvera B, prin porta G cea om. G l-au purtat|purtându-l BG 11 pristol|olătari G masa cea sfântă|pristolul B sfântă|sfântiță G evanghelia cea dumnezeiască|sfânta evanghelie BK dumnezeiască|dumnezăită G 12 închinându-să G ingenuchiat A¹BK, ingenuchiat G înaintea|denaintea A¹ 13 cetit molitvele de domnie asupra capului patriarhii Dionisii G deasupra capului om. B molitva K 14 așa om. B scaunul A¹BK 15 mnoga léta|mulți ani A¹ de i-au sărutat|de-i sărutară K 16 După|Dupre G eșind B numaidecăt eșind afară K purcăseră|purcăsără A¹K, merseră B de merseră|om. B, de veniră G, de mersără K 17 nainte|înainte A¹BGK litie|litie (litrii G) mare A¹BG, litii K 17-18 dumnezăești G 18 l-au|s-au K biserică|biserică A¹BK, bisereca G 19 șezut|șezut iar G, șezut K cel om. K 20 Atuncea|Atuncea A¹BG, Alunci K voevod B către B 20-21 de bună cinste|de bucurie B 21 zicându-le|zicînd B voastră K 22 odihna|odihna mea K moșăile BK fără|și fără A¹ 23 ridicat A¹ dară|dar A¹, dar vâ B, dară K arătați|dați BG 24 că om. A¹ vâ veți|viți K vrémia G 25 porâncile G

fără nici o îndoială, precum și noi ne făgăduim să aveți dumneavoastră și toată țara de la noi dreptate.

Așijderea și boiarii răspunseră : Cum de vrăme ce au dăruit dumnezeu pre măriia ta cu domnia după pofta noastră, sântem bucuoși foarte să ne dăm credința neclătită. Și câte unul, câte unul, pre rând, fiind sfânta 5 evanghelie așezată în mijlocul bisericii, puseră mâinile toți pre dânsa, jurându-se și legându-se cu numele marelui dumnezeu, cum vor sluji domnului lor, cu credință și cu mare dreptate, dând la mâna domnu-său și o scrisoare a lor încredințată, precum iaste mai sus scris.

Isprăvindu-se de aceasta, cu toți dinpreună să închinară și eșind 10 din biserică, suindu-se toți în casele domnești, șezind în cinstitul scaun, 222^P alergară cătră dânsul toți boiarii mari și mici și toate gloatele sărutând mâna zicea : Într-un ceas bun să ne fii măriia ta domnu și să ne stăpânești cu pace în toată viața măriei tale. Și aciaș porunci Costandin vodă tuturor logofeților domnești de scriseră cărți pre numele lui la toate târgurile 15 și la toată țara, dând veste de pristăvirea lui Șerban vodă și de domnie noao a lui Costandin vodă.

Și tot într-acea zi au început a să griji de toate cele ce trebuiesc pentru îngroparea lui Șerban vodă. Iar a doa zi rădicat-au cinstitul trup și-l duseră cu mare cinste la sfânta mănăstire din Cotroceni, unde iaste 20 hramul uspenie bogorodițe, care iaste făcută de el cu toată podoaba ei încă den temelie. Și fiind acolo adunați doi patriarși ai Țarigradului, anume Dionisie și Parthenie, dinpreună cu părintele Theodosie | mitropolitul și cu mulțime de egumeni și de preoți, de-i făcură pogrebaniia cum 223

1 fără]fără de K 2 dreptate]milă și dreptate B, dereptate G 3 Așijderea]Atun- 25
cea B boiarii încă A¹GK dumnezău G 4 domnia]domnie K după]dupre G pofta A¹GK
sântem]toți sântem B, sintem K foarte om. B 5 năclătit G pre]pe B pre rând om. K fiind
om. G 5-6 rând fiind sfânta evanghelie așezată în mijlocul bisericii puseră mâinile toți pre
dânsa]rând puseră toți mâinile pre sfânta evanghelie B 6 bisreeci G pusără K mâinile
toți]toți mâinile (mănil G) A¹G, toți pre rând minule K 7 jurându-să G legându-să G cum] 30
cum că B 7-8 cum vor sluji domnului lor cu om. A¹ 8 credință și cu mare dreptate om. A
mare credință B dereptate G mare om. B domnu-său]domnului său (lor B) A¹B, domnului K
9 incred- n]ală]penru credința B iaste]este A¹ scrisă A¹ iaste mai sus scris]-au zis mai sus B
10 Isprăvindu-să G de om. BGK toții B dinpreună]denpreună B, înpreună K eșind]
eșiră A¹GK, eșând B 11 bisreeca G suindu-se]-au suit B, suindu-să G cu toții B șezind] 35
șăzând A¹, șezând G, șăzind K în cinstitul]în B, domnul în cinstitul K 12 cătră dânsul
toți boiarii mari și mici și om. B mari și mici și toate gloatele om. A¹ toate gloatele]gloatele
toate B, toată gloata K sărutând]sărutându-i A¹GK, de-i sărulară B 13 zicea]zicându-i B
ne om. A¹ măriia ta om. BG 14 cu pace]cu bună pace BG viliaț A¹G aciaș porunci]
aceiș (acieș K) porānci (poronci K) GK vovod BG 15 domnești om. A¹ scriseră]serisă K¹ 40
lui]lui Costandin vodă K 16 și la]și în BK dând]dându-le BG domnia G 17 vodă]
voivod G 18 într-acea]într-acea A¹B, într-acea G, într-aceaș G cele]de celé G trebuiesc]
au trebuit B, tribuesc G 19 vovod G doa]doao B rădicat-au]rădicat-au A¹, rădicatu-i-au B
cinstitul trup]cinstitul lui trup A¹, trupul B 20 dusără K în sfânta K Cotroceni]Cotră-
ceni A¹G, Cotroceni B este A¹ 21 hramul i G uspenie]uspenea B, uspenii G, uspenia K 45
bogorodițe]bogorodiți K iaste]este A¹ făcută]zidită K 21-22 cu toată podoaba ei încă den
temelie om. B 22 încă om. K din temelii G a]ia K 23 și]i G dinpreună]denpreună B,
înpreună K 24 de-i]i B pogribaniia K

să cade și toți blagoslovindu-l, déderă-l gropii în biserică după jețul cel domnesc, fiind mare jale și plângere de doamna lui și de coconii lor și de frații lui și de toate rudeniile, zicând toți : dumnezeu să-l iarte ! Și-i făcură păminte mare cu bani la săraci, cu bucate multe.

5 Și de acolo să întoarse Costandin vodă iar la scaunul lui, și tot într-acéia zi fost-au trimis la Poartă pre o seamă de boiari, pre altă i-au trimis la pașa, care au fost sarascheriu la Obluciță, unde-i zic Cartal, pre alții la hanul tătărăsc cu cărți scrise pentru moartea lui Șerban vodă, făcînd mare rugăciune pentru Costandin vodă, să-l lase să le fie domn,
10 precum l-au poftit țara.

Oh, mare minune și mare milă făcu dumnezeu cu dănsul, că preste
2 săptămîni sosiră la Costandin vodă de toate părțile veste bună. Întâi
223^v de la împărăție veni Părvul logofătul Cantacozineanul cu veste bună, cum
15 s-au tocmit domnia numai în 8 ceasuri și în urma lui au sosit un agă mare,
turcu, împreună cu Dumitrașco Caramalăul, înbrăcînd pre Costandin vodă
cu caftan de la împărăție pentru domnie noao, și-l puse cu mîna lui de
șezu în scaunul cel de domnie, dănd cu tunurile, făcut-au întru toți mare
bucurie de domn tănăr.

Cînd au șezut Costandin vodă domn, fost-au cursul anilor 7197,
20 mesița octombrie 29 de zile, luni la 10 ceasuri de zi, iar vârsta lui au fost
de ani 34.

Trimis-au și la cei 4 boiari carii era trimiși la Beci pre Preda spatarul,
văr primare cu Costandin vodă, de le-au făcut veste de această întămplare.

Șerban vodă au domnit ani 10, iar vârsta lui au fost, cînd au murit,
25 de ani 55.

1 déderă-l|l|l deteră A¹B gropii|ngropării B, gropiei G bisérecă dupre G după|des-
pre B jețului|jățul A¹, jălțul B, jețul G, jilțul K 2 fiind|făcîndu-se B și plângere om. A¹
lor|lui BG 2—3 și de frații lui om. B 3 rudeniile lui B Și-i|Șă-i B, Și GK 4 păminte|poma-
nă A¹, paméte B cu bani la săraci|cu bucate la săraci A¹ cu bucate|și cu bucate BK, și bu-
cate G 5 Și de|Și G să întoarse|s-au întors B 6 într-acéia|într-acea B, într-aceasta G, în-
tru aceiași K samă GK boiari|boeri A¹G, boiari anume Ghincea vel vorneck, i Alexandru vel
30 clucer, i Socol vel medelnicer, i Părvul Cantacozino, i Preda Brătașanul vel pitar B altă|altă
seamă (samă G) A¹GK 6—7 pre altă i-au trimis . . . la Obluciță|și au trimis pre alți boiari
la Mustafa pașa serascheriu, care au fost atunci la Obluciță B 7 Obluciță|Obluiță A¹, Oblu-
35 cită G unde-i zic|unde fi zic A¹, ce să chiamă B După Cartal ad. anume boiarii Dumitrașco
Caramalăul vel post. i Vergo vel port. B 8 tătărăsc|tătărăsc Selim Gherei, boiarii anume Mihal-
cea, i Costandin clucer Ciorogârleanul B, tătărăsc G 9 rugăciuni mari K rugăminte A¹
voevod B să-l|ca să-l BG le om. A¹K 10 pohtit GK 11 Oh|O A¹BG dumnezău G
40 d|nsul G preste|peste BK 12 de|din A¹G, den B veste bună|veaști (vești GK) bune A¹BGK
13 Cantacozineanul|Cantacozino AB, Cantacozeaninul G 14 s-au|i-au B, i s-au G în om. A
și un agă A¹BG mare om. B 15 După turcu ad. de la împărăție B împreună cu|anume Iz-
mail aga capigilar, chehaia sa, cu B Caramalăul|Caramalăul vel post. BG, Caramanlul K
16 Împărăție G domnia G 17 șazu B de domnie|domnesc BGK După tunurile ad.
45 mîna lui de șezu în scaunul cel domnesc, dănd cu tunurile G făcut-au|făcutu-s-au A¹K,
făcutu-se-au BG 17—18 bucurie mare B 19 șazut A¹K domn om. A¹ cursul anilor|leat B,
vilétul ot Adama vlt. G, cursul ailor K 20 mesița| luna A¹, om. BG. în luna lui K 29 de
zil|în 29 A, 30 dni B de zi|din zi A¹ luni la 10 ceasuri de zi om. B au fost|era K 21 ani
om. A¹ 22 pre|pă A¹K, pe B 23 primare|premare A¹, om. BG, primar K cu|lui K voe-
vod G făcut|dat G 24 iar|și B au fost cînd au murit|cînd au murit au fost BG

Și cât au fost el domn mult au pătitit, mai vârtos pentru țară, că vrăjmașii nu-l lăsa, | ci-l necăjia în tot felul ca să-l surpe din domnie, 224
să poată hrăpi țara, mai vârtos grecii țarigrădeni; iar dumnezeu tot nu l-au lăsat, nici-și da mijlocul, ci pre turci îi biruia cu banii, iar pre greci îi biruia cu alte meșteșuguri; pre toți vrăjmașii lui i-au supus, pre unii 5
cu moartea, pre alții cu închisoarea, cât nu mai putea scăpa nici unul, ci de frica lui să ascundea toți în toate găurile, că-i dedese dumnezeu minte și chibzuală mare. Și chipul lui era groaznic, cât să sperea de el și păgânii și alte țări.

Și în zilele lui nimeni n-au cutezat să-i calce țara, până la moartea lui. 10

Iar doamna lui, Mariia, cu fiu-său Iordache și cu patru cocoane, au rămas în urma lui Șerban vodă cu mare jale și cu multe lacrimi vărsate.

Iar Costandin vodă încă nu i-au lăsat să fie atâta obidiți, precum au fost mai nainte alte doamne rămase sărace de domnii lor, ci le-au dat mare cinste. Și n-au lăsat pre doamna să o bântuiască | cineva, ci o au lăsat 15
în casale ei, să se odihnească cu coconii ei și să-și ție satele și moșiile 2240
și tot ce va avea, cu bună pace. Așijderea și slugile ei câte au avut, le-au făcut cărți de milă ca să slujească acei case până vor fi.

Iar când au fost cursul anilor 7197 mesița iunie 20 de zile, fiind oastea nemțască la Belgradul sârbesc, iar sultan Suliman s-au rădicat 20
cu toată puteria lui cea turcească de au mers asupra nemților până la Sofia și acolo s-au tăbărât.

Atunce și Costandin vodă, din porunca împărătească, purces-au cu toate oștile lui de au mers până la Rușavă și acolo s-au tăbărât, poruncindu-i turcul să dreagă cetatea de la Cladova și de la Rușavă. Fiind acolo, 25
venit-au la dânsul și Tuchili groful de l-au ospătat și l-au dăruit și iar

1 Și cât|Și (iar G) cind A¹GK mult|multe A¹, om. G 2 ci-l|ei il B, ce-l G necăjia A¹K, năcăjia G felul G den B 3 hrăpi|prăda B țarigrădenii B 4 nici-și|nici iș A¹, nici-i G, nice-și K nici-și da mijlocul|nici el nu să spăimântă B bani G 4—5 pre greci fi biruia cu alte meșteșuguri|pre greci pre toți i-au îngrozit B 5 meștersuguri K și pre toți B supus|pus G 6 moarte K închisoarea|închisorile A¹, închisoare K cât nu mai putea scăpa nici unul om. B scăpa nici unul|nimea din vrăjmași A¹ 7 ci de|și de B în|prin A¹, pren B toate om. B găuri B, gaurile K¹ că-i|că K dedese|dădese B 8 chipzuală A¹B chipul|cu chipul A¹, la chipul B speria A¹, spăria K el și|dânsul toți B 8—9 sperea și păgânii și alte țări G 9 și alte țări|dupe în alte țări B 10 nimeni|nimea A¹G cutezat|căzut A¹KK¹ 35
n-au cutezat nimeni B să-i|să G lui om. BG 11 fiul său A¹ Iordache|Gheorghie G cocoane|coconi K 12 mare om. G lacrimi A¹K 13 Costantin G 15 n-au|nu o au G ci|ce GK o au lăsat|o să șază G 16 casale|casele A¹, casa BG să să A¹K odihnească|odihnească în casa ei G ei|ei în pace B, om. G satele|jalele ei satele A¹ 17 Așijderea|Așijderea B, om. K slugile|slugilor B câte au avut om. B 18 milă|milă tuturor B slujească|iaibă a sluji B până vor fi|până vor fi cu zile B, până ce vor fi G Cu r. 19 B și G continuă expunerea după «Viața lui Brncoveanu», B se ocupă de solia trimisă la Viena de Șerban vodă, de obstacolele înțimpinate de solie în Transilvania de la Veterani, de misiunea log. Const. Brncoveanu etc., iar G începe cu războiul dintre turci și nemți. 19 fiind|făcând K 20 oaste K nemțască A¹ Belgradul|Bălgadul A¹, Beligrad K sârbesc om. K Suleiman K ridicat A¹ 21 puterea A¹K 45
22 Sofia A¹ 23 Atuncea A¹ și om. A¹ poronca K 24 și acolo om. A¹ 24—25 s-au tăbărât, poruncindu-i turcul să dreagă cetatea de la Cladova om. A¹ 25 diria|gă K 26 Tuchili|Tichili K

s-au învărtejit înapoi de s-au dus la tabăra turcească, unde era toți adunați. |

225 Iar când au fost la avgust 4 zile, făcut-au război mare de turci și de némți la apa Nișului și cu vrerea lui dumnezeu fost-au biruința némților, 5 iar turcii s-au întors înapoi cu mare rușine. Atunce au luat némții cetatea ce-i zic Nișul și iar atunce au mers némții cătră Dunăre la cetatea Diului, de s-au bătut cu turcii și au luat cetatea Diului. Deci fiind cap un domn ce i-au zis prințepul, după ce au așezat oștile la cetatea de la Niși și de la Diu, s-au învărtejit înapoi cu toate oștile lui de au venit până la Cladova, 10 scriind cărți la Costandin vodă de frăție și de prieteșug. Costandin vodă încă le-au priimit și i-au trimis daruri și mulțemită. Și au pornit de la Cerneți să vie iar la scaunul lui. Ajungând la Olt, la casele lui din Brăncoveni, sosi-i véste cum au intrat prințipul cu oștile lui aicea în țară. Atunce Costandin vodă multă obidă și inimă rea avu pentru înșelăciunea 15 ce i-au făcut némții | și îndată trimise niște boiari cu cărți de au eșit innainte némților, scriind la acel prințip gheneraleș cu mare rugăciune, făgăduindu-i 225^v dar mare, ca să facă bine să nu vie pentr-această țară că iaste săracă și prădată de turci și de tătari. Iar el nimic n-au băgat în seamă, ci au venit prin mijlocul țării de au făcut mare pradă și au călcat mănăstirile și au 20 stricat bisericile până au sosit la Rucăr. Acolo s-au întâmpinat cu alt gheneraleș ce i-au zis Aizer, cu multe oști nemțești, împreună cu Costandin aga Bălăceanul, trecând prințipul în Ardeal, iar Aizer cu acel Bălăcean au trecut în țară.

Atunce și Costandin vodă sosind la scaunul lui în București, prinzind 25 de véste că au intrat acei némți în țară și până la Târgoviște au sosit, numaidecît au eșit din scaunul lui împreună cu doamna și cu părintele mitropolitul chir Theodosie și cu toți boiarii și cu toată curtea lui de au mers 226 în jos, cătră | Podul Pitariului, tăbărându-se în lunca Plătăreștilor, lăsind la scaun ispravnicii pre Cărstea marele vistier Popescul, poruncindu-i 30 ca după ce vor veni némții în București, să le dea zaharea cât le va trebui.

Décii Aizer gheneraleșul, înțelegând de aceasta, numaidecât trimise

1 s-au om. A¹ 3 4zile| 4 A¹, in 4 zile K 3—4 de turci și de némți|turcii cu némții K 4 și cu|și A¹ 5 Atunce|Atuncea A¹, Atunci K némții A¹ 6 și om. A¹ atuncea|atuncea A¹, atunci K 7 cetatea|némții A¹ Diului|Diul A¹ 8 prințip K oștile|oști K cetatea de la|cetate la K de la|la K 9 lui om. K 10 prieteșug|prietenie K 11 le-au|le-au A¹ le-au priimit și i-au trimis daruri|le-au dăruit K daruri|dar A¹ mulțemită|mulțămită A¹, i-au mulțămît K pornit|poruncit A¹KK¹ 12 la Olt|până la Olt A¹ casele lui din|casăle sale in K lui|sale K 13 aici K 14 Atunce|Atuncea A¹, Atunci K avu|au avut A¹ 15 i-au|au A¹ de au|de le-au A¹ innainte|denainte K 16 ghinărăleș A¹ rugăminte K 17 dar mare| daruri mari K să facă bine om. A¹ printr-această A¹ iaste|este A¹ 18 in seamă|samă K 20 Rucăr|Rucăl K 21 Aizer|Hiizler K 22 Aizer|Haizer K acel|cel A¹ 24 Atuncea| Atuncea A¹, Atunci K prinzind|și prinzind A¹ 25 acei om. A¹ némții A¹ 26 scaunul lui|scaun A¹ Inpreună om. A¹ doamna|doamna sa A¹, doamnă-sa K 20 Plătăreștilor| Zlătăreștilor K 29 ispravnicii|și ispravnici A¹K 30 némții|niamții K cât|cătă A¹K 31 Aizer om. A¹ în|ălegind K numaidecât|îndată K

carte la Costandin vodă, poftindu-l să vie la scaunu-și, să fie cu dănșii înpreună, iar despre turc să se hainească.

Atunce Costandin vodă înțelegând de aceasta, numaidecăt au chemat pre părintele vlădica Theodosie și pre toți boiarii marii și mici, făcând mare sfat ce vor face de aceasta, mai vărtos arătând o seamă de boieri ca să se lépede Costandin vodă de turci și să fie cu némții; iar el cu altă seamă de boieri, mai vărtos Costandin Cantacuzino, ce-au fost mare stolnic și Mihai Cantacuzino marele spătar, socotiră că nu iaste acest sfat bun, căci de vor face una ca aceasta, tătarăi sint aproape și numaidecăt vor veni cu putere mare de vor robi țara și o vor prăda și de către némți nu vor avea nici un folos. Ci numaidecăt s-au sculat de acolo de au mers la sat la Ruși, unde sănt heleșteele domnești.

Atunce au venit și Aizer la Drăgănești, poftind pre Costandin vodă de au venit de la Ruși de s-au înpreunat amândoi acolo la Drăgănești, arătând acel gheareleși mare liubov cătră Costandin vodă, rugându-l, cu toată credința, ca să-l învețe ce va face. Și au spus adevărul că această venire a lui cu oștile o au făcut pre minciunile acelui Bălăcean, că el s-au lăudat cum după ce va veni aicea în țară, să va închina la dănsul toată boerimea și toată țara, iar n-au fost așa.

Deci Costandin vodă încă i-au spus tot adevărul, cum că tătarăi vor să vie în țară la dănșii, și făcându-i mare cinste, l-au ospătat și s-au întors iar la București cu mare frică. Iar tătarăi înțelegând de venirea némților, numaidecăt s-au sculat sultanul cu tatarăi și au trimis nainte soli la Costandin vodă, spuindu-i că sănt viitori aicea în țară asupra némților.

Deci Costandin vodă înțelegând de aceasta, foarte rău s-au întristat, mai vărtos pentru săraca de țară și numaidecăt s-au rădicat de acolo de

1 poftindu-l să vie|pofhtindu-l să-și vie A¹ 2 să să A¹K 3 Atunce|Atuncea A¹, Atunci K înălegind K 4 marii|cei mari K 5—6 samă de boiari K 6—8 iar el cu altă seamă ... Mihai Cantacuzino marele spătar|deci neunindu-se unii cu alții, că unii pohtiea să fie nemții, alții zicea că nemții nu-i vor putea apăra de turci, ci vor cădea la robie A¹ 7—8 stolnic mare K

Pentru p. 195 r. 8 — p. 196₁₂ e redacție redusă. Dar Costandin vodă văzând că într-alt chip nu vor eși nemții din țară de nu va veni putere înpărătească și fac atăta răotate și atătea prăzi neuitându-se nici la un obraz, ci în tot chipul pe tot omul îl bătea și-i căznea pentru zaherele și pentru altele ce le trebuia lor, Costandin vodă au trimis la tătari de i-au rugat să vie să scoață pe nemți și fiind și porunca înpărătească ca să vie, s-au pornit multă tătarime cu Galga sultan, cu mărzaci și nohai de au venit pân la margine și și-au pohtit să meargă domnul să se înpreune cu dănsul. Atuncea domnul au pohtit pe Haisler să vie de la București să se înpreune la Drăgănești fără de nici o oaste și au făcut așa, că au mers și s-au înpreunat. Vorbele ce vor fi fost, ei le vor fi știut, iar noi, ce am văzut, scriem.

Despărțindu-se de la Drăgănești, ghinărariul au mers la București, iar domnul s-au dus la Buzău, la episcopie. Și viind sultanul cu tătari până la oraș la Floci, au mers domnul de s-au înpreunat cu dănsul și tătarii au purces cătră București, rășchirându-se prin țară după obiceiul lor. Domnul încă au purces către București și dând știre lui Haisler ghinărariul că vin tătarii și nu este într-alt chip, s-au sculat cu toate oștile lui din București și s-au dus în Ardeal. Tătarii îi gonicea, dar nimic nu le strica în A¹ 9—10 numaidecăt|îndată K 10 putere mare|puteri mari K și de|de K 10—11 cătră niamți K 12 hăleșteele K 13 pohtind K 14 înpreunat|înprionat K amindoi K acolo om. K 15 liubov|dragoste K rugindu-l K 16 învețe|înveță K 17 acelui Bălăcean|Bălăceanului K 22 înălegând K 23 numaidecăt|îndată K nainte|înainte K 25 înălegând K 26 vărtos|mult K

s-au dus la Buzău. Și de acolo au trimis pre doamnă-sa și cu toate jupă-
nésele la mănăstire la Brad, iar el cu puținei oameni, au încălecat de au
eșit înaintea sultanului, închinându-selui cu mare plecăciune și cu mult dar.

Atunce au văzut sultanul că nu iaste Costandin vodă hain, ci iaste
5 slugă dreaptă împăratului, făgăduindu-se că nu vor robi țara, numai ci
merg asupra nemișilor, care sânt vrăjmași lor.

Și de acolo Costandin vodă numaidecât s-au învărtejit de au venit
iar la Buzău, de au fost în zioa sfintei blagoiavleniei și de acolo, cu porunca
sultanului s-au sculat de au venit iar la scaunul lui la București, cu toată
10 boerimea și cu toată curtea lui. Iar Aizer | înțelegând de venirea tătarălor,
227^v de mare groază au dat dosul, fugind până în Tîrgoviște de n-au mai des-
călecat, la ghenarie 2 zile 7198.

2 puținei|puținei K încălecat K 3 mult dar|multe daruri K 4 și sultanul K
6 niamșilor K 7 numaidecât|îndată K învărtejit|întors K 8 zioa sfintei blagoiavleniei|
15 zua de bogoiavlenie K 9 lui|seu K 11 de mare groază om. K până|în|prin K 12 la
ghenărie 2 zile 7198 om. K

III

A N E X E

1

Ms. O, f. 3 (vezi p. 3₃₂):

În zilele acestui domnu <Negru Vodă>, la leatul 6808, au rădicat turcii pe Osman și l-au pus să le fie împărat. Acesta fu întâiu împărat lor; și au luat multe cetăți și orașe preste Mare Neagră; și au împărățit ani 28; și au murit la leatul 6836. Și după dñsul au luat împărăția fiul său Orhan.

2

Ms. O, f. 3 – 3^v (vezi p. 3₃₃):

În zilele acestui domnu <Mihail voievod>, venit-au craiul Carol ungurescu cu mulțime de oști ca să-l supue supt corona ungurescă; și au făcut mare război cu Mihai vodă; și fu biruit Carol craiul, căci de abie au scăpat cu puține oameni în Țara Unguriască cu mare rușine. 3°

3

Ms. O, f. 3^v – 4 (vezi p. 3₃₈):

În zilele acestui domn <Dan voievod>, la leat 6858, sultan Orhan, împăratul turcescu, feciorul lui Osman, au luat Bursa de la greci cu mare războiu, în zilele împăratului grecescu Mihai, întâiul Paleolog. Și au aflat trii turnuri pline de avuții: aur, argint, pietri scumpe de tot feliu, mărgăritari, sabii, zale, steme de aur împodobite cu mărgăritari și cu pietre scumpe. Și atita avuție de multă au găsit, cît au încărcat 500 de cămile și le-au trimes la locul său. Și așa răutate și moarte făcu în creștini, cît unul dumnezeu știe, ca să spuie avuție. Și adună toți pruncii cei mici a creștinilor și i-au pus la un loc limpede și au dat cu cai[e]i peste dînșii de i-au omorît; pre unii i-au aruncat în apă, pre alții i-au pus de i-au ars soarele și mure de sete și-i împreuna cu cetele mucinicilor. Dar alte munci și pedepsă ce-au făcut arhereilor și călugărilor și oamenilor 4

miréni, cine poate să le spue; că pre unii fi spinzura, pre alții Inneca, pre alții punea pre foc de-i frigea ca pre niște péști, altora le deșchidea gura și le băga spuză de foc, pre alții lega de coadele cailor și-i tirlîe de-i făcè bucăți și într-acesta chip își da sufletele lor în mîna lui Hristos dumnezeul nostru. Și la acest război rîndindu-se păgînul de împărat, au murit și au luat împărăția fiul său Murat, al triile din ruda lui Osman.

4

Ms. A, f. 2^v — 3 (vezi p. 340):

Greșală și neștiință este aice al scriitorului de zice „Baczet beiu de la Nicopoe”, că n-au fost Baczet beiu, ci sultan împăratul turcilor, | căruia și Ildărîm îi zicea turcii, adică <loc alb>. Apoi, după cităva vreme, Temurleg, marele hanul tătărăscu de la Uzbic, vinind la Anadoli și bătîndu-să, l-au prinsu în războiu pre acel Baczet.

5

Ms. O, f. 4—4^v (vezi p. 340):

În zilele acestui domnu <Alexandru voievod>, venit-au Laios craiul unguresc cu mulțime de oști în Țara Rumînească. Iar Alexandru voievod văzînd că nu va pute sta împotriva-i, plecă capul și mersă la craiul cu mari daruri, cu mie de hrivne de aur de s-au închinat și s-au făgăduit că-i va da dajdie pre an. De aceasta foarte bine păru craiului și-l dăruî cu frumoasă daruri și-l slobozi ca să domnească cu paci.

În zilele acestui domn, la leat 6871, sultan Murat împăratul turcesc au strîns mare oști și au întrat în țînutul împărăției grecești de au luat multe locuri și celăți, anume Calipole de lingă Elespont și o parte de Machidonie și celățile ici, Filipon | și Udriul. Și ș-au făcut loc ca să aibă pe unde trece oaste din Asia la apus. Și au mersu robînd și prădînd țările pînă în Țara Sirbească; și au cuprînsu pre lăcuitori țărîlor acelora mare frică, și să strînsăre toți domni la un loc de s-au sfătuit și au făcut legătură mare ca să fie toți una. Și au făcut mare război și urgia lui dumnezeu, pre toți i-au bătut Amurat și au prinsu și pre Lazăr, domnul srbilor și îndată l-au omorît. Deci acel Lazăr domnul srbilor ave slugă foarte credincioasă ce-l chema pre nume iar Lazăr; și dacă văzu că <au> omorît pe stăpînul său, foarte să scribi și căuta vreme cu prilej și socotie, cum ar face ca să omoară pre Amurat și să răscumpere moarte domnului său. Și țînè la dînsul armă mică, adecă cuțit. Și într-o zi găsi vreme și dede cu cuțitul și-l înjunghie pre sultan Murat și-l omorî la leat 6881. Și stătu împărat, în locul lui, fii-său Baiazit, al patré-lea din neamul lui Osman.

6

Ms. O, f. 5—5^v (vezi p. 362):

În zilele acestui domnu <Mircea Bătrînul>, la leat 6904, sultan Baiezit, feciorul lui Amurat, au luat multe țări de ale împăratului grecescu, anume Machedonia, Fochiia, Voechiia, Athina și luă și țara sicsilor care era supusă supt corona Țării Ungurești. Aceasta văzînd Jicmond craiul, împreună cu alți domni din Țara Nemțască, rădicară mari oști și vinîră asupra lui sultan Baiezit și tăbărîră la Necopoe. Și la noemvri, în 29 la leat 6904, făcură mare război și fu li-

ruința turcilor, iar oștile creștinești dede dosul a fugi, iar turcii li gonea și-i tăie și-i robi foarte rău. Și prinsără și cțva din domnii nemțăști, și ar fi prinsu și pre Jăcmon craiul, ce cum sosî la Dunări, nărocul lui că s-au găslit u<n> cin și au trecut și așe au scăpat. Iar din creștini au perit acolo 20 de mii. Și dacă au izbîndit, sultan Baiazit foarte s-au simețit și au mers la Țarigrad și au fărmat tot ce au fost afară din cetate: vii, curți, case, biserici. Și era să ia și Țarigradul, dar dumnezău | nu i-au ajutat, ci într-ace dată veni la răsărit și marile Țamberlan cu mulțime multă de oști călări și pedestri, de au cuprins tot răsăritul în ținutul turcescu. De aceasta dacă înțălesă sultan Baiazit, numaidecît lăsă Țarigradul și au mers de au făcut mare război cu dñsul și au izbîndit Țambirlan; și au prinsu și pre sultan Baiazit și l-au legat cu lanțuri de aur și l-au băgat într-o clușcă și i-au luat toată Asiia și Siritia și l-au ținut pînă la sfîrșitul vieții lui. Și au perit la acest război 200 de mii. Deci sultan Baiazit muri în robie și luă împărăția fii-său Mehmet, al cinciele din neamul lui Osman. Și ș-au mutat scaunul în Udriiul Machidoniei și au împărățit ani 14. 50

7

Ms. O, f. 6 (vezi p. 435):

În zilele acestui domnu<Vădislav voievod bătrñul>, sultan Murat, al șesăle din ruda lui Osman, ficiorul lui sultan Mehmet, au luat cu război țările srbești și au venit și la Beligrad și-l bătu șapte luni cu tunuri și cu meterezuri și cu năvală mare și nu-l putu lua, ci să dusă cu rușne de la Beligrad.

8

Ms. O⁶(G.T. Kirileanu), f. 18—22 (vezi p. 440):

... Iar cînd au fost cursul anilor de la Adam 6956, iar de la Hs 1448, sultan Murat împăratul turcescu strănse mari oști din Asiia și din Evropa și veniea spre Țara Ungurească. Atuncea Iancul voevod deca înțelese, strănse oști, 22 de mii era pre izvod, și au purces | cu mulți domni spre Țara Sârbească și chema și pre Gheorghii Despot, domnul bosnenilor, într-ajutoru. Ce pentru multe trepede, fiindu ostenit Despot, n-au putut merge la oaste. 180

Deci s-au mâniaat Iancul voevod pre Gheorghii Despot și nu i-au făcut nimica, numai ce ș-au pornit oștile spre Misii și s-au ajunsu cu Kendera (*sic*), domnul arbănașilor, și au mai întărit pacea cu dănsul, dar nici acesta cu Iancul voevod la oaste n-au mersu. Iar Gheorghii Despot tot trimitea soli în taină la sultan Murat, dăndu-i știre cum vine Iancul voevod cu puțină oaste și-l sfătuia să nu-i iasă sultan Murat înainte, ci să-l lase să între în lăuntru și să-l ocolească înprejur că nu va scăpa niciunul înainte. Deci sultan | Murat ascultă cuvîntul și sfatul lui Despot și n-au eșit întru întîmpinarea Iancului voevod, ci l-au lăsat pînă au intrat în lăuntru, în Țara Turcescă. 19

Deci cînd fu la Câmpii Rigăi, veni și sultan Murat cu toate oștele lui și ocoli pre Iancul vodă în mijlocul Câmpilor Rigăi, într-un piscu de deal și începu a să apropia de dănsul și a-l bate din toate părțile. Și au închis oștile Iancului vodă într-un locu și le-au luat și apa, că avea sultan Murat 80 de mii de turci, iar Iancul vodă nu-i da războiu nimica, că aștepta ajutor de la Scanderbegu. Apoi deca văzu că nu-i vine ajutorul și apa iaste luată de la oastea lui, el porunci să să gătească tot omul de războiu | și ș-au tocmit oștile foarte bine la octomvrie 18 zile, leat 6956. Și au eșit singur înainte oștilor lui și-i îndemna cu niște cuvinte frumoase spre războiu, ca să să bată cu păgîni cei fără de d-zeu, de care cuvinte toată oastea s-au aprinsu de mînie 190

și numaidecât s-au pornit asupra turcilor și atâta s-au rășchirat de lat, cât au cuprinsu tot Câmpul Rigăi; iar deca văzură atâta mulțime de turci mai să speriiară și era la 8 ceasuri din zi. Iar deca văzu aceasta Iancul vodă, că i s-au spăimântat oastea de mulțimia de turci, el s-au coborât în jos la șăsu, iar în vârful dealului au întărit locul cu cară ca o cetate mare minunală și lăsă oameni păzitori și i s-au lovit și el cu turcii și să bătură 3 ceasuri foarte tare în loate părțile; apoi Lajonțu, Venedectu din aripa dreaptă, tare începu a oboră pre turci la o vale. Văzu aceasta și Banfi Ișfan din arepa stângă și începu și el a-i bate vitefaște. Iar sultan Murat deca văzu aceasta, îndată înnoi războiul și-i porni într-amândoaș arepile, iar ungurii și rumânii foarte osteniră de războiu și să apropiară de stătură lângă cei înzoați, iar cei înzoați frumos sta ca un zid de piatră tare. Deci Iancul vodă purcese din coastă cu cei odihniți și au înfrânt pre turci și i-au gonit până în tabăra lor, iar sultan Murat deca văzu aceasta, mai porni niște stolu și groase și le porunci atâta să să bată de mult până vor osteni creștinii și așa au fost războiu până în seară; apoi s-au așezatu noaptea amândoaș oștele, iar a doao zi, deca au început a lumina de zioă, îndată s-au început iarăș războiu tare peste seamă, iar sultan Murat au pornit pre cei 40000 de turci carii nu eșise la războiu până atunci și pentru accia nu le putea sta bine creștinii înpotrivă, iar turcii foarte s-au semețit și s-au iuțit.

Deci Iancul voevod alerga pân toată oastea de-i înbărbăta și le zicea: nu părăsiți războiul și cinstea. Deci oștele iar s-au mai înbărbătat și au ținut războiul ca și eri. Ce turcii începură meșteșuguri: cându să loviau cu creștinii, ei îndată da dosul.

Deci creștinii îi fionia și-i strica șireagul, iar turcii să întorcea și, până a să tocni, strica mulți din creștini și așa fu războiu până în seară. A treia zi dimineața iar s-au început războiul de iznoavă și dinaintea războiului, întâiu s-au lovit Ianoș Cekel, o rudă a Iancului voevod și să bātu tare minunat și au perit tocma în fruntea oștilor. Apoi ocoliră turcii și pre Mezal Embre și pre Banfi Ișfan și i-au tăiat. Și văzând aceasta sultan Murat, cum dintru amândoaș arepile au căzut steagurile, chemă toată oastea ce era zăcătoare și porunci ca să ocolească oastea creștinească din toate părțile și să-i tac pre toți pentru că pricepă că de 3 zile sânt creștinii osteniți.

Atuncea turcii îndată ocoliră pre oastea ungu și rească de toate părțile și sloboziră săgețile ca norul asupra creștinilor și-i rășchirară în toate părțile și-i tăiară și apucară steagurile.

Aceasta deca văzu Iancul voevod, toate lăsă înapoi și au încălecat alt cal și începu a fugi înapoi să scape, iar turcii începură a-i goni și i-au gonit până în seară și s-au întors a doao zi.

Iar tabăra cea din deal încă o luară turcii și pre toți ungurii căți era într-ânsa îi tăiară. Dar și până o luară prea mulți turci periră, că până au fost armă, prah și săgeți, tot s-au bătut până au perit toți.

Aceasta făcu Gheorghii Despot Iancului voevod, că s-au acoperit toți Câmpii Rigăi de trupuri creștinești.

Dar tot periră turci mai mulți cu 4 părți decât de creștini. Ce pentru sfiiala trimise sultan Murat de au strânsu trupurile agalelor și le-au îngropat, iar pre cei proști i-au băgat în vale.

Multe oase și până în zioa de astăzi să tăvălesc acolo în Câmpii Rigăi de nemiși ungurești ce au perit la acel războiu.

9

Ms. O, f. 6^v — 8 (vezi p. 447):

În zilele acestui domnu <Radul voievod cel Frumos>, la leatul 6958, au murit sultan Amurat și-l îngropară la Odriu; și luă împărăția fii-său Meemet. Acesta fu al șeptile din niamul lui Osman, carele foarte îndemnă pre toț spre vărsare de sînge. Și făcu pace cu Costantin Paleologul, împăratul grecescu și cu Gheorghii Despot, domnul sîrbilor; și-ș luă oști și purciasă spre Cărăiman și au trecut preste mare <în> Asia, de bātu pre domnul Iconii și-și făcu loc mai

larg. După acciia iarăș trecu preste mări în Europa și în Buaz, unde iaste mare strîmtă, și acolo făcu doao cetățî și cugeta să se apropie de Țarigrad și să astupe căile despre amîndoa Misile și despre schithi, ca să nu-i vie ajutori de necăire. Iar împăratul grecesc tot triimetê soli după soli de-și lîsa lucrul mai jos. Deci sultan Mehmet, după ce au sîrșit cetățîle de zîdit, au pus oști într-insele și tunuri, ca să le pîzască, și el s-au dus la Udrii. Iar grecii ave|nădejde 7
zîcind: de să va face vrazbă, îndată vor lua acele cetățî de la turci. Dar nădejdea lor au fost deșartă, căci cînd au fost la leatul 6961 aprilie întăi, veni sultan Mehmet cu mulțime de oști, cit au umplut marca de corăbii și de galioani, iar uscatul de pedestrime și de călărime, cit nu-i lua pămîntul. Și așa ocoliră Țarigradul și începură a-l bate de toate părțîle și zioa și noapte, pînă de la o vreme stătură grecii de ostinială multă; și sfărmară turcii zidurile cetățîi despre Galata și începură a intra prin spărturi, de robia și tăie pre creștîni. Iar Costandin Paleolog vîzînd atîta stricăciune ce s-au făcut într-inșîi, s-au dus la sînta Sofie și s-au cumînicat cu sîntele și de viață făcătoarele taini a lui Hristos și lepădă hainile cele împărâtești și să îmbracă în haine proaste, ca un ostaș, și au eșit la război cu cîțva boeri și au dat război foarte tare, cit au depărtat și au scos pre turci afară din spărtură. Și s-au lovit de față și cu un sarachin ce iera în oaste turcească, foarte mare și groaznic ca un urieș; și lovîndu-l cu sabie, l-au tăiet 7
drept în doao. Iar cînd au fost peste noapte, i s-au arătat vedenie de la dumnezău, precum va să dè cetate în mîinile turcilor. Și eșînd la al doile război, au perit împăratul și cîțiva din boerii lui. Și așe luară turcii Țarigradul bătîndu-l 80 dezile, cu multă vîrsare de sînge, la leatul 6961, iar de la Hristos 1453 mai 29, într-o zi marți, idictul 1. Făcutu-s-au într-ace zi și eclipsis soarelui, ca să cunoască toată lumea că s-au dat împărâtească cetate în mîinile păgînilor. Și luă scaunul împărătîii grecești Meemet păgînul, spre mare scăderi și jale tuturor creștînilor. Și mare nemilostivire arătă, dacă întră în cetate, că au tăiet toți boeri și toți oamenii și au spurcat sîntele beserici și sîntele moaști le arunca afară și curvi cu toate fetele cite s-au aflat și alte multe răutăți care n-au vîzut om pre lume pînă atunce. Și dacă luă Țarigradul, puse oaste într-insul pîzitori, iar el veni la Udrii în scaun și foarte s-au semeșit. Și trimise iscoade ca să vază unde iaste țară slabă și bogată, să să legi de ia și să o ia. Și cînd veniră iscoade, îi spuseră 8
că despre apă, la frnci, iaste putere mari și pre uscat la unguri, iar la Iliria și la Dalmație lucru slab, numai sate multe și țîrguri și bilșug de toate. Deci el îndată îș porni oștile pre uscat și luă Iliria și Dalmația și Misiia, țările sîrbești, și le pustii cu foc și cu sabie, de le slăbiră foarte rău.

10

Ms. C, f. 4^v (vezi p. 4₄₇):

Basarab, după cum zice istoricul care să chiiamă Halcocondel, la al șaptelea carte a istoriei lui, fost-au pe vremea lui sultan Murat, tatăl lui Mahmet celui ce au luat Țarigradul, al doilea neam de domnie. De vreme ce acesta au adus pe Dan, feciorul lui Basarabă, domnu Țări<i> Rumânești, că și Basarabă, adică domnu era după acestuiaș istorie ce scriie la al 9 carte, cînd domnia Țări<i> Rumânești biruia pînă la Marca Neagră, de vrême ce și cetatea Chilia, parte de Țara Rumânească.

11

Ms. B², f. 37–39 (vezi p. 82₂₄):

Și-i rămase trupul lui <Mihai Viteazu> în pulbere gol, făr de cămașă și în sînge tăvîlîndu-se. Acestea le-au lucrat pizma; și peri așa, făr de vină, acest viteaz, cum pizma au pierdut pe mulți bărbați fără vină, ca și acesta, că era ajutoriu creștînilor. Să vă fie har nemilostiv și toate cu osîndă. Dar cum ați omorit acest viteaz, pe Mihai voevod, care făcuse pe toți de tre-

mura? Deci aflați și plîngeți și suspinați, vitejilor, de acest tînăr frumos ce era vestit de la răsărit, pînă la apus. Ceriul și și soarele, cutremurați-vă de această silă și voi, munților, plîngeți, că astăzi au căzut stîl | pul creștinesc cu cinste pravoslavnicilor, prietinel[ui] Sfetagorii, care s-au jurat pre cruce, pre turci să-i piarză și | pentru creștini tare sîngele își vărsa, că ar fi intrat în Țara-Rumânească, cînd venia din Țara Nemțească. Împăratul turcesc nu să va mai lauda altă dată, pentru că vrea să meargă cu toată puterea lui să să bată cu el. Pentru aceia să cade să-l jăluiască boerii și săracii și toți voinicii, cu bărbații cei buni, că cinste nu vor mai avea ca de la Mihai voievod. Și să plîngă toată țara că au pierdut pre domnul lor cel viteaz care avea nume vestit, care era groaznec în turci și tătari. Unguri, sași, tremura toți de el. Deci de cînd s-au petrecut Mihai voievod de atuncea să făcuse lipsă în Țara-Rumânească și-și găsise tătarii vreme de făcea pustiitate. Dar acum, unde iaste Mihai voievod să izbăvească țara din mîinile păgi | nilor? Alt Mihai voievod ca acesta nu va mai veni în Țara-Rumânească, să facă pre agareni să fugă. Pierdură pravoslavnicii pre cela ce-l avea nădejde să meargă să facă liturghie în sfînta Sofie, că prea cuteza.

Blestemați să fie ungerii și nemții, căci au ucis pre Mihai voievod, fără de nici o vină. Anathima să fie Sechighi Mihai carele li fu nădejde să mîinice un bărbat ca acesta, care fusese mare ajutoriu în creștinătate. Adevăr, cum zice D <a> v <i> d : că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa. Iar voi, înțelepților, căutați de luați cu amănuntul, cînd le vorbiți prietenului credincios. Zic b <la> goslovii : nu iaste harnică lumea niciodată, pentru că alt nime <n> ea nu e cu cinste, decît să aibă omul priiaten credincios. Că nu plătește nimic aurul și argintul ; înaintea priiatenului credincios să aibă har prietenia, iar <nu> aurul și bogăția, cum zic | cei înțelepți. Pentru aceia fiind și mie dragă prietenia, am scriptura mea pentru numele tău să fie pomenire în ani netrecuți, să laude apoi mulți, pentru că să scrie, nici mai uită și să laudă și toți să miră, căci nu s-au mai uitat niciodată.

Cît au trecut cînd nu s-ar fi scriind, patimile tuturoră, avuția și sculele și obiceiul înpăraților ! Cum ar fi tot și cum am fi noi, să nu cunoaștem sfîrșenia tuturoră ! Că scriptura iaste vie, că niciodată nu moare. Deci fiecare om ce va căuta, tot găsește, sau istorii vechi sau b <la> goslovie. Mîntea află dintr-acelea și spăsenie sufletului. De va fi cinevași slab, de nu va avea putere, atuncea se face viteaz în războiu, rîmnește numai să citească de toate oștile.

39 Istoriia umple inema și minte <a> și vitejia, | ca și marele Omir, faptele elinilor cu acelea să laudă. Cîtă vreme au trecut de cînd el le-au scris, și-ți pare că au înflorit astăzi. Așa și eu, m-am brodit niște istorii să scriu, să se afle în multă vreme, domnilor Țării Rumînești, cite s-au făcut cineși în vremea lui. Le scriem ca niște istorii și anii cum petrecură, cineși în scaunul lui și cît au trăit în veacul lui.

Am vrut să scriu întliu ale lui Mihai voievod. Și s-au scris, cum vor vedea și alții și vor ceti. — Amin.

12

Ms. V, f. 76—79 (vezi p. 117₃₇):

Aicea semnă izvodul cărții lui Theofan, patriiarhul Ierusalimului, pentru minunea sfîntei lumini care să pogoară la sfintele noastre Paști în sfînta cetate Ierusalimul, în bisearică și la mormântul domnului nostru Is.Hs. cum au vrut procleții armēni să pitule și să facă meșteșug, să zică că s-au arătat la pângăritele lor Paști, iar nu la ale noastre, ceștea ce ținem credința cea dreaptă a mării bisērici a răsăritului. Tălmăcită duple limba greciască pre limba rumânească de Simon al doilea logothet. Și s-au făcut minunea aceasta, cînd au fost în Țara Muntenească domn și biruitor bunul credincios Mathei voievod Basarab, iar în Moldova au fost Vasilie voievod. Anii domnului 1634.

Cu mila lui Dumnezeu patriiarh sfintei cetăți Ierusalimul și a totă Palistina, Siria, Arabia și de ceea parte de Iordan, Cana Galileiului și al sfântului Sion, iproci.

Ceea ce vă aflați prin toate cetățile, ora | șale și satele și în toate laturile, sfințiți mitropoliți, de d-zeu iubitori episcopi, întru duhul iubiți frați dinpreună slujitori prealumițați și buni credincioși domni, huni cuvioși preoți, precucuvioși ieromonahi, bunii cuvântători slujitorii bisericilor, cinștiți și măriți boiari mari și mici, înpreună a toți slujitorii și a tot fericitul nărod, căți santeți adeveriți creștini și țări sfinte iubiți, fie ai smereniei noastre, dar fie voao tuturor și pace și milă de la Dumnezeu tatăl atotțitorul și de la domnul nostru Is. Hs. și de la sfântul și dătătorul de viață al lui mormânt cu bună socotință de mântuire, iar de la smerenia noastră rugă și blagoslovenie. 76°

În știre să vă fie tuturor bunilor credincioși și <drept-rugă> torilor creștini că pângărita și rătăcitarudă a nedrept-credincioșilor armeni, îndemnându-se cu pizmă rămnitoare, pierzându-i, pângăritele lor Paști neîntâmplându-se într-o zi cu noi, ci mai pre urmă de noi cu o săptămână, în anii ce au trecut, când au fost cursul anilor dela Hs. 1634, | mirându-se cum vor face acei de 3 ori blestemați critici, făcut-au sfat nesuferit să fie batjocoriți de creștinii cei adevărați și au strâns 85.000 de talere spre stricarea legii lor cei rele, iar nu spre izbândă, cum au fost cugetat ei și au mers procleții de au dat acea sumă de bani beului de loc și cadiului de au închis mormântu domnului la ziua Paștilor noastre, vrând să ascunză sfânta lumină ca să nu să arate la noi creștinii, cum au vrut în vremea de demult și jidanii să ascunză înviarea lui Hs. Și au pus acei critici cu știrea beului, a cadiului, 300 de oameni înarmați înprejurul sfintei bisericici ca să apere pre creștinii cei buni să nu-și aprinză lumânările din lumina cea sfântă, care iase la vremea ei. 77°

Decii făcându-se ziuro în sfânta și marea sămbătă, poruncit-au beul și cadiul să nu cară cumva să-s apropie vreun creștin de mormântul cel sfânt al domnului nostru Is. Hs. să facă slujbă și sfântă rugă ca să-s arate sfânta lumină, precum era obiceiul. Iar bun îndurătorul și mult milostivul Dumnezeu vrând să nu lase în rușine pre cei ce nă | dăjduesc într-ânsul, pre creștinii cei adevărați, au arătat mila sa adevărat spre noi creștinii (precum și mai de dămunt s-au întâmplat cu papistașii). Deci creștinii strângându-se toți înpreună cu ispravnicul smereniei noastre și cu toți habegii, strigând toți dinpreună cu glas mare și zicând : doamne miluiaște-ne, Dumnezeu cel adevărat cu bună vrere și cu mila sfinții sale dat-au de s-au făcut și s-au auzit întru auzul tuturor tunete și trăsnete și s-au văzut fulgerând în vreme de chindie atâta cât și biserică s-au cutremurat dinpreună cu toată cetatea Ierusalimului și înprejurul ei și au cuprins frică și groază pre tot norodul și au arătat Dumnezeu darul duhului sfânt și lumina cea dumnezeiască la noi creștinii și s-au strecurat acea sfântă lumină pren zidul bisericicii de s-au răvărsat în 3 locuri în bolta turnului, în sfântul mormânt al domnului nostru Is. Hs. Așijderea și în lăuntru în biserică și iar la stâlpu bisericicii cel sfânt, mulțime multă de lumină. 77°

Iar procleții de armeni, rădăcină arienească, văzând această minune, să strânseseră toți | și alergică cu vase cu apă ca să stingă sfânta lumină. 78°

Ci cât să nevoiea ei, becisnicii, să stingă lumină, atâta ea mai mult să adăogea și să vărsa în lăuntru bisericicii jos pre pământ, iar o bună creștină călugăriță, de neam caraimeancă, alergând cu lacrăme, aprinse lumânările ei dintr-acea sfântă lumină și le băgă aprinse în sânu-și iar arménii deaca o văzură, alergară să o ucigă, ci creștinii cu multă nevoință de-abea o mântuiră den moarte, din mâinile acelor procleți și ș-au aprins toți creștinii lumânările, dintr-acele lumânări ale acei călugărițe care și le aprinse ea din sfânta lumină cu mare veselie și bucurie, dând laudă lui Dumnezeu. Iar criticii rămaseră rușinați.

Această minune s-au întâmplat la ziua Paștilor noastre, că Paștile lor era mai pre urmă decât ale noastre cu o săptămână. Deci neputând de rușine să rabde ocara și batjocura ce li să făcea acolo de la toate limbile căte să întâmplase acolo, iarăși făcură meșteșug ficlean ca să

78^v zică că s-au arătat sfânta lumină și la Paștele lor. Iar au | mai străns 20.000 de talere de au dat beului și cadului ca să lase o candilă aprinsă în biserică și să încue biserică și să o întărească cu peceți.

Deacii ei să-și aprinză lumânările dintr-acea candilă și să zică că au eșit la ei sfânta lumină. Décii când au fost o săptămână în sămbăta Paștilor lor, mers-au fatriiarhul lor cel eritic, cu toți eriticii lui osebi de noi creștinii cei adevărați, de au luat lumină dintr-acea candilă și ș-au aprins toți lumânările, zicând că li s-au ivit sfânta lumină. Iar într-acéca, străjariul care era portar la sfântul mormânt, fiind turc capigiu, îndemnându-se cu răvnă dumnezeiască, zise cătră fatriiarhul lor cel eritic : deaca de vréme ce iaste acea lumină sfântă precum zici tu, o fatriiarhule, ia pune-o în barbă-ți, cum fac și creștinii grecii.

79 Déci acel eritic cu voe, fără de voe, fostu-i-au a-și pune lumânarea aprinsă în barba sa cea pângărită și îndată o arse barba și să făcu de ocara îngerilor și a oamenilor și să arată acel eritic de batjocură cu tot neamul lui cel de la Amalic | și fu de ocara tuturor neamurilor și limbilor câte să aflară în cetatea a Ierusalimului. Aceasta așa au fost adevărat. Deci să vă întăriți toți și să vă adevărințați căți sînțeji adeveriți creștini întru credința noastră cea dreaptă și adevărată și să cade, oricare creștin va vedea această carte să să nevoiască să o prepue, și să o citească creștinilor ca să să laude și să să mărturisească dumnezeu cel ce au dat minune preaslăvită spre creștinii cei adevărați, iar darul lui d-zeu și la cea nemăsurata și ruga și blagoslovenia smerenii noastre să fie cu voi cu toți carii sînțeji creștini adevărați, amin !

Iar iscălitura din josul cărții era așa :

Theofan, cu mila lui d-zeu patriarh sfintei cetăți Ierusalimului.

13

Ms. G¹, f. 2—12 ;

2 ... o biserică mare și frumoasă, iar noroadele ce pogori cu dînsul, uni s-au tinsu pre supu podgorie ajungând până în apa Siretului și până la Brăilă, iar alții s-au tinsu în jos peste tot locul, dă au făcut oraș și sate până în marginea Dunării și pînă în Olt.

Atunci și Băsărăbești cu toată boerimea ce era peste Olt s-au sculat cu toții dă au venit la Radul vodă, închinîndu-i-se ca să-i fie suptu ascultarea și porunca lui și numai el să fie preste toți.

De atunci s-au numit dă-i zic Țara Rumînească, iar titlușul domnului s-au făcut după cum mai jos arat : *vi H<ris>to boga blagovernii i blagocestivii i Hristo iubivi samodtrjavnii Io Radul Negrul voevod bogiiu milostiiu gospodari vesei zimmle Ungrovlahho, za planenscom i ot Amlași i Făgărași herțeg*. Acest <e> să tilcuescu pă limbă rumînească : „întru Hristos dumnezău, cel bun credincios și cel bun dă cinste și cel iubitoriu dă Hristos și singur biruitoriu Io Radu voevod cu mila lui dumnezău domnu a toată Țara Rumînească dîn|tru ungar dăscălecat și de la Amlași și Făgărași herțeg”. Acesta este titlușul tuturor domnilor de atuncea începîndu, pînă acuma, păcum adăvărat să vede că este scris la toate hrisoavele țării într-acestași chip.

3 Tocmitu-ș-au Radul vodă țara cu bună pace, că încă nu era dă turci înpresurată. Și au domnit pînă la moarte, ani 24, îngropîndu<1> la biserică lui ot Argeș.

Dup<ă> Negrul vodă au domnit Mihail voevod ani 19.

Dan vodă au domnit ani 23. Acesta au fost frate cu Mircea vodă bătrînul și l-au ucis Șișman vodă, domnul srbilor, cînd era cursul anilor dă la Adam 6864.

Alixandru vodă au domnit ani 27.

Mircea vodă bătrînul. Acesta au avut mare război pre apa Ialomiții. Biruit-au Mircea vodă pe turci și fără număr dă mulți au perit turci. Trecând Baizet beiu Dunărea, fără dă vad și alte multe războe au avut cu turcii.

Făcut-au și sfânta mănăstire Coziia, cînd era văleatul 6891.

Vlad voevod Țepeluș. Acesta au făcut cetatea dă la Poenari și au făcut și sfînta mănăstire dă la Znagov. Mai făcut-au un lu | cru cu orășanii dă la Țirgoviște, pentru căci dovedise că boerii Țirgovișteni i-au îngropat pă un frate al lui dă viu. Și pentru ca s-afle adăvărul, căutând pă frate-său în groapă, l-au găsit cu fața în jos. 3

Ci cînd au fost în zioa dă paște, fiind toți orășanii la ospățe, iar cei tineri la hore, așa fără dă veste, pe toți i-au coprinsu. Deci cîți au fost oameni bătrîni, pe toți i-au înțepat, dă au ocolit țirgul cu ei, iar cîți au fost tineri cu nevestele lor, cu juni, cu fete mari, așa cum au fost împodobiți în zioa paștelor, pe toți i-au dus la Poenari, dă au tot lucrat la cetate pînă li s-au spart toate hainile pă dănșii și au rămas toți goli în piei. Pentru aceia i-au scos numele Țepeluș. Domnit-au ani 15.

Vădișlab vodă bătrînul au venit domnu cînd au fost cursu anilor de la Adam 6935. Aceasta au făcut biserica domnească din Țirgușor. Și au perit de sabie în mijloc Țirgușorului. Și au domnit ani 18.

Rad voevod cel frumos, aceasta au făcut mănăstire de la Tingan și au domnit ani 15. |

Laiotă Basarab voevod cel bătrîn, care au închinat țîara turcilor, domnit-a ani 17. 30

Dupe iel au domnit Țîpăluș voevod și au avut mare războiu la Rîmnecul Sărat, cu bătrîn Ștefan voevod, din țara Moldovei. Atuncea în oaste au perit și Țîpăluș vodă și au fost izbînda lui Ștefan voevod.

Și au șăzut aicea în țară de au domnit ani 16.

Rad voevod cel Mare, acesta au făcut mănăstirea din Dealu și au domnit ani 15.

Mihnea voevod cel Rău, fecior Dracii armașului de la Mănești, acesta au tăiat mulțime de boieri. Iar neamu Craiovescu, ce le-au zis Pîrvuleștii, au scăpat de au fugit peste Dunere, de s-au dus la Țarigrad. Iar Mihnea vodă au domnit 2 ani fără 3 luni.

Vlăduț vodă, pe acest <a> l-au adus Pîrvuleștii domnu, iar Mihnea vodă au fugit în Țar<a> Ungurească la Sibiiu.

Atuncea Dumitru Iacșiciu cu Danciul feciorul lui Țîpăluș au venit carte de la craiul și s-au întîmpinat cu Mihnea voevod pe trepte, mergînd în biserica papistași | lor că iel încă să lăpădase dă pravoslavnicii și să făcuse papistași ; și acolo l-au tăiat lîngă zid. Apoi, cetățîianii încă s-au strînsu de a ucis pre amîndoi acolo. 4

Iar Vlăduța vodă au domnit un an cu pace.

Apoi Mircea vodă, fecior Mihnii vodă Dracii, au venit din Țara Ungurească cu mulțime de ungureni de au făcut cu Vlăduța vodă mare războiu la țirgu din Gherghița. Arătatu-se-au Pîrvulești cu mare vitejie și au biruit pre Mircea vodă și mulți ungureni au perit.

Iar Mircea vodă au fugit peste Dunăr<e> de s-au dus la Țarigrad.

Și au domnit Vlăduța vodă anii 2.

Decii fiind Pîrvuleștii zavidiți la Vlăduț vodă de oarecari pizmași și ascultînd minciunile lor, cerca vreme să-i dobîndească ; iar nevrînd dumnezeu, ei încă au prinsu de veste și au fugit peste Dunere, rădicînd domnu pre Neagoe voevod Basarabu și strînsără cîteva semi de oaste, juîndu într-ajutor pre Mahmet bei, ce-i zicea Mihaioglu, viind cu toată oastea lui la București | <au> făcut cu Vlăduț vodă războiu mare. Iar niște boieri ai lui l-au viclenit, de i-au tăiat cap. 40

Basaraba vodă au șăzut în scaon februarie 8 văleatul 7027. După aceia Basaraba vodă tare s-au căit de moartea lui Vlăduța vodă ; ci au chemat patriarșli, vlădicii, episcopii, egumenii, preoții, călugării, diiaconi și s-au strîns toți în cetatea Țirgoviștii, de au făcut sfînt mir cu multe rugăciuni și slujbe dumnezeiești, la sfînta mitropolie care ieste făcut<ă> de dînsul.

Dupre aceia Basarab voevod au început a face milostenii mari pre la mulți oameni.

Făcut-au și beserici și mănăstiri multe și aicea în țară și în alte țări și alte multe bunătăți au făcut în lume, care sînt scrise mai pă largu, la o carte ce o au făcut de toate jitiile lui și s-au dat să fie stătătoare la sfin<ta> mitropolie.

5 Mai pre urmă au făcut o sfin<tă> mănăstire la Curt<ea> de Argeșu, foarte frumoasă și înpodobit<ă> și | din lăuntru și din afară.

Și tot au domnit cu bună pace, pînă au murit. Și l-au îngropat la mănăstirea lui din Argeș și au domnit ani 8 și luni 8.

Iar după moart<ea> lui Basarab voevod, iel s-au înălțat domnu Preda, fratele lui Basarab vodă, ca să ție domnia lui Theodosie, nepot-său, feciorul lui Basarab voevod. Iar boerii n-au vrut să-l iubească, ci au ridicat alt domnu pre anum<e> Rad voevod Călugărul despre parl<ea> Buzăului.

Și au venit Rad vodă cu boierii și c-o ost<e> ca să să lovească cu Pred<a>.

Într-ace, Pred<a> au chemat pre Mehmet beiu într-ajutor, iar Mehmet beiu n-au vrut să vie la ost<e> curând.

Deci Rad vodă, iel au venit cu boierii și cu ost<e> de s-au lovit cu Preda la Tîrgoviște și au biruit Rad vodă și au perit Pred<a>. Deci când au fost apoi, au venit și Mehmet beiu cu turcii și au avut războiu cu Rad vodă la Tîrgoviște și au biruit Mehmet beiu și au prinsu viu pe Rad vodă și pre alți boieri.

Într-aceia Mehmet beiu pentru moart<ea> Predii, iel au trimis turcii de au prădat pã Buzieni, fără dă vest<e> și au luat mulți oameni voinici, fete și dobitoace și multă pagubă au făcut în județul acel al Buzăului la me<se>ța mai în doadă. Și iar s-au întors turcii la Tîrgoviște și au șazut Mehmet beiu puțin<ă> vreme cu turcii și s-au întors iar înapoi în Necopoie, cu Rad vodă și cu cîțiva din boieri. Iar Bădică comisul, văr primare cu Basarab vodă, au cerut voie la Mehmet beiu de au tăiat cu mîn<a> lui cap Rad vodă Călugărul.

Într-aceia vreme și pã Tudosie l-a ajunsu moart<ea> de au murit la Țarigrad. Iar după acea Mehmet beiu au cerut domnia la împărat, ca să fie domnu aicea | în Țar<a> Rumînească, zicând că-l pohtește țar<a>. Într-aceia împărat crezu pã Mehmet beiu și i-au dat domnia.

Iar Stoica logofătul fiind într-aceia vreme la poart<ă> la Țarigrad, degrab au trimis cart<e> în țară la toți boierii, ca să ridice domnu pe Rad vodă de la Afumați, pentru că perea țar<a> de turci. Într-aceia curînd s-au strînsu boier<i> cu toți și mari și mici și toat<ă> curt<ea> și au ridicat domnu pe Rad vodă de la Afumați, ginerile lui Basarab vodă.

Și au venit Mehmet beiu cu steag de la Poar<tă> și cu mulți turci și au intrat în țară. Iar Rad vodă s-au gătit cu oaste și au ieșit în tîmpinarea lui și au avut războiu la sat la Globavii și au biruit Rad vodă pã Mehmet beiu. Și au fugit Mehmet beiu de s-au mai gătit de războiu.

Iar Rad vodă s-au înturnat îndărăt în scaun în București. |

6 Deci piste puțin<ă> vrem<e>, Mehmet beiu au venit cu mulțime de turci și au intrat în țar<ă>. Iar Rad vodă i-au ieșit înnainte cu oaste și s-au lovit la Clejani și au biruit pã Mehmet beiu, întăiu și mulți turci au perit.

Iar când au fost al doilea războiu, au biruit turcii și au perit Benga. Iar Radul vodă cu boerii au fugit în Țara Ungurească, iar Mehmet beiu au pus oameni d-ai lui subași pîn toate orașele și s-au dus Mehmet beiu peste Dunăre. Iar peste puțină vrem<e> au venit Radul vodă din Țara Ungurească cu toți boerii și cu mulți unguri și au trimis fără dă veste oameni aleși dă au prinsu pe toți subași din toate orașele și le-au tăiat cap<e>t<i>le.

7 Și au strînsu Radul vodă oaste foarte mare și au venit și Mehmet beiu gata dă oaste și au intrat în țară și iar i-au ieșitu înnainte Radul vodă cu boerii și cu oaste și au avut războiu mare la Grumazi. Și s-au lovit Radul vodă cu turcii dă față și au biruit dntțiu Radul vodă și mult au stătut dă s-au | sfătuit dă dimineața pînă seara și mulțime multă dă turci au perit. Iar Mehmet beiu dac-au văzut așa, au fugit.

Și Radul vodă încă s-au întorsu în scaun, iar procleții dă turci s-au întorsu înnapoi și i-au lovit fără de veste. Și au fost izbî<n>dă' a turcilor, iar Radul vodă au fugit cu boerii în Țara U<n>gurească și s-au dus la Ianoș craiu și au căzut la picioarele lui și s-au rugat să nu-l lase în mîna păgîntilor și să nu fie pre voae lor. Într-aceia, Ianoș craiu s-au milostivit asupra

creștinilor și s-au gătit dă oaste și au plecat cu 30.000 [dă mii] dă unguri, tot voinici aleși și s-au pogorit pă la Rucăr aici în țară. Și au venit Ianoș craiu pină la oraș la Piteștii, iar Mehmet bei n-au cutezat a-l aștepta, ci au fugit peste Dunăre.

Deci Ianoș craiu s-au înturnat înapoi cu mari daruri. Dăruindu-l, s-au dus în Țara Ungurească.

Și au venit Radul vodă în Tîrgoviște vesel și cu toți boerii și s-au sfătuit cum vor face să scoată țara din mîinile păgănilor. Și au plecat capul și s-au dus Radul vodă la Țarigrad, la împărăție. Într-aceia, împărăție au ținut pă Radul vodă mult <ă> vreme și | nu vrea să-i dea domnie, 7P

Deci împăratul au dat domnie lui Vădislav vodă; și au venit domnu Țării Rumînești cu steagu și au venit și toți boerii dă s-au închinat lui Vădislav vodă. Și cînd au fost apoi, au venit și ban Pîrvul ot Craiuv cu mulți voinici aleși și s-au închinat lui Vădislav vodă. Într-aceia, Vădislav vodă ș-au bătut joc de Pîrvul ban și i-au zis să fie post<elnic> în cas<ă> și pus<e> ban mare alt boier în locu<l> lui. Deci, cînd au fost piste noapte, iar Pîrvul ban au fugit înapoi la voinicii lui. Și iar și curînd s-au întorsu înapoi cătră Vădislav vodă, gat<a> dă oaste și lovind<u>-se oștile, au biruit Pîrvul ban pă Vădislav vodă. Și au fugit Vădislav vodă piste Dunere.

Dintr-accia, împărat s-au milostivit de au dat domnia iar Radului vodă și au venit Rad vodă de la Poartă domnu cu steag și au șăzut în scaun în București, meseța | februarie 28 și au domnit Rad voevod ani 7. 8

Iar întru ceia, Neagoe vornic, i Drăgan poste<lnicul>, ci au rădicat oaste în taină pre cap Rad<u>ului vodă.

Deci cînd le-au prins de veste, el nu ș-au putut strînge oaste îngrab<ă>, ci numai decît au fugit cu fie-său Vlad vodă la ban la Craiuv<a>. Deci cînd au fost Rad vodă în oraș în Rîmnic, iar boieri l-au ajunsu de l-au legat și i-au tăiat cap și lui și fie-său Vlad<u>ului vodă și au perit amândoi împreun<ă>, în oraș în Rîmnic, cînd iera văleatul 7037.

Apoi au venit Moise vodă, fecior lui Vădislav vodă de la Poartă, cu steag de domnie și au domnit un anu și jum<ătate>. Și au tăiat pă boeri anume: Neagoe vornecul, i pă Preda post<elnicul>, iar alți boeri au fugit la Țarigrad și au adus domnu pă Vlad vodă. Și au fugit Moise vodă în Țara U<n>g<u>rească.

Deci dac<ă> au trecut 2 luni, au venit Moise vodă cu U<n>guri pre Olt și au avut războiu la sat la Vișoară, cu Vlad vodă și au perit Moise vodă și banul Barbul dă la Craiova.

Și au domnit Vlad vodă | ani 2 pol, apoi s-au înneecat în Dimbovița, la sat la Popești. 8 iar boerii au rădicat domnu pă Vintilă<ă> vodă, dîn oraș dîn Slatină.

Și au făcut Vintilă vodă sfînta mănăstire de la Menedic și au tăiat mulți boeri.

Deci cînd au fost al treilea anu dă domniia lui, s-au dus Vintilă vodă la Craiova să vîneze cerbi preste Jiu și s-au sfătuit Vintilă vodă cu oamenii lui, pă taină, ca acolo să tae și alți boeri. Iar boerii prinzind dă veste, încă s-au gătit și au grăbit dă au tăiat pă Vintilă vodă. Și au domnit Vintilă vodă ani 3 pol leatul 7040. Iar boerii au venit la mănăstire la Argeș și au luat pă părint<e>le Paisie și i-au schimbat numele dă i-au zis Radul vodă și au făcut sfînta mănăstire Mislea, hram sfînta troiță.

Dup<ă> aceia Radul vodă au tăiat pă banul Toma și pă Vlaico logo<fătul>. Deci peste puțină vreme au venit Leată vodă Basarabă, cu niște pribegi anume: Stroe și Manole și Mihaico cu haiduci dîn Țara Ungurească și au avut războiu cu Radul vodă și au biruit Laiotă vodă și | au fugit Radul vodă cu boerii la Nicopoe. 9

Iar Laiotă vodă au venit în Tîrgoviște. Iar dup<ă> 2 luni, Radul vodă an venit cu mulțime dă turci și au avut războiu la Fîntina țiganului și au fost izbînda Radului vodă Paisie. Atunci au perit Laiotă vodă Basarabă în războiu și Stroe și Manole și Mihaico. Și au domnit Radul vodă ani 9 pol și luni 2 și l-au mazilit turcii și mergînd la Țarigrad l-au făcut surgun la Eghipt și acolo au murit.

Deci au venit Mircea vodă domnu dă la Poartă, cu steag și au intrat în București, martie 17, leatul 7053. Și trecînd 2 săptămîni, au tăiat pã Cooclă vornecul, i pã frat<e>-său Radul comisu, i pe Dragul stolnicul, i pe Stroe spăt <arul>, i pã Vintilă comisu, i pre alți boeri carii nu sunt scriși. Iar ciți au scăpat, au fugit în Țara Ungurească. Iar după<ă> ce au trecut 2 ani, au venit boerii pribegi cu oste pre gura Praovii și au avut războiu mare cu Mircea vodă la sat la Periș și au fost izbînda Mircii vodă.

Atunci au perit Theodosie banul, i Udriște visteriul.

9° Dup<ă> aceia au venit Radul vodă ce-i zicea Ilieș den Țara Ungurească cu boerii pribegi i cu mulți | haiduci și făcură războiu la sat la Mănești și fu izbînda Radului vodă Iliași. Și au gonit pã Mircea vodă pînă la Giurgiu.

Dup<ă> aceia, Mircea vodă iarăși au venit cu hanul și cu mulți turci dă au gonit pã Radul vodă peste munte. Și au domnit Mircea vodă ani 8 pol și s-au mazilit și l-au dus la Țarigrad.

Domnie lui Pătrașco vodă.

Pătrașco vodă au venit domnu dă la Poartă în simbăta Paștelor la leatul 7062. Deci trecînd 2 ani din domnie lui, s-au dus peste munte în Țara Ungurească cu toți boerii lui și cu mul<tă> oaste, trimișînd pã Socol vornecul în Țara Leșască, la cetatea din Liouu, dă au adus dă acolo pã Sabela craiasa și pre fii-său Ianoș craiu, așăzându-l pe crăie în cetatea Clujvar.

Dă acolo, Pătrașco vodă s-au întorsu iarăși înnapoi în țară și au domnit ani 4 și au murit în scaon, septemvrie 24 leatul 7066.

10 Mircea vodă iar au venit domnu al treilea rînd și au trimis la boerii ce era pribegi în Țara Ungurească dă i-au chemat făcînd mare jurămînt. Deci ei crezîndu-l, s-au sculat dă au venit Stănilă vornecul și cu ceialalți cu toți boerii și cu toat<ă> curtea dă s-au închinat Mircii vodă și au făcut legătură dă credință.

Iar cînd au fost la mart<ie>3 dni, cu meșteșug mare au chemat pã Stănilă vornecul și pre toți boerii și pre amîndoi episcopii, cu mulți călugări, în cetate în București și așa fără dă veste, au năpusit într-înșii pã, beșlii și pre mulți turci dă i-au tăiat pã toți, vîrsîndu-s<e> mult sînge nevinovat.

10° Da-va seama înaint<ea> lui dumnezău. Și au domnit Mircea vodă anu 1, pol și 2 luni murind în scaon. Îngropatu-s-au în biserica domnească, în București. Deci peste 2 săptămîni pușintei boerice au fost scăpat peste munte, ei au venit cu pușină oaste și au făcut războiu cu boerii Mircii vodă, la satul Rumîneștii. Și fu izbînda pribegilor, iar doamna Chiajna a Mircii vodă și cu fii-său Pătru vodă, au fugit peste Dunăre, iar boerii au rămas la Giurgiu și iar s-au întorsu înnapoi și s-au lovit cu pribegii și fu izbînda boerilor Mircii vodă și acolo au perit Badea clucer. Și iar au venit doamna Chiajna cu fii-său Pătru vodă în București. Și trecînd o săptămîna, iar au venit alți boeri pre apa Oltului, anume Stanciu Bengăi, i Matei al Margăi, i Radul logofătul, i Vilsan și alți boeri, făcînd războiu cu Pătru vodă la sat la Poeni; avînd 10° lingă dînsul mulțime de turci, fu izbînda lui Pătru vodă, perind mulți oameni. Atunci au venit Stepan vel portar dă la Poartă, dă au adus steag lui Pătru vodă dă domnie nooă, să fie în locul tătăne-său.

Au adaos Pătru vodă cu mină-sa la bir 5 aspri. Domnit-au 8 ani și mazilindu-s<e> dusu-s-au la Țarigrad.

Alicsandru vodă, fecior Mircii vodă, frate lu Pătru vodă, au venit domnu cu steg dă la Poartă, mai 17 leatul 7076.

Dă atunci boerii ciți era pribegi, încă au venit dă s-au închinat lui Alicsandru vodă. Dup<ă> aceia, trecînd cloă luni, iar Alicsandru vodă au început dă au tăiat mulțime dă boeri, anume: pe Radul logofătul din Drăgănești, i pã Mihnea ot Bădeni sin Udriște visteriul, i pã Tudor ot Bucov, i pã Vladul Caplii, i pã Pătrașco, i pã Calotă, i pã Stan sin Drăguleșului, i pã Radul stolnecul ot Boldești, i pã Radul sin Socol vornecul, i pe alți mulți, la luna lu septemvrie 1 dni. Și au a făcut Alicsandru vodă dăn jos dă București o mănăstire Sfînta Troiță.

Iar cînd au fost al patrulea an dîn domnie lui, lufnd frate-său Pătru vodă domnie la Moldova, fost-au poroncit la toat<ă> boerimea Moldovii ca s<ă> vie înainte la Focșani.

Atunci | Alicsandru vodă au ișit întîmpinarea frăține-său Pătru vodă, dă au făcut ospăț la sat la Păteni. Iar Dumbravă vornecul cu toat<ă> curt<ea> Moldovei au venit să să închine lui Pătru vodă. Iar dacă s-au apropiat, au lovit pă Pătru vodă și pă Alicsandru vodă și au gonit pă Pătru vodă pînă la Brăilă, iar Alicsandru vodă au fugit la oraș la Floci. Moldovenii făcînd aciastă izbîndă, s-au întorsu iarăși la Ionașco vodă, domnul lor.

Deci atunci Ionașco vodă au trimis pă Vintilă vodă cu mulți lotri, ca să fie domn Țării Rumînești și au intrat în cetatea din București, șazînd acolo 4 zile.

Alicsandru vodă încă au trimis pă o seamă dă boeri a lui cu o<a>ste, anume : Dragomir vornecul, Mitrea vornecul, Bratul paharnecul, Ion pîrcălabul, dă au lovit pă Vintilă vodă și pă acei lotri, fără dă veste. Și atunci au perit Vintilă vodă și acei lotri, toți.

Și iarăși au venit Alicsandru vodă în scaon în București și au adaos în țară un bir ce i-au zis oae seacă. Și au murit în scaonul lui la iulie 25, leatul 7085.

Mihnea vodă au rămas în locul tătîne-său domnu și au trimis pă Mitrea vistierul la Poartă dă i-au adus steagu. |

Și au adaos în țară găleata. Deci cînd au fost al patrulea anu dăn domnie lui, iar boeri mehedinți au rădicat un domnu dă i-au zis Radul Popa și au făcut războiu cu Mihnea vodă la Craiova și au fost izbînda Mihniei vodă. Făcut-au și o mînăstire dă la Tutana. Domnit-au 6 ani și l-au mazilit turcii, dă s-au dus la Poartă. 11

Pătru vodă Cercel, feciorul lui Pătrașco vodă, au venit domnu dă la Poartă, întrînd în București avgust 29, leatul 7092. Și au făcul biserica ce iaste în cetatea Tirgoviștii și au tăiat pă Mihăilă vornecul, pă Dobromir banul, i pă Gonțea paharnecul și au pus bir[lui] curții foarte mare și au scos și goștina dă oi.

Deci trecînd 2 ani dîn domniia lui, venitu-i-au mazilie dă la Poartă și au trecut muntele, cu tot ce-au avut.

[Mihnea vodă iarăși au venit domnu al doilea rînd și au mai adaos un bir dă i-au zis năpaste și au pus pre roșii] bir foarte mare și pă megiiși i-au pus găleată de plîne și dijmă dîn 5 stupi unul. Și au tăiat pă Stanciul logofătul.

[Dup<ă> aceia s-au mazilit dă la Țarigrad și ducîndu-l acolo, ș-au lăsat legea creștinească și s-au făcut turcu, dă a lui bună voae. Și au domnit ani 5 : 7099. |

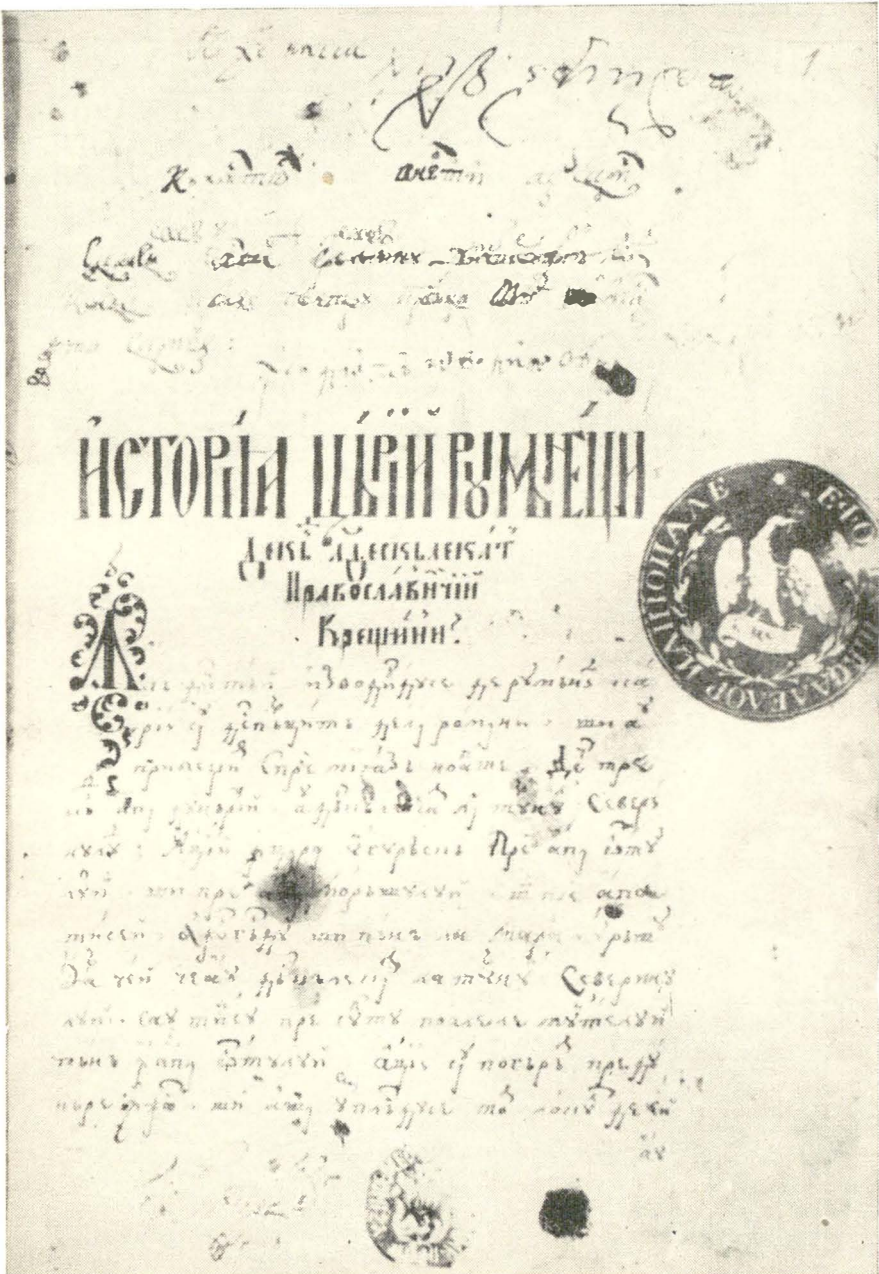
Ștefan vodă surdul au venit domnu dă la Poartă și au domnit un anu și jumă<tate>. 12

Alicsandru vodă au venit domnu dă la Poartă și au domnit un anu și trei luni.

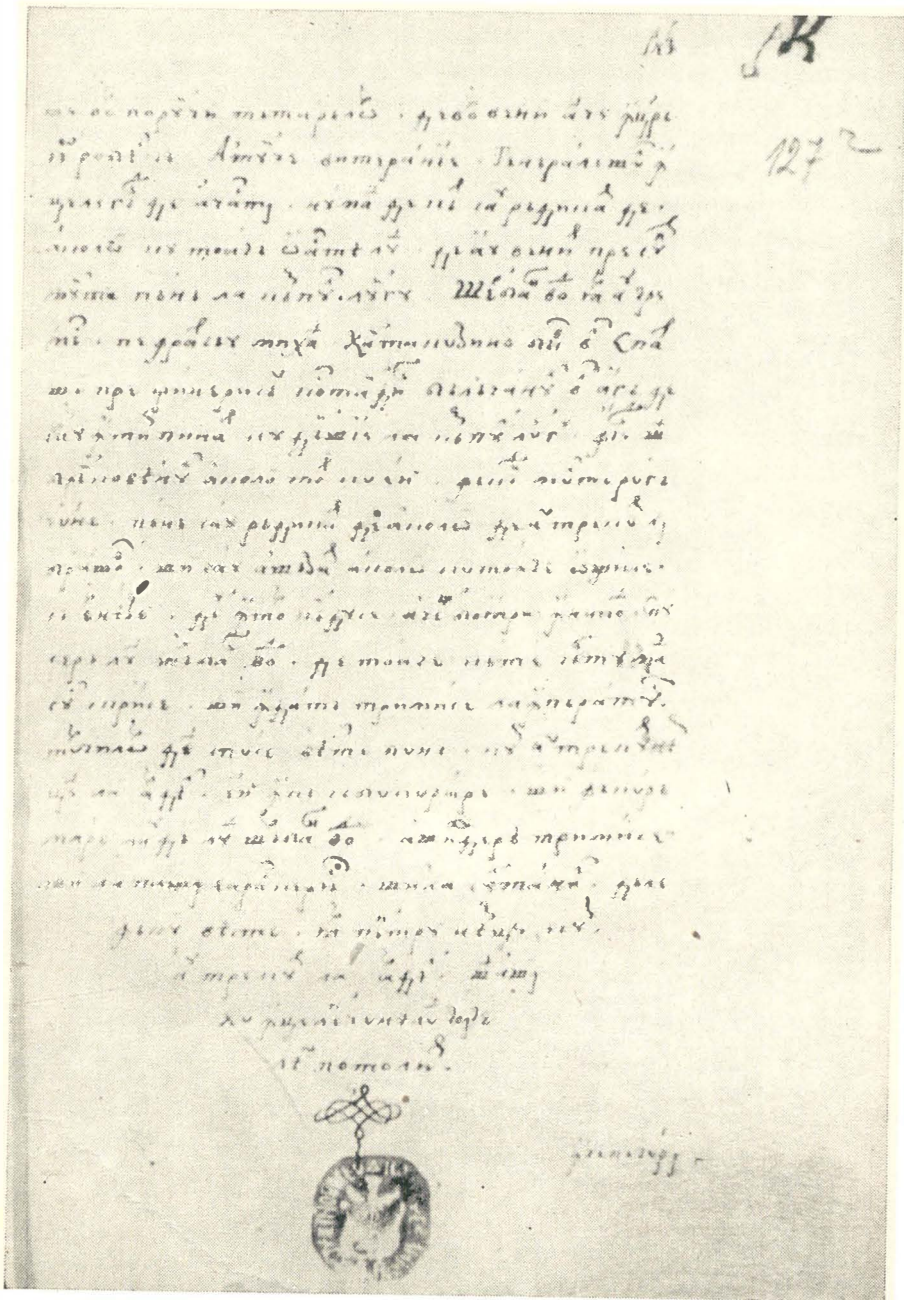
IV.

LISTA TEXTELOR FOTOCOPIATE

1. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.1 : începutul cronicii.
2. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.127 : sfârșitul cronicii (redacția scurtă).
3. — Ms 53, Cluj (Blaj), f.42^v : pagină interioară.
4. — Ms 59, Cluj (Blaj), f.123^v : sfârșitul cronicii (redacția scurtă) ; urmează cronica lui Radu Greceanu, după cum anunță notița autografă a lui N. Bălcescu.
5. — Ms 5022, Biblioteca Academiei R.P.R., f.145^v : începutul domniei lui Antonie Vodă.
6. — Ms 1713, Biblioteca Academiei R.P.R., f.2 : începutul cronicii.
7. — Ms 3441, Biblioteca Academiei R.P.R., f. 37^v : pagină din interior, cu începutul domniei lui Mihai Viteazul.
8. — Ms 180, Biblioteca Academiei R.P.R., f.7 : începutul cronicii.
9. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : începutul cronicii.
10. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.117 : ultima pagină a cronicii (redacția completă).
11. — Ms 121, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : începutul cronicii.
12. — Ms 57, Biblioteca Muzeului regional din Craiova, f.1 : începutul cronicii.

1. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.1 : începutul cronicii.

2. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.127: sfîrşitul cronicii (redacţia scurtă).

... pe care l-au omorât pe mare, micușor de apă curmă
 uacare paterica paterica, ca un cap de om de cârmă
 în apă pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă

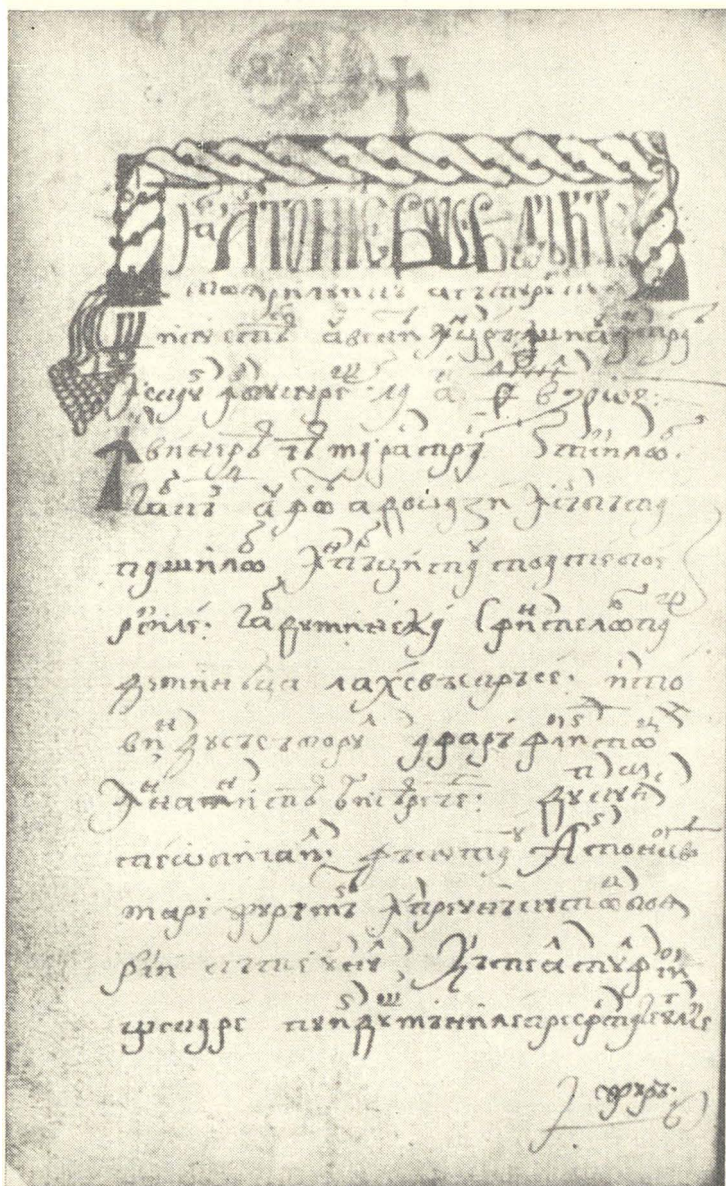
Mașina e de apă curmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă

Istoria
 a lui Radu Greceanu
 între 1689-1700
 de
 Matei Stereș și Pătrășcuț

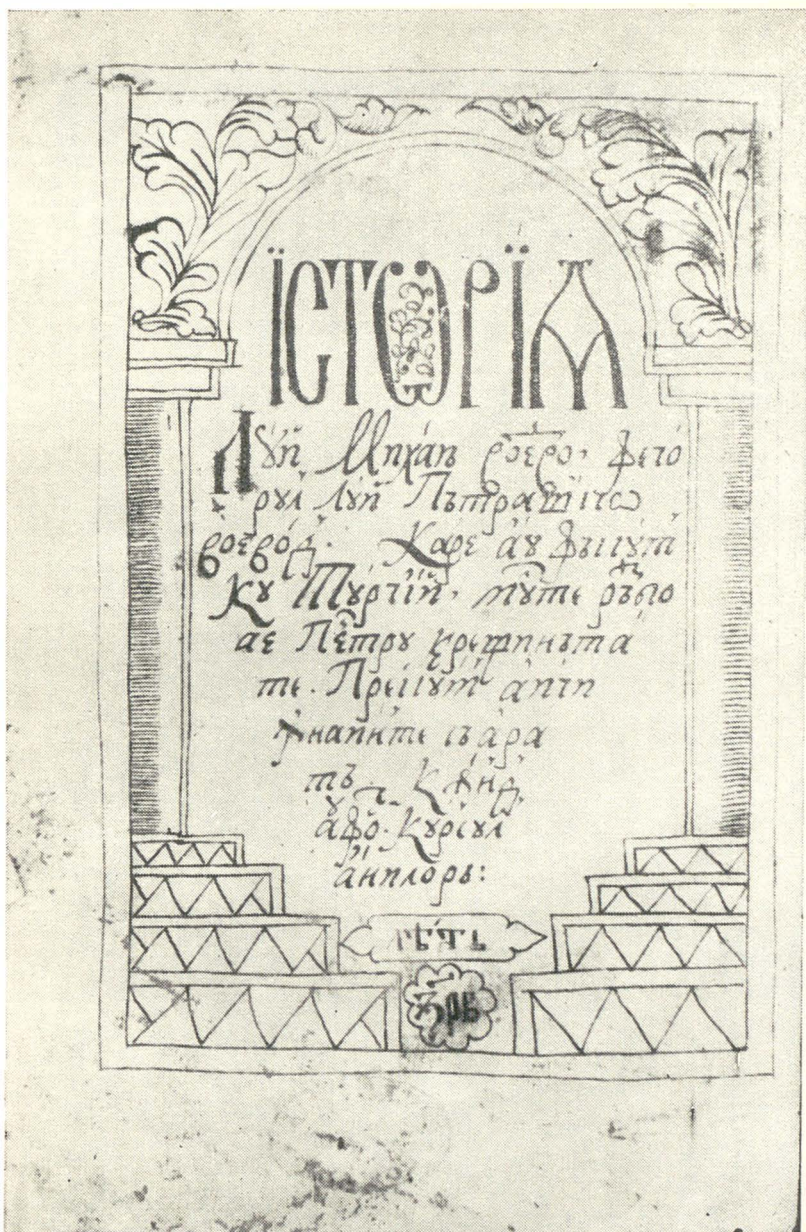
Direcția

Direcția e de apă curmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă
 pe un cârmă paterica, micușor de apă curmă

4. — Ms 59, Cluj (Blaj), f.123^v: sfârșitul cronicii (redacția scurtă); urmează cronica lui Radu Greceanu, după cum anunță notița autografă a lui N. Bălcescu.

5. — Ms 5022, Biblioteca Academiei R.P.R., f.145v : Inceputul domniei lui Antonie Vodă

7. — Ms 3441, Biblioteca Academiei R.P.R., f. 37v : pagină din interior, cu începutul domniei lui Mihai Viteazul.

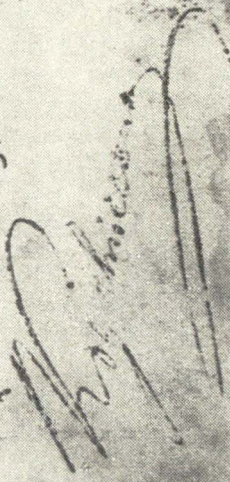

ИСТОРИА

Царь Рымненіи, Деки Адекляски
Пракославниціи Крещици.

Изъ реченъ иъ воеводъхъ державици царь
 Сазрѣи зми державици, шъ а пророци
 Стрѣмѣиъ иъ воевди, шъ а ле Крѣсти
 ни маи маршъ Мраиъ, шъ иъ воевдициъ Сазрѣи
 а прѣи апа державици, а рѣи маиъ латиъ
 Сазрѣиъхъ, шъ а прѣи апа маиъ а гла
 Сазрѣи, Крѣсти маиъ маиъ Сазрѣиъхъ.
 Алъи прѣи апа оу воевдици прѣи апа а гла
 шъ прѣи апа маиъ маиъ, шъ прѣи апа Маиъ
 а прѣи апа маиъ маиъ, шъ прѣи апа Маиъ
 маиъ латиъ Сазрѣиъхъ, Сазрѣи прѣи апа
 Поама маиъ маиъ прѣи апа а гла
 Сазрѣи прѣи апа прѣи апа, шъ а прѣи апа
 прѣи апа прѣи апа, а прѣи апа прѣи апа прѣи апа
 прѣи апа Сазрѣи прѣи апа прѣи апа прѣи апа
 иъ а прѣи апа прѣи апа прѣи апа прѣи апа

8. — Ms 180, Biblioteca Academiei R.P.R., f.7: Inceputul cronicii.

ИСТОРИЕЦЪ РХИГОМХНЕСУ:

Деланъ аѣрсеиеласати Прарославнии Крстуни.
 Рехтани. Прохнресе си Ксалини, нази ерхити
 Луку рса Ксалини, шнаган аѣрсеиеласати.
 Деланъ аѣрсеиеласати, аѣрсеиеласати ла Тору Ксали
 нелан, јѣн јѣра ду сеѣиеласати аѣрсеиеласати, ш
 прсати Маоршелан, шнаган аѣрсеиеласати, аѣрсеиеласати
 ла Марамора. Тѣрсеиеласати аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати
 Ксалинелан, јѣн аѣрсеиеласати Маоршелан, аѣрсеиеласати
 аѣрсеиеласати, јѣн аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати, шнаган
 јѣн аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати, аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати
 поин. Аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати
 јѣн аѣрсеиеласати, шнаган аѣрсеиеласати, аѣрсеиеласати
 аѣрсеиеласати, аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати, шнаган аѣрсеиеласати.
 јѣн аѣрсеиеласати аѣрсеиеласати ла Тору Ксалинелан, јѣн аѣрсеиеласати
 аѣрсеиеласати

Handwritten notes in the right margin.

9. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : Inceputul cronicii.

11. — Ms 121, Bibliotheca Academiei R.P.R., f.1 : începutul cronicii.

I N D I C E

(nume de persoane și locuri) *

A

Abaza Mehmet, pașă, susține pe Matei Basarab 98, 100, 103, 105, 106.
Ac Mirza, comandant tătar 143.
Adam, ban, tăiat 98.
Agar, strămoșul turcilor 131.
Ahiia, daruri mănăstirilor din — 33.
Alila, cetate 26.
Alba Iulia, vezi *Beligrad*.
Alexandru cel Rău, domnul Țării Românești 54, 209.
Alexandru <Coconul>, domnul Țării Românești 94—95.
Alexandru, fiul lui Mircea Ciobanul, domnul Țării Românești, 51—52, 53, (*Alixandru*) 208, 209.
Alexandru Iliiaș, domnul Țării Românești 90—93, a doua domnie 95, domn în Moldova 99—101; 104.
Alexandru <Nicolae Basarab>, domnul Țării Românești 3, 198, 204.
Alexandru, vel clucer 192.
Ali, pașă, paznic al Tîrgoviștei 62.
Almaș 2,3. — Vezi și *Almaș*.
Amalic, neamul armenesc de la — 204.
Amira, împărat sultan 5.
Amlași 204. — Vezi și *Almaș*.
Amurat, vezi *Murat II*.
Anadoli, luptă 198.
Andrei, vornic (sec. XVII) 101.
Andriaș, Andrei al III-lea Arpadianul, regele Ungarei 2.
Androne, vister al lui Mihai Viteazul, locțiitor de domn la Iași 78.
Aninoasa 188.
Antiohia 118

Antoni, izbaș 125, li taie urechile 126.
Antonie din Popești, vornic, apoi domnul Țării Românești 159—164.
Apafly (Apahi) <Mihai>, la asediul Vienei 178.
Arabiea 203.
Ardeal, 58, 68, 69, 72—77, 79, 83, 87, 90, 96, 99, 107, 108, 119, 124, 128, 129, 131, 133, 136, 152, 155, 185, 188, 194. — Vezi și *Transilvania*.
Argeș, mănăstirea 41, 84, 170, mitropolia 41.
Argeș, riul 106, 115.
Argeș, orașul Curtea de Argeș 37. — Vezi și *<Curtea> de Argeș*.
Arnola, mănăstire 106.
Aron <Petru>, domnul Moldovei 54, 55, 59, 60.
Ascalon, port în Athos 30.
Asia <Mică> 198—200.
Aslan, vornic, pribeag (sec. XVII) 96, ban 99.
Athanasie, sfânt, lavră la Athos 30, 31.
Athina, cucerită de turci 198.
Athos (Athos), munte 10, 13, 25, 29, 32. — Vezi și *Sfetagora*.

B

Baba, Babadag, cetate turcească 64, 70, 169.
Badea, clucer, mort în luptă (sec. XVI) 51.
Badea, vâtaf de pușcărie, omorât 134.
Baezel (Biazil), sultan 3, 4; polemică dacă a fost bei sau sultan 198; 199, 204. — Vezi și *Ilderim*.
Bahlui, riu 140.
Balasache (Balasachie Muselim) 157—159.

* Cuprinde nume proprii din textul de bază și din aparatul critic al variantelor, cînd acestea adaugă și alte nume decît cele din textul de bază; firește, deformările variantelor nu au fost luate în considerație.

- Bánfi István (Banfi Işfan)* 200.
- Barbul*, ban, mort în luptă (sec. XVI) 47, 207.
- Barbul din Poiană*, boier pribeag 99.
- Barsay Andrei (Bărcea Andreiaş)*, comandant ungar 59.
- Bargadi*, căpitan 125, spînzurat 126.
- <*Basarab cel Tânăr*> *Țiăpăluş*, domnul Țării Româneşti 205.
- Basarab vodă*, Neagoe Basarab 84. — *Vezi și Neagoe Basarab, Laiolă (Leaolă) Basarab.*
- Basarabi (Băsărăbeşti)*, primii 1, 2; se închină lui Radu Negru vodă 204; amăgiți de Mihnea cel Rău 15, ajutați de Mehmet paşa 18; neam puternic 21.
- Basta Gheorghe (Başa Giurgiu, Başte Giurgi)*, comandantul oștilor imperiale 80—82.
- Báthory Andrei (Batlr Andreiaş)* 72, 74, 77; se închină turcilor 73; i se taie capul 75.
- Báthory Gabriel (Batlr Gabor)* 90; ocupă Țara Românească 3 luni 87—88.
- Báthory Sigismund (Balăr și Batlr Jicmond)* 54, 55, 59—62, 65—67, 71, 79, 80; luptă cu tătării 64; închină Ardealul 68; are gînd viclean 72.
- Bădeni* 51.
- Bădica*, comis, văr cu Neagoe Basarab 43; taie capul lui Radu Vodă Călugărul 206.
- Bălaşa*, soția lui Constantin Basarab vodă 119.
- Bălăceanu Badea*, postelnic, sol 109, 127.
- Bălăceanu Constantin*, vel agă, ginerele lui Șerban Cantacuzino Vodă 188, 194, lăudăros 195.
- Băleanul Gheorghe (Gherghe)*, sol 118; vornic, comandă oști 139; rob la tătari 140; dușman al Cantacuzinilor 163, 164, 167, 170, 171; lochiitor de domn 166, 174. — *Vezi și Gheorghe din Băleni.*
- Băleanul Gligorașco*, ginerele lui Șerban Cantacuzino vodă 184—186.
- Băleanul Ivașco*, vornic, fiul lui Gheorghe Băleanu 102; pribeag în Moldova 175—176; fost mare logofăt 184—185.
- Băncilă*, căpitan, omorît 122.
- Bărcan*, din Bucșani 163.
- Bărcan*, mare stolnic 89.
- Bărcea Andreiaş*, *vezi Barsay Andrei.*
- Beca Preda*, boier, omorît 121.
- Beci (Beciu)*, Viena 82, 89, 178, 188, 192; asediu 178.
- Békés István (Bechiş Işfan)*, comandant ungar 55, 58.
- Beldy Paul (Beldea Pal)*, comandant ungar 128.
- Beligrad*, Alba Iulia 66, 67, 74, 75, 78, 79, 127.
- Belgrad (sîrbesc)* 178, 179, 183, 186, 193; cucerit de turci 199.
- Benga*, boier, mort în luptă 44, 206.
- Brad*, mănăstire 195.
- Bistrița*, din Țara Românească, mănăstire 119, 128; distrusă 16.
- Bîrsescu Preda*, vel agă 134.
- Bîrsescu Stroe*, clucer, omorît 137.
- Bogdan*, cumnatul lui Radu vodă cel Mare 8, 10, 22, 24; intrigi împotriva lui Neagoe Basarab 21.
- Bogdan*, fiul lui Iancu Sasu vodă, pretendent 56—58.
- Bogdănei*, sat 125.
- Boiani*, luptă 51.
- Boldescu, Radu*, stolnic, din Boldești 51—52. *Boldești* 52.
- Boroș*, comandant ungar 127
- Boteanu Nedelso*, comanda oști 88,
- Boul*, banul 98.
- Brancovici Gheorghe*, despotul bosniacilor 199, 200.
- Brașov*, luncile Brașovului, lupte 73, 79, 88; oraș 87, 135, 172, 173, 188.
- Bratul*, paharnic, cap de oaste (sec. XVI) 52, 209.
- Brăila*, 2, 52, 58, 92, 107, 126, 127, 138, 209; hotarul țării 204.
- Brădescu, Barbu*, paharnic, pribeag (sec. XVII) 96—99, 102.
- Brătășanul Preda*, vel pitar 192.
- Brătîșani*, sat 153.
- Brebu*, mănăstire 106.
- Broșteni*, mahala în București 156.
- Brtncoveanu Constantin*, logofăt 176, 184, 187—189; domn al Țării Românești 190—196.
- <*Brtncoveanu Maria*>, soția lui Const. vodă Brtncoveanu 196.
- Brtncoveanu Papa*, omorît 121.
- Brtncoveanu Preda*, vornic 97, 121, 128; vel ban, omorît 134.
- Brtncoveni*, satul 95, 96, 194; mănăstirea 106.
- Brusa (Bursa)*, 136, cucerită de turci 197.
- Buaz* 201.
- Bucoveanul* — *vezi Tudor din Bucov.*
- Bucșani*, sat 89, 163.
- Bucșan Preda (Bucșănescul)*, vel logofăt, sol 118; omorît 152.
- Bucșănescu Pătrașco*, boier, omorît 177.
- București* 20, 22, 44—46, 49—51, 53, 56, 58, 62, 78, 88, 95, 101, 103, 105—107, 126, 132, 136, 141—144, 147, 149, 155, 156, 160, 164, 165, 175, 176, 181, 182, 194—195, 206—209; mănăstirea sf. Troiță (Radu Vodă) 52, 208; mănăstirea Gorganii 71; mitropolia 119; biserica Doamnei și m-reă Sărinđar 184.
- Buda*, cucerită de nemți 179.
- Budum*, pașă 143.
- Bugiac* 105.
- Buicescul Diicu*, spătar 127, 128; vel clucer, omorît 137.
- Buliga*, vel agă, căpetenie de seimeni 124, 125.
- Bunea*, vister 177.
- Buzău*, regiunea 42; rîul 43; episcopia 106; orașul 101, 107, 195, 196; prădat de turci 206; județul 205.
- Buzdugan*, căpitan, răscolat împotriva grecilor, omorît 93.

Buzescul Preda, postelnic, luptă cu tătarii 57; spătar, luptă cu turcii 58; salvează pe Mihai Viteazul 71; în Moldova 79, 86.
Buzescul Radu, clucer, sol 55; luptă cu tătarii 57; comis, luptă cu turcii 58; sol 59; însoțește pe Mihai Viteazul 66; comandă oștile Olteniei 73; în Moldova 78.
Buzescul Stroe, stolnic, sol 55; rănit 56; luptă cu tătarii 57; sol la nuntă 60; salvează pe Mihai Viteazul 71; rănit la cap 86; moare 87.
Buzeșlii, cei 3 frați 83; vicleni lui Mihai Viteazul, apoi revin 83—84.

C

Cadir (Cadâr), pașă 133, 134.
Calipole, Galipoli, cucerită de turci 198.
Calomfirescu Radu (Calofirescu), luptă cu tătarii 57; sol la nuntă 60.
Calotă, clucer (sec. XVII) 101.
Calotă (din Periș), boier tăiat 51, 208.
Cambaniia 33.
Camenia, cetate 64; luptă 105; 166, 169, 171, 179.
Candia, cucerită de turci 160.
Cantacuzino Alexandra (Manda), recte *Smaranda*, fiica lui Șerban Cantacuzino voevod, nunta ei 184—185; moartea ei 185—186.
Cantacuzino Constantin, postelnicul 134—137, 144—146, 148; omorirea și îngroparea lui 149—150; procesul morții lui 161—162; „Bătrnul” 181; 151, 152, 156, 157, 165, 166, 172.
Cantacuzino Constantin, cronicarul, vtori postelnic 148, 150, 164; la opreală mare 166; la Crit 168; eliberat din exil 170; la Co-corăști 171, 173, 174; fost mare stolnic 189; filoture 195.
Cantacuzino Drăghici, logofăt 135, 136, 148; vel paharnic 148, 150; vel spătar 156; otrăvit, moare 157; 170. — Vezi și *Măgureanul Drăghici*.
Cantacuzino Elena, postelniceasa, nașterea ei 89; 161, 162, 167, 172; la Ierusalim 180—181; moartea și îngroparea ei 181—182.
Cantacuzino Iordache 150, 164; la opreală mare 166; la Țarigrad 168; la Mărgineni 172; la Varodîn 180; mare spătar, sol 188.
Cantacuzino Maria, soția lui Șerban vodă Cantacuzino 184—185.
Cantacuzino Malei, 150; agă 164; la opreală mare 166; la Țarigrad 168; 170, 172, 175; fost vel agă, moare 182.
Cantacuzino Mihai 150, 164; la opreală mare 166; la Țarigrad 168; postelnic 169; la Mărgineni 172; salvat de un ostaș srb 173; la Ierusalim și muntele Sinai 180; spătar 181, 187; filoture 195.
Cantacuzino Ptruu, fiul lui Drăghici Cantacuzino 170.
Cantacuzino (Cantacozineanu) Pirvu 192.
Cantacuzino Șerban, fiul lui Drăghici, sol 188.

Cantacuzino Șerban, postelnic 135, 136; vtori logofăt 148, 150, 151; spătar 157, 162, 164—167; la Crit 168, 169; eliberat din exil 170, 171; la Snagov 172, 173; loțitor de domn 174; domn al Țării Românești 175—189; moartea lui 184 și 189—190; îngroparea 191—192; caracterizarea lui 193.
Cantemir Constantin, domnul Moldovei 179.
Cara Mehmel, pașă 178.
Caracal, lavră la Athos 38.
Caracal, oraș în Oltenia 69, 147; biserică și casă domnească 106.
Caraiman, pașă, tăiat 61.
Caramalău Dumitrașco 192.
Caravan-Sebeș, Caransebeș 98, 100, 136, cucerit de nemți 187.
Carida Gheorghe, vistier, omorât 121.
Carol <Robert>, regele Ungariei 197.
Cartal, vezi *Oblucița*.
Castamonit, lavră la Athos 38.
Calargiul Necula 101, 103.
Calhesca, munte 33.
Calon, filozof, citat 167.
Cazimir, Ioan II, regele Poloniei 127.
Căcata, vale și luptă 84.
Căldărușani, mănăstire 106.
Călinescu Iancu, căpitan, omorât 122.
Călinesții 122.
Călugăreni, luptă 61; biserică 106.
Cărmănan, în Asia Mică 200.
Căzănescul Cazan, paharnic 125.
Ceahlăul, munții Ceahlăului 165.
Cehrin, cetate pe Nipru, luptă 173—174.
Cepariul Ivașco, boier 128; omorât 152.
Cerași, sat 134.
Cerneți 194.
Chiajna, soția lui Mircea Vodă Ciobanul 50, 51, 208.
Chim Ianoș, vezi *Kemény Ianos*.
Chinan, pașă 107, 131, 143.
Chiupriulul cel Bătrîn, vezirazem 130, 136, 139, 144, 145; fiul precedentului, vizir 148, 169.
Chiutvar, vezi *Cluj*.
Cincul, siliște 129.
Ciomirlan Tamaș — vezi *Csomartány Tamas*.
CiorogărlEANUL Costandin, clucer 192.
Ciuc, codrii Ciucului 74.
Ciineni 84, 142.
Cimpii Rigăi, luptă 199—200.
Cimpineanu Vasile, vel căpitan, omorât 137.
Cimpul Lung, oraș și biserică 2, 204; mănăstirea 106; oraș 187, 188.
Cîndescul, Radu, vel vornic, omorât 137; *Negoită* și *Moisi*, trei frați, omorâți 137. — Vezi și *Condescul Negoită*.
Cîrșea, vornic, tăiat (sec. XVII) 91.
Cîrstienești (Cîrstieni), sat 84.
Cîrstiești, luptă 67.
Cladova, cetate cucerită de nemți 187, 193, 194
Clejani, luptă 44, 206.
Cluj (Clujvar) 49, 208; temnița Chiutvarului 63.

Coadă, vornic, tăiat 48, 208.

Cocorăști, conac 172–173.

Cocorăștii din Grind 171.

Coiani, conac 175.

Colintina, rțu 102.

Comana, mănăstire 157.

Comisul, localitate în Dobrogea, luptă 65.

Comișani, sat 140.

Comineanul, Bădea, vel comis, omorât 137.

Condescul Negoia, sol 118. — Vezi și Cindescul Radu, Negoia, Moisi.

Constantin Paleologul, împărat bizantin 200, 201.

Constantin Șerban <Basarab, zis Cîrnul>, domnul Țării Românești 117–131; încercă să reia domnia 139–143.

Cornăneanul Cîrstea, omorât 121.

Cornăneanul Socol, clucer, tatăl precedentului, omorât 115, 121.

Cornălel, sat 125.

Corneș Gașpar, vezi Kornis Gașpar.

Cornu, sat 100.

Collumuz, mănăstire, se chiamă și Hariton 30; lavră românească la Athos 38.

Colmeana, mănăstire 3, mănăstire și luptă 18. — Vezi și Ospățul cel de seară.

Cotroceni (Cotrăceni), morile 108; sat 159, 184; mănăstire 182, 184, 185, 191.

Coșojeanul Mihai, spătar, pribeag (sec. XVII) 96–99, 101.

Coziia, mănăstire 3, 166, 204; mănăstire cu metoh 18; biserica mănăstirii 37.

Craiova, 47, 83, 99, 119, 163; Craiu 207; a treia reședință a Țării Românești 1; lupte 3, 53, 109; oștile 73; biserica domnească 106.

Craioveștii, boierii 205.

Crețulescu Pădure, vel pitar 168.

Crețulescu Radu, ginerele stolnicului Cantacuzino, logofăt 163–164; la opreală mare 166, 167; la Crit 168; eliberat din exil 170, 173.

Crimca <Anastasia>, mitropolitul Sucevei 89.

Crit 159, 168, 170.

Crtm, Crimeia, hanat 138, 140.

Csomartány Tamas (Ciomrltan Tamaș), sol ungar 72.

Cuceina, mănăstire 33.

Cucus, localitate cu moaștele lui Ioan Hrișostom 25.

Cupărescul Lațcarache, postelnic, locțiitor de domn 174.

Curt Celebi, grec, intrigant 104

<Curtea de> Argeș, scaun de domnie și biserică 2, 204; îngropat Radu Negru vodă 3; mănăstirea 23, 42, 48; mitropolia distrusă 35–36; descrierea bisericii lui Neagoe Basarab 35–36; 205, 207. — Vezi și Argeș, orașul.

Cusniță, mănăstire 33.

Cuștoreanul Sava, șufariu, omorât 121.

Cuștoreanul Negoia, vistier, omorât 171.

D

Dalmașia, 33; cucerită de turci 201.

Damaschin, logofăt, susține pe Radu Iliăș 104.

Dan, voievodul Țării Românești, frate cu Mircea cel Bătrîn 3, 197, 201; ucis de Șișman 204.

Dan, vornic, clitor de mănăstire 102.

Danciul, fiul lui Vlad Vodă Țăpăluș 20, 205.

Danciul, logofăt pe vremea lui Neagoe Basarab 26.

Danciul, logofăt, susține pe Radu Iliăș 103, 104.

Danciul, vornic, tatăl lui Matei Basarab 95.

Daniil, prorocul 9.

Dalco, moare în luptă 42.

Deal, mănăstirea de lingă Tirgoviște 14, 23, 205; ceremonia dezgropării lui Radu cel Mare 26–29; îngropat Pătrașco cel Bun 50. — Vezi și Din-Deal.

Derviș, pașa, vizir 118.

Desa, sat 96, 97.

Despina, soția lui Neagoe Basarab 31, 39.

De-un lemn, mănăstire 106.

Diicul, vel spătar al lui Matei Basarab 109–110.

Diiu, Vidin, luptă 65; pașalic 69, 70; atacat de nemți 194.

Dima, bărbier 127.

Din-Deal, mănăstire unde-i capul lui Mihai Viteazul 83. — Vezi și Deal.

Diocleșian, împărat roman 167.

Dionisat, mănăstire la Athos, unde moare Nifon 11, 25, 29, 38.

Dionisie, patriarhul Țarigradului 176, 184, 185, 189, 191.

Dilga, sat 96.

Dimbovița, rțu 2, 47, 62, 71, 207.

Dîrstor (Dârstor, Durstor), Siliștra, ars 58; pașalic 69, 124, 127, 133; vad 125–126. — Vezi și Siliștra.

Dobromir, banul, tăiat (sec. XVI) 53, 209.

Dohan Ghecel, <cetate> 177.

Dohiar, biserică la Athos 38.

Doicescu Colțea, clucer și sol 136–137.

Doicescu Udrea, sluger, omorât 121.

Domnești, conacul lui Duca Vodă 179.

Dracea, armașul din Mănești 14, 205.

Dragomir, vornic (sec. XVI) 52; cap de oaste 209.

Dragul, stolnic, tăiat 48, 208.

Drăgan, postelnic, împotriva lui Radu de la Afumați 46, 209.

Drăgănescu Radu, logofăt din Drăgănești 51.

Drăgoești, conac 171, 172, 195.

Drăgănești, sat 51.

Drăgușin, sluga lui Matei Basarab 99.

Dreva (Driua), rțu 182, 186.

Dridov, pod 126, 133.

Drinovul, plai 100.

Drosul, vezi Mehedințul Drosu.

Duca Gheorghe, domnul Țării Românești 169–176; domn în Moldova 176–179.
Dudescu Dumitru, vistier, susține pe Radu Iliș 101, 103, 104.
Dudescu Radu, ispravnic 119.
Dudești, în marginea Bucureștilor 102, 103.
Dumbravă, vornic (sec. XVI) 52, 209.
Dumitrașco, din Bogdănei, căpitan de seimeni 125.
Dumitrașco (Țarigrădeanul), vel vistier, intrigant 148–151.
Dumitru, comisu, omorât (sec. XVI) 122.
Dumitru, vornic, sol al lui Mihai Viteazul 59; comandă oști 69.
Dunărea 1, 3, 18, 20, 22, 24, 42–46, 50, 56, 57, 60, 61, 63, 65, 67, 69–71, 87, 92, 98, 101, 105, 122, 125–127, 129, 136, 139, 149, 168, 169, 175, 180, 187, 204–208; luptă crîncenă 194.

E

<*Ecaterina*>, soția lui Vasile Lupu 112, 113.
Efrem, lunca Efremului 22.
Egher, Agria, Erlau, cetate 66–67.
Egipt, moare Radu Paisie 48 și 207; 189.
Elada 33.
Elena, soția lui Matei Basarab 103, 152; moare 115.
<*Elena*>, soția lui Radu Șerban voievod 89.
Eleon, munte 22.
Elispont (Elispont) 26, 33, 198.
Eliu, localitate biblică 10.
Elpuh, lacul Ialpuș 108.
Enăul, (Inăul), cetate 136.
Enișer, oraș în Anatolia 159.
Epuția, cetate 68, 69, 72.
<*Eugeniu de Savoia*>, general austriac 194.
Eustratie Dabița, domn în Moldova 148, 151.
Evrozia, împărăteasă bizantină 25.
Evropa 26, 33, 199, 201.
Evlhimie, mitropolitul Țării Românești 59.

F

Farcaș, agă, căpitan de oști 65.
Făgăraș, herțeg de – 2, 3, 204; cetate și oraș 80, 81, 99.
Fărcășanul Barbu, vistier 172.
Fărcășanul Radu, vel stolnic 128; omorât 137.
Filipescu Pană, sol 118; spătar 134–136.
Filipon, cetate 198.
Filișanul Dumitru, sluger, pribeag (sec. XVII) 96, 98, 99.
Filothei, patriarh, dă blagoslovenie Tismanei 40.
Finta, luptă 110–112.
Fintna Țiganului, luptă 48, 207.
Floci, oraș 52, 195, 209.
Floricoiul Preda, tăiat 98.
Fochiia, cucerită de turci 198.

Focșani 52, 84, 110, 209; biserică 151.
Folticeni 52.
Franți, numele de botez al lui Mihnea al III-lea, domnul Țării Românești 131.
Frățești sat 141.
Frejureanul Dumitrașco, boier, omorât 122.

G

Gaia, sat 99.
Galafi 52, 105, 112.
Galga (Chalga), han al tătarilor 130, 140, 195.
Galipoli, vezi *Calipole*.
Gaud, căpitan neamț 140, 141.
Gaurii Protul 38–41.
Geani Astan, pașă 143.
Gheorghe din Băleni, vornicul Gheorghe Băleanu 184. – Vezi și *Băleanu Gheorghe*.
Gheorghe Ștefan, logofăt din Moldova 109, 112; domn în Moldova 113, 119, 120, 124, 126, 127, 129, 132, 133.
Gheorghe, vornic, socrul lui Matei Cantacuzino 164; la ocnă 166–167; omorât la Tismana 168.
Gheorma, căpitan 98.
Gherghie, spătarul lui Matei Basarab 102.
Gherghița, tirg și luptă 20, 126, 205; călărași de – 91; biserică 106.
Ghețea (Ghiețea), clucer 164; la ocnă 166; eliberat 168.
Ghica Gheorghe, domnul Moldovei 132, 133, 135, 139, 140; domn în Țara Românească 141–146.
Ghica Gligorașco 132, 146; pfrăște pe tatăl său turcilor 144; domn în Țara Românească 147–152, 155; a doua domnie 164–169, 172, 173.
Ghinea Țucală, povestea vieții lui 114–115, 152–155, 158.
Ghiorma, mare ban, omorât 121.
Giurgiov (Giurgiu), Giurgiu 49, 50, 56, 60, 63, 92, 97, 127, 138, 139, 143, 175, 208; luptă 142; *lunca Giurgiovului*, luptă 141.
Gidea, căpitan, omorât 122.
Gligore, comis, sol (sec. XVII) 99.
Glubavi (Globavi), sat, luptă 44, 206.
Gonțea, paharnic, tăiat 53, 209.
Gorgan, spătarul, pribeag (sec. XVII) 96, 98; omorât 99.
Gorgani, mănăstire în București 71.
Grădișteanul Vilcu, vornic, omorât 177.
Greceanu Drăghici, boier, omorât 121.
Greceanu Radu, cronicar, „Viața lui Brncoveanu” 193.
Greceanu Pavel, vel vistier, omorât 171.
Greci, sat 103; baltă 127.
Grigore Decapolitul, sfnt 119.
Grigore, sfnt, moaștele lui 32; biserică la Athos 38.
Grigore, vlădica, sol 99; mitropolitul Țării Românești 103.
Grumazi, luptă 45, 206.
Gura Motrului, mănăstire 106.

- Hadt*, pașă la Vidin 69.
Halcocondel, cronicarul Laonic Chalcocondil, 201.
Hamel, agă și capegi-bașa 189.
Hangul 165.
Hariton, mănăstire, se chiamă și Cotlumuz 30, 38.
Hașag 96, 140.
Heissler (*Aizer*), general austriac 194—196.
Hilandar, lavră la Athos 31, 38.
Hitrșova, luptă 58.
Hmielniški Timuș (*Hmelenschi Temuș*), hatman căzăcesc 109—112; moare 113.
Hmielniški (*Hmelenschi*), alt hatman căzăcesc 127.
Horvâth, Mihai (*Harvat*), comandant ungar 55, 58.
Holin, cetate 72, 77, 78, 169.
Hrizea, ginerele lui Gh. Băleanu, vistier 163, 164; loțiitor de domn 166, 174; 170, 171; — *Popescu*, omorât 177.
Hrizea, vel spătar, căpetenie la seimeni 124—126; în Transilvania 127; i se face semn la nas, ca trădător 127; splnzurat 128.
Hrizea, vornic, sol 96, 101, 103, 104.
Hulubești, sat 57.
Husiin, pașă în Buda 151.

I

- Iacsici Dumitru*, împușcă pe Mihnea cel Rău 20, 205.
Ialomita, rlu și luptă 3, 204; rlu și vad 110, 111; rlu și munți 135.
Ianache, mare logofăt al bisericii <din Țarigrad> 176.
Iancu de Hunedoara, guvernatorul Ardealului, luptă cu turcii 4, 199—200.
Iancu Sasu, domnul Moldovei 56.
Iane Surdul, tatăl lui Mihnea III domnul Țării Românești 131.
Ianoș crai, vezi *Ioan Zapolya*.
Ianova, cetate 63.
Iași, 62, 79, 113, 179; luptă 140.
Ibrahim, sultan 124.
Ibrcin, sultan, tatăl lui Mahomed IV 178.
Iconia, cucerită de turci 200.
Idicula, Edicule, închisoare la Țarigrad 113.
Ieremia, prorocul 22.
Ierusalim 107, 180, 181, 202, 203; ctitorii ale lui Neagoe Basarab 30, 32.
Ignatie, mitropolitul Țării Românești pe vremea lui Matei Basarab 117, 118.
Ignatie (*Strbul*), sol 99.
Ilderim (*Baezel*), sultan 198. — Vezi și *Baezel*.
Iliria, cucerită de turci 201; (*Iliric*) ctitorii ale lui Neagoe Basarab 33.
Io Basarabă, titlu domnesc 23, 42. *Io Radul voevod* <*Șerban*>, titlu după hrisoave 84.

- Ioan Zapolya* (*Ianoș crai*) regele Ungariei, susține pe Radu de la Afumați 45, 49, 206—208.
Ion, pîrcălab, cap de oaste (sec. XVI) 52, 209.
Ionașco din Gaia, boier pribeag 99.
Ionașco vodă, Ioan vodă cel Cumplit, domnul Moldovei 52, 209.
Iordanul, fluviu 22, 203.
Iosaf, slujitorul sf. Nifon 11, 13.
Iosiif, primul egumen al mănăstirii din Curtea de Argeș 40.
Isabela (*Sabela*, *Izabela*), mama lui Ioan Zapolya 49, 208.
Isar, logofătul, sol 59.
Istoriia lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă, 54—83.
Istoria Țării Românești de la 1688—1717. Cronică anonimă 189.
Istratie, vel postelnic, omorât 134.
Istvánfi Nicolae (*Iștjansin*), comisar imperial 68.
Iulian, împărat bizantin 19, 20.
Iulian al doilea, poreclă dată lui Mihnea cel Rău 20.
Iustinian, împărat bizantin 36.
Ivan, căpitan, omorât 122.
Ivașco, vornic, sol (sec. XVII) 99.
Iver, lavră la Athos 31, 38.
Izmail 131.
Izvarna, sat 98.
Izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului 117, 202—204.
Izvor, sat 163.

J

- Jajcea*, luptă 77.
Jăravni, cetate 171.
Jăgla, localitate la Dunăre 65.
Jicmond — vezi *Sigismund*.
Jiiu, rlu și vînătoare de cerbi, 47, 207; oștile Jiului 73; rlu 119.
Jitiianul, mănăstire 119.
Josika <*Ștefan*> (*Jujenca*), cancelar 68.

K

- Kemény Ianos* (*Chim Ianoș*), comandant ungar 128; răscumpărat de la tătari 138.
Kendera, Scanderbeg, în luptă cu turcii 199.
Király Albert, comandant ungar 58.
Kornis Gaspar (*Corneș Gașpar*), sol 79; comandant ungar 128.

L

- Ladislaw* (*Laios*), Ludovic Angevinul, regele Ungariei, i se închină Nicolae Alex. Basarab 198.
Laiotă Basarab cel Bătrn, domnul Țării Românești (sec. XV) 4, 201, 205.

- Laiolă Băsarabă-vodă (Leaotă)*, luptător împotriva lui Radu Paisie, 48; moare în luptă 207.
- Lajonju Venedect*, Losontzi Benedict 200
- Lazăr*, domnul sîrbilor, omorît 198.
- Lazăr*, servitor sîrb, omoară pe Murat sultan 198.
- Leca*, agă, comandant de voinici 69.
- Leon Ștefan* <Tomșa>, domnul Țării Românești 95—96; 155, 156.
- Leopold*, fiul lui Gligorașco Ghica vodă 152.
- Leopold*, împăratul Austriei 152, 188.
- Leurdeanul Stroe*, vornic, sol 148; intrigant 148—151, 159, 161; în călugărie: Silvestru 162; poreclă: Regep, 162; lasă călugăria 164; locuitor de domn 166 și 174.
- Leva*, cetate 151, 152.
- Liov (Lvov)*, 49; cetate 208.
- Lipova*, cetate 63.
- Lipovești*, sat 124.
- Logoj*, 136; cucerit de nemți 187.
- Losontzi Benedict*, vezi *Lajonju Venedect*.
- Ludescu Constantin*, sluger, pus în butuci 170.
- Ludescu Stoica*, logofăt, în ocnă 166—168, 170.
- Lugdunîia* 33.
- Luna Mare*, pe Teleajen, luptă 89.
- Lupul*, căpitan 102.
- Lupul*, logofăt 102.
- Lupul Mehedințului (Mehedințeanul)*, paharnic, luptător contra grecilor 91—93.
- M**
- Macarie*, mitropolitul Țării Românești 23, 40, 41.
- Macarie*, mucenicul sf. Nifon 11.
- Macarie*, patriarh de Antiohia 118.
- Machedoniia (Machidoniia)*, ctitorii ale lui Neagoe Basarab 33; cucerită de turci 198—199.
- Machidon Alexandru* 82.
- Mahomed (Mehmet)*, întemeietorul religiei mahomedane 136, 146.
- Mahomed I (Mehmet)*, sultan, fiul lui Baiazid 199.
- Mahomed II (Meemet, Mahmet)*, sultan, cuceritorul Țarigradului 200—201.
- Mahomed III (Mehmet)*, sultan, declară război creștinilor 66—68; tratează pace cu Mihai Viteazul 76.
- Mahomed IV (Mehmet)*, sultan 124, 126, 130; declară război Poloniei 166; apoi nemților 182, 184.
- Maia*, sat 121.
- Manole*, boier pribeag (sec. XVI) 48; împotriva lui Radu de la Afumați 207.
- Mania*, ban, biruitor în luptă 57, 58.
- Maramonia*, vlădica de la —176.
- Maramurăș* 1.
- Marco vodă*, fiul lui Petru Cercel 79.
- Marea Neagră* 187, 197, 201.
- Mareș*, banul 163, 164; la opreală mare 166; moare 168.
- Mariia*, soția lui Gligorașco Ghica voievod 149, 152.
- Marolin*, localitate pe Dunăre 57.
- Matei Basarab*, agă 95—100; domn al Țării românești 101—117; rănit la picior 111; înfruntă răscoala dorobanților și seime-nilor 114—116; moare 117; înmormintarea 118; 121, 152—155, 202.
- Matei al Margăii*, boier pribeag (sec. XVI) 51, 58.
- Mazimiian*, împărat roman 167.
- Mazimilian (Maximilian)*, arhiduce, fratele împăratului german Rudolf II 66—68.
- Măgureanul Drăghici* <Cantacuzino>, mare spătar 188. — Vezi și *Cantacuzino Drăghici*.
- Mănești*, satul lui Drăcea armașul 4; luptă 49, 208; călărași de la — 94.
- Mărgineni*, mănăstire 150, 181; conac 172.
- Mășcan*, voievod sîrb 3.
- Mălieș* <Corvinul>, regele Ungariei 20.
- Măzineni*, mănăstire 106.
- Medianul*, țară 20.
- Mediiaș*, cetate 72.
- Mehedinți*, oștile Mehedințului 73, 83.
- Mehedințul Drosu*, armaș 166; omorît 177.
- Mehmet bei (Mahmet, Mecmet, Meemet)*, pretendent la domnia Țării Românești, 18, 22, 42, 43—45, 205—207; zis și Mihaiolu 20.
- Mahomet, Meemet, Mehmet*, vezi și *Mahomed*.
- Mehmet*, pașă și vezirazem 68.
- Mehmet*, pașă de Dirstor 69.
- Mehmet*, pașă caimacam 169.
- Mehmet*, pașă, vizir cu oaste spre Țara Căzăcească 173.
- Menedic*, mănăstire 47, 207.
- Menorlița*, mănăstire 32.
- Merişani* 89.
- Meleor*, mănăstire 33.
- Mezal Embre*, comandant ungar 200.
- Midia*, mitropolit de — 38.
- Mihai*, cămăraș, propus domn Țării Românești 90.
- Mihai*, ciohodar, omorît 122.
- Mihai Paleologul*, împărat bizantin 197.
- Mihai Viteazul*, domnul Țării Românești 54—83; caută prietenia turcilor 66—68; prietenie cu Rudolf II și convoacă sfatul boierilor 73 și al nemeșilor ardeleni 76; în Moldova 77—78; problema Ardealului 79; moartea lui 82; plîns la moartea lui 201—202; 84.
- Mihai vodă*, mănăstire în București 97, 152.
- Mihail voievod*, urmașul lui Negru Vodă 3, 197, 204.
- Mihaiolu*, vezi *Mehmet beg*.
- Mihalcea*, banul, arde Dirstorul 58; însoțește pe Mihai Viteazul 66; sol 66 și 76.
- Mihalcea*, sol la tătari 192.
- Mihalco*, boier pribeag (sec. XVI) 48; împotriva lui Radu de la Afumați 207.

Mihăilă, vornic, tăiat (sec. XVI) 53, 209.
Mihnea <cel Rău>, domnul Țării Românești 14, 17; catolic 19; împușcat 20, 205.
Mihnea <III, Radu>, domnul Țării Românești 130–141; rămas dator 147.
Mihnea din Bădeni, boier, tăiat (sec. XVI) 51, 208.
Mihnea <Turcitul>, domnul Țării Românești 53–54, 209; turcul 87; 131.
Mihul, spătarul 97, 103.
Milinic, mitropolit de – 38.
Mikeș Clement (Micheș), comandant ungar 139.
Mira-Lichia 71.
Mircea Bărlintul (– cel Mare), 3, 198, 204.
Mircea Ciobanul, domnul Țării Românești, fiul Radului vodă Dracea 48–50; a doua domnie 51, 208; a treia domnie 208; îngropat în Bucu-rești 208.
Mircea, fiul lui Mihnea cel Rău 18; în luptă cu Vlăduț cel Tânăr 20, 205.
Mirislău (Mirăslău) 80, 81.
Misia, măgură 32.
Misiia 33, 199; cele două – 201.
Mislea, mănăstire 48, 207.
Mitrea, comis (sec. XVI) 52; vistier 53; aduce steagurile de domnie lui Mihnea Turcitul 209.
Mitrea, pitar 103, 104; din Stănești, susține pe Radu Iliăș, 122.
Mitrea, vistier, pribeag, susține pe Matei Basarab 96.
Mitrea, vornicel, sol 59; cap de oaste 209.
Mircea Orac, hanul tătarilor 102.
Moghilă Ieremia, domnul Moldovei, 62–64. 72; blestemat 74; în luptă cu Mihai Viteazul 77–79, 83.
Moghilă Simion, domnul Țării Românești 79, 82–84; domn în Moldova 86.
Moise voievod, fiul lui Vladislav III, domnul Țării Românești 47, 207.
Moldova, invadată de turci 4; 52, 54, 55, 59, 60, 62, 63, 72, 77–79, 87–90, 95, 99–101, 103–105, 107, 112, 122, 127, 132, 135–137, 139, 146, 155, 165, 167, 175, 176, 184, 185, 205, 209.
Movilă Gavril, domnul Țării Românești 93.
Movilă Moise, domnul Moldovei 105.
Movilă, sat 101.
Murat, II, sultan, fiul lui Mehmet, 198; cerește țărilor sârbești 199, 200; 201. (*Amurat*), tatăl lui Mahomed cuceritorul, moare 200;
Murat, III, sultan, 54, 56; moare 60.
Murat, IV, sultan 104.
Mureșul (Morășul), rîu 1, 80.
Mustafa, pașa (sec. XVI) 56–58.
Mustafa, aga 118; pașa (sec. XVII) 145.
Mustafa, pașa, caimacam 160.
Mustafa, pașa, vezirazem la asediul Vienei 178; omorât 179.
Mustafa, pașa, serascher 192.

N

Naim, bei, pașa, răsculat împotriva sultanului 186.
Nan, căpitan, rob la tătari 140.
Nănășori, luptă 107.
Năsturel Radu, ban 170.
Neagoie <Basarab>, domnul Țării Românești. Vătaf de vinători 9; zugrăvește mănăstirea Dealului 13; comandă oști 18; domn 20–28, 34, 37–39, 41, 205–206; îngropat la Curtea de Argeș 42; 17, 43. – *Vezi și Basarab Vodă*.
Neagoie, spătarul, moare în luptă 45.
Neagoie, vornicul, împotriva lui Radu de la Afumați 46, tăiat 47 și 207.
Neagul, aga (sec. XVII) 101.
Neajlov, rîu 61.
Necula, vistier (sec. XVII) 101.
<Nedelea>, soția lui Constantin Șerban Basarab Voievod 143.
Negoști, mănăstire, pe Argeș 106.
Negre, spătar, locțiitor de domn 78.
Negrul vodă, 3; mănăstirea C-Lung 106.
Neofil, din Ahila, 26, 29.
Nicodim, de la Tismana 33, 158.
Nicolae vodă (Nicula, Neculae), fiul lui Mihai Viteazul, domn în Țara Românească 75, 76; domn în Moldova 78; la Făgăraș 80; 81–83.
Nicopoe (Necopoe), Nicopol, 42–44, 68–70, 99, 100 206; vad 67; luptă 198–199;
Nifon, patriarh al Țarigradului 5, 8, 13, 15, 17, 18, 20–22, 24–29, 42; moaștele 23; icoană 39; slujbă, 40.
Nipru 174.
Nistru 91, 105, 169.
Niș, rîu și cetate 194.
Nucel, mănăstire 34.

O

Obilești, pod la – 102.
Oblucița, vad 101, 108; – „unde-i zic Cartal” 192.
Ocele Mari (Vel Ocnă) 166.
Odor, căpitan 135.
Odriiu (Udriiu), Adrianopole, închis Nifon 5; 144, 164, 165, 167, 175, 176, 200. – *Vezi și Udriiu*.
Olănescul Goran, sol 118.
Olt, rîu, 1, 2, 46, 47, 51, 83, 94, 95, 97, 98, 100, 106, 194, 204, 208; pe – vin ungerii cu Moise vodă 207.
<Oltenia>, biruri grele 96.
Olleț, rîu 153
Omîr, poetul elin 202.
Oprea, agă 102.
Opulia, *vezi Epulia*.
Oradea, cetate 68; bombardată 144.
Orăsc, mănăstire în Misia 32.
Orhan, sultan 197.

Orșova, vezi Rușava.
Osec, cetate 182.
Osman <I>, sultan 4, 54, 60, 197, 198, 199, 200.
Osman <II> *Mehmet*, sultan (sec. XVII) 94.
Oșnu David, sol imperial 76.
Ospățul cel de seară, nume dat mănăstirii Cotmeana 18.

P

Pahomie, patriarhul Țarigradului 23.
Paisie, egumen și domn, vezi *Radu Paisie*.
Paisie, pretendent la domnie, omorât 94.
Paleologul — vezi *Constantin Paleologul*, și *Mihai Paleologul*.
Palistina 202.
Pană, vistiier, ctitor de mănăstire 97.
Panonia, Țara Românească 8, 13, 15, 17, 26, 37, 41, 42.
Pantocrator (Pandocrator), mănăstire la Athos 31; lavră rusească 38; icoană 39.
Papa, din Greci, logofăt 101, 103; vistiier 121.
Parthenie, patriarh al Țarigradului 191.
Paloc, moșia și mormintului Gh. Rákoczy 144.
Pavel, sfântul, mănăstire la Athos 32, 38.
Părvi cerni (slavonește) — vezi *Ospățul cel de seară*.
Pătrașco, boier, tăiat (sec. XVI) 51, 208.
Pătrașco cel Bun, domnul Țării Românești 49—50, 53, 54, 208—209.
Păjenți, sat 209.
Periș, luptă 49.
Perișanul (Calotă din Periș), tăiat 51.
Pethlagoniia 33.
Petru <cel Tlnâr>, (*Pătru*), fiul lui Mircea Ciobanul și al Chiajei, domnul Țării Românești 50—51, 208; domn în Moldova 52, 209.
Petru Cercel (Pătru), domnul Țării Românești, 53, 79, 209.
Petru, sluger, pribeag 98, 99.
Pietri, sat 56.
Piscani, sat 48.
Pileștii, 45, 106, 170; <schitul din Trivale> 176; vin ungurii 207.
Prtianul Danciu, sol 118; vel postelnic, omorât 137. — *Preda*, fiul celui precedent, omorât 137.
Prtvul <Craiovescu>, vornic 20; ban, degradat postelnic, 46, 207.
Prtvul, vistiier, omorât (sec. XVII) 134; din Aninoasa 188.
Prtvuleștii, nume dat Băsărăbeștilor 18; vitejia lor 20; boierii craiovești 205. — Vezi și *Basarabi*, *Craioveștii*.
Plătărești, mănăstire 106; luncă 194.
Ploești, călărași din — 94; 106, 154.
Plumbuita, mănăstire 102.
Poartă, Țarigradul, 43, 44, 46, 47, 48, 51, 53, 54, 89, 90, 93, 95, 103, 113, 114, 130, 144, 156, 192, 208, 209.

Podul Pitarului, lângă București 194.
Pocnari, cetate 4, 205.
Poeni, sat și luptă 208.
Poiană, sat 99.
Poncrăț Jenea, demnitar ungar 66.
Popescu Cirslea, mare vistiier 194.
Popești (Ilfov) sat 47, 207; sat în Prahova 160
Poprincani, sat și luptă 109.
Praova, riu 49; pod peste — 126; riu și munți 135; județ 160, 172.
Preda, banul, fratele lui Neagoe Basarab, 13, 42; mort în luptă 43, 205.
Preda, postelnic, tăiat 47, 207.
Preda, spătar, văr cu Const. Brîncoveanu 192
Preșna, seliștea Preșnei 100.
Prisiceni, sat 97.
Prut, riu 113, 140.
Pusa, armaș, tras în țeapă 98.
Pulinei, luptă cu tătarii 57.
Putna, <riul> 107.

R

Radu de la Afumați, domnul Țării Românești, 43—45; a doua domnie 46; 206—207.
Radu Călugărul, domnul Țării Românești, 42—43, 206.
Radu, fiul lui Alexandru Iliaș, domnul Țării Românești (1632) 100—103.
Radu cel Frumos, domnul Țării Românești 4, 200, 205.
Radu Ilie (Iliiași), domnul Țării Românești 48—49, 208.
Radu Leon, domnul Țării Românești 155—160.
Radu cel Mare, domnul Țării Românești 5, 8—10, 13—14, 17, 22, 25, 35—36, 40, 205; dezgroparea lui 26—29.
Radu Mihnea (- Mihni), domnul Țării Românești, 87, 89—90; a doua domnie 93; domn în Moldova 94—95; 131.
Radu Negru, voievod 2, 3, 204.
Radu Paisie, domnul Țării Românești 48, 207.
Radu Popa, pretendent domnesc 53, 209.
<*Radu*> *Șerban (Șărbă)*, domnul Țării Românești 84—87; pribeag 88; moare 89; 117.
Radu vodă Dracea, tatăl lui Mircea Ciobanul 48.
Radu Vodă, mănăstire în București <sf. Troiță> 52, 95, 132, 208.
Radu, boier pribeag (sec. XVI) 51.
Radu, comis, tăiat (sec. XVI) 48, 208.
Radu, fiul lui Socol vornicul (sec. XVI), tăiat 52, 208.
Radu, logofăt, din Desa 96—98, 101.
Radu, logofăt din Drăgoești, tăiat (sec. XVI) 51, 208.
Radu, paharnic, căpetenie la seimeni 124.
Radu, stolnic din Boldești, tăiat (sec. XVI) 51, 208.
Radu, vătaful, susține pe Alexandru Iliaș 104.
Rákoczy Gheorghe (Racoți), craiul Ardealului 96, 98, 100, 107—109, 112, 119, 120, 124, 126—129, 133, 136, 139, 141; rănit, moare 143; *Rákoczy <Ghe. II>* (Racoți) 155.

RamadanoŃchi, hatman căzăcesc 174.
Răcăciuni, sat  i conac 109.
R znan  tefan, agă, apoi domnul Moldovei
 60, 62; tras in  eap  64.
Regep — vezi *Leurdeanu Stroe*.
Rlmna, localitate 101.
Rlmnicul S ral, luptă 4, 205.
Rlmnic <ul Vilcea> 96, 207; (*Rlmnicul Dul-*
ce) 46.
Rlmnic (?), biserică de P tra co cel Bun 50.
Roma (Rlm) 1, 19, 152.
Romanafi, județ 95, 153.
Rucăr, 45, 139; se retrag nem ii 194; trec
 unġurii 207.
Rudeanu Tudosie, logofăt, sol 79.
Rudolf <al II-lea> (Rodoful), imp ratul Ger-
 maniei 66, 76, 89; pretinde Ardealul 78;
 pedepse te pe Ghe. Basta 82.
Rumelia (Rumele) 90, 153, 157.
Rumne li, sat  i luptă 50, 208.
Rușava, Or ova 71, 80, 100, 143, 193; cuce-
 rită de nem i 187.
Rușciuc (Ruși) 56—58, 60, 92, 93, 103, 139,
 175.
Ruși, sat cu heleștee domnești 195.
Ru ii de Vede, călărași de la — 94.
Ru i , căpitan cazac 127.

S

Sacmar, Satu Mare 68.
Sadova, m n stire 106.
Sardii, mitropolit de — 38.
Sava, armaș, loc iitor de domn 78.
S cuceanu Neagoe, vornic 170, 175.
S rin, m n stire in Bucure ti 184.
S p feni, osp t 52.
Scanderbeg — vezi *Kendera*.
Sc eni, sat 79.
Sc rle, saigiu, nunta lui 94—95.
Schinder, pașa 90, 91, 93.
Sechighi Mihai — vezi *Székely Mihai*.
Selim Mo  — vezi *Székely Moise*.
Seedi, pașa 143.
Seghedin, cetate, cucerită de nem i 179—180.
Selim Gherei, han tătăresc 192.
Selim <II>, sultan 54, 56, 60.
Severinul, mitropolia 23.
Sfelagora, 25, 30, 32, 39, 41, 107, 120, 202.
 — Vezi  i *Athos*.
Sibiul, refugiul Mihnil 19, 205; cetate 20;
 luncile —, luptă 73; 88, 135, 170.
Sigismund (Jicmond, Jăcmon), regele Ungariei
  i Imp. Germaniei (1387 — 1437) 198, 199.
Sitau , pașa 125.
Silistra, pa allc 144. — Vezi  i *Dirstor*.
Silvestru — vezi *Leurdeanu Stroe*.
Simenca, lavră la Athos 38.
Simon, logothetul, traducător din grece te
 202.
Simon Petra, biserică la Athos 38.
Sinai, munte sfint 32, 180.
Sinan, pașa 60—63.
Sionul, biserică la Ierusalim 32, 36, 203.
Sires, mitropolit de — 38.
Siretul, riu 2, 94, 101, 106, 204.
Siriia (Siriea), vizir 203.
Siu , pașa, vizir 183.
Siverie, fiul impăratului Traian 1.
Sirbul Dinca, vel armaș 134.
Sirbul Dumitru, vel spătar 139.
Slatina 47, 207.
Slănic, riu 47.
Slobozia, — lui Enache, sat cu m n stire 106.
<Smaranda>, fiica lui Alexandru Coconul,
 nunta ei 94—95.
Snagov (Sneagov, Znacov), m n stire 4, 149,
 162, 172, 205.
Sobieschi <Ioan III> (Sobe schi), regele Polo-
 niei 169, 171; la asediul Vienei 178.
Socol, vel medelnicer 192.
Socol, vornic (sec. XVI) 49, 52; sol in Polo-
 nia 208.
Sofia, biserică zidită de Justinian 36, 201,
 202; orașul 193.
Sofitiatul Necula (Sofitianul Nicol ), grec din
  arigrad 137, 157—159.
Solomon, zide te biserica Sionului 36, 147.
Solun, Salonic, cetate 11.
Some ul Mic ( omu iul), riu, 143.
Staic, paharnic, fiul lui Bărcan 163, 164;
 zis  i Bucșanul 170, 175, 176; in Moldova
 184; in Ardeal 185.
Stan al Dr gule ului, boier, tăiat 51, 208.
Stan, preclab 140.
<Stanca>, soția lui Mihai Viteazul 80, 81, 83.
Stanciu al Bengăi, boier pribeag (sec. XVI)
 51, 208.
Stanciu, logofăt, tăiat (sec. XVI) 53, 54, 209.
Stanciu, portarul, moare in luptă 45.
Stanciu, postelnic, din Dilga 96.
St ne li, luptă cu t t arii 57; 122.
St ne ti, m n stire cu hrisov despre Radu
 Paisie 48.
Stănilă, vornic, tăiat (sec. XVI) 50, 208.
Stepan, vel portar (sec. XVI) 51, 208.
Stoene ti, retragerea lui Mihai Viteazul 62.
Stoian, comisel (sec. XVII) 164.
Stoica cel B trln (Stari), (sec. XVI) 98.
Stoica, logofăt pe vremea lui Radu de la Afu-
 ma i, tăiat 43, 48, 206.
Stoica, logofăt, solul lui Mihai Viteazul 76;
 postelnic, merge in Moldova 78.
Stoican, sftetnicul lui Mihnea cel Rău 15, 16,
 18, 19.
Strehaia, a doua re edin a a ării R m ne ti 1.
Strlmba, luptă  i vad 124—126.
Stroe, impotriva lui Radu Paisie 48, 207.
Stroe, spătarul, tăiat (sec. XVI) 48, 49, 208.
Stroe ti, sat 126.
Strungă, luptă 132, 133.
Studenti a, luptă 106.
Suceava, luptă 64, 89, 112, 113.
Sule<i>man, sultanul Soliman II 54.
Suliman, agă 103.

Suliman, pașă, vizir, la asediul Budei 179.
Suliiiman, vizir, 182; omorât 183.
Suliiiman, fratele lui Mahomed IV, sultanul Soliman III 183—185.
Székely Ianoș (*Ianoș Cekel*), comandă oști 200
Székely Mihai (*Sechighi Mihai*), sol imperial 76, 202.
Székely Moise, 85—86.
Szuhay (*Suhai*), comisar imperial 68.

Ș

Șafenberg, general neamț 187.
Șărpătești, luptă cu tătarii 51, 57.
Șerban, mare comis din Aninoasa, sol 188.
Șerban (*Șărban*) *vodă* — *Vezi Radu Șerban*.
Șișman (*Șușman*), țar srb, ucide pe Dan, voievodul romnilor 3, 204.
Șoplea, luptă 110 ; luptă cu semeinii 124—125 ; 133.
Ștefan cel Mare, domnul Moldovei, 4, 5, 205.
Ștefan, mitropolitul Țării Românești 150.
Ștefan din Răcăciuni, tatăl lui Gheorghe Ștefan *vodă* 109.
Ștefan Surdul, domnul Țării Românești 54, 209.
Ștefăniță (*Ștefănuță*), fiul lui Vasile Lupu 112—113.
Știrbei Radu 164, 164.
Șufariul Gherghie, ispravnic 19.

T

Tănasi, căpitan de seimeni 124, 125.
Tazlău, munții Tazlăului 165.
Teeșani, luncă, luptă 86.
Telejăn (*Telejăin*), rîu 67, 86, 89, 110, 124, 125, 133, 172.
Telemn, rîu 67.
Theodosie, banul, moare în luptă 49, 208.
Theodosie cel mic, împărat 25.
Theodosie, fiul lui Neagoe Basarab 42—43, 206.
Theodosie, mitropolitul Țării Românești 159—162, 181, 185, 189, scos din scaun 166, 169 ; reinstalarea lui 176—177, 190, 191, 194.
Theoșan, patriarhul Ierusalimului, 117 ; izvodul lui 202—204.
Theofil, episcopul Rîmniceului 96—103.
Theolipt, patriarhul Țarigradului 38, 40, 41.
Thetuliia 10.
Thrachiiia 33.
Tighina (*Tighenea*) 140.
Timișoara, se refugiază Radu Vodă Popa 53 ; cetate turcescă 64 ; 79, 80.
Timur Lenk (*Temurleg*, *Țambirlan*), han tătăresc 198, 199.
Tisa, rîu 1, 179.
Tismana (*Tismana*), mănăstire 33, 98, 158, 168, 176 ; arhimandrie 40.
Tingan, mănăstire 4, 205.

Tirgoviște, pedepsită 4, 205 ; mănăstirea Deal 5 ; scaun mitropolitan 37, 40, 41 ; biserica sf. Gheorghe 37 ; biserică zidită de Petru Cercel 53, 209 ; cetatea reparată 106 ; 23, 36, 42, 43, 45, 62, 71, 84—87, 89—91, 93, 94, 107, 108, 110, 112, 115, 117, 119, 126, 127, 130, 131, 134, 138, 140, 141, 147, 194, 196, 205, 206, 207.
Tirgul Bengăi, învinși seimenii 128, 129.
Tirgul Frumos, luptă 132.
Tirgu Jiu 97.
Tirșor (*Tirgusor*), biserici 4, 106 ; ucis Vădislav Vodă bătrînul 4, 205.
Toma, banul, tăiat 48, 207.
Tokai (*Tocaia*) 100.
<*Tomaș*> *Ștefan*, domnul Moldovei 90.
Tököli <*Emeric*> (*Tucheli*, *Techeli*), graf, la asediul Vienei 178 ; 186, 193.
Traian, împăratul romanilor 1.
Transilvania 193. — *Vezi și Ardeal*.
Trascașița, mănăstire 33.
Trotuș, rîu 167.
Tudor (*Bucoveanul*) din Bucov, boier, tăiat 51, 208.
Tudosie, (*Teodosie*) spătar pe vremea lui Matei Basarab 98, 102.
Turda 80, 81.
Turnul, Turnu Măgurele, cetatea 67.
Turnul Severin, prima descălecare, primul scaun domnesc 1 ; 187.
Turturea, postelnicul lui Mihai Viteazul 82, 83.
Tutana, mănăstire 53, 209.

Ț

Țara Blrsii 74.
Țara Căzăcească, Ucraina 112 ; în război cu turcii 173—174.
Țara Leșască, 49, 72, 74, 75, 78, 90, 93, 105, 179, 208 ; susține pe Radu Șerban 88—89 ; invadată de tătari 128 ; în război cu turcii 166 și 168—169.
Țara Nemțescă 66, 152, 164, 198, 202 ; refugiul lui Radu Șerban 89 ; prădată de tătari 178.
Țara Românească, 5, 8, 13, 14, 23, 26, 43, 45, 54, 63, 75, 78, 79, 82—85, 90, 100, 101, 105, 116, 117, 120, 124, 131, 132, 141, 144—146, 148—159, 169, 185, 187, 188 ; — *dentru Ungurie* 3 ; invadată de unguri 198 ; întinderea ei în sec. XV 201 ; de turci 202 ; închinată turcilor 205. — *Țara Muntenescă*, 6, 14, 19, 21, 30, 33, 35, 38, 40, 41, 58, 60, 62, 63, 67, 76, 82, 124. — *Vezi și Panonia, Ungrovlahia*.
Țara Strbească 198, 199, 201.
Țara Șcișlor (a scișilor ?) cucerită de turci 198.
Țara Turcescă, 70, 71, 199. — *Vezi Poartă și Țarigrad*.
Țara Ungurească, 1, 2, 4, 49, 50, 51, 53, 54, 62, 74, 75, 98, 197—199, 205—208 ; refugiul lui Mihnea cel Rău 19—20 ; al lui Moisi Vodă 47 ; ajută pe Laiotă Băsărabă

48; pribeag Ștefan Răzvan 64; refugiul lui Lupu Mehedințeanu 91; al lui Gavril Movilă; susține pe Matei Basarab 96; refugiu în timpul răscoalei seimenilor 122; refugiul lui Ghe. Ștefan vodă 132—133; boier cu turcii și tătarii 143, 148; refugiul locherilor dușmani ai Cantacuzinilor 170; al lui Șerban Cantacuzino 172; — *de sus* 178.
Țarigrad, 4, 5, 13, 17, 20, 23, 25, 32, 34, 35, 38, 40, 42, 43, 45, 48, 49, 51, 53, 54, 66, 90, 93, 95, 99, 104, 105, 124, 130, 131, 136, 152, 157, 159, 160, 164, 167, 170, 182—185, 189, 191, 205, 207—209; salvat de Tamerlan 199; cucerirea lui de turci 200—201.
Țepeș cel Tlnăr, domnul Țării Românești 4—5.
Țușora, întîmpinare cu tătarii 63; 140.

U

Udrea, banul, comandă oștile Olteniei 73; hatman, lochiitor de domn, la Iași 78.
Udriiu (Udrii), Adrianopol, cetate în Macedonia 198, 199, 201. — *Vezi* și *Odriiu*.
Udriște, vel spătar, omorît 137.
Udriște, vistier, moare în luptă 49, 208; 51.
Uivar, cetate bombardată 148, 151.
Ungrovlahia (Țara Românească), 2, 23, 37, 40, 41.
Ungurei, sat, luptă 97.
Uzbic, reședința hanului Timur Lenk 198.

V

Vaida Bun, căpitan de oști 100.
Varlaam, episcop, apoi mitropolit al Țării Românești 169; scos din scaun 176.
Varodin, cetate 180.
Vasilache, agă 103, 104.
Vasile Lupu, domnul Moldovei 107—114, 155.
Valoped, lavră la Athos 10, 31, 38.
Văcărești, lângă București, luptă 22; marginea Bucureștilor 108.
Vădistav Bătrînul, domnul Țării Românești, i se taie capul 4, 205; 199.
Vădistav <al III-lea>, domnul Țării Românești 45—46; i se închină craioveștii 207.
Vărzariul Costandin, vel paharnic 151. 161.

Vărzariul Radu, armaș, povestea vieții lui 114—115, 152—155; 151, 161.
Vel Ocnă — *vezi Ocele Mări*.
Velicico, comandant de haiduci 64, 65.
Veliciul, cetate 72.
Venefia (Vinefiie) 152.
Vergo, vel portar 192.
Veșlem, sat, tabăra lui Mihai Viteazul 73
Veterani (Viteranic), general neamț 187, 193
Viața lui Nișon 23.
<*Victoria*>, soția lui Leon Tomșa 97.
Viena 178, 193. — *Vezi* și *Beci*.
Viișoară, luptă 47, 207.
Vintilă, căpitan de roșii 134.
Vintilă, comis, tăiat (sec. XVI) 49, 208.
Vintilă, din Slatina, domnul Țării Românești, ucis 47, 207.
Vintilă vodă, pretendent, fiul lui Pătrașcu cel Bun, ucis 52, 209.
Vintilă, vornic 102.
Vinț, temniță 60.
Vithaniia 105.
Vilcanul, plai 96, 97.
Vilsan, boier pribeag (sec. XVI) 51, 208.
Vlad Vodă <Călugărul>, tatăl lui Radu cel Mare 5.
Vladul Vodă (Vlădușă cel Tlnăr), domnul Țării Românești 17—19; luptă cu Mihnea cel Rău, apoi e ucis 20—23; 205.
Vlad <Inecatul>, domnul Țării Românești, 47, 207.
Vlad Țepeș (zis și *Țepeluș*), domnul Țării Românești 4, 205.
Vlad, comisul 171.
Vlad, fiul lui Radu de la Afumați, ucis 46, 207.
Vladul Caplii, boier, tăiat 51, 208.
Vlaicul, logofătul, tăiat 48, 207.
Voechia, cucerită de turci 198.
Voicina, căpitan de sârbi 98.

X

Xeropolam, lavră la Athos 31, 38.
Xenof, biserică la Athos 38.

Ț

Zapolya Ioan, *vezi Ioan Zapolya*.
Zolyomy David (Zolomi), susține pe Matei Basarab 96.
Zugra, lavră bulgărească, la Athos 38.

INDICE DE MATERIE

(*teme și fapte principale caracteristice orînduirii feudale*)

- aprozii**, zoresc Incasarea birurilor 96.
arbănași, albanezi 199.
ardelénii, ostili lui Mihai Viteazul 79—81.
arhimandrii, românești : mănăstirile Curtea de Argeș și Tismana 40.
armașii, executau ordinele de ucidere 152.
arme, de foc 19, goale 110.
armenii, considerați eretici 12, 202—204.
avuțiile, Bizanțului, prădate de turci 197.
- bărbier**, taie nasul trădătorilor (hiclenilor) 127.
beșlii, turci, omoară boierii români 50.
bir, mărirea lui 51 ; numit „oaiie seacă” 53 ; — curții 53 ; năpaste 53 ; — pe roșii 53 ; aceleași informații 208—209 ; biruri grele în Oltenia 95—96 ; apasă greu pe țărani 120 ; scădere de—142 ; se strînge greu 144.
biserici, românești, ridicate în numeroase orașe, uneori li se arată și hramul ; cîteva exemple : sf. Apostoli 17 ; sf. Ecaterina 97 ; sf. Constantin și Elena 119 ; etc. În orașele : București, a Doamnei 184 ; domnească 208 ; Caracal 106 ; Cîmpulung (sec. XIII—XIV), 2, 204 ; Curtea de Argeș (sec. XIII—XIV) 2, 204, 207 ; Focșani 151 ; Gherghița 106 ; a papistașilor, din Sibiu 205 ; Tîrgoviște 37, 205 etc. ; **străine** : sf. Evtimie 31, Dohiar 38, sf. Grigore 38 ; sf. Filothei 38 ; Hariton 38 ; Simon Petra 38 — toate la Athos ; sf. Sofia (la Țarigrad) 201—202 etc. — Vezi și **arhimandrii**, **mănăstiri**, **lavre**.
bosneni, bosniaci 199.
brașovenii, fac daruri lui Mihai Viteazul 73.
buzoienii, prădați de turci 43.
- cadlne**, mari și mici, tăiate 187.
carte, de jurămint și afurisanie 15 ; scrisoare 25, 96, 99 ; — de pîră 104 ; cărți bisericești prădate și vîndute 123.
- catastih**, pribegi scoși de la — 142.
cazaci, în oastea lui Mihai Viteazul 65 ; ai lui Timuș Hmielnițki 109—113 ; 127—128.
călărași (*ostași călări*), turci 81 ; nemți 81. poloni 88 ; — din Mănești, Gherghița, Rușii de Vede și Ploești 94 ; iertați de dăjdii 119 ;
călugări, tăiați (sec. XVI) 208.
căpitani, de dorobanți 120.
cete, ostășești 142
chinuri, aplicate boierilor și feciorului armășului Drosu 166—167, 177 ; în hutuci 170. — *Vezi și roată*.
ciumă, timp de 3 ani 147.
clintări, bisericești 13, 39. ș. a.
clerici, omorîți de turci 197.
- dajdnic**, Mihai Viteazul împăratului Rudolf II 76 ; *dăjdi*, grele 171.
daruri, de nuntă 60 ; lui Székely Moise 85 ; pașii 108 ; lui Veterani 187 ; împăratului Leopold 188 etc.
dezgroparea, osemintelor lui Radu cel Mare 26—29.
dijmă, iertată 119 ; din cincii stupi unul 53, 209.
domnia, ceremonia instalării în domnie 190 — 191.
dorobanți, soldați români plătiți 102 ; răscoala lor în vremea lui Matei Basarab 114—116 ; scutiți de dăjdii 119 ; răsculați în vremea lui Constantin Basarab Cîrnul 120—131 ; din nou răsculați 142 ; 138, 139, 141 ;
- eclipsis**, de soare, semn rău 201.
eghipteni 124.
egumeni, se plănuiește arderea lor 17.
episcopia Buzăului 106, 195.
episcopi, tăiați (sec. XVI) 208.
evanghelie, citat 150.

filosoși, cei trei magi 165.
foamele, mare, timp de 2 ani 147.
frînci, venețieni 160, 201.

găleala, — de pline, dajde pe megiiși 53, 209.
gorșlina, de oi 53, 209.
greci, 90 — 93, 100, 105, 146, 155—160, 193, 197, 204.

haiduci, ostași din Țara Ungurească 48, 49, 207, 208.

haraci, turcilor 85, 132, 142; se adună greu 144; — de domnie nouă 118.

herțeg, de Amlași și Făgăraș, titlu al lui Radu Negru Vodă, 2, 3, 204.

hore, de Paști 4, 205.

hrisoave, consultate de autorul și copiii cronicii 3, 23, 42, (carte) 48.

icoane, făcătoare de minuni 31, 34—35; de la mănăstirea Pantocrator 39; a sf. Nifon 39, 123 ș.a.

israeliteni 23, 120, 145, 189; (ovrei) 20.

istoria, foloasele ei 202.

jiltile (opere despre viața) lui Neagoe Basarab, adunate într-o carte 23, 205.

judcăși, drepte, sâracilor 161.

jurămînt, între Mihai Viteazul și Sig. Báthory 59; al lui Mihai Viteazul 72; al aceluiași cu postelnicul Turturea 83; fac boierii lui Radu Mihnea 89; călcat de Alexandru Iliș 92; între Leon Tomșa și pribejii lui Matei Basarab 96, 99; al lui Mihnea III 132; călcat de Gligorașco Ghica vodă 149; ceremonia jurămîntului dintre Antonie vodă și boieri 160—161; acest jurămînt călcat de partida Bălenilor 163; între Duca Vodă și Cantacuzini 170.

laură, mare așezămînt mănăstiresc, la Athos. Cîteva exemple: a Țării Muntenesti (Cotlumuz) 30, 38; a sf. Athanasie 30—31; a Iverului 31, 38; Hilandar 31, 38; Castamonit 38 etc. — Vezi și **Indicele de nume proprii**, la localitățile respective.

legătură, între Gligorașco Ghica vodă și postelnicul Constantin Cantacuzino 146; — de credință fac boierii 58, 208.

leși, — siimenești 120; (simbrit) oprite de domn 92.

lefeșii, ostași plătiți 132.

leși, poloni, ajută pe Ieremia Movilă 63—64; ostași ai lui Mihai Viteazul 65; mor în luptă 77; ajută pe Gheorghe-Ștefan 112; biruitori 169; 83, 91, 127, 171.

lelopiseful slovenesc, utilizat de un copist al cronicii 5.

logofeții, domnești, scriitori în cancelaria domnească 191.

mănăstiri, românești: Cozia 3, 18, 17; Cotmeana 3, 18; Tismana 33 34, 40; Dealului 5, 14, 25, 205; Curtea de Argeș 34—35; Tinganul 4, 205 etc.; **străine**: Ierusalim 30, 32; cea Săbornică din Țarigrad 32; la muntele Sinai 32 — etc. — Vezi și **Indicele de nume proprii**, la localitățile respective.

mehedinți, boierii — 53, 209.

moldovenii ca ostași, 52, 77, 83, 102, 104, 105, 107—110, 112, 124, 128, 133, 140, 151, 177, 178 — Vezi și **Indicele de nume proprii (Moldova)**.

muntenii, ca ostași 56, 74, 109, 112, 128, 133, 139, 140, 143, 151, 177, 178.

năpaste, năpăști 53, 209.

neșefători, trebuie să plătească lefii ostașilor unguri 93; greci, să fle tăiați 93; **prădați** 138.

nemții, ca ostași 66, 83, 100, 113, 202; biruitori 151; la Viena 178—179; la Buda 179; la Seghedin 180; în război cu turcii 182—184, 186—188; luptă la Sofia 193; la Niș 194.

nuntă, sora împăratului Rudolf cu Sigismund Báthory 60—61; a lui Alexandru Coconul 94—95; domnească 185.

Oaste, unguească 80, 97; călări și cu foc 110; căzăcească și moschicească 174; **oșli** imperiale, nemțești 80; oștile rumânești ale Mehedinților 83—84; oști grele unguești, 127, 128; oști tătărăști 140.

obiceiuri, în general 6, 8; la moarte 12 — 13, 185—186, 191—192; stricate de Alexandru Iliș 92.

orășanii, Țirgovșteni, pedepsiți 4, 205.

ospețe, de Paști 4; la sfințirea mănăstirii Curtea de Argeș 40; la întîlnirea fiilor lui Mircea Ciobanul, Alexandru și Petru 52, 209; de păstori 75; al dorobanților și seimenilor 121; între domni 126.

papa, de la Roma 152.

papistași, catolicii 2; eretici 12; la Sibiu 20, 205; la Ierusalim 203; domni trecuți la catolicism: Mihnea cel Rău 19, 205 și Gligorașco Ghica 152.

pedeștri, pedestrime, turci 65; nemți 81, 183; poloni 88; 92, 110, 138, 140, 201.

plc, plcuri, — de oaste 18.

plăiași, ostași la granițe muntoase 135.

poala, — sultanului, sărutată la confirmare în domnie 156, 160; la fel și poala vizirului caimacam 160.

poclon, dar 100; la domnie nouă 118; sultanului, vizirului și caimacacului 156.

pravila, aplicată în procesul lui Stroe Leurdeanul, vornicul 162.

preoți, li se taie nasul 17. — *Vezi și clerici.*

pribeag, pribegi, persecutați, fugeau în Țara Ungurească 64, 105; se întorc în țară 208.

Vezi și Indicele de nume proprii, la Țara Ungurească.

prunci, omorâți de turci 197.

pucioasă, piatră — 7, 37.

pungă, — de bani, împărțită soldaților 92.

pușcă, luptă în pusei 111, 187.

raioaa, — Țării Românești 159.

roată, spinzurata la — 128. — *Vezi și chinuri. romani*, descendenți din — 1.

roșii, ostași români, plătiți 53, 88, 100, 102, 103, 120, 142; din Oltenia 97; plătesc bir mare 53, 209.

rumâni, în vremea lui Radu Negru 2; rumâni vinduți 165; 200.

sabie, luptă în — (corp la corp) 111.

sași, în vremea lui Radu Negru 2; în vremea lui Mihai Viteazul 202.

săcui, din Țara Birsii 74; păcurar — 75.

săgeți, luptă în — 111.

scaun, reședința domnească, la Turnu Severin 1; la Strehăia 1; la Craiova 1; la Cîmpulung și la Curtea de Argeș 2.

sciți (schithi) 201.

scriptura, foloasele ei 202; scriptura veche (biblia) citată 67, 75.

sfințirea, — mănăstirii din Curtea de Argeș 38—40.

siimeni, ostași sârbi (și de alte naționalități), plătiți 102, 110; răscoala lor sub Matei Basarab 114—116; sub Const. Basarab Cîrnul 120—130; turci 136; din nou răsculați 142; 131, 159.

sirbi 3, 98.

steag, turcesc, de domnie nouă 51, 76 208, 209 — *passim.*

sticle, — la ferestre 30.

sfat, al domnului cu boierii 61, 195; cu mării Ardealului 66; pentru alegere de domn 117; — mare, împotriva grecilor 159; — viclean, împotriva Cantacuzinilor 163.

tătari, în luptă cu Mihai Viteazul 56—57;

6) *ajută pe turci* 64; împotriva nemților 66; asupra Oradei 68; *ajută pe Simion Movilă* 86; *susțin pe Radu Mihnea* 89; *jefuiesc*

țara 63, 95, 102, 107, 108, 202; *susțin pe Vasile Lupu* 113, 117; *invadează Polonia* 128; *sprijină pe Mihnea III* 131, 133, 134, 142; *tătăria* aliată cu turcii 174, 177; *pradă Țara Nemțeașă (Austria)* 178; *în război cu nemții (austriecii)* 186; *sînt ca leii* 189; *amenință din nou țara* 195.

titulus, titlul domnului Radu Negru, în slavonește 2, 204; în românește 2—3; moștenit prin hrisoave și de alți domni 23, 42, 84.

tirgoviștenii 4, 135.

lunuri, folosite de Mihai Viteazul 61; *capture* de la turci 69, 178; *lupte cu* — 70, 111, 113—115, 130 132, 182, 183, 187.

turci, cînd nu impresurau țara 3; în luptă cu Mircea cel Mare 3; li se închină țara 4; *eretici* 12; *ard pe Ioasaf* 13; *ocrotesc pe Basarabi* 18; *pradă pe buzoieni* 43; *împotriva lui Radu de la Afumați* 44; *biruiți la Grumazi* 45; *susțin pe: Radu Paisie* 48; *pe Mircea Ciobanul* 49; *pe Petru cel Tânăr* 51; *pe Radu Mihnea* 89; *pe Mihnea III (la începutul domniei)* 134; *măzilesc domni* 48, 49, 51, 53, 54, 90, 91 etc.; în luptă cu Mihai Viteazul, *sînt măcelăriți* 55—57, 59 și 69; *nimiciți în luptele lui Sinan pașa* 62—63; în luptă cu nemții 66—67; la Oradea 68; *împrumută bani boierilor* 96; *arată prietenie lui Constandin Basarab Cîrnul* 119; *cuceresc Banatul* 136; *biruiți de leși* 169—171; în război cu cazaicii 173—174; *apasă țara cu dări* 177; *bătuți la Viena* 178—179; *mor* 40 000 în luptele de la Buđa 179; *de asemenea, biruiți la Segheșin* 179—180; *războiul cu nemții* 182—184, 186—188; *sînt ca lupii* 188; *îmblnziți numai cu bani* 193; *piere țara sub* — 206; *alte mențiuni* 83, 108, 142, 199—202, 204, 209.

țigani, vinduți 165.

unguri, *sprijină pe Mihnea cel Rău* 19—20; *pe Moise vodă* 47, 207; *pradă Moldova* 107; *ajută pe Matei Basarab* 109; *pe Gheorghe Ștefan, domnul Moldovei* 112; *pe Mihnea III* 136. — *Vezi și Indicele de nume proprii, la Țara Ungurească.*

vălah, — de vînători (Neagoie Basarab) 19.

vieți, răscumpărate 98.

vnăitoare, de cerbi 47.

vînători, ca unitate militară 9, 19.

voinic, ostași, ai Banului Pîrvu 46; ai lui Mihai Viteazu 65; ai lui Matei Basarab 111, 112; *mențiuni*: 69, 74,

voibozii, — Ardealului 58, 66, 69, 72.

VERIFICAT
1987

CUPRINSUL

	<u>Pag</u>
I. <i>Introducere</i>	V
II. Istoria Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini (textul și aparatul critic)	1
III. Anexe	197
1. Despre împăratul Osman; căruia îi urmează fiul său Orhan	197
2. Biruința lui Mihail voievod asupra craiului unguresc Carol	197
3. Despre sultanul Orhan, căruia îi urmează fiul său Murat.	197
4. Corectare cu privire la „Baezet beiu de la Nicopoe”.	198
5. Completări la domnia lui Alexandru voievod și la a lui Murat „împăratul turcesc”	198
6. Completări la domnia lui Mircea Bătrînul: lupta de la Necopoe (29 noiembrie 6904). Moartea lui Baiazit, urmează fiul său Mehmet	198
7. Sultanul Murat, fiul lui Mehmet, atacă zadarnic Belgradul srbesc	199
8. Lupta creștinilor împotriva turcilor, de la Cîmpii Rigăi sau Cosova (17, 18, 19 oct. 1448)	199
9. Cucerirea Țarigradului în timpul împărăției lui Mehmet (Mahomet)	200
10. Corectare cu privire la Laiotă Basarab cel Bătrîn (după „Halcondel”)	201
11. Completări cu privire la cele întîmplate după uciderea lui Mihai Viteazul	201
12. „Aicea semnăm izvodul cărții lui Theofan, patriiarhul Ierusalimului”	202
13. Vechile anale ale Țării Românești, de la zidirea bisericii la Curtea de Argeș pînă la domnia lui Mihai Viteazul (exclusiv) :	204
IV. Lista textelor fotocopiate (1–12 facsimile)	211
INDICE (nume de persoane și locuri)	237
INDICE DE MATERIE (teme și fapte principale caracteristice orînduirii feudale)	249

Redactor de carte: Gr. Popescu

*Dat la cules 15.12.1968. Bun de țipar 07.12.1969. Tiraj 1 900 ex.
Hirtie velină 80 g.m³. Format 16/70 × 100. Coli editoriale 27.7.*

Coli de țipar 20 A. 0990/1968.

Indicele de clasificare pentru biblioteci mari: 9 (498,1) «1690» (0031)

Indicele de clasificare pentru biblioteci mici: «9 (R) «...16»

**Tiparul executat sub com. nr. 2679 la Întreprinderea poligrafică nr. 2,
strada Brezoianu nr. 23-25, București, R.P.R.**

Lei 23.—